BIDRAG

till

KÄNNEDOM AF

FINLANDS NATUR OCH FOLK,

utgifna

af

Finska Vetenskaps-Societeten.

Trettonde Häftet.

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-sällskapets tryckeri, 1868.

Företedt: *L. Heimbürger.*

HERDAMINNE

för

fordna **WIBORGS** och nuvarande **BORGÅ** stift.

Af

Matthias Akiander.

I Delen.

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-sällskapets tryckeri, 1868.

Förord.

Sedan Finska Vetenskaps-Societeten välvilligt beredt mig utväg att offentliggöra resultatet af mina fyratioåriga forskningar, rörande församlingarne och presterskapet inom östra hälften af landet, anser jag mig böra i korthet redogöra för planen af arbetet och hvarifrån materialet dertill blifvit hemtadt.

Från äldsta intill senaste tider hafva landets biskopsstift varit fördelade i prosterier, hvilka fordom kallades härader och hade till sina närmaste förmän härads- eller kontraktsprostar. Till hvarje prosteri räknades flere eller färre pastorater med deras underlydande kapeller, såsom fallet ännu är. Omfånget af prosterierna har likväl under tidernas lopp undergått flere slags förändringar. Detsamma har äfven ägt rum med pastoraterna, såvida kapeller än blifvit skilda från ett och lagda under ett annat pastorat än åter förvandlade till egna kyrkoherdelägenheter. Då prosteri indelningar ej hafva samma betydelse för ett herdaminne, *som för stiftsstyrelsen, har jag öfvergifvit sagde indelningar och behandlat församlingarne i alfabetisk ordning, utan afseende å den natur kyrkogället har. Af den korta historik, som utgör ingressen till herdalängder inom hvarje församling, inhemtas, när och på hvad sätt hvart prestagäll uppkommit. Härvid må dock anmärkas, att flere kyrkogäll i begynnel-*

sen buro namn af kapeller, ehuru de hade egna pastorer. Åtskilliga kyrkogäll hafva under tidernas lopp haft olika benämningar; jag har dels derföre dels ock med anledning deraf, att under städernas namn behandlas flere skilda församlingar, ansett nödigt, att i arbetets slut bifoga en mera fullständig förteckning öfver församlingarne än den tabellariska öfversigten, som är intagen i inledningen ss. 7—12, upptager.

Vid landets delning i trenne biskopsstift år 1850, togos från Borgå stift norra Savolaks öfra, nedra och öfra Karelska prosterier jemte Leppävirta församling och lades till Kuopio nya stift. Ehuru dessa prosterier således ej mer höra till Borgå stift, har jag likväl fortsatt serierna af pastorer och kapellaner äfven i berörde prosteriers kyrkogäll intill närvarande tid, emedan flere prestmän, hvilka vid stiftsdelningen innehade ordinarie lägenheter inom förenämnde prosterier, ännu fortfara med tjenstgöringen, hvar på sin ort.

Det både sak- och värderikaste materialet till förevarande arbete är hemtadt ur äldre tiders mantals-, jorde- och landsböcker samt afkortnings- och verifikationsböcker, börjandes från år 1540, äfvensom ur justitie kollegii handlingar, hvilka alla förvaras i kejserl. senatens arkiv. Ett af framlidne domprosten Magn. Alopaeus gjordt och i domkapitlets arkiv befintligt, vidlyftigt utdrag ur konsistorii protokoller har likaledes lemnat rika upplysningar för ett helt sekel (1734—1836). För den stora ofredstiden i början af förra seklet hafva källorna varit knappa; endast Wiborgs konsistorii brefbok för åren 1702—1706 har jag haft tillfälle att genomgå, deremot hafva Wiborgska nationsmatriklar vid universitetet lemnat många notiser för åren 1640—1840. Väsendtliga bidrag, i synnerhet för slägtförhållandena, har jag under genomgående erhållit ur följande församlingars historie- och kommunionböcker: Fredriks-

hamn, Helsingfors, Hiitola, Ilomants, Jokkas, Joutseno, Jämsä, Jääskis, Kesälaks, Kexholm, Kivineb, Kronoborg, Kuopio, Lampis, Lappvesi, Libelits, Lovisa, Nurmijärvi, Pyhäjärvi, Rautus, Ruokolaks, Sakkula, S:t Andreæ, Savitaipal, Sortavala, Säkkjärvi, Sääminki, Taipalsaari, Thusby, Tohmajärvi, Walkjärvi och Wederlaks. För den nyaste tiden hafva resp. församlingslärare i 85 kyrkogäll beredvilligt meddelat mig utdrag ur historie och kommunionböcker, som tjenat till komplettering af äldre anteckningar, hvilket jag härmedelst med tacksamhet erkänner. Af tryckta källor, som ej blifvit citerade, har jag genomgått Henels florerande Sverige för år 1729, Ennes kon. Karl XII:s krigare, Stockholms posttidningar 1739—1790, Inrikes tidning 1761—1800, Åbo tidning 1772—1809, Åbo allm. tidning 1810—1819, Finlands allm. tidning 1820—1840 och de flesta af i landet under sistförflutna decennier utgifna svenska och finska tidningar samt alla i landet utkomna stiftsmatriklar jemte Borgå och Kuopio stifts tryckta nyheter.

Rörande arbetets fullständighet må det vara mig tillåtet att yttra några ord. Herdalängderna begynna visserligen redan från katholska tiden i de äldsta församlingarne, men inskränka sig tyvärr! endast till några få namn. För den lutherska tiden äro de dock fullständigare än i de sokenbeskrifningar som i texten åberopas. Att uppgifva närmare än de bifogade årtalen utvisa, huru länge hvarje prestman innehaft tjensten, har ej varit möjligt. På många ställen har jag icke ens fått reda på, hvilka alla, i synnerhet kapellaner, varit i församlingen tjenstgörande. Jag har derföre uppräknat endast de prester och årtal, hvilka i gamla urkunder finnas uppgifna. Inom klammer slutna födelse-dagar och år antyda, att uppgifterna i denna del varit olika på de många ställen, derifrån de blifvit antecknade. För de i arbetet före-

kommande luckor, hvilka det ej stått i min förmåga att fylla och de misstag, som sakkännare tilläfventyrs upptäcka, hoppas jag hos den benägna läsaren vinna öfverseende.

M. A.

Församlingarnes uppkomst.

Uppkomsten af de första kristna kyrkor och församlingar inom Finlands östra hälft, som bebos af *karelare* och de från dem genom sammanblandning med tawaster utgångne *sawolaksare* [1]), gå i tiden tillbaka till riksmarskalken *Torkel Knutsons* inkräktning af Karelens södra del och Wiborgs stads anläggning år 1293. Ryska krönikor förmäla visserligen, att fursten i Nowgorod *Jaroslaw Wsewolodovitsch* redan år 1227 låtit döpa en mängd karelare; men som den historiska forskningen ej kunnat uppdaga, på hvilken ort Jaroslaws omvändelseverk bland karelare ägde rum och den karelska grenen af finska eller tschudiska folkstammen var vidt och bredt kringspridd i europæiska Rysslands nordvestra delar, måste det tills vidare lemnas oafgjordt, om Jaroslaws missionsförsök alls kan lämpas på de från Nowgorod längre bort eller vesterom Newa elf och Ladoga sjö bosatte karelare. På dessa orter förblef folket ännu en längre tid derefter hedniskt.

Skandinaviska häfder känna karelare alltsedan åttonde seklet, men i ryska krönikor anträffas detta namn första gången år 1143. Derintill inbegrepos de under den allmänna benämningen af *tschuder,* af hvilka krönikorna inom Ingermanland särskilja tvenne grenar *Jemer* och *Woter.* Uti sin afhandling: *die finnische Bevölkerung des S:t Peterburgischen Gouvernements* visar *A. J. Sjögren,* att karelare voro *ingrers* eller *ishorers* stamfäder (p. 52, 53) och att desse

---

[1]) Att *sawolaksare* skulle vara inflyttade kolonister från *Sawolotschie* och således af samma gren, som заволоческая чудь och заволочане, har ännu icke blifvit historice bevisadt. Se härom vidare under S:t Michel.

inflyttade karelare i krönikorna uppträda såsom nowgorodernas bundsförvandter åren 1149, 1191; men att med samma karelare ingalunda må förstås karelare inom Finland eller på vestra sidan om Ladoga sjö, såsom *Lehrberg* och *Karamsin* hafva menat. Ty på den tid, då ingermanländska karelares namn första gången uppdykar, anser Sjögren hufvudmassan af karelare inom finska området hafva bildat ett sjelfständigt och oberoende folk (p. 59—62). — År 1227 bekrigade Jaroslaw jemerne och ännu samma år skickade han, såsom krönikorna berätta, att döpa karelare. Det förekommer derföre högst osannolikt, att Jaroslaw, med samma han hade att skaffa med de närmare bosatte jemerne, skulle hafva sändt missionärer till de vesterom Ladoga sjö och högre åt norr boende karelare. Med större sannolikhet kan man deremot antaga, att Jaroslaws omvändelseverk gällde karelare inom Ingermanland eller någon annan närmare till Nowgorod belägen ort. Karelare, som tid efter annan drogo sig till Ingermanland, nedsatte sig dels vid *Ingerin joki* [1]) dels på andra orter, hvarföre ryska krönikorna år 1228 omtala *ingrer* och *karelare,* såsom skilda från hvarandra. Af påfven *Alexander III:s* bref till erkebiskopen i Upsala *Stephan* synes, att *karelare* och *ingrer* redan tidigare eller före år 1185 varit kände i Sverige. Och patriarken *Jows* minnesteckning öfver tsar *Feodor Joannowitsch* upplyser, att karelare ännu den tiden bott inom Wotska och Schelonska distrikter eller omkring städerne Jama, Koporje och Iwangorod.

Till de karelare, hvilka sedermera genom fredsfördraget i Nöteborg 1323 kommo under svenskt välde fördes kristendomen på tvenne vägar: den ena öfver Finska viken

---

[1]) Huruvida *Ingria, Ingerinmaa, Ingermanland* erhållit sitt namn af Jaroslaw I Wladimirowitsch's gemål *Ingegerd* och det henne beviljade lifgeding, såsom *Sjögren* vill (l. c. p. 46—50), eller af elfven *Ingerin joki* lemna vi oafgjordt, och anmärke endast, att ordet *inger* i tscheremissiskan betyder: *liten elf.* (Se *Müllers Sammlung Russ. Geschichte* 3 Bandes 4:tes Stück, p. 384) samt att elfvens namn är äldre än nyss anförda furstinna Ingegerd.

till södra Karelen, der Torkel Knutson anlagt staden Wiborg, hvarest hans följeslagare, biskopen i Westerås *Petrus Elavi* döpte hedniska karelare och jemer och grundade den första kristna kyrkan, och den andra genom Tavastland till nuvarande Sawolaks, der en kyrksoken *Savilahti* omtalas redan år 1329 [1]). Till denna ort kom kristendomen genom *Hauho*, som torde vara den äldsta kyrksoken i det inre af landet. I Nyland åter känner man *Borgå*, såsom den första ort, der kristendomen vann insteg.

Redan innan kristendomen i denna landsända ens blef predikad, tyckes fråga hafva uppstått om inrättandet af tvenne biskopsdömen i landet. En af påfven *Innocentius III* till svenska konungen *Erik X Knutson* den 4 apr. 1216 aflåten bulla [2]) innehåller, hurusom påfven, godkännande erkebiskopens i Upsala med konungen förrättade kröning, tager honom och riket under aposteln Petri och sitt eget beskydd samt tillförsäkrar honom riket och det af hans föregångare ur hedningarnes händer ryckta land, som han med Guds bistånd komme att besitta. Deri anföres vidare, att i samma land, kunna, derest sådant för Guds namns ära och själars salighet pröfvas vara behöfligt, kreeras *en* eller *tvenne* biskopar, hvilka skola lyda under Upsala erkebiskop. Ehuru Finlands namn ej förekommer i urkunden, kan densamma ur flere skäl lika gerna afse detta land, som något annat. Häremot kunde visserligen invändas, att Finland den tiden redan hade sin biskop, hvarföre om tillsättandet af en sådan prelat ej mer behöft uppstå någon fråga. Men att finska kyrkans förste styresmän verkligen varit biskopar, har af historiens forskare blifvit betvifladt. Att *Henrik* var biskop i Upsala och endast missionär i Finland är kändt. Om *Rudolfus* menar Porthan, att han varit den förnämste bland alla i landet tjenstgörande prester, men hvarken bu-

---

[1]) Se *Porthan Juustens chronicon* p. 185—187. Här och öfverallt i det följande citeras detta verk efter den i H:fors utkomna nya upplaga af år 1859.

[2]) Originalet till denna bulla, hvaraf vi haft tillfälle att begagna en afskrift, förvaras i storhertigliga arkivet i Schwerin.

rit namn af biskop eller varit beklädd med den myndighet och värdighet, som efter dåvarande kyrkans bruk tillkom hennes föreståndare, lika litet som någon biskopsstol under hans tid var inrättad (se *Juustens chron.* p. 118, 119). Angående den tredje finska missionären *Folquinus,* tror Porthan icke heller, att han varit en högtidligen invigd biskop, ehuru han kunnat bära detta namn (se l. c. p. 124). Enahanda äro *J. Tengströms* åsigter, rörande den finska kyrkans förste styresmän. Hans ord lyda: „det är ovisst, med hvad skäl de (neml. *Henriks* tvenne närmaste efterträdare *Rudolfus* och *Folquinus)* i våra krönikor måga få namn af biskopar, och huruvida de i en slik värdighet hafva varit af konungarne i Sverige eller af påfven i Rom erkände". Han säger vidare: „men om den fjerde i ordningen eller *Thomas* vet man med visshet, att han af påfven helsats för biskop i Finland" [1]). Härmed öfverensstämmer äfven hvad Porthan anför om honom (l. c. p. 131). Antages nu *Thomas* för den första ordentliga biskop, återstår ändock den frågan att besvaras: hvilket år blef biskop Thomas af påfven erkänd och konfirmerad i dess nya värdighet? *G. Rein* visar, att det skett medelst påfven Innocentii III:s bref till erkebiskopen i Lund *Andreas* af 30 okt. 1209, (se *biskop Thomas* och Finland i hans tid p. 12—15), hvaremot andra, såsom *Messenius* och *Porthan,* utsätta denna tilldragelse till år 1220 eller något före den 13 jan. 1221, då påfven *Honorius III* anbefaller biskopen i Finland att vid äfventyr af kyrkans bann tillföra hedningarne lifsmedel, hvilket påfvebref tyckes vara det första med säkerhet kända, som påfven adresserat direkte till biskopen i Finland. Ämnet skulle likväl tarfva en grundligare undersökning och omständligare utredning än här kan komma i fråga.

Vi komma nu till en annan urkund, rörande samma ämne. I *Juustens chron.* (p. 238) anföres, att konung *Albrecht* år 1364 förlänade åt biskopen i Wexiö *Thomas* till

---

[1]) Se *J. Tengström, Afhandling* om presterliga tjenstgöringen och aflöningen II. D. p. 4.

biskopsbord den hälft af *Sääminkisalo* holme, som förut varit donerad åt höfvidsmannen öfver Finland, riksdrotsen *Nils Thureson (Bjelke)* och som efter dennes död [1]) återföll till konungen och kronan, hvarvid konungen tillade det vilkor, att derest någon kathedral eller domkyrka i Karelen blefve upprättad, borde possessionen till sagde halfva holme sedan tillerkännas biskopen i Wiborg och hans bord. Med enahanda vilkor afstodo Nils Thuresons brorson *Sten Bengtson (Bjelke)* och dennes svåger, höfvidsmannen (advocatus) i Wiborgs slott *Suno Håkansson Stålarm* med konungens samtycke år 1365 åt biskopen i Wexiö den andra hälften af Sääminkisalo holme, hvilken förut var förlänad åt *Bengt Thureson (Bjelke)* [2]). Förenämnde Nils Thureson hade någon tid förut eller 24 juni 1362, då han var lagman i Österlandet (Finland) skänkt sitt köpta gods *Kokejärvi* inom Äyräpää soken i Karelen till biskopsbordet i Wexiö, fästande dervid jemväl det vilkor, att i fall inom Wiborgs ståthållaredöme i Karelen skulle uppkomma en kathedralkyrka, skall *Kokejärvi* (= *Kaukjärvi)* gods med hvad derunder lyder öfverlåtas till biskopen der på orten [3]). Godset *Kaukjärvi* räknades efter Nykyrka församlings uppkomst till denna soken och låg vid Äyräpää (Mola) sokens gräns vid Kaukjärvi sjö samt förlänades 31 mars 1536 åt fogden öfver Gripsholms gård (slott) *Måns Ram* med all ränta och rättighet, gengärd och sakören. Och enligt kungabrefvet af 20 juli 1557 togs Kaukjärvi till ladugård [4]). Ännu år 1590 kallades Kaukjärvi *St. Sigfrids* præbende och bildade Kaukjärvi fjerding. År 1609 anföres om samma præbende, att der funnos 50 St. Sigfrids landbönder, hvilka fordom legat under Wexiö domkyrka och haft 32 skattar jord uti Kaukjärvi fjerding, af hvilka år 1609 voro öde $11^2/_3$ skat-

---

[1]) Se *Juustens chron.* p. 238. *Nils Thureson* mistade lifvet under belägringen af Åbo slott år 1364.

[2]) Se *Juustens chron.* l. c. *Åbo Tidningar* 1785 p. 227.

[3]) Jfr *A. Rhyzelii Episcoposcopia* p. 300. *E. Grönblad, Nya källor* till Finlands medeltids historia. Köpenhamn 1857 p. 8. *Juustens chron.* p. 238.

[4]) Se *Arwidsons Handlingar* V. 334. IX. 280.

tar och 22 rökar, så att deraf då under Wiborgs slott lågo endast $20\frac{1}{3}$ skatt och 28 rökar eller landbönder [1]).

Hvad både konungen och riksdrotsen sålunda till skydd för kristendomens späda plantering i Karelen hade i sinnet att utföra, gick hvarken då eller länge derefter i fullbordan. Dermed dröjde ännu nära 200 år. Men innan vi komma till tidpunkten för landets delning i tvenne biskopsdömen, vilje vi uppräkna de församlingar, som i denna landsända efterhand hade bildat sig. Intill år 1554, då stiftsdelningen för sig gick, hade följande kyrksoknar uppstått:

Inom *Karelen* och *Sawolaks.*

Wiborg 1295.
Sawlahti (S:t Michel) 1329.
Äyräpää (Mola) 1352.
Wirolahti 1370.
Jääskis 1415.
Wehkalahti 1427.
Lappvesi 1437.
Jokkas 1442.
Nykyrka 1445.
Kivineb 1445.
Sääminki 1447.
Säkkjärvi 1541.
Koopianiemi 1552.
Rantasalmi 1554.

Inom *Nyland.*

Borgå 1327.
Sibbo 1327.
Perno 1327.
Helsinge 1401.
Pyttis 1422.

Inom *Tavastland.*

Hauho 1329.
Lampis 1435.
Sysmäki 1442.
Hollola 1483.
Jämsä 1497.
Padasjoki 1497.
Itima 1515.
Nastola 1515.
Koskis 1541.
Tuulois 1541.
Koskipää (Hartola) 1541.
Kuhmois 1541.
Asikkala 1547.
Kärkölä 1547.

Uti det af skolrektorn och biskop Skyttes coadjutor *Mich. Agricola* år 1541 upprättade *Register öfver räntorna*

---

[1]) Se *J. E. Waaranen, Samling af urkunder* III. 40.

af Åbo domkyrkas prælaturer, kanonier och præbenden [1]), uppräknas alla ofvannämnda före år 1541 tillkomna församlingar, med undantag af Nastola. De öfriga bildades emellan åren 1547 och 1554. Kymene kapell omtalas redan år 1446 [2]), men tyckes sedermera hafva blifvit öde för en längre tid.

När och huru ofvanuppräknade vidlyftiga kyrksoknar sedermera blefvo klufne i mindre församlingar och hvilka nya lutherska församlingar i det fordna Kexholms län uppkommit, derom meddelas här en

Tabellarisk öfversigt
om församlingarnes uppkomst inom *Wiborgs* och *Borgå* stift.

Wiborgs län.

Wiborg 1295, deraf
1 *Säkkjärvi* 1541.
2 *Björkö* 1575.
3 *Kakkis* eller *S:t Johannis* 1674.

Äyräpää (Mola) 1352, deraf
1 *Nykyrka* 1445, deraf
Kuolemajärvi 1619.
2 *Kivineb* 1445.
3 *Walkjärvi* c. 1640.
4 *Heinjoki* 1745.

Jääskis 1415, deraf
1 *Ruokolaks* 1572, deraf
Rautjärvi 1698.
2 *Kirvus* 1611.
3 *S:t Andreæ* 1725.

Wederlaks 1370.

Wekkelaks 1427, deraf
1 *Kymene* 1440.
2 *Sippola* 16 . .

---

[1]) Se *W. G. Lagus, Handlingar till upplysning i Finlands kyrkohistoria.* Ny följd IV. 10, 11.

[2]) Se *Arwidssons Handl.* III. 88. Höfvidsmannen öfver Wiborgs stad, slott och län *Kristiern Niklisson (Wase)* lät i Kymene uppbygga en kapell kyrka. Han dog 1442.

Lappvesi 1437, deraf
1 *Taipalsaari* 1561, deraf
Klemis 1688.
2 *Savitaipale* 1639, deraf
Suomenniemi 1689.
3 *Luumäki* 1642.
Af Lappvesi och Taipalsaari: *Joutseno* 1639.

Nyland.

Borgå 1327, deraf
1 *Sibbo* 1327, deraf
Helsinge 1401, deraf
Nurmijärvi 1558.
Af Sibbo, Helsinge och Nurmijärvi: *Thusby* 1643.
2 *Perno* 1327, deraf
1 *Pyttis* 1422, deraf
Elimä 1571, deraf
1 *Anjala* 1692.
2 *Strömfors* 1748.
2 *Mörskom* 1633.
3 *Liljendal* 1740.
4 *Lovisa* 1748.
Af Perno och Pyttis: *Lappträsk* 1556, deraf
Artsjö 1636.
3 *Mäntsälä* 1585.
4 *Askola* 1639.
5 *Pukkila* 1676.
6 *Borgnäs* 1729.

Tavastland.

Hauho 1329, deraf
1 *Tuulois* 1541.
2 *Luopiois* 1682.
Lampis 1435, deraf
Koskis 1541.
Sysmäki 1442, deraf
1 *Jämsä* 1497, deraf

1 *Korpilaks* 1691.
2 *Petäjävesi* 1728.
2 *Padasjoki* 1497, deraf
Kuhmois 1540.
3 *Koskipää (Hartola)* 1541, deraf
1 *Leivonmäki* 1775.
2 *Joutsa,* förenadt med Leivonmäki 1798.
4 *Luhanko* 1767.
Hollola 1483, deraf
1 *Nastola* 1515.
2 *Asikkala* 1547.
3 *Kärkölä* 1547.
4 *Heinola* 1630.
5 *Orimattila* 1634.
Af Hollola, Wekkelaks och Lappvesi: *Iiti* 1515, deraf
1 *Mäntyharju* 1595.
2 *Walkeala* 1614.

Under en längre tid hade folk från södra tavastländska soknarne Sääksmäki, Pelkäne, Kulsiala, Saaris (Akkas), Kalvola, Hauho, Tuulois och Padasjoki invandrat till norra Tavastlands ödemarker (erämaat) och derstädes upptagit fiskalägen och sveder samt anlagt nybyggen på spridda orter. Den första församling, som dessa kolonister bildade, var *Rautalampi,* hvarefter sedan i mån af folkets förökning uppkommo några andra.

Rautalampi 1561, deraf
1 *Hankasalmi* 1799.
2 *Wesanto* 1854.
Laukas 1593, deraf
Jyväskylä 1679.
Saarijärvi (Palvasalmi) 1628, deraf
Karstula 1775.
Wiitasaari 1628, deraf
Kivijärvi 1639.
Pihtipudas 1783.

Af Rautalampi, Laukas, Saarijärvi och Wiitasaari: *Sumiais* 1800.

Af Laukas och Saarijärvi: *Uurais (Kuukkajärvi, Minkkilä)* 1804.

Savolaks.

S:t Michel 1329, deraf
1 *Jokkas* 1442, deraf
1 *Sääminki* efter 1477, deraf
1 *Puumala* 1617.
2 *Sulkava* 1630.
3 *Kerimäki* 1640.
Af Jokkas och Sääminki: *Rantasalmi* 1554, deraf
Heinävesi 1748.
2 *Koopianiemi (Kuopio)* 1552, deraf
1 *Idensalmi* 1627, deraf
1 *Pielavesi* 1723.
2 *Kiuruvesi* 1765.
3 *Lapinlaks* 1819.
2 *Leppävirta* 1639.
3 *Nilsiä* 1738.
4 *Karttula* 1765.
5 *Maaninka* 1767.
6 *Tuusniemi* 1781.
3 *Jorois* 1631.
2 *Kristina* 1649.
3 *Hirvensalmi* 1656.

Af S:t Michels och Jokkas: *Haukivuori (Pieksämäki)* 1573, deraf
1 *Kangasniemi* c. 1650.
2 *Haukivuori* 1740.
3 *Suonenjoki* 1785.

Karelen.

År 1589 funnos i *Karelen (Корела, Kexholms län)* följande grekiska församlingar med deras kapeller: 1 *Ravo (Rautus).* 2 *Räisälä.* 3 *Sakkula,* hvartill hörde *Pyhäjärvi.*

4 *Kirjaschoi* eller *Kurkijoki* med dessa nio kapeller: *Uguniemi, Tiurala, Weijala (Hiitola), Tervo, Lapinlaks, Sorola (Jaakonvaara), Migli, Tyris (Tyrjä)* och *Sammatlampi (Jouhia* eller *Parikkala)*. 5 *Micholski* eller *Sortabolschi (Sortavala)* med sex kapeller: *Otsois, Möltsilä (Möntsilä), Kitehes, Impilaks, Suistamo* och *Suojärvi*. 6 *Ilmanschi* med sex kapeller: *Pelgjärvi, Soanlaks (Leppälaks), Tohmajärvi, Libelis, Lieksa (Pielisjärvi)* och *Repola*, och 7 *Salmis*.

Af dessa grekiska församlingar uppkommo efter Stolbova freden lutherska kyrksoknar, ehuru tiden ej kan bestämmas närmare än att lutherska prester under nedanstående åratal funnos anställda på följande orter:

Sakkula 1616.
Rautus 1631.
Hiitola 1637.
Kronoborg 1638.
Parikkala 1638.
Jaakimvaara 1638.
Impilaks 1638.
Pyhäjärvi 1639, förenadt med Kexholms stadsförsamling.
Sortavala 1639.
Salmis 1639.
Räisälä 1642, deraf
    Kaukola 1693.
Libelits 1630, deraf
    1 *Pielis* 1639, deraf
        Nurmis 1651, deraf
            Rautavaara 1828.
    2 *Kaavi* 1650.
    3 *Kontiolaks* 1739.
    4 *Polvijärvi* 1856.
    Af Pielis och Nurmis: *Juuga* 1748.
Kides 1637, deraf
    1 *Oravilaks (Bräakkylä)* c. 1700.
    2 *Ruskeala* 1721.
Kesälaks 1637, deraf
    Uguniemi 1691.

Pelgjärvi 1637.
Tohmajärvi 1650, deraf
Kihtelysvaara 1698.
Ilomants 1653, deraf
Eno-Taipale c. 1693.

I förestående öfversigt uppräknas hvarken stads eller bruksförsamlingar, ej heller sådana bönehus, som ännu icke betjenas af egen skild prest. Emedan tiden för många församlingars uppkomst ej är nogare känd och andra kyrkogäll åter icke genast efter erhållet tillstånd hunno konstituera sig, hafva vi ansett lämpligast, att vid våra uppgifter hålla oss till de åratal, som utvisa, när vanlig gudstjenst i församlingen begynt hållas.

Sedan den sista katholska biskopen i Finland *Arvid Kurck* år 1522 omkommit i Botniska vikens böljor, saknade den finska kyrkan en styresman under de sex följande åren och intilldess konung *Gustaf I* medelst *Westerås recess* år 1527 fått den *katholska läran* afskaffad och den *evangeliska läran* förklarad för Sveriges statsreligion. Derpå insatte han *Mårten Skytte* till den första evangeliska biskop i Finland år 1528 och utfärdade den 4 okt. 1528 ett förmaningsbref till presterskapet i Finland, att framdeles predika Guds ord och evangelium, med ledning af den Heliga Skrifts svenska öfversättning, på folkets eget språk. Brefvets ordalydelse var: [1])

Vi *Gustaf I* helse eder etc. Vi förmode, att I, gode män, väl förståndit hafven, huruledes för ett år sedan vardt belefvadt och samtyckt i Westerås af oss, meniga rikets råd och en stor del af hela landet, som der församlad var, att kringom hela riket skall predikas rena *Guds ord* och *evangelium* och låtas tillbaka onyttigt squaller, ovissa jertecken, fabler och menniskodikt, det också derförutan nog finnes i Skriften budet vara, för hvilken sak ock nu en

---

[1]) Finnes förut tryckt i *Thyselii Handlingar* I B. I häft. p. 160.

stor del af den Heliga Skrift på vårt eget tungomål utsatt är, mest för fattiga, enfaldiga presters skull, som icke så alldeles förfarne äro i latin som väl behöfdes. Förmane vi eder alle, att I samma böcker icke förakten och att I så akten på den del eder i den måtton tillhörer att göra, att rena Guds ord måtte af eder förkunnadt varda, derom vi ock hafve gifvit oss älskelig värdig fader, bisp *Mårten (Skytte)* befallning att ransaka i allt hans stift; och hvar någon finnes, som det icke göra vill efter hans embetes tillkräfvelse, må och skall han gå gäldet quitt, och den sättas till igen, som det göra kan och vill. I hvilket vi eder förvarne, att I der tagen eder vara före. Dess till visso etc.

Efter biskop Skyttes död 1550 förestod *Michael Agricola*, som sedan år 1548 varit Skyttes *vicarius*, ännu i fyra års tid biskopsembetet i Åbo. Då kallade konungen år 1554 *Agricola jemte tvenne prestmän*, af hvilka den ena var domkapitlets decanus och den andra pastor vid Åbo församling samt rektorn vid Åbo skola *Paul Juusten* till Stockholm och förklarade under öfverläggningarne om kyrkans angelägenheter, huruledes det hörde till *jura majestetica* att tillsätta biskopar, utan att påfvens konfirmation vidare vore dertill af nöden. Derjemte lät han dem veta, att han pröfvat skäligt, att i Svea riket klyfva de större stiften till mindre samt att Åbo stifts delning jemväl vore nödvändig. Med denna klyfning af Åbo stift fann sig Agricola, hvilken derjemte utnämndes till ordinarie biskop derstädes, föga belåten, men konungen vidblef sin mening och förordnade på samma gång *P. Juusten* till biskop i det nya stiftet, hvars styresman skulle hafva sitt säte i Wiborg.

Till detta nya biskopsdöme anslogos alla ofvan uppräknade församlingar inom Wiborgs län eller Karelen och Savolaks, Nyland och Tavastland, som intill år 1554 hade uppkommit i nämnde landsdelar. Stiftets omfång förblef sedan oförminskadt och dess gränser, som bestämdes af de till det nya stiftet anvisade församlingars råer, bibehöllos för all framtid oförändrade. Då Åbo gymnasium sedermera

inrättades, lades genom stiftelsebrefvet af 28 jan. 1630 derunder Helsingfors skola med de församlingar inom Nyland och Tavastehus län, derifrån djeknarne uppburo sin eleemosyna och dessutom några andra tavastländska kyrksoknar, som lydt under biskopen i Wiborg, hvarjemte biskopen i Åbo tillerkändes all biskoplig jurisdiktion inom samma församlingar. Detta ägde rum från år 1630 till 1647, då alla till Åbo gymnasium tagna soknar genom konglig resolution af 30 okt. 1647 restituerades till Wiborgs stift, för att lemna underhåll åt alumnerne vid det kort förut i Wiborg organiserade gymnasium [1]).

Styrelsen för Wiborgs stift var kollegial liksom i rikets öfriga stift. I domkapitlet fördes ordet af biskopen. Sedan ryska krigsmakten den 14 juni 1710 intagit Wiborgs stad, upplöstes domkapitlet, då biskopen och consistoriales öfvergåfvo sin embetsort och förskingrades åt olika håll. För att icke lemna församlingarnes vård utan all tillsyn i den del af stiftet, som ännu icke var besatt af fienden, tillsatte kongliga rådet den 5 nov. 1710 ett consistorium extraordinarium i Borgå stad, hvari församlingens pastor *Arvid Alopæus* skulle föra ordet och med biträde af pastorerne i Sibbo och Mäntsälä samt tvenne kapellaner, såsom ledamöter, upptaga och undersöka verldsliga ärender, såsom äktenskapsmål och andra dyl. samt efter kommunikation med biskopen dem till slut befordra. Ett enahanda consistorium inrättades på samma tid i S:t Michels soken i Savolaks, der prosten *Georg Helsingius* anmodades att præsidera. Efter den sista biskopen i Wiborg *David Lunds* vunna transport till Wexiö stift 21 apr. 1711, upphörde hans bestyr med Wiborgs stift med allone och kongl. rådet uppdrog 21 mars 1712 inseendet öfver begge förenämnde interimskonsistorier biskopen i Åbo *Johan Gezelius*. Uti skrifvelsen härom heter det bland annat, att „kongl. maj:ts råd för bemälte (Wiborgs) lediga stifts välstånd pröfvat nödigt, det någon förordnas, som imellertid

---

[1]) Jfr *Akiander, Skolverket* i Wiborgs och Borgå stift, p. 180—189.

hafver behörigt inseende, att ej något oväsende eller någon oordning sig dersammastädes inritar ibland presterskapet samt att alla irriga och falska meningar och positioner förekommas och af vägen rödjas, hvilka befaras lätteligen kunna insmyga sig, der icke någon med behörig auktoritet derpå ett varsamt och noga inseende hafver .... Och emedan kongl. maj:ts råd tillförene redan förordnat tvenne consistoria extraordinaria dersammastädes, nemligen i Borgå och S:t Michels soken, så ville hr doktorn och biskopen med desamma flitigt korrespondera om allt, hvad som till stiftets bästa och välfärd lända kan, samt tillse, det till de dersammastädes ledige blifvande gäll och pastorater meriterade och skicklige prestmän blifva föreslagne". Och under samma dag skrefs till interimskonsistorierna, att „det åligger dem, att med förbemälde biskop flitigt korrespondera och vid handen gifva, hvad som uti stiftets angelägenheter och ärender samt deras befordran nödigt är och kräfves, gifvandes honom den heder och respekt, som vore han stiftets anförtrodde biskop".

Under åren 1712 och 1713 behandlade biskop Gezelius Wiborgs stifts ärender äfven uti konsistorialsessioner i Åbo, der lektorerne och konsistorialerne från Wiborg *Karl Laurbecchius, Nils Bruzelius* och *Johan Wång*, som då voro stadde på flykten och uppehöllo sig i Åbo, assisterade biskopen. Förenämnde extra konsistorier upphörde redan år 1713, då hvarderas ordförande begaf sig på flykten åt Sverige, dit biskop Gezelius jemväl i juni 1713 hade flyttat. Likväl höllos af honom några konsistorialsessioner äfven i Stockholm, med biträde af prosten *Johan Serlachius* och lektorerne *Erik Brumerus* och *Johan Wång*[1]). Under år 1714 intogs hela Finland af ryska trupper och all kommunikation med Sverige afstannade, hvarföre biskop Gezelius ej mer hade någon utväg att stå i beröring med och handlägga kyrkliga ärender i Finland. Och då de fleste pastorer hade öfvergifvit sina församlingar, råkade landet

---

[1]) Se *M. J. Alopæi Borgå gymnasii historia* p. 62—66.

såväl i kyrkligt som i socialt hänseende uti ett fullkomligt upplösningstillstånd. Ryska öfverbefälet hade väl år 1717 anmodat prosten i Somero *Jakob Ritz* att organisera ett interimskonsistorium i Åbo och derjemte utöfva uppsigt samt behandla kyrkliga ärender äfven från Wiborgs stift, men hvad kunde denna auktoritet under de oroliga tiderna uträtta. Landtrådet och lagmannen *Berndt Joh. von Tiesenhausen* tillsatte derföre i samråd med prosten Ritz en så kallad *konsistorialrätt* i Borgå år 1718 och förordnade prosten i Perno *Peter Serlachius* till ordförande deri. Denna instans befattade sig dock icke med andra församlingar än de som lågo i Nyland och den del af Tavastland, som hörde till Wiborgs stift [1]).

Kort efter Nystadska fredens afslutande, utnämndes theologie professorn i Åbo *Johan Gezelius* den 18 okt. 1721 till biskop i Borgå, dit han anlände i mars 1722. Frågan om biskopssätets förläggande till Borgå afgjordes formligen först året derpå genom kongl. resolution och förklaring af 30 sept. 1723 på presterskapets petition, att „biskopssätet och gymnasium skulle anläggas i Borgå stad", i hvars grannskap då ock „Strömsbergs kongsgård indelades till biskopsstolen". Nödig lokal hann likväl icke genast inredas i Borgå, hvarföre konsistorii sessioner fortfarande höllos i biskopsstugan på Serlachii egendom, Särkilaks gård, i Perno soken till år 1724, då konsistorium första gången sammanträdde i Borgå den 24 september.

I den till Ryssland afträdda delen af Wiborgs län förblef kyrkostyrelsen en tid bortåt oreglerad. Väl hade generalsuperintendenten i Riga *Heinrich Bruiningk* redan 2 juni 1714 anmodat pastorn i Wiborg *Magnus Alopæus*, hvilken sedan år 1710 examinerat och ordinerat prester, att fortfara dermed samt att vårda sig om församlingarne på den orten; men efter Alopæi år 1716 timade död tyckes ingen varit anmodad att direkte taga befattning med den

---

[1]) Om konsistorialrätten i Perno se *Finlands minnesvärda män* I. 110—117.

kyrkliga styrelsen, hellst Wiborgs pastorat icke genast blef besatt. Någon framställning i ärendet tyckes likväl blifvit gjord, såvida tsar *Peter* den 29 juli 1720 anbefallte den år 1718 tillförordnade pastorn *Christian Melartopæus,* att efter svensk lag ordinera och tillsätta prester i församlingarne, hvarom öfverkommendanten i Wiborg, öfversten *Schuwalow* erhöll befallning att förständiga Melartopæus. Och detta skedde genom en skrifvelse, som i tysk öfversättning lydde:

Anno 1720 den 27 Augusti, auf Befehl des Grossen Herrn, Czaren und Gross-Fürsten Petri Alexejewitsch, des ganzen Grossen, Kleinen und Weissen Russlands Selbstherrschers, ergehet dieses an dem Præpositum der Wiburgischen Kirche Christian Melartopæum.

In dem gegenwärtigen 1720:ten Jahre, den 29 Julii, haben Ihro Majestæt der Grosse Herr, Czar und Gross-Fürst *Peter Alexejewitsch,* des ganzen Grossen, Kleinen und Weissen Russlands Selbstherrscher bei Dero hoher Anwesenheit auf der Flotte, und zwar auf dem Schiffe Ingermanland, expresse befohlen, dass es mit der Ordinirung und Verordnung der Priester und anderer Bedienten so und dergestalt, wie es bei vormaliger schwedischen Regierung gewesen, gehalten werden sollte; nur sollte man zur Versicherung ihrer Treue und dass sie keine verdächtige Correspondence führen, noch einige Spionerei begehen wollen, gute und zuverlässige Caution für sie nehmen, und zwar von den dortigen Einwohnern und von der Gemeinde, zu welcher sie gesetzt werden. Und sollte diese Ordre ihm Præposito angedeutet werden; er auch selbige an gehörigen Orten kund machen lassen. Es hat also gedachter Præpositus sich nach diesem Ihro Czarischen Majestæt expressen Befehl unveränderlich zu richten. Von dem Empfang dieser Ordre aber sowohl als was darauf von ihm geschehen wird,

soll er in der Wiburgischen Cancellei einen Bericht ungesaümt eingeben.

Das Original ist also underschrieben:
Obrister und Ober Commendant *Schuwalov*.
Secretaire *Jewdokin Maximoff*.
Cancellist *Dmitrej Berednikoff*.

I stöd af detta förordnande bildade sig ett konsistorium i Wiborg, med församlingens pastor, som kallades domprost, såsom ordförande och från landsförsamlingar tillkallade prester såsom ledamöter. Konsistorium lydde först under den heliga dirigerande synoden, såsom synes af följande skrifvelse:

Ihro Kayserl. Majestæt, Selbsthalterin aller Reussen Ordre aus dem heiligsten Dirigirenden Synodo an den Wiburgschen Præpositum Christian Melartopæus nebst Consistorialibus.

Demnach laut Ihro Kayserl. Majestæt *Petri des Grossen,* hochseligst und ewig glorwürdigsten Andenkens, speciellen hohen Verordnung, d. d. 29 Julii anno 1720, (wovon in dem an den heiligsten Dirigirenden Synodum aus der Wiburgschen Provincial-Cancellei eingesandten Memorial unterm 17 Maji 1721 Erwehnung geschehen) befohlen worden, dass es mit der Ordinirung und Verordnung der Priestern und anderer Officianten in der Wiburgschen Province so und dergestalt, wie es bei vormaliger schwedischen Regierung gewesen, gehalten werden sollte. Nur sollte man zur Versicherung ihrer Treue, und dass sie keine verdächtige Correspondence führen, noch einige Spionerei begehen wollen, gute und zuverlässige Caution für sie nehmen und zwar von den dortigen Einwohnern und von der Gemeinde, zu welcher sie gesetzt werden. Imgleichen auch in dem zwischen dem Russischen Reiche und der Crone Schweden geschlossenen Friedens Tractat und zwar in dem 10 Art. stipuliert worden: dass in den cedirten Provincien kein Gewissens Zwang eingeführt, sondern vielmehr die

Evangelische Religion, auch Kirchen- und Schulwesen und was dem anhängig ist, auf dem Fuss, wie es unter der letzteren schwedischen Regierung gewesen, gelassen und beibehalten werden sollte; Jedoch könnte und sollte in selbigen die griechische Religion hinfüro ebenfalls frei und ungehindert exerciret werden. Also hat auf Ihro Kayserl. Majestæt hohen Befehl der heiligste Dirigirende Synodus resolvirt und befohlen, dass kraft obgedachter Ihro Kayserl. Majestæt Petri des Grossen, hochseligst und ewig glorwürdigsten Andenkens, speciellen Verordnung, d. d. 29 Julii anno 1720, (wovon in dem an den heiligsten Dirigirenden Synodum aus der Wiburgschen Provincial-Cancelei eingesandten Memorial unterm 13 Maji anno 1721 Erwehnung geschehen) wie auch nach dem Inhalt des Friedens Tractats, er, Præpositus nebst den Consistorialibus in der Wiburgschen Province die Erwählung und Ordinirung der Priestern und Capläne von ihrer Religion, so und dergestalt, wie es bei der letzteren schwedischen Regierung in diesen, dem Russischen Reiche cedirten Provincien üblich und gebräuchlich gewesen, unverändert verrichten und beibehalten sollte. Nur sollte er Præpositus nebst den Consistorialibus denjenigen, welcher von ihnen etwa zu einer geistlichen Function nach ihren Kirchengesetzen berufen und gesetzt würde, zur Ablegung des Eides der Treue gegen Ihro Kayserl. Majestæt an behörigen Ort bringen und zwar wo ihre zu bestellende geist- und weltliche Officianten solches zu verrichten pflegen, auch den abzulegenden Eid schriftlich verfassen und von dem neuverordneten unterschreiben lassen. Imgleichen von selbigem, kraft Ihro Kayserl. Majestæt Petri des Grossen, höchstselig und ewig glorwürdigsten Andenkens, ergangener Ordre, d. d. 29 Julii anno 1720, zur Versicherung seiner Treue, dass er nemlich keine verdächtige Correspondence führen, noch einige Spionerei begehen wolle, gute und zuverlässige Caution unter schriftlicher Reversirung nehmen und zwar von den dortigen Eingesessenen und von der Gemeinde, zu welcher er gesetzt wird; nachgehends aber selbigen Revers sowohl

als den unterschriebenen Eid nebst eurem des Præpositi und der Consistorialium Bericht, wer nemlich zum Pastor oder Caplan verordnet worden, auch wann und wo solches geschehen, ungesäumt an den heiligen Dirigirenden Synodum einsenden. Ausser ihn Præpositum nebst den Consistorialibus aber soll sich Niemand unterstehen jemanden von ihrer Religion zu einem geistlichen Officio zu erwählen noch zu verordnen, gleich solches in obgedachtem Friedens Tractat sowohl als in Ihro Kayserl. Majestæt Petri des Grossen anno 1720 den 29 Julii ergangener hohen Ordre festgestellt worden. Welches also dem Wiburgschen Præposito Christ. Melartopæus nebst den dortigen Consistorialibus benachrichtigt wird, und hat selbiger sich hiemit nach dieser Ihro Kayserl. Majestæt hohen Ordre zu achten; wie denn auch an die Wiburgsche Provincial-Cancellei dieserwegen eine Ordre aus dem heiligen Dirigirenden Synodo ergangen. Den 23 Julii anno 1734.

Das Original ist unterzeichnet:

Ober Secret. *Michaila Dudin.*
Secret. *Alexej Wolkoff.*
Cancellist *Michaila Protopopoff.*

Sedermera inrättades ett öfverforum för civila och kyrkliga ärender i Liff- och Estland under benämning af *justitiekollegium.* Detta kollegium uppdrogs att utöfva alla *jura majestetica* i kyrkoärender, såsom utnämna pastorer, dispensera ålder för prestvigning, afgöra konsistoriers beslut, angående *externa ecclesiæ* och så kallade *jura sacra* m. m. År 1735 förklarade Kejserliga senaten justitie kollegium i stället för den heliga synoden, för det högsta forum i andeliga ärender äfven i Wiborgs stad och provins. I anledning häraf bad justitiekollegium den heliga synoden, att öfverlemna alla kyrkliga ärender i kollegii egen vård utan all inblandning från synodens sida, såsom skrifvelsen af 11 sept. 1735 utvisar.

Unterthänigstes Memorial an den heiligsten Dirigirenden Synodum.

Ein heiligster Dirigirender Synodus hat zwar wegen Erwählung und Ordination der neuen Priestern und anderer Officianten in der Wiburgischen Province unterm 23 Julii 1734 zu verfügen und solches an den Wiburgischen Præpositum und die dortigen Consistoriales gelangen zu lassen geruhen wollen. Ob nun wohl dieses Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justitie Collegium an sothaner Verfügung, da selbige den Gesetzen und Ihro Kayserl. Maj:t hohen Befehl gemäss ist, nichts auszusetzen findet; so haben jedoch Ihro Kayserl. Maj:t unter Dero allerhöchster eigenhändigen Unterschrift anzubefehlen allergnädigst geruhen wollen, alle unter den fremden Religions-Verwandten allhier vorfallenden geistlichen Sachen nach den Grundregeln einer jeden Confession nebst Zuziehung der geistlichen Personen von den hieselbst befindlichen Religionen, zu welcher sich die Parten bekennen, allhier zu decidiren und zugleich mit selbigen zu beurtheilen.

Hienächst hat auch Ein Dirigirender Reichs Senat in dessen, den 7 und 14 Julii anni curr. ertheilten Ukasen die Stadt Wiburg und die dortige Province diesem Ihro Kays. Maj:t Reichs Justitie Collegio dergestalt subordiniret, dass selbige, gleich den Lief- und Ehstländischen Stadt- und Landgerichten in Rechtssachen sowohl als Devolvirung derselben anhero unter diesem Kayserl. Justitie Collegio stehen sollen. Da nun sothane hohe Befehle an dieses Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justitie Collegium gediehen und dannenhero demselben obliegen will, die Jurisdiction über die Stadt Wiburg und deren Province in die Wege auszuüben, so wie solches über die Province Lief- und Ehstland und die darin befindlichen Städte geschieht, die geistlichen Sachen aber in jetzt besagten Provincien und Städten von diesem Collegio als derer Oberinstance lediglich dependiren; als lebt solchem nach dieses Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justitie Collegium des ungezweifelten Vertrauens, es werde Ein heiligster Dirigirender Synodus ob allegirten hohen Ukasen gemäss künftighin sothane geistliche Sachen der

Dijudicatur dieses Collegii lediglich zu überlassen geruhen, damit solchergestalt Ihro Kayserl. Maj:t allerhöchsten Befehlen die schuldige Folge gegeben werden möge. S:t Petersburg den 11 Sept. 1735.

C. L. von Mengden.
Vice Præsident.

E. J. von Vietinghoff. Rath. *E. G. Glück.* Ass. *J. von Hagemeister.* Ass.

J. E. Jäger.
Secret.

Medelst skrifvelse af 27 jan. 1736 förständigade justitie kollegium konsistorium i Wiborg att ställa sig den svenska kyrkoordningen till efterrättelse. Brefvet lydde:

Ehrwürdige und Wohlgelahrte:

Auf die von Einem Ehrwürdigen Consistorio unter den 18 Sept. anni praet:i geschehene Unterlegung, wie Selbiges in vorfallenden Consistorial casibus sich sicher zu verhalten habe, ergehet von diesem Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justitie Collegio diese Antwort, dass da die schwedische Kirchenordnung vorhero jederzeit die Richtschnur gewesen, wornach alle in Wiburg vorgefallene Consistorial-Sachen abgemacht werden müssen, selbige auch vor jetzo in so weit solche gegenwärtigen Umständen nach applicable ist, beibehalten werden müsse.

Uebrigens hat dieses Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justitie Collegium Einem ehrwürdigen Consistorio die Versicherung geben wollen, wie Selbiges sich nicht entziehen wird, demselben bei allen Vorfällen nicht nur dero Schutzes sondern auch aller demselben zur Seite stehenden Prærogativen geniessen zu lassen. Göttlicher Obhut empfohlen. Gegeben im Kayserl. Reichs Justitie Collegio zu S:t Petersburg d. 27 Jan. 1736.

Ihro Kayserl. Maj:t und Dero Reichs Justitie Collegii wegen

C. L. von Mengden.
Vice Præsident.

E. J. v. Vietinghoff. Rath. *E. G. Glück.* Ass. *J. v. Hagemeister.* Ass.

J. F. Büttner. Ass. *J. E. Jäger.* Secret.

Det i Fredrikshamn den 8 dec. 1743 inrättade konsistorium ställdes på samma fot som det Wiborgska, så att pastorn i församlingen gjordes under namn af domprost till præses och tvenne pastorer från landsförsamlingarne jemte rektor och konrektor vid trivialskolan till assessores consistorii. Detta konsistorium höll sin första session den 22 maj 1744. Vid uppkomsten af ståthållarskapsregeringen uppdrog kejserliga senaten den 26 mars 1784 den myndighet justitie kollegium derintill utöfvat öfver konsistorierna i Wiborg och Fredrikshamn åt civiltribunalet i Wiborg, hvilket ägde rum till år 1797, då justitie kollegium åter förklarades för den högsta instans i kyrkliga ärender. Slutligen ombetroddes år 1810 fremmande trosförvandters kyrko-ärender i Ryssland geheimerådet, furst *Alexander Nikolajewitsch Galitzin*, i egenskap af öfverdirektor. Denna funktion beklädde Galitzin intill Wiborgs läns förening med det öfriga Finland [1]), då han under 6 nov. 1811 underrättade konsistorierna om biskopens i Borgå Alopæi utnämning till preståndets styresman och församlingarnes i gamla Finland förening med Borgå stift. Sålunda erhöll Borgå stift samma omfång som Wiborgs stift fordom haft.

Genom nådigt manifest af 6 mars 1850 förordnades, att af de nordligaste delarne af begge äldre stiften eller af Uleåborgs och Kajana samt Kuopio län skulle bildas ett tredje biskopsstift i landet med sätet för stiftsstyrelsen i Kuopio stad. Då togos till det nya stiftet från Borgå stift alla de inom norra Savolaks öfre, samt öfre och nedre karelska prosterier belägna församlingar, hvartill sedermera ytterligare kom Leppävirta församling.

Under de första tiderna var biskopsstolen i Wiborgs nya stift en och annan gång ledig och stiftet styrdes under tiden af kapitlet och biskopen i Åbo, såsom åren 1564—1568 och 1579—1618. Men alltsedan konung *Gustaf Adolf* åter tillsatte en biskop för Wiborgs stift år 1618, hade stiftet sin egen öfverherde ända till år 1710, då Wiborg mistade sin biskop.

[1]) Se *Finlands minnesvärda män* II. p. 68 och 69.

Biskopar i Wiborgs stift.

Paul Juusten, föddes i Wiborgs stad år 1516, såvidt man kan sluta af hans dödsår. Att hans fader varit den Peter, som ägde ett ärfdt stenhus nära till dominikaner klostret, är sannolikt derföre, att en af Juustens söner hette Peter efter sin farfar. Huru länge Juustens slägt förut varit bosatt i Wiborg, känner man ej med visshet, men att pastorn i Hauho *Severin Juusten* hörde till samma slägt, kan väl tagas för afgjordt. På 1560 talet och ännu senare funnos i Wiborg borgare af samma slägt, såsom *Henrik Juusten* och *Jöns Juusten*, af hvilka den sistnämnde var död 1567 och efterlemnade en enka *Margareta*. Vår Paul mistade sin fader redan år 1530 och sin moder 1533. Sin första undervisning erhöll han i Wiborgs skola, och sedermera åren 1536—1538 i Åbo skola, der den hösten förut från Wittenberg återkomne och till rektor utsedde magister *Thomas Francisci Keyoi* blef hans lärare. Hans goda framsteg ådrogo sig biskop *Skyttes* uppmärksamhet, så att han tog Juusten till *lector mensæ* i sitt hus och invigde honom till prest 1540, för att förekomma hans inträde i civil tjenst. Efter att under åren 1541—42 hafva förestått rektorstjensten vid Wiborgs skola, skickade biskop Skytte honom till Wittenberg, der han fortsatte sina studier 1543—46, besökte sedermera universiteterna i Magdeburg, Rostock och Königsberg. Efter sin återkomst utnämndes han till rektor för Åbo skola efter *Agricola* 1548 och befordrades från den tjensten till biskop i Wiborg 1554. Från Wiborg flyttades han till biskopsstolen i Åbo 1563, der han afled 22 aug. 1576, nära 60 år gammal. Se *H. G. Por-*

than Juustens Chronicon p. 703—714. *C. H. Strandberg Åbo stifts Herdaminne* I. 16. *Finlands Minnesvärda män* I. 325—362. *Rhyzelii Biskopschrönika* I. 346 II. 54.

Juusten var gift med *Anna,* hvars faders namn än uppgifves varit *Matts* än åter *Sigfrid.* Hon öfverlefde sin man och trädde 1584 i nytt gifte med *Erik Mårtensson,* som var af militärståndet. Kongl. brefvet af 14 juli 1585 innehåller, att „vår tjenare Erich Mårtensson må ännu till vidare besked njuta den frihet uppå Kärstilä uti Wiborgs soken, som hans hustrus *Anna Mattsdotters* förre man, framlidne biskop Påwel, af oss förvärfvat hafver". Efter denne sin andra mans död fick hon genom kongl. bref den 5 juli 1594, hvari hon kallas mäster Påwels, biskopens i Åbo, enka *Anna Sigfridsdotter* i sin lifstid njuta och behålla jemte en half skatt i Kärstilä i Wiborgs soken och 2½ skatt i Ilola uti Mola soken, följande hemman i Tenala soken af Raseborgs härad: Holm, Lunckeböle, Hölkelötby och Skogsböle, hvaremot hon skulle afstå Skäggeböle, som hon förut haft, efter den förläning hennes första man redan år 1572 undfått. Hon lefde ännu år 1599, då hon kallas *Anna till Bergby,* salig mäster Påwels efterlefverska. Af Juustens barn känner man: **I** *Peter,* hvilken först var ryttare under *Mårten Boijes* fana, sedermera quartermästare och slutligen slottslofve i Kexholm till år 1597. Enligt kongl. bref af 4 sept. 1587 fick han till en behaglig tid njuta, bruka och behålla de 5¼ skattmark jord, som han besitter uti Wiborgs län i Juustila joki, Naulasaari och Lihaniemi byar, fri för alla årliga utskylder och rättighet, som af dem bör utgå. Han var förordnad att ransaka gränsen emellan Nyslott och Kexholm. Kallade sig *Juusten till Juustila* och var gift med Anna Mattsdotter. **II** *Johan,* ryttmästare, gift med *Kristina* och hade barnen: 1 *Paul,* löjtnant, gift med *Kristina Johansdotter.* Deras dotter *Margareta* var gift med *Arvid Möller.* 2 *Katarina,* gift med pastorn i Haliko *Georg Thauvonius.* 3 *Margareta,* gift med *Anders Möller.* **III** *Kasper Påhlsson Juusten,* tropliktig tjenare uti kongl. maj:ts hof, kammartjenare hos drottningen (1597).

IV *Anna,* gift 1:o med borgaren i Wiborg *Henrik Stråhlman,* som år 1594 var död, och 2:o med *Hans Croëll (Croyell),* utländsk köpesven och sedermera borgare i Wiborg. Barn af första giftet: **A** *Hans Stråhlman,* höfvidsman öfver en fana finska knektar. Genom kongl. bref af 5 juni 1615 erhöll han Ilola by i Mola och Hämes by i Nykyrka soken till sin förläning. Gift med *Agneta Bengtsdotter,* som efter sin mans död erhöll genom kongl. bref af 16 jan. 1628 tolf tunnor spanmål årligen till sitt underhåll. Deras barn: 1 *Margareta,* gift med pastorn i S:t Michel *Johan Syllenius.* 2 *Marina,* gift med rådmannen i Wiborg *Lars Andersson.* **B** *Peter Stråhlman* var år 1610 köpesven och sedermera hospitals och fattighusföreståndare i Wiborg, död 1658. Gift med *Brita* . . . . Deras barn: I *Margareta,* som dog 2 apr. 1673, var gift med pastorn i Wederlaks *Henrik Hoppius.* II *Hans,* handlande i Wiborg, död 1690, gift med *Katarina Holst.* De hade 4 söner och 1 dotter. 1 *Peter Johansson,* löjtnant i svensk tjenst, togs till fånga vid Dnjepr 1709, död 1728. Gift med *Elisabet Fock.* Deras barn: *a) Katarina Elisabet,* gift med *Sallmén* och *b) Johan Henrik,* häradsbokhållare, bodde på Wirmutjoki i Ruokolaks, död 1 febr. 1774, gift med *Maria Dorothea Masalin.* Af deras barn var: 1 *Johan Henrik,* f. 27 dec. 1750, död 7 maj 1810, kretslandtmätare, gift med *Margareta Dorothea Masalin,* pastors dotter från Impilaks och 2 *Helena Elisabet,* f. 26 nov. 1752, gift med pastorn i Joutseno *Johan Giös.* 2 *Johan Johansson,* pastor i Kerimäki. 3 *Henrik Johansson,* död 1745, handlande, gift med *Margareta Schwindt.* De hade 5 barn. 4 *Kristofer Johansson,* död 1770. 5 *Margareta Johansdotter,* död 24 apr. 1757, gift med handlanden i Willmanstrand *Jonas Schwindt,* son till löjtnanten i dansk tjenst *Kristian Schwindt.* Deras son *Johan* var pastor i S:t Andreæ. **C** *Katarina,* gift 1:o med borgaren *Hans Thesleff* och 2:o med lagläsaren i Kexholms län *Herman Böök.* **D** *Maria Henriksdotter,* död 4 juni 1650, var gift med handlanden sedermera borgmästaren i Wiborg

Berndt Piper. Deras son *Karl,* f. 16 sept. 1620, var krigskamrer.

Barn af Anna Juustens äktenskap med borgaren *Hans Croëll* voro: I *Johan,* borgmästare i Wiborg, som adlades 16 aug. 1653 och kallade sig *Rosencroël,* hvilken med några ändringar fick antaga sin moderfaders, biskop Juustens vapen, efter inga manliga arfvingar af den ätten voro lefvande. Croël dog barnlös. II *Samuel,* slottssekreterare i Wiborg. Se *Wallenius, Finska adelns och riddarhusets historia* p. 53. *W. G. Lagus, Finska adelns gods och ätter* p. 272, 273, 539, 547, 548. *Åbo Tidningar* 1782 p. 188 följ. *Anrep* Svenska adelns ättartaflor III. Afd. p. 474.

Mag. *Canutus Johannis,* född i Eura-Åminne, studerade i Wittenberg, der han blef magister 1536. Blef pastor vid Åbo domkyrka 1541 och biskop i Wiborg 1563, men afled året derpå 1564. Se *Strandberg* l. c. I. 39. *Porthan* l. c. p. 623, 627, 678, 680, 704. *J. Tengström,* Handlingar i Finlands kyrkohistoria VIII. 40.

Efter honom var biskopsembetet obesatt till år 1568.

Mag. *Erik Herkepæus,* född å Härkäpää gård i Perno soken, studerade i Wittenberg, der han blef magister 1551. Återvände med *Ph. Melanchtons* rekommendationsbref till konungen, som utnämnde honom till rektor för Åbo skola efter P. Juusten år 1555. Då han begynte läsa grekiska med eleverna i skolan, begagnade hans afundsmän detta försök till förevändning att få honom skild från skoltjensten 1568. Konungen utnämnde honom då till biskop i Wiborg sagde år. Död 4 febr. 1578. Åtnjöt enligt kongl. bref af 24 nov. 1568 halfparten af tionden i Pyttis och Elimä till sitt underhåll och enligt kongl. bref af 9 aug. 1569 till behaglig tid 3 Jutila hemman af konungens arf och egna gods. Se *Porthan* l. c. p. 627. *Rhyzelius* l. c. II. 54. *Strandberg* l. c. II. 255.

Gift med *Scholastika,* som genom kongl. bref af 22 juni 1578 fick ersättning för 2 lester 9 spann spanmål,

hvilka af hennes mans underhåll blifvit lemnade åt krigsfolket.

Efter Herkepæus saknade Wiborgs stift åter egen biskop och styrdes af biskopen i Åbo *Henricus Canuti* 1579—1583 och sedermera från 1583 till 1618 i förening med Åbo stift af

Mag. *Ericus Erici,* son till pastorn i Lethala *Ericus Georgii,* studerade utomlands, der han blef magister. Skolrektor i Gefle 1578 och sist biskop i Åbo 1583. För den ynnest, hvari han stod hos konung *Johan,* för sina sympathier för katholska läran och benägenhet, att i landet införa den katholska *messboken* eller liturgin, hvilken i allmänhet bar namn af *rödboken,* lemnades Wiborgs stift under hans biskopliga vård och förvaltning, hvilket fortfor ända till år 1618, då konung *Gustaf Adolf* tillsatte en skild biskop i Wiborg. Se *Rhyzelius* l. c. II. 54. *Strandberg* l. c. I. 17. *Wallenius,* om finska adeln p. 62. *W. G. Lagus Handlingar och uppsatser* V. 141 följ. *Finlands minnesvärda män* II. 1—50.

Gift med *Ingeborg Palnesdotter Rosenstråle.* Barn: *Erik,* adlad under konung *Gustaf Adolf,* vistades i Rom, utan att man känner i hvilken egenskap.

Mag. *Olaus Erici Elimæus,* var till börden finne och att sluta af hans tillnamn född i Elimä soken. Hvar han studerade har man sig icke bekant, men rector scholæ i Stockholm blef han 1609 och pastor vid Nikolai eller Stora kyrkan derstädes 1612, derifrån han 16 juli 1618 befordradas till biskop i Wiborg ej allenast öfver de församlingar, som till detta stift af ålder hört, utan jemväl öfver församlingarne i Karelen och Ingermanland. Då biskopens i Wiborg verksamhet sålunda skulle sträcka sig vida öfver det egentliga stiftets område, meddelades honom en skild instruktion, huru han borde förvalta sitt embete och i synnerhet vårda sig om de nya församlingar, som komme att räknas till hans biskopsdöme, såsom synes af följande

Instruktion, efter hvilken hans kongl maj:t vill, att vördelige och höglärde magister *Olaus Elimæus*, hans kongl. maj:ts trogne undersåte och biskop uti Karelen, Wiborgs län och Ingermanland, sig uti sitt biskops stifts antagande skall regulera och förhålla. Stockholm 22 juli 1618 [1]).

1. Efter det hans kongl. maj:t hafver honom till en biskop uti Wiborg uppsatt och ordinera låtit, så hafver ock hans kongl. maj:t nådigst täckts honom med ett biskops stift och säte förse och försörja, hvilket så vidt skall räknas och sina gränser hafva, som utaf ålder dertill lydt och legat hafver, räknandes nu dertill Kexholm med dess län. Han skall ock hafva inspektion öfver Ingermanland intilldess hans kongl. maj:t en särdeles superintendent till Narwen och dess län förordnandes varder.

2. Sedan skall han, såsom hans biskopsembete särdeles kräfver, sig beflita, att den evangeliska läran uti profeters och apostlars skrifter författad, utan någon superstition, mensklig dikt eller påfund icke allenast af honom sjelf må läras och förkunnas, utan han skall ock hålla andra af klerkeriet dertill, att de detsamma göra, så att alla, som uti hans biskopsstift boendes äro, måge uti Guds Ords rena kunskap underviste varda.

3. Efter förfarenheten också nogsamt medgifver, att man med ringa, ja nästan ingen frukt en annan kan lära och undervisa, då man sjelf förargeliga lefver; derföre skall han ock sjelf sig om ett christeligt och oförviteligt lefverne beflita, hållandes ock andra af sitt medel dertill, att de deras åhörare och lärobarn, unge och gamle, med ett christeligt lefverne föregå och androm till ett efterdöme utan skrymtan påskina låta, såsom ock åhörarne med all flit dertill förmana och hålla.

4. Och emedan uti Finland, särdeles uti Wiborgs

[1]) Finnes förut tryckt i *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* IV 101—105.

län, mycken vidskepelse och afgudadyrkan ännu finnes, så skall han till det högsta beflita sig om, sjelf och genom kyrkoherdarne, att utpredika dem sådant och afskaffa allt det, som sådan vantro af sig föder eller uppehåller. Och i synnerhet tillhålla presterskapet, att de för någon sin egen nytta skull icke gifva dertill tillfälle.

5. Med ryssarne uti Kexholms län och Ingermanland skall han sig så förhålla, att efter de icke allenast med sådan förbemäld vidskeplig afgudadyrkan inbete utan ock mot vår christliga religion alldeles sträfvige äro och dock icke desto mindre ifrån deras villfarelse omvändas och Gudi vunne och behållne blifva måtte, så synas dessa medel dertill förnämligast nödiga vara, neml. att han välförfarne och lärde, gode prestmän till bemälte orter förordnar, der de fogligen och med saktmodig anda med undervisande och förmaning veta att omgå, och således i förstone sanningens kunskap dem öfvertala och inpredika kunna, dem han pro officii requisito således derutinnan skall informera, som han sjelf kan befinna det Gudi behagligt och han i sitt biskopsembete oförvitlig vara vill.

Derhos ock, att han sig omser om bequäma och lägliga orter, der kyrkor kunde byggas, på det sådant barbariskt folk genom gudeliga samquäm och prydliga christliga kyrkoceremonier ju längre ju mer måtte intagas och till sanningens vedertagande bevekte varda.

6. Och när han om rum och stället sig omsett hafver, skall han med ståthållarene kommunicera och sig samsätta, huru de utan tvång och besvär lätteligast måtte bevekas med frivillighet sådana kyrkobygningar efter orternes lägenhet och deras förmåga sig företaga och dertill kontribuera, med detsamma de ock till tiondegift, som öfver hela christenheten brukas, utan tvifvel väl skola vara till att beveka, hellst emedan de förnimma, att sådan pålaga till Guds ära och deras kyrkors uppehälle länder.

7. Han skall ock med ståthållarens råd de tillförordnade prester hvarjom ett hemman till prestbol inrymma

och tilldela, med sådana vilkor och lägenheter, som de dem eljest uti de orter innehafva och besitta.

8. Till det sista, efter hans kongl. maj:t intet tviflar honom sjelf nogsamt utan vidare instruktion sig veta att ihågkomma, hvad hans biskopsembete tillhör och vidkommer; derföre vill hans kongl. maj:t sådant till hans egen diskretion och vördeliga kall och embetes respekt nådeligen anställt hafva.

9. För sådan hans flit, trohet och omtanke hafver hans kongl. maj:t honom nådigst efterlåtit till underhåll utaf Tavisalmi och Lappvesi soknar all behållen kyrkotionde, så att summan sig till 250 tunnor skall sträcka, och hvar de icke så vidt nå, skall honom utaf de andra behållne kyrkotionder resten tillökt varda. Dertill med skall ock Lappvesi soken honom såsom till en annexa efterlåten vara, deraf han skafttionden med hvad annan mera presträttighet vara kan, skall mäktig vara att utfordra.

10. Hvad andra lägenheter och vilkor vidkommer, som med hemman och biskopsgårds uppbyggning vara kan, och den rätt, som Åbo biskopen njuter och innehafver, den skall honom med det första genom hans kongl. maj:ts bref blifva konfirmeradt.

Med anledning af sist anförda momentet bestämdes hans underhåll genom följande kungabref:

Vi *Gustaf Adolph* etc. göre veterligt, att eftersom Vi hafve förordnat Oss älskelig, hederlig och vällärde mag. *Olaus Elimæus* till biskop uti Wiborgs stad samt öfver Karelen och Ingermanland, så uppå det han der bredvid må hafva tillbörligt uppehälle och med desto större hugnad, lust och vilja göra sitt arbete tillfyllest, såsom honom egnar och bör och det i sig sjelf kräfver; ty hafve Vi af gunst och nåd, såsom och den benägenhet Vi till predikoembetet draga, unnat och efterlåtit, eftersom Vi ock nu härmed i detta Vårt brefs kraft unne och efterlåte honom till årligt underhåll utaf behållen tionde i Rantasalmi, Tavisalmi, Sääminge soken uti Lilla Sawolax trehundrade tunnor spanmål årligen till att bekomma. Uti lika måtto hafve

Vi ock honom nådigst efterlåtit desse efterskrifne gårdar till att hafva sitt säte och bohag, som äro Wehkasalo ö, deruppå två hemman uti Wiborgs soken belägen och Stegerö *) quitt och fritt för alla vissa och ovissa utlagor, såsom ock Lappstrand soken till gäll. Der Våre ståthållare så ock kammarråd, kamrerare, fogdar och alla andra Våra befallningsmän och tjenare måge veta sig efterrätta, icke görandes bemälte mag. Olaus häremot hinder i någon måtto. Stockholm den 20 juli 1619.

Gustavus Adolphus.

Samma anslag konfirmerades ytterligare och nogare af samma konung den 20 mars 1629. Elimæus dog 1629. Han påkostade en upplaga af 150 finska psalmer, som pastorn i S:t Mariæ *Jacobus Petri Finno* jemte andra finska prester författat, och som blef tryckt i Stockholm 1621. Om de af Elimæus i Stockholm hållna och utgifna likpredikningar se *Suomi* 1844 p. 254. Jfr *Rhyzelius* l. c. II. 54. *Porthan* l. c. p. 628.

Gift med *Karin Simonsdotter.*

Mag. *Nicolaus Magni Carelius*, förestod skolrektorstjensten vid Wiborgs skola för *Jöns (Johannes)*, hvars efterträdare han blef 1606. Den 11 jan. 1616 erhöll han kongl. kollationsbref till Wiborgs pastorat, der han sedan blef domprost. De af *Rachlitius* uppgifna åratalen äro i denna del icke riktiga, sådana de anföras af *M. J. Alopæus* i Borgå gymnasii historia ss. 19 och 20. *Nicolaus Magni* blef biskop 1630 och dog 1632. Se *Rhyzelius* l. c. II. 55. *Porthan* l. c. p. 628.

Gift med *Johanna Mårtensdotter.* Barn: 1 *Karin*, gift 2 *Maria* blind, åtnjöt enligt kongl. bref af 15 okt. 1649 åtta tunnor spanmål årligen till sitt underhåll.

Mag. *Gabriel Petri Melartopæus*, son till vice pastorn i Kimitto, men föddes i Rimitto, var hypodidascalus i Åbo skola 1602—1606, reste sedan till Tyskland, der han fort-

---

*) *Stegerö* kallades på finska *Takensaari.*

satte sina studier i Wittenberg och blef magister 1608. Efter sin återkomst blef han theologie lektor vid Åbo skola, c. 1612 och rektor för samma skola 1616. Biskop i Wiborg 30 mars 1633.

Uti riksrådet diskuterades den 10 och 15 febr. 1640, huru Wiborg uti biskopens höge ålder och svaga lägenhet icke må taga någon skada och mehn. Den man, som nu är der, förmäler sin olägenhet, att han är fallen och kan icke mer resa, utan allenast med consilio præesse, och är dessförutan gammal. Fördenskull var man betänkt på att utse för honom en coadjutor, hvilken borde vara så skicklig, att han vid biskopens frånfälle kunde succedera honom. Men som det uppstod fråga om, hvem som skulle salariera biträdet, antingen biskopen eller kronan, kunde något beslut för den gången icke fattas, utan ville man närmare öfverlägga saken. Se *Tigerstedt Handlingar* p. 466—468.

Melartopæus dog 1641, och efter hans död frånskildes Ingermanland från Wiborgs biskopsdöme och bildade ett eget stift, men Kexholms län förblef under biskopen i Wiborg. Han var gift med *Emerentia Johansdotter Klöfverblad.* Se *Rhyzelius* l. c. II. 55. *P. J. Alopæi historia litteraria* p. 36. *Strandberg* l. c. I. 410. II. 257. *Suomi* 1844 p. 250.

Mag. *Petrus Jonæ Bjugg,* född i Söderköping 1587, student i Upsala 1609 och sedan i Wittenberg, der han blef magister. Efter återkomsten antogs han af hertig *Johan* till hofpredikant 1613, blef pastor i Wårdsberg 1618 och derjemte lector fysico-medicus i Linköping 1628, theologie lector 1636, pastor i Söderköping 1639, derifrån han på riksdagen i Stockholm befordrades till biskop i Wiborg 10 okt. 1642. Ehuru denna befordran var ganska hedrande, undanbad han sig ändock underdånigst denna nåd och anförde i sin supplik många och ömmande orsaker till sin afsägelse, såsom synes af

Biskop Bjuggs skrifvelse till drottningen [1]).

Postulata, på hvilka hennes kongl. maj:ts samt den

---

[1]) Finnes förut tryckt i *kongl. hofclereciets historia* I. 241.

kongl. regeringens resolution af mig undertecknad uti all underdånighet begäres, så framt jag ingalunda kan undvika den mödosamma resan till Wiborg, utan måste henne, utan allt besvärs anseende, företaga och min fattiga dödssjuka hustru uti hennes stora svaghet så ock mina barn och mitt bohag till en tid öfvergifva.

1. Emedan jag ser mig icke kunna transportera min svaga hustru öfver sjön dit ut, vill jag min underdåniga och skyldiga hörsamhet kongl. maj:t och den kongl. regeringen för min egen person, såvidt mig kan vara möjligt, deklarera och mig på en tid dit hän begifva, dock såsom *vicarius episcopi*, med nödig instruktion och fullmakt, men med den underdåniga begäran, att der jag kan ställa gymnasium Wiburgense så ock consistorium uti sin ordning, såvidt möjligt vara kan, så ock förfara om stiftets tillstånd och mangel, och jag såge mig sedan vidare icke kunna den funktionen med frukt beträda för språkets okunnighet, att jag då måtte med nåder derifrån libereras och en annan god man, som tjenligare vore, dertill förordnas, på det Guds församling icke må defrauderas.

2. Eftersom jag icke kan med godt samvete lita på salig biskopens arfvingars nådår, hellst han säges så fattig död vara, begär jag underdånligen blifva försörjd på resan med ett nödtorftigt viatico för mig, en prestman eller magister och en famulus.

3. Hvar jag ock förnimmer uti detta prof mig något godt genom Guds nåd på den orten kunna skaffa, att hennes kongl. maj:t samt den kongliga regeringen både för hustruns stora svaghets skull så ock för dödsfall skull, som min egen person hända kunde, nådigst ville unna mig frihet på en gård eller två på landet, der min hustru kunde sig uppehålla och lifnära, eller ock derest mig något dödligt på resan vederkomme, hustru och barn efter min död då kunde någon tillflykt hafva, emedan jag sjelf icke får något eget hus och lägenhet för dem beställa.

4. Att min lägenhet i Söderköping icke alltför hastigt bortgifves förrän jag vet, huru med mig varda skall;

och der jag henne quittera skulle, att mina expenser då af staden och successorn måtte refunderas, som jag uti denna korta tid på kyrkoherdegårdarne användt hafver, medan jag sjelf dem tillgodo icke njuta kan.

5. Tviflar jag icke, att ju embetet blifver så försörjdt med underhåll, att den dit komma skall blifver behållen; desslikes ock de personer, som med præsule arbeta skola uti consistorio, få sin tillbörliga underhållning.

6. Der jag en god man finge med mig, som kunde antaga en lektion uti gymnasio och assistera den man dit komma skall uti consistorii embetet, kunde der blifva försörjd. Såframt han icke den förhoppningen får, följer han icke dit.

7. Att sokengången der i stiftet icke må blifva allt för knapp, så att gymnasii stat och flor derigenom icke hindras; ty gymnasisterne måste hafva sitt uppehälle af sokengången eller eleemosynan.

Hennes kongl. maj:ts
samt den kongl. regeringens
tropliktige tjenare och undersåte
Petrus Jonæ Bjugg.
P. et pr. Sudercopensium.

På ofvanstående postulater följde ett svar genom

Kongl. Maj:ts, vår allernådigste Drottnings och frökens nådiga resolution, dat. Stockholm i maj 1642.

1. Eftersom biskopen underdånigst anhåller, att såsom en *vicarius episcopi* blifva till Wiborg förordnad, och sedan han, såvida honom står till görande, gymnasium och consistorium dersammastädes hafver ställt uti ordning, som sig bör, och eljest förfarit om stiftets tillstånd och de fel, som uti ena måtto eller annan kunna stå till att bota och ändra, då såge sig samma funktion för språkets okunnighet med någon frukt icke kunna företräda, han på det fall måtte uti nåder derifrån blifva libererad; så finner kongl. maj:t denna hans begäran honom uti den måtton med skäl

icke stå till att deferera. Men som kongl. maj:t förmedelst dess instruktion och fullmakt honom till biskop uti Wiborg och öfver dess stift nu fullkomligen hafver förordnat; så vill kongl. maj:t förmoda, att han, tillbaka sättandes alla andra konsiderationer, som uti en och annan måtto kunna förefalla, låter sig vara angeläget samma honom tillbetrodda embete Guds församling till gagn och uppbyggelse att förestå och företräda.

2. Att biskopen begärer uppå resan blifva försörjd med ett nödtorftigt viaticum, så hafver kongl. maj:t gifvit order och befallning till riks- och kammarråd, att de honom till den ändan 200 daler svenskt silfvermynt och en åm vin skola tillställa och lefverera låta, såsom ock befallt amiralitets kollegium att till hans bequämare öfverförsel honom en tjenlig farkost tillordna.

3. Den frihet, som biskopen underdånigst begärer på ett hemman eller tu på landet, är hennes kongl. maj:t icke obenägen honom att förunna och efterlåta. Dock vill kongl. maj:t, att hvad hemman han således begärer, sjelf låter uppteckna och namngifva, dermed han sedan, såvida hennes kongl. maj:t och kronan kan tilldrägligt vara, må stå till att gratificera och benåda.

4. Hennes kongl. maj:t vill ock med förordnandet af någon annan skicklig man till Söderköping uti hans rum och ställe ännu till den 1 maj uti nästkommande år 1643 låta anstå och uppskjuta. Men hvad vidkommer de expenser, som han uppå prestgårdarnes nödiga byggnader dersammastädes hafver gjort, och nu begärer det måtte honom blifva betaldt och godtgjordt, så vill kongl. maj:t, att han derom såväl med sjelfva staden som successorn uti embetet må sig förlika, som han sjelf bäst kan och gitter. Eljest vill kongl. maj:t till hans bättre accommodement uti Wiborg antingen ex publico låta bygga honom en biskopsgård eller ock någon läglig gård de kunna för en skälig betalning finna att köpas, så laga, att den dertill må blifva köpt och förordnad.

5. Emedan biskopen underdånigst påminner, att såväl

för sin egen person som capitularibus dersammastädes med ett nödtorftigt salario och underhåll blifva försedd; så vill kongl. maj:t de order låta ställa till dess riks och kammarråd, att de vid statens formerande icke allenast biskopen utan ock andra, som af consistorio dependera, för en viss och nödtorftig deputat och underhåll uppföra, hvilket de årligen hafva till att åtnjuta.

6. Att ock biskopen må taga en god man härifrån med sig, som der i gymnasio kunde antaga en lektion och eljest assistera honom i consistorii arbete, kan hafva sina skäl, men faller hennes kongl. maj:t betänkligt, att nu straxt låta honom med något visst underhåll försörja, emedan hennes kongl. maj:t icke kan veta, om någon sådan plats der i gymnasio nu kan vara ledig och öppen. Vill icke desto mindre derpå vara betänkt, att så snart biskopen vid sin ditkomst derom kan förfara och hennes kongl. maj:t sådant gifva tillkänna, då låta göra den författning, att den som biskopen då behagar till sig fordra icke mindre än de andra lectores der i gymnasio sitt vissa underhåll skall hafva till att åtnjuta. Actum et supra.

Sedan amiralitets kollegium utsett ett tjenligt fartyg för öfverresan, begaf sig Bjugg till Wiborg, dit han anlände i september månad, efter att på hafvet hafva lyckligen öfverstått en stark storm. Om hans underhåll stadgades i nådig resolution af 13 dec. 1643 på följande sätt.

Christina med Guds nåd etc. Eftersom, trogne män, riks- och kammarråd, biskopen i Wiborg mag. *Peter Bjugg* ibland åtskilliga ärender, det stiftet angående, också underdånigst hafver gifvit Oss tillkänna om den ovisshet, som han är uti för sin biskopslön pro anno 1642, såsom ock underdånigst anhållit, att till dess förbättring härefter Vi nådigst ville låta göra en viss disposition och förordning; så emedan förre biskopens mag. *Melartopæi* arfvingar är efterlåtet att bekomma biskopens underhåll för år 1642, till att dermed betala åskilliga gäld, hvilka sal. Melartopæus hafver efter sig lemnat, deremot nuvarande biskopen mag. Peter Bjugg på förberörde år 1642 icke hafver mer

bekommit än tertialen af den tionde, som har fallit vid præbendegället Lappvesi, och halfparten, nemligen trehundrade daler kopparmynt af det augment, som Vi honom i förlidet år mände deputera; ty hafve Vi sådant tagit i betänkande och godt funnit: först, att biskopen den honom beviljade penningelön, nemligen trehundrade daler silfvermynt för år 1642 tillfyllest skall åtnjuta, sedan ock till den vederquickelse för det han mister af spanmåls underhållet i samma år bekomma jemte och bredvid den uppburna tertialen af præbendegället etthundrade tunnor spanmål, hvilka Vi vilje, att I gören förordning öfver, det de honom måge tillställde blifva. Och blifver hans lön och underhåll för innevarande år, såsom den honom är förd på staten. Men alldenstund Vi härjemte kunna befinna, det honom, biskopen, såsom eljest helt fremmande på den orten, skall i längden vilja falla besvärligt, att med samma honom tilldeputerade underhåll kunna utkomma, särdeles emedan præbendegället Lappvesi numera är fördeladt och lagdt uti tvenne soknar, och han sålunda tertialen af tionden der faller icke utan pastorum, som dit förordnade äro, största skada och afsaknad kan bekomma; hvarföre Vi ock hafve deröfver Oss velat förklara, att jemte de en och trefjerdedels bondhemman, som ligger under det embetet, skall biskopen bekomma till lön och underhåll årligen uti penningar sexhundrade daler silfvermynt och uti spanmål fyrahundrade tunnor af vissa och behållna kyrkoherbergen. Och är fördenskull Vår nådiga vilja och befallning, att I sådant eder ställen till efterrättelse, och merbemälte biskop på 1644 års stat derefter uppföra låten och såväl på penningarne som på spanmålen gören tillbörlig anordning. Stockholm den 13 december 1643.

Högstbemälte hennes kongl. majestäts samt Sveriges respektive förmyndare regering.

Matthias Soop i riksdrotsens ställe. *Gustaf Horn* i riksmarskens ställe. *Claes Fleming* i amiralens ställe.

Peer Baner i rikskanslerns ställe. *Gabriel Oxenstjerna* Svea rikets skattmästare.

Den 22 april 1647 erhöll biskop P. Bjugg ett kongl. bref på 4 skattmarker jord i Wammelsuu by af Nykyrka soken med alla dertill lydande ägor och lägenheter i åker, äng, skog, mark, fiske och fiskevatten, strömmar, qvarn och qvarnställen, torp och torpställen, att efter Norrköpings beslut år 1604, för sig, sin hustru och manliga bröstarfvingar njuta och behålla, dock utan intrång på skattemanna börd och rättighet, eller makt att jordäganden ifrån sin rätta börd uttränga.

Såsom upplysande om biskop Bjuggs embetsverksamhet intagas här tvenne kongliga resolutioner.

Kongl. majestäts resolution och förklaring, gifven biskopen i Wiborg Peter Bjugg uppå de af honom inlagda punkter, den 4 juli 1644.

Hvad gymnasii bygnaden beträffar, skall landshöfdingen få befallning att för gymnasii behof uppföra ett bequämt auditorium, der icke allenast gymnasii exercitia må kunna förrättas utan ock conventus synodales blifva hållne.

Hvad bibliotheket beträffar, vill kongl. maj:t vara betänkt framdeles, när Gud bättre tider varder beskärandes, att der en bibliotheca publica må blifva upprättad.

Lektorernas löner förökas så att secundus theologiæ lector erhåller 30 och lectores philosophiæ hvardera 10 tunnor spanmål, utom sina förra löner.

Hennes kongl. maj:t eraktar det vara en stor orsak och hinder, hvarigenom gudstjensten uti Wiborgs stift härtill svåra mycket är låten utur akt och försummad, att presterne icke sitta hemma vid deras bok och kyrka, ej heller hafva en viss ordning, hvad deras åhörare dem skola gifva, utan att de sjelfva resa omkring på åtskilliga tider om året och insamla med böner och tiggande och med trug, hvad de till sitt uppehälle tarfva och behöfva. För att förekomma detta, har kongl. maj:t funnit godt förordna först, att skrifthållen alldeles skola vara förbjudne och för det andra, att soknemännerne skola gifva sina kyrkoherdar en årlig inkomst som här efter följer:

1:o. Tertial af tionde utaf säd, hvete, råg, korn, hafra, ärtter och bönor.

2:o. Tionde af humla, hampa, lin och rofvor. Skärbönder i dess ställe fisk.

3:o. Vidare tionde af allt quickt, som på deras afvel faller.

4:o. 1 skålp. smör för hvar ko och 4 öre af hvart hemman.

Dessutom likstol och diverse annat.

Kapellanerne aflönas af sina pastorer. Klockare belangande, emedan sådana tjena att blifva dertill beställde och brukade, som kunna lära ungdomen abc-boken och katechesen, så ock att uti kyrkan hjelpa pastor att sjunga och hålla chorum; ty finner hennes kongl. maj:t skäligt, att de hafva sin boning och tillhåll vid kyrkan, och att med hela soknens tillhjelp der för dem uppsättes en sokenstuga med skorsten och bakugn, hvilken han sedan om vintertiden skall hålla varm till sokenfolkets bästa.

Hvad klagomålet emot de ryska köpmännen och bönderne ifrån Kexholms län angår, att de resa till Nowgorod och låta prestviga sig, vill kongl. maj:t befalla generalguvernören vaka deröfver och med penningestraff belägga dem, som häruti förbrutit sig.

Hennes kongl. maj:t befinner ock vara godt, eftersom ryssarne uti Kexholms län mestadels skola förstå det finska språket, om biskopen med lämpa och persuasioner saken derhän kan bringa, att de ryska prester predika för sina åhörare Guds ord på finska. Desslikes, att ryssarne hvar annan gång höra de finska predikanter, väl aktandes, att vår christliga religion förvidgelse här genom något tvång icke snarare turberas än som befordras och förbättras.

Eljest vill kongl. maj:t i Wiborg låta upprätta en liten kommunitet för 6 eller 8 ryska pojkar, som der kunna hållas till bokliga konster och sedan, när de varda duglige, hos hennes kongl. maj:ts ryska undersåter uti predikoembetet blifva brukade.

I fall biskopen finner, att en och annan rysk prest

genom beneficia kunde stå till att vinnas och sig bequäma såväl sjelfve till att lära katechismum Lutheri, såsom ock sina åhörare deruti undervisa, vill kongl. maj:t låta dem årligen bekomma 4, 6 eller 8 tunnor spanmål, eftersom personen är till.

Kongl. maj:ts nådiga resolution och förklaring uppå biskopens och consistorialium i Wiborg inlefvererade, underdåniga besvär och postulata. Stockholm den 30 oktober 1647.

Hennes kongl. maj:t hafver de punkter, som bemälte dess trogne undersåtare, biskopen i Wiborg samt consistoriales underdånigst inlefvererat hafva, sig föreläsa låtit och efter noga och flitigt öfverläggande af deras innehåll för godt funnit sig således deröfver att resolvera och förklara som följer:

Hvad den 1:sta punkten vidkommer, deruti biskopen underdånigst begär, att eftersom han sedan sin ankomst till Wiborg och allt härtill hafver måst af sitt ega lega sig der hus och gifva dyr hyra årligen, hennes kongl. maj:t fördenskull af gunst och nåd ville förordna låta en biskopsgård under embetet i staden, der biskopen kunde stadigt bo och vistas uti. Och emedan der ingen tjenlig tomt finnes till att bygga uppå, någon då måtte dertill köpas, hellst efter en välbelägen gård är nu fal, mest af sten bygd, dertill något kunde af kronan gifvas, något ock årligen samlas af allmogen, såsom väl är begynt anno 1634, men icke kontinueradt. Nu till att villfara bemälte biskop uti denna sin underdåniga begäran, hafver hennes kongl. maj:t gifvit rikets kammarråd befallning, att med ägaren af berörde gård i Wiborg på kronans vägnar om ett billigt handla. Och då kongl. maj:t förnimmer, att rikets kammarråd hafver slutat med äganden riktigt köp och gifvit honom anordning på betalningen, så vill hennes kongl. maj:t hafva samma gård till evärdelig biskopsgård och säte uti Wiborg nådigst skänckt och förärad.

Belangande samtliga consistorii Wiburgensis under-

dåniga postulatum i den 2:dra punkten, att kyrkorna och gymnasium i Wiborg måtte njuta till godo det bref, som å hennes kongl. maj:t vägnar dem af den kongl. regeringen år 1642 på 2000 daler s:mt af sakörespenningar till den ändan gifvit, att klosterkyrkan, som synes vilja förfalla, kunde tillfyllest repareras och gymnasium förbättras, både för ungdomens bästa, som studerar, som ock för presterskapets skull, när det sina synodales conventus hålla skall. Nu som hennes kongl. maj:t hafver berörde bref låtit sig föreläsa och det godt och väl funderadt befunnit, alltså vill ock hennes kongl. maj:t i lika måtto landshöfdingen derom tillskrifva låta och honom befallning gifva att räcka consistorio handen, det de sitt af välbemälte den kongl. regeringen undfångna bref måge tillbörligen njuta till godo.

Hvad vidkommer det de underdånigst begära uti den 3:dje punkten, att eftersom pastor civitatis blifver för åldrig, som primarius lector theologiæ är, och icke orkar vidare arbeta i gymnasio, utan en annan måste beträda hans ställe, att den dertill kommer måtte ock få några tunnor spanmål, såsom den andra lectori theologiæ förordnadt är, emedan de inga annexer eller præbendegäll hafva; och att hennes kongl. maj:t nådigst ville lectorum salaria förbättra, emedan de ringa lägenhet hafva till att uppehålla sig, hustrur och barn med, såsom ock hvardera unna ett litet hemman på landet, deraf de sig förskaffa kunna foder för sina kor och hästar, som de nödgas i staden hålla. Hvad nu det ena vidkommer, vore hennes kongl. maj:t icke obenägen honom, som i pastoris ställe till lecturam kommandes varder, med någon spanmålshjelp allernådigst att beneficera; men som det faller hennes kongl. maj:t för de stora och margfaldiga besvär och denna gång olägliga diffikulteters skull, som staten vid denna tid är på alla sidor så in som utrikes behäftad och öfverlastad med; alltså förser hennes kongl. maj:t sig till sina trogna undersåtare allernådigst, att de sådant tillbörligen betraktandes varda, hos sig sjelfve undskyllande, der hennes kongl. maj:t icke kan

så allom i sender uti deras underdåniga petitis villfara, sig derhos försäkrandes, att der staten sådant framdeles tillåtandes varder, vill hennes kongl. maj:t sig den saken allernådigst rekommenderad hafva. Men belangande eljest den förbättring, som de underdånigst begära uppå lectorum salaria samtligen, så ändock hennes kongl. maj:t i lika måtto svårligen och icke utan afsaknad för andra rikets tarfvor kan dem vid denna tiden dermed benåda; likväl hafver hennes kongl. maj:t, till att betyga sin dragande höga kongliga vilja och benägenhet till att hjelpa sina trogna undersåter uti allt det, som görligt vara kan, härmed allernådigst beviljat, att förbemälte lectores i Wiborgs gymnasio skola till deras förriga årliga salarier hvardera med hemman benådade och försörjde blifva.

Hvad vidare anbelangar deras ödmjuka anhållande uti den 4:de punkten, att hennes kongl. maj:t nådigst ville låta igenkalla de soknar till Wiborgs stift, som af ålder derunder lydt hafva och för några år sedan lagda äro till Åbo, för gymnasii upprättelse skull dersammastädes, ungdomen till soknegång, uti nådigt betraktande, att gymnasium nu är transfereradt till Wiborg, och att ungdomen miste den delen sig till skada, som ringa soknar hafva igen, derföre hafva ock icke allenast de mist djeknepenningarne i Nyland utan ock i Ingermanland, dit man ock måste förordna prester, när nöden så fordrar af Wiborgs stift. Detta hafver hennes kongl. maj:t ock tagit uti nådigt betänkande; och som hennes kongl. maj:t befinner det vara skäligt, som consistorium i Wiborg uti detta fallet underdånigst begär; alltså vill hennes kongl. maj:t låta afgå bref till landshöfdingen och biskopen der in loco och dem befalla, att de dem derutinnan assistera, och hvad dem ifrån Wiborgs stift taget är, restituera och gymnasium i Wiborg samma soknar sedan låta till godo åtnjuta.

Hvad den 5:te punkten vidkommer, deruti de underdånigst begära, att hennes kongl. maj:t ville nådigst gifva till Elimä soken en tjenlig by eller kronogård till prestgård af någon annan soken näst omliggande, efter adeln,

som hela soken äga vill, dertill ingen prestgård gifver, oansedt deras föräldrar och de sjelfve hafva begärt skiljning från moderkyrkan och lofvat lägenhet dertill, men sådant oaktadt skola nu vilja lägga henne under moderkyrkan tillbaka igen, andra refne soknar till förargelse; och att berörde Elimä soken hafver stått utan kyrkoherde på fjerde året ifrån 1643. Nu som hennes kongl. maj:t icke litet misshageligt är, att en sådan otillbörlig och förargelig oreda skall sig af ett så ringa tillfälle förorsakat och yppat hafva, alltså är hennes kongl. maj:t gerna benägen till dess botande och afhjelpande dem uti detta sitt ödmjuka anhållande allernådigst att favorisera. Men alldenstund hennes kongl. maj:t tycker det skola falla kyrkoherden något mödosamt och besvärligt att hafva sitt dagliga tillhåll och hemvist så långt ifrån sin kyrka och församling, hvarföre synes hennes kongl. maj:t rådligt, att man ännu försöker och anhåller hos adeln der i Elimä soken, om de icke ville för nöjaktigt vederlag låta sig någon gård eller by der i soknen afbyta, som man kunde begära till prestgård, hvilket, om de dertill äro att disponera, såsom hennes kongl. maj:t icke annat vill förmoda, vill hennes kongl. maj:t dem deremot med jemngodt och nöjaktigt vederlag på någon annan ort der närmast omkring ackommodera låta.

Belangande till det 6:te deras underdåniga ansökande för förlamade krigsmän och verkbrutne krigsmäns tjenare, att de måtte få någon hjelp af krigshospitals spanmålen, som der samkas efter resolutions lydelse, gifven anno 1644, hvilken spanmål fiskalen (Joachim) *Liebstorff* säges föra dädan ifrån Åbo, och alltså de som i stiftet äro njuta den icke till godo, efter alla icke kunna komma in i hospitalet, som åldrige äro, på de ringa inkomster, som der finnas; detta befinner hennes maj:t icke oskäligt och vill fördenskull dem som vederbör allvarligen befalla låta att hålla der hand öfver, det den till krigshospitalet förordnade spanmål icke må till något annat än de fattige, förlamade krigsmäns och andra eländige gamla kronans tjenares hjelp och uppehälle använd och utdelad blifva.

Biskop Bjuggs dödsdag är icke känd, men hans begrafning för sig gick 29 januari 1656.

Gift 1:o med *Maria Kylander,* biskopsdotter från Linköping och 2:o med *Katarina Leuhus,* enka efter rådmannen i Wiborg *Peter Frese.* Barn: 1 *Jonas,* pastor i Quillinge, hvars son *Anders Bjugg* var kapten och dennes son *Anders* var öfverstelöjtnant och adlades 1684 samt kallade sig *Lejonström.* 2 *Karin,* gift med lektorn i Wiborg *Benedikt Ristelius.* 3 *Malin,* ogift. 4 *Anna,* gift med lektorn i Wiborg *Magnus Clingius.* 5 *Brita*, gift med lektorn *Michael Wattrangius.* Se *Rhyzelius* l. c. II. 55. *A. Westén svenska hofclereciets historia* I. 240. *Anrep* l. c. II. 658.

Mag. *Nicolaus Laurentii Malmenius* eller *Nycopensis,* (kallas ock *Aritander* uti Lexicon der Schriftsteller in Ehst-, Lif- und Curland, af *Recke* och *Napierski* I. 40). Född i Nyköping, studerade i Upsala och Dorpat, der han blef magister, skolrektor i Nyköping, eloquentie lektor i Strengnäs, poeseos och logices professor i Åbo 1640, theologie professor 1650, biskop i Wiborg 12 maj 1658. Död 23 apr. 1664, under en riksdagsresa. Se *Rhyzelius* l. c. II. 55. *Strandberg* l. c. I. 91. *Alopæus* Borgå gymnasii historia p. 551. *Suomi* 1844 p. 312. *J. J. Tengström För- och Anteckningar* p. 110.

Gift med *Katarina Iherengius,* som dog 1666 och var biskopsdotter från Reval. Fadren var förut pastor i Strengnäs. Barn: 1 *Joakim,* lektor vid Wiborgs gymnasium. 2 *Samuel,* pastor i Parikkala. 3 *Nicolaus,* pastor i Nykyrka. 4 *Kristina,* gift 1:o 1661 med lektorn *Martinus Erici Agrelius,* som dog en månad derefter. 2:o 1663 med lektoren *Benjamin Krook,* som sedermera blef pastor i Nyskans.

Mag. *Petrus Laurentii Brom (Brommius),* bondson från Bromma by vestra Wingåkers soken i Södermanland, studerade i Upsala och Greifswald, der han blef magister 1643, legationsprest i Tyskland 1644, pastor i Mosjö och Täby soknar i Nerike 1647, och sedan vid svenska församlingen i Narva 21 juni 1648 och 23 juni samma år derjemte theologie lektor vid trivialskolan derstädes. Begaf sig för krigs-

oroligheterna till Sverige 1656 och blef först pastor i Sköldinge i Södermanland och sedan pastor och prost i Glanshammar i Nerike. Superintendent i Narva 27 aug. 1663 och året derpå biskop i Wiborg genom fullmakt af 30 aug. 1664, hvari honom „unnades alla de vilkor och lägenheter, som hans antecessor, på sitt embetes vägnar före honom haft och åtnjutit". Dödsdagen är okänd, men han begrofs 26 jan. 1673. Se *Rhyzelius* l. c. II. 55, 60. *Akiander, Evangel. församlingar* i Ingermanland p. 63.

Gift med *Katarina Herbst*, majorsdotter. Barn: *Lars*, vice president i Åbo hofrätt, kallade sig år 1698 adlad *Brommenstedt*. Se *W. G. Lagus, Åbo hofrätts historia* p. 110. *Gabr. Anrep, Svenska adelns ättartaflor* I Afd. p. 324.

Dr *Abraham Thauvonius*, son till pastorn i Haliko *Georg Thauvonius* och *Katarina Juusten*. Född 1622, student i Åbo 1639 och i Dorpat, der han blef magister 1647, lektor vid Revals gymnasium 1649, fysices professor i Åbo samma år, theologie professor 1659, theologie doktor 1660, superintendent i Narva 1667, derifrån han flyttades till biskop i Wiborg 6 nov. 1672. Död 27 jan. 1679. *Rhyzelius* l. c. II. 56. *Recke* och *Napierski* IV. 356. *Strandberg* l. c. I. 118, 419. *J. J. Tengström* l. c. 128—130. *Akiander* l. c. p. 63. *Suomi* 1844 p. 265.

Gift med *Beata Iherengius*, syster till biskop Nycopensis fru. Barn: 1 *Abraham*, pastor i S:t Michel. 2 *Georg*, konsistorii notarie i Narva. 3 dotter, gift med domprosten i Wiborg *Peter Carstenius*. 4 dotter, gift med *Johan Matthiæ Jovalinus* i Wehkalaks. Pastorn i Wehkalaks Nicolaus Barcks fru hette *Sara Thauvonius*, men om hon var dotter till biskopen, är icke kändt.

Angående biskop Thauvonii aflöning må följande resolution försvara sin plats här.

Kongl. maj:ts samt Sveriges rikes Vi underskrifne råd, skattmästare och kammarråd göre veterligt, att som biskopen uti Wiborg, högvördige och höglärde doktor Abraham Thauvonius hos kollegium ansöker, att kunna få sin biskopslön härefter på några vissa medel der uti stiftet

anordnad, på det han den härefter till sin subsistens och underhåll riktigare må hafva att åtnjuta än tillförene för den tid som han var superintendent i Narven; alltså hafve vi på hans gjorda förslag resolverat, samtyckt och beviljat, eftersom vi härmed å kongl. maj:ts vägnar och på dess nådigste behag bevilje och förordne, att han på sin biskopslön för Wiborgs stift skall härefter årligen åtnjuta af presternas taxa i Wiborgs och Nyslotts län 569 daler 14 öre 19 penningar och i Nyland och Tavastehus län 298 daler 19 öre 18 penningar, nemligen af Stranda härad 23 daler 5 öre, Lappvesi härad 58 daler 1 öre 12 pengr, Jääskis härad 85 daler 22 öre 4 pengr, Eurapää härad 54 daler 10 öre 21 pengr, Kymmenegårds län 80 daler 6 öre 21 pengr, Savolaks härads öfredel 104 daler 12 öre 10 pengr, dito medeldel 97 daler 19 öre 13 pengr och dito nedredel 65 daler 22 öre 10 pengr silfvermynt; item öfre Hollola härad 149 daler 3 öre 6 pengr, dito nedre 98 daler 4 öre 6 pengr och Borgå län 51 daler 12 öre 9 pengr silfvermynt, som gör tillsammans ofvanbemälte begge summor 868 daler 2 öre 13 pengr silfvermynt. Det öfriga, som till fyllnad af biskopslönen kan requireras, vilje vi honom i staten af andra medel anordna och anslå. Begäre härmed af vederbörande landshöfdingar uti Wiborgs och Tavastehus län, som nu äro eller framdeles i den tiden doktor Thauvonius biskopssätet i Wiborgs stift företräder dit kunna förordnas, att de honom årligen låta obehindradt och verkligen uppbära och åtnjuta presttaxa, som ofvan specificeradt är, af ofvanberörde härader på sin löns afräkning såväl som ock i lika mått det öfriga af andra vissa medel efter den anledning som staten gifvandes varder eller eljest kan blifva i synnerhet specificeradt och förordnadt. Till yttermera visso är detta med hans kongl. maj:ts här i dess kammarkollegio brukliga sekret och våra händers underskrift bekräftadt. Datum Stockholm den 17 oktober 1674.

På dragande kall och embetes vägnar:

Sten Bjelke. *Isaak Cronström.* *G. Palmquist.*
Joachim Schüttehjelm.

Mag. *Henrik Carstenius*, son till justitie borgmästaren i Helsingfors *Henrik Carstens* och *Anna Witticius*. Född 25 maj 1612, besökte först skolorna i Helsingfors, Reval och Åbo, prestvigdes i Åbo och reste sedan år 1632 till Tyskland, för att der fortsätta sina studier. Kallades af domkapitlet i Åbo 1634 att bestrida den åldrige domprostens i Åbo *Joachim Stutæi* tjenst, kapellan i Åbo 1635, pastor i Borgå 10 febr. 1639. Promoverad till magister i Åbo 1653, blef domprost i Wiborg 9 febr. 1667, och derjemte theologie lektor derstädes 1670 och sist biskop 30 apr. 1679. För sin ålder och skröplighet erhöll han redan under sin lifstid en efterträdare i biskopsembetet 1681. Död 6 maj 1683. *Rhyzelius* l. c. II. 56. *Alopæus* l. c. p. 233—246. *Strandberg* l. c. I. 50.

Gift 1:o 1637 med *Margareta Schäfer*, borgmästaredotter från Åbo och 2:o 1645 med *Katarina Schmidt*, rådmansdotter från Wiborg. Af första giftet hade han 3 barn, af hvilka endast en dotter öfverlefde honom, och af andra giftet 11 barn, af hvilka nio dogo i yngre åren. De öfrige voro: 1 *Peter*, domprost i Wiborg. 2 *Katarina*, gift 1673 med grefve Bengt Skyttes hauptman *Johan Munck*. Deras dotter *Anna Dorothea*, som dog 20 okt. 1769, 94 år gammal, var gift 1:o med superintendenten i Narva *Johan Rungius* och 2:o med fältprosten *Georg Nothman*.

Dr *Petrus Bång*, son till pastorn i Arberå soken i Helsingeland *Erik Bång*, f. i Norrbo soken 18 sept. 1633, studerade i Upsala och Greifswald, prestvigd till pastors adjunkt vid storkyrkan i Stockholm 1658, magister i Upsala 1661, theologie adjunkt derstädes 1662, reste till Tyskland 1663, der han besökte 11 akademier. Efter återkomsten utnämndes han till theologie professor i Åbo 1664, theologie doktor 1666, superintendent i Narva 8 maj 1678. Förordnad att under företrädarens ålderdom förestå biskopsembetet i Wiborg 8 mars 1681, succederade honom 1683. Död 25 juni 1696. *Rhyzelius* l. c. II. 56. *J. J. Tengström* l. c. p. 147. *Strandberg* I. 118. *Alopæus* l. c. p. 366. *Upsala stifts herdaminne* II. 367. *Suomi* 1844 p. 320.

Jemte den litterära verksamhet biskop Bång, såsom fornforskare ådagalade, tillkommer honom förtjensten af det första boktryckeriets inrättning i Wiborg, hvilket han på egen bekostnad föranstaltade och satte i gång, sedan han genom kongl. resolution af 16 apr. 1688 dertill erhållit nådigt tillstånd. Ändamålet var att ombesörja nya upplagor af såväl skolböcker till ungdomens tjenst som religionsböcker för folket. Bland dessa senare väckte en mest läst bok stor uppståndelse i Åbo. Biskop Bång utgaf år 1689 *M. Luthers Lilla kateches* på finska, granskad efter den latinska och tyska texten och insände ett färdigt tryckt exemplar deraf till *censor librorum* i Stockholm, sekreteraren *Örnhjelm,* med redogörelse för sina obetydliga ändringar och tillägg samt förklaring, i hvilka delar han funnit de äldre i Åbo utkomna upplagorna af samma bok bristfälliga. Detta var mer än biskopen i Åbo *Joh. Gezelius* jun. kunde fördraga. Han klagade hos konungen öfver biskop Bångs djerfhet och inlemnade derjemte några anmärkningar emot Bångs edition. Till sitt försvar afgaf biskop Bång:

En kort relation om katecheserne i Wiborgska stiftet [1]).

Här i stiftet hafver intet tryckeri varit förrän nu nyligen det på kongl. maj:ts privilegio jag för gymnasio ifjol af mina medel uppköpte. Hafver alltså svenska nation, som här i stiftet är, bekommit för sina barn katecheser ifrån Stockholm och från Åbo. De Stockholmska katecheserne variera väl något, men dock icke stort; hafva alltså hos förståndigt folk begärligare varit än de andra. Men de Åboska och svenska, upplagde uti sal. doktor *Gezelii* tid inom 20 år, hafva något mera utritat. Uti dem har katechesen aldrig följt abc-boken, utan som abc-boken merendels varit riktig, så hafva svenska katecheserne deremot haft sina egna behagligheter. Exordium hafva de lagt på

[1]) Finnes förut tryckt i *W. G. Lagi Handlingar* till upplysning i Finlands kyrkohistoria I. 18. I samma del läses en kort, men intressant historik om katecheser, som till finska församlingars tjenst blifvit utgifne.

budorden och det med dessa orden: *Jag Herren är din Gud.* Uti 3:dje budordet hafva de uteslutit orden: *tänk på.* Uti *Fader vår* hafva de esomoftast haft slutet: *ty ditt är riket, makten* etc., hvilket Luthers förklaring icke vet af. Uti döpelsen, der Christus säger: går ut och lärer *allt folk*, hafva de i st. för *folk* insatt *hedningar,* med några flere förändringar. Videantur Åboska stora psalmboken de anno 1683, lilla psalmboken de anno 1685, barna clenodium 1687.

Finska nationen hafver för sina barn sammaledes bekommit katecheser från Stockholm och Åbo. De äldste, som jag hafver sett från Stockholm, äro vackra nog, men hafva likväl några bifrågor i sig utom Lutheri frågor, om cohaerensen emellan christendomens stycken etc., såsom ses kan af *Reusners* kateches de anno 1615. Men dessa bifrågor äro utmönstrade och den finska katechesen med ren och vacker stil tryckt i Stockholm af *Peter Wansseld* (= Peter van Zelow) anno 1643, temmeligen riktig i alla stycken. De sednare editionerne ifrån Sverige äro många och uti allt ingalunda lika hvarandra, conferantur inter se catecheses sveticæ, som variera till stiften och nästan uti alla editioner. Men från Åbo utkom en mycket vacker edition anno 1646 under rådman *Salckos* namn, der trycket är vackert, papperet rent och allt väl korrigeradt så uti katechesen som psalmboken, evangelium och bönerna. Denna går ock någorstädes ifrån Lutheri ord, men så hålles hon dock för principalast här å orten. Sedan sal. *Gezelius* blef biskop i Åbo, hafva många finska böcker och katecheser utkommit, med sina abc-böcker nästan alla oeniga. Katecheserne satta med högre finska konstruktioner än de förriga och upputsade med nya ord; item någorstädes ökte med några ord, att man mångestädes uti förklaringen öfver *lagen, tron* och *Fader vår* ser nästan allenast meningen sammanhänga med de gamla, men orden stämma ingalunda öfverens med dem. Alla finska editioner hafver jag ännu icke sett, mindre dem mig förskaffat och examinerat; vill likväl till ett prof några nya varianter här uppsätta. Editionen af år 1683 inventerar uti abc-boken ordningen

på christendomsstycken sålunda: 1) sätter hon lagen, tron, Fader vår, 2) tillöker hon skriftermålet, men 3) sätter det efter Herrans nattvard och 4) uteslutar hon bönerna, det uti ingen annan finsk abc-bok finnes gjordt vara. Editionen af år 1684 utskrifver vid 1:sta budet i lagen långa meningen af exodus 20 om beläten, det ingen annan finsk bok gjort hafver, som jag sett. Och så är det med flere Åboska editioner, nemligen katecheserne variera 1) till stilen, 2) föra nya ord, 3) göra så tillsats, 4) missbruka företalet till lagen, 5) och nu äro de det utan, 6) när de det bruka, så bruka de det icke såsom i svenskan: *Jag Herren är din Gud,* utan hoc modo: *Jag är Herren din Gud.* 7) De nyligaste sätta in: *tänk på (muista)* uti 3:dje budet. 8) Långa slutet på Fader vår nu bruka de, nu gå de det förbi. 9) Den 3:dje artikeln öka de i begynnelsen med ordet *tunnustan,* således: jag tror och *bekänner* etc. 10) Alla hafva de vid skriftermålet ett nytt och orimligt svar till frågan: hvad är skriftermålet? konfunderandes frågan: hvad är? med frågan: huru många äro skriftermålen? och svarande till den sista, men icke till frågan, såsom hon lyder. 11) Uti Herrans nattvard konfundera de syndaförlåtelsens gifvande och annammande: *syntein anteeksi antaminen ja syntein anteeksi saaminen,* att de med gamla böckerna icke öfverenskomma och såsom de förra praesules dessa actus uti sitt språk distinguera.

Spörsmål öfver katechesen finnas långa, som sal. *Ericus Erici,* biskop i Åbo, utgifvit hafver. Uppå stiftets begäran hafver sal. biskop *Nicolaus Nycopensis* korta spörsmål författat, men de äro icke tryckte. Sal. dr *Gezelius* i Åbo hafver både längre och kortare trycka låtit, af hvilka några äro ovarsamt satte; men det 9:de öfver tron och till punkten om *syndernas förlåtelse* är tvertemot scripturam sacram. Under sådant tillstånd skref jag den 2 febr. 1688 till sal. dr *Gezelius* och bad honom akta sitt tryck, berättandes huru både katecheserne och psalmböckerne korrigeras hos honom och bedjandes, att han icke skulle så fritt bruka arbitrio credendorum och canendorum öfver oss etc.

Derpå svarade han hetsigt den 30 juni samma år, men jag tålte honom för hans ålders skull och för det han uti 15 år varit min procancellarius, skickade dock honom prof och bevis på mina påminnelser den 30 juli 1688, och dermed teg han sedan stilla, hellst som ock sal. dr *Eneraldus*, primarius theologus, hade begynt uti publicis disputationibus om hans fåfänga korrektioner admonera, såsom skedde öfver psalmen: *Jesus uppå korset stod.*

När jag nu fick trycket hit i förlidet år, lät jag ibland nödiga skolböcker också trycka finska katechesen, på landets begäran. Men hvilken edition skulle jag följa? Alla varierade de sig emellan, alla gingo de ifrån Lutheri kateches, den ena mer, de andra mindre, så att presterne begynte klaga öfver desse varieteter, berättandes, huru förargeligt det är, när det ena bondbarnet läser så och det andra annorledes, berättandes, att bonden och barnen måste häröfver offenderas. Under detta tillstånd gick jag först alla spörsmålen förbi, emedan jag icke alla de uppsatta gillade, och under repetentens eller katechetens försiktighet bör stå, att drifva högre spörsmål för de klokare och enfaldigare för de enfaldige, allt efter den ordning som svaren på talen falla och han vet hos sina åhörare läran vara uppbyggelig. Sedan lät jag katechesen så trycka i Herrans namn icke efter den förra editionen, utan gick dit, som kongl. maj:t nådeligen mig sin undersåte visat och befallt hafver och dit jag att gå med många eder mig tillbundit, nemligen till Lutheri lilla kateches gick jag, såsom den står uti libro concordiæ skrifven och är vår liber symbolicus. Jag tog librum concordiæ, så den tyska som latinska editionen för mig och såsom de till orden sammanstämma uti Lutheri kateches, undantagandes på 2 rum, främst i Fader vår nämner den latinska editionen, praefatio, och uti kapitlet de confessione talar han litet hårdare om det omöjliga syndauppräknande än den tyska editionen gör, så lät jag efter den finska katechesen kastigeras och rättas; så att uti den Wiborgska katechesen icke är en Lutheri fråga ökt eller stympad, utan de synonyma

nomina vel verba declarativa, som intempestivo zelo inkomna voro uti förriga editionerna, gingo nu ut, och sammaledes utgick det svaret, som sal. *Gezelius* om skriftermålet sjelf tillagt hade. Bönerna: jag fattig syndig menniska och barmhertige Gud, som brukas uti vår konfession, lades allenast till och intet annat. Alltså emedan jag uppå Lutheri rena kateches hafver vid åtskilliga mina embetens tillträdande svurit, men aldrig obligerat mig till någon dess omlappning eller uppflickning och här icke ett ord är mitt uti någon fråga, mindre frågan min eller svaret dertill, utan alltsammans (de 2:ne bönerna förutan) är Lutheri, utsatt med ord, merendels såsom de finnas uti Salckos edition, som bepriseligast är här i landet; ty förmodas, att ingen, som vet, hvad ed betyder och sjelf under samma ed står, lärer mig för denna edition lasta. Hade andra följt sin ed och gjort sitt embete redeliga, så hade jag detta arbete och påtal sluppit. Jag förutsåg, att tal för afunds skull skulle följa på katechesen eller mig dess utarbetare, allt derföre, på det ingen fremmande och okunnig om språket skulle här præcipitera sig, skref jag i begynnelsen, midtuti och vid ändan på katechesen på latin om hela saken en kort, dock nog utförlig relation, den sann är, och ingen skall kunna omkullkasta.

Men att Åboska katecheskrämare här å orten nu mista en marknadsplats och derföre vilja kalumniera mig, det aktar jag icke stort; Gud ske lof, att gudfruktige och förståndige personer berömma mig häremot. Principaler från Åbo lära väl ock säga, att deras editioner lästes med nytta och frukt uti landet, det ock sannt är vid begynnelsen af läsandet och der de af inga andra visste eller hörde; men så är den nyttan nu lupen hos de enfaldige uti någon förargelse, der editioner så fåfängt hos dem variera. Om min edition, som ock något varierar, men varierar till det som rätt är och hafver grund med sig, hafver jag dioceseos venerandum clerum konsulerat och fått försäkring, att de med moget tal vilja förargelse hos de sina förekomma, som jag ock har dem tillbaka försäkrat, att så länge jag

lefver skall här uti katechestrycket aldrig ett ord varda förändradt. Uti Åbo äro de nu genom min påminnelse i någon ångest råkade. Många, många editioner hafva de, men veta icke väl, vid hvilken de skola nu sig hålla. Uti deras sista synodo hafva de härom konfererat; men deras acta synodalia hafver jag ännu icke funnit och vet således icke säkert om slutet att skrifva. De som tillsatser och upplappningar älska och försvara, komma icke sin ed ihåg, förstå ej heller, hvad ratio symbolica orthodoxiae tillöker. Omnis liber symbolicus est orthodoxus, sed non contra omnis orthodoxus est symbolicus. En orthodoxum, får jag, om jag kan och vill, öka och något mästra förrän den varder pro symbolico deklarerad; men blir den pro symbolico förklarad, måste jag sedan hafva fördrag att ändra något uti honom, fastän det vore honom till illumination, såframt jag icke vill få ogunst hos dem, som honom upptagit och för symbolico upphöjt hafva. Ratio symbolica gifver sådan adprobation så till formen och disposition som sjelfva materiam och bör derföre aldrig salva communione ecclesiastica af någon rubbas eller ryggas. För mitt stift svarar jag, efter Gud hafver gjort mig till en lärare och biskop här uti stiftet. Efter mina obligationer rent och rätt af Guds ord och våra symbolis, så ock symbolicis libris skall jag ock lära, sålänge Gud behagar mig bruka, och under min tid aldrig någon librum symbolicum ensidigt lappa eller röra. Wiborg 4 juni 1690.

Petrus Bång.
Ep. Wib.

Enligt regeringsformen af 29 juli 1634 och dess 46 §, hvilken ock i regeringsformen af 3 nov. 1660 § 19 blef lemnad vid sin fulla verkan, finge ingen, som icke var bofast inom Sveriges och Finlands enskilta och af ålder fattade gränsor, hafva något ord på riksdagar eller i andra rådslag och regimentet; i grund hvaraf icke heller någon svensk af ridderskapet, som hade gods i Liffland och Ingermanland eller i andra landskap, som nyligen voro vunna,

så länge han å samma gods sig uppehöll, ägde rätt att något säga uti riksens ärender. Rikets urgamla gräns i Finland var den, som gick från Systerbäcks utlopp, vester om Kexholms län till Kajaneborgs län, hvaraf följde, att inbyggarene i Kexholms län icke voro berättigade, att vid svenska riksdagar hafva några fullmäktige. Icke dess mindre affärdade biskop Bång kallelsen till 1686 riksdag äfven till prosten i Kexholm *Henr. Boisman* jemte anmaning till allmogen och andra vederbörande att efterkomma kallelsen. Detta upptog konungen så illa, att han gaf honom en skrapa medelst detta kongabref.

Carl med Guds nåd etc. Vi hafve sett utur ett Edert utgångne bref till prosten i Kexholm mag. *Henrik Boisman,* angående den sista riksdagens publikation, huruledes J, jemte det ett Vårt utgångne riksdagspatent skulle af predikstolen kungöras och att presterskapet skulle inkomma med ett visst understöd till herredagsresan, deruti förmälen, att presterskapet skulle styrka och förmana så allmogen som andra vederbörande till att hörsamligast efterkomma och iakttaga; hvilket Oss så mycket mera fremmande förekomma måste, som Vi icke tvifla kunna Eder vara kunnigt, att hvarken det ena eller andra ståndet i den provinsen är tillförene någonsin till riksdagarne kalladt. Alltså vilje Vi Eder härmed hafva både i nåder anbefallt, att J fordersammast med Eder förklaring deröfver inkommen som ock Eder för ögonen ställt, huru J uti det fallet mer än Eder kompeterar Eder anmätit hafven, Eder allvarligen åtvarnandes, att hafva med sådant och annat dylikt en annan gång fördrag, på det J icke måtte föranlåta Oss att sådant på behörigt sätt beifra. Hvilket Eder till efterrättelse länder. Af Stockholm den 23 juni 1687.

Carolus.

Några dagar före Bångs död föll hofrättens dom uti den vidlyftiga injurieprocess, som landshöfdingen i Wiborg baron *Anders Lindhjelm* förde med honom. Här intages endast ett

Extrakt af kongl. Åbo hofrätts dom, afsagd emellan hr landshöfdingen baron *Anders Lindhjelm* och hr biskopen dr *Pehr Bång*, den 20 juni 1696.

Utaf allt detta såväl som hvad uti akten dessutom finnes hr landshöfdingen hafva vidare till sitt försvar andragit, pröfvar kongl. rätten hr landshöfdingen vara af hr biskopen obevisligen angripen med så svåra tillvitelser och anstötliga expressioner, som uti de af honom underskrifne och till denne kongl. rätt insände skrifter äro införde; hvarföre hr landshöfdingen för allt sådant blifver fri erkänd; men hr biskopen, som för dess embets heder bör komma i konsideration och aktas för adelns vederlike, men likväl ingen sky haft att med sådana ohemula tillmälen angripa hr landshöfdingen, sökandes att bringa honom uti ondt och vidrigt omdöme, bör i anledning af kongl. förordningar till bemälte hr landshöfdings reparation inför denne kongl. rätt i hr landshöfdingens närvaro göra så munt- som skriftligen en offentlig afbön och rekantation samt betala till hr landshöfdingen 800 daler silfvermynt för dess använda expenser.

Gift 1:o 1668 med *Katarina Leijel*, brukspatronsdotter, som dog 1675 och 2:o 1681 med *Magdalena Hansdotter Schnack* s. *Schneck*. En dotter af första giftet *Katarina*, blef gift med assessorn i kommerskollegium, kammarrådet *Karl Banck*, som adlades och kallade sig *Adlerstedt*. *Anrep* l. c. I. 31.

Dr *Petrus Laurentii Laurbecchius*, son till en gårdsfogde i Gammelkils soken i Östergötland *Lars Knutson*, föddes på hemmanet Bäck i nämnde soken 10 aug. 1628, kollega vid Linköpings trivialskola 1649, student i Åbo 1652, adjunkt i filosofiska fakulteten i Åbo 1660, magister 1661, bibliothekarie 21 aug. 1666 och derjemte extra ordinarie matheseos professor, poeseos professor 31 mars 1668, bestred under sin tjuguåriga tjenstetid vid akademin många professorers partes, såsom i mathematiken, fysiken, lagfarenheten och theologien, theologie professor 15 maj 1688, theologie doktor 1689, theol. professor primarius och domprost

1694, biskop i Wiborg 28 december 1696. Död 16 april 1705. Laurbecchius ansågs för sin tids polyhistor vid akademin. Hans parentator säger: erat sincerus christianus, patriæ honor, ecclesiæ lumen, academiæ decus.

Gift 1:o 1668 med *Maria Hörling,* frelsekamrerare dotter från Stockholm och 2:o 1676 med *Maria Pratanus,* dotter till pastorn i Kimito, professorn *Johan Pratanus.* Barn: 1 *Karl,* f. 1677, magister 1703, lektor i Wiborg 1704, flyktade till Sverige och blef lektor i Linköping 1713, dog 1723. 2 *Isaak,* bedref sina studier i Tyskland och blef theologie licentiat i Altdorf, extraordinarie theologie adjunkt i Åbo 1704, men hängaf sig för mycket åt sina pietistiska åsigter och blef 23 juli 1708 förklarad förlustig sin akademiska tjenst, prestaembetet och licentiatgraden, hvarefter han begaf sig till Sverige och dog i Ystad 16 mars 1716. 3 En dotter, gift med kaptenen *Anders Evolt Wanochius,* hvilken öfvergaf henne och flydde till ryska lägret, der han under Wiborgs belägring dog 1710. 4 *Maria,* gift med prosten i Kexholm *Johan Serlachius.* 5 *Helena* och 6 *Samuel,* student i Åbo 1707. Jfr *Rhyzelius* l. c. II. 56. *Strandberg* l. c. I. 42. *J. J. Tengström* l. c. p. 160. *Alopæus* l. c. p. 371. *Akiander* Om religiösa rörelser V. 10. *Suomi* 1844 p. 303.

Efter Laurbecchii död uppfördes på förslag till biskopsembetet domprosten i Wiborg *Petr. Carstenius,* theologie professorn *David Lund* och domprosten i Åbo *Joh. Flachsenius.* Och ehuru biskopen i Åbo *Joh. Gezelius* ej bordt hafva något att säga om embetets besättande, rekommenderade han icke dess mindre doktor Lund till biskop i Wiborg. Och som hans skrifvelse derjemte innehåller hans åsigter, huru Wiborgs stift derintill blifvit skött, produceras densamma här:

Bref från biskopen Johan Gezelius till grefven Carl Piper, dat 8 maj 1705 [1]).

Såsom Gud och min nådigste öfverhet hafva behagat

[1]) Finnes förut tryckt i *A. J. Arvidssons Handlingar* X. 266. Grefve *Piper* var kongligt råd och dåförtiden kansler för Upsala akademi.

bruka mitt ringa arbete i Guds kyrkas tjenst, först i Ingermanland och sedan här å orten, och det emellan begge varande Wiborgs stift är nu vakant, så täcktes Eders höggrefliga excellens nådigst förmärka, att jag, det Gud vet! allenast af hjertlig åstundan till det förfallne stiftets välfärd fördristar vid berörde tillfälle något i ödmjukhet mig utlåta.

Det är allom bekant, huru olyckligt samma biskopsdöme varit inom de sista 50 åren, då episcopi dels af åldern straxt varit obeqväme något att uträtta, såsom sal. magister *Henricus Carstenius* och nu sist sal. doktor *Laurbecchius,* dels icke det språket mäktige, i hvilket Guds ord der mest skulle läras, såsom sal. mag. *Brommius,* dels i trätor invecklade, såsom sal. dr *Bång,* dels icke länge varit der, såsom sal. mag. *Nicol. Nycopensis* och sal. dr *Abr. Thauwonius*, så att ock stiftet genom så många omskiften och i nådårstiderne varit utan rätt styrelse. Nu är ock Eders höggrefl. excellens bäst kunnigt, hvilka som söka och ambiera succession. Domprosten mag. *Petrus Carstenius* kan hafva några skäl, lärer ock söka vota på sin sida; det vore att önska, att i allt vore den stadighet och af alla hördes det omdöme om honom, som ett så svårt embete fordrar. Jag hafver af den Högstes barmhertighet nu snart varit i 24 år dervid, men har ännu knappt hunnit lära, hvad dertill hörer, mindre kan jag promittera mig hafva det nöjakteligen fullgjort. Ifrån consistorio academico härstädes är väl rekommenderad professor primarius, dokt. *Joh. Flachsenius,* och kan jag ej neka mig hafva hållit honom anno 1696, då dr Bång blef död, tjenligare dertill än dr *Laurbecchius,* som han den gången ock vardt af sal. erkebiskopen dr *Svebilio* hos hans högstsal. kongl. maj:t underdånigst anmäld, hvarföre jag ej heller nu kunde mig vid hans rekommendation undandraga; enkannerligen då jag såsom procancellarius gerna såge, att det akademiska arbetet bättre än genom honom sker kunde drifvas. Men när jag ser på biskopsembetets svårhet, hellst i det stiftet, önskade jag, att han hade 15 eller 20 år tillbaka. Mig är berättadt, att de rättsinnige der i stiftet skola härifrån åstunda dokt. *Da-*

vid Lund, som är secundus theologus, en man af goda krafter, berömlig lärdom och nit, hvilket väl skulle synas vara någon afsaknad för akademin; dock såsom ändock flere äro här vid ett verk, så uppfyller den ena hvad som felas för den andra, hellst om Gud beskärer en snäll och arbetsam theolog i stället. Men i stiftets upprättelse och vidmakthållande ligger det mest på en man, och när densamma icke är som sig bör, är det många tusende själars bedröfvelse och fara, kanhända ock mångas skada. Hvilket att förekomma jag vet vara Eders excellenses heliga åhåga, och ty är jag i den ödmjuka förhoppning, att Eders excellens icke med misshag upptager, att jag, som något känner de män, som af stiftet begäras, aldra oförgripeligast i ödmjukhet mig sålunda yttrar. Den Allrahögste ville för Christi skull förbarma sig öfver den stora hop af Herrans folk och kongl. maj:ts undersåter, att de i kyrkoväsendet lyckligen måtte varda försedde med en man, som vill och förmår rätteligen der att drifva Herrans verk. — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Åbo den 8 maj 1705.

Jo. Gezelius J. f.

Dr *David Lund,* son till regimentsskrifvaren *Johan Lund* och *Margareta Gyllenbögel,* f. på Åminne gård i Haliko 13 mars 1657, studerade i Åbo och Upsala, magister i Åbo 1682, besökte utländska universiteter 1683—1685, adjunkt och extraordinarie filosofie professor i Åbo 1685, poeseos professor 1688, linguarum professor 3 dec. 1691, theologie professor 12 mars 1697, theologie doktor 1702, biskop i Wiborg 1705, derifrån han år 1710 på kallelse begaf sig till Sverige. Blef biskop i Wexiö 21 april 1711. Död 12 okt. 1729.

Gift 1:o 1687 med *Margareta Flachsenius,* professorsdotter från Åbo, som var f. 1666 och dog 1707 och 2:o 1709 med *Kristina Gezelius,* som dog 1732 och var biskopsdotter från Åbo samt enka efter hofrätts assessorn *Erik Loskioeld.* Dottern af första giftet *Susanna Margareta,* f.

1688, blef gift med theologie professorn *Abraham Alanus* och dog 1717. Tre söner af senare giftet: 1 *Samuel*, 2 *Johan* och 3 *David*, adlades år 1719 och kallade sig *Ehrenlund*. *Samuel* var f. 1701, blef expeditionssekreterare och gift med *Anna Sara Camitz*. *Johan*, f. 1702, var häradshöfding i Westergötland och dog 1736 ogift. *David*, f. 1713, blef banko kommissarie och var gift med *Anna Fredrika Malmstedt*. Lunds 3 döttrar: 1 *Kristina*, f. 1710, blef 1730 gift med fadrens efterträdare, biskopen i Wexiö *Gustaf Adolf Humble*. 2 *Ulrika*, f. 1716, gift 1737 med biskopen i Strengnäs *Jakob Serenius*. 3 *Fredrika*, f. 1720, gift 1737 med kammarherren *Pehr Gudmund Lindencrona*. Jfr *Rhyzelius* l. c. II. 56. *Strandberg* l. c. I. 43. *J. J. Tengström* l. c. p. 183. *Gezelii den yngres minne* p. 210. *Anrep* l. c. I. 681. II. 808.

Under den korta tid biskop Lund hade stiftsstyrelsen i Wiborg sig ombetrodd, visade han sig vara värdig det förtroende öfverheten hyste för honom. Han sökte bota refvorna i den förfallna byggnad Herren här hade upprest. Minnen af hans vårdande hand bära de 4 herdabref han utfärdade åren 1707—1709 och 1711, hvilka alla vittna om ett för Christi kyrkas upprättelse nitälskande hjerta och om lärares och åhörares förkofran i kunskap och tillvext i sedligt allvar lifvad själ. Dessa herdabref finnas tryckte i *W. G. Lagi Handlingar* i finska kyrkohistorien, ny följd, 3 häft p. 65—102. Här intages från slutet af det sista herdabrefvet, dat. Stockholm 8 juni 1711, ett kort utdrag.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Eder ärevördigheter och vördigheter har jag detta sändebref tillskrifvit med någon vidlyftighet och, hvilket väl skönjes, i det kärliga afseende, att både efterkomma mitt embetes pligt såsom ock att skaffa uppbyggelse till vår tjensts på begge sidor tillbörliga verkställande. Alltförty hafver jag det förtroende till Eder ärevördigheter och vördigheter, att J, hvad väl är ment och förmodligen sammaledes gjort, så låten vara Eder till behag, att J uti det heliga arbetet, som J drifven, varden styrkte till att med

oföränderlig trohet deruti framhärda och de ombetrodda själars välfärd ju längre ju trägnare söka. Jag tackar Gud, genom hvilkens välsignelse det skedt är, att jag uppenbarliga och i sanning härmed betyga kan, mig med glädje hafva erfarit, det de meste ibland Eder ärevördigheter och vördigheter med christlig och berömlig flit hafva iakttagit, hvad i kraft af Guds ord och konungens derpå grundade lag har blifvit i församlingarne föreskrifvet att beställas, hvaraf ock skedt är, att åhörarena i varande, ändock ganska oroliga tid, märkeligen sig i sin christendoms kunskap förkofrat hafva. I anseende dertill hade det ej heller varit af nöden någon offentlig förmaning att öfversända; dock har det bordt ske för den orsak, som Eder ärevördigheter och vördigheter nyligen är kungjord genom min afgångna skrifvelse den 17 mars sistförlidne. Så torde ock en eller annan finnas uti stiftet af vårt stånd, hvilken de förriga påminnelser har förgätit och derföre behöfver, att de ånyo förehållas skola, efter jag frånvarande ej kan dessutan hvar och en meddela det jag håller nödigt vara. Så har jag ock funnit rådligt vara detta i anledning af berörde tillfälle jemväl derföre uppsätta, att det i framtiden skall vara en underrättelse och visst bevis på min sida, det jag till mitt samvetes trygghet för Herranom hafver med all sorgfällighet velat förehålla hvar och en af mina medbröder, hvad dess embete honom förpliktar till i sin svåra, farliga och dyra själavård. Eljest hade jag nu såsom förr efter mitt sätt i stillhet, utan att göra häraf något allmänneligen kunnigt, velat mina tankar yttra. Häraf kunna ock alla rättbetänkte sluta, att jag till ingen del med detta har ärnat reta de kitsliga och ostadiga hjertan till begabbelse i deras osed, som mycket hellre önska att finna hos det andliga ståndet felaktigheter än att det skulle vara ostraffeligt. Bort det! att jag sådant förehafva må, hvilket mig sjelf kränka och till last lända kunde, särdeles efter den lasten, att förakta Guds ord och hans tjenare ibland andra synder denna Guds vredes eld, som så stadigt och häftigt brinner, itändt hafver. Tvertom vill man härmed det ut-

rätta, att alla bland oss måge genom gudaktighet och ärlighet tillstoppa munnen på dem, som af lättsinnighet vilja oss förtala. Hvilket dess lättare är att ernå, när sådane se, att vi på detta sättet söka att hämma det onda och befrämja det goda. Äfvenväl i fall någon ville mig det såsom något lastvärdigt förevita, att jag mig här så länge ifrån stiftet uppehållit hafver och icke hellre sökt närvarande desse påminnelser att förständiga, sker det antingen af omildhet eller obetänksamhet, ithy jag kan lemna det under allmänt christligt omdöme, huru och på hvad sätt jag, som efter höga öfverhetens befallning mig på denna orten i underdånighet infunnit, och efter det allmänna mötet äfven i kraft af förenämnde makt i några månader inemot sena hösten med flere i en angelägen beställning måst vara tillstädes, sedan jag under samma tid genom fiendens våldsamhet blifvit hus, hemvist samt min egendom förlustig och omsider genom den häftigt om sig frätande farsoten till vägar och fri genomfart hindrad, skulle kunnat efter flere drabbade sorger och olyckor begifva mig på de orter, der jag icke visste mig hafva något rum, hvarest jag en kort tid kunnat vistas och än mindre någon utväg till att hafva nödtorftigt uppehälle. —

Stockholm 8 juni 1711.

David Lund.
Episc. Wiburg.

Lund var den siste biskop i Wiborg och med år 1711 upphörde biskopsdömet i Wiborg.

Biskopar i Borgå stift.

Dr *Johan Gezelius*, biskops son från Åbo, f. i Narva 6 maj 1686, student i Åbo 1699, besökte sedan Greifsvald, Holland, England och Tyskland (1704—1707) och begaf sig året efter sin återkomst åter till Tyskland, der han fortsatte sina studier i Rostock till år 1709, blef sedan extraordinarie theologie professor i Åbo 3 okt. 1710, prestvigd

1711. Flyktade till Sverige under krigsoroligheterna 1713 och blef derefter andra theologie professor i Åbo 7 jan. 1720 och vid fredsslutet biskop i Borgå 18 okt. 1721, theologie doktor 1732. Död 18 maj 1733.

Gift 1720 med *Helena Arnell,* f. 1697, död 1751, dotter till superintendenten i Carlstad *Jonas Arnell* och *Helena Svebilius,* adlad *Adlerberg.* Barn: *Johan,* f. i Stockholm 17 okt. 1721, docens i filosofiska fakulteten i Åbo 1744, sekreterare vid akademin 1746, reste derefter i Tyskland, Frankrike, England och Holland, för att studera orientaliska språk. Introducerad i riddarhuset 1752, under namn af *Olivecreutz,* sedan hans slägt redan år 1719 blifvit adlad. Ledamot i ekonomie deputationen för Åbo och Björneborgs län 1756, erhöll lagmans namn och värdighet 1761. Blef ordinarie lagman i Skåne och Blekingen 1770, tog afsked 1777 och afled i Åbo 14 mars 1804. Gift med dottern till hofrättsrådet lagman Ruthensköld *Johanna Adolfina Ruthensköld,* f. 1750, död 1837 och hade 4 barn: 1 *Margareta Helena,* gift med öfversten, baron *Herman Fleming.* 2 *Johan,* fänrik vid Åbo läns rusthållsbataljon. 3 *Johan Adolf,* lagman i Halland. 4 *Georg,* löjtnant. Jfr *Rhyzelius* l. c. II. 56. *Strandberg* l. c. I. 92. *J. J. Tengström* l. c. p. 192, 252. *Gezelii den yngres minne* p. 211. *G. Anrep* l. c. III. 84.

Dr *Daniel Juslenius,* son till pastorn i Wirmo *Daniel Juslenius* och *Barbara Göös.* Född 10 juni 1676, student i Åbo 1691, magister 1703, adjunkt i filosofiska fakulteten 5 sept. 1705, akademie sekreterare 26 febr. 1707, linguarum professor 15 sept. 1712. Flyktade 1713 till Sverige och blef lektor vid Westerås gymnasium 1715, prestvigdes derstädes 1720, återvände efter fredsslutet till sin profession i Åbo 1722; theologie professor 9 aug. 1727, theologie doktor 1732, befordrad till biskop i Borgå 18 mars 1734. För krigets faror lemnade han för andra gången Finland 1742 och blef utnämnd till biskop i Skara 1744, der han afled 17 juli 1752.

Då Sibbo soken år 1725 förklarades för biskopsannexa, i stället för Luumäki, lemnades det oafgjordt, huruvida biskopen skulle njuta befrielse från taxan, prestgär-

den och boskapspenningarne för denna nya annexförsamling. Den 6 febr. 1739 följde i denna fråga en konglig resolution af denna ordalydelse:

Det andrager biskopen, att sedan kongl. maj:t år 1724 förordnat, att Sibbo soken i Nyland skulle såsom närmare, vara biskopens annexpastorat i stället för Luumäki soken i Kymenegårds län, skola kronobetjenterne debiterat biskopen för prestgården, och stadga boskapspenningarne, oaktadt det förra eller Luumäki pastorat alltid varit, i förmågo af en kongl. resolution de anno 1655 derföre frikalladt, hafvandes väl dess antecessor, biskop dr Gezelius vid 1727 års riksdag sig häröfver besvärat, men kongl. maj:t har genom nådig resolution af 19 dec. samma år och dess 9 § förklarat sig då dertill icke kunna samtycka, emedan biskopens vederlikar på andra orter ej njuta någon särskild vedergällning eller förskoning för den tjenst de göra vid konsistorium. Hvaraf berättar biskop Juslenius sig hafva blifvit föranlåten att göra sig underrättad, hvad frihet dess vederlikar i Sverige och Finland njuta samt erfarit, att biskopen såväl i Åbo som annorstädes hafva en slik frihet på deras annexer, hvarföre jemväl han, i anledning af dessa nya skäl och omständigheter än ytterligare underdånigst anhåller, det kongl. maj:t täcktes i förmågo af bemälte 1653 års kongl. resolution såväl som presterskapets privilegier 3 § och kongl. maj:ts försäkring af år 1720, 12 §, bibehålla honom vid den taxerings frihet, som bemälte resolution biskops annexer der i stiftet allernådigst tillägger och flere dess vederlikar i Sverige och Finland till närvarande tid obehindradt åtnjuta. Detta hafver kongl. maj:t hos sig i öfvervägande komma låtit, och som icke allenast biskopen i Borgå på de i Kymenegårds län belägne annexer utan ock dess antecessorer uti långliga tider, i förmågo af ofvanberörde kongl. resolution njutit frihet för taxeringen eller prestgärden, à 9 öre s:mt för mantalet, af annexpastoraterna, hvilken förmån alla andra biskopar såväl i Sverige som i Finland hafva att hugna sig af, och presterskapet är genom kongl. maj:ts nådiga försäkran af

år 1720 12 § såväl som 1723 års privilegier 3 § konfirmeradt vid deras friheter, donationer och förläningar samt andra vilkor, lägenheter och ordinarie underhåll, af hvad namn de vara måge, som deras embeten tillhöra; så finner kongl. maj:t i nåder, det biskop Juslenius icke heller en sådan frihet kan betagas, utan bör han, i anseende till de härvid varande omständigheter njuta samma förmån vid Sibbo, som han haft vid den afstådda Luumäki soken, hvarvid dock kommer att iakttagas, att som berörde Luumäki består allenast af $36\frac{2}{3}$ mantal, sedan $3\frac{1}{24}$ ödesmantal äro afdragne, och Sibbo soken, som biskopen nu innehafver, består af $88\frac{25}{48}$ besuttne mantal, och således är $51\frac{44}{48}$ mantal större än den förra; så kan biskopen icke försvara mer under annexefrihet än för så stor del, som svarar emot Luumäki soken i Kymenegårds län, utan bör han det som öfverskjuter prästgärden betala, hvilket bemälte biskop till dess efterrättelse härigenom tillkännagifvet varder. Datum ut supra.

Friedrich.

O. Cederström.

Juslenius var gift 1:o 1707 med *Hedvig Lundberg,* som dog 1729 och var dotter till prosten i Nyskans, sedermera i Tuna *Magnus Lundberg* och *Anna Maria Lietzen,* som i senare giftet fick prosten i Pedersöre *Johan Gezelius,* och 2:o med *Katarina Schultz,* f. 1706, dotter till hofrättsassessorn *Jobst Schultz* och *Elisabet Weidman.* Efter Juslenii död flyttade enkan från Skara till sitt ägande säteri, Hofgård kalladt, uti Ingo socken, der hon afled 15 sept. 1775. Af hvardera giftet hade Juslenius 10 barn, af hvilka 1 son och 2 döttrar af första och 3 söner af andra giftet öfverlefde honom. **A** *Daniel,* öfverauditör, gift med *Elisabet Zephrin.* De hade en dotter *Katarina.* **B** *Kristina,* gift 1739 med landskamreraren i Nylands och Tavastehus län *Jonas Carlstedt.* Deras son *Jonas* blef borgmästare i Lovisa 1789 efter *Adam Flodman.* **C** *Margareta,* gift med lektorn vid Skara gymnasium, sedermera theol. dokt. och kontr.-

prosten *Wilhelm Karl Victorin.* Hon dog barnlös. **D** *Abraham* var först rådman i Åbo, uppehöll sig sedan i Sverige, derifrån han nödgades flykta undan. Han begaf sig då öfver gränsen till Wiborgs län, der han antog namnet *Ankar* [1]), förestod häradshöfding Wirenii domsaga i Kexholms norra härad. För dess öfverdådiga behandling af ryska presten i orten, hvilken han söp full och lät bära på en spillningshög, skildes han från tjensten och blef notarie vid någon instans i Wiborg, der han underhöll sig mest genom advokatyr och afled 8 jan. 1803, 70 år gammal. Han var gift och hade en dotter *Katarina Maria.* **E** *Erik,* f. 25 maj 1738, kandidat, död 26 apr. 1803. Han bodde på Hofgård i Ingo och gifte sig med *Magdalena Aström,* f. 12 sept. 1735, död 14 aug. 1819. Deras barn: I *Daniel,* f. 21 juli 1769, död 5 mars 1795. II *Erik Johan,* f. 22 sept. 1770 död 25 aug. 1830. Gift med *Karolina Fennonius,* f. 14 aug. 1779, död 8 jan. 1848. Deras barn: 1 *Erik Johan,* dog ung. 2 *Karl Gustaf Wilhelm,* f. 5 mars 1804, kronolänsman. 3 *Berndt Rudman,* f. 8 mars 1807, handelsbetjent, bodde på Hofgård, gift med *Margareta Sofia Lemström,* f. 21 juni 1806 och hade 5 barn: *a) Karl Johan Bernhard,* f. 3 maj 1832. *b) Edvard Fredrik Reinhold,* f. 30 jan. 1834. *c) Frans Albert,* f. 19 apr. 1836. *d) Hilda Aurora,* f. 31 okt. 1839 och *e) Gustaf August,* f. 9 apr. 1842. 4 *Georg Otto Reinhold,* f. 1 febr. 1809. 5 *Engla Josefa Henrika,* f. 17 aug. 1811. 6 *Alexander Abraham Johan Knut,* f. 12 dec. 1813. 7 *Klara Sofia Wilhelmina,* f. 26 mars 1817.

---

[1]) Uppkomsten af detta namn ansågs i Wiborgs län vara af orden: *ann* (annan) och *karl.* Men i *Strandbergs Herdaminne* (I. 135) anföres, att Juslenierne härstamma från en gammal svensk adlig slägt *Anckar,* upptagen i *Stjernmans* Adeliga Matrikel under N:o 108 samt att den sista af denna ätt aflade detta namn och kallade sig, då han blef prest, *Juslenius,* hvilket namn han skall tagit af sin födelseort Juusela hemman i Haijais by af Mietois kapell i Wirmo soken (Se *Ilmarinen* 1854 n:o 4). Han skulle hafva varit farfar till prosten i Wirmo *Daniel Juslenius.* Uti *Gabr. Anreps* l. c. I. 52 uppgifves deremot, att den adeliga ätten Anckar utslocknat med häradshöfdingen *Botvid Larsson* jun., som dog 1645, utan att efterlemna några söner.

III *Samuel,* f. 1773, flyttade till Helsingfors 1791. F *Samuel,* lektor vid Skara gymnasium, dog barnlös 7 dec. 1809.

Jfr *Rhyzelius* l. c. I. 197. II. 57. *Strandberg* l. c. I. 55. *J. J. Tengström* l. c. p. 208. *Finlands minnesvärda män* I. 85—107. *Suomi* 1844. p. 305.

Dr *Johan Nylander,* son till handlanden i Uleåborg *Simon Nylander* och *Anna Hedræus.* Född 20 aug. 1698, student i Upsala under flykten från Finland 1715 och sedermera i Åbo 1722, konrektor i Helsingfors 14 jan. 1725, lektor vid Borgå gymnasium 8 dec. 1725, magister i Åbo 1726, prestvigd 1727, theologie lektor 1728, vice præses i domkapitlet 1743, biskop i Borgå 3 okt. 1745, theologie doktor 1751. Död 10 juni 1761.

Gift 1:o med *Katarina Helsingius,* domprostedotter från Borgå. De hade 2 söner och 5 döttrar, af hvilka 2 dogo i barndomen. De öfriga voro: 1 *Anna,* f. 1730, död 1773, gift med pastorn i Lovisa *David Starck.* 2 *Katarina,* f. 27 juni 1732, gift med pastorn i Jokkas *Henrik Poppius.* 3 *Helena Kristina,* f. 12 mars 1734, gift med pastorn i Rantasalmi *Samuel Krogius.* 4 *Beata,* f. 30 apr. 1735, gift med pastorn i Leppävirta *Gust. Fredrik Aurenius.* 2:o med *Wendla Juliana von Glan,* pastorsdotter från Tenala. Barn: 5 *Daniel,* f. 31 jan. 1739, borgmästare i Borgå, död 4 aug. 1782. Var gift med *Katarina Elisabet Spieker,* som dog 1808, barnlös. 6 *Juliana,* gift med archidiaconus i Borgå *Joel Jakob Petrejus.* 7 *Johanna Elisabet,* f. 26 dec. 1745, död 22 maj 1797, gift 1764 med medicine professorn *Johan Haartman,* utan barn. 8 *Johan,* f. 22 aug. 1748, död 1791, protonotarie i kanslikollegium.

Jfr *Rhyzelius* l. c. II. 57. *Alopæus* l. c. p. 311. *Finlands minnesvärda män* I. 237.

Dr *Gabriel Fortelius* [1]) var son till pastorn i Ulfsby

[1]) *Fortelii* farfar, pastorn i Pedersöre *Ericus Matthiæ Bottniensis* eller *Fortelius* var gift med pastorns i Töfsala *Erik Alftans* dotter *Magdalena Alftan,* hvars moder *Emerentia Tott* förmodas härstamma från den grefve *Henrik Tott,* som var gift med konung *Eriks* och *Katarina Månsdotters* dotter *Sigrid.* (Se *Strandberg* l. c. I. 169). Sigrid Eriksdotter var född 1566 och dog 1633 samt var gift andra gången år 1609 med *Nils Nilsson Natt och Dag,* hofmästare hos drottning *Gunilla Bjelke.*

Gabriel Erici Fortelius och *Maria Arctopolitanus.* Föddes i Björneborg 11 aug. 1700, student vid Åbo akademi 1719, magister 1726, gymnasii adjunkt i Borgå 3 sept. 1728, prestvigd 9 apr. 1729, archidiaconus i Borgå samma år, lektor vid gymnasium 16 mars 1732, med bibehållande af sin nästnämnde befattning, pastor i Björneborg och Ulfsby 29 maj 1742, prost 1743, pastor i Borgå 10 juni 1745, domprost 14 febr. 1746, theologie doktor 2 sept. 1752, biskop i Borgå 13 maj 1762. Död 24 nov. 1788.

Gift 1:o 1732 med *Kristina Fridelin*, pastorsdotter från Korpo och enka efter pastorn i Ingo *Gabriel Hartman.* De hade 7 barn, af hvilka endast sonen *Nils*, som var bankobokhållare och dog ogift 1789, öfverlefde fadren. 2:o 1746 med *Maria Charlotta von Heland*, som var dotter till kanslirådet *von Heland* och dog 1747. 3:o 1753 med *Eva Maria Schultz*, dotter till hofrättsassessorn *Jobst Schultz* och enka efter kronobefallningsmannen *Bernstedt.* Hon dog 26 sept. 1756, utan att efterlemna barn. 4:o 1763 *Juliana von Glan*, företrädarens enka, som dog 26 sept. 1799. Deras dotter *Wendla Maria* blef gift med pastorn i Pieksämäki *Peter Bonsdorff.* Se *Alopæus* l. c. p. 399—422. *Strandberg* l. c. I. 198.

Dr *Paul Krogius*, son till pastorn i Pieksämäki *Paul Krogius*, f. i Borgå 22 mars 1724, student 1740, magister 1745, docens vid akademin i Åbo i historien och praktiska filosofin, lektor vid Borgå gymnasium 17 sept. 1752, prestvigd 5 dec. 1753, theologie doktor i Greifswald 19 okt. 1756, kontraktsprost 21 okt. 1767, domprost i Borgå 1769, biskop 18 maj 1789. Död i Åbo 12 jan. 1792, under resan till riksdagen i Gefle. Se *Alopæus* l. c. p. 382.

Gift 1754 med kanslirådet *Hassels* dotter *Sara Charlotta Hassel*, som dog 10 dec. 1811. De hade 12 barn, af hvilka endast 1 son och 2 döttrar öfverlefde fadren. **A** *Maria Charlotta*, f. 11 nov. 1761, gift med pastorn i Hauho *Iwar Wallenius.* **B** *Sofia Ulrika*, gift med pastorn i Södertelje, prosten dr *Jonas Fredrik Hallström.* **C** *Fredrik Wilhelm*, f. 23 juli 1770, död 25 maj 1833, lagman i Karelska lagsagan, ledamot i kejserliga senaten och verkligt statsråd,

adlades 11 juni 1817 och kallade sig *Edelheim*. Gift 1:o 1798 med *Anna Maria Franzén*, f. 1776, död 14 apr. 1816, dotter till handlanden i Uleåborg *Zachris Fransson Franzén* och *Helena Schulin*, och 2:o med *Eleonora Elisabet Charlotta Taube*, dotter till majoren *Johan Reinhold Taube* och enka efter kaptenen *Georg Wilhelm Bruncrona*. Det senare giftet var barnlöst, af första giftet funnos barnen: I *Anna Helena Sofia*, f. 1799, gift 1819 med protokollssekreteraren i Sverige *Anders Gustaf Westberg*. II *Paul Henrik Edelheim*, f. 5 mars 1801, död 24 juni 1855, juris doktor, ledamot i kejserl. senaten, statsråd. Gift 1844 med *Emilia Kristina af Brunér*, som afled 29 nov. 1854 och var dotter till lagmannen *Jonas af Brunér* och *Sara Kristina Franzén*. Deras barn: 1 *Anna Kristina Charlotta*, f. 1845. 2 *Paul Wilhelm Jonas*, f. 1846. 3 *Emilia Helena*, f. 1847. 4 *Frans Edvard*, f. 1848. III *Frans Iwar Edelheim*, f. 15 jan. 1804, senator. Gift 1834 med *Emma Helena af Brunér*, som dog 28 okt. 1857 och var dotter till förenämnde lagman *af Brunér*. Utan barn. IV *Maria Wilhelmina*, f. 1805, gift 1827 med referendarie sekreteraren *Arndt Johan von Hausen*, son till kaptenen *Arndt Johan von Hausen* och *Katar. Margar. Krook*. Barn: 1 *Maria Charlotta*, f. 30 jan. 1829. 2 *Paul Frans Wilhelm*, f. 6 juni 1830, kammarförvandt i kejserl. senaten, gift 1859 med sin kusin *Fanny Maria Westberg*. Deras barn: *Karl William Arndt*, f. 22 mars 1860. *Hilda Maria*, f. 7 aug. 1861. *John Frans Gustaf Walter*, f. 7 juli 1865. *Fanny Charlotta*, f. 29 juli 1867. 3 *Arndt Wilhelm*, f. 18 dec. 1835. V *Charlotta Kristina Wilhelmina*, gift 1:o 1829 med protokollssekreteraren *Pehr Magnus Sunn*, som dog 1830 och 2:o med kaptenen i svensk tjenst *Karl Johan Westberg*. VI *Karolina Margareta*, f. 1808. VII *Johan Wilhelm*, f. 6 mars 1812, stabskapten vid generalstaben, död 7 sept. 1839 af de sår han fick vid stormningen af bergfästet Achulgo i Daghestan. VIII *Anna Maria*, f. 1816, gift 1842 med kapten *Karl Gustaf Ullner*. Deras barn: 1 *Karl Paul Wilhelm*, f. 9 dec. 1842 löjtnant. 2 *Anna Charlotta Konstantia*, f. 3 dec. 1844, gift med vice häradshöfd. *Lennart af Forselles*.

Dr *Zacharias Cygnæus*, pastorsson från Mäntyharju, f. 1 nov. 1733, student i Åbo 1753, prestvigd 15 mars 1755, magister 2 aug. 1757, bataljons predikant vid Nylands infanteri regimente 27 mars 1759, substitut och vice pastor hos sin ålderstigne och sjuklige fader i Mäntyharju 1 okt. 1763, utnämnd kapellan i Helsingfors 26 febr. 1772, men afsade sig denna tjenst och blef vice pastor i Mäntyharju 8 apr. 1772, pastor vid förenämnde regimente 6 juni 1774, pastor i Mäntyharju 15 juli 1775, pastor i Lovisa och Elimä 12 april 1780, prost 6 dec. 1780, domprost i Borgå 18 jan. 1791, biskop 31 aug. 1792, theologie doktor 1793. Död under påstående landtdag i Borgå 5 apr. 1809.

Gift 1:o 23 dec. 1761 med *Helena Dorothea Willström*, f. 8 mars 1733, dotter till rådmannen i Lovisa *Willström* och *Hedvig Magdalena Planting*, och 2:o med *Emerentia af Enehjelm*, som dog 31 mars 1827 och var dotter till landträntmästaren i Nylands län *Anders Hellenius* [1]), hvilken adlades 1770 och hvars barn kallade sig *af Enehjelm*, och *Elisabet Sunn*. Barn: **A** *Hedvig Elisabet*, f. 16 okt 1762, död 1796, gift 1795 med vice landskamrern *Henrik Kristian Nordensvan*, f. 23 febr. 1762. **B** *Zacharias*, f. 1763, biskop i Borgå. **C** *Johan Henrik*, f. 1765, pastor i Rantasalmi. **D** *Jakob Georg*, f. 24 jan. 1767, död 20 mars 1819, landträntmästare i Tavastehus och assessor. Gift med *Johanna Fredrika Æimelæus*, f. 2 febr. 1782 och död 1853. Deras barn: I *Theresia*, f. 8 okt. 1807 och död 8 sept. 1858, gift med hofrätts protonotarien *Johan John*. Barn: *Fanny*, föreståndarinna för qvinliga afdelningen af folkskolseminariet i Jyväskylä, gift 1867 med seminarii läraren *Karl Gustaf Göös*. II *Fredrika*, f. 2 febr. 1809, död 1832, ogift. III *Uno*, f. 13 okt. 1810, öfverinspektor för folkskolorna, gift med *Aksianne Diedrichs*. IV *Johan*, f. 30 okt. 1815, revisor vid revisionsrätten, ogift. V *Johanna*, f. 16 sept. 1817, ogift. **E** *Johanna Sofia*, som dog 29 dec. 1857, gift 1:o med vice advokatfiskalen i Åbo hofrätt *Henrik Jo-*

---

[1]) *Hellenii* förfäder bodde i Liffland och kallade sig der *Grek*.

han Hassel, hvilken dog 7 mars 1800, och 2:o med lektorn vid Borgå gymnasium *Samuel Wilhelm Heurlin*, som dog den 23 apr. 1809. Barn: I *Nils Johan Heurlin*, vice landssekret. i Uleåborg, ogift. II *Emerentia Sofia*, som dog 27 sept. 1858, gift med rådmannen i Borgå *Emil Meinander*. Af deras 3 barn nämnes här: *Fredrik Wilhelm*, f. 1840, student. **F** *Peter Gustaf*, f. 17 sept. 1781, student 1797, vice borgmästare, död i Wiborg 10 nov. 1812.

Dr *Magnus Jakob Alopæus*, pastorsson från Leppävirta. Född 16 dec. 1743, student i Åbo 1761, magister 1766, docens i mathematiken 15 okt. 1769, lektor i mathematiken och logiken vid Borgå gymnasium 4 juli 1770, prestvigd 15 maj 1771, theologie lektor 9 juni 1785, domprost 9 maj 1794, theologie doktor 1800, biskop i Borgå 26 okt. 1809. Död 8 aug. 1818. Se *Alopæus* l. c. 343. *Finlands minnesvärda män*. II 52—101.

Gift 1772 med *Ulrika Jusleen*, som dog 10 juni 1823 och var dotter till hofrättsrådet *Peter Jusleen* och *Johanna Palén*. Af deras 13 barn dogo 5 döttrar i ungdomen, de öfrige barnen voro: **A** *Peter Johan*, f. 1773, domprost i Borgå. **B** *Magnus*, f. 1775, domprost. **C** *Johanna Maria*, f. 10 juni 1777, ogift, **D** *Hedda Jakobina*, f. 3 maj 1783, död ogift 1859. **E** *Jakob Fredrik*, f. 5 okt. 1784, kanslist vid Åbo hofrätt, död 4 juni 1817. **F** *David*, f. 2 mars 1791, häradshöfding, dog i Åbo 5 dec. 1834. Gift med *Henriette Margareta Awelin*, f. 28 aug. 1797, pastorsdotter från Jorois. Af deras 9 barn nämnas här: I *Magnus Jakob*, f. 17 nov. 1821, hofrättsassessor, ogift. II *Gustava Kristina Johanna*, f. 22 febr. 1824, ogift. III *Karl Henrik*, f. 5 apr. 1825, föreståndare för döfstumskolan i Åbo, vice pastor. Gift med *Ida Nykopp*, dotter till domprosten. Utan barn. IV *David Wilhelm*, f. 29 juli 1826, revisor vid revisionsrätten. Gift med *Emma Rosina Meurman*, dotter till språkläraren *Otto Fredrik Meurman*. **G** *Karl Elias*, f. 1793, pastor i Hauho. **H** *Henrik Gabriel*, f. 31 mars 1796, revisions kommissarie vid revisionskontoret. Gift med *Karolina Kuhlberg*, häradshöfdingedotter.

Dr *Zacharias Cygnæus* jun., biskopsson, f. i Lovisa 23 sept. 1763, student i Åbo 1781, prestvigd i Borgå 23 sept. 1784, magister 1786, bataljonspredikant vid Flemingska regimentet 21 sept. 1788, pastor vid Stakelbergska regimentet 1789, pastor i Tavastehus 1793 och derjemte slotts och garnisonspredikant 1795 samt Wåno pastorat 1804, prost 1801, vice kontraktsprost 1806, ordinarie d:o 1807, pastor i Hollola 7 febr. 1811, kontraktsprost samma år, theologie doktor 1817, biskop i Borgå 17 maj 1819, biskop öfver lutherska församlingarne i Petersburgska distriktet och president i riksgeneralkonsistorium i S:t Petersburg 2 jan. 1820. Död 14 juni 1830. *Strandberg* l. c. I. 333.

Gift 1:o med *Mariana Mathilda Martins*, f. 30 apr. 1759, dotter till borgmästaren i Fredrikshamn, lagmannen *Matthias Martins* och *Elsa Maria Bromell*, och frånskild hustru till kapten *Gadding (Gadd)*. Skild från Cygnæus kallade hon sig efter sin första man. 2:o med *Margareta Karolina Aeimelæus*, som dog 16 apr. 1847, och var dotter till häradshöfdingen *Anders Aeimelæus*. Barn: I *Anna Karolina Sofia*, f. 27 febr. 1802, gift med generallöjtnanten *Otto Wilhelm von Ammondt*, f. 1796. Deras barn: 1 *Alexandra Karolina*, f. 1823, gift 1844 med generalen *Konstantin Wikman*. 2 *August Wilhelm*, f. 1826, löjtnant. 3 *Eduard Reinhold*, f. 1832, löjtnant, gift 1856 med *Olga Vivika Ramsay*, f. 1836, generalsdotter. 4 *Olga*, f. 1839. 5 *Maria Augusta*, f. 1844. II *Lovisa Augusta*, f. 6 sept. 1803, ogift. III *Fredrik*, f. 1 apr. 1807, professor, statsråd, ogift. IV *Gustaf*, f. 12 dec. 1810, generalmajor, ogift. V *Helena Gustava*, f. 1 juni 1813, dog ogift 1836. VI *Anders Reinhold*, f. 6 maj 1815, expeditionschef vid generalguvernörens kansli, kansliråd, ogift. VII *Pehr August*, f. 10 juli 1818, magister 1844, prestvigd 25 okt. 1845, tjenstgjorde sedan i många församlingar, vice pastor 1846, bataljonspredikant vid S:t Michels bataljon.

Dr *Johan Molander*, pastorsson från Ilomants, f. 25 maj 1762, student i Åbo 14 febr. 1781, prestvigd 23 sept. 1784, magister i Åbo 1786, konrektor vid trivialskolan i

Rantasalmi 19 juni 1787 och efter skolans flyttning till Kuopio derjemte stadskapellan i Kuopio 1788, pastor vid Savolax infanteriregimente 22 juli 1795, med bibehållande af konrektorstjensten, rektor vid samma skola 3 jan. 1797, pastor i Ilomants 16 apr. 1800, prost 1801, vice kontraktsprost 1802, ordinarie d:o 1803, erhöll professors namn och värdighet 21 aug. 1818, biskop i Borgå 21 jan. 1821, theologie doktor 12 sept. samma år. Död 28 jan. 1837.

Gift 1:o med *Fredrika Lovisa Tavast*, som dog 15 mars 1827 och var dotter till fänriken *Magnus Fredrik Tavast* och *Maria Elisabet Molander* och 2:o 1829 med *Fredrika Charlotta Aminoff*, f. 1794, dotter till kaptenen *Zachris Johan Aminoff* och *Maria Elisabet Tavast.* Af senare giftet inga barn, men af första följande barn: **A** *Maria Charlotta*, f. 26 sept. 1789, gift 1812 med landskamrern i Kuopio, kammarrådet *Karl Gabr. Forstén*, som dog 22 maj 1847. De hade 7 barn, af hvilka här nämnas: I *Gustaf Fredrik*, f. 18 juli 1815, medicine doktor, stadsläkare i Christinestad. II *Berndt Lennart*, öfverstelöjtnant vid ingeniörkorpsen, gift med *Fredrika Karolina Adele Alfonsine Stjernvall*, kronofogdedotter, f. 1835. III *Alexander*, dog ung 1836. IV *Sofia Lovisa*, gift 1842 med medicine adjunkten vid universitetet dr *Johan Ernst Adhemar Wirzén.* V *August William*, f. 1830, medicine doktor, stadsläkare i Nyslott. VI *Evelina Charlotta.* **B** *Johan Fredrik*, f. 30 jan. 1793, hofrättsassessor, dog ogift 3 febr. 1842. **C** *Karl August*, f. 1795, pastor i Ilomants. **D** *Aurora Fredrika*, f. 1800, gift 1820 med kronofogden *Gustaf Adolf Järnefelt*, som dog 1838 och var son till fänriken vid Savolax infanteri regim. *Johan Adolf Järnefelt* och *Helena Gustava Thomé.* De hade 8 barn, af hvilka en dotter dog ung, de öfriga voro: I *Fredrika Gustava*, f. 11 okt. 1821, gift 1839 med vice pastorn *Jonas Gabriel Grahn*, som dog 1855. II *Gustaf Johan*, f. 25 maj 1823, häradshöfding, gift med brukspatron *Nils Ludvig Arppes* enka *Amalia Kristina Seitz.* III *Johanna Sofia*, f. 1825, gift 1850 med handlanden i Kuopio *Viktor Edvard Dahlström.* IV *Karl Konstantin*, f. 4 jan.

1829, landtmätare, gift 1851 med *Katarina Svätichin.* Deras barn: 1 *Beda Alexandra Fredrika*, f. 1852. 2 *Thekla Irene*, f. 1853. V *Klas Erik*, f. 1831, pastors adjunkt. VI *August Alexander*, f. 1833, löjtnant. VII *Aurora Augusta*, f. 1836. **E** *Klas Magnus*, f. 1803, pastor i Sulkava.

Dr *Karl Gustaf Ottelin*, son till kommissions landtmätaren *Adam Ottelin* och *Johanna Ingman.* Föddes i Elimä 1 maj 1792, magister 1815, tjenstf. rysk språklärare vid Åbo skola 1815—1817, docens i praktiska filosofin 28 sept. 1817, matheseos lektor vid Borgå gymnasium 14 febr. 1818 och derjemte rysk språklärare 23 okt. 1820—1831, prestvigd 19 juni 1822, prost 27 febr. 1828, theologie doktor 25 juni 1830, pastor i Wiborg 14 dec. 1831, biskop i Borgå 28 mars 1838. Död 18 okt. 1864.

Gift med *Johanna Fredrika Wallenstjerna*, f. 1796, död 8 mars 1862, dotter till öfverstelöjtnanten *Karl Fredrik Wallenstjerna* och *Johanna Eleonora Armfelt.* Barn: 1 *Adelaide Johanna*, f. 1820, dog ogift 1841. 2 *Eufrosyne Sofia*, f. 23 mars 1823, gift med lektorn dr *Otto Maurits Nordström.* 3 *Ida Eleonora*, f. 27 juli 1825, gift 1845 med skolrektorn i Heinola *Bror Ernst Hannibal Schildt.* 4 *Emilia Karolina*, f. 11 sept. 1828, gift med stadsläkaren i Borgå dr *Georg Wallgren.* 5 *Adam Alfred*, f. 28 nov. 1830, dog som löjtnant. 6 *Agneta Mathilda*, f. 21 sept. 1832, ogift. 7 *Johan Gustaf*, f. 28 okt. 1833, tjenstf. forstmästare, död 3 okt. 1862. 8 *Selma Wilhelmina*, f. 10 febr. 1835, gift med konsistorii notarien *Adolf Boman.* 9 *Hilda Josefina*, f. 30 aug. 1837, gift med magister docens, professor *Joh. Gustaf Frosterus.* 10 *Alma Fredrika.*

Dr *Frans Ludvig Schauman*, son till kamrern i militie expeditionen, kammarrådet *Karl Schauman* och *Johanna Lovisa Hoeckert*, pastorsdotter från Nousis. Föddes i S:t Mariæ 24 sept. 1810, student 1827, tjenstf. kollega inferior i Helsingfors under åren 1828 och 1830, och kollega superior 1832, magister 1832, theologie kandidat 1834, licentiat 1836, doktor 1840, tjenstf. theologie lektor vid Åbo gymnasium 1836, tjenstf. theologie adjunkt och seminarii pa-

stor vid universitetet 15 apr. 1837, prestvigd 26 juli samma år, ordinarie d:o 31 juli 1838, förestod professionen i kyrkohistorien 1838—1840, i bibliska exegetiken 1840—1841 och i theologiska moralen 1843—1847, professor i praktiska theologin 5 juni 1847, biskop i Borgå 18 maj 1865.

Gift 1836 med *Fredrika Kristina Gyllich*, f. 1815, dotter till löjtnanten i svensk tjenst, sedermera stadsarkitekten och politierådmannen i Åbo *Pehr Johan Gyllich*. Barn: 1 *Fridolf Leonard*, f. 1837, bergsmekaniker, gift med *Anna Groth*, brukspatronsdotter från Wermland. 2 *Karl Frans Johan*, f. 1839, magister. 3 *Fredrik Maximilian*, f. 1841, magister, universitets sekreterare. 4 *Hugo Rafael*, f. 1845. 5 *Hjalmar Gabriel*, f. 1849. 6 *Elin Maria*, f. 1850. 7 *August Michael*, f. 1852. 8 *Anna Ottilia*, f. 1854. 9 *Gottlieb Elias*, f. 1855. 10 *Pehr William*, f. 1857.

Konsistorii notarier i Wiborg.
(till år 1710).

Matthias Nicolai Ignatius 1647, var derjemte domkyrkosyssloman.

Johannes Brobeck 1648, var tillika domkyrkosyssloman.

Bartholdus Lacmannus 1649, blef gymnasii adjunkt 1651.

Samuel Reuter 1652—1664, blef pastor på Siikaniemi 1659 och assessor consistorii 1664.

Petrus Petrinus 1678—1681, blef pastor i Kronoborg.

Olaus Quast 1681—1690 blef pastor i Nykyrka 1691.

Jonas P. Corylander 1691—1693, var barnfödd i Borgå och hans moder hette *Johanna Poitz*. Han dog 2 sept. 1693.

Mag. *Georg Helsingius* 1694, blef lektor vid gymnasium 1694.

Håkan Schmidt 1694—1696, förestod notarie tjensten.

Mag. *Anders Heinricius* 1696—1698, blef eloquentie lektor 1698.

Erik Dahlman 1698—1701, blef lektor 1701.

Mag. *Magnus Alopæus* 1702—1705, blef lektor 1705. Se *Alopæus* l. c. p. 461.

Mag. *Johan Muur* 1705—1710. Se *Alopæus* l. c. p. 461.

Från 1720—1812.

År 1720 organiserades i Wiborg ett consistorium ecclesiasticum, hvari pastorn på orten förde ordet och pastorer från landet kallades till ledamöter eller assessorer. År 1738 anbefallte justitie kollegium, att korrespondensen med nämnde kollegium skulle föras på tyska språket, i följd hvaraf konsistorii notarien måste vara mäktig i nämnde språk.

Johan Deutsch till år 1732, då han blef pastor i Kivineb.

Johan David Alopæus 1735—1738, blef vice pastor i Luumäki och sedan svensk pastor i Fredrikshamns stad.

Kristian Allenius 1738—1740, var den första notarie, som skref på tyska allt det, som ingick till justitie kollegium.

Magnus Alopæus 1740—1745, blef konrektor vid kathedralskolan i Wiborg 1745.

Johan Lindström, vice pastor i Kakkis och derjemte konsistorii notarie 11 oktober 1745, blef kapellan i Kakkis.

Isaak Hougberg, var förut subrektor, consistorii notarie 1748, blef pastor vid svenska församlingen i S:t Petersburg 1749. Se *Akiander* Om *Ingermanlands stift* p. 113.

Johan Saxberg 1749, blef rektor vid kathedralskolan 1752.

Gabriel Åberg, pädagog i Kexholm 1742, notarie 18 sept. 1752, blef subrektor vid kathedralskolan i Wiborg 18 juni 1753.

Johan Adolf Wising 1753—1754.

Ernst Klööff 1754—1760.

Mag. *David Starck* 1760—1776, blef diaconus i Wiborg 1776.

Emanuel Indrenius 1777—1778, blef pastorssubstitut vid svenska församlingen i S:t Petersburg 1778.

Anders Gustaf Strandman, pastorsson från Pyhäjärvi, f. 1 sept. 1754, konsistorii notarie 20 dec. 1778—1781.

Jakob Europæus 1782.

Jakob Ågren 1783—1785, blef kapellan i Hiitola.

Jakob Johan Slottman 1785—1788, blef pastor i Uguniemi 1788.

Adolf Penzelius 1788—1794, blef diakonus i Wiborg.

Jakob Corsberg 1794, blef archidiaconus i Fredrikshamn.

Johan Groundström 1795—1798, blef kapellan i Kivineb 1798.

Jakob Schroeder 1798—1802, blef pastor i Rautus.

Johan Schroeder 1802—1803, blef pastor i Uguniemi.

Abraham Dahl 1804—1812, blef kapellan i Kerimäki.

Konsistorii notarier i Borgå.

Martinus Helsingius 1724—1733, var tillika oeconomus templi. Död 1733. Gift med *Juliana Serlachius,* pastorsdotter från Perno, som i andra giftet fick pastorn i Mörskom *Lars Åkerstedt.*

Mag. *Matthias Martinius,* kallade sig *Martins,* pastorsson från Hauho, mag. 1735, konsistorii notarie 12 aug. 1735. Var under sin tjenstetid i Borgå angifven, att hafva förfört en annan mans hustru, hvilket hon vid undersökningen bekände vara sannt. Genom hemlig brefvexling hade Martins förmått en del af stiftets presterskap, att till herredagsman vid 1740 års riksdag välja pastorn vid svenska stadsförsamlingen i Fredrikshamn *Johan Ramklou,* åt hvilken han under underhandlingarne derom utlemnade åtskilliga dokumenter, som angingo ärendet. Han blef under kriget sekreterare hos ryska landshöfdingen *Balthasar von Campenhausen* och derefter borgmästare i Fredrikshamn, der han dog som titulerad lagman 1761.

Gift 1755 med enkefru *Elsa Maria Bromell,* som var dotter till häradshöfd. *Karl Dichæus* och som i senare giftet fick häradshöfdingen *Anders Gudseus.* Barn med Martins voro: 1 *Matthias Magnus,* f. 28 nov. 1753. 2 *Karl Johan,* f. 5 mars 1756. 3 *Katarina Kristina,* f. 5 okt. 1757, gift 1:o 1782 med vice konsuln *Johan Adolf Kellberg* och 2:o med konsistorii notarien i Fredrikshamn *Adolf Carlsson.*

4 *Mariana Mathilda,* f. 30 apr. 1759, gift 1:o med kapten *Gadding (Gadd)* och 2:o med pastoren *Zacharias Cygnæus.*

Henrik Strömborg, konsistorii notarie 1743—1765, blef pastor i Orimattila 1765.

Elias Agander, konsistorii notarie 5 okt. 1765. Död 26 jan. 1778.

Johan Wallenius, son till bataljonspredikanten vid Tavastehus infanteri regimente *Isaak Wallenius* och *Katarina Indreen.* Föddes 1747 i Hollola, student i Åbo 1769, vice notarie vid konsistorium 13 okt. 1777, ordinarie d:o 3 aug. 1778. Efter flere känningar af apoplexi blef han rörd till sina sinnen och oförmögen att sköta tjensten; tog fördenskull afsked 22 apr. 1789. Död 13 dec. 1823.

Gift 1791 med *Anna Magdalena Ammondt,* f. 1 mars 1770 och död 7 aug. 1842, dotter till kaptenen *Johan Henrik Ammondt* och *Anna Maria Schulman.* Barn: I *Isaak Johan,* f. i Hauho 3 febr. 1792, fältväbel vid Heinola bataljon 1820, vaccinatör 1833. Gift med *Fredrika Sofia Fabritius,* f. 10 juli 1821, dotter till fältväbeln *Karl Johan Fabritius* och *Eva Sofia Pihlman.* Deras barn: 1 *Johan Immanuel,* f. 19 juni 1846. 2 *Anna Sofia,* f. 24 okt. 1848. 3 *Alexander Karl,* f. 26 jan. 1850. II *Ivar Otto,* f. 19 febr. 1795, tjente först vid militären såsom sergeant, fältväbel och ryttmästare, var sedan sågbokhållare. Gift 1833 med *Kristina Lovisa Wallenius,* pastorsdotter från Mäntsälä. Deras barn: *Sofia Lovisa,* f. 20 juni 1837. III *Gustaf Josef,* f. 23 aug. 1797, handelsbokhållare, öfvergaf sedan handeln och flyttade till Luopiois, omkom vådligen 1841. Gift 1822 med *Anna Sofia Långhjelm,* f. 3 dec. 1796, kapellansdotter från Wirdois. Deras barn: *Karl Gustaf,* f. 5 maj 1826, student 1852. IV *Maria Sofia,* f. 1 sept. 1800, gift 1823 med kronolänsmannen *Johan Wilhelm Grönholm,* f. 1795. Deras barn: 1 *Jeanette,* gift med bokhandlaren *Fredrik Ludvig Lund.* 2 *August,* bokhandelselev. 3 *Hilda.* V *Anna Magdalena,* f. 19 mars 1803, ogift. VI *Immanuel Robert,* f. 19 juli 1813, pastor i Kexholm.

Mag. *Erik Johan Slottman,* pastorsson från Kesälax,

f. 2 aug. 1762, student 1782, magister 1786, vice notarie 24 sept. 1785, prestvigd 3 aug. 1787, ordinarie notarie 19 sept. 1789. Tog afsked 1810, erhöll prostenamn och värdighet 10 juni 1826. Död 11 dec. 1842.

Gift med *Maria Helena Borgström,* som dog 1823. De hade en dotter *Maria,* död 1803.

Israel Reinhold Hoffrén, konsistorii notarie 30 maj 1810, blef kapellan i Strömfors 1814.

Mag. *Peter Gustaf Bonsdorff,* professorsson från Åbo, konsistorii notarie 14 dec. 1814, blef kanslist vid finska statssekretariatet (komitén) i S:t Petersburg 1821. Död 1825.

Adolf Boman, var förut vice notarie, ordinarie 27 mars 1822, blef pastor i Kangasniemi 1829.

Karl Magnus Kjellman, var förut vice notarie, ordinarie 5 dec. 1829, blef pastor i Savitaipale 1846.

Adolf Fredrik Sirén, var andra amanuens förut, notarie 21 okt. 1846, blef pastor i Hauho 1852.

Nils Aejmelæus, f. i Wasa 11 sept. 1812, prestvigd 4 juli 1835, tjenstf. amanuens vid domkapitlet 24 apr. 1844, vice pastor 23 dec. 1846, konstituerad 2 amanuens 17 febr. 1847, ordinarie notarie 13 apr. 1853. Död 20 aug. 1854.

Mag. *Adolf Boman,* son till ofvannämnde konsistorii notarie, f. 20 dec. 1820, magister 1850, extra amanuens vid domkapitlet 21 aug. 1850, konstituerad 2 amanuens 31 aug. 1853, 1 amanuens 8 nov. 1854, notarie 12 sept. 1855.

Gift med biskopsdottern *Selma Wilhelmina Ottelin,* f. 10 febr. 1835.

Vice notarier eller **förste amanuenser.**

Johan Fant vice notarie till 1734.

Arvid Paulin 1735—1737, blef pastor i Iiti.

Aaron Limatius 1737—1741, blef tjenstf. konrektor i Willmanstrand och sedan pastor i Padasjoki.

Henrik Strömborg, vice notarie 1 apr. 1741—1743, blef ordinarie notarie.

Mag. *Nils Ursinus,* vice notarie 14 juli 1744—1745, blef stadskapellan i Degerby (= Lovisa).

Karl Gustaf Melartopæus, vice notarie 15 mars 1746, blef först vice pastor i Orimattila och sedan landskapellan i Borgå.

Anders Herkepæus, vice notarie 11 aug. 1746—1749, blef sedan pastor i Kerimäki.

Mag. *Gustaf Orræus*, tjenstf. vice notarie 1749—1752, blef gymnasii adjunkt 23 apr. 1750.

Henrik Prochman, vice notarie 17 sept. 1752—1755, blef kollega inferior vid trivialskolan i Rantasalmi.

Jakob Wallgren, 1756—1760, blef vice pastor i Lappträsk.

Elias Agander, vice notarie 14 juni 1760—1765, blef ordinarie notarie.

Mag. *Georg Helsingius*, vice notarie 30 okt. 1765—1769, blef kollega inferior i Rantasalmi 1769. Var sjuklig och gjorde ej tjenst, hvarföre tjensten förestods af

Erik Nylender, 1767—1770, blef rektor för pädagogin i Borgå 1770.

Mag. *Johan Gabriel Lind*, vice notarie 4 juli 1770—1771, blef gymnasii adjunkt.

Mag. *Georg Winter*, vice notarie 17 jan. 1772—1774, blef rektor i Rantasalmi.

Karl Henrik Nordström, vice notarie 14 sept. 1774—1775, blef kollega i Lovisa.

Jakob Skogman, vice notarie 15 mars 1775—1777, blef kapellan i Lovisa.

Johan Wallenius, vice notarie 22 okt. 1777—1778, blef ordinarie notarie.

Karl Gustaf Uppman, vice notarie 3 aug. 1778, död 1781.

Elias Henrik Paldanius, vice notarie 25 apr. 1781, blef konrektor i Rantasalmi 15 juni 1782.

Henrik Fegman, vice notarie 19 juni 1782, blef konrektor i Helsingfors 24 sept. 1785.

Mag. *Erik Johan Slottman*, vice notarie 24 sept. 1785, ordinarie d:o 1789.

Mårten Gustaf Bergholm, vice notarie 19 sept. 1789,

tjenstf. domkyrkosyssloman 5 okt. 1803, återtog vice notarie tjensten 1804 och skötte den till år 1813, då han tog afsked och blef ordinarie domkyrkosyssloman.

Henrik Johan Paldani, landthushållareson från Kuopio, f. 27 sept. 1792, vice notarie 25 aug. 1813—1816, var sedan tjenstledig till år 1825, då han blef tjenstf. rektor vid pädagogin i Borgå, ordinarie rektor 27 aug. 1834, prestvigd 27 maj 1837. Han dog som lärare vid lägre elementarskolan i Borgå 25 juni 1848.

Adolf Boman, var förut amanuens vid domkapitlet, vice notarie 14 dec. 1816, blef ordinarie notarie 1822.

Karl Magnus Kjellman, amanuens 28 febr. 1821, vice notarie 31 juli 1822, blef ordinarie notarie 1829.

Klas Magnus Molander, var förut 2 amanuens, förste amanuens 29 juli 1829, erhöll vice notarie titel 1838, blef pastor i Sulkava 1854.

Mag. *Adolf Boman,* tjenstf. 2 amanuens 21 aug. 1850, konstituerad till samma tjenst 31 aug. 1853, 1 amanuens 8 nov. 1854, blef ordinarie notarie.

Mag. *Karl Johan Ekroos,* f. i Helsingfors 28 okt. 1822, magister 1850, tjenstf. lärare vid lägre elementarskolan i Lovisa 18 febr. 1851, ordinarie d:o 9 apr. 1851, vice notarie 16 jan. 1856.

Gift med *Beata Lovisa von Schantz,* f. 1828, dotter till öfverstelöjtnanten *Sebastian Ferdin. von Schantz* och *Lovisa Magdalena Tavaststjerna.*

Konsistorii amanuenser, sedermera **andra amanuenser** kallade.

Elias Henrik Paldanius antogs till amanuens 17 juni 1780 och blef sålunda den förste, som beklädde amanuens sysslan, blef vice notarie 1781.

Otto Magnus Appelroth, amanuens 1787, blef kollega i Helsingfors.

Mårten Gustaf Bergholm, amanuens 12 aug. 1789 och samma år vice notarie, hvilka begge tjenster han bestridde ända till år 1811.

Johan Ihlström, tjenstf. amanuens 13 dec. 1811—1812, blef prest.

Anders Landgren, amanuens 10 juli 1813, blef prestvigd 12 maj 1815 och förordnad till tjenstgörande prest i Nurmijärvi.

Adolf Boman, tjenstf. amanuens 1815—1816, blef vice notarie 1816.

Fredrik August Grahn, amanuens 14 dec. 1816—1820, blef pastors adjunkt i Lampis.

Karl Magnus Kjellman, amanuens 28 febr. 1821, blef vice notarie 1822.

Mag. *Johan Fredrik Homén*, amanuens 23 juli 1823, blef gymnasii adjunkt 1827.

Klas Magnus Molander, amanuens 20 juni 1827, blef vice notarie 1829.

Adolf Fredrik Sirén, amanuens 1 aug. 1829 och derjemte direktor cantus vid gymnasium 1832, blef ordinarie notarie 1846.

Nils Aejmelæus, extra ordinarie amanuens 24 apr. 1844, tjenstf. 2 amanuens 24 apr. 1845, ordinarie andra amanuens 17 febr. 1847, blef notarie 1853.

Mag. *Adolf Boman*, extraordinarie amanuens 21 aug. 1850, konstituerad 2 amanuens 31 aug. 1853, blef vice notarie 1854.

Mag. *Karl Johan Ekroos*, 2 amanuens 21 mars 1855, blef 1 amanuens 1856.

Mag. *Kasper Konrad Carlborg*, var förut lärare vid lägre elementarskolan i Lovisa, 2 amanuens 4 juni 1856, blef fransk språklärare vid Åbo gymnasium 1859.

Anders Johan Silvander, f. i Heinola 14 juni 1817, prestvigd 17 dec. 1842, tjenstgjorde sedan i Klemis, Luumäki, Willmanstrand, Mola, Kexholm, Kaukola, Sakkula, Helsingfors, vice pastor 25 nov. 1857, 2 amanuens här 1859.

Konsistorii notarier i Fredrikshamn.

Konsistorium i Fredrikshamn lydde under justitiekollegium från år 1743—1784 och från 1797 till år 1812, men

under civiltribunalet i Wiborg från 1784—1797. Protokollerna fördes på svenska språket och notarien aflönades med 48 rubel å stat.

Anders Giös, konsistorii notarie 1744—1748, blef pastor i Joutseno 1748.

Henrik Gustaf Lagus, notarie 1748, blef pastor i Ruokolaks 1751.

Esaias Polack, notarie 23 okt. 1751, var derjemte konrektor vid skolan, blef pastor i Jääskis 1763.

Johan Bökman, notarie 30 apr. 1765, blef samma år pastor i Luumäki.

Kristian Daniel Stewen, son till råd- och handelsmannen *Wolter Wilhelm Stewen* och *Margareta Bartram.* Född 21 nov. 1744, student 1763, notarie 16 juni 1766, stadssekreterare 1768, blef tulldirektör och kollegiiråd. Död 1815.

Gift 1:o 1773 med *Anna Katarina Wulffert.* Deras barn: I *Anna Margareta,* f. 22 okt. 1774. II *Wilhelmina Kristina,* f. 21 maj 1776. III *Anton,* f. 27 aug. 1777. IV *Katarina,* f. 22 okt. 1779. V *Kristian,* f. 19 jan. 1781, död 30 apr. 1863, inspektor för silkesodlingen eller mulbärs planteringarna i södra Ryssland och verkligt statsråd. VI *Helena Katarina,* f. 13 maj 1782. VII *Alexander,* f. 23 aug. 1783, adopterad af sin svärfar, grefve *Fabian Steinheil,* kallade han sig *Stewen-Steinheil* och dog 1842 såsom generallöjtnant. Gift 1819 med *Helena Steinheil,* f. 1803. Barn: 1 *Nikolai,* f. 1827, löjtnant, gift 1849 med *Helena Augusta Charlotta Thesleff,* f. 1828. Deras son *Alexis Fredrik* föddes 1849. 2 *Natalia Alexandra,* f. 1822, gift 1843 med *Alexander Rechenberg,* guvernör i Wasa. VIII *Fredrik,* guvernör i Wiborgs län, gift med *Sofia Markewitsch,* generallöjtnants dotter. IX *Charlotta,* gift med magistrats sekret. *Gabriel Erik Procopæus.*

Johan Wilhelm Solitander, notarie 9 juli 1768, blef kapellan i Wekkelaks 1776.

Ulrik Carmelin, var förut kollega superior, notarie 12 sept. 1776, blef sekreterare vid allmänna försorgskollegium 1784.

Klas Peter Lundberg, borgareson, student 1778, prestvigd i Borgå 1780, notarie 3 sept. 1784, blef pastor vid tyska kolonialförsamlingarne i Saratowka i Ingermanland 1786 och sedan i Saratow 1788.

Mag. *Adolf Carlsson,* köpmansson, f. 1755, studerade i Upsala, der han blef magister 1776, konsistorii notarie här 1785—1799, guvernementssekreterare, skolinspektor 1803.

Gift med *Katarina Kristina Martins,* borgmästaredotter och enka efter vice konsuln *Johan Adolf Kellberg.* De hade en dotter, som dog ung.

Jakob Johan Corsberg, archidiaconus och derjemte konsistorii notarie 1800, blef pastor i Wederlaks 1807.

Karl Johan Quist, archidiaconus 1808 och derjemte notarie 1808—1811.

ANIALA.

Genom kongligt bref af 16 maj 1692 erhöllo några bönder i Elimä församling, som voro bosatte vid kongl. rådet och presidenten grefve *Fabian Wredes* egendom *Aniala*, tillstånd att bygga sig ett bönehus, hvari presterskapet i Elimä hvar tredje söndag skulle hålla gudstjenst. Detta fullgjorde presterskapet intill år 1789, då här anställdes en skild kapellan och bönehusgället förklarades för sacellani, hvilket skulle lyda under pastorns i Lovisa annexförsamling Elimä. Genom nådigt reskript af 13 april 1863 bildades af Aniala kapell ett eget pastorat af 3 klassen, som skall betjenas af en kyrkoherde, hvilken i erforderligt fall är skyldig att sig till biträde sjelf aflöna en adjunkt. En och annan gång förrättas här svensk gudstjenst.

Kapellaner.

Alexander Ruuth var den förste kapellan i Aniala från 25 april 1789 till 29 maj 1793, då han blef kapellan i Askola.

Anders Johan Kiljander, kapellan här 5 maj 1794, blef kapellan i Liljendal 1806.

Karl Otto Bökman, kapellan här 25 febr. 1807, blef kapellan i Artsjö 1819.

Josef Gabriel Wallenius, pastorsson från Mäntsälä, f. 24 okt. 1785, student i Åbo 1809, prestvigd 25 april 1811, tjenstgjorde i Lappträsk och Artsjö. Kapellan här 20 mars 1822. Död 25 mars 1824, ogift.

Gustaf Adolf Hoffrén, pastorsson från Gustaf Adolfs soken, f. 9 december 1795, student 1814, prestvigd 17 maj 1817, kapellan här 16 mars 1825. Död 30 januari 1827, ogift.

Adolf Wilhelm Roschier, kapellan här 19 dec. 1827, blef kapellan i Mörskom 1830.

Anders Johan Wenell, kapellan här 13 nov. 1833, blef pastor i Taipalsaari 1835.

Adolf Lyra, kapellan här 8 juni 1836, blef kapellan i Elimä 1837.

Anders Gustaf Sevén, var förut brukspredikant i Mariefors, kapellan här 2 juni 1838, blef kapellan i Heinola 1839.

Robert Toussaint Enckell, kapellan här 13 maj 1840, blef kapellan i Elimä 1845.

Karl Johan Antell, kapellan här 18 nov. 1846, blef kapellan i Rautus 1855.

Gustaf Leonhard af Enehjelm, var den siste kapellan här från 15 okt. 1856 intill år 1865, då han blef pastor loci.

Kyrkoherde.

Gustaf Leonhard af Enehjelm, son till kaptenen *Erik Gustaf af Enehjelm,* f. i Saarijärvi 11 jan. 1818, ordinerad 19 maj 1843, tjenstgjorde i Wiborg, Borgå och Elimä, såsom adjunkt, vice pastor 6 dec. 1854, kapellan i Aniala 1856 och den förste pastor här 1865.

Gift 1850 med *Fredrika Charlotta Karolina Granfelt,* f. 1829, dotter till häradshöfd. *Karl Henrik Granfelt* och *Ulrika Charlotta Furuhjelm.*

ARTSJÖ.

I nordöstra hörnet af Lappträsk församling uppfördes med biskopens i Wiborg tillstånd år 1636 en liten kyrka, som af *Artjärvi* sjö erhöll benämning af *Artsjö* och som hörde till *Nyby* länsmansdöme. Kapellet erhöll egen prest år 1667 och riksrådet grefve *Axel Julius de la Gardie* donerade 20 juli 1670 jord till prestbol, hvilket församlingen åtog sig att bebygga och underhålla. Genom nådigt reskript af 2 okt. 1865 förordnades, att vid inträffande ledighet skall af Artsjö kapell bildas ett eget imperielt pastorat af 3 klassen, att betjenas endast af en kyrkoherde.

Kapellaner.

Axel Majander, den förste kapellan här med domkapitlets i Wiborg fullmakt af 5 sept. 1667.

Gift med *Anna Orræus.* Barn *Erik,* fadrens efterträdare.

Erik Majander, kapellan här 1680 till 1710.

Matthias Indrenius. Angafs år 1718 för majestäts brott och dömdes af häradsrätten till döden, men blef sedan frikänd. Var begifven på starka drycker och förrättade engång i rusigt tillstånd ett barndop med orden: „menkäät Jumalan nimeen, Matti sen nimi on“, under det han, som af tvenne personer hölls under armarne, bjöd till att begjuta barnet med vatten. Efter år 1728 blef han skild från tjensten.

Jakob Stenius, kapellan här 1731, blef pastor i Pielis 1740.

Henrik Porthan var förut vice pastor i Lappträsk annexförsamling, kapellan här 1740. Utnämndes af fältmarskalken grefve *Lacy* genom fullmakt af 10 sept. 1742 till pastor i Lappträsk i theologie lektorn Joh. Nylanders ställe, hvilken utnämning efter fredsslutet gick om intet, och han blef åter vice pastor i Lappträsk år 1743.

Axel Löfving, prestvigd 19 okt. 1740, tjenstf. pastor vid Björneborgs regemente 1742, erhöll 11 dec. 1742 grefve *Lacys* fullmakt på kapellanstjensten i Artsjö efter Porthan. Efter fredsslutet blef han af domkapitlet i laga form befullmäktigad till kapellan här 28 april 1744. Vice pastor 15 jan. 1746. Död 2 maj 1771, 55 år gammal.

Gift med *Margareta Orræus,* pastorsdotter från Lampis. Barn: 1 *Ulrika Eleonora,* gift med landtmätaren *Matth. Hackzell* i Wasa. 2 *Gustaf Magnus,* fadrens efterträdare. 3 *Maria,* gift med kapellanen i Maaninka *Klemens Sirelius.* 4 . . . . . gift med tullnären *Lindén* i Iiti. 5 *Lena Sofia,* gift med landtmät. *Jak. Gummerus* i Wasa län. 6 *Charlotta,* gift med landtmät. *Löfving.* 7 *Eva Lovisa,* dog ogift 22 nov. 1821. 8 *Albertina,* gift med landtmät. *Karl Johan Järnefelt.*

Gustaf Magnus Löfving, kapellan här 13 nov. 1773, blef pastor i Tohmajärvi 1801.

Karl Adolf Hougberg, kapellan här 18 nov. 1801, blef pastor i Lovisa 1809.

Mag. *Michael Ticcander*, kapellansson från Sysmä, f. 6 okt. 1766, magister 1792, ordinerad 21 sept. 1793, predikant på Mariefors 18 nov. 1799, vice pastor samma dag, kapellan här 23 jan. 1811. Död 12 april 1818.

Gift år 1801 med *Brita Katarina Nystén*, f. 2 aug. 1767. Barn: *Karl Konstantin*, f. 1805.

Karl Otto Bökman, kapellansson från Laukas, f. 13 febr. 1775 (1778), student 1792, ordinerad 1 maj 1802, kapellan i Aniala 25 febr. 1807, kapellan här 17 mars 1819, vice pastor 21 dec. 1822. Död 9 febr. 1835.

Gift med *Maria Sofia Brakel*, f. 16 juli 1767, enka efter kapten *Ammondt*. Barn: 1 *Karolina Charlotta*, f. 16 juni 1802, gift med kapellanen i Lampis *Henrik Wallenius*. 2 *Gustaf*, militär.

Aaron Fredrik Broms, f. i Heinola 7 nov. 1802, ordinerad 17 dec. 1725, tjenstgjorde i Mäntsälä och Borgå, kapellan i Borgnäs 16 mars 1831, vice pastor 1832, kapellan här 20 apr. 1836.

Gift 1:o med *Lovisa Ollonberg*, f. 28 maj 1810, död 22 sept. 1848 och 2:o med *Flora Karolina Nordensköld*, f. 24 dec. 1819. Barn: 1 *Karl Theodor*, dog som student 1856. 2 *Hilma Lovisa*, f. 16 okt. 1841, gift 1863 med kronofogden *Karl Adolf Nordensköld*. 3 *Karl Victor*, f. 23 okt. 1850, scholaris. 4 *Emil Fredrik*, f. 12 maj 1855.

ASIKKALA.

Redan år 1547 omnämnes *Asikkala* såsom kapell under Hollola, men öde. År 1608 uppbygdes här en ny kyrka, som ännu står och från denna tid har man reda på kapellanerne här. Genom kejserl. bref af 20 mars 1848 skildes Asikkala kapell från Hollola församling till ett särskildt pastorat, som 22 febr. 1858 lades till vestra tavastländska prosteriet, men erhöll ej egen ordinarie pastor förrän efter dåvarande kapellanens afgång. Emot åtnju-

tande af pastors och kapellanslönerne ålades kyrkoherden att aflöna en adjunkt.

Kapellaner.

Johannes Jacobi 1593, bodde vid Hollola moderkyrka.

Severinus Marci 1614, 1617, blef pastor i Hollola.

Canutus Henrici, comminister 1634.

Aeschillus 1642.

Johan Paulinus 1655—1670, blef pastor i Iiti.

Johan Etholenius 1670—1675, blef kapellan i Hollola.

Arvid Bjur 1676—1681. Var gift med *Brita Raicchæus,* pastorsdotter från Laukas.

Aeschillus Etholenius 1687—1694, var gift med *Sofia Orræus,* dotter till pastor loci.

Michael Etholenius 1703—1742, dog 26 okt. 1742. Var gift 1:o med *Maria* .... 2:o med *Katarina Falck.*

Axel Henriksson Laurell, prestvigd 25 jan. 1740, kapellan här 12 mars 1744, vice pastor 26 febr. 1755. Laurell författade och utgaf på svenska och finska språken år 1773 en beskrifning om potatoes plantering, konserverande och nytta. Denna beskrifning ådrog sig konungens uppmärksamhet, så att hans maj:t anbefallte år 1774 konsistorium att låta Laurell vid yppande ledighet vinna befordran efter förtjenst och skicklighet. Död 22 okt 1790.

Gift 1:o med företrädarens enka *Katarina Falck,* död 3 maj 1780, 85 år gammal; 2:o med *Ingrid Cheilan,* som sedermera blef gift med kapellanen i Laukas *K. G. Dahlström.*

Gabriel Lyra, kapellansson från Kärköla, prestvigd 2 aug. 1775, kapellan i Sibbo 1782, kapellan här 22 aug. 1791 och vice pastor samma dag. Död 1 maj 1808.

Gift 1:o med *Agatha Johanna Hollender,* dotter till *Daniel Hollender* och *Katarina Ulén,* prostedotter från Upsala. Hon dog 23 maj 1794. Deras barn: 1 *Karl Gabriel,* pastor i Hollola; 2 *Erik Johan,* kyrkoherde i Kristina; 3 *Gustaf Magnus,* klockare i Kiuruvesi, död 1833. Han var gift med en bondedotter och hade barnen: *Anton, Wendla*

Lovisa och *Sylvester*. 2:o med *Wendla Wendelius*, dotter till tullförvaltaren *Lars Wendelius* och *Maria Borgström*. Utan barn. 3:o med *Eva Lovisa Ström*, deras barn: *Wilhelm*, revisor; *Henrik*, generalmajor, gift med *Augusta Nyberg; Jakob Fredrik*, pastor i Kexholm och *Adolf*, pastor designatus i Rautus.

Anders Johan Kiljander, var förut kapellan i Liljendal, kapellan här 3 maj 1809, blef kapellan i Libelits 1822.

Johan Hageman, f. 13 febr. 1772, ordinerad 27 maj 1797, kapellan i Pihtipudas 14 maj 1800, vice pastor 1816, kapellan i Askola 23 juli 1817, kapellan här 23 april 1823. Död 22 april 1835.

Gift med *Johanna Juliana Alander*, som dog 1826, utan barn.

Gustaf Johan Blylodh, f. i Iiti 6 aug. 1790 (1792), prestvigd 16 nov. 1814, kapellan i Sibbo 17 juli 1822, kapellan i Elimä 15 mars 1826, vice pastor 1826, kapellan i i Asikkala 8 juni 1836. Död 10 jan. 1864. Han var den sista kapellan härstädes.

Gift med *Anna H. Argillander*, dotter till regim.skrifvaren *L. A. Argillander* och *A. C. Aschan*. F. 1792. Barn: 1 *Ivar*, f. 1827. 2 *Olga*, f. 1831.

Kyrkoherde.

Anders Emanuel Berner, son till kapellanen i S:t Michel *Gustaf Henrik Berner*, f. 10 okt. 1809, student 1829, ordinerad 17 maj 1834, tjenstf. stadskaplan och archidiaconus i Borgå 1 maj 1839, ordinarie 1 april 1840, vicepastor 1842, pastor i Uguniemi 22 aug. 1849, prost 7 apr. 1858, pastor här 1865.

ASKOLA.

Ur *Palmskölds Topographica*, som förvaras i Upsala universitets bibliothek, har framlidne kanslirådet *W. G. Lagus*, uti *Handlingar och uppsatser*, rörande Finlands kyrkohistoria (I. 44—48) producerat en historik om uppkomsten af *Askola* kapell. Deraf inhemtas, att några byar i Borgå

soken, nemligen Monnby, Karsby, Gammelgård, Kirveskoski, Hevonselkä, Halkis och Laha, som ligga öfverst åt landsidan i soken, utverkade af biskopen i Åbo *Is. Rothovius* tillstånd att skiljas från Borgå församling och bilda ett eget pastorat. De fingo ock 15 maj 1639 en man, benämnd *Sigfrid* till sin pastor, hvilken dock, såsom en orolig sälle kort derpå blef afsatt. Pastoratet reducerades då till ett kapell under Borgå och 7 juli 1640 insattes *Henricus Jacobi* till kapellan derstädes. Under det sagde byalag ytterligare sökte få bilda ett skildt pastorat, uppbyggde *Monnby* boer en kyrka hos sig och anhöllo att få utgöra ett eget kapellgäll. Då förordnade biskop *Rothovius* 1645, att ett lämpligt ställe skulle utses, dit alla byar kunde beqvämligen komma tillsammans. Dertill utsågs då *Askola* by, hvarest ock en kapellkyrka uppfördes och en kapellan tillsattes. Emedan Monnby bönderne ville bibehålla sin kapellkyrka, befallte biskopen i Wiborg *Peter Bjugg* 10 jan. 1655 pastorn i Borgå att anhålla om landshöfdingens handräckning till att nedrifva deras kyrka, hvilket ock blef verkställdt. Ett förnyadt försök, att erhålla en särskild pastor, äfvensom Monnby boernes anhållan om kapellkyrkans flyttning från Askola till Monnby förblefvo utan påföljd, och resultatet blef 1682, att Askola kapell skulle bibehållas. Kapellanen i Askola, som hade sitt boställe Sivola i Karsby, var ålagd att någon gång om året hålla gudstjenst i byarne bakom Monnby, äfvensom att i sin tur predika i moderkyrkan i Borgå, hvarföre han ock betraktades såsom Borgå församlings andra landskapellan. Han var likväl bosatt på sitt bol i Karsby.

Kapellaner.

Henricus Jacobi 1640. Se *Lagus* l. c.

Henricus Arckenholtz 1659. Se *Lagus* l. c.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ulrik Carstenius, pastorsson från Borgå, kapellan här 1704—1713.

Johan Ferrin, kapellan här 4 febr. 1724 och bodde i

Karsby; var likaledes 2 landskapellan vid moderkyrkan. Död 1741. Hans senare hustru hette *Margareta Winblad.*

Johan Kerchström, var förut pædagogie rektor i Borgå, kapellan här 30 juni 1744. Då Ferrins efterträdare skulle tillträda tjensten, förklarade Askola kapellboer sig ej vilja hafva honom till kapellan, tillstängde kyrkdörrarne och bådo honom vandra sina färde. Här hade nemligen en af biskop *Juslenius* i Ingo kyrka den 4 juli 1742 ordinerad prestman, vid namn *Georg Smolander,* under kriget kommit till Askola och betjenat församlingen med presterlig vård. Denne Smolander ville Askolaboerne med våld hafva till sin prest, och erkände icke konsistorii fullmakt för Kerchström. Och då konsistorium anlitade landshöfdingens handräkning till Kerchströms insättande i tjensten, till hvilken förrättning konsist. förordnade regimentspastorn Aschanius, hade kapellboerne bortgömt kyrknycklarne och folket förskingrade sig från kyrkbacken, yrkande allt fortfarande, att de ej ville hafva någon annan prest än Smolander. Denna uppstudsighet blef remitterad till laga undersökning och hufvudmännerne togos genast i fängsligt förvar. Om Smolander kan läsas vidare under Iiti. Kapellboerne funno sig sedermera belåtne med Kerchström, som dog såsom kapellan der 1 maj 1754.

Gift med *Katarina Porthan,* pastorsdotter från Wiitasaari. Barn: *Johan,* dog såsom utnämnd rector scholæ i Helsingfors.

Matthias Ingman var förut kollega vid pädagogin i Borgå, kapellan här 23 april 1756. Död 9 jan 1762.

Gift med *Sofia Elisab. Stettin,* som trädde i nytt gifte med färgaren i Lovisa *Hagert.* Barn: 1 *Johan,* kapellan i Gustaf Adolf. 2 *Matthias,* pastor i Kuopio. 3 *Johanna,* gift med landtmätaren *Adam Ottelin.*

Peter Savander, ordinerad i febr. 1757, tjenstgjorde i Rautalampi, Hauho och Borgå, kapellan här i januari 1763, vice pastor 12 mars 1783. Död 24 sept. 1785.

Gift med *Apollonia Elisab. Cojander* och hade med henne 6 barn.

Erik Kerchström, ordinerad 26 okt. 1776, extraordin. bataljons predikant vid karelska dragon regim. 28 mars 1782, vice pastor 15 jan. 1784, kapellan här 4 nov. 1786. Död 14 juni 1792.

Gift år 1789 med *Maria Kristina Forsius,* pastorsdotter från S:t Michel, död 14 dec. 1804. Deras dotter *Hedvig Katarina* blef gift med kyrkoh. i Mäntyharju *Axel Abr. Berner.*

Alexander Ruuth, hemma från Åbo stift, ordinerad 20 jan. 1779, extraordin. bataljons predikant vid enkedrottningens lif-regim. och huspredikant hos öfverste Nordensköld i Sibbo, kapellan i Aniala 1789, kapellan här 29 maj 1793, vice pastor 2 apr. 1796. Död 17 maj 1816.

Gift med *Wendla Katarina Asp.* Af deras 8 barn nämnas här sönerne: 1 *Anders Jakob,* f. 1784, fånghuspred. på Sveaborg. 2 *Gustaf,* f. 29 mars 1792, kapellan i Perno.

Johan Hageman, var förut kapellan i Pihtipudas, kapellan här 1817—1823, blef kapellan i Asikkala.

Johan Arnell, f. 19 okt. 1779, ordinerad 5 mars 1810, tjenstgjorde i Hauho, Hollola, Orimattila och Heinola, kapellan här 17 mars 1824, vice pastor 1 sept. samma år. Död 23 juli 1832.

Anders Johan Österman, f. 9 dec. 1802, ordinerad 15 juni 1825, fånghuspredikant i Kuopio 16 dec. 1826, kapellan här 5 juni 1833, v. pastor 1835. Död ogift 17 nov. 1840.

Erik Niclander, f. i Mäntsälä 17 okt. 1795, ordinerad 6 juni 1821, tjenstgjorde i Wiborg, Mäntyharju, Kuopio, Hollola, kapellan i Mäntsälä 1830, vicepastor 1835, kapellan här 27 okt. 1841, blef pastor i Uguniemi 18 nov. 1846, men innan han tillträdde pastoratet, afled han 30 juli 1848.

Gift med *Anna Sofia Berner,* kapellansdotter från S:t Michel, f. 10 febr. 1806, död 18 mars 1850. De hade 3 barn. I *Hedvig Kristina Amanda,* f. 22 nov. 1831. II *Erik Viktor,* f. 9 sept. 1835, possessionat. III *Johan Gustaf,* f. 22 apr. 1839, student 1855, afhände sig lifvet.

Johan Fredrik Hjerppe, f. i Thusby 25 maj 1811, ordinerad 19 dec. 1838, tjenstgjorde i Mäntyharju, Jokkas och Borgå, vice pastor 23 dec. 1846, kapellan här 10 nov. 1847. Död 1 apr. 1868.

Anm. År 1751 var *Henrik Svenberg* sokenadjunkt i Askola.

BJÖRKÖ.

När *Björkö* församling, såsom kapell under Wiborg, först uppkom, är icke kändt. Men år 1575 skildes det från Wiborg till eget pastorat och erhöll en egen kyrkoherde. Till detta pastorat räknas holmarne i Finska viken *Stor-* och *Lill- Löfskär, (Lavansaari* och *Pienisaari)* samt *Seitskär (Seiskari),* som ligga 5 till 7 mil från fasta landet och hafva predikohus på Lavansaari och Seiskari, i hvilka presterne 2 gånger om året hålla gudstjenst och utdela nattvarden.

Kyrkoherdar.

Johannes 1575—1602.

Jacobus Petri Forsius kallar sig år 1604 kyrkoherde i Björkö, ehuru han ej erhöll konungens kollationsbref på Björkö pastorat förrän 31 mars 1607.

Johannes Johannis Purthanus (Purthan), kyrkoherde här 1609. Erhöll 22 juni 1614 till förbättring af sitt underhåll 20 t:r spanmål och genom kongl. bref af 11 maj 1625 ytterligare 12 t:r till de 28 t:r han förut fått till sitt underhåll. Död 1652.

Gift med *Karin Henriksdotter,* död 1652. Barn, sönerne: 1 *Anders,* militär. 2 *Johan,* kapellan i Björkö, och flere döttrar.

Rörande det spanmålsunderhåll J. Purthan i lifstiden njöt, produceras här följande urkund:

Anno 1654 den 19 mars, då laga härads vinterting hölls med allmogen af Björkö soken uti dess länsmansgård etc.

Då inlades i rätten befallningsmans w:t *Joen Anders-*

sons skrift, daterad den 24 februari nästförlidne, rätten tillskrifvit, hvarutinnan han begär mätesman uppå fordom kyrkoherdens i Björkö sal. hr *Johans* arfvingar, angående 80 t:r spanmål, som befallningsmannen, efter glorvördigst i åminnelse, salig hos Gud konung Gustafs bref, i 6 års tid, 40 t:r årligen, hafver lefvererat till bemälte kyrkoherde, och nu är befallningsmannen för 2 års lefvereringar, nemligen 1650 och 1651, gjordt till besvär, eftersom af bokhållarens w:t *Hans Hollenders* sedel, daterad den 27 juni 1652 är till att se och förnimma. Och emedan bemälte kyrkoherde samt hans hustru äro genom döden aflidne, alltså framlade kyrkoherdens son hr *Johan Johannis*, (den nyligen är kapellan blifven och af honom med sina syskon sådant fordras) högstbemälte sal. konung Gustafs bref, dat. den 11 maj 1625, hvilket lyder, det hans fader oftabemälte kyrkoherde, sal. hr Johan äro nådigst unnade till förbättring 40 t:r spanmål årligen till underhåll att sådant njuta till hans lifstid, emedan det är en ringa soken och kyrkobol; begärde fördenskull kapellanen bemälte hr Johan, det honom med sina fattiga syskon ej skulle påläggas sådant att betala, hellst hans föräldrar äro 1652 döde blefne och hans fader hade bordt nådigst njuta konungsligt bref till godo till hans lifstid. Sade sig ock omöjligt vara sådant att kunna betala, hellst han med sina syskon intet mer af sina föräldrar ärft hafver, utan allenast 5 st. kor och 2 oduglige hästar, såsom ock att de nu äro nästan husville, emedan föräldrarne varit af ringa medel och stor fattigdom. Begärde ock desslikes, att nämnden och soknens inbyggare skulle tillfrågas om deras lägenhet och tillstånd, och honom deruppå ett lagligt bevis meddelas, hvarmed han uti underdånighet kan söka höga öfverheten om nådig tillgift i saken. Hvilka enhälleligen bekände och vittnade, det efter deras föräldrar död ej mer blifvit än 5 st. kor och 2 oduglige hästar, som ofvan förmäldt är; dessförutan ock alltför mycket annor kronones ingäld lemnat barnen på halsen, så att dem är omöjligt sådant till en tredjedel att betala; fast dem skulle fråntagas all den fattiga egendom de kunna hafva, ja ock

kläderna af kroppen, skulle föga dermed kunna uträttas, med mindre höga öfverheten ej med höggunstiga ögon täcktes anse deras fattigdom och nådigst ett skonsmål derutinnan göra; derom ock hela soknen på deras vägnar ödmjukligen anhöll. Hafver fördenskull denne rätten härtill intet kunna göra, utan underdånligen saken hemställt till höga öfverhetens gunstiga disposition. Och detta varder oftabemälte hr Johan med sina syskon uppå nämndens och soknens inbyggares bekännelse om deras fattigdom och tillstånd till ett bevis meddeladt. Till yttermera visso med egen hand underskrifvit och med vanligt signet förseglat. Actum ut supra.

Peer Jönsson.

Arfvingarne vunno sin önskan, såsom synes af följande resolution:

Efter den gamle, framlidne kyrkoherden borde njuta konungsligt bref till godo uti sin lifstid, som det uti bokstafven lyder, var ock en utfattig man, när han blef död, desslikes ock hans barn nu äro, ty kunna barnen icke svara för det besvär, som emot kongligt bref gjordt är, utan föres sådant till afkortningen till det konungsliga kammarkollegii resolution. Actum Wiborgs slott den 27 april 1654.

Johan Rosenhane.

Simon Michaelis Rohianus, som var förut kapellan här, pastor 1654—1661.

Gift med *Anna Eriksdotter.*

Benjamin Matthiæ 1663—1670.

Hans enka *Malin* dog 1671.

Samuel Johannis Lacmannus, var förut kapellan i Kirwus 1650—1671, pastor här 1673—1679.

Gift med *Katarina Krook* (?). Barn: *Johan* var här vice pastor 1680—1682.

Hans Porthanus, var förut kapellan här, pastor c. 1683 till c. 1688.

Gift med *Anna Simonsdotter.* Barn, söner: 1 *Sigfrid,* kapellan här. 2 *Johan.* 3 *Olof,* och några döttrar.

Johan M. Buscherus, var förut vice pastor i Lappvesi, pastor här 1690—1692. Var år 1692 död.

Gift med *Katarina Fischovius.*

Petrus Fabritius, pastorsson från Savitaipale (?), student 1672, kapellan på Siikaniemi 1679, kapellan i Mola 1682, pastor här 1697—1706.

Efter sin första hustrus år 1699 timade död, trädde han i nytt gifte med *Katarina Elisabet Liljenschiöld,* hvilken dog 6 jan. 1746 och var dotter till ryttmästaren *Erik Eriksson Liljenschiöld* och *Kristina Örnkloo* [1]). Barn: 1 *Erik,* löjtnant, gift med *Hedvig Sofia Poppius* och bodde på Hanneberg i Jokkas. Deras son *Abraham* var kapellan i Jokkas. 2 *Anna Maria,* gift med fältväbeln *Gustaf Duncker.* Deras son *Joakim Fredrik* var förare. 3 *Magdalena,* gift med pastorn i Joutseno *Henrik Salmenius.* 4 *Hedvig,* gift med kapellanen *Ernst Norring.*

Georg Sculptorius 1712.

Karl Forsander 1724, var år 1741 död.

Gift med *Anna Maria Paulin.* Barn: 1 *Jakob.* 2 *Karl,* kapellan här. 3 *Anders.* 4 *Helena Elisabet.* 5 *Anna Maria.*

Bogislaus Hornborg, var förut pastor i Walkiasaari, pastor i Björkö 1740, blef pastor i Jaakimvaara 1748.

---

[1]) Enligt häradsrättens protokoll för 12 juli 1705, som förvaras hos Fabritii arfvingar i Jokkas, hade Katar. Elisabet Liljenschiöld sju äldre syskon: 1 ***Erik,*** ryttmästare vid Åbo läns kavalleri. 2 ***Karl,*** f. 1664, regiments qvartermästare, kapten. 3 ***Kristina,*** gift med kapten ***Kloo*** i Mola. 4 ***Anna Maria,*** gift 1:o med löjtnanten ***Johan Arvid Tavast*** och 2:o med pastorn i Hiitola ***Ernst Gudseus.*** 5 ***Maria Elisabet,*** gift med kaptenen vid Savolaks infanteri regimente ***Johan Busch.*** 6 ***Margareta Magdalena,*** gift 1:o med extraordin. professorn i Åbo ***Anders Hasselquist*** och 2:o med arrendatorn ***Peter Paulin*** i Pargas. 7 ***Hedvig Eleonora,*** gift med löjtnanten vid Savolaks infant. regimente ***Frans Saxbeck.*** Fabritii enka inlöste af sin broder Karls son, fänriken vid Jemtlands regimente ***Erik Gustaf Liljenschiöld*** och hans syster ***Kristina Helena*** Hannebergs rusthåll i Jokkas soken, hvilken sedermera förblifvit inom Fabritii slägt.

Karl Ursinus, kapellan i Pyhäjärvi 1731, pastor i Impilaks 1739, pastor här 1749 och derjemte pastor insularum. Död 5 aug. 1758.

Gift med *Johanna Kristina Avenarius.* Barn: 1 *Karl Johan.* 2 *Anders.* 3 *Maria Elisabet.* 4 *Ulrika.*

Bogislaus Hornborg, son till förut nämnde, pastor här 20 apr. 1760, prestvigd samma år, blef pastor i Nykyrka 1783.

Jakob Forssman [1]), f. 23 mars 1742, prestvigd 24 juni 1765, kapellan i Kuolemajärvi 1769, pastor här 1683. Död 27 mars 1787.

Gift med *Brita Katarina Weckman,* f. 7 okt 1742. Barn: 1 *Anna Margareta,* f. 27 apr. 1767, dog ogift. 2 *Katarina Kristina,* f. 1769, var klassdam uti jungfrustiftet i Smolna. Flere barn dogo i späd ålder.

Dr *Abraham Forssman,* äldre bror till företrädaren, f. i P:burg 24 apr. 1739, student i Åbo 1759—1761, prestvigd i Wiborg 24 juni 1763, lärare vid finska församlingens skola i P:burg 1765—66, språkmästare vid kathedral-

---

[1]) Jakob Forssmans fader **Samuel Forssman** var under **Karl XII** vaktmästare vid ett svenskt dragonregimente, råkade i rysk fångenskap och blef förvaltare af godset Pargala, 9 verst nära Petersburg, hvilket gods då tillhörde grefve **Bestuschew-Riumin** och sedermera grefve **Schuwalow.** Han var gift med **Lovisa Paqualén** och hade 12 barn. — Slägten skall härstamma från bönder i Karelen och kallade sig först **Mattsson** och sedan **Forssman.** **Samuel Mattsson Forssman** var på 1640 talet lagläsare i Nyland och gift med **Karin Thorvigge** och skall ägt Thölö ½ hemman vid H:fors, hvilket han efter sin flyttning till Lappvesi härad, der han blef lagläsare, bortbytt emot Kirvesniemi (Yxnäs) rusthåll i Taipalsaari soken. Sålunda kom slägten från Nyland till Wiborgs län. Då **Samuel Mattsson Forssman** sedermera blef lagläsare i Ingermanland, konfirmerade drottning **Kristina** 19 okt. 1650 den fem års frihet för ödeshemmanen Borok om ½ obs och Retkina om 1 obs uti Samojskoj pogost och Koporie län, hvilka generalguvernören **Karl Mörner** tillåtit honom att upptaga, bebygga och besitta, hvarjemte drottningen i samma skrifvelse unnade och efterlät honom, Forssman, hans hustru och manliga bröstarfvingar att njuta bruka och behålla sagde hemman såsom evärdelig egendom under adelig frihet och frälsemannarätt, med de i Norrköpings beslut författade vilkor och konditioner.

skolan i Wiborg 16 okt. 1767, rektor vid samma skola 12 mars 1781, assessor consistorii samma år, pastor i Björkö 1789, prost 28 aug. 1796, theologie doktor 8 juli 1817. Död 15 maj 1826. Traditionen förmäler om honom, att han år 1790 emottog en kallelse af svenska konungen till svenska flottan, hvilket guvernören i Wiborg, derom underrättad, betraktade som riksförräderi. Men sedan Forssman redogjort för sitt beteende, förföll allt vidare beifrande af saken. Frågan skall nemligen hafva gällt att öfversätta någon rysk skrift, hvilket Forssman sagt sig icke kunna göra, och föreburit sin okunnighet i ryska språket. Konungen, i fall han lät afspisa sig med Forssmans ursäkt, torde ej hafva känt, att Forssman, såsom språklärare, bland andra nyare språk, meddelat undervisning äfven i ryskan.

Gift 1:o med *Elisabet Maria Alopæus,* domprostedotter från Wiborg och 2:o med *Hedvig Eleonora Torkel,* f. 1754, död 1824, dotter till tulldirektorn, hofrådet *Karl Torkel.* Barn af 1 giftet: I *Anna Kristina,* f. 12 aug. 1778 ogift, och af 2 giftet: II *Elisabet Maria,* f. 8 febr. 1791, gift med kapellanen i Räisälä *Georg Alexander Örn.* III *Karl Samuel,* f. 22 dec. 1795, allmän referend. sekret. i kejserl. senaten och titulerad lagman, död 23 aug. 1852. Gift 18 juli 1820 med *Sofia Maria Ahrenberg,* dotter till advokatfiskalen i tulldirektionen, assessorn *Henrik Jakob Ahrenberg* och *Margareta Kristina Tihleman.* Af deras 10 barn dogo några i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Sofia Margareta Adolfina,* f. 1 mars 1823. 2 *Karolina Elisabet Augusta,* f. 18 juli 1824, död 22 dec. 1866, ogift. 3 *Karl Abraham Jakob,* f. 22 apr. 1826, öfverstelöjtnant, postförvaltare i Kuopio. 4 *Julius Alexander,* f. 13 dec. 1827, protokollssekret., gift med *Lovisa Ahrenberg,* räntmästaredotter. 5 *Demetrius Theodor,* f. 14 aug. 1830, medicine doktor. 6 *Lovisa Heliodora,* f. 20 maj 1832, gift med kaptenen *Karl Leonard Schulman.* 7 *Helena,* f. 31 juli 1839, gift med kaptenen *Magnus Nordensvan.*

Henrik Gardberg, f. 17 okt. 1787, ordinerad 9 juni 1813, kapellan i Borgå landsförsamling 11 aug. 1819, vice

pastor 21 dec. 1822, pastor i Björkö 1 maj 1829. Död 26 sept. 1833.

Gift 1820 med *Sofia Maria Relander,* f. 28 juni 1794, kapellansdotter från Iiti. Deras 5 barn: 1 *Karl Henrik Johan,* pastor i Heinola. 2 *Emelie Henriette Sofia,* f. 4 juni 1823, gift med kapellanen i Taipalsaari *Henrik Johan Savander.* 3 *Amanda Lovisa,* f. 24 juni 1826. 4 *Augusta Wilhelmina,* dog ung. 5 *Maria Theresia,* f. 1 okt. 1831.

Mag. *Jakob Herman Sirén,* kapellansson från Korpilaks, f. 5 juli 1797, tjenstf. rektor vid pädagogin i Borgå 3 febr. 1823, magister 27 juni 1823, tjenstf. kollega i Lovisa 24 aug. 1824, konrektor derstädes 8 aug. 1827, pastor i Björkö 14 jan. 1835, prost 23 apr. 1845.

Gift 1827 med *Agatha Neovius,* kapellansdotter från Joutsa. Deras barn: 1 *Sten,* f. 1827. 2 *Alexander,* f. 11 sept. 1829, prestvigd 30 sept. 1827. 3 *Achilles,* f. 23 nov. 1831, prestvigd 1 maj 1858, religionslärare vid döfstumskolan i Borgå 1860. 4 *Mathilda,* gift med länsmannen *Johan Konstantin Nyquist.* 5 *Achates,* död som sjöman.

Kapellaner.

Simon Michaelis Rohianus 1628—1654, blef pastor. Boende vid en stor gästväg, der ofta krigsfolk färdades, erhöll han genom kongl. bref af 5 jan. 1628 ett ödeshemman fritt för utlagor, och den 13 febr. 1628 frihet på ¼ skatt för sin lifstid.

Hans Johannis Porthan, pastorsson, kapellan här 1654 —1682, blef pastor loci.

Sigfrid Simonis Rohianus, var förut pädagog i Wekkelaks, kapellan här 1688—1701.

Sigfrid Porthanus, kallar sig redan år 1697 kapellan i Björkö och torde således under företrädarens lifstid hafva förestått tjensten, såsom adjunkt, kapellan här 1702. Drunknade i januari 1706.

Johan Brotherus, var förut kapellan i Kakkis och sedan här c. 1710.

Henrik Nyberg, kapellan 1739—1749, blef pastor i Impilaks.

Karl Forsander, prestvigd 24 mars 1741, kapellan i Kivineb 1741, kapellan här 17 nov. 1749. Död i febr. 1767.

Gift 1:o med *Sara Karlsdotter Wallenius.* Barn: 1 *Anders Gustaf,* f. 1745. 2 *Anna Maria,* f. 1746 och 3 *Helena Elisabet,* f. 1749. 2:o med *Katarina Törning,* hvaraf tvenne söner.

Michael Blomgren, f. 10 okt. 1729, prestvigd 1759, kapellan här 1769. Död 10 maj 1781.

Gift med *Gertrud Elisabet Alfthan,* f. 1729. Barn: 1 *Sara Elisabet,* f. 8 sept. 1765. 2 *Katarina Kristina,* f. 12 maj 1768.

Michael Wirenius, kapellan här 1784—1793, blef pastor i Mola.

Jakob Molin var förut kapellan i Kuolemajärvi, kapellan här 1793, blef kapellan i Koskis 1814.

Abraham Hagert, f. i Lojo 8 dec. 1783, ordinerad 4 april 1809, kapellan i Björkö 1815, vice pastor 1830. Blef rubbad till sina sinnen och afhände sig lifvet med en rakknif 19 febr. 1835.

Gift 1:o med *Elisabet Wilhelmina Brotherus,* som dog 1 aug. 1825 och var dotter till kollegii sekret. *G. J. Brotherus* och *C. E. Stade,* utan barn. 2:o år 1833 med *Maria Amalia Fahlgren,* dotter till ministerii adjunkten *J. Fahlgren* och *Maria Elisab. Henriksson.*

Robert Magnus Bergman, f. i Hollola 2 juni 1801, prestvigd 16 jan. 1830, kapellan här 30 dec. 1835.

Gift med *Hedvig Gustava Rosenström,* enka efter kyrkoherden i Wekkelaks *Johan Gustavsson.*

BORGNÄS.

Genom kongligt bref af 14 juli 1729 erhöllo Borgnäs boerne, hvilka redan dessförinnan uppfört en kyrka, tillstånd att bilda ett kapell under Borgå moderkyrkoförsamling och samma år anställdes jemväl en tjenstgörande prest i Borgnäs.

Kapellaner.

Michael Tenlenius, barnfödd inom Åbo stift, blef här den förste kapellan 1729. Död 1754.

Gift med *Mertha Freistadius.* Barn: *Helena Katarina*, f. 1736, gift med fadrens efterträdare.

Henrik Hellenius, f. i Borgnäs kapell 1722, ordinerad 19 mars 1751, kapellan här 5 mars 1757, vice pastor 12 mars 1783. Död 10 juli 1805.

Gift med *Helena Katarina Tenlenius*, företrädarens dotter, död 1816. De hade många barn, af hvilka 1 *Mertha Sofia* gifte sig med med fadrens efterträdare. 2 *Anders Johan*, f. 1774, död 1802. 3 *Margareta Katarina*, f. 1779. 4 *Henrik*, f. 28 aug. 1796, blef prestvigd 21 juni 1826 och dog 22 nov. 1832.

Matthias Salenius, f. i Salo by af Letala socken inom Åbo stift, hvaraf slägtnamnet är taget, 16 juni 1764, ordinerad 14 juli 1790, kapellan här 25 juni 1806. Död 23 dec. 1810.

Gift med *Mertha Sofia Hellenius*, som dog 13 jan. 1844, 86 år gammal. Barn: 1 *Henrik Johan*, pastor i Walkjärvi och 2 *Mertha Kristina*, f. 1798.

Samuel Ceder, var förut predikant vid Forsby bruk, kapellan här 30 okt. 1811, blef pastor i Kesälaks 1830.

Aaron Fredrik Broms, kapellan här 16 mars 1831, blef kapellan i Artsjö 1836.

Johan Hymander, kapellan här 5 april 1837, blef kapellan i Nastola 4 aug. 1847.

Frans Ferdinand Flinkman, kapellan här 9 augusti 1848, blef kapellan i Laukas 1850.

Johan Carén, f. i Nurmijärvi 26 okt. 1807, prestvigd 4 juni 1842, kapellan här 30 juli 1851, vice pastor 23 apr. 1856.

BORGÅ.

Borgå församling är en bland de äldsta kristna församlingar på denna sida af landet. Då den redan år 1350 hade tvenne kapeller under sig, är det högst sannolikt, att

moderkyrkan fanns länge förut. År 1327 namngifves här redan en curatus eller kyrkoherde och församlingen, som då utgjordes af Borgå soken samt Sibbo och Perno kapeller, till hvilka hörde Helsinge på ena och Pyttis på andra sidan, omfattade hela svenska kolonin i östra Nyland. År 1351 uppdrog konung *Magnus Eriksson Smek* åt *Padis* klosterbröder af cistercienserorden, hvilken hörde till Revals stift, *jus patronatus* öfver Borgå församling, med rättighet, att af sina medbröder till dess vård presentera och insätta, hvilken de dertill funne skicklig, och att utöfva all laglig rätt öfver denna soken, dock med bibehållande af biskopens i Åbo embetsmyndighet. De prester, åt hvilka klosterbröderne, i stöd häraf, anförtrodde församlingarnes vård, buro namn af *vikarier* eller *kapellaner.* Emellertid gaf denna konungens disposition anledning till långvariga stridigheter emellan Padiskloster och biskopen i Åbo. Biskop *Hemming* hade samtyckt till konungens disposition med vilkor, att konungen skulle i dess ställe stifta vid Åbo domkyrka tvenne nya kanonikater, och konung *Magnus* lemnade jemväl till detta ändamål *Tessiö* gods i Perno (sedermera Pyttis) och några andra hemman. Men då konung *Albrecht* sedermera lät indraga dessa hemman till kronan, återkallade biskopen ock sitt samtycke och lemnade åt abboten endast jus patronatus och insatte sjelf en pastor i Borgå församling med Sibbo kapell och en tjenstgörande prest i Perno kapell. Biskop Hemmings efterträdare *Johannes Petri* förnekade likaledes Padiskloster all rätt öfver Borgå och dess kapeller och tillsatte sjelf prester derstädes. Stridigheterna bilades omsider 1428 sålunda, att biskop *Magnus Tavast* för 100 engelska rosenobler inlöste af Padis klosterbröder den så länge omtvistade rätt öfver Borgå soken och dess kapeller [1]). Emedan förenämnde summa till inlösen af Borgå pastorat blef lånad af en domkyrkan tillhörig donationsfond, ålades pastorn i Borgå, att till lånets återbetalning årligen betala 5 rose-

---

[1]) Se *Åbo Tidningar* 1785 p. 95—111.

nobler, svarande emot 270 nuvarande finska mark, hvilket sedan nedsattes till 14 revalska mark eller omkring 160 fmk [1]).

Borgå församling består af 4 delar: en *svensk stads* och en *svensk landsförsamling,* hvilka hafva gemensam kyrka i staden, men fira sin gudstjenst hvardera på olika tider, stadsboerne tidigare och landsboerne senare på förmiddagen, och en *finsk stads-* och en *finsk landsförsamling,* till hvilken senare räknas 4 byalag från landet. Finska såväl stads- som landsboer hafva ock sin egen kyrka, men begå gudstjensten gemensamt på en och samma tid. Ingen af dessa församlingsdelar har någonsin haft skild prest, utan har gudstjensten i begge kyrkorna äfvensom den öfriga själavården i hela församlingen ombesörjts af samma presterskap, som under lutherska tiden utgjorts af 1 pastor, 1 stads- och 1 landskapellan. Efter biskopssätets flyttning från Wiborg till Borgå, har pastor i församlingen burit namn af *domprost,* sedan år 1724, och från samma tid har stadskapellanen kallats *archidiaconus,* äfvensom en vid domkyrkan tjenstgörande tredje prestman, under namn af *domkyrkosyssloman,* varit anställd. Att pastor i Borgå församling ej ansågs vara sjelfskrifven till domprost, hade sin orsak deri, att denna församling ej var, såsom fallet förut var med Wiborgs församling, anslagen till annex för theologie lektorn, hvilken der var tillika domprost, utan här förblefvo pastors- och domproste embetena i början skilda från hvarandra, i följd hvaraf församlingen ej hade något att skaffa med val af domprost, hvilket var domkapitlets ensak. Fördenskull föreslog ock konsistorium de första pastorerne till domprostevärdighet, dock icke förrän de hade tillträdt sina pastorsembeten. Det var först år 1765, som mag. *Johan Fortelius* af konungen utnämndes på samma gång till domprost och kyrkoherde i Borgå församling. Sedan den tiden har detta utnämningssätt fortfarit.

---

[1]) *Arwidssons Handlingar* I. 96. *J. E. Öhman, Historik* öfver staden Borgå p. 10.

Kyrkoherdar.

Henricus, 1327, curatus i Borgå, derifrån han kom till Hauho. Han var den första till namnet kända prest i Borgå.

Henricus de Borga 1340.

Olof Jakobsson från Ulfsby, var den äldste kanik vid Åbo domkyrka och tillsattes af biskopen i Åbo 1362. *Åbo Tidningar* 1785, bihang p. 103.

Matthias in Borgaby 1365. Se *Porthan Juustens Chronicon* p. 233.

Johan Ambjörnsson Gram, tillsattes af biskopen och förestod Borgå församling med Perno och Sibbo kapeller i 12 år, blef pastor i Hattula. *Åbo Tidn.* 1785, bihang p. 104.

Nicolaus Bolthe 141 . . var vicarius eller capellanus för Padis klosterbröder. *Åbo Tidn.* 1785, bih. p. 97.

Laurens Ingemundsson 1436—1447, var förut kyrkoprest i Haliko. *Arwidssons Handlingar* II. 101. III. 109. 143. IV. 81. VII. 7, 18. *Suomi* 1849 p. 235.

Mag. *Laurentius Jönsson,* kyrkoprest i Borgå 1488—1493. *Arwidssons Handlingar* I. 95. VI. 77. VII. 35.

Jacobus prost, 1538—1540. *Arwidssons Handl.* VI. 187.

Olof, kyrkoprest 1554.

Henricus Jacobi 1557, 1558.

Ericus Petri 1560—1579.

Simon Jacobi Borgensis, prost, 1581—1609. Erhöll af guvernören i Finland grefve *Axel Lejonhufvud* den 12 jan. 1589 till behaglig tid frihet för en half skatt i Brattnäs by af Borgå soken.

Barn: 1 *Erik,* fadrens efterträdare. 2 *Axel,* pastor i Perno.

Ericus Simonis Borgensis, företrädarens son, kallade sig *Borgstadius* och var förut predikant under finska adelsfanan, pastor i Borgå 1612—1637, prost 1627, var år 1638 död. Erhöll genom kongl. bref af 28 nov. 1612 tre års frihet för taxor och årliga utlagor.

Mag. *Henrik Carstenius,* var förut kapellan i Åbo, pastor här 1639, blef pastor i Wiborg 1667. Erhöll genom kongl. bref af 27 juni 1652 frihet för taxeringen af prest-

penningar. Blef domprost i Wiborg 1667. Om honom se vidare *Alopæus Borgå gymnasii historia* p. 233—246.

Ulrik Carstenius, företrädarens bror, borgmästareson från Helsingfors, pastor här 1669—1677. Död 1677.

Gift med *Elisabet Boisman.* Af deras många barn nämnas här: *Katarina,* gift med kyrkoherden i Borgå *Arvid Alopæus;* 2 *Ulrik,* kapellan i Askola.

Följande urkund lemnar några upplysningar om Carstenii enka och barn:

Såsom fordom kyrkoherdens i Borgå församling sal. ärevördige och vällärde hr *Michel* (?) *Carstenii* efterlåtna enka gudfruktige och dygdesamma hustru *Elisabet Boisman* med en beveklig supplik dess beklagliga tillstånd andrager, härrörande det sig deraf, att hennes sal. man, hvilken för få år sedan till församlingen dersammastädes vardt kallad, henne för någon tid sedan genom döden blef frånryckt, lemnandes henne med sina många små, omyndiga barn uti stor skuld och uti ett mycket slätt och utblottadt tillstånd, varandes fördenskull bemälte högt betryckta enka högst nödtvungen, att söka nådig förskoning och tillgift uppå den af presterskapet på sista riksdag gjorde bevillning till den del den af Borgå pastorat borde utgå; alltså emedan riksdagsbeslutet eller derutinnan fattade presterskapets betingande ljusligen förmår, att prestenkor, som njuta nådår, böra konsidereras såsom de af preståndet, hvilka stor gravation och svårighet varit underkastade, och sålunda komma att aflägga halfparten emot de andra, uti hvilket jemväl vidare förmäles, att utfattige enkor måtte anses med konglig mildhet och ingen krigshjelp af dem fordras, varandes denne sal. hr Ulriks quarlåtna enka af denna senare kondition, väl förståendes medellös, häftande af skuld och eljest af många sina barn öfverhopad; hvarföre uppå kongl. maj:ts nådigste behag finner man försvarligt, i anseende till hennes olägenhet, jemväl i anledning af sjelfva riksdagsbeslutet, mera bemälte enka den beviljade krigshjelp härmed eftergifva och för dess utgift förskona.

Hvilket vederbörande till efterrättelse länder. Datum Helsingfors den 28 november 1678.

Axel Rosenhane.

Johan Albogius, son till superintendenten i Narva *Erik Albogius,* hvars efterkommande kallade sig *Ahlebom,* studerade först i Upsala och år 1663 i Åbo, pastor här 1678, prost .... Död efter 15 års tjenstgöring i Borgå församling 1693. Genom kongl. bref af 10 juni 1682 blef kyrkoherden Albogius befriad från taxeringens erläggande uppå sex års tid för prestabordet, eftersom hans antecessores denna frihet alltid åtnjutit hade för vissa skäl och orsaker skull, och prestabordet vid hans anträde varit till hus och åkrar mycket förfallet.

Gift med *Anna Flychting.* Af deras barn var sonen *Erik* kapellan här.

Mag. *Laurentius Zachariæ Stachæus,* pastorsson från Perno, student i Åbo 1679, i Upsala 1684, filos. magister i Åbo 1688, extraordinarie lektor vid Wiborgs gymnasium 1688, matheseos lektor 1689, pastor och prost i Borgå 1695. Död 1696. Hans dotter *Ebba* blef gift med borgmästaren i Borgå *Jakob Wijkman.* Se *Alopæus* l. c. p. 456—460.

Mag. *Arvid Alopæus,* kapellansson från Jääskis, f. 16 mars 1651, student i Åbo 1677 och i Upsala 1682, magister i Åbo 1682, extraordin. lektor i Wiborg 1684, konrektor vid trivialskolan derstädes 1687, eloqventie lektor och prestvigd 1688, kyrkoherde i Borgå 1698, vice præses vid det af kongliga rådet den 5 nov. 1710 inrättade consistorium extraordin. i Borgå. År 1713 begaf han sig på flykten till Sverige, derifrån han återvände 1721. Död 1722. Se *Alopæus* l. c. p. 360—368.

Gift 1695 med kyrkoherden *Ulrik Carstenii* dotter *Katarina.* Af deras 8 barn var sonen 1 *Henrik,* kapellan i Libelits och af döttrarne 2 *Katarina,* f. 10 juli 1702, gift med pastorn i Saarijärvi *Klemens Sirelius,* 3 *Margareta,* f. 22 febr. 1705, gift 1:o med pastorn i Pielis *Joakim Cleve,* 2:o med pastorn i Tohmajärvi *Johan Wittstock* och 3:o

med den förres efterträdare *Johan Kyander*, och 4 *Maria*. f. 20 jan. 1710, gift med kapellanen i Tohmajärvi *Johan Wegelius*.

Domprostar.

Mag. *Georg Helsingius*, f. 12 okt. 1662, student i Åbo 1679 och i Upsala 1687, konsistorii notarie i Wiborg 1692, linguarum lektor derstädes 1694, magister i Åbo samma år, pastor vid slotts och norra förstads församlingen i Wiborg 1695, pastor i S:t Michel 1697, præses för consistorium extraordinarium i S:t Michel åren 1711—1713, flyktade derefter till Sverige, derifrån han återvände med konungens fullmakt af 5 juli 1722 på Borgå pastorat, domprost år 1724. Död 21 maj 1741.

Gift med *Beata Schmidt* och hade med henne 9 barn: 1 *Mårten*, konsist. notarie i Borgå. 2 *Henrik*, pastor i Idensalmi. 3 *Georg*, pastor i Rantasalmi. 4 *Johan*, student i Åbo 1729, i Upsala s. år, magister, amanuens vid kongl. bibliotheket i Stockholm och sedan stadssekreterare i Helsingfors, der han dog ogift. 5 *Gustaf*, student i Åbo 1732, i Upsala 1735, matheseos docens i Åbo, död i Borgå 18 jan. 1740. 6 *Daniel*, f. 1717, student i Åbo 1732, i Upsala 1734, kandidat, notarie vid slottsrätten i Stockholm, kongl. sekreterare, död ogift 12 aug. 1774. 7 *Elisabet*, gift 1712 1:o med konsist. notarien i S:t Michel magister *Johan Magni Alopæus*, och 2:o med pastoren i Malaks i Österbotten, sedan i Alfta församling i Helsingeland *Michael Fant*. (Se *Upsala stifts Herdaminne* I. 79). 8 *Margareta*, gift med rådmannen i Borgå *Johan Berndt Rahling*, och 9 *Katarina*, gift med theologie lektorn *Johan Nylander*. *Alopæus* l. c. p. 490—496.

Dr *Gabriel Fortelius*, var förut pastor i Ulfsby, pastor här 10 juni 1745, domprost 4 febr. 1746, blef biskop 1762. *Alopæus* l. c. p. 399—421.

Mag. *Johan Fortelius*, bror till företrädaren, f. i Björneborg 9 aug. 1701, student i Åbo 1722, magister 1729, rektor vid trivialskolan i Nyslott 1731 och sedan i Willmanstrand, eloquentie lektor i Borgå 1734, pastor i Hel-

singfors 25 juni 1741, kontraktsprost samma år, domprost i Borgå 22 april 1765. Död 8 sept. 1767.

Gift med *Anna Hahn,* som dog 1796 och hade en dotter *Margareta Elisabet,* död ogift 1804. *Alopæus* l. c. p. 378—380.

Dr *Paul Krogius,* var förut eloquentiæ och poeseos lektor, domprost 1769, blef biskop 1789. *Alopæus* l. c. p. 382—385.

Mag. *Zacharias Cygnæus,* var förut pastor i Lovisa, domprost 18 jan. 1791, blef biskop 1792.

Dr *Magnus Jakob Alopæus,* var förut theologie lektor, domprost 9 maj 1794, blef biskop 1809. *Alopæus* l. c. p. 343—352.

Mag. *Peter Johan Alopæus,* företrädarens son, f. 8 okt. 1773, student i Åbo 1789, magister 22 juni 1792, amanuens vid bibliotheket 1794, docens i litteratur historien 1794, gymnasii adjunkt i Borgå 6 nov. 1795, historiarum et moralium lektor 15 juni 1798, prestvigd 1806, domprost 15 juni 1811. Död 23 aug. 1814.

Gift 1805 med *Johanna Elisabet Solitander,* kommersråds dotter från Borgå, död 27 jan. 1862. Deras barn: 1 *Magnus Erik,* pastor i Jokkas. 2 *Juliana Ulrika,* f. 13 maj 1809, gift med handlanden i Borgå *Johan Johansson Solitander.* 3 *Johanna Wilhelmina,* f. 10 juni 1812, gift med kyrkoherden i Walkjärvi *Henrik Johan Salenius. Alopæus* l. c. 437—440. *Finlands minnesvärda män* II. 102—112.

Dr *Magnus Alopæus,* bror till företrädaren, f. 17 sept. 1775, student i Åbo 1791, magister 23 juni 1795, matheseos docens 22 sept. 1797, gymnasii adjunkt i Borgå 27 jan. 1802, matheseos lektor 7 apr. 1804, prestaståndets sekreterare vid landtdagen i Borgå 1809, professors namn och värdighet 24 dec. 1810, prestvigd 17 juni 1811, domprost 25 juli 1817, theologie doktor 8 juli samma år. Död 4 maj 1843, ogift. *Alopæus* l. c. p. 483—485. *Finlands minnesvärda män* II. 113—146.

Dr *Karl Gustaf Nykopp,* son till kornetten *Nils Johan Nykopp* och *Katarina Elisabet Fabritius,* f. 6 aug. 1785,

magister 1810, docens i grekiska litteraturen 4 juli 1812, adjunkt i grekiska litteraturen 1 dec. 1813, förestod grekiska professionen 1820—1826, prestvigd 10 dec. 1824, pastor i Jokkas 15 febr. 1826, kontraktsprost 16 dec. samma år, theologie doktor 16 juli 1840, domprost 9 dec. 1844. Död 30 maj 1849.

Gift med *Annette Kristina Dreilick*, dotter till bankodirektören *J. J. Dreilick* och *Johanna Margareta Nordberg*. Barn: 1 *Johanna Katarina*, f. 5 jan. 1818. 2 *Anna Emilia*, f. 5 juli 1820, dog ogift 1863. 3 *Albert Werner*, f. 15 febr. 1826, landssekret. i Kuopio, bankodirektör, gift med *Anna Sofia Idestam*. 4 *Ida Amanda*, f. 17 sept. 1827, gift med vice pastor *Karl Henrik Alopæus*. 5 *Fanny Augusta*, f. 15 febr. 1829, gift med generalmajoren *Karl August Standertskjöld* i Tula, f. 1814.

Dr *Karl Elias Alopæus*, lektorsson, f. 29 okt. 1793, student i Åbo 1808, magister 1815, tjenstf. gymnasii adjunkt 26 aug. 1815, ordinarie 17 juli 1816, linguarum lektor 19 juli 1817, prestvigd 16 sept. 1817, prost 16 dec. 1826, pastor i Hauho 14 jan. 1835, theologie doktor 16 juli 1840, domprost 29 jan. 1851. Död 13 apr. 1851, utan att tillträda domprosteembetet. *Alopæus* l. c. p. 545.

Gift med *Gustava Ulrika Kuhlberg*, f. 2 juni 1800, häradshöfdingedotter och hade nio barn. 1 *Gustava Sofia Ulrika*, f. 7 okt. 1821, gift med kapellanen i Säkkjärvi *Daniel Krist. Hirn*. 2 *Edvard Magnus Kristian*, f. 25 dec. 1822, officer. 3 *Karl Wilhelm*, f. 7 jan. 1825, officer. 4 *Maria Karolina* f. 14 aug. 1826, gift med länsmannen *Adolf Fredrik Lindeblad*. 5 *Ida Wilhelmina*, f. 13 maj 1828. 6 *Emma Charlotta*, f. 8 aug. 1829. 7 *Johan Alfred*, f. 14 febr. 1832. 8 *Hilda Emilia*, f. 1 juli 1834 och 9 *Aline Rosalie*, f. 11 jan. 1837.

Dr *Daniel Lindh*, f. i Wederlax 3 sept. 1796, student 1818, filosofie magister 1823, lektor i filosofin och naturralhistorien vid Borgå gymnasium 20 okt. 1827, medicine doktor 20 juni 1832, prestvigd 17 juni 1840, fullmakt å Lappträsk annexpastorat 24 aug. 1843, prost 30 aug. samma år, domprost i Borgå 14 juli 1852.

Gift 1831 med *Anna Charlotta Boije,* f. 12 maj 1806, död 7 nov. 1860, dotter till majoren *Anders Erik Boije* och *Johanna Kristina Nordensköld.* Deras barn: 1 *Anders Theodor,* f. 13 jan. 1833, magister. 2 *Daniel August,* f. 11 maj 1835, död 1864. 3 *Johanna Wilhelmina,* f. 8 juli 1837. 4 *Anton Leonard,* f. 22 jan. 1840, död 1858. 5 *Hulda Lovisa,* f. 3 okt. 1842. 6 *Anna Charlotta,* f. 26 juli 1845, död 1868. 7 *Johan Albert,* f. 26 juli 1848.

Stadskapellaner.

Peder 1548.

Laurentius 1560.

Andreas Henrici 1593, blef pastor i Lappträsk.

Johan Gammal 1603—1617, var förut predikant under gamla Upplands fana.

Nicolaus Matthiæ 1617—1636, stadens predikant.

Johannes Bartholdi 1639, stadskapellan, blef regimentspastor. Till kapellan i Borgå befullmäktigades han af biskopen och domkapitlet i Åbo, hvilka då hade under sin styrelse och vård de församlingar af Wiborgs stift, som voro slagne under Åbo gymnasium [1]). Fullmakten hade denna ordalydelse [2]):

Isaacus Rothovius genom Guds vilja biskop i Åbo och öfver dess stift samt *capitulares* derstädes önske den Guds församling uti Borgå stad och soken nåd och frid af Gudi, vårom Fader och Herranom Jesu Christo, de välborne, välaktade och gudfruktige gode vänner, som uti Borgå församling boendes ären. Man förmenar nogsamt, att eder är högligen af nöden, det J en skicklig man till eder kapellan bekomma kunde, hvilken jemte kyrkoherden der uti alla förefallande saker gudstjensten förrättar; så alldenstund

---

[1]) Se härom *M. Akiander, Skolverket* inom Wiborgs och Borgå stift p. 180—189. Måhända Borgå pedagogi lades under Åbo gymnasium, i följd hvaraf biskopen och kapitlet i Åbo hade jurisdiktion öfver Borgå församling.

[2]) Finnes förut tryckt i *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser,* rörande Finlands kyrkohistoria V. 103.

denne hederlige och vällärde person hr *Johannes Bartholdi* hafver en lång tid tjent i fält och eljest nu en god tid hos eder varit, hvilkens umgänge allom nogsamt kunnigt är, såsom stadens vittnesskrift det nogsamt utvisar, vill man hafva honom till eder förordnat, att han soknens och stadens rätta kapellan vara skall. Och skall han vara förpligtad först och öfver allt att predika för eder Guds rena och saliggörande ord, dernäst utdela de högvördiga sakramenter efter Jesu Christi egen instiftelse och ordning med all trohet och flit, lära och drifva vår christliga katechismi lära, morgon och aftonbön samt den allmänneliga bekännelsen: jag fattig, syndig menniska etc., och all annan tjenst, som embetet vidkommer, troligen förrätta, som han inför den öfverste Herren Christum, Guds Son, och hvar redlig man tryggeligen kan stå till svars. Bevisandes Hennes Kongl. Maj:t, alles vår nådigste utkorade Drottning samt de högvälborne herrar, Sveriges rikes regerande råd och embetsmän och sitt kära fädernesland all trohet.

Man vill fördenskull hafva eder alla förmante, som i Borgå stad och soken boendes ären, att J ofvanbemälte hr Johan för eder rätte kapellan annammen och erkännen, bevisandes honom all tillbörlig lydnad och hörsamhet, på embetets vägnar, såsom ock godvilligen uti rättan tid honom gifvandes den del J efter Guds ord, Sveriges lag och en gammal god sedvana ären skyldige och pligtige. Härmed eder alle samtligen under Guds den Allerhögstes milderikaste beskydd och beskärm befallande. Af Åbo den 18 juni 1639.

Isaacus Rothovius. *Aeschillus Petreus.*

Svono Wigelius.

Sigfrid 1653.

Henrik Elenius 1676.

Stefan L. Strommius 1680—1695, blef pastor i Picksämäki.

Ericus Johannis Albogius, son till pastor loci, kapellan till år 1703.

Gift med *Sabina Elisabet Falkenfelt.*

Johan Hornborg, f. i Åbo 1682, ordinerad i Kexholm 1702, stadskapellan i Borgå 1704—1713, flyktade till Sverige 1713, blef regimentspastor vid Åbo läns infanteri 1721 och archidiaconus i Åbo 1722, slutligen pastor i Tyrvis. Se *C. H. Strandbergs Åbo stifts Herdaminne* I. 242.

Stadskapellaner eller archidiaconi.

Paul Krogius, var förut kapellan i Kakkis, archidiaconus i Borgå 1724—1728, blef pastor i Sääminki 1728.

Mag. *Gabriel Fortelius,* gymnasii adjunkt i Borgå 1728, prestvigd 1729 och archidiaconus i Borgå samma år, blef historiarum och moralium lektor och var derjemte archidiaconus 1732—1742, pastor i Ulfsby 1742 och pastor i Borgå 1745 (se ofvan).

Peter Aschanius, regimentspastor vid karelska dragon regimentet 1742, kapellan vid stadsförsamlingen 21 april 1744, blef pastor i S:t Michel 1759.

Joel Jakob Petræus, kapellansson från Wekkelax, f. 7 aug. 1732, student 1745, ordinerad 21 sept. 1752, archidiaconus här 17 nov. 1759, vice pastor 22 dec. 1762, konglig hofpredikant 21 maj 1770, pastor vid finska nationella församlingen i Stockholm 1 nov. 1775.

Gift med *Juliana Nylander*, biskopsdotter, f. 10 dec. 1744, död 7 sept. 1772.

Iwar Wallenius, ordinerad 28 sept. 1772 till bataljonspredikant vid Tavastehus läns infanteri regimente, domkyrkokapellan i Borgå 25 mars 1777, vice pastor 1778, konglig hofpredikant 12 mars 1779, kyrkoherde vid finska nationella församlingen i Stockholm efter Petrejus 19 jan. 1782, blef sist pastor i Hauho 1804.

Anders Wilhelm Hirn, bataljonspredikant vid Savolax infanteri regimente, archidiaconus 21 aug. 1782, blef pastor i Orimattila 1795.

Mag. *Karl Henrik Enckell,* ordinerad 2 april 1795, archidiaconus 25 maj 1796, kongl. hofpredikant 9 okt. 1796, blef pastor i Orimattila 1805.

Mag. *Jonas Streng,* son till kapellanen vid landsförsamlingen, f. 1765, magister 178 . ., underofficer och sedan kornet vid Karelska dragonregimentet, derifrån han tog afsked 25 febr. 1793, ordinerad 21 sept. 1793, extraordin. bataljonspredikant vid nyländska jägarebataljon, hofpredikants namn och värdighet 29 okt. 1796, bataljonspredikant vid nyländska brigadens infanteri regim. 4 dec. 1797, domkyrkokapellan 11 dec. 1805. Död 1 nov. 1816.

Gift med *Anna Elisabet Bergholm,* som dog 2 maj 1843 i dess 73 ålders år och efterlemnade en son och en dotter *Augusta Elisabet,* gift med handlanden i Borgå *Gustaf Brandt.*

Peter Johan Aschan, domkyrko kapellan 11 maj 1818, blef kapellan i Rautalampi 1822.

Mag. *Johan Hirn,* tjenstf. archidiaconus 1822, ordinarie 21 maj 1823, blef pastor i Rautalampi 3 april 1839.

Anders Emanuel Berner, tjenstf. stadskapellan 1 maj 1839, ordinarie med fullmakt af 1 april 1840, blef pastor i Uguniemi 1849.

Karl Peter Moberg, f. i Perno 25 dec. 1824, prestvigd 13 maj 1848, stadskapellan och archidiaconus i Borgå 5 april 1854, vice pastor 23 april 1856.

Gift 1860 med *Emma Karolina Wænerberg,* f. 12 apr. 1842, dotter till sjökaptenen *Karl Johan Wænerberg* och *Henrika Emelina Grönberg.* Deras barn: 1 *Anna,* f. 22 juni 1861. 2 *Karolina,* f. 26 apr. 1863. 3 *Karl Olof,* f. 22 juni 1865.

Landskapellaner.

Aeschillus 1560.

Henricus Erici 1593—1617. Erhöll 3 okt. 1597 till underhåll 6 tunnor spanmål af klockareräntan i Borgå soken.

Sigfridus Erici 1617—1635.

Henricus M. Olianus, comminister 1652.

Henrik Koskman, præceptor vid trivialskolan i Helsingfors 1650, kollega superior 1653, landskapellan i Borgå 1655—1675. Var 2 gånger gift.

Jacobus Cupræus, 1675—1708, ägde ett hemman i Karsby, som blef kapellansbol i Askola. Var 2 gånger gift.

Gabriel Wadstenius, adjunkt hos landskapellanen 1694, landskapellan 1703—1710.

Gift med *Katarina Cupræus.* De hade flere barn, af hvilka dottern *Katarina* var gift med stadskapellanen *Paul Krogius.*

Henrik Carsman, kapellan 1724—1728, bodde på Karsby kapellansbol, afsattes från tjensten. *Alopæus* l. c. p. 495.

Simon Mulinus, var förut kollega inferior i Helsingfors, kapellan här 1730, blef pastor i Padasjoki 1734.

Henrik Ignatius, pastorsson från Thusby, f. 1713, kapellan 2 okt. 1734, blef rubbad till sina sinnen och skild från tjenstgöringen 1738 och intagen på Själö hospital 1750.

Anders Molander, företrädarens substitut 1738, interims kapellan vid landsförsamlingen 1740, blef pastor i Mäntsälä 1750.

Mag. *Karl Gustaf Melartopæus,* son till kronofogden i Sääksmäki *Gabr. Melartopæus,* magister 1745, konsistorii vice notarie 1746, ordinerad i juli samma år till domkyrkoadjunkt, vice pastor i Orimattila 20 maj 1749 och vice pastors titel samma dag, kapellan efter Molander 6 april 1751. Död 27 maj 1760.

Gift med *Katarina Solitander,* som sedan blef gift med nådårspredikanten *Jonas Slottman.* Melartopæi dotter *Katarina* blef gift med kyrkoherden i Kerimäki *And. Herkepæus.*

Jonas Streng, fänriksson, f. 24 aug. 1734, filos. kandidat 1760, ordinerad 22 maj 1760, kapellan här 5 mars 1763, vice pastor 7 okt. 1778. Död 29 aug. 1795.

Gift med *Beata Elisabet Engren.* Deras barn: 1 *Jonas,* domkyrkokapellan i Borgå; 2 *Beata Katarina,* gift med landskontoristen *Karl Carstens;* 3 *Anna Elisabet,* gift med pastorn i Laukas *Eman. Waldén;* 4 *Sara Ulrika,* dog 1796, 25 år gammal; 5 *Gustaf,* residenspredikant i Heinola.

Matthias Gottlund, kapellan här 26 april 1797, blef pastor i Jokkas 1803.

Gustaf Schogster, var förut kapellan i Lovisa, kapellan här 24 okt. 1804, blef pastor i Jämsä 1816.

Henrik Gardberg, kapellan här 11 aug. 1819, vice pastor 1822, blef pastor i Björkö 1829.

Henrik Johan Salenius, var förut domkyrko syssloman, kapellan här 19 aug. 1829, blef pastor i Walkjärvi 1841.

Karl Gustaf Eklund, kapellan här 26 okt. 1842, blef pastor i Kangasniemi 1851.

Peter Mauritz Forsblom, f. i Fredrikshamn 6 sept. 1817, prestvigd 17 dec. 1842, tjenstgjorde sedan i Säkkjärvi, Rautus, Hiitola, Hogland och Helsingfors, vice pastor 6 dec. 1854, kapellan här 16 juli 1856.

Gift med *Amanda Elisabet Siljander*, f. 2 jan. 1825, dotter till löjtnanten och kronolänsmannen i Sääminki *Peter Siljander* och *Karolina Schening*. Deras barn: 1 *Karl Gustaf*, f. 1 aug. 1847. 2 *Maria*, f. 7 febr. 1849. 3 *Emilia Elis.* f. 27 dec. 1850. 4 *Konrad Wilhelm*, f. 28 mars 1853. 5 *Bertha Amanda*, f. 29 okt. 1855. 6 *Ida Mathilda*, f. 31 juli 1861. 7 *Adrian*, f. 15 sept. 1864.

Domkyrkosysslomän, oeconomi templi, stundom ock messprester kallade.

Paul Krogius, 1726—1728, var stadskapellan och derjemte domkyrkosyssloman.

Mårten Helsingius 1729—1734, var derjemte konsistorii notarie.

Mag. *Jonas Kiellgren*, domkyrkosyssloman 1734—1740, blef pastor i Mörskom.

Mag. *Johan Nymark*, förestod pädagogie rektors tjensten i Fredrikshamn 1738—1740, domkyrkosyssloman 23 juni 1740, prestvigd 24 juni samma år, flyktade under kriget till Sverige och tog afsked från tjensten 1746.

Mag. *Anders Kraftman* 1744—1746, var derjemte gymnasii adjunkt.

Johan Packman 1746—1758, var derjemte pädagogie rektor. Död 26 maj 1758.

Peter Gottsman, f. 1722, student i Åbo 1745, messprest

vid domkyrkan 19 april 1753—1764, var derjemte direktor cantus vid gymnasium. För andra gången skötte han begge tjensterne 1780—1790. Se *Akiander Skolverket* inom Wiborgs och Borgå stift p. 213.

Mag. *Peter Solitander* var gymnasii adjunkt och derjemte domkyrkosyssloman 1765—1771, blef rektor i Lovisa 1771.

Jonas Slottman, domkyrkosyssloman 9 nov. 1771.

Erik Nylender, var pädagogie rektor och derjemte domkyrkosyssloman 1790—1803.

Mårten Gustaf Bergholm, son till stadsnotarien i Lovisa, f. 22 mars 1765, student 1785, konsistorii vice notarie 1789, ordinerad 3 aug. 1791, tjenstf. syssloman 5 okt. 1803 och sedermera ordinarie efter 1813. Dog 26 nov. 1825.

Gift med *Helena Burgman*, f. 21 sept. 1769, död 9 maj 1813. Barn: 1 *Maria Gustava*, f. 16 juli 1798, ogift, vistas i S:t Petersburg. 2 *Gustaf Henrik*, f. 20 jan. 1808, student 1828, kamrerare vid banken och 3 *Maria Sofia*, dog ogift 24 mars 1840.

Henrik Johan Salenius, syssloman 9 aug. 1826, vice pastor 19 dec. 1827, blef kapellan vid landsförsamlingen 1829.

Mag. *Johan Gabriel Norring*, domkyrkosyssloman 7 apr. 1830, vice pastor samma dag, blef pastor i Wiborg 1839.

Karl Henrik Bergström, domkyrkosyssloman 10 juni 1840, vice pastor 23 apr. 1845, blef pastor i Impilaks 1851.

Karl Gustaf Stenroth, domkyrkosyssloman 12 nov. 1851, vice pastor 12 maj 1852, blef 2:dra kapellan i S:t Michel 1860.

Karl Fredrik Blomqvist, f. 5 febr. 1834, domkyrkosyssloman 1862.

Gift med *Karolina Emilia Tiander*, dotter till guldsmeden i Lovisa *Fredrik Tiander* och *Agata Emilia Seipell*. Barn: *Elin*, f. 13 dec. 1861 och *Georg Fredrik*, f. 31 maj 1864.

Anm. Stundom hafva i Borgå stad funnits så kallade *aftonsångs predikanter*, såsom *Karl Gustaf von der Heide* och *Johan Hornborg*, men någon sådan ordinarie tjenst fanns här icke inrättad.

BRÄÄKKYLÄ.

Brääkkylä hette förut *Orawilaks* och är ett gammalt kyrkogäll under Kides. Ty man vet, att kyrkan år 1739 flyttades från Brääkkylä till Oravilaks, och den i ordning tredje kyrkan åter tillbaka till Brääkkylä. Likaså känner man, att vid moderkyrkan funnos, utom pastorn, tvenne kapellaner alltsedan 1686 samt att moderkyrkopresterne turvis hvar tredje söndag förrättade gudstjenst i kapellet tills den ena af moderkyrkokaplanerne flyttade till Brääkkylä år 1794. Sedan denna tid har här varit en ständigt tjenstgörande kapellan på stället.

Den 8 okt. 1857 biföll Hans Kejserl. Maj:t dertill, att Brääkkylä kapell skulle skiljas från Kides moderförsamling och med tillägg af Oravisalo och Hernevaara byar af Libelits soken bildas till ett eget imperielt pastorat, med 1 kyrkoherde och en sokenadjunkt till tjenstgörande prester. Deras aflöning bestämdes genom nådig resolution af 18 sept. 1858.

Kapellaner.

Anders Kiljander, kapellansson från Kaavi, ordinerad 4 mars 1775, vice pastor 7 febr. 1783, kapellan vid moderkyrkan 29 maj 1790, flyttade till kapellet 1794. Död 4 mars 1819.

Gift med *Maria Elisabet Silfversvärd,* f. 22 okt. 1763. Deras barn: 1 *Mårten,* fadrens efterträdare. 2 *Karl,* f. 20 okt. 1786. 3 *Anders,* kapellan i Sääminki. 4 *Margareta,* gift med kapellanen i Kihtelysvaara *David Petrelius.*

Mårten Kiljander, företrädarens son, var förut kapellan i Kivijärvi, kapellan här 6 mars 1822, vice pastor 21 dec. samma år, blef pastor i Wiitasaari 2 maj 1827.

Jakob Johan Lindström, kapellansson från Eno, f. 16 juli 1796, ordinerad 23 april 1818, vice pastor 20 maj 1826, kapellan här i nov. 1830. Död 24 nov. 1836. Var gift och hade 3 barn.

Karl Johan Weckman, klockareson från Pieksämäki, f. 11 maj 1798, prestvigd 6 juni 1821, tjenstgjorde i Rauta-

lampi, Hollola, Kärkölä, kapellan i Eno 1833, kapellan här 28 nov. 1838. Död 27 augusti 1844. Gift med *Charlotta Blomberg.*

Alexander Magnus Brummer, f. i Sysmä 5 jan. 1811, student 1832, prestvigd 17 maj 1834, bönehuspredikant i Sumiais 9 sept. 1835, kapellan här 28 okt. 1846. Död 25 juni 1855. Han var den siste kapellan här.

Sokenadjunkt.

Karl Alfred Weckman, f. 1 jan. 1831, prestvigd 15 dec. 1857, tjenstgjorde sedan i Nurmis, Libelits och Bräkkylä, sokenadjunkt på sistnämnde ställe 23 mars 1860.

ELIMÄ.

Elimä församling uppkom i medlet af 16:de seklet, såsom kapell under Pyttis. Ty år 1571 fanns här redan en egen kyrka och dess äldsta prester buro namn af kapellaner (1593). Emedan *Henrik Kasperson Wrede* till Nyenhof och Wredenhof med uppoffring af eget lif i slaget vid Kerkholm år 1605 räddade konung Karl IX:s lif sålunda, att han lemnade sin häst åt konungen och lät sig sjelf af polackarne huggas i stycken, förlänade konungen åt hans enka och barn Elimä fjerding till evärdelig egendom. Och då sönerne: kaptenlöjtnanten *Kasper* och assessorn i Svea hofrätt *Karl Henrik Wrede* den 18 aug. 1653 utnämndes till friherrar, fingo de Elimä till friherrskap och kunde kalla sig friherrar till Elimä. Den 24 mars 1640 förordnade höfdingen *Erik Gyllenstjerna,* „att Elimä nyss bygda kyrka, som med allone blifvit skild från Pyttis, skulle till vin och oblatkorn erhålla så stor del, som belöper sig på denna församling af de 12 tunnor spanmål, som Pyttis varit anslagne före Elimäs skilsmessa“. Sedan denna tid betraktades Elimä väl icke såsom ett eget, sjelfständigt pastorat, men ändock såsom ett annexpastorat, hvarest än kapellanen än någon i församlingen tillförordnad vice pastor skötte pastors göromålen. Till Pyttis pastorat räkna-

des Elimä ända till år 1743, då det genom den nya riksgränsen blef afskildt från Pyttis och kort derefter såsom annex lagdt under *Degerby (Lovisa)* stads nya pastorat. Genom nådigt reskript af 13 april 1863 blef Elimä annex skildt från Lovisa pastorat och förvandladt till ett eget pastorat af 3 klassen, der en kyrkoherde och en sokenadjunkt skola tjenstgöra. Redan under förra tider hade Elimä sokenadjunkter, ehuru icke fortfarande utan vid förefallna behof anställde. Utom större högtidsdagar hålles här svensk gudstjenst hvar tredje söndag om sommarn och hvar fjerde söndag om vintern.

Kapellaner.

Johannes Andreæ, underskref som kapellan Upsala mötes beslut 1593.

Carolus 1618.

Anders Hattulanius 1620.

Arvidus Johannis, Wiburg, 1639—1641, var år 1642 död, kallas kyrkoherde (= vice pastor).

Sigfrid Matthiæ 1647—1651, var förut kapellan i Wiborg och säger uti en supplik till grefve *P. Brahe* sig hafva blifvit befordrad till „*Elimä pastorat*". Erhöll af grefve *Brahe* 23 april 1650 frihet för 1648 års taxeringspenningar. Död 1651. Gift med *Agneta Andersdotter.*

Israel Caroli Ithimæus, var här kapellan 1642—1646, men kallar sig sedermera 1652—1657 kyrkoherde i Elimä.

Isaak Abrahami Nircko, slottsskrifvareson från Wiborg 1658—1677, kallar sig ock kyrkoherde i Elimä, men som vi sett samtida pastorer i Pyttis göra detsamma, kan man deraf sluta, att Elimä ändock icke hade egna, ordinarie pastorer. Gift med förenämnda *Agneta Andersdotter,* som dog 1674.

Olaus Dufva 1697—1725, var här coadjutor förut och kallar sig sedan än kapellan än pastor vicarius. Under hans tid var *Anders Kyander* först coadjutor 1704—1709 och från 1709—1712 kapellan. Dufva var 1727 död.

Karl Nircko 1723—1731, var år 1732 död.

Mag. *Fabian Gudseus,* kapellan här 1733, vice pastor i Elimä 1739, blef pastor i Wekkelaks 1741.

Salomon Gestrin, prestvigd 29 sept. 1728, kapellan här 7 april 1742, förordnad af general fältmarskalken grefve *Lacy,* genom fullmakt af 10 sept. 1742, till kyrkoherde i Elimä, å hvilket embete generallöjtnanten *Campenhausen* 1 dec. samma år utfärdade konfirmations fullmakt. Efter *Åbo fred* förlorade Gestrins fullmakter all kraft och verkan och han blef då här vice pastor. Död 5 jan. 1771.

Gift med *Dorothea Maria Bilang,* som dog 1784. Barn: 1 *Peter Henrik,* f. 1757. 2 *David Johan,* f. 1759. 3 *Erik Johan,* klockare i Elimä. 4 En dotter gift med sokenadjunkten *Erik Malanus* och 5 en annan dotter hette *Ulrika.*

Johan Westrell, f. 1719, pastorsadjunkt här 1745, kapellan 20 nov. 1771, vice pastor 9 aug. 1784. Död 5 aug. 1787.

Gift 1:o med *Maria Katarina Teubel* och 2:o med *Sara Elisabet Torell,* f. 1731 och död 1788.

Erik Jakob Backman, f. 1746, son till befallningsman *Erik Backman* och *Elisabet Juliana Zilliachs,* student 1768, prestvigd 3 febr. 1773, kapellan i Pyttis annex (= Strömfors) 12 apr. 1780, kapellan i Elimä 15 dec. 1788, vice pastor 31 aug. 1786. Död 15 apr. 1825, 78 år gammal.

Gift med *Anna Margareta Wiberg,* f. 1762 och död 25 apr. 1825, dotter till inspektoren på Peippola gård *Erik Wiberg.* Af deras 12 barn nämnas här 1 *Margareta Elisabet,* f. 1782, gift med kapellanen i Laukas *Karl Fredrik Norring.* 2 *Erik Fabian,* f. 1784, kornet, dog i Strömfors. 3 *Ulrika Charlotta,* f. 1786, dog i Strömfors. 4 *Gustaf Adolf,* kapellan i Iiti. 5 *Berndt Otto,* f. 1792, kronolänsman i Lappträsk. 6 *Henrik Johan,* f. 1794, skrifvare i Heinola. 7 *Perpetua Kristiana Konstantia,* f. 1802, gift med pastorn i Luhanko *Olof Nevander.* 8 *Agneta,* ogift.

Gustaf Johan Blylodh, var förut kapellan i Sibbo, kapellan i Elimä 1826, blef kapellan i Asikkala 1836.

Adolf Lyra, var förut kapellan i Aniala, kapellan här 24 maj 1837, vice pastor 28 nov. 1838, blef pastor i Rautus 1844.

Robert Toussaint Enckell, kapellan här 19 mars 1845, blef pastor i Elimä. Han var den siste kapellan här.

Kyrkoherde.

Robert Toussaint Enckell, pastorsson från Orimattila f. 11 aug. 1809, student 1828, ordinerad 22 juni 1833, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Willmanstrand, Kivineb, kapellan i Aniala 13 maj 1840, vice pastor 11 juli 1840, kapellan i Elimä 19 mars 1845, pastor här 23 maj 1864.

Gift med *Beata Sofia Schwartz,* f. 1817, dotter till majoren *Michael Henrik Schwartz.* Barn: 1 *Elin Beata,* f. 1845. 2 *Robert Henrik,* f. 1848. 3 *Anna,* f. 1851. 4 *Karl,* f. 1854. *Alexander Athniel,* f. 1856. 6 *Hanna,* f. 1858.

Sokenadjunkter.

Erik Malanus, ordinerad 25 febr. 1745 till pastors och sokenadjunkt här, förrättade pastors beställningen vid Kronobergs regimente, som var kommenderadt till fästningsarbete på Sveaborg, 1752—1753. Efter år 1781 var han endast sokenadjunkt.

Gift med *Ulrika Gestrin.*

Från år 1864.

Reinhold Theodor Gestrin, f. 1830, sokenadjunkt här 1864, vice pastor. Död 20 apr. 1868.

Gift 1864 med *Maria Theresia Relander,* f. 12 febr. 1834, pastorsdotter från Iiti. Barn: *Karl,* f. 1865 och *Helmi,* f. 1867.

ENONKOSKI såg och KOSKILA glasbruk.

Handelsbolaget „*Tichanows söner*“ beviljades genom nådig resolution af 6 maj 1859 rättighet, att vid *Enonkoski* såg och *Koskila* glasbruk aflöna en af domkapitlet konstituerad prest till predikant och barnlärare. För tyska arbetare hålles gudstjensten på tyska.

Predikant.

Ismael Ruuth, son till spanmålstorparen *Anders Ruuth,* f. i Askola 28 dec. 1828, prestvigd 29 jan. 1851, tjenstgjorde sedan i Helsingfors, Asikkala, Gustaf Adolfs soken, Wiborg och flere andra ställen tills han blef predikant här år 1859.

ENO- eller ENO-TAIPALE.

Angående uppkomsten af *Eno-* eller *Eno-Taipale* kapell anföres här en anteckning ur kyrkoboken i Ilomants så lydande: „Anmärkes, att i Eno före år 1761 funnits tvenne kyrkor, af hvilka den första utan tvifvel blifvit bygd under första presten *Wendalii* tid. Detta hus skall vara förr uppsatt än någon kyrka i Ilomants“. Vid kyrkostämman i Eno kapellkyrka 4 dec. 1791 väcktes första gången fråga om anställande af en särskild ständig prest vid kapellkyrkan och den 17 juni 1792 öfverlades ytterligare om denna angelägenhet och vilkoren för hans aflöning. Den 9 dec. 1792 anmälte kapellboerne sig hafva köpt bonden Markus Tykkyläins halfva kronohemman n:o 13 uti Eno by till kapellansbol och anhöllo fördenskull att utan förslag få utse den förste kapellanen, hvartill de kallade adjunkten *Jonas Lindström.* Genom nådig resolution af 24 juli 1793 biföll hans kongl. maj:t dertill, att en särskild kapellanen i Eno finge anställas. Aflöningen och tjenstgöringen reglerades vidare vid kyrkostämman den 30 nov. 1794, hvilket domkapitlet i Borgå fastställde 31 jan. 1795. Utom kapellanen antog kapellet år 1850 en personel sokenadjunkt, hvilken tillika skulle vara barnlärare, och då hans kejserl. maj:t sedermera genom nådigt reskript af 21 dec. 1857 förordnade, att Eno-Taipale kapell skall skiljas från Ilomants moderförsamling till ett eget konsistorielt pastorat, bestämdes derjemte, att 1 kyrkoherde och 1 ständigt varande sokenadjunkt derstädes komma att tjenstgöra.

Kapellaner.

Jonas Lindström, rusthållareson från Lillfinnas i Sibbo,

f. 1 mars 1769 (66?), prestvigd 4 mars 1790, kapellan i Eno 1 aug. 1795, vice pastor 15 nov. 1797. Död 2 dec. 1831.

Gift med *Maria Sofia Strömmer* från Sotkamo. Barn: 1 *Jakob Johan,* kapellan i Bräåkkylä. 2 *Aurora Maria,* ogift. 3 *Helena Sofia,* gift med pastorn i Ilomants *K. A. Molander.* 4 *Agatha Fredrika,* f. 20 jan. 1806, gift med kapellanen i Pielis *Filip Hellenius.*

Karl Johan Weckman, kapellan här 10 apr. 1833, blef kapellan i Bräåkkylä 1838.

Gustaf Robert Kekoni, kapellansson från Libelits, f. 14 apr. 1808, student 1831, ordinerad 20 dec. 1834, kapellan i Eno 6 nov. 1839. Död 27 jan. 1840, utan att tillträda.

Gift med *Fredrika Sofia Inwenius,* som i 2:dra giftet fick kapellanen i Hirvensalmi *F. F. Sirelius.*

Pehr Syrenius, f. 21 nov. 1813, ordinerad 15 dec. 1837, kapellan här 4 jan. 1841. Död 14 jan. 1849.

Lars Anders Landgren, pastorsson från Uguniemi, f. 28 juli 1818, student 1838, prestvigd 16 dec. 1840, bönehuspredikant i Rautavaara 29 sept. 1841, personel sokenadjunkt i Nilsiä 26 sept. 1846, kapellan i Eno 29 maj 1850, vice pastor 21 dec. 1853, blef pastor i Pelgjärvi 20 maj 1857. Han var den siste kapellan här.

Kyrkoherde.

Nils Gabriel Arppe, f. 30 mars 1823, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Sääminki, Luumäki, Klemis, Juuga, pastor i Eno 7 sept 1859.

Gift 1:o med *Karolina Snellman,* död 1849, barnlös. 2:o med *Klara Maria Malmberg,* död 1853, och 3:o med *Laura Johanna Wilhelmina Aschan.* Barn: 1 *Lina,* f. 2 sept. 1850. 2 *Klara,* f. 23 mars 1856. 3 *Selma,* f. 16 aug. 1857. 4 *Anna Amalia,* f. 1 febr. 1861. 5 *Arvid Josef,* f. 7 okt. 1862. 6 *Hanna,* f. 12 juni 1864. 7 *Nils Jonatan,* f. 24 jan. 1866. 8 *Elin Sofia,* f. 20 nov. 1867.

Personel sokenadjunkt.

Johan Jakob Strömmer, togs 20 nov. 1850 till perso-

nel sokenadjunkt här, blef sokenadjunkt i Kontiolax 4 aug. 1857.

Ordinarie sokenadjunkter.

Johan Henrik Gustavson, f. 6 mars 1821, prestvigd 30 sept. 1846, sokenadjunkt här 17 nov. 1858, vice pastor 22 dec. 1858. Död 27 febr. 1865.

Bengt Iwar Stenius, pastorsson från Pielis, f. 3 dec. 1833, prestvigd 5 maj 1858, sokenadjunkt här 1865.

Gift 1859 med *Evelina Durchman,* pastorsdotter från Queflax, död 30 juli 1867. Barn: 1 *Hilda Evelina,* f. 25 juli 1862. 2 *Anna Augusta,* f. 15 aug. 1865. 3 *Ida Maria,* f. 1 nov. 1866.

FORSBY bruksförsamling.

Sedan landshöfdingen *Lorenz Creutz* 16 sept. 1682 erhållit privilegium på anläggning af ett jernbruk i Forsby, och bruket kommit i stånd, lät han vid bruket uppföra en kyrka, som år 1688 blef färdig och som ännu står qvar. Efter Creutz tillföll det grefve *Reinhold Nieroth,* som var gift med *Hedvig Ulrika Creutz* och som år 1738 sålde bruket till brukspatronen *Abraham Nohrström,* hemma från Dalarne. Efter hans död köptes Forsby bruk af handlanderne i Stockholm *Meister, Schien, Falk* och *Hoffmans* arfvingar, af hvilka det inlöstes af kapten *Lars Falkenheim,* son till förenämnde Falk. Brukspresten åtnjöt i årlig lön 80 riksd. i riksgäldssedlar af brukets innehafvare och omkring 10 tunnor spanmål från kringliggande byars åboer. Bruksägaren hade *jus patronatus.* Efter år 1691 fördes skild mantalslängd för bruksförsamlingen. Sedan år 1826 har vid Forsby bruksförsamling ej mer varit någon skild predikant anställd. Se *Hippings Beskrifning* om Pernå socken.

Predikanter.

Henrik Hyppingh (Hipping), predikant här 1691—1710.

Anders Hipping 1726 torde hafva blifvit kapellan i Perno.

Benjamin Weckman, predikant här på majoren, baron *C. J. Creutz'* vokation 14 april 1736—1752.

Gift med *Katarina Totilius*, kapellansdotter från Perno.

Johan Åström, ordinerad 30 nov. 1750, predikant här 30 mars 1754. Död 13 okt. 1778, efterlemnade 3 barn.

David Hipping, predikant här 21 aug. 1779, blef 2 kapellan i Perno 1789.

Johan Henrik Forsskåhl, kapellansson från Perno, f. 1749, ordinerad 26 okt. 1776, huspredikant hos generallöjtnanten baron *Anders Henr. Ramsay* 27 maj 1778, sokenadjunkt i Perno 28 nov. 1781, extraordinarie bataljonspredikant vid Savolax fotjägare regimentet 16 april 1782, pädagog på Tervike 7 dec. 1782, predikant här 31 mars 1790. Död 1 mars 1805.

Gift med *Katarina Lyra*, kapellansdotter från Kärkölä.

Peter Johan Sundström, predikant här 12 april 1806, blef af konsistorium först suspenderad och sedan förafskedad från tjensten 16 sept. 1807. Tjenstgjorde efteråt såsom regimentspastor vid Wasa regimentet år 1809.

Samuel Ceder, predikant här 1807, blef kapellan i Borgnäs 1811.

Karl Tobias Belitz, länsmansson från Laukas, f. 18 dec. 1788, student 1812, ordinerad 5 sept. 1812, predikant här 16 jan. 1813. Blef sinnessvag och var den siste predikant här.

Gift med *C. W. Fischer*.

FREDRIKSHAMN och WEKKELAX.

Redan år 1427 omnämnes *Wekkelaks* såsom egen församling i *Juustens Chronicon* (p. 462) och innefattade då jemväl Kymene samt utgjorde en finsk landsförsamling ända till uppkomsten af Wekkelaks stad, som 30 mars 1653 erhöll uppstads privilegier, hvarefter staden antog ock en egen predikant. Ända till år 1723 bar staden samma namn som landsförsamlingen, men då hon sistnämnde år erhöll nya privilegier med stapelrätt, kallades hon efter konung *Fredrik* I *Fredrikshamn*. Från år 1728 till 1742 bildade

staden en skild svensk församling och aflönade en egen pastor, hvars tjenst likväl efter Åbo fred, hvarigenom Fredrikshamn lades under ryskt välde, förenades med pastorns i finska landsförsamlingen, hvilken vid inrättandet af ett skildt stift i Kymenegårds län, gjordes till *præses consistorii* och *domprost.* Den förra svenska stadspastorns lön anslogs till aflöning af en *svensk stadskapellan,* som fick benämning af *archidiaconus,* hvilken år 1752 här blef anställd. Emedan staden hade många tyska talande invånare, utverkade desse sig år 1772 rättighet att bilda en *tysk* församling med egen pastor; men med den ringa lön, som honom beviljades, kunde någon pastor icke berga sig, hvarföre härutinnan redan år 1778 gjordes den ändring, att svenska stadskapellanen eller archidiaconus skulle hvar fjerde söndag betjena tyskarne med gudstjenst.

Vid Fredrikshamns stifts förening med Borgå stift upplöstes konsistorium derstädes och pastorns benämning af domprost upphörde med samma, äfvensom archidiaconus återfick sin egentliga benämning af stadskapellan.

1. Wekkelaks landsförsamling.

Kyrkoherdar.

Arvidus 1427—1446. Se *Arwidssons Handlingar* II. 65. III. 86.

Martinus 154 . . Se *Arwidssons Handl.* III. 293.

Matthias Stigonis 1555—1560. Fälltes till 40 daler för det han, emot kongl. maj:ts bud, ej ville föra kronans skattehö till Wiborg. Skild, sannolikt för ålderdom, från kyrkoherde-embetet, erhöll han genom kongl. bref af 25 mars 1561 klockareräntan från Wekkelaks till underhåll för sig och sin hustru.

Johannes Wilcken 1561—1584.

Jacobus Laurentii 1587—1613. Genom kongl. bref af 15 sept. 1594 tillades honom skattfrihet för ett af honom upptaget ödeshemman om en hel skatt jord i Bemböle Wekkjärvi. Under hans tid uppbygdes här en ny kyrka

år 1588, hvartill hans maj:t, enligt kongl. bref 22 sept. 1587, skänckte den klocka, soken hade köpt af Olof Eriksson.

Bartholdus Bartholdi, Sæmingius, 1614—1623.

Gift med *Beata Jakobsdotter* och hade en son *Isaak*.

Matthias Jacobi, 1628—1669, var pastor och præpositus.

Ericus Matthiæ Hermigier, var förut stadspredikant här, pastor 1670—1676.

Gift med *Margareta Carstensdotter*.

Matthias Matthiæ Hermigier, var förut kapellan här, pastor 1677—1681. Död 15 april 1681.

Gift med *Barbro Johansdotter*. Deras dotter *Brita* blef gift med pastorn i Savitaipale *Mich. Heintzius*.

Nicolaus Nicolai Barck, 1682—1708, var pastor och præpositus. Död 1708.

Gift med *Sara Thauvonius*. Deras son *Nicolaus* blef kapellan här.

Mag. *Erik Dahlman*, Wiburg, son till lagläsaren i Lappvesi *Zach. Martinss. Dahlman*, student 1692, konsistorii notarie 1698, magister 1700, historiarum et moralium lektor i Wiborg 1701, pastor och prost här 1709. Död 1713 i Wesilaks. Se *Alopæus* l. c. p. 390—392. *Wallenius Om slägten Wallenius*. Tavastehus 1862 s. 22.

Gift med *Maria Starck (Storck?)*. Deras son *Gustaf* munsterskrifvare vid lifdragon regimentet.

Arvid Candelin, pädagog i Wekkelaks 1702, pastor här 26 sept. 1716, prost . . . . Död 21 april 1739, 61 år gammal.

Af hans barn känner man: I *Johan*, furir vid Kymenegårds bataljon, dog 1742. II *Brita*, gift 1731 med handelsman *Elias Kelsinius*. Deras barn: 1 *Arvid*, f. 21 juni 1732. 2 *Brita*, f. 22 nov. 1741. 3 *Gustaf*, f. 14 nov. 1746. III *Margareta*, gift 1738 med vice pastor *Karl Castelius*, som dog 1739 och IV *Arvid Kristofer*, f. 21 okt. 1719.

Domprostar.

Fabian Niklas Gudseus, f. 1700, magister 1729, ordinerad 1730 till pastors adjunkt i Pyttis, kapellan i Elimä

1733, regimentspastor vid Kymenegårds infanteri 1734, derifrån han tog afsked och blef vice pastor i Elimä 1739, pastor här 1741, kontraktsprost 1742, domprost och præses consistorii 1744. Död 6 juni 1790.

Han var tre gånger gift: 1:o med *Brita Katarina König*, pastorsdotter från Pyttis; 2:o med *Anna Forsell,* som dog 4 dec. 1766, 72 år gammal och 3:o 1780 med *Brita Maria Husing.* Af de begge första giften hade han barn, men af det sista inga. Barn af första giftet voro: I *Anders,* häradshöfding, gift 1762 med lagman *Matthias Martins* enka *Elsa Maria Bromell,* f. *Dichæus,* dotter till häradshöfd. *Karl Dichæus,* och hade barnen: *Brita Charlotta,* f. 9 mars 1763 och *Anders Nils Jakob,* f. 29 nov. 1766, student 1784, blef civilist. II *Katarina Charlotta,* som dog 1781 och var gift med handlanden i Fredrikshamn *Martin Wikman,* hvilken förut hade varit gift med *Anna Antonia Scheele,* som dog 1751. Barn af hans senare gifte voro: *a) Anna Katarina,* f. 24 sept. 1754, gift med handlanden *Filip Johan Giösling* och hade 5 barn: 1 *Martin Magnus,* f. 21 maj 1774, apothekare. 2 *Johan,* f. 26 juni 1777, militär. 3 *Niklas,* f. 26 juni 1778, öfverstabläkare. 4 *Maria Katarina,* f. 13 nov. 1779, gift med artilleri öfversten *David Nordman* och 5 *Ulrika Elisabet,* f. 29 dec. 1781. *b) Ulrika,* f. 28 dec. 1755, gift med handlanden *Jakob Ritonius,* utan barn. *c) Fabian,* f. 22 jan. 1757, handelsbokhållare. *d) Elisabet,* f. 3 jan. 1758. *e) Gideon,* f. 2 nov. 1759, student, blef mjeltsjuk. *f) Theresia,* f. 9 jan. 1761, dog ogift. *g) Tobias,* f. 7 apr. 1767, handlande, gift 1:o med pastor Indrenii dotter från Walkeala och 2:o med den förras syster *Klara Agatha Indrenius,* som dog 11 okt. 1800. *h) Otto,* f. 2 nov. 1771. III *Ulrika Helena,* gift 18 sept. 1761 med lektorn i Borgå *Gustaf Orræus.* Om deras barn se *Akiander Skolverket* p. 206. IV *Elisabet Margareta,* f. 4 jan. 1744, död 1808, gift med prosten i Jääskis *Esaias Polack.*

Mag. *Emanuel Indrenius,* pastorsson från Walkeala, f. 28 mars gl. st. 1753, student i Åbo 1771, magister 1775, ordinerad 24 jan. 1776 till domkyrkoadjunkt i Fredriks-

hamn, konsistorii notarie och domproste-adjunkt i Wiborg 1777, pastorssubstitut vid Katarinae svenska församling i S:t Petersburg under pastor Hougbergs sjuklighet 1778, hans efterträdare derstädes 1783, kallad till pastor i Fredrikshamn 1791, förordnad till domprost och præses consistorii samma år och tillträdde begge funktionerna 1792. Vid consistorii upplösning 1812 blef han kontraktsprost. Död 3 juni 1816.

Gift tre gånger: 1:o 1780 med *Hedvig Maria Hougberg,* dotter till pastorn i Petersburg *Isaak Hougberg* och *Katarina Levanus,* dotter till pastorn i samma församling *Gustaf Levanus* och *Hedvig Salonius.* Efter första hustruns död, som timade 25 apr. 1786, gifte Indrenius sig 1793 2:o med *Anna Maria Bruun,* f. 29 mars 1776, dotter till handlanden i Fredrikshamn *Karl Bruun* och *Elisabet Fabritius,* med hvilken han hade barnen: *Karl Emanuel, Leopold Edvard, Alexander* och *Karolina.* Och då barnens moder dog 17 nov. 1805, gifte Indrenius sig 1807 3:o med *Kristina Elisabet Bruun,* som var f. 8 jan. 1780, dog 20 febr. 1854, 74 år gammal, och var dotter till handlanden *Thomas Bruun* och *Johanna Marg. Fabritius,* och hade flere barn: 1 *Amalia Kristina,* f. 24 sept. 1808, död ogift 1841. 2 *Kristian,* f. 4 jan. 1809. 3 *Bernhard,* f. 4 jan. 1811, generallöjtnant, universitetets vice kansler, gift 1:o 1846 med *Natalia Wasilkowsky.* Barn: *Emanuel,* f. 1847. 2:o med *Maria Clayhills,* dotter till generalmajoren *Joh. Henr. Clayhills* och *Natal. Bruun.* 4 *Johanna Elisabet,* f. 1813, död 1815. 5 *Emanuel,* medicine doktor och lasaretsläkare i Åbo, gift 1:o med *Henriette Jakobina Lovisa Saurén,* dotter till politie borgmästaren i Helsingfors, lagman *Joel Jakob Saurén.* 2:o med hofrättsassessorn *Axel Florentin Ekestubbes* enka *Anna Aurora Adelaide Armfelt.*

Kyrkoherdar.

Johan Henrik Gustavson, f. i Nastola 4 jan. 1781, ordinerad 10 jan. 1806, predikant vid tyska och svenska församlingarne på Sveaborg 17 maj 1809, tjenstf. fånghus-

predikant dersammastädes 13 juni 1810, ordinarie predikant 10 jan. 1816, vice pastor 1817, pastor här 27 jan. 1818, prost 8 mars 1826. Död 24 okt. 1831.

Gift med *Hedvig Gustava Rosenström,* f. 18 nov. 1797, dotter till provincialläkaren, medicine doktorn och assessorn *Otto Berndt Rosenström* († 1819) och *Lovisa Ulrika Kuhlberg,* som dog 25 aug. 1826. De hade 5 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Augusta Isabella,* f. 2 okt. 1817, gift med pastorn i Gustaf Adolfs soken *Nils Robert Bonsdorff.* 2 *Edvard,* f. 12 nov. 1820, officer. 3 *Kristian,* f. 29 juli 1823, student 1840, mag. 1847, juris utriusque kandidat 1851, kopist i senaten 1852, kanslist 1856, protokollssekreterare 1858, referendariesekreterare 1862. Död 22 aug. 1864. Gift med *Aurora Helena Mennander,* borgmästaredotter från Kristinestad. (Se *G. A. Spåre Biografiska anteckningar* p. 232). 4 *Wendla Gustava Charlotta Karolina,* f. 2 aug. 1828, gift med vice pastor *Klas Israel Joakim Molander.*

Karl Johan Quist, son till stadsnotarien i Fredrikshamn *Elias Quist* och *Anna Elfvengren,* dotter till rådmannen *Karl Enok Elfvengren* och *Katarina Heidenstrauch.* Född 30 juli g. st. 1783, lärare vid normalskolan i Fredrikshamn 1804 och vid kretsskolan 1805, prestvigd 18 febr. 1806, archidiaconus i Fredrikshamn 10 apr. 1808, vice pastor 1812, pastor här 18 apr. 1833, tjenstf. kontraktsprost 1836, ordinarie 9 juni 1841. Död 11 nov. 1853.

Gift med *Katarina Nath,* f. 2 juli 1802, död 9 jan. 1853, handlandedotter. Barn: 1 *Karl Immanuel,* f. 23 sept. 1827, filosofie doktor, gift med *Selma,* länelandtmätaren Gabr. Poppii dotter. 2 *August Nathanael,* f. 12 sept. 1829, fabriksägare, gift med *Selma Katarina Ignatius.* 3 *Anna Katarina,* f. 29 aug. 1831, gift med landträntmästaren *C. F. von Fieandt.* 4 *Elisabet Amalia,* f. 28 febr. 1834, gift med sjökapten *Lars Krogius.* 5 *Anton Elias,* f. 1836, död 1852. 6 *Ernst Edvard,* f. 10 maj 1839, ingenör.

Mag. *Karl Wilhelm Enckell,* kantorsson från Helsinge, f. 4 sept. 1818, tjenstf. 2 lektor vid Wiborgs gymnasium 1842, ordinarie 1844, filosofie magister 1844, docens i gre-

kiska litteraturen 21 febr. 1848, prestvigd 6 juni 1852, konrektor vid högre elementarskolan i Helsingfors 8 nov. 1854, pastor här 23 apr. 1856, prost 14 juli 1860.

Gift 1:o med *Aurora Charlotta Forss,* länsmansdotter, f. 24 apr. 1828, död 29 aug. 1858, och hade med henne sonen *Oskar Wilhelm,* f. 7 apr. 1852. 2:o 1860 med *Alexandra Fredrika Wendla Hel. Appelberg,* f. 3 maj 1832, dotter till öfversten *Adolf Appelberg* och *Wendla Helena vonBrandenburg.* Deras barn: *Aina Helena,* f. 15 nov. 1860. *Ernst Karl,* f. 26 juli 1862. *Helmi Augusta,* f. 20 mars 1864 och *Axel Waldemar,* f. 4 sept. 1866.

Kapellaner.

Jacobus 1582, blef pastor.

Laurentius Johannis 1593.

Bartholdus Bartholdi, Saemingius, 1610—1614, blef pastor.

Matthias 1615.

Henricus Petri, 1633—1659, blef pastor i Walkeala.

Matthias Matthiæ Hermigier, 1665—1676, blef pastor.

Jakob Pajalinus, 1678—1693, var 1694 död.

Jeremias Argillander 1697—1706, drunknade år 1706 och efterlemnade enka.

Johan G. Hermigier, var förut adjunkt hos företrädaren, kapellan här 1707—1724.

Nicolaus Barck, pastorsson, kapellan här 1724—1728.

Joel Petræus, kapellan här 1729—1737. Död 1737.

Gift 17 dec. 1728 med *Margareta Helsingius.* Barn: 1 *Karl Krister,* f. 19 okt. 1729. 2 *Margareta Maria,* f. 24 mars 1731, gift 1:o med pastor . . . och 2:o med saltpetersjuderidirektören *Abrah. Argillander,* hvars första fru *Maria Helsingius* var pastorsdotter från Iisalmi. 3 *Joel Jakob,* f. 7 aug. 1732, archidiaconus i Borgå. 4 *Elisabet,* f. 11 jan. 1734.

Gabriel Torrlund, kapellan 23 nov. 1737, död 1738, innan han tillträdde.

Erik Anders Thun, ordinerad 1736, kapellan här 27

juni 1738, flyktade under kriget bort, utan att återvända, blef sedan pastor i Jorois 1743.

Gustaf Lilius, kapellan här efter Thun, med consistorii Aboensis fullmakt af 11 maj 1743, utfärdad på landshöfdingen i Finland *Balthasar von Campenhausens* befallning och hennes kejserl. maj:ts förordning af 8 nov. 1742 derom, att bortflyktade personers beställningar skola återbesättas med andra. Blef pastor i Wederlaks 1751.

Fredrik Langell, pastorsson från Savitaipal, student i Åbo 1745, ordinerad i Fredrikshamn 1748, kapellan här 24 okt. 1751, vice pastor 1761. Död 1774. Under hans tid inlöstes ett kronorusthåll i Strömsby till kapellansbol.

Gift 1:o med *Anna Maria Polack,* död 1765, dotter till häradsskrifvaren *Lars Polack* och *Sofia Eleonora Tillman,* och 2:o med *Walborg Ring,* handelsmansdotter. Af hans 13 barn dogo 9 i barndomen. De öfriga voro: 1 *Henrik Johan,* f. 8 okt. 1754, subchirurg. 2 *Lars Wilhelm,* f. 22 sept. 1756, subchirurg. 3 *Kristina,* gift 1:o med kapellanen i Klemis *Johan Ahlquist* och 2:o med hans efterträdare *Anders Creander.* 4 *Fredrik,* läkare.

Johan Wilhelm Solitander, pastorsson från Pyttis (?), f. 1739, student 1766, ordinerad 1766, konsistorii notarie i Fredrikshamn 1768, vice pastor 1774, kapellan här 7 maj 1776. Död 27 dec. 1790.

Gift med *Maria Lydenius.* Barn: 1 *Mertha Maria,* f. 1781, gift med vice pastorn i Mörskom mag. *G. A. Belitz.* 2 *Johanna Lovisa,* f. 9 apr. 1782. 3 *David Gustaf,* f. 29 dec. 1783.

Anders Rågback, son till en gårdsinspektor, f. 1759, ordinerad i Wiborg 1781, kapellan i Suomenniemi 1783, kapellan här 1791. Död 27 febr 1799. Var begifven på starka drycker.

Gift med *Lovisa Charlotta Winter,* pastorsdotter från Savitaipale. Barn: 1 *Karl Anders,* f. 1784. 2 *Anna Elisabet,* f. 1785. 3 *Johan Fredrik,* f. 1787. 4 *Gustaf Wilhelm,* f. 1789. 5 *Katarina Lovisa,* f. 1791. 6 *Peter Henrik,* f. 6 jan. 1795.

Karl Appelroth, klockareson från Korpilax, f. 29 nov. 1770, ordinerad i Wiborg 1793, adjunkt vid finska församlingen i Petersburg 1798, kapellan utan förslag och val i Wekkelaks 1799. Död i sept. 1805.

Gift med *Katarina Spenner.*

Olof Pesonius, kapellan här 1806, vice pastor 1812, blef pastor i Mäntyharju 1824.

Johan Reinhold Winter, kapellan här 21 mars 1827, blef kapellan i Joutseno 1829.

Johan Tengén, klockareson från Sakkula, f. 16 mars 1796, klockare i Jääskis 1815—1816, student i Åbo 1818, tjenstf. lärare vid elementarskolan i Fredrikshamn 24 jan. 1821, ordinerad 15 dec. 1821, tjenstgjorde sedan dels som prest, dels som lärare tills han erhöll fullmakt på elementarläraretjensten i Fredrikshamn 12 mars 1828, kapellan här 11 aug. 1830, vice pastor 23 apr. 1845. Död 27 aug. 1854.

Gift 1827 med *Ulrika Charlotta Rosenström,* syster till pastor Gustavsons fru (se ofvan). Barn: 1 *Johan Albert,* theologie kandidat, pastor för lutheraner i Olonetska guvernementet. 2 *Amanda Isabella Gustava,* f. 8 juni 1833, ogift. 3 *Berndt Fridolf,* f. 10 mars 1836, kronolänsman, gift med . . . . *Bonsdorff.*

Anton Tilly, bondson, f. i Wekkelaks 20 nov. 1814, prestvigd 16 dec. 1840, tjenstgjorde sedan i Fredrikshamn som adjunkt och sånglärare vid skolan och kadetkorpsen, vice pastor 29 mars 1854, kapellan här 22 aug. 1855.

Gift med *Mathilda Gustava Nyman,* f. 26 aug. 1839, dotter till patrulljakts uppsyningsmannen *Nyman.* Barn: *Aina,* f. 20 mars 1862; *Hilma,* f. 26 mars 1864 och *Emma,* f. 15 aug. 1865.

2. Wekkelaks stadsförsamling.

Då här hvarken kan uppgifvas tiden, när Wekkelaks lilla uppstad först antog en predikant, icke heller sägas, hvem som var den sista predikanten, uppräknas här endast de, hvilka till namnet blifvit kände.

Stadspredikanter.

Ericus Matthiæ Hermigier, var förut skolkollega i Wiborg, stadspredikant 1665—1669, blef pastor loci 1670.

Henricus 1676.

3. Fredrikshamns svenska stadsförsamling.

Kyrkoherdar.

Johan Sipelius, f. i Österbotten, ordinerad i Stockholm af Åbo biskopen *Witte* 22 maj 1723, adjunkt vid domkyrkan i Åbo tills han på Fredrikshamns stads kallelse, utan förslag, erhöll konglig fullmakt å pastorsbeställningen i Fredrikshamn 17 jan. 1728. Död 20 febr. 1737. Var en trogen och rättsinnig lärare. Se *Alopæus,* l. c. p. 312.

Gift med *Maria Andersen.* Barn: 1 *Maria,* f. 28 juni 1730. 2 *Margareta,* f. 23 jan. 1732, gift med pastorn i Jorois *Elias Paldanius.* 3 *Kristina,* f. 20 aug. 1736, dog ogift.

Mag. *Johan Ramklou,* magister 1735, predikant vid Fagerviks bruk 1736, pastor här 1738. Död 25 okt. 1741. Vid riksdagsmannavalet år 1740 sökte Ramklou genom oredliga utvägar förskaffa sig röster till riksdagsman, reste ock sjelf till Stockholm, men fick ej inträde i ståndet. Under rättegången härom mot honom dog han. Han var en man, som af magistraten beskylldes för sådant som ingen verldslig och ännu mindre någon rättsint prestman anstår.

Gift 1739 med *Inga Brita von Bromell,* f. 1712, död 1748.

Mag. *Johan David Alopæus,* kallad till pastor i svenska församlingen och konfirmerad genom konglig fullmakt af 8 okt. 1740. Emedan den kongl. resolution, hvarmedelst Alopæus utnämndes till svensk pastor i Fredrikshamn, innehåller upplysningar om tillgången vid prestval i sagde stadsförsamling, produceras den här in extenso.

Kongl. maj:ts nådiga resolution på Fredrikshamns stads svenska församlings underdå-

niga supplik. Gifven Stockholm i rådkammaren den 10 sept. 1740 [1]).

Sedan kongl. maj:t under den 1 juli sistlidet i nåder förordnat, att den svenska församlingen i Fredrikshamn må skiljas från Wekkelaks landsförsamling och således få betjena sig af särskilde prester till gudstjenstens vidmakthållande i stadens egen kyrka m. m., hafver bemälde svenska församling ej mindre nu än tillförene i underdånighet anhållit, det kongl. maj:t måtte täckas i nåder förordna magister *Hans David Alopæus* till den andra kyrkoherden vid merbemälte svenska församling uti den aflidne kyrkoherden Arvid Candelins ställe, emedan han erhållit församlingens enhälliga val och under det han nu öfver halftannat år betjent församlingen ådagalagt besynnerliga prof af en rättsinnig och nitälskande prestmans lära och lefverne.

Denna underdåniga ansökning hafver kongl. maj:t hos sig i behörigt öfvervägande komma låtit; och som consistorium i Borgå uti dess underdåniga skrifvelse af den 16 maj 1739 förklarat sig icke hafva något att erinra emot denna mag. Alopæus, utan äfven gifvit honom ett godt beröm och vitsord, så hafver kongl. maj:t i nåder velat lemna dess bifall och samtycke till den stadsförsamlings i Fredrikshamn gjorda underdåniga ansökning att få honom Alopæus till den andra kyrkoherden och derpå för honom dess nådiga fullmakt utfärda låtit.

Hvad i öfrigt beträffar sättet, huru med prestvalen i Fredrikshamns stadsförsamling i framtiden förhållas bör och hvarom härtills icke något visst varit stadgadt, hafver kongl. maj:t för mera ordning skull i nåder funnit bäst vara, att prestvalen dersammastädes icke på rådstugan utan i kyrkan böra anställas, och det på vanligt sätt, sedan consistorium gifvit missive åt trenne prestmän till att låta der i församlingen höra sina embetsgåfvor. Skulle församlingen, utom de trenne, begära att höra den fjerde, bör församlingen deruti villfaras, såvida consistorium mot samma

---

[1]) Finnes förut tryckt i *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* V. 71—73.

begärde fjerde prestmans lära och lefverne icke kunde hafva något att andraga och påminna; kommandes sedan den af dessa fyra, som församlingens mesta röster undfår, hos kongl. maj:t af consistorio i underdånighet att allena föreslås.

Hvilket församlingen till svar och underdånig efterrättelse länder. Förblifvandes kongl. maj:t densamma med nåd och ynnest bevågen. Datum ut supra.

Friedrich.

Gust. Boneauschiöld.

Alopæus blef pastor i Leppävirta 1743, hvarefter någon skild pastor för svenska församlingen ej vidare anställdes.

Archidiaconi.

Sigfrid Kristogerus Ignatius, pastorsson från Thusby, f. 1710 (1712), kapellan i Helsinge 1734, kallad till archidiaconus och svensk kapellan och derjemte till skolrektor i Fredrikshamn 10 juni 1752, assessor consistorii 1753. Död 1760. Var känd för grundlig lärdom och gjorde sig allmänt aktad och älskad.

Gift med *Elisabet Petræus,* dotter till banko bokhållaren i Stockholm *Petræus,* f. 1710, död 1752. Barn: I *Kristian Cruciger,* f. 1736, student 1757, kollega inferior i Fredrikshamn 1760, blef svagsint och tog afsked 1765. II *Patientia Kristina,* f. 30 nov. 1738, död 1831, gift 27 dec. 1758 med stadssekreteraren, vice borgmästaren i Helsingfors *Alexander Stichæus,* som var född i Hauho 31 aug. 1732 och dog 1797. De hade 8 barn, bland hvilka den yngste sonen *Johan Fredrik,* f. 22 febr. 1778, död 28 nov. 1853, var landshöfding öfver Tavastehus län, gift med *Fredrika Eleonora Ekholm,* f. 1777, död 1819, dotter till fältbokhållaren *Fredrik Ekholm* och *Ulrika Eleonora Ljungberg.* De hade 4 barn. Se *G. A. Spåre, Biografiska anteckningar* p. 160—162. III *Sara Elisabet,* f. 1740, gift med handlanden i Fredrikshamn *Joel Longa,* utan barn. IV *Maria Prudentia,* f. 11 juli 1744, död 1813, gift med

regimentsfältskären, assessoren *Kristofer Frentzell*, utan barn. V *Bengt Jakob*, pastor i Ruokolaks. VI *Johan Sigfrid*, f. 2 juli 1749, död 20 aug. 1831, ogift, var handlande och dansk konsul i Wiborg.

Jakob Corsberg, f. i Åbo, ordinerad i Fredrikshamn 15 mars 1760, archidiaconus här efter Ignatius 20 maj 1765, vice pastor 1769, assessor consistorii 1771. Död 12 juli 1778.

Gift 1765 1:o med *Kristina Margareta Thun*, f. 17 dec. 1739, död 1766; 2:o år 1767 med *Gertrud Elisabet Brusin*, dotter till handlanden *Johan Brusin* och *Maria Helena Agander*, f. 31 jan. 1748. Barn: 1 *Jakob Johan*, archidiaconus här och sedan pastor i Wederlaks. 2 *Henrik Emanuel*, f. 11 sept. 1772. 3 *Karl Anders*, f. 25 nov. 1774, militär, och 4 *Maria Elisabet*, f. 26 maj 1778.

Mag. *Bengt Jakob Ignatius*, son till förenämnde, archidiaconus och pastor vid tyska församlingen 1780, blef pastor i Ruokolaks 1788.

Peter Adolf Europæus, var förut lärare vid normalskolan, archidiaconus och tysk pastor här 1790, blef pastor i Savitaipale 1795.

Jakob Johan Corsberg, son till förenämnde, archidiaconus och tysk pastor här 1795, vice pastor samma år, blef pastor i Wederlaks 1807.

Stadskapellaner.

Karl Johan Quist, archidiaconus 10 apr. 1808, stadskapellan och vice pastor 1812, blef pastor loci 1833.

Johan Henrik Ekelund, stadskapellan här 17 febr. 1836, blef kapellan i Puumala 1841.

Mag. *Samuel Henrik Nordström*, stadskapellan här 12 apr. 1843, blef kapellan i Iiti 1853.

Mag. *Adolf Fredrik Gräsbeck*, f. i Jorois 4 aug. 1828, magister 1850, tjenstgjorde sedan som lärare i Helsingfors, Kexholm och Fredrikshamn, der han var andra kollega sedan 1853, prestvigd 10 juni 1855, stadskapellan 22 apr. 1857, vice pastor 1860.

Gift 1853 med *Ida Adolfina Järnefelt,* f. 25 mars 1834, dotter till pastorsadjunkten *Johan Adolf Järnefelt* och *Anna Sofia Brandt.* Deras barn: 1 *Anna Elin Adolfina,* f. 14 juni 1854. 2 *Ida,* f. 6 juli 1856. 3 *Edith Sofia,* f. 12 jan. 1859. 4 *Kristina,* f. 12 jan. 1861 och 5 *Hanna Maria,* f. 29 apr. 1865.

4. Fredrikshamns tyska stadsförsamling.

Pastorer.

Fabian Reinhold Burmeister, tysk pastor här 1772—1778, skickades till Kexholm 1778, der han hölls under uppsigt.

Gift 1:o med *Elisabet Paulin,* som dog 1771 och efterlemnade en dotter *Kristina,* f. 26 sept. 1770, och 2:o med *Anna Katarina Elisabet Strickert.* Barn: 1 *Georg,* f. 16 apr. 1773. 2 *David Johan,* f. 24 nov. 1774. 3 *Maria Johanna,* f. 30 dec. 1776. 4 *Mårten Joakim,* f. 10 nov. 1778. 5 *Anders Sigfrid,* f. 17 aug. 1784. 6 *Samuel,* f. 10 apr. 1786 och 7 *Peter Paul,* f. 29 juni 1787.

Efter honom höllo archidiaconi tysk gudstjenst i staden.

5. Finska kadetkorpsen.

Kadetskolan på *Haapaniemi* kronohemman i Rantasalmi soken, inrättad år 1780, blef efter vexlande öden reorganiserad genom nådigt förordnande af 24 mars 1812 och kallad *topografiska korpsen* hvilken dock icke heller var unnad lång tid af verksamhet, emedan korpsen, sedan alla dess största bygnader 27 sept. 1818 uppgått i lågor, flyttades till Fredrikshamns stad, der den under en ny benämning af *finska kadetkorpsen* öppnades 5 mars 1821. Religionsläraren vid korpsen, som tillika är korpsens pastor, höll i början hvarannan söndag derefter hvar söndag gudstjenst inom korpsens lokal, hvilket sedermera eller år 1843 ändrades derhän, att korpsen begagnar stadens kyrka, der pastorn i tur med stadens presterskap predikar hvarje fjerde sön- och helgdag.

Pastorer.

Mag. *Erik Anders Chrons,* lärare vid topografiska korpsen på Haapaniemi 1 mars 1813, prestvigd 26 okt. 1818, pastor vid korpsen 1821—1824, blef pastor i Helsingfors 1824.

Mag. *Karl Gustaf von Pfaler,* f. 7 mars 1791, student 1810, tjenstf. kollega i Åbo 1815—1816, magister 1815, lärare vid löjtnanten Gripenbergs uppfostringsinstitut 8 juni 1816, lärare vid kadetkorpsens deraf bildade elementarskola 12 mars 1822, pastor vid kadetkorpsen 1824—1827, blef pastor i Tenala 23 apr. 1827, prost 1836, pastor i Lojo 1841.

Frans Peter von Knorring, f. 6 okt. 1792, lärare vid topografiska korpsen på Haapaniemi 13 juni 1817, prestvigd 12 juli 1827, pastor vid korpsen i augusti samma år, pastor i Finström på Åland 1833.

Gift med *Ebba Helena Lybecker,* f. 27 maj 1794. Deras barn: 1 *Kristina Elisabet,* f. 14 aug. 1822. 2 *Mathilda Helena,* f. 18 jan. 1824. 3 *Eva Augusta,* f. 22 mars 1825. 4 *Wilhelmina Margareta,* f. 20 aug. 1826. 5 *Ebba Josefina,* f. 1 mars 1829. 6 *Filip Egenolf,* f. 8 aug. 1833.

Mag. *Henrik Tallqvist,* f. 24 apr. 1804, student 1819, magister 1823, lärare vid kadetkorpsen 20 nov. 1825, prestvigd 11 juni 1834, pastor här 19 juni samma år, pastor i Euraåminne 31 dec. 1836, prost 1841, pastor i Kangasala 1851.

Gift 1834 med *Antoinette Lovisa Gustava Stjernvall,* f. 11 febr. 1818, dotter till löjtnanten *Hans Henrik Stjernvall.* Barn: 1 *Alina Fredrika,* f. 24 nov. 1835, gift med possessionaten *Agathon Meurman.* 2 *Hilma Josefina,* f. 5 aug. 1837, gift med professor *Axel Wilhelm Liljenstrand.*

Mag. *Daniel Fredrik Walle,* f. 21 jan. 1802, student 1819, magister 1827, lärare vid korpsen 17 aug. 1827, prestvigd 20 dec. 1834, pastor 1 aug. 1837, blef pastor i Leppävirta 1844.

Mag. *Jakob Johan Amnell,* satak., f. 4 maj 1807, student 1824, magister 1832, tjenstf. kollega i Tavastehus

1834, interims kollega i Åbo 1835, lärare vid kadetkorpsen 1836, och derjemte pastor 1845. Död 22 maj 1847.

Gift 1839, med *Elisabet Karolina Kristina Hästesko,* f. 26 nov. 1811. Barn: *Jakob Emil,* f. 14 aug. 1845.

Nils Wilhelm Åberg, prestvigd 21 juni 1829, lärare vid kadetkorpsen 9 febr. 1836, och derjemte pastor 1847, blef pastor i Mola 1850.

Mag. *Klas Collan,* var förut lärare vid fruntimmersskolan i Helsingfors, prestvigd 25 maj 1850, tjenstf. pastor och religionslärare vid kadetkorpsen 1 aug. 1850, ordinarie 5 febr. 1852, blef pastor i Parikkala 1864.

Johan Gustaf Mannelin, f. 25 dec. 1828, student 1848, prestvigd 30 mars 1853, tjenstgjorde sedan i Sjundeå, och som predikant i Degerby, religionslärare och tjenstf. pastor här 1864. Död 8 juni 1865.

Gift med *Betty Wilhelm. Karolina Rennerfelt,* f. 1822, dotter till löjtnanten *Adolf Reinh. Rennerfelt.*

Mag. *Berndt Adolf Reinholm,* f. i Raumo 19 apr. 1821, student 1840, magister 1847, tjenstf. rektor vid lägre elementarskolan i Jakobstad 1848, d:o i Tammerfors 1849, ordinarie rektor i Tammerfors 17 maj 1853, tjenstf. religionslärare och pastor här 1 jan. 1866, ordinarie 14 febr. 1867.

Gift med *Sofia Wilhelmina Westerberg,* f. 26 maj 1829. Barn: 1 *Hjalmar Alexander,* f. 20 aug. 1854. 2 *Berndt Agathon,* f. 4 juli 1857. 3 *Hugo Leonhard,* f. 23 sept. 1859. 4 *Selma Olivia Wilhelmina,* f. 2 juli 1861. 5 *Gustaf Adolf,* f. 4 juli 1863.

GUSTAF ADOLFS församling.

Redan år 1541 omnämnes *Koskipää* i sammanhang med *Sysmä* af *Porthan* i *Juusténs Chronicon* p. 637. Sannolikt utgjorde Koskipää redan den tiden ett kapell till Sysmä, ehuru man ej känner namnen på derstädes tjenstgörande prester förrän från 17:de seklet. Generalguvernören, grefve *P. Brahe* anslog till kapellansbol ett hemman af $2\frac{3}{4}$ öres skatt, beläget i Koskipää by. Af hvilken anled-

ning man sedermera begynte kalla kapellet efter *Hartola* by, hafva vi oss icke bekant. Det är möjligt, att kyrkan flyttades till Hartola by, och att församlingen då uppkallades efter kyrkans nya läge. Genom konglig resolution af af 31 aug. 1784 skildes Hartola kapell från Sysmä moderkyrka till ett eget konsistorielt pastorat, hvilket efter kronprinsens namn kallades *Gustaf Adolfs* församling.

Kyrkoherdar.

Anders Streng, son till kapellanen i Jämsä *Anders Johan Streng*, var här sokenadjunkt sedan 15 aug. 1764 och tillvann sig församlingens förtroende till den grad, att då frågan om kapellets förvandling till ett eget pastorat ingick till konungens afgörande, anhöllo församlingsboerne, att sokenadjunkten Streng blefve utan förslag utnämnd till den förste pastor, hvartill konungen biföll den 31 aug. 1784. Hans verksamhetstid blef dock icke lång, då han redan den 17 okt. 1785 afled.

Gift med *Anna Hirn*, som dog 29 dec. 1817, barnlös.

Lars Abraham Hoffrén, kyrkoherdeson från Sortavala, f. 1748, student i Åbo 1767, prestvigd 3 febr. 1773 till extraordin. bataljonspredikant vid Björneborgs regimente, ordinarie bataljonspredikant 30 juni 1775, pastor vid Jägerhorns regimente 15 maj 1782, pastor här 15 maj 1786, fältprost 9 juni 1800. Död 9 febr. 1822.

Gift 1:o 1779 med *Maria Elisabet Södermarck*, handelsmansdotter från Lovisa och 2:o 1800 med *Anna Ulrika Toll*, f. 1758, död 1807, dotter till öfverstelöjtnanten *Fredrik Wilh. Toll.* Barn: 1 *Abraham Wilhelm*, f. 1780, blef jurist och dog 1808. 2 *Sigrid Helena*, gift 1804 med universitetsadjunkten, sedermera logices och metafysices professorn *And. Joh. Lagus.* 3 *Israel Reinhold*, pastor i Taipalsaari. 4 *Margareta Elisabet*, gift med löjtnanten *Adolf Gestrin.* 5 *Virginia Sofia*, ogift. 6 *Gustaf Adolf*, kapellan i Aniala De öfriga 3 barnen dogo i yngre åren.

Mag *Berndt Johan Gadd*, son till vice landtmätaren *Jakob Johan Gadd* och *Brita Indrén*, f. 19 nov. 1768, ma-

gister 1792, prestvigd 5 sept. samma år till extraordin. bataljonspredikant vid Björneborgs regimentes rusthålls bataljon, pastor i Sulkava 24 juni 1811, fältprost 20 okt. 1812, pastor här 17 mars 1824. Död 24 juli 1829.

Gift 1:o med *Helena Katarina Dahlgren,* dotter till kapellanen vid domkyrko finska församling i Åbo *Gustaf Dahlgren,* hvaraf en dotter *Katarina Sofia,* gift 1816 med kapellanen i Sysmä *Gustaf Wilhelm Wiksten.* 2:o med *Johanna Fredrika Pastelberger,* hvaraf dottern *Johanna Emilia,* ogift.

Arwid Gottfried Nordqvist, var förut kapellan i Helsinge, pastor här 17 nov. 1830, blef pastor i S:t Michel 1839.

Mag. *Nils Robert Bonsdorff,* son till theologie professorn *Jakob Bornsdorff,* f. 22 sept. 1803, tjenstf. lärare vid kadetkorpsen 22 juni 1830, ordinarie lärare i mathematiken vid samma korps 17 jan. 1831, magister 1832, prestvigd 19 dec. 1838, pastor här 6 april 1842, prost 30 juli 1851. Död 7 okt. 1859.

Gift med *Augusta Isabella Gustavsson,* f. 1817, pastorsdotter från Fredrikshamn. Deras barn: 1 *Julia Malvina,* f. 1836, gift med kapellanen *Adolf Magnus Winter.* 2 *Karl Robert,* f. 1838, kollega i Jyväskylä. 3 *Axel Edvard,* f. 1840, artilleri löjtnant. 4 *Ernst Jakob Woldemar,* f. 1842, lärare vid folkskoleseminarium. 5 *Georg Hugo,* f. 1844, artilleri löjtnant. 6 *Anna* och 7 *Wendla,* tvillingar, f. 1849 och 8 *Maximilian,* f. 1854, scholaris.

Johan Filip Danielsson, son till kronofogden *Daniel Filip Danielsson* och *Anna Gustava Schöring,* f. i Wörå 19 juni 1814, prestvigd 18 dec. 1839, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi, vice pastor 1848, kapellan i Hauho 15 febr. 1851, pastor här 1865.

Gift 1:o 1842 med *Eva Sofia Johanna Maria Strömborg,* kollegii kamreraredotter, död 25 febr. 1847 och 2:o 1848 med *Amanda Lovisa Palander,* pastorsdotter från Thusby, f. 25 apr. 1825, död 30 dec. 1858. Barn: 1 *Sofia Johanna,* f. 18 febr. 1847. 2 *Johan Richard,* f. 7 maj 1853, schola-

ris. 3 *Jenny Anna Katarina,* f. 12 mars 1855. 4 *Alfred Filip,* f. 18 juni 1856.

Kapellaner.

Eskel 1634, 1635.

Johannes Bartholdi 1639—1665.

Jakob Bernhardi Gåsman 1669—1675, blef pastor i Sysmä 1676.

Erik Koskman 1678—1688.

Martinus Etholœnius, pastorsson från Lampis, der han först var sin faders vice pastor, kapellan här 1691—1710.

Reinhold Hertz 1725—1729. Död 1729.

Anders Forselius, var förut kapellan i Heinola, kapellan här 1 maj 1731, blef pastor i Kristina 1737.

Samuel Heintzius, pastorsson från Savitaipale, ordinerad 30 juni 1732, kapellan i Hartola 1 okt. 1737, vice pastor. Död 21 apr. 1785.

Gift med *Anna Stina* . . . . . Barn: *Samuel,* hofrätts auskultant, *Arvid,* sergeant, *Gabriel,* f. 1754, student 1775, och en dotter gift med adjunkten *Karl Henr. Tuderus.*

Karl Streng, var förut regimentspastor, kapellan här 13 okt. 1788, blef pastor i Sysmä 1790.

Johan Ingman, kapellan här 22 aug. 1791, blef kapellan i Liljendal 1793.

Lars Homén, son till kapellanen i Kiukais *Johan Homén* och *Margar. Leistenius,* f. 12 febr. 1764, student i Åbo 1781, ordinerad 19 mars 1790, kapellan här 17 sept. 1794, vice pastor 1803. Död 15 sept. 1807.

Gift med *Fredrika Lovisa Leopold,* kapellansdotter från Iiti, och hade med henne 5 barn, af hvilka här nämnas 1 *Johan Fredrik,* pastor i Pieksämäki. 2 *Karolina,* ogift.

Mag. *Henr. J. Seleni,* klensmedsson från Borgå, f. 14 jan. 1773, student i Åbo 1794, prestvigd 16 mars 1798, magister 1798, kapellan i Luhanko 7 juli 1803, kapellan här 10 aug. 1808. Död 23 jan. 1819.

Gift 1814 med *Eva Fredrika Tandefelt,* dotter till

kaptenen *Fredrik Tandefelt.* Föddes 1792 och fick i andra giftet kapellanen *Joh. Fredr. Bergh.* Hennes dotter med Seleni *Fredrika Henrika,* f. 24 apr. 1817, blef 1838 gift med pastorsadjunkten i Nurmijärvi *Karl Gustaf Bergstadi,* som var född 9 juni 1814, prestvigd 19 juli 1836, död 13 dec. 1841, och efterlemnade en son *Gustaf Fredrik,* som var kontorsskrifvare i banken och vandrade sedan till Amerika 1865.

Timotheus Wahlberg, son till en bonde i Askola, som hette Nokia, f. 2 maj 1791, prestvigd 8 juni 1814, kapellan här 19 dec. 1819. Död 26 febr. 1833. Gift med *Kristina Elisabet Östergren,* f. 1796, död 1825. Deras dotter *Karolina Elisabet,* gift med kapellanen i Jokkas *Adam Salmén.*

Tobias Jakob Ticcander, kapellansson från Sysmä f. 13 jan. 1792, ordinerad 20 apr. 1816, kapellan här 26 mars 1834. Död 5 nov. 1842, ogift.

Johan Napoleon Sirelius, var förut pastorsadjunkt i Hirvensalmi, vice pastor 1843, kapellan här 25 okt. samma år, blef kapellan i Hirvensalmi 1852.

Reinhold Olivier Gahmberg, son till landtmäteridirektören *Gust. Reinh. Gahmberg,* f. i Pieksämäki 29 sept. 1809, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Iiti och Elimä, vice pastor 1846, kapellan här 4 okt. 1854. Död 20 sept. 1864.

Gift 1:o 1844 med *Charlotta Karolina Relander,* f. 8 apr. 1808, kapellansdotter från Iiti, dog 24 nov. 1845. 2:o 1856 med *Olivia Karolina Tandefelt,* vice häradshöfdinge dotter, f. 1833. Barn: *Emma,* f. 1857.

Adolf Magnus Winter, pastorsson från Jorois, f. 16 okt 1828, prestvigd 18 dec. 1850, tjenstgjorde sedan i Borgå, Wiborg och Gustaf Adolfs soken, kapellan här 1865.

Gift med *Julia Malvina Bonsdorff,* pastorsdotter. Deras barn: 1 *Ernst Robert Magnus,* f. 28 dec. 1857. 2 *Anna Helena,* f. 23 okt. 1859. 3 *Sigrid Rosina,* f. 8 maj 1864. 4. *Hugo,* f. 3 juli 1866.

HANKASALMI.

År 1799 uppförde *Hankasalmi* boer, som från Rautalampi kyrka voro 3 mil och derutöfver aflägsna, en trädkyrka och erhöllo ännu samma år en sokenadjunkt hos sig anställd. Medelst utslag af 7 april 1802 beviljade konsistorium denna församling kapellrättighet. Gället utgöres af en *äldre* och en *nyare* andel. Den förra är afskild från Rautalampi och betalar kapellansrättighet enligt den af konsistorium vid kapellets bildande den 7 april 1802 stadfästade förening. Den nyare andelen deremot, som uppkommit genom byalags skiljande från Pieksämäki, betalar åt kapellanen efter Pieksämäki församlings förening af 13 december 1773. Med tillägg af byar från Rautalampi, Pieksämäki, Kangasniemi och Laukas soknar inrättades genom nådigt reskript af 23 jan. 1860 af Hankasalmi kapell ett eget konsistorielt pastorat, som skulle skötas af en kyrkoherde jemte en af honom aflönad ständig adjunkt.

Sokenadjunkter.

Samuel Johan Krogerus, var kapellansadjunkt i Rautalampi, sokenadjunkt här 1799, blef kapellan i Mäntyharju 1800.

Pehr Joakim Zitting, tillförordnad prest här 21 nov. 1800, blef kapellan.

Kapellaner.

Pehr Joakim Zitting, var här den förste kapellan från 18 maj 1803—1809, blef kapellan i Karttula 1809.

Isaak Blom, kapellan här 17 mars 1810, blef kapellan i Iisalmi 1813.

Gustaf Lindroos, f. 11 juli 1779, ordinerad 28 sept. 1804, tjenstgjorde sedan i Kärkölä, Petäjävesi och Jyväskylä, kapellan här 12 okt. 1814, vice pastor 10 maj 1817. Dog 11 sept. 1827.

Gift med *Maria Melartin,* kapellansdotter från Kär-

kölä. Barn: *Maria Gustava,* gift med kapellanen i S:t Michel *Johan Georg Hofström.*

Erik Johan Terenius, kapellansson från Rantasalmi, f. 1 nov. 1795, student 1818, ordinerad 15 dec. 1821, tjenstgjorde sedan i Ilomants, Sääminki och Kangasniemi, kapellan här 6 aug. 1828. Död 26 maj 1851.

Gift 1827 med *Sofia Albertina von Becker.*

Johan Fredrik Niloni, f. i Kuopio 12 okt. 1813, student 1837, ordinerad 18 dec. 1839, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Pielisjärvi, Juuga, Eno, Hollola, Padasjoki, Kärköla, kapellan här 20 okt. 1852.

HAUHO.

Hauho är ofelbart den äldsta af de tavastländska församlingar, hvilka vid stiftsdelningen lades under biskopen i Wiborg. Ty då konung *Magnus* ej ville slita den långvariga tvist, som biskopen i Åbo hade med tavastlänningar, angående biskopstionde, utan genom utslag, utfärdadt Bartholomæi dagen 1329, hänsköt målet till erkebiskopens undersökning och afgörande, och ålade derjemte särskilt Hauhoboerne att till biskopen utbetala de odisputerliga 3 skinn från hemmansröken, de varit vana att erlägga, men hvilket de under några år uraktlåtit, så finner man deraf, att Hauho på den tiden ej mer var någon ny församling (se Porthan Juustens Chronicon p. 189). Närmare upplysningar om Hauho för ett sekel tillbaka kunna inhemtas ur den beskrifning om Hauho soken, som *Kristofer Herkepæus,* såsom akademiskt specimen, utgifvit i Åbo 1756.

Kyrkoherdar.

Martinus 1329—1333, se *Porthan Juustens Chronicon* p. 78.

Henricus 1335, var förut i Borgå.

Oleff 1485. Se *Porthan* l. c. p. 502.

Severinus Juusten 1550—1578. Se *Porthan* l. c. p. 711. Hans son *Bengt Söffringsson Juusten* var amiral och

kallade sig adlad *Gyllenlood*. Se *Porthan* l. c. p. 711. *Stjernmans Svea och Götha Höfdingaminne* II. 377.

Mårten Henriksson Winter 1578—1580. Erhöll genom kongl. bref af 18 juli 1582 skattfrihet för Jokiois hemman i Tuulois.

Thomas Laurentii, Tammelensis, 1581—1614, var förut rektor scholæ i Wiborg. Se *Porthan* l. c. p. 626. *Alopæus* l. c. p. 18. *Herkepæus* l. c. p. 10.

Man har i behåll ett af honom utfärdadt prestbetyg, så lydande:

Bekänner jag *Thomas Laurentii*, kyrkoherde i Hauho soken och gör veterligt härmed, att denne brefvisare *Nils Eriksson* från Tuulois soken Juttila by är lagligen sakfälld för edsöre till en stor summa penningar, hvilket han eller hans ägor aldrig äro till att betala. Och är kommen dertill obetänkt anno 1588 och nu först anklagas. Hvarföre nödgas han nu begifva sig till att tigga och begära af godt folk någon hjelp. Löntagandes af Gudi. Dat. i Hauho 23 juni 1595". Se *Arvidssons Handl.* X. 219.

Kristofer Andersson, var förut kapellan här, pastor 1615—1620.

Petrus Lyra nämnes såsom pastor i Hauho i handskrifna personalier öfver kapellanen i Pieksämäki *Henrik Lyra*, hvars farfars fader han skall varit, men något åratal anföres icke. Hans son *Mårten* var här kapellan.

Laurentius Andræ Herkepæus 1632—1640. Han hade en son *Samuel*. *Herkepæus* l. c. p. 10.

Andreas Kristophori Herkepæus 1643—1666. Var år 1666 död. *Herkepæus* l. c. p. 10.

Gift med *Karin* och hade med henne barnen: 1 *Margareta*. 2 *Ingeborg*. 3 *Kristofer*, fadrens efterträdare och 4 *Erik*, kapellan här.

Kristofer Herkepæus 1668—1690. Förrän han ens hann dö, utverkade sig lektorn vid Wiborgs gymnasium *Matthias Martinius* konungens kollationsbref på Hauho pastorat. Och då det sedan befanns, att Herkepæus blifvit

från sin sjukdom återställd till helsan, aflät konungen följande bref till konsistorium i Wiborg [1]).

Karl med Guds nåd etc. Vår ynnest och nådiga benägenhet etc. Vi hafve erhållit eder underdåniga skrifvelse af den 27 passato, och som Vi deraf förnimme, att kyrkoherden uti Hauho *Kristofer Herkepæus,* hvilken J för detta på det ryktet, som då spargerades, hafven berättat vara död och i dess ställe rekommenderat lektorn hr *Matthias Martinius,* efter en långlig sjukdom numera är till helsan restituerad och icke med döden afgången, såsom då sades; alltså finne Vi ock vara billigt, att bemälte hr Kristofer Herkepæus blifver bibehållen vid sitt pastorat. Dock hafven J härefter att se eder före, det J bättre ären försäkrade om vakansen, förrän J till successionen föreslån och rekommenderen någon annan. Hvarmed Vi befalle eder Gud allsmäktig nådeligen. Af Stochkolm den 11 okt. 1690.

Carolus.

C. Piper.

Prosten Herkepæus var gift 1:o med *Margareta* .... och 2:o med *Katarina Grelsdotter* och hade barnen: 1 *Lisbeta.* 2 *Karin* och 3 *Johan,* hvilken dog som adjunkt och efterlemnade en enka *Margareta. Herkepæus* l. c. p. 10.

Johan Gåsman, pastorsson från Sysmä, var regementsprest vid Nylands och Tavastehus läns kavalleri, då konungen utnämnde honom till pastor i Hauho, enligt detta kungabref till Wiborgs konsistorium: [2])

Karl med Guds nåd etc. Vi hafve fuller för någon tid sedan uppå eder underdåniga berättelse, att Hauho pastorat medelst kyrkoherdens *Kristofer Herkepæi* dödeliga afgång vore vakant blifvet samt eder derhos följande rekommendation för lektorn *Matthias Martinius,* till sucessionen deraf i nåder låtit för honom utfärda Vår nådiga kollation uppå bemälte gäll. Men som sådan Vår förordning

---

[1]) Finnes förut tryckt i *Åbo Tidningar* 1784 n:o 19 p. 150.

[2]) Finnes förut tryckt i *Alopæi* Borgå *gymnasii historia* p. 295, 296.

icke har kommit att vinna sin fortgång, ithy denne Herkepæus, som föregafs död, sedermera är befunnen lefva, och efter någon utstånden sjukdom ändtligen vara till helsan återkommen, förnimmandes Vi numera af landshöfdingen *Karl Bondes* underdåniga skrifvelse, dat. den 5 hujus, det har ofvanbemälte casus med förbemälte Herkepæi dödsfall ändtligen nu sig tilldragit; ty hafve vi samma lediga pastorat härmed i nåder uppdraga velat åt regimentspredikanten under Nylands och Tavastehus läns kavalleri, hr *Johan Gåsman,* låtandes till den ändan Vår nådiga kollation för honom deruppå utfärda, eftersom honom icke allenast gifves ett godt loford om dess skicklighet och välförhållande, utan Vi jemväl pröfve skäligt, att ofvanbemälte Martinius till en välförtjent näpst för det han, medan den förre kyrkoherden ännu lefde, sökt sucessionen efter honom, och efter eder berättelse liksom forcerat eder, att rekommendera sig dertill, icke bör njuta sin undfångna kollation på förberörde pastorat. Varandes för det öfriga till eder härmed Vår nådiga vilja och befallning, att J alltid notificeren vederbörande landshöfding, när något regalt gäll uti edert anförtrodda stift blifver ledigt, på det han må kunna fullgöra Vår nådiga befallning derom uti landshöfdingeinstruktionen. Hvarmed vi etc. Stockholm den 17 dec. 1690.

Carolus.

C. Piper.

Gåsman blef prost och dog 18 nov. 1709. *Herkepæus* l. c. p. 10. Gift med *Elisabet* .... Barn: *Elisabet,* gift med pastorn i Jämsä *Salomon Stichæus.*

Matthias Martinius, rusthållareson från Pohjois by i Tuulois kapell, f. 2 febr. 1655, student i Åbo 1678 och derefter i Upsala, reste 1685 till Stockholm och utverkade sig konungens befallning af 23 dec. 1686 till konsistorium i Wiborg att befordra honom antingen till rektor i Helsingfors, eller, om tjensten ej vore ledig, till första ledigtblifvande pastorat. Blef genom kongl. bref af 16 mars 1688

utnämnd till eloquentie lektor i Wiborg och den 16 juli samma år till logices och fysices lektor, förordnades 1693 att derjemte förestå metafysices lektion, andra theologie lektor 1697 och derjemte pastor i Säkkjärvi annexpastorat, prost öfver Äyräpää kontrakt 1697. Togs vid Wiborgs belägring tillfånga, men frigafs efter några månader och flyktade till Hauho samt förordnades genom konglig fullmakt af 11 juni 1711 till kyrkoherde derstädes. Flyktade undan fienden 1713 öfver Westerbotten till Sverige, derifrån han icke återkom förrän år 1722. Erhöll för sin höga ålder och sjuklighet nådig tillåtelse 1723 att afträda pastoratet till sin son *Martinus.* Han dog 1 sept. 1728. *Herkepæus* l. c. p. 10.

Gift 1:o 1688 med *Kristina Rönn,* rådmansdotter från Åbo, död 1690, hvaraf 2 söner: 1 *Mårten,* fadrens efterträdare, och 2 *Henrik,* löjtnant; 2:o 1692 med *Katarina Wallin,* dotter till prosten i Annersta soken i Småland *Johan Wallin.* Deras barn: 3 *Brita,* f. 2 okt. 1694, gift med pastorn i Hattula *Håkan Lundbeck.* 4 *Anna Katarina,* gift med pastorn vid T:hus läns infant. regim. *Lars Åkerstedt.* 5 *Matthias* kallade sig *Martins* och var konsist. notarie i Borgå, derefter borgmästare i F:hmn och titulerad lagman. 6 *Johan (Martins),* mantalskommissarie i Åbo län. *Borgå gymn. hist.* p. 289—302.

Martinus Martinius, f. 1689, prestvigd under flykten i Sverige till prosten Strömmers adjunkt i Örebro, pastor här genom kongl. fullmakt af 15 nov. 1723, men så, att han, till följe af konsistorii resolution, gifven den 22 febr. 1725, med anledning af den skadliga tvedrägt och oanständiga oenighet, som emellan fader och son uppstått, skulle i samråd med sin fader sköta kyrkoherde beställningen, hvarföre han icke heller installerades till ordentllig kyrkoherde förrän efter fadrens död år 1730. Han blef prost 1738, kontraktsprost 17 apr. 1751. Död 31 aug. 1767.

Gift med *Ebba* .... Barn: **A** *Ebba Rebecka,* gift med pastorn i Pieksämäki *Abrah. Poppius.* **B** *Fredrik Gabriel Martin,* hofrätts extra notarie, gift med *Anna Kata-*

rina Lundbeck. Deras son *Johan Gabriel,* f. 2 juli 1787, öfverkommissarie vid revisionsrätten, statsråd, död 29 sept. 1855. Gift med *Karolina Margareta Almqvist,* f. 4 apr. 1793. Deras barn: I *Nina Lucia,* f. 31 okt. 1817, gift 1842 med musikdirektören, professor *Fredrik Pacius,* f. 19 mars 1809. Deras barn: 1 *Johan Edvard,* f. 24 apr. 1843. 2 *Maria Margareta,* f. 16 maj 1845, gift 1866 med universitets bibliothekarien *Karl Collan.* 3 *Jenny Nina,* f. 10 jan. 1847, gift 1867 med kammarförvandten *Wilh. Gabr. Geitlin.* 4 *Olga,* f. 17 mars 1850. II *Oskar Wilhelm,* f. 8 mars 1821, magister, advokatfiskal vid tulldirektionen. III *Karl Johan,* f. 22 maj 1823, blef militär. IV *Eleonora,* f. 7 maj 1824. **C** *Kristina Katarina,* gift med pastorn i Iiti *Arvid Paulin.* — Martinius ämnade gifta sig för andra gången med *Gertrud Helena Finne,* blef förelyst och bröllopet skulle firas den 1 sept., men dagen förut dog han af slagfluss. Af konglig nåd fick hans brud två tredjedelar af ett nådårs inkomst.

Johan Nohrmarck, son till skolkollegan i H:fors *Johan Nohrmarck* och *Maria Cremer.* Född 27 mars 1723, prestvigd 1745, pastor vid prins Fredrik Adolfs regimente, pastor i Hauho 31 maj 1769, prost 26 apr. 1777. Död 6 maj 1778.

Gift med *Maria Norman,* f. 1715, död 1781.

Dr *Peter Bonsdorff,* pastorsson från Jorois, f. 23 febr. 1719, student i Åbo 1737, magister 1745, docens i fysiken i Åbo, gymnasii adjunkt i Borgå 11 aug. 1746, matheseos och logices lektor 10 febr. 1750, theologie lektor 19 maj samma år, prestvigd 11 juli 1750, pastor i Hauho 20 dec. 1779, prost 1780, kontraktsprost 1794, theologie doktor 1793. Han inrättade i Hauho en sokenskolmästare tjenst, flyttade år 1796 predikstolen från dess förra ställe till första pelaren vid korbalken och gjorde den ändring med liksången, att presterne ej skulle gå framför utan efter likkistan med sorgfolket ända till grafven, der sången skulle taga sin början. Död 1 maj 1803. *Borgå gymn. hist.* p. 331—338.

Gift 1:o 1751 med *Magdalena Kepplerus,* pastorsdotter

från Ingo, död 18 dec. 1757, och 2:o 1758 med *Katarina Haartman,* professorsdotter från Åbo, död 19 febr. 1787. Barn: **A** *Peter,* pastor i Pieksämäki. **B** *Gabriel,* f. 6 okt. 1762, professor i anatomin, kirurgin och veterinärvetenskapen 1794, arkiater 1817, adlad 1819 kallade han sig *von Bonsdorff,* död 22 nov. 1831. Gift med *Anna Adolfina Busch.* Deras barn: I *Pehr Adolf,* f. 1791, kemie professor, död 1839, ogift. II *Johan Gabriel,* f. 16 sept. 1793, senatskamrer, statsråd, friherre 1868, gift med *Ulrika Charlotta von Willebrand,* kaptensdotter. Deras barn: 1 *Augusta Adolfina Charlotta,* f. 1822. 2 *Aurora Wilhelmina,* f. 1823, gift 1853 med pastorn i Parikkala *Klas Collan.* 3 *Hjalmar Erik,* f. 1826, kassör vid finska krigskommissariatet, gift 1856 med *Ulrika Karolina Wasenius,* bokhandlaredotter. 4 *Emilia Sofia,* f. 1839. III *Karl Gustaf,* f. 1798, kronofogde, gift 1828 med *Josefa Emerentia Sevon,* f. 1805. Deras barn: 1 *Karl Edvard,* f. 1829, magister 1857. 2 *Herman Gabriel,* f. 1830, predikant vid Åbo skarpskyttebataljon, gift 1855 med *Elisabet Wilhelmina Sallmén.* 3 *Alfred Oskar,* f. 1838. 4 *Olga Josefina,* f. 1840. 5 *Viktor Emil,* f. 1842. IV *Anna Katarina,* f. 1789, gift med kapellanen i Sääkylä *Nils Michael Ingelius.* V *Adolfina Sofia,* f. 1790, gift 1816 med kronofogden *Erik Wasz.* VI *Elisabet Charlotta,* f. 1792, gift 1833 med landträntmästaren i Wiborg, hofrådet *Lars Fredrik Kuhlström.* VII *Maria Gustava,* f. 1794, död 1867, gift 1820 med revisorn *Ernst Fredrik Sallmén.* VIII *Fredrika Wilhelmina,* f. 1804, gift 1836 med brukspatronen *Karl Johan Sallmén.* **C** *Jakob,* f. 3 sept. 1763, theologie professor, död 13 mars 1831, gift 1:o med *Anna Maria Strandheim,* skepparedotter och hade 15 barn och 2:o med *Susanna Fredrika Stenfelt,* pastorsdotter från Libelits, som dog 7 dec. 1846 och hade 4 barn. Af dessa 19 barn dogo flere i ungdomen, och de öfriga voro: I *Peter Gustaf,* f. 1790, kanslist vid finska statssekretariatet. II *Jakob Wilhelm,* f. 1800, notarie vid poliskammaren i Åbo, död 1848. III *Nils Robert,* f. 1803, pastor i Gustaf Adolfs församling. IV *Fredrik August,* f. 11 dec. 1804, dog som

pastorsadjunkt 1830. V *Georg Edvard,* f. 1806, landtmätare och sedan häradsskrifvare. VI *Karl Reinhold,* f. 1814, pastor vid finska sjöequipaget. VII *Anna Jakobina,* gift 1813 med referend. sekret. *Karl Georg Ekmark.* VIII *Gustava,* gift med rådmannen i Åbo *Reinhold Sjöstedt.* IX *Sofia Experence,* gift 1819 med juris professorn *Daniel Myréen.* X *Maria Antoinette,* gift med postmästaren *Reinhold Wilhelm Hammar.* **D** *Niklas,* f. 16 dec. 1766, auditör vid Åbo läns infanteri regim., assessor. Gift med *Ulrika Carlstedt.* Deras barn: I *Heribert Oskar,* dog ung. II *Nils Otto Wilhelm,* f. 1808. III *Anton Wilhelm,* f. 1810. **E** *Gustaf,* egnade sig åt militärståndet, men drunknade under resan till England 1791. **F** *Johan,* f. 1 apr. 1772, blef professor först i orientaliska språken och sedan i grekiska språket och litteraturen, död 9 juli 1840, gift 1802 med *Erika Emerentia Wasz.* Deras barn: 1 *Erik Napoleon,* f. 10 dec. 1805, kapellan i Jokkis, gift med *Henrika Rothkirch.* II *Evert Julius,* f. 24 nov. 1810, professor i anatomin, arkiater, gift med *Wendla Ottiliana von Willebrand,* som dog 5 juli 1842. Deras barn: 1 *Erik Johan Emil,* f. 1 juli 1838, medicine doktor. 2 *Wendla Helena Wilhelmina,* f. 19 juli 1839. 3 *Rosina Charlotta,* f. 1840. III *Johan,* f. 1817, blef sjöman. IV *Erika Emerentia,* gift med hofrätts assessorn *August Leonard Ahlstedt.* V *Johanna Charlotta,* som dog 1847, var gift med juris professoren *Johan Filip Palmén.* Barn: 1 *Fanny Amalia,* f. 1 juli 1842. 2 *Johan Axel,* f. 7 nov. 1845. Palmén gifte sig sedan med *Fredrika Emilia Sallmén,* f. 26 sept. 1821 och hade barnen: 3 *Ernst Gustaf,* f. 26 nov. 1849. 4 *Johanna Emilia,* f. 27 febr. 1853. 5 *Karl Evert,* f. 28 jan. 1857. 6 *Hjalmar Filip,* f. 30 nov. 1858. 7 *Eskil Heribert,* f. 31 aug. 1863.

Dr *Iwar Wallenius,* son till bataljonspredikanten vid Tavastehus läns infanteri regimente *Isaak Wallenius* och *Katarina Indrén.* Född i Hollola 16 juli 1750, prestvigd 28 sept 1772 till extraordinarie bataljonspredikant vid Tavastehus läns infanteri regimente, tillförordnad predikant vid samma regim. 7 okt. 1772, kapellan vid domkyrkan i

Borgå 25 mars 1777, och tillika ordinarie bataljonspredikant vid förenämnde regimente 19 aug. 1777, vice pastor 1778, pastor vid samma regimente 10 febr. 1779, kunglig hofpredikants titel 12 mars 1779, pastor vid finska nationella församlingen i Stockholm 19 jan. 1782, theologie doktor 1 nov. 1800, kyrkoherde i Hauho 14 febr. 1805, kontraktsprost 12 okt. samma år. Död 27 aug. 1818. Se *Genealogi öfver Walleniuska slägten* p. 43—47.

Gift 1779 med *Maria Charlotta Krogius,* biskopsdotter, död 22 april 1842, barnlös.

Mag. *Gustaf Lars Zetterman,* sveo-gothus, f. i Åbo 22 nov. 1775, student 1790, magister 1798, ordinerad 12 febr. 1801, tjenstgjorde i Borgå tills han blef kapellan i Helsingfors 6 mars 1805, vice pastor 27 mars samma år, pastor i Helsingfors på församlingens kallelse utom förslag 22 jan. 1817, prost 1 nov. 1817, kontraktsprost 1 juli 1818, pastor här 27 juli (8 aug.) 1821, kontraktsprost 2 jan. 1822. Död 21 aug. 1823.

Gift 1806 med *Anna Sofia Sundman,* dotter till löjtnanten *Johan Salomon Sundman* och *Anna Helena Tihlman,* f. 12 dec. 1782, död 9 okt. 1840. Barn: 1 *Lorenz Johan,* f. 2 dec. 1807, öfverstelöjtnant och landträntmästare i Åbo, gift 1839 med *Lovisa Natalia Lampa,* rådmansdotter från Helsingfors. 2 *Aurora Gustava,* f. 6 sept. 1813, gift med handelsbokhållaren *Boldt.*

Mag. *Jakob Johan Björksten,* f. i Hollola 14 nov. 1780, (icke 21 apr. 1777), magister 1802, pädagogie rektor i Borgå 28 jan. 1804, prestvigd 9 maj 1805, öfverlärare vid soldatbarnaskolan på Sveaborg 6 juni 1807, ordinarie bataljonspredikant vid Jägerhornska regim. derstädes 1 mars 1808, kapellan i Helsinge 10 maj 1809, vice pastor 1813, pastor i Kangasniemi 13 aug. 1821, prost 1826, pastor i Hauho i nov. 1826. Död 10 nov. 1833.

Gift 1:o 1810 med *Johanna Elisabet Tuderus,* som dog 1817 och var dotter till pastorn i Karis *Abr. Wilh. Tuderus* och *Hedvig Margar. Pahlman.* Deras dotter *Mathilda Wilhelmina,* gift 1828 med landtmätaren *Gustaf Georg Gi-*

deon von Becker, som dog 1850. Deras barn: 1 *Gideon*, f. 1829, stabkapten. 2 *Ida*, f. 1831. 3 *Olga*, f. 1836. 4 *Frans*, f. 1838. 5 *Johan Kuno*, f. 1841. 6 *Mathilda*, f. 1845. 2:o med *Gustava Albertina von Hausen*, f. 7 juni 1796, död 7 dec. 1837. Deras barn: 1 *Hildur Heloise Amanda*, f. 12 jan. 1822, gift med landssekreteraren i S:t Michels län *Anders Wilhelm Solitander*, f. 13 dec. 1801, död 29 dec. 1843. Enkan gifte sig 1846 med landssekreteraren i Wiborg *Lars Henrik Gustaf Langenskiöld*. Se *Spåre* l. c. p. 270. 2 *Arkadia Emeli*, f. 26 juli 1823. 3 *Suno Birger Johan*, f. 21 juli 1825, hofrätts assessor i Wiborg. 4 *Kuno Jakob Olivier*, f. 21 juni 1829, rysk språklärare i Lovisa.

Mag *Karl Elias Alopæus*, pastor här 1837—1851, se om honom under Borgå.

Adolf Fredrik Sirén, kapellansson från Korpilaks, f. 29 apr. 1807, tjenstf. kollega i Lovisa 7 febr. 1827, samma år tjenstf. kollega vid pädagogin i Borgå, 2:dra amanuens vid domkapitlet 1 aug. 1829, prestvigd 16 jan. 1830, derjemte sånglärare vid Borgå gymnasium 6 okt. 1831, tjenstf. notarie vid domkapitlet 24 aug. 1842, ordinarie notarie 21 okt. 1846, honorarie prost 19 dec. 1849, pastor i Hauho 9 sept. 1852, kontraktsprost 12 nov. 1856. Död 14 maj 1868.

Gift 1:o med *Hedvig Karolina Tigerstedt*, som dog 5 jan. 1838. Barn: *Adolf*, f. 26 jan. 1834. *Rosalie Elisabet*, f. 14 nov. 1835, gift med lektorn vid Tavastehus gymnasium *Johan Magnus Gadd*. 2:o med *Mathilda Lovisa Nordenstolpe*. Deras barn: 1 *Alma Charlotta*, f. 23 jan. 1843, gift med kapten *Joh. Wilh. Stjernschantz*. 2 och 3 tvillingarne *Bruno* och *Hugo*, f. 5 okt. 1844. 4 *Linda Mathilda*, f. 14 juni 1848. 5 *Anna Maria*, f. 15 okt. 1850.

Kapellaner.

Eskil 1560—1562.

Thomas Henrici, var år 1590 död.

Canutus Pauli 1591. — Se *Herkepæus* l. c. p. 11.

Kristofer Andersson 1614, blef pastor.

Daniel Abrahami 1616—1636, var år 1638 död.

Matthias 1639.

Martinus Petri Lyra 1653—1674, pastorsson, blef pastor i Kuhmois 1674. *Herkepæus* l. c. p. 11.

Ericus Herkepæus, son till pastor loci *Anders Herkepæus,* kapellan här 1675—1693, dog 25 juli 1693. *Herkepæus* l. c. p. 11. Var två gånger gift och efterlemnade en son *Anders,* som efterträdde fadren.

Anders Herkepæus, kapellan här 1694—1704. Död 1704. *Herkepæus* l. c. p. 11.

Gift med *Elisabet Hirn.* Barn: *Anders,* sannolikt den vice befallningsman, som var fader till disputationens författare *Kristofer Herkepæus.*

Daniel Kijhl, var förut kollega superior i Helsingfors, utnämnd kapellan här 25 apr. 1704, men kom under tilltal för lägersmål och fick ej tillträda lägenheten.

Salomon Stichæus, pastorsson från Mäntsälä, kapellan här 1705. Begaf sig på flykten 1713 och utnämndes i Sverige till bataljonspredikant vid Tavastehus läns infanteri regimente 27 aug. 1716. Stichæus återvände till sin tjenst här 1722 och blef sedan pastor i Jämsä 1737. *Herkepæus* l. c. p. 11.

Henrik Levanus, pädagogie rektor i Borgå 1734—1738, kapellan här 15 mars 1738. Död 26 apr. 1764. *Herkepæus* l. c. p. 12.

Gift med *Brita Kelsinius,* pastorsdotter från Nurmijärvi. Barn: *Ulrika,* gift med kapellanen i Sysmä *Iwar Wallenius.*

Mag. *Johan Grahn,* f. 1726, prestvigd 24 juli 1754, tjenstgjorde sedan i Iiti och Rautalampi, fortsatte derefter sina studier och blef mag. 1760, hvarefter han blef vice pastor hos prosten *Martinius,* kapellan här 1766. Död 12 jan. 1785, i dess 59 ålders år.

Gift 1:o 1764 med *Kristina Katarina Martinius,* f. 1728, död 1774, enka efter prosten *Arvid Paulin* i Iiti, och 2:o med *Maria Kristina Wallenius,* dotter till pastor vid Tavastehus läns infant. regim. *Josef Wallenius* och *Maria Lignberg.* Född 1735, död 1796. Barn af första giftet: 1

Johan Kristian, fadrens efterträdare. 2 *Johanna Kristiana,* f. 1764. 3 *Karl Fredrik,* f. 1766, kapellan i Jämsä. 4 *Eva Magdalena,* f. 1768. Af 2:dra giftet inga barn.

Johan Kristian Grahn, f. 10 juli 1762, ordinerad 15 dec. 1783, kapellan här 26 okt. 1785, vice pastor 15 juli 1801. Död 2 mars 1810.

Gift med *Kristina Lovisa Lindeström,* f. 21 juli 1770. De hade 4 barn. 1 *Karl Johan,* f. 2 aug. 1792. 2 *Fredrik August,* f. 24 sept. 1794, kapellan i Korpilaks. 3 *Joel Kristian,* f. 1808. 4 *Jonas Gabriel,* f. 1809, pastorsadjunkt, gift med *Fredrika Gustava Järnefelt,* kronofogdedotter.

Emanuel Waldén, var förut kapellan i Karstula, kapellan här 11 jan. 1811, blef kapellan i Lampis 1818.

Karl Isaak Wallenius, kapellan här 6 sept. 1820, blef pastor i Nurmijärvi 1824.

Fredrik August Grahn, kapellan här 27 apr. 1825, vice pastor 1830, blef kapellan i Korpilaks 1838.

Daniel Kristian Hirn, kapellan här 11 mars 1840, vice pastor 1842, blef kapellan i Mola 20 mars 1850.

Johan Filip Danielsson, kapellan här 15 febr. 1851, blef pastor i Gustaf Adolfs församling 1865.

August Allén, f. i Nurmijärvi 5 dec. 1825, prestvigd 27 juni 1849, tjenstgjorde sedan i Hauho, vice pastor 14 juli 1860, kapellan här 1865. Ogift.

HAUKIWUORI.

Vid biskopsvisitationen år 1737 anhöllo *Haukivuori* traktens inbyggare om tillstånd att få hos sig uppföra ett bönehus, hvartill domkapitlet också samma år biföll. Och sedan de fått kyrkan färdig 1740, förrättade presterskapet i Pieksämäki flere gånger om året gudstjenst i deras kyrka. Vid riksdagen 1761 anhöllo de om bönehusets förvandling till en kapellkyrka, vid hvilken en stadigvarande prest skulle tjenstgöra, men med decision häraf dröjde det ända till år 1782, då domkapitlet medelst utslag af 2 oktober tillstadde dem kapellrättighet och bestämde kapellanens lön till 30 tunnor spanmål.

Kapellaner.

Erik Adolf Brusin, kapellan här 22 jan. 1783. Han var den förste prest i Haukivuori, som på kapellboernes anhållan af domkapitlet tillförordnades. Blef kapellan i S:t Michel 1788.

Karl Sirén, kapellan här 26 jan. 1789, blef kapellan i Jämsä 1794.

Henrik Johan Lyra, kapellan här 7 mars 1795, blef kapellan i Pielavesi 1805.

Mag. *Gustaf Fredrik Hjerppe,* kapellan här 12 mars 1806, men afsade sig med konungens tillstånd af 19 sept. 1806 lägenheten, för att biträda sin 84 år gamla fader, som var kapellan i Ilomants.

Mag. *Thomas Grönlund,* son till skräddaren *Johan Grönlund,* f. i Tyrvis 3 febr. 1775, student 1791, magister 1798, ordinerad 20 aug. 1800, extraordinarie predikant vid armeens flottas finska eskader 1 nov. 1802, vice pastor 12 mars 1806, kapellan här 28 okt. 1807. Död 2 juli 1817.

Gift 1807 med *Katarina Charlotta Åkerman,* dotter till kommissionslandtmätaren *C. G. Åkerman* och *Hedvig Moliis.* De hade inga barn. Enkan blef omgift med sokenadjunkten i Akkas *Johan Aurén.*

Erik Johan Lyra, kapellan här 13 maj 1818, blef pastor i Kristina 1831.

Gustaf Adam Bergh, kapellan här 21 nov. 1832, blef kapellan i Juuga 1837.

Johan Georg Hofström, kapellan här 6 mars 1839, blef 2:dra kapellan i S:t Michel 1 apr. 1846.

David Brummer, kapellan här 17 mars 1847, blef kapellan i Jyväskylä 10 maj 1848.

Gustaf Reinhold Blomqvist, kapellan här 18 apr. 1849, blef pastor i Kesälaks 1855.

Malakias Faler, f. i Gustaf Adolfs församling 15 jan. 1816, student 1841, ordinerad 20 dec. 1843, tjenstgjorde sedan i Kexholm, Kakkis, Pyhäjärvi, Jaakimvaara, Sortavala, Koskis, Asikkala, Kuhmois, Padasjoki, vice pastor 1856, kapellan här 21 maj 1856.

HEINJOKI.

Kort efter år 1745 uppfördes i *Heinjoki* ett bönehus, hvari presterskapet i Mola hvar tredje söndag förrättade gudstjenst. Den 22 juni 1843 blef Heinjoki i nåder förklaradt för ett kapell, som skulle skötas af egen prest. Genom nådigt reskript af 13 okt. 1864 ålades Heinjoki kapellboer att utan bistånd från moderkyrkan ensamme aflöna sin kapellan och kyrkobetjening samt bygga och underhålla kyrka och kapellansbol, hvaremot de befriades från skyldigheten att bygga kyrka och kapellansbol i moderförsamlingen Mola.

Kapellaner.

David Eklund, f. i Lappträsk 27 juni 1806, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstgjorde sedan i Taipalsaari och Mola, vice pastor 1838, kapellan här 31 juli 1844. Död 1863.

Karl Adolf Streng, son till provisorn *Abraham Wilh. Streng*, f. i Luhanko 7 dec. 1823, prestvigd 30 sept. 1846, tjenstgjorde sedan i Klemis, Sortavala, Sysmä och Heinola, vice pastor 14 juli 1860, kapellan här 1864.

HEINOLA kapell.

Man anser *Heinola* kapell hafva uppkommit omkring år 1630, och möjligt är, att någon slags bönehus eller kapellinrättning då kommit å bane, men egen prest synes här ej varit anställd förrän mot slutet af 17:de seklet. Medelst kejserl. reskript af 20 mars 1848 skildes Heinola kapell jemte Heinola stadsförsamling från moderförsamlingen Hollola, för att med tillägg af Waippilais by af Sysmä och Paistjärvi by af Mäntyharju soken bilda ett eget pastorat med moderkyrka i Heinola landsförsamling.

Kapellaner.

Henricus Polonus 1687—1726. Var gift med *Margareta* . . . .

Anders Forselius, ordinerad 18 juli 1727 till kapellan i Heinola kapell, blef kapellan i Hartola 1731.

Johan Strandman, kapellan här 1734—1738, utnämndes till kapellan i Kristina 1737.

Johan Serenius, ordinerad 1732 till adjunkt i Lampis, kapellan här 29 mars 1738. Pliktfälltes för fylleri till 5 daler silfvermynt. Dog hastigt 26 dec. 1749. Var gift med *Margareta Florin.*

David Hirn, kapellan här 25 apr. 1752, blef kapellan i Hollola 1774.

Magnus Kyander, kapellan här 30 nov. 1775, blef kapellan i Lampis 1786.

Samuel Johan Antell, var förut huspredikant hos landshöfdingen i Heinola, kapellan här 6 mars 1787, blef kapellan i Sysmä 1811.

Gustaf Serenius, klockareson från Artsjö, f. 21 aug. 1772, student 1795, ordinerad 16 mars 1798, kapellan här 17 aug. 1812. Död 13 nov. 1813.

Gift med *Eva Kristina Ömström,* f. 30 nov. 1788, omgift sedermera 1816 med *Karl Johan Hollender,* som blef kapellan i Kymene. Barn med Serenius voro: I *Karl Gustaf,* f. 16 juli 1810, student 1832, landträntmästare i Helsingfors, gift med *Maria Charlotta Widholm,* f. 9 maj 1821. Barn: 1 *Fanny,* f. 25 jan. 1841, gift med civilingenören *Gustaf Törnudd.* 2 *Hjalmar,* f. 10 jan. 1843. 3 *Hugo,* f. 11 nov. 1844. 4 *Fatima,* f. 22 okt. 1846. 5 *Harald,* f. 27 apr. 1853. 6 *Eva Maria,* f. 25 mars 1855. 7 *Hildegard,* f. 26 aug. 1861. II *Katarina Gustava,* f. 1 jan. 1812. III *Sofia,* f. 23 juni 1814.

Erik Engman, f. 28 mars 1768 i Kangassalo, ordinerad 10 juli 1799, predikant i Sumiais 17 aug. 1807, kapellan här 30 aug. 1815, vice pastor 1817. Död 6 sept. 1828.

Gift med *Ulrika Charlotta Ekmark,* f. 22 mars 1780, dotter till provincialläkaren, assessorn *Karl Daniel Ekmark* och *Elsa Maria Gedda.* Utan barn.

Henrik Johan Pfaler, kapellan här 5 aug. 1829, blef pastor i Kangasniemi 1838.

Anders Gustaf Sevén, var förut kapellan i Aniala, kapellan här 20 mars 1839, blef kapellan i Puumala 1861.

HEINOLA pastorat.

Kyrkoherde.

Karl Henrik Johan Gardberg, pastorsson från Björkö, f. i Borgå 18 juli 1821, tjenstf. 2:dra kollega i Nyslott 29 apr. 1843, d:o i Heinola 18 juni 1847, ordinarie 3:dje kollega i Heinola 1 dec. 1847, prestvigd 23 mars 1853, biträdde sedan ministerium i Heinola landsförsamling, vice pastor 14 juli 1860. Han blef den förste pastor i Heinola 3 juni 1862. Gift 1859 med *Karolina Antoin. Elisabet Högström*, kronolänsmansdotter från Esbo, f. 9 apr. 1839. Utan barn.

Kapellaner.

Karl Hellén, kapellan i Heinola 1862, kapellan i Taipalsaari 1866.

Gustaf Adolf Holmström, f. 11 febr. 1828, student 1850, prestvigd 3 nov. 1852, kapellan i Lappo, kapellan i Heinola 1867.

HEINOLA stadsförsamling.

Vid landshöfdingeresidensets flyttning från Lovisa till Heinola år 1776 köpte kronan för detta behof af fänriken *Ramsay* Jyränkö eller Tommola rusthåll, som lemnades till landshöfdingens och landtstatens disposition, med rättighet, att derå bebygga tomter och antaga nödige handtverkare, utan att likväl hafva stads- eller köpings privilegier. År 1784 antog vice landshöfdingen baron *Robert Wilh. de Geer* till huspredikant *Samuel Johan Antell*, hvilken derjemte betjenade med gudstjenst residensets öfriga invånare. Efter hans flyttning till Heinola kapell, sörjde presterskapet i Hollola och Heinola kapell för själavården och gudstjenstens upprätthållande i residensförsamlingen. Genom kongl. bref af 19 sept. 1806 reglerades residenspredikantens lön och öfriga inkomster, och år 1807 begyntes med en egen kyrkbygnad för residenset, som år 1811 blef så färdig, att den kunde invigas den 1 december. Efter sistsagde år hade Heinola residens egen predikant, hvilken derjemte var fånghuspredikant och i sådan egenskap tillgodonjöt,

enligt kongl. brefvet af 18 juni 1799 dubbel årsberäkning på prestabanan. Sålänge landshöfdingeresidenset var i Heinola, kallades presten residenspredikant, men efter landshöfdingeembetets flyttning till S:t Michel, som skedde 1 apr. 1843, hette han stadspredikant.

Residenspredikanter.

Mag. *Gustaf Streng*, kapellansson från Borgå, ordinerad 7 juni 1804, predikant här genom fullmakt af 11 mars 1812, vice pastor 1 apr. 1812. Död ogift 19 maj 1814.

Johan Erik Beyrath, predikant här 6 sept. 1815, vice pastor 1822, blef kapellan i Leppävirta 1827.

Karl Gustaf Streng, tjenstf. residenspredikant 16 maj 1827, erhöll fullmakt å samma tjenst 18 juni 1828, blef pastor i Klemis 1840.

Stadspredikant.

Johan Fredrik Svinhufvud, f. i Sääksmäki 31 aug. 1811, prestvigd 15 mars 1834, tjenstgjorde sedan i Pyttis, S:t Michel, Savitaipale, Kymene, Hollola, stadspredikant här 11 aug. 1841, vice pastor 1845.

Gift 1837 med *Amalia Ottiliana Ladau*, f. 11 febr. 1814, dotter till löjtnanten *Adolf Ladau*. Barnlösa.

HEINÄWESI.

Heinävesi boerne erhöllo genom domkapitlets beslut af 8 okt. 1744 och landshöfdingens resolution af 25 i samma månad tillstånd att uppföra åt sig en kyrka, som år 1748 blef färdig, men förblef tills vidare ett bönehus, hvari presterskapet i Rantasalmi moderkyrkoförsamling underhöll gudstjensten tills kapellanen *Johan Pontanus* vid biskopsvisitationen 1748 frivilligt åtog sig att flytta till Heinävesi. De följande kapellanerne unnandrogo sig likväl denna flyttning, så länge i Heinävesi ej fanns något ordentligt kapellansbol. Pastor och kapellanerne vid moderkyrkan förenade sig fördenskull att gemensamt aflöna en ministeriiadjunkt, till hvars underhåll pastorn anslog 8 och hvardera kapellanen 5 tunnor spanmål. Vid sokenstämman den 22

okt. 1809 öfverenskommo församlingsboerne, att 2:dra kapellansbolet vid moderkyrkan skulle utbytas emot ett kronohemman i Hasumäki by i Heinävesi, som skulle göras till kapellansbol derstädes, och genom utslag af 21 nov. 1810 blef denna reglering af domkapitlet gillad, äfvensom kapellanens öfriga löneförmåner närmare bestämde. Sedan den tiden har här funnits en stadigvarande kapellan anställd. Genom nådigt reskript af 23 okt. 1852 skildes Heinävesi kapell från Rantasalmi till ett särskilt pastorat, hvartill togos åtskilliga hemman från Leppävirta och Sääminki församlingar.

Kapellan.

Johan Pontanus, var andra kapellan i Rantasalmi och flyttade hit 1748. Död 27 mars 1759.

Gift med .... *Ursinus,* kapellansdotter. De hade 4 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Jakob,* ministerii adjunkt här och 2 *Johan,* bruksbokhållare.

Ministerii adjunkter.

Jakob Pontanus, ordinerad 14 juli 1761 till ministerii adjunkt här, blef kapellan vid moderkyrkan 1775.

Johan Syvenius, ordinerad 22 mars 1758, ministerii adjunkt här 13 juni 1778. Död 4 dec. 1806.

Kapellaner.

Anders Ambrosius Rosberg, kapellan här 1812, blef kapellan i Jaakimvaara 1822.

Johan Adolf Gröhn, kapellan här 26 mars 1823, blef 1:ste kapellan i Rantasalmi 1828.

Karl Adolf Höckert, f. 8 aug. 1796, ordinerad 23 apr. 1818, tjenstgjorde sedan i Lappträsk, Thusby, Nurmijärvi, Helsinge, Nurmis, Nilsiä, kapellan här 13 maj 1829, men dog 1830, förrän han tillträdde lägenheten.

Nils Aschan, kapellan här 8 dec. 1830, blef kapellan i Kihtelysvaara 1831.

David Alexander Metén, son till saltmätaren Miettinen från Wiborg, f. 23 nov. 1802, student 1821, ordinerad 18

juni 1823, tjenstgjorde sedan i S:t Andreæ, Kakkis och Nykyrka, kapellan här 10 okt. 1832. Död 17 okt. 1841.

Gift med *Helena Elisabet Söderbom,* dotter till pastorn i Keltos *Johan Jakob Söderbom* och *Margareta Elisabet Hornborg.* De hade 2 döttrar.

Ernst Johan Harlin, kapellan här 26 okt. 1842, vice pastor 1845, blef kapellan i Sulkava 1854.

Mag. *Johan Erik Blom,* kapellan här 11 apr. 1855, blef kapellan i Sysmä 1860.

Alexander Edvard Ruuth, f. i Aniala 6 maj 1820, prestvigd 17 dec. 1842, tjenstgjorde sedan i Rantasalmi, Sääminki, Nilsiä, Suonenjoki, Puumala, Kaukola, kapellan här 1861, vice pastor 1862.

Kyrkoherdar.

Karl Gustaf Wargentin, pastorsson från Taipalsaari, f. 27 juni 1811, prestvigd 17 maj 1834, kapellan i Jorois 16 febr. 1842, kapellan i Kangasniemi 21 apr. 1847, vice pastor samma år, den förste pastor i Heinävesi 10 juni 1857, prost 1863. Död 3 apr. 1865.

Gift 1:o med *Mathilda Sofia Floman,* f. 24 dec. 1810, dotter till kronofogden *Anders Wilhelm Floman* och dess mellersta hustru *Gustava Jakobina Kyander,* som var född 1777. 2:o med *Maria Lovisa Heintzius,* f. 1819, död 4 febr. 1866. Barn: *Gustaf,* f. 27 jan. 1844, landskontorist.

Mag. *Johan Jakob Rahm,* rådmansson från Wasa, f. 20 maj 1814, prestvigd 12 juni 1841, tjenstgjorde sedan i Helsingfors, på Sveaborg, i Rautalampi och Korpilaks, kapellan i Kiuruvesi 10 nov. 1847, vice pastor 1852, pastor här 1866.

Gift 1:o 1843 med *Wilhelmina Fonselius,* dotter till kapellanen i Nykarleby *Elias Fonselius* och *Magdalena Charl. Schroderus.* 2:o med *Emilia Charlotta Grahn,* kapellansdotter från Jämsä.

HELSINGE.

År 1350 anslog konung *Magnus Eriksson,* under sin

vistelse i Åbo, laxfisket i *Helsinge* å åt *Padis kloster* i Estland till underhåll, med all konunglig rätt, såväl för munkarnes honom och hans hus gjorda tjenster som för konungens, drottning *Blancas* och hans förfäders och barns salighet. Helsinge hörde den tiden till Sibbo kapell; men tyckes före år 1400 blifvit skildt derifrån till en kapellförsamling, emedan der fanns en egen kyrka, då *Anders Reckhals* år 1401 till Helsinge kyrka förärade den derunder sedermera lydande utjord. När detta kapell, som lydde under Sibbo, sedan blef förvandladt till eget pastorat, kan ej med visshet uppgifvas; endast det har man sig bekant, att hr *Karl Folkeson* år 1547 var pastor och prost i Helsinge.

År 1652 bestämdes Helsinge pastorat till annex åt pastorn i *Nya Helsingfors*, såsom synes af följande fullmakt:

Vi *Christina* med Guds nåde etc. göre veterligt, att Vi för särdeles skäl och orsaker skull hafve för godt funnit, att evärdeligen förlägga Helsinge sokn under *Nya Helsingfors* stads pastorat, och förty tillbetrott och förordnat, som Vi härmed och i detta Vårt öppna kollationsbrefs kraft tillbetro och förordne vår troundersåte och nuvarande kyrkoherde i bemälte Nya Helsingfors stad, hederlige och vällärde hr *Jöran Orlandrum* att vara derjemte pastor uti bemälte Helsinge församling. Alltså skall han först och för allting vara Oss och Sveriges krona huld, trogen och rättrådig, Vårt och rikets gagn alltid troligen söka, skada och förderf, der han sådant förnimmer vara å färde, i tid tillkännagifva och efter yttersta förmåga hjelpa till att afvärja och förekomma. I synnerhet skall han predika och förkunna Guds rena och klara ord, grundadt i de profetiska och apostoliska skrifter, utan någon mensklig påfund och bilära, rätt administrera de högvärdige sakramenten, god kyrkodisciplin hålla och eljest föregå sina åhörare med godt exempel och oförargeligt lefverne. Och in summa sig således förhålla, som han inför Gud, Oss och hvar ärlig man det tryggeligen vill och kan till svars stånda. Och på det han detta sitt ombetrodda kall och embete desto bättre må kunna förestå och förrätta, bestå Vi honom här-

med samma lön och underhåll, så ock alla de vilkor, fri- och rättigheter, som hans antecessor uppå embetets vägnar dersammastädes haft och njutit hafver, jemväl ock njuta samma pastorat fritt för taxeringen.

Vi bjude och befalle fördenskull härmed alla Våre trogna undersåtare, som i bemälte Helsinge församling bygga och boendes äro och med rätta derunder ligga och höra, att de erkänna bemälte hr *Jöran Orlandrum* för deras rätte kyrkoherde och själasörjare, utgörandes honom godvilleligen och utan tredska i rättan tid den del och rättighet de efter kyrkoordningen, rikets recesser och en gammal plägsed skyldige äro.

Vi unne och efterlåte ock honom hr Jöran Orlandro i kraft af detta vid pastoratet i staden halfva delen af sitt förra underhåll, som är sjutiotvå tunnor spanmål af samma medel så härefter som härtill att undfå och bekomma, sålänge han pastoratet dersammastädes företräder.

Här alla som vederbör vete sig tillbörligen att efterrätta, icke görandes häremot i någon måtto nu eller framdeles. Till yttermera visso hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och Vårt sekret vittneligen härunder trycka låtit. Datum Stockholm den 4 november 1652.

Christina.

Håkan Cederquist.

Jemte pastor har Helsinge församling sedan äldre tider aflönat en tjenstgörande kapellan. Då denne församling gjordes till pastorns i Helsingfors annex, blef här en sokenadjunkt anställd, hvilken aflönades af stadspastorn och Helsinge soken, på sätt biskopsvisitations protokollet af 12 febr. 1724 och sokenstämmoprotokollet af 16 aug. 1730 utvisa. Den 10 dec. 1732 öfverenskom Helsinge församling vid sokenstämman, att till adjunktens aflöning alla mindre hemman skulle betala 4 kr och de stora 6 kr spanmål årligen, förutan det pastor till hans utkomst skulle bidraga, hvilket så mycket billigare aktades, som en del äldre män i församlingen berättade, det de tillförene till

samma behof öfverallt gifvit 8 kr spanmål. Sokenstämmobeslutet blef vid biskopsvisitationen 27 juni 1736 fastställdt och stadfästadt. Pastorn betalte till sokenadjunkten 10 tr spanmål, och sålunda hade han med hvad soken utfästade sig att betala, minst 35 tr i årlig lön. Sokenadjunktstjensten indrogs 1795.

Genom kejserligt bref af 5 juli 1851 förordnades, att Helsinge annexförsamling skulle efter stadspastorns afgång blifva annex under kejserl. Alexanders universitetet. Men då annexpastoraten genom nådig kungörelse af 24 apr. 1865 och således ock theologie professorernes annexer indrogos, befriades Helsinge från skyldigheten att vara universitetets annex och bildades till ett eget skildt pastorat. Hvar tredje söndag hålles här finsk gudstjenst.

Kyrkoherdar 1547—1652.

Karl Folkeson kyrkoherde 1547—1566. Han skänkte åt konung *Gustaf* I, sannolikt år 1555, sin andel i *Hertugnäs* i Helsinge soken, utgörande 2 skattmarker fädernearf, med vilkor att få behålla den andelen till sin dödsdag, hvartill konungen biföll. Likaså skänckte han åt konungen *Söderby* i Karis soken, nära Raseborg [1]). Prost i vestra prosteriet af Borgå län. Död 1566.

Sigfrid Michaelis 1572—1609. Död 26 nov. 1609.

Matthias Erici 1611—1640 [2]).

---

[1]) Meddeladt af dr *Bomansson* ur en volum med titel: *Finland* 1556. i svenska kammarkollegii arkiv.

[2]) *Jak. Tengström* anför uti biskop *Rothorii* lefnadsteckning (p. 244—248) om en prestman från Helsinge soken *Henrik Forsius*, hvilken hade hädat Christi heliga och välsignade namn, forsmadat det heliga predikoembetet och förklarat trosdogmerna vara fabler och menniskodikter, att han blef från predikoembetet afsatt 19 april 1635. Och ehuru någon prestman, vid namn H. Forsius ej tyckes före 1635 haft någon ordinarie presttjenst inom Helsinge församling, vilje vi likväl här intaga, hvad Tengström formäler om denna sorgligt ryktbara man. Efter verkställd ransakning blef Forsius forvunnen om dess brottslighet och dömd att mista prestaembetet; men som han det oaktadt fortfor att befatta sig med presterliga forrättningar, hemtades han till Åbo, för att offentligen afsättas. Detta

Sigfrid Stephani Brotherus, var förut kapellan, pastor 1641.

Johannes Sigfridi Brotherus 1651—1652, var den siste pastor här och fick transport till S:t Michels pastorat.

Från år 1866.

Johan Efraim Ahlgrén, handlandeson från Raumo, f. 4 febr. 1816, student 1834, prestvigd 15 juni 1839, kapellan i S:t Karins 22 mars 1848, vice pastor 1853, pastor i Kiikala 20 dec. 1854, prost 1865, pastor här 1866, tillträdde 1 maj 1867.

Gift 1840 med *Elvira Ottiliana Enegren,* pastorsdotter från Föglö, f. 8 juli 1820.

Kapellaner.

Klemens 1558, åtnjöt till sitt underhåll 3 marker 5 ören af klockareräntan.

Sigfrid, underskref Upsala mötes beslut 1593.

Sigfrid Stephani Brotherus, kapellan 1630—1641, blef pastor.

---

skedde i domkyrkan dominica jubilate, den 19 april, sålunda, att biskop *Rothovius* efter slutad högmessogudstjenst och sedan Forsius, klädd i prestaskrud, af profossen blifvit ställd inför stora chordörren, höll ett tal till menigheten och derefter vände sig till Forsius med orden: „emedan du sjelf hafver gjort dig ovärdig till att blifva uti det heliga predikoembetet, vill jag nu i Guds den heliga Trefaldighets, de heliga englars och denna folkrika, hederliga församlings åsyn hafva dig afsagt ifrån prestaembetet, så att du hvarken allt eller någon del deraf bruka skall efter denna dag. Och till ett uppenbart tecken, att du aldrig mer för någon prestman skall blifva helsad eller ibland vår orden räknad, utan såsom en affälling och förderfvad lem derifrån utmönstrad och afsöndrad vara, befaller jag dig, att du här nu uppenbarligen aflägger prestehabit och klädebonad“. Den 23 derpå föll hofrättens dom af innehåll: „eftersom lagen förmäler, att den som lasteliga talar å borgmästare och råd, det deras heder och ära angår, hafver förverkat sitt lif, mycket mer den som Christum försmädar; hvarföre Forsius icke kan befrias, utan skall döden dö“. Denna kosteliga dom mildrades dock af hofrätten kort derpå sålunda, att „Forsius skulle jernslås och arbeta vid kalkbaljan på Åbo slott om dagen och om natten i tornet, androm till förskräck och varnagel till den kongl. rättens vidare besked“. Forsius afled den 26 juni samma år.

Arvid Henrici Backman 1655—1680.

Karsten Backman 1682—1708.

Gift 23 febr. 1686 med *Elisabet Nycopensis*, pastorsdotter.

Mag. *Matthias Limnander*, nyl., kapellan här 1709—1711. Slogs ihjäl af ryssarne. Efterlemnade en son *Gustaf*.

Johan Finnerus 1719—1722, kapellan och vice pastor. Hade en son *Sigfrid*.

Johan Morelius 1772—1734. Död 1734. Var gift med *Eva Elisabet* ...., utan barn.

Sigfrid Kristogerus Ignatius, pastorsson från Thusby, kapellan här 1734—1751, blef stadskapellan och rektor scholæ i Fredrikshamn. Erhöll 18 mars 1752 konungens tillstånd att träda ur dess tjenst och emottaga de i Fredrikshamn honom erbjudna sysslor.

Johan Winter, ordinerad 1731, sokenadjunkt i Helsinge 1734, kapellan här 27 aug. 1752, vice pastor 28 sept. samma år. Död 19 jan. 1796, 86 år gammal.

Gift med *Helena Elgman*, som dog 2 mars 1791, efter 57½ års sammanlefnad. Deras son *Arndt Johan*, f. 27 aug. 1747, landskamrer i Åbo, kammarråd, död 13 nov. 1819. Gift med *Margareta Lovisa Werner*, handlandedotter från Åbo. Deras son *Johan Peter*, f. 2 okt. 1788, hofrättsråd, ledamot i kejserl. senaten.

Johan Fredrik Boucht, kapellan här 27 juni 1798, vice pastor 1807, blef pastor i Rautalampi 1808.

Mag. *Jakob Johan Björksten*, kapellan här 10 maj 1809, blef pastor i Kangasniemi 1821.

Arvid Gottfrid Nordquist, kapellan här 17 juli 1822, vice pastor 1826, blef pastor i Gustaf Adolfs församling 1830.

Anders Fredrik Dyberg, f. 11 okt. 1801, prestvigd 15 juni 1825, kapellan här 2 nov. 1831, vice pastor 11 juli 1840. Död 16 aug. 1844.

Gift med *Eva Kristina Ridderstorm*, f. 21 dec. 1800, dotter till öfverstelöjtnanten *Karl Fredrik Ridderstorm*. Barn: 1 *Josefina Sofia Kristina Fredrika*, f. 20 okt. 1828. 2 *Gu-*

staf Mauritz Fredrik, f. 27 okt. 1830, död 1847. 3 *Anders Edvard,* f. 8 sept. 1832. 4 *Magnus Theodor,* f. 23 nov. 1834.

Samuel Strömmer, kapellan här 30 juli 1845, blef kapellan i Kihtelysvaara 1848.

Henrik Ongelin, f. i Askola 2 aug. 1807, prestvigd 14 aug. 1844, kapellan här 10 okt. 1849. Död 25 dec. 1854.

Gift 1846 med *Lovisa Kjellin,* klockaredotter, f. 31 okt. 1805. Barn: *Johanna,* f. 14 aug. 1848.

Mag. *Henrik Reinhold Krogell,* bondson från Sibbo, f. 18 jan. 1821, filosofie magister 1850, prestvigd 15 dec. 1852, kapellan här 12 mars 1856. Död 27 febr. 1860, ogift.

Mag. *Alexander Hultin,* f. i S:t Michel 2 apr. 1820, prestvigd 19 maj 1847, filosofie magister samma år, tjenstf. kapellan i Helsinge 14 nov. 1849, och sedan pastors adjunkt derstädes, vice pastor 1852, kapellan här 1861.

Gift 1:o med *Johanna Sofia Järnefelt,* f. 31 jan. 1832, död 1857, dotter till pastorsadjunkten *Johan Adolf Järnefelt,* och *Anna Sofia Brandt.* 2:o 1861 med *Elisabet Crohns,* pastorsdotter. Barn: 1 *Lennart Alexander,* f. 7 juni 1851. 2 *Peter Johan Adolf,* f. 4 apr. 1853. 3 *Arvid Edvard,* f. 3 aug. 1855. 4 *Anna Johanna,* f. 24 febr. 1857. 5 *Erik Elias,* f. 26 aug. 1862. 6 *Ingrid Maria,* f. 22 mars 1864. 7 *Mauritz Gideon,* f. 22 sept. 1865.

Sokenadjunkter.

Johan Winter 1734—1752, blef kapellan här.

Thomas Salenius, ordinerad 16 febr. 1750. Helsinge sokens invånare begärde tillika med prosten *Joh. Fortelius* vid sokenstämman den 30 aug. 1752, att få till kyrkoherde- och sokenadjunkts beställningens förvaltande qvarhålla den dervarande adjunkten *Thom. Salenius,* med försäkran, att meddela honom till årligt underhåll det en sådan adjunkt, efter för detta ingångne och fastställde föreningar, så af församlingen som af kyrkoherden åtnjuta bör; hvarföre bemälte Thom. Salenius skulle undfå behörig fullmakt på

kyrkoherde- och sokenadjunkts beställningen i Helsinge. Fullmakten utföll den 7 sept. 1752. Död 15 okt. 1793.

Gift med enkan *Hedvig Rhase (Phase?)*, som af första giftet hade barn, men med Salenius inga.

Sokenadjunkturen indrogs genom nådigt utslag af 21 aug. 1795 och derefter har pastorn underhållit en adjunkt på stället.

HELSINGFORS.

Allt sedan Helsingfors stads första grundläggning 1550 vid Wanda ås mynning och dess närmare hundra år derefter gjorda flyttning till sitt nuvarande ställe, har staden haft en egen pastor, hvilken enligt 1561 års *förläningsregister* [1]) åtnjöt i kronolön 2 lester (= 96 tr) spanmål, och derjemte en något senare antagen och af församlingen aflönad kapellan. Pastorns kronolön ökades sedan år 1607 till 3 pundlester, och då denna spanmålslön reducerades till hälften eller 72 tunnor, gafs stadspastorn år 1652 i vederlag Helsinge soken till annex, (se ofvan 166), hvilket ytterligare fastställdes medelst ett så lydande:

Helsingfors bimemorial, gifvet i Stockholm den 1 sept. 1664.

— — — — — — — — — — — — —

3:o Belangande deras underdåniga begäran, att sokenkyrkan, som ligger en mil från staden, måtte vara såsom en annexa till deras stadskyrka, och icke af någon annan kyrkoherde än den uti Helsingfors betjenas, helst hennes maj:ts drottning *Christinas* bref derpå kan framvisas; så hafver h. k. maj:t sig nådigst resolverat, att bemälte sokenkyrka så härefter som härtill under stadskyrkan skall sortera och af dess kyrkoherde betjenas till kongl. maj:ts vidare allernådigste godtfinnande.

Hedvig Eleonora.

P. B. G. Banér. *M. G. Dela Gardie.* *G. Bonde.*

---

[1]) Finnes tryckt i *P. E. Thyselii Handlingar* II Band, 2 häft. p. 414.

Detta stadgande har ägt bestånd ända till våra dagar. Vid universitetets flyttning från Åbo till Helsingfors förordnades genom kejserligt bref af 29 mars 1828, att Helsingfors stadsförsamling skulle efter dåvarande pastorns afgång tilläggas seminarii pastorn såsom praebende, hvilket likväl ej gick i fullbordan, innan seminarii pastorstjensten indrogs och ersattes af en profession i praktiska theologin. Och som hela det gamla aflöningssättet med praebendepastorater genom nådig kungörelse af 24 apr. 1865 blifvit afskaffadt, kommer Helsingfors stadsförsamling framgent att hafva sin egen pastor, som derjemte icke behöfver vara universitetslärare. Genom kejserligt reskript af 6 oktober 1827 erhöll församlingen tillåtelse att antaga en *andra kapellan* i församlingens tjenst, hvarefter ytterligare en *ministerii adjunkts* tjenst år 1836 inrättades. För den offentliga gudstjenstens bestridande på tvenne språk och samtidigt i tvenne kyrkor bestämdes genom kejserl. bref af 23 okt. 1852 antalet af vid begge kyrkorna gemensamt tjenstgörande prester till 1 pastor, 2 kapellaner och 2 kommministrar och dessutom en ständig pastorsadjunkt. Stadens evangelisk-lutherska invånare af tyska nationen erhöllo år 1858 tillstånd att bilda en skild församling, hvars pastor skulle åtnjuta kronolön. Senast har fråga uppstått om stadsförsamlingens delning efter nationaliteterna, den svenska och den finska, men har ej vunnit högöfverhetlig sanktion.

1. Svensk-finska stadsförsamlingen.

Kyrkoherdar.

Sigfridus, kyrkoherde i Helsingfors 1557.

Carolus 1561.

Nicolaus Matthiæ 1563—1566.

Benedictus 1572.

Laurentius 1574—1578.

Simon Laurentii, var förut skolmästare i Helsingfors, kyrkoherde 1579—1590. Erhöll genom kongl. bref af 22 juli 1587 en pundlest spanmål till de 2 pundlester han förut

åtnjutit och skattfrihet för Baggeböle hemman. Denne Simon torde väl vara samma M. *Simon Winblad*, hvars dotter *Helena* blef gift med handlanden i Norrköping *Matthias Joansson*, hvars son *Johan* kallade sig efter sin morfar *Winblad*, och var konglig sekreterare, då han adlades 20 febr. 1649 och behöll sitt namn oförändradt. Se *Stiernmans Adeliga matrikel* I, 426.

Henricus Henrici Witticius, 1592—1597, prost. Erhöll genom kongl. bref af 8 juni 1594 till sitt årliga underhåll 2 pundlester spanmål. Hans dotter *Anna* blef gift med justitie borgmästaren i Helsingfors *Henrik Fredriksson Carstens* [1]).

Samuel Andreæ Sawonius, pastorsson från S:t Michel, kyrkoherde här 1598—1624. Erhöll genom kongl. bref af 1 apr. 1607 till sitt uppehälle och underhåll årligen 3 pundlester spanmål, enligt följande kungabref:

Vi *Carl* IX med Guds nåd etc. göre vitterligt, att Vår undersåte hr *Samuel Andreæ*, kyrkoherde i Helsingfors, hafver sig här hos Oss besvärat, att honom på hans underhåll sker för kort, att han icke får det så tillfyllest ut nu som hans antecessor före honom det haft; så hafve Vi hans klagan hört, hans ödmjuka begäran nådigst ansett och unnat honom, hellst han icke hafver mer än som bara staden och ingen kyrksoken på bygden, som andra stadsprester, att han då må hafva hvart år till uppehälle och underhåll tre pundlester (= 144 tr) spanmål, efter som de der före honom varit hafva haft. Hvilken spanmål honom af Vår fogde öfver förbemälte Helsingfors stad och dess län, antingen den der nu är eller komma kan, årligen skall lefvereras och tillställas. Kommer han oftare häröfver att klaga, då vilje Vi fogden låta tilltala. Rätte sig både fogden och alla andra härefter. Af Upsala den 1 apr. år 1607.

Den 17 maj 1614 erhöll han ett hemman i Baggeböle fritt för vissa och ovissa persedlar.

---

[1]) Han är den första af *H. Forsius* kända pastor. Witticii närmaste efterträdare tyckas ock för honom varit obekanta. Se *Tidskriften Suomi* 1842, 3 häft. p. 33.

Sveno Torchilli, domkyrkosyssloman i Åbo, pastor här 1634—1637, blef pastor i Lojo och kontraktsprost 1638. Se *C. H. Strandbergs Åbo stifts herdaminne* I. 345. *W. G. Lagi Handlingar,* ny följd I. 64.

Mag. *Johannes Birgeri Orbergius,* smolandus, var förut fysices lektor vid Åbo gymnasium 1637—1638, pastor här 1638. Död 1640. Se *Strandberg* l. c. I. 231. II. 251. *Rothovii* vita p. 92.

Gift med *Kristina Johansdotter Wahlstenius,* pastorsdotter från Loimjoki, som hade en dotter *Anna.* Enkan gifte sig sedan med rustmästaren i Loimjoki *Michael Johansson.* Se *Genealogia sursilliana* p. 240.

Georgius Petri Orlander, var förut greflig hofpredikant, pastor här 1641—1656. Erhöll genom kongl. bref af 8 mars 1648 ett hemman af 15 skattmarker fritt för utlagor. Under honom anslogs Helsinge soken till annex för stadspastorn. (Se ofvan p. 166).

Af hans barn var: 1 *Peter* handelsborgmästare i Helsingfors. 2 *Gertrud,* gift år 1670 med *Johan Fabritius* och 3 *Elisabet,* gift år 1671 med rådmannen och hospitalsinspektoren *Johan Kratz.*

Mag. *Andreas Laurentii Nycopensis,* sörmlänning, bror till biskopen i Wiborg, promoverad till magister vid första promotion i Åbo 4 maj 1643, var den förste, som utnämndes till adjunkt i filosofiska fakulteten, blef rektor för Åbo skola 1649, och år 1661 pastor i Helsingfors, enligt följande fullmakt:

Vi *Carl* med Guds nåd etc. göre vitterligt, att eftersom pastoratet i Helsingfors stad och soken uti Finland är vordet vakant och ledigt och Vi nådigst konsiderere vara högt af nöden, att den församlingen icke länge blifver med kyrkoherde oförsörjd, utan att en skicklig man i stället förordnas, som samma embete bekläder och församlingen med lärdom och lefverne väl förestår; ty hafve Vi af den tidiga försorg Vi drage till Våra undersåtares välstånd så i andelig som lekamlig måtto, så ock uti nådigt anseende af det, att Oss är rekommenderad Vår troundersåte och

rector scholæ i Åbo, vördige och vällärde magister *Andreas Laurentii Nycopensis,* hvilken hafver vid akademin och sedermera i bemälte skola en rund tid berömligen tjent, jemväl ock aestimeras helt skicklig utaf sin lärdom, lefverne och förhållande, nådigst förtrott och förordnat, som Vi härmed och i detta Vårt öppna brefs kraft nu förtro och förordne honom, magistrum Andream, att vara kyrkoherde i bemälte stad och församling. Han skall vara förpliktad Oss och Sveriges krona med huldhet, tro och rättrådighet i allo måtto, skada och förderf, der han förnimmer å färde vara, i tid tillkännagifva och efter yttersta förmögenhet hjelpa till att afvärja, undanböja och förekomma. Särdeles bör honom derföre flitig omsorg bära, att Guds saliggörande Ord må uti hans församling, åhörarne till deras själs välfärd inympadt, rent och oförfalskadt predikadt blifva, alldeles som det af de heliga profeter och apostlar så ock uti den rätta och oförändrade och i Upsala consilio enhälleligen approberade och vedertagne Augsburgiska konfession är förklaradt vordet, utan någon substitution och menskligt påfund eller bilära rätt administrera de högvärdiga sakramenten, och eljest föregå sina åhörare med godt exempel och ett lofligt lefverne. Uti en summa sig så uti sin församling och vid detta sitt embete förhålla, att allt till Guds ära och hans församlings uppbyggelse med högsta flit och allvar må fortsatt varda, och han inför Gud, Oss och hvar ärlig kristen man tryggeligen kan ansvara. Och på det han detta sitt kall desto bättre må kunna förestå och förrätta, ty unne och bestå Vi honom alla de vilkor och lägenheter, ordinarie inkomster och rättigheter, som hans antecessor på embetets vägnar före honom haft och åtnjutit hafver. Befallandes fördenskull härmed alla dem, som i berörde Helsingfors stad och församling boendes äro och dertill höra och lyda, att de erkänna bemälte magistrum Andream Laurentii Nycopensem för deras rätta kyrkoherde och honom bevisa hvad de på hans embetes vägnar skyldige äro och efter ordningen samt vanlig pläg-

sed billigt böra præstera och fullgöra. Här alle som vederbör hafva sig hörsamligen att efterrätta.

Till yttermera visso är detta med Vårt kongliga sekret och Vår högtärade, älskelige, kära fru moders samt de andra Våre och Sveriges rikes respektive förmyndares och regerings underskrift bekräftadt. Datum Stockholm den 20 juli 1661.

Hedvig Eleonora.

Peer Brahe, grefve till Wisingsborg, S. rikes drots.

Lorenz von der Linden, i riksmarsks ställe.

Karl Gustaf Wrangel R. amiral.

Gustaf Posse i rikskanslers ställe.

Gustavus Bonde S. r. skattmästare.

Hendrich Tafvest.

Emedan pastorer i städerne enligt 1680 års riksdagsbeslut skulle vara befriade från kontribution för deras vederlag och prostetunnor, frikallades ock Nycopensis från sagde kontribution, såsom synes af följande resolution:

Såsom man utaf 1680 års riksdags beslut samt presterskapets bevillnings 8 och 9 punkt inhemtar, att pastores i städerne hafva sig reserverat deras vederlag och prostetunnor, af hvilket vederlag de efter riksdagsbeslutet icke komma något att kontribuera, alltså, emedan kyrkoherdarne i Helsingfors hafva årligen af kongl. maj:t och kronan åtnjutit 142 (144) tr spanmål, hvilket underhåll, på 72 tr när, är vordet dem betaget, och deremot Helsinge soken dem till vederlag förunnad; fördenskull, i förmågo af riksdagsbeslutet och presterskapets betingande bör befallningsmannen, välbetrodde William von Werdt lemna kyrkoherden, vördige och höglärde magist. Andream Nycopensem fri och okrafd för den kontribution han för vederlaget borde erlägga, tagandes sig denna resolution till förklaring och efterrättelse. Gifvet i Helsingfors 4 febr. 1682.

Axel Rosenhane.

Nycopensis afled 15 maj 1688 och var gift med *Anna Klöfversköld,* som dog 19 sept. samma år. De hade 9 barn: 1 *Anna,* f. 1654, gift 1:o med kapellanen i Helsingfors *Johan Wisenius* och 2:o med fadrens efterträdare. 2 *Elisabet,* f. 27 mars 1662, gift 1686 med kapellanen i Helsinge *Karsten Backman.* 3 *Gustaf,* f. 5 dec. 1669, blef landtmätare. De öfriga barnen voro: 4 *Lars,* f. 1657. 5 *Maria,* f. 1659, dog ogift 1697. 6 *Aaron,* f. 1664. 7 *Anders,* f. 1666. 8 *Johan,* f. 1668 och 9 *Benjamin,* f. 1672. Jfr *J. J. Tengström För- och Anteckningar* p. 108.

Mag. *Andreas Matthiæ Ignatius,* pastorsson från Jokkas, student i Åbo 1667, rektor vid trivialskolan i Helsingfors 1674, pastor här 28 maj 1688, prost. Han dog under pesten 1710. Förmäles hafva varit en egennyttig och ofördragsam menniska.

Gift 1:o med *Anna Nycopensis,* och hade med henne 5 barn: 1 *Nils,* dog ung. 2 *Katarina,* f. 1679. 3 *Anna Sofia,* dog ung. 4 *Anders,* f. 1682, blef häradshöfding i öfre och nedre Sääksmäki härad, gift 1713 med *Margareta Sofia Godenhjelm,* f. 1690 och död 1766. Hon var dotter till hofrättsassessorn *Johan Godenhjelm* och hade 9 barn. En biografi om A. Ignatius läses i *Åbo Tidningar* 1773 p. 169. 5 *Peter,* blef pastor i Jämsä. Se *Alopæus Borgå gymnasii historia* p. 373 följ. 2:o 1689 med *Katarina Hansdotter Westman,* som dog 1692 och hade en dotter *Sofia,* död ung.

Mag. *Johan Serlachius,* nyl., var förut pastor i Kexholm, pastor här 19 apr. 1711, flyktade vid stadens intagning 1713 till Stockholm och blef sedan pastor i Östra Husby pastorat i Östergötland, der han dog 1729. Se *Alopæus* l. c. p. 450—456. *Suomi* 1844 p. 288.

Gift 1:o med *Kristina Stjernhoff,* som dog 1695 och 2:o med *Maria Laurbechius,* biskopsdotter. Barn: 1 *Johan,* f. 1705. 2 *Kristina,* f. 1707. 3 *Helena,* f. 25 aug. 1708. 4 *Peter,* f. 1709. 5 *Ulrika,* f. 1712.

Johan Wång, borea-fenno eller neokirkensis, student i Åbo 1695, histor. et moralium lektor i Wiborg 1710

prestvigd i Borgå 24 sept. 1711, rektor scholæ i Helsingfors 1711—1713, flyktade till Stockholm 1713 och gjorde der tjenst vid Entergastars bataljon och sjöexpeditioner, pastor här 17 nov. 1721, kontraktsprost samma år. Död 26 dec. 1728. Berömd såsom skicklig och nitisk församlingslärare. Se *Alopæus* l. c. p. 393—395.

Gift med *Hedvig (Hebla) Godenhjelm,* som i andra giftet fick lektoren *Jonas Löngreen.* Hennes barn med Wång voro: 1 *Fredrika,* f. 1722. 2 *Peter,* f. 1723, pastor vid Karelska dragonregimentet, död 1750. 3 *David,* underofficer och 4 *Kristina Elisabet.*

Johan Forsskåhl, nyl., härstammar från *Simon Forsskåhl* i Sagu, prestvigd 1723 till komminister vid finska församlingen i Stockholm, pastor derstädes 1725, pastor i Helsingfors 1729, kontraktsprost 1730. Kallades af baron de Geer till pastor i Tegelsmora 1740, pastor för andra gången i finska församlingen i Stockholm 1748, pastor i Mariæ församling 1750, theologie doktor 1752. Död 1762. Hade stort anseende såsom en lärd man och nitisk lärare.

Gift 1:o med *Margareta Kohlbeck,* som dog 1735 och 2:o 1738 med *Katarina Fridelin,* pastorsdotter från Korpo, som dog 1794. Barn: 1 *Johanna Katarina,* f. 1739. 2 *Johan Kristian,* dog som extraordin. bat. predikant vid Cronhjelmska regim. 3 *Jonas Gustaf,* med. doktor och medicus nobilium i Nerike. 4 *Pehr,* professor i dansk tjenst, en af *Linnés* berömdaste lärjungar. Se *Upsala stifts Herdaminne* III. 117.

Mag. *Johan Fortelius,* pastor här 25 juni 1741, kontraktsprost 8 aug. samma år, blef domprost i Borgå 1765.

Dr *Zachris Cajander,* prestvigd 21 juni 1749, magister 1751 (?), predikant vid Nylands och Tavastehus läns dragonregimente 28 maj 1752 och åtföljde kommenderingen till Pommern åren 1761, 1762, pastor här 21 juli 1767. Var fullmäktig för stiftets presterskap vid riksdagen 1769, hvarunder han utnämndes till prost på följande sätt: Då preståndet 28 apr. 1769 lät författa en förteckning på dess ledamöter vid dåvarande riksdag, frågade notarien, om

Z. Cajander var prost eller kyrkoherde? Härtill svarade Cajander sig ej vara prost, utan kyrkoherde. Flere af ståndet begärte då, att biskop *Fortelius* ville tillägga honom prostetitel, såsom den, hvilken ståndet allaredan haft tillfälle att lära känna till dess hedervärda egenskaper, såframt biskopen icke eljest hade något emot honom. Biskopen, något rörd af detta oförmodade andragande, utlät sig, att han väl ej hade något emot Cajander, men att biskopen ej fann sig i stånd, att då egentligen yttra sig öfver målet, emedan han var stadd utom embetsorten och det i hans sinne ej var så klart afgjordt, om det tillkommer en biskop ensam att förordna præpositos honorarios, alldenstund kongliga brefvet till konsistorium i Strengnäs egentligen angår kontraktsprostar. Härtill svarade både flere biskopar och de fleste af ståndet, att det i grund af högstberörde kongl. bref är ett episcopale, per argumentationem a majore ad minus, och praxis i alla stift. Till bevis hvaruppå anfördes, att biskoparne *Serenius* och *Lamberg* nu i Norrköping hvardera utnämnt sin till riksdagen ankomne kyrkoherde till prost. I detsamma gratulerade de fleste Cajander till prost. Allt detta inberättade biskopen till konsistorium och begärte, att konsist. ville tillsäga notarien att uppsätta prostefullmakt icke allenast för Cajander, utan ock för kyrkoherden *Strömborg,* såsom väl meriterad, samt några andra välförtjente män i stiftet, kyrkoherdarne *Karl Östberg* i Jämsä, *Johan Weckman* i Rautalampi, mag. *Nils Agander* i Kristina och *Gustaf Lindblad* i Sulkava.

Kontraktsprost blef Cajander 19 okt. 1774. Med anledning af drottningens lyckliga förlossning 1778 utnämndes Cajander till theologie doktor och promoverades dertill 6 juni 1779. Död 24 maj 1781, 52 år gammal.

Gift med *Katarina Ståhlfoth.* Barn: 1 *Magdalena Katarina,* dog ogift 1821. 2 *Gabriel Johan,* f. 1755. 3 *Kristina Fredrika,* f. 1757, gift med kapellanen *E. R. Bergstadius.* 4 *Herman Peter,* dog ung. 5 *Augusta Lovisa,* f. 1763.

Mag. *Fredrik Collin,* satakund., f. 5 maj 1743, magister 1766, tjenstf. kollega infimus i Åbo kathedralskola 1773, ordinarie 1774, rektor vid trivialskolan i Tavastehus 1775, pastor här 28 maj 1783, kontraktsprost 1784. Död 8 april 1816.

Gift 1785 med *Anna Margareta Borgström,* f. 1760, död 1 sept. 1815. Barn: **A** *Fredrika Margareta,* f. 15 mars 1787, död 25 nov. 1846, gift med provincialläkaren, kollegii assessorn dr *Adolf Reinhold Boucht,* som dog 3 aug. 1826. Deras barn: I *Adolfina Amalia,* f. 1810, gift med handlanden *J. Broms* i Sverige. II *Adolf Alfrid,* f. 1821, dog 1855 som vice häradshöfding. **B** *Maria Gustava,* f. 6 jan. 1789, död 14 juli 1867, gift 1812 med brukspatronen *Adolf Wilhelm Tigerstedt.* Deras barn: I *Gustaf Adolf Fredrik,* f. 1813, possessionat, gift 1838 med *Katarina Fredrika Schildt.* Deras barn: 1 *Rosina Adolfina Gustava,* f. 1839, gift med löjtnant *Gräsbeck.* 2 *Erik Gustaf Wolmar,* f. 1841, sjökapten, gift med *Olga Demaseur.* Deras son: *Arthur.* 3 *Mauritz Wilhelm,* f. 1842, gift med *Emilia Hjelmberg* från Sverige. 4 *Gregor,* f. 1844, löjtnant vid gardeskavalleri. 5 *Estella Ormesinda,* f. 1847, gift med possessionaten, vice häradshöfdingen *E. v. Knorring.* 6 *Mathilda Nathalia Fredrika,* f. 1849. 7 *Fanny Ojanema,* f. 1851. 8 *Adolf Wilhelm Severin,* f. 1853. 9 *Ida Viola Maria,* f. 1855. II *Adolf Wilhelm Gregor,* f. 1817, död 1866, major. III *Wilhelmina Amalia,* f. 1821, gift 1838 med öfversten, sedermera generallöjtnanten *Karl Mauritz Martinau,* dog såsom chef för finska kadetkorpsen 1863. Barn: 1 *Angelique,* f. 1844. 2 *Mathilda,* f. 1845, gift med gardeskapten *Axel Gripenberg.* 3 *Natalia,* f. 1847. 4 *Maria,* f. 1849 och 5 *Aimée,* f. 1851. IV *Karl Konstantin,* f. 1822, lektor vid Åbo gymnasium, gift med *Evelina Theresia Degerman,* f. 1820. Barn: 1 *Robert* och 2 *Alexander.* V *Johanna Mathilda,* f. 1823, gift med öfversten, baron *Berndt Reinh. Alfred Rehbinder,* f. 1817. VI *Fredrik Mauritz Johan,* f. 1824, stabryttmästare, gift med *Olga Komajewski.* Deras son *Karl Gustaf Adolf* föddes 1856. VII *Theodor Albert,* f.

1829, stadsläkare i Björneborg, gift 1856 med *Ida Rosalia Aschan*, f. 1834. Barn: 1 *Ida*. 2 *Anna*. 3 *Merta*. 4 *Rosalia*. **C** *Henriette Sofia*, f. 14 apr. 1795, död 1863, gift 1:o 1816 med apothekaren i Helsingfors *Karl Henrik Aschan*, som dog 1837 och 2:o 1840 med apothekaren *Karl Emil Carger*, son till regementsläkaren *Johan Herman Carger* och *Johanna Katarina Brovall*. Barn med Aschan: I *Anna Karolina Olivia*, f. 1817, död 1845, gift 1835 med häradshöfdingen *Karl Evert von Knorring*. Barn: 1 *Karl Reinhold* f. 1837, dog som student 1857. 2 *Eva Olivia*, f. 1838, gift med löjtnanten vid ingenörkorpsen *Fridolin Stjernwall*, f. 1834. 3 *Evert Kasimir*, 1843, gardeslöjtnant. II *Emilia Sofia*, f. 1819, gift 1838 med öfverstelöjtnanten *Justus Thuneberg*. Deras son *Nikolai*, f. 1840, blef ingeniör. III *Herman Henrik Theodor*, f. 1823, gift 1849 med *Emilia Brusin*. Barn: 1 *Otto*, f. 1850. 2 *Ida*, f. 1854. 3 *Hilma*, f. 1855. 4 *Uno*, f. 1857. 5 *Ellen*, f. 1859. 6 *Elma*, f. 1862. 7 *Julius*, f. 1865. IV *August Julius*, f. 1827. V *Amalia Mathilda*, f. 1831, död 1867, gift 1852 med apothekaren *Brovall*. VI *Ida Rosalia*, f. 1834, gift 1854 med doktor *Tigerstedt*, se ofvanföre. VII *Adolfina Valeria*, f. 1837, gift med löjtnanten *Robert Alfred Charpentier*. Barn: *Axel*, f. 1865. **D** *Fredrik*, f. 16 febr. 1798, student i Upsala, dog ogift 27 apr. 1822.

Mag. *Gustaf Lars Zetterman*, var förut kapellan här, pastor 22 jan 1817, prost 1 nov. 1817, kontraktsprost 1818, blef pastor i Hauho 1821.

Mag. *Erik Anders Crohns*, son till löjtnanten och kronolänsmannen i Kides *Crohns* och *Anna Maria Andersin*, (död 1831). F. 25 nov. 1785, lärare vid topografiska korpsen på Haapaniemi 1 mars 1817, magister 1815, professors titel 27 jan. 1817, prestvigd 26 okt. 1818, pastor här 15 april 1824, kontraktsprost 30 juli 1825, theologie doktor 16 juli 1840. För sin höga ålder erhöll han sig substitut 1855. Död 18 jan. 1865. Han var den siste stadspastor, som hade Helsinge till annex.

Gift 1:o år 1820 med *Eva Sofia Möller*, dotter till öf-

verstelöjtnanten *Samuel Möller* och *Ulrika Tavast.* Hon var född 8 sept. 1794, dog 24 maj 1838 och efterlemnade 6 barn: 1 *Ida Ulrika Sofia*, f. 1 mars 1823, ogift. 2 *Maria*, f. 11 mars 1826, gift med medicine professoren *Immanuel Ilmoni.* 3 *Alexander*, f. 11 sept. 1827, agronom. 4 *Elisabet*, f. 14 sept. 1829, gift med kapellanen i Helsinge *Alexander Hultin.* 5 *Karl Erik*, f. 8 maj 1831, forstmästare, gift med *Sofia Gummerus*, och 6 *Nils Peter*, f. 11 apr. 1833, kollega i Heinola. 2:o år 1842 med *Josabet Natalia Weideman*, dotter till öfverstelöjtnanten i svensk tjenst *Lars Magnus Weideman* och *Charlotta Lampa.* Deras 3 barn: 7 *Anna Josabet*, f. 20 febr. 1845. 8 *Sigrid Johanna*, f. 18 febr. 1847 och 9 *Maria Natalia*, f. 16 okt. 1852.

Gustaf Bernhard Mortimer Forstén, pastors substitut här 28 febr. 1855—1864, blef pastor i Wiborg 1862.

Frans Arvid Snellman, f. i Åbo 31 aug. 1818, prestvigd 19 maj 1843, ministerii adjunkt i H:fors 23 juni 1845, vice pastor 12 maj 1852, andra kapellan 12 mars 1856, pastor i maj 1868.

Gift med *Anna Lovisa Adelaide af Klercker*, dotter till öfversten, friherre *Karl Nathanael af Klercker* och *Amalia Gustava Schatelovitz*, f. i Fredriksh. 2 sept. 1828. Barn: 1 *Anna Franciska Theodora*, f. 21 maj 1851. 2 *Onni Viktoria*, f. 12 apr. 1854. 3 *Ingrid Maria*, f. 25 maj 1863. 4 *Hildur Adelaide*, f. 20 aug. 1864.

Första kapellaner.

Jacobus Johannis.

Simon Petri c. 1593.

Abraham Henrici 1610—1617.

Bartholdus Canuti 1635—1640, följde år 1640 med krigsfolket till Riga.

Jacobus Marci Insulanus 1641.

Gabriel Arvidi 1650—1653. Hans enka *Gertrud Jöransdotter* åtnjöt underhåll af kronan.

Josephus 1662.

Johan Wisenius, konrektor i Helsingfors 1667—1674, kapellan här 1674, men dog 22 mars samma år.

Gift med *Anna Nycopensis*, pastorsdotter, som sedan trädde i äktenskap med fadrens efterträdare *Anders Ignatius*.

Josef Auricola, 1675—1688. Honom beviljades 10 tr spanmål för finska församlingen. Blef pastor i Lampis 1688.

Nils Gestrinius, antogs af magistraten år 1688 till kapellan utan förslag och fullmakt, blef pastor i Kuhmois 1689.

Johan Porthanus, insattes vid visitationen år 1691 af biskopen till kapellan utan församlingens val, emedan magistraten förklarade sig nöjd med den man konsistorium skulle utse. Blef pastor i Rautalampi 1694.

Nils Burtz, kollega superior 1686, kapellan 1695, blef pastor i Sysmä 1700.

Mag. *Magnus Auricola*, kapellansson, f. 23 sept. 1680, kapellan 13 febr. 1702, filosofie magister 14 dec. 1703, blef kapellan på Riddarholmen i Stockholm 1711 och derefter pastor i Jouhio (Parikkala) 1712.

Anders Luscinius, var förut kollega inferior.

Anders Cajanus 1723.

Joakim von Glahn, 1728, var derjemte pastor vid Nylands regimente.

Gift med *Juliana Feiff*.

Abraham Mjödh, kapellan här 1731—1743, vice pastor 16 juni 1739, pastor i Nagu 1743, riksdagsman för Borgå stifts kapellaner 1744, prost 1746. Död 1786. Se *Åbo stifts Herdaminne* I. 102.

Gift med *Magdalena Ross*, domprostedotter från Åbo. Af deras barn dogo de flesta i ungdomen och här nämnas blott: 1 *Isak*, f. 16 juni 1741. 2 *Abraham*, f. 1744, blef pastor i Nagu. 3 *Barbara Katarina*, f. 8 nov. 1738.

Alexander Helsingberg, kapellan här 1744 och derjemte bataljonspredikant 1749, blef pastor i Kangasniemi 1758.

Mag. *Joakim Clewe*, kapellan här 20 dec. 1758, blef pastor i Padasjoki 1771.

Mag. *Zacharias Cygnæus* 1772, tillträdde icke tjensten, utan blef på församlingens enträgna anhållan qvar i Mäntyharju, der han då var sin faders vice pastor.

Peter Aweman, son till handlanden i Björneborg *Johan Al. Aweman (Haweman)* och *Maria Fortelius*, pastorsdotter från Ulfsby. F. 1740, ordinerad 1 aug. 1764 till pastorsadjunkt i Helsingfors, kapellan 7 sept. 1772, vice pastor 1780. Död 1 nov. 1788.

Gift 1780 med *Eva Elisabet Stichæus*, dotter till vice borgmästaren i Helsingfors *Alexander Stichæus* och *Patientia Krist. Ignatius*. Deras barn: 1 *Wendla Kristina*, f. 1 juni 1783, död ogift i Borgå 15 jan. 1813. 2 *Maria Sofia*, f. 25 apr. 1785, gift med kapten *Salomon Jakob Finkenberg*, som var f. 1745 och dog barnlös 26 juli 1835, och 3 *Johan Gabriel*, f. 24 apr. 1787, dog som domkyrkoadjunkt i Borgå 13 febr. 1813, ogift. Awemans enka trädde i nytt gifte med majoren vid Åbo infanteriregimente *Gabriel Johan Thauwon*, f. 1753, död 1811, son till kaptenen vid samma regimente *Gabriel Thauwon* och *Kristina Emting*. Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Johanna Fredrika Kristina*, f. 1792, ogift. 2 *Fredrik Alexander*, f. 1793, koopvardie styrman, död 1816. 3 *Maria Lovisa Karolina*, f. 1795, död 1831, ogift. 4 *Lars Reinhold*, f. 1800, farmacie elev, död 17 jan. 1835, gift med *Maria Lovisa Aeimelæus*, pastorsdotter från Paldamo, f. 1800. Deras barn: *a) Sofia Augusta*, f. 22 maj 1827, död 1846. Erhöll 1840 en gratifikation af 300 rub. banko assign. och en lifstidspension af 150 rubel för året för det hon med ovanlig rådighet och egen lifsfara år 1839 från vattennöd räddade prostens i Paldamo *Karl Aeimelæi* son *Johan Fredrik* (Se *Finlands Allmänna Tidning* 1840 n:o 282); *b) Johan Fredrik*, rektor vid lägre elementarskolan i Torneå.

Mag. *Elias Reinhold Bergstadius*, f. 1751, filosofie magister 22 juli 1772, ordinerad 4 dec. 1777, vice pastor 4 jan. 1787, kapellan här 1789. Död 13 okt. 1791.

Gift 1787 med *Kristina Fredrika Cajander*, pastorsdotter. Af deras 4 barn dogo tvenne helt unga och den tredje,

sonen *Johan Reinhold* dog som hofrättsauskultant 10 juli 1821 i Pelkäne och var gift med *Anna Katarina Lindström*, död 28 aug. 1828. De hade 3 barn. Den fjerde af kapellanen Bergstadii barn var dottern *Fredrika Sofia*, f. 21 apr. 1792.

Karl Gustaf Dahlström, kapellan här 13 mars 1793, blef kapellan i Laukas 18 apr. 1804.

Mag. *Gustaf Lars Zetterman*, kapellan här 6 mars 1805, vice pastor 25 mars 1805, blef pastor loci 1817.

Johan Diedrich Schröder, handelsmansson från Borgå, f. 25 maj 1784, prestvigd 23 juni 1809 och tjenstgjorde sedan i Helsingfors tills han blef kapellan 10 dec. 1817, vice pastor 2 jan. 1822. Död 20 juli 1854, ogift.

Karl Konstantin Grahn, f. 26 aug. 1811, prestvigd 20 dec. 1834, predikant på Mariefors bruk 7 nov. 1838, andra kapellan i Helsingfors 1 maj 1847, vice pastor 19 dec. 1849, förste kapellan 1855. Har för sjuklighet haft substitut sedan år 1852.

Gift med *Johanna Charlotta Roberg*, f. i Strengnäs 19 maj 1810. Barn: *Karl Axel Ferdinand*, f. 30 nov. 1836.

Andra kapellaner.

Vid allmän kyrkostämma den 19 nov. 1826 beslöt stadsförsamlingen i Helsingfors, att en annan kapellan jemte den förra skulle i Helsingfors stadsförsamling antagas och honom anordnas samma löneförmåner, som åt den första kapellanen, nemligen 1000 rubel banko assign. om året, men någon embetsgård eller deremot svarande hyresmedel för qvarter kunde vederbörande ej för denna gång förbinda sig till att anskaffa. I nådig skrifvelse af 6 okt. 1827, till svar å underdånig ansökning härom, biföll hans kejserl. maj:t dertill, att en andra kapellan, med den af församlingen erbjudna lön, finge i Helsingfors stadsförsamling tillsättas, utan att dock anledning förekom, att, emot hvad landshöfdingen och konsistorium anfört, rättighet till dubbel tjensteårs beräkning bemälte tjensteman tillägga; hvarjemte hans kejserl. maj:t i nåder pröfvade skäligt förordna, det andra kapellanen skall vara berättigad, att efter förste

kapellanens befordran eller afgång, utan föregången ansökning, förslag och val, första kapellanstjensten, med dermed förenade lönevilkor och öfriga förmåner, genast tillträda.

Johan Zacharias Lange, andra kapellan här 30 maj 1829, blef pastor i Orimattila 1845.

Karl Konstantin Grahn, andra kapellan här 31 mars 1845, blef förste kapellan 1855.

Frans Arvid Snellman, andra kapellan 12 mars 1856, blef pastor 1868.

Ministerii adjunkter.

År 1836 inrättade stadsförsamlingen en ny tjenst, som kallades *ministerii adjunkts*-tjenst, i afsigt att få behålla en älskad predikant och god messprest i församlingen. Hans lön bestämdes i ett för allt till 1000 rubel banko assign.

Mag. *Fredrik Melart,* länsmansson från Pielis, f. 3 apr. 1809, student 1829, prestvigd 24 sept. 1831, tjenstf. pastor vid finska lifgardes skarpskyttebataljon 13 juni 1832, vice pastor 23 okt. 1833, filosofie magister 1836, kallad till ministerii adjunkt i sept. 1836. Död 11 apr. 1841.

Gift 1836 med fröken *Karolina Gustava Granfelt,* f. 1812, död 30 juni 1868, dotter till hofrättsauskultanten *Gabriel Fredrik Granfelt* och *Maria Christina Högberg*. De hade en dotter.

Frans Arvid Snellman, ministerii adjunkt 23 juni 1845, blef andra kapellan 1856. Under hans tid förvandlades ministerii adjunktstjensten till en komministertjenst.

Förste komministrar.

Karl Ferdinand Forstén, f. i Iiti 23 aug. 1823, prestvigd 18 dec. 1847, vice pastor 23 apr. 1856, förste komminister 10 dec. 1856. Död 27 april 1859.

Gift 1:o med *Amanda Sofia Eloise Lindqvist,* f. 22 sept. 1826, död 28 jan. 1853. Barn: *Fanny Ida Mathilda,* f. 26 maj 1850. 2:o med den aflidnas syster *Mathilda Wilhelmina Lindqvist,* f. 28 sept. 1834, död 29 okt. 1864. Barn: *Elin Jenny Wilhelmina,* f. 4 aug. 1858.

Mag. *Johan Albert Tengén,* kapellansson från Wekke-

laks, f. 23 maj 1828, student 1845, magister 1850, theologie kandidat 1854, prestvigd 21 juni 1854, tjenstf. komminister 1860—1861, blef pastor för lutheraner i Olonetska guvernementet, med station i Petrosawodsk.

Gift med *Ida Maria Tengström*, f. i Björneborg 26 april 1832, död i Petrosawodsk 26 sept. 1866. Barn: 1 *Johan Alexander*, f. 16 maj 1855. 2 *Berndt Axel Wilhelm*, f. 24 maj 1856. 3 *Hulda Maria*, f. 1 juni 1857. 4 *Naema Sofia*, f. 22 febr. 1860. 5 *Anna Rosina*, f. 1 maj 1861. 6 *Alma Wilhelmina*, f. 8 sept. 1862 och 7 *Elin Amanda*, f. 25 juni 1864.

Daniel August Sælan, kapellansson från S:t Andræ soken, f. 12 sept. 1829, ordinerad 8 juli 1853, pastor i Gubanits i Ingermanland 3 juli 1855, förste komminister 24 okt. 1860, tillträdde tjensten 1862. Död 29 dec. 1866.

Gift med *Sigrid Antoinette Sælan*, pastorsdotter från Jämsä, f. 9 juni 1837. Utan barn.

Otto Adolf Stenroth, f. 5 maj 1834, prestvigd 1 maj 1858, personel sokenadjunkt i Saarijärvi 1859, tjenstf. bönehuspredikant i Uurais 1865, komminister 1867.

Andra komministrar.

Johan Alexander Thomander, f. i Helsingfors 11 dec. 1815, prestvigd 18 dec. 1847, andra komminister här 19 okt. 1853, vice pastor 17 dec. 1856. Död 25 sept. 1863.

Gift med bleckslagaren *Konsells* enka *Lovisa Charlotta Nyberg*, f. i Eknäs 28 sept. 1814. Utan barn.

Johan Jakob Sihvonen, f. i Sortavala 27 dec. 1821, prestvigd 1 maj 1858, kapellans substitut i Helsingfors 1858, andra komminister 1864.

Gift med *Julia Gustava Johanna Gripenberg*, dotter till generalmajoren *Johan Fredr. Sebast. Gripenberg* och *Sofia Margar. Ascholin*, f. i Björneborg 7 dec. 1827. Barn: *Julia Elisabet*, f. 8 aug. 1864.

2. Hospitals eller Fattighus församlingen i Gammelstad.

Hospitalet eller *fattighuset* i Gammelstad var en gam-

mal inrättning. Der underhöllos 14 hospitalshjon, bestående af utfattige, bräcklige personer och sådane, som voro behäftade med smittosam sjukdom. Kronan bestod år 1721 till hospitalets underhåll 100 tunnor spanmål och 137 daler 16 öre kontant samt ett hemman, som räntade 14 daler 16 öre 20⅝ pgr, till boställe åt predikanten. Vid Helsingfors stads flyttning till dess nuvarande ställe, lemnades stadskyrkan till hospitalskyrka i Gammelstad. En ny hospitals kyrka, som år 1733 blef färdig, invigdes år 1734. Predikantslönen indrogs år 1785 och fattighuset flyttades till Helsingfors stad, hvarefter äfven hospitalskyrkan blifvit nedtagen.

Predikanter.

Sveno Torchilli 1634—1637, var derjemte pastor i stadsförsamlingen.

Jacobus Marci Insulanus, 1641, var derjemte kapellan i stadsförsamlingen.

Benedikt Collinus 1651—1688.

Matthias Wargh 1691—1706.

Gift med *Maria Funck.*

Thomas Weckelin 1708.

Abraham Mjödh 1731—1743, var derjemte kapellan i stadsförsamlingen.

Olof Mjödh 1743—1750, var tillika rektor vid trivialskolan, blef pastor i Orimattila 1750.

Henrik Nordström, var förut director cantus vid trivialskolan, prestvigd 25 jan. 1750, predikant här 1751—1754, blef kapellan i Thusby 1754.

Fredrik Nordström, företrädarens bror, ordinerad 6 okt. 1753, predikant här 1753, blef vice pastor i Lampis 1760.

Mag. *Johan Colliander,* prestvigd 9 april 1763 till hospitalspredikant. Han var den siste predikant här, emedan predikantstjensten år 1785 indrogs och han entledigades från tjenstens utöfning, med rättighet likväl att tills vidare bibehålla sin lön. Blef kapellan i Korpilaks 1795.

Anm. Då fattighuset sedermera flyttades till staden och fattigvården blef reglerad, bestämdes derjemte, att stadens presterskap skulle hvarannan eller hvar tredje söndag hålla gudstjenst i fattighuset och 3 à 4 gånger om året utdela nattvarden.

3. Fånghusförsamlingen.

Enligt nådigt reglemente för kronohäkten i Finland, dat. 21 nov. 1816, blef vid länehäktet i Helsingfors en *fånghuspredikant* anställd med 12 rubel silfver i årlig lön och dubbla års meritberäkning på prestabanan. Genom nådig skrifvelse af 24 aug. 1819 ökades lönen till 50 rubel silfver för året. För fångarne hålles hvarje helg- och högtidsdag vanlig gudstjenst.

Predikanter.

Johan Gustaf Strengell, fånghuspredikant 30 maj 1818, blef derjemte tjenstf. kollega inferior 25 april 1820 och ordinarie 4 okt. 1826, men redan samma år pastor i Sakkula.

Johan Zacharias Lange, tjenstf. fånghuspredikant 15 nov. 1826, ordinarie 12 mars 1828, blef andra kapellan i Helsingfors 30 maj 1829.

Adolf Fredrik Broström, målareson från Helsingfors, f. 27 okt. 1797, prestvigd 17 dec. 1825, fånghuspredikant 30 dec. 1829. Dog ogift 23 jan. 1835.

Knut Öhman, son till justitie borgmästaren i Åbo, lagmannen och ledamoten i regerings konseljen *Abraham Öhman* och *Eva Helena Strandheim* († 2 mars 1818), född 4 juli 1810, prestvigd 19 dec. 1832, fånghuspredikant 23 sept. 1835. Död 18 maj 1844.

Gift 1835 med *Karolina Charlotta Bonuvier*, dotter till theaterdirektören *Karl Gustaf Bonuvier* († 2 aug. 1858) och *Maria Kristina Widbom*, som dog 10 aug. 1825.

Mag. *Georg Edvard af Enehjelm*, fånghuspredikant 3 juli 1844, blef pastor i Puumala 1861.

Mag. *Karl Edvard Aspelund*, tjenstf. fånghuspredikant 1861—1865, blef pastor i Mäntsälä.

Doktor *Henrik August Reinholm,* fånghuspredikant på Sveaborg, tillförordnad fånghuspredikant vid länehäktet 1865.

4. Finska lifgardes skarpskyttebataljon.

Den undervisningsbataljon, som i Helsingfors först organiserades, blef sedermera upphöjd till *lifgardes finska skarpskyttebataljon,* hvarvid en predikant skulle anställas, hvilken, för att blifva ordinarie, skall hafva undergått pastoralexamen.

Predikanter.

Karl Henrik Ingman, son till pädagogen i Ekenäs *Karl Ingman* och *Elisabet Lillja,* tjenstf. predikant, dog under kampagnen i Polen 1831.

Alexander Stolpe, snickareson från Wiborg, f. 22 maj 1803, student 1821, prestvigd 11 mars 1829, tillförordnad bataljonspredikant i augusti 1831, ådrog sig under polska kampagnen en sjukdom, som förlamade hela kroppen, hvarföre han för sjuklighet erhöll afsked, med full lön i pension 1838. Under hans sjuklighet förrättades tjensten af

Mag. *Fredrik Melart* från 13 juni 1832—1841 då han dog.

Mag. *Karl Alexander Lillström,* tjenstf. predikant 5 maj 1841, ordinarie 30 juli 1846, blef pastor i Jorois 1850 och 17 dec. 1851 fältprost.

Johan Fredrik Grönlund, tjenstf. predikant 25 febr. 1852, ordinarie predikant 1863 och samma år fältprost, blef pastor i Räisälä 1866.

Erik Viktor Pettersson, född på Karlö 26 mars 1834, student 1857, tjenstf. tysk språklärare vid fruntimmersskolan i Helsingfors 1862—1863, ordinerad 1864, tjenstf. predikant här 1866, ordinarie pastor 1867.

Gift med *Charlotta Fredrika Fabritius,* pastorsdotter från Sortavala, f. 17 aug. 1835. Barn: *Helmi Katarina,* f. 25 nov. 1865.

5. Första finska sjöequipaget.

I stället för de tvenne skarpskyttebataljoner, som år 1830 indrogos, uppsattes genom kejserlig kungörelse af 21 maj samma år en *marinkorps,* under benämning af *första finska sjöequipaget,* hvarvid blefvo anställde 1 pastor och 1 predikant.

Pastorer.

Johan Ihlström, tjenstf. pastor här 31 mars 1831, blef samma år pastor i Thusby, som han tillträdde 1832.

Gustaf Forssman, boreal., f. 1794, student 1811, prestvigd 17 dec. 1814, sokenadjunkt i Lojo 1821, pastor här 1832. Drunknade 1836.

Gift med *Ulrika Charlotta Lagerstedt* († 13 jan. 1836), dotter till ryttmästaren *C. G. Lagerstedt* och *Brita Kristina Aminoff.* De hade en dotter *Aurora.*

Salomon Albert Hellstedt, f. 2 maj 1802, student 1823, prestvigd 13 juni 1825, tjenstf. predikant här 19 april 1831, vice pastor 1834, ordinarie predikant 28 okt. 1835, tjenstf. pastor 14 dec. 1836, ordinarie 8 dec. 1838, fältprost 14 april 1842. Blef pastor i Sääksmäki 1842. Död 22 maj 1859.

Mag. *Jakob Adolf Cajanus,* kapellansson från Jalasjärvi, f. 27 febr. 1807, student 1825, filosofie magister 1832, rysk språklärare vid trivialskolan i Helsingfors 8 febr. 1837, prestvigd 1842, pastor här 14 dec. 1842, blef pastor i Kronoby 1853.

Gift 1838 med *Amalia Elfving,* pastorsdotter från Lohteå.

Karl Reinhold Bonsdorff, professorsson från Åbo, f. 13 april 1814, prestvigd 20 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Nilsiä, Iisalmi, Sulkava, Taipalsaari, Savitaipal, Luumäki, Ruskeala, Kivineb, predikant här 9 sept. 1852, tjenstf. pastor 18 maj 1853, ordinarie 17 mars 1854. Då sjöequipaget sedermera 1862 reducerades till finska *sjöequipagetskader,* qvarstannade han der som pastor. Död 25 mars 1868.

Predikanter.

Salomon Albert Hellstedt, tjenstf. predikant 19 apr. 1831, ordinarie 28 okt. 1835, blef pastor 1836.

Peter Edvard Åberg, bor., f. 9 sept. 1811, student 1828, prestvigd 11 juni 1834, tjenstf. pädagog i Nystad 1836, tjenstf. predikant här 1837, blef tjenstf. kapellan i Sjundeå 1840.

Friherre *Karl August Rehbinder,* tjenstf. predikant här 24 dec. 1840, vice pastor 1843, blef pastor i Räisälä 1851 och fältprost samma år.

Karl Reinhold Bonsdorff, tjenstf. predikant här 9 sept. 1852, blef pastor 1853.

Karl Axel von Pfaler, häradsbokhållareson, f. i Heinola 5 jan. 1826, student 1845, tjenstf. lärare vid lägre elementarskolan i Helsingfors 25 aug. 1847, ordinarie 12 juli 1848, filosofie magister 1850, prestvigd 11 okt. 1851, theologie kandidat . . . ., tjenstf. predikant vid sjöequipaget 18 maj 1853, ordinarie 5 febr. 1855. Har tjenstgjort såsom tjenstebiträde i landsförsamlingar med bibehållande af sin predikantslön.

Gift med *Thalia Maria Olivia Mellgren,* gravörsdotter.

6. Andra finska sjöequipaget.

Genom nådig kungörelse af 28 dec. 1853 bildades det *andra finska sjöequipaget,* hvarvid jemväl 1 pastor och 1 predikant anställdes. Af dessa tjenster hann endast pastorsembetet ordinariter besättas, innan detta equipage med allone indrogs 1856.

Pastor.

Pehr Mauritz Forsblom, tjenstf. pastor 19 apr. 1854—1855, blef tjenstf. predikant.

Adolf Emerik Olsoni, ordinarie pastor här 5 mars 1855 till den 18 juni 1856, då tjensten indrogs och han fick behålla sin lön.

Predikanter.

Pehr Mauritz Forsblom, tjenstf. predikant 4 april 1855

till 26 mars 1856, hvarefter pastorn bestridde predikantstjensten. Forsblom blef då kapellanssubstitut i Helsingfors.

7. Finska kader-equipaget.

Då *första finska sjöequipaget* genom nådig kungörelse af 13 november 1862 reducerades till ett *kader-equipage*, bibehölls dervid endast en presttjenst, hvilken tills vidare skulle skötas af de vid sjöequipaget anställde prestmän.

Pastor.

Karl Reinhold Bonsdorff (se ofvan).

Predikant.

Karl Axel von Pfaler (se ofvan).

8. Estnisk-lettiska militär församlingen.

Under krigsåren 1854—1856, då i landet fanns en stor rysk militärstyrka förlagd, inrättades en predikantstjenst för lutherska bekännare af estnisk och lettisk nation, som hörde till krigskorpsens manskap. Predikanten, eller pastorn, som undfår sin aflöning af ryska staten, har sin station i Helsingfors, men är tillika skyldig, att årligen besöka och med själavård betjena manskapet af samma trosbekännelse äfven på andra militärstationer i Finland.

Pastorer.

Mag. *Klemens Johan Gabriel Sirelius*, f. i Nilsiä 27 juni 1818, student 1838, filosofie magister 1847, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Petersburgska stiftet, pastor här 1856; vice pastor 17 sept. 1856. Tog afsked 1864 och erhöll titel af fältprost 1865.

Gift med *Inez Sofia Wænerberg*, dotter till referendarie sekreteraren, doktor *Gabriel Mauritz Wænerberg* och *Agatha Sofia Aschan*. Hon dog 30 mars 1866.

Klas Gustaf Beyrath, kapellansson, f. i Idensalmi 17 maj 1812, prestvigd 19 juli 1836, tjenstgjorde sedan i Leppävirta, Heinävesi, Laukas, Jämsä, flyttade till S:t Petersburgska stiftet 1844, der han tjenstgjorde i Kronstadt till

år 1849, då han återkom till Borgå stift, kapellan i S:t Johannis (Kakkis) 16 jan. 1850, vice pastor 1853, kapellan i Jääskis 11 april 1855, pastor här 1865.

Gift med *Amanda Karolina Ehrström,* f. 19 sept. 1827, dotter till prosten *Erik Gustaf Ehrström* och *Ulrika Lovisa Ahlstedt.* Barn: 1 *August Leonard,* f. 1850. 2 *Gustaf Wilhelm,* f. 1856. 3 *Ernst Theodor,* f. 1862.

9. Dårhusförsamlingen.

Sinnessjuke personers vård ordnades och förbättrade anstalter till deras botande anbefalltes genom nådig förordning af 4 febr. 1840 att inrättas efter behof; i följd hvaraf ett *dårhus* uppfördes i Lappviken invid Helsingfors stad. Och då allt kommit i stånd, anställdes en predikant vid detta sjukhus, med ålagd skyldighet att jemte annan själavård hålla ordentlig gudstjenst åtminstone hvarannan söndag.

Predikanter.

Mag. *Johan Zacharias Lange,* andra stadskapellan, predikant här 1842—1845.

Friherre *Karl August Rehbinder,* predikant vid första finska sjöequipaget, predikant här 3 febr. 1845—1851, blef pastor i Räisälä 1851.

Mag. *Georg Edvard af Enehjelm,* fånghuspredikant, predikant här 1 april 1851, blef pastor i Puumala 1861.

Johan Jakob Sihvonen, predikant här 1862.

10. Tyska stadsförsamlingen.

Genom nådigt reskript af 6 aug. 1858 erhöllo evangelisk lutherska invånare af tyska nationen tillstånd att i Helsingfors stad bilda en egen församling och sjelfve välja och antaga sig en pastor.

Pastor.

Andreas Theodor Albertus Schroeder, f. i Wandsbeck i Holstein 13 jan. 1825, studerade i Kiel, Halle, Bonn och Berlin, prestvigd efter undergången pastoralexamen i Borgå 7 mars 1858, ordinarie pastor här 6 okt. 1858.

Gift med *Clara Charlotte Ohrt,* f. i Altona 12 sept. 1836. Barn: *Friedrich Matthias Theodor,* f. 2 nov. 1859. *Ernst Arnold Albertus,* f. 17 aug. 1863.

HIITOLA.

De under ryska tiden i *Tiurala* och *Weijala* såsom kapeller under Kronoborg uppkomna grekiska församlingar bildade efter Stolbova freden, då lutherska läran här infördes, en gemensam luthersk kyrkosoken under namn af *Hiitola.*

Kyrkoherdar.

Johan är den äldste kyrkoherde i Hiitola, såvidt man känner. Af allmogen kallades han tyrä-Jussi.

Matthias Matthiæ 1638, torde hafva varit endast vice pastor, (se kapellaner).

Martinus Petri, var förut kapellan i Kexholm, pastor här 1644—1664, var riksdagsman 1654 och blef prost. Af hans barn känner man endast till namnet sonen *Sigfrid.*

Paulus Joh. Costianus 1685—1688, blef år 1688 afsatt.

Ernst Jacobi Gudseus, pastorsson från Lappträsk, student 1669, kapellan i Lappträsk 1675–1688, pastor här 1689, flyktade under stora ofreden åt norra Finland, der han afled.

Gift 1:o med *Mertha Hansdotter Phoenix,* och 2:o med *Anna Maria Liljeschiöld,* dotter till ryttmästaren *Erik Liljeschiöld* och *Kristina Örnkloo* samt enka efter löjtnanten *Johan Arvid Tavast.* Barn: 1 *Susanna,* gift med pastorn i Kymene *Arvid Thoranius.* 2 *Ernst.* 3 *Sigrid Maria,* f. 1690. 4 *Anna Katarina,* f. 1693. 5 *Sofia Wendla,* f. 12 juni 1694. 6 *Nils,* f. 9 juli 1695.

Arvid Thoranius, blef af finska konsistorium i Stockholm föreslagen till pastor i Hiitola, men tyckes ej hafva kommit hit.

Anders Zetræus, var förut regimentspastor och blef tagen till fånga, frigifven kom han från Petersburg till detta pastorat 1718.

Gift med *Helena Illukas.* Barn: 1 *Anders,* pastor i

Slavanka, gift med *Anna Katarina Orbinskij.* Deras barn: 1 *Israel* var först pastor i Kattila och sedan i Slavanka. 2 *Klara Wendla.*

Anders Formicander, var förut kapellan här, pastor 1729. Död 1737.

Gift 1:o med *Klara Henriksdotter Illukas,* kapellans enka, död 1728 och 2:o med *Maria E. von Skubb,* f. 1677, död 1760.

Johan Deutsch, f. i Åbo 1707, prestvigd 1729, konsistorii notarie i Wiborg till år 1732, då han blef pastor i Kivineb, pastor här 1738, kontraktsprost i Kexholms södra prosteri 3 maj 1750. Han var en nitisk församlingslärare och en gudligt sinnad man, som med allvar skötte sitt ansvarsfulla och dyra kall. Måste vid slutet af sin långvariga verksamhet vidkännas bitter sorg för sina varmaste bemödanden. Saken förtjenar att kännas af efterverlden, och vi lemna här ett kort referat ur handlingarne i målet.

Af Wiborgs magistrat hade bokbindaren i Wiborg *Johan Peter Öhman* den 10 juli 1756 erhållit rättighet att, med andras uteslutande, vara bokbindare och bokhandlare i staden, hvilken rättighet efter hans död tillföll hans efterlemnade enka och sedermera *Johan Henrik Grönroth,* som gifte sig med enkan. Imellertid hade en och annan pastor, och bland dem prosten Deutsch, i anseende till bristande tillgång på uppbyggelseskrifter och isynnerhet på läroböcker för den första religionsundervisningen, på egen bekostnad från andra orter införskrifvit och hållit allmogen tillhanda katecheser, psalm- och abc-böcker. Detta betraktade bokbindaren Grönroth nu såsom ett ingrepp i sina privilegier och såsom intrång i hans profession och borgerliga näring. Han klagade fördenskull år 1770 hos kejserl. justitie kollegium öfver den af presterskapet egenmäktigt sig tillvällade rättighet att på landsorten idka bokhandel och anhöll om förbud häremot och yrkade på konfiskation af alla oförsålda förlag. Justitie kollegium infordrade häröfver konsistorii utlåtande, hvilket konsistorium afgaf, sedan parterne fått förklara sig och ömsesides be-

möta hvarandras andraganden. Prosten Deutsch anförde i sin förklaring bland annat, att han alltsedan sitt inträde i kyrkans tjenst år 1729 städse varit angelägen om, att genom requisition från Åbo af för folket nödvändiga skrifter afhjelpa bristen på finska katecheser, psalm- och abcböcker. Och sedan den af konsistorium påkostade upplaga af katechesen blifvit utsåld och den af pastor *J. Lindström* jemväl föranstaltade upplaga deraf, tryckt i Reval, åtgått, hade prosten Deutsch först ensam förlagt en upplaga och derefter gemensamt med prosten Hornborg en annan upplaga i Åbo och slutligen genom sin i Kiel studerande son beställt derifrån en 5000 exemplar stark upplaga af finska katecheser. Och då han ej kände något förbud, rörande slika böckers requisition och försäljning och icke heller trodde Wiborgs magistrats åt Grönroth lemnade privilegium hafva bindande kraft för andra än de under Wiborgs stads jurisdiktion lydande personer, så mycket mindre, som han visste, det pastorerne i Petersburg *Plaschnig* och *Henning* låtit i Halle upplägga flere editioner af finska psalmboken och Nya Testamentet, hvilka de, oantastade af boktryckare och bokhandlare, försålt både der i staden och på landsorterna; och då han dessutom aldrig haft egen vinning i sigte, utan endast sökt afhjelpa ett allmänt öfverklagadt behof, kunde han för sin del ej finna sig hafva i något afseende öfverträdt, hvad lag i slika fall föreskrifver eller kränkt Grönroths rätt. Grönroths i dess klagoskrift och bemötanden gjorda andraganden gingo ut på att visa, det prosten Deutsch kränkt hans rätt, då han gjort intrång i hans borgerliga näring samt att prosten Deutsch, emot kyrkolagens stadgande i XIX kap. 25 §, inlåtit sig i sådan handel, som ej anstår en prestman [1]). Han yrkade fördenskull, att prosten Deutsch skulle befordras till laga näpst för dess obehöriga bokhandel och att hans bokförlag skulle konfiskeras och till förmån för hospitaler försäljas. Konsi-

[1]) I nämnde paragraf uppräknas försäljning af bränvin, öl och tobak såsom otillbörlig för en prestman, men ingenting om andliga skrifters kringspridande. Ref:s anm.

storium androg i sitt utlåtande, att emedan det enligt kongTlig resolution, gifven på allmogens i Sverige och Finland underdåniga besvär den 1 aug. 1727 åligger konsistorium att draga försorg derom, det nödig tillgång på psalmböcker och katecheser för billigt pris öfver allt skall finnas, och Wiborgs stift ofta lidit brist såväl på nämnde som andra uppbyggelseskrifter, hade konsistorium redan länge förut dels sjelf låtit upplägga dels anmodat presterne, och bland dem prosten Deutsch, att från andra orter requirera oumbärliga religionsböcker och hålla dem till salu. Prosten Deutsch hade sålunda genom försäljning af abc-böcker och katecheser endast fullgjort, hvad honom varit anbefalldt, och ingalunda gjort bokbindaren Grönroth något förfång, då det af magistraten honom meddelade privilegium afser endast Wiborgs stads jurisdiktion, utan att hafva laga kraft öfver hela guvernementet. Konsistorium ansåg fördenskull prosten Deutsch vara berättigad att oanfäktad fortsätta sitt lika angelägna som för allmogen fördelaktiga åtagande, då priset för hans exemplar vore en tredjedel billigare än hos bokbindaren i Wiborg.

Innan justitie kollegium hann afgöra målet, anlände till prosten Deutsch en bokremiss från Lübeck, bestående af katecheser och abc-böcker, som intogs i Wiborgs tullkammare. Grönroth anhöll då hos magistraten om sequester på denna bokremiss, hvilket magistraten jemväl beviljade, och sedan Grönroth hos justitie kollegium anmält förhållandet, föll justitie kollegii utslag år 1771, hvaraf här produceras endast ingressen och slutresultatet.

Auf Ihro Kaiserlichen Majesté hohen Befehl eröfnet das zu Abhelfung der Lief- Ehst- und Finnländischen Sachen verordnete Kaiserliche Reichs Justice-Collegium in Supplic. Sachen des Wiburgschen Buchführers und Binders Johann Heinrich Grönroth, betreffend die Berehtigung mit Schul- und Kirchen-Büchern in Finnland zu handeln samt was E. E. Con-

sistorium in Wiburg in eingesandten Sentiment und Supplicant sowohl als der Probst Johann Deutsch in dort gewechselten Satz-Schriften, und ersterer annoch hieselbst in eingereichter Bittschrift wegen Confiscation der von letzterm durante processu einverschriebenen und vom Wiburgschen Magistrat mit Seqvester belegten Bücher, angebracht, folgende

Resolution.

Dieses Kaiserlische Collegium hat mit Befremden ersehen, mit was für seichten und lahmen Gründen E. E. Consistorium den ganz wiederrechtlichen und einem Geistlichen unanständigen Bücher-Handel des Probsten Deutsch zu vertheidigen und wo möglich zu rechtfertigen, ja sogar die Continuation desselben, so viel an ihm gewesen, zu bewirken, sich angelegen sein lassen — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

Also erkennet dieses Ihro Kaiserl. Majestät Reichs Justice-Collegium in Erwägung solches allen für Recht, dass dem Præposito Deutsch, dessen bisheriger unbefugter Bücher-Handel, der mit dem Amt eines Geistlichen incompatible und in der Königl. Verordnung d. d. 11 Aug. 1580 § 2 ohnehin ausdrücklich verboten ist, bei der in den Gesetzen festgesetzten Strafe gänzlich zu inhibiren, hingegen supplicantischen Buchführer und Buchbinder dieser Handel mit Schul- und Kirchenbüchern um so mehr zu lassen, als sein Antecessor matrimonii Öhman die Erlaubniss dazu und ein Privilegium von dem Wiburgschen Magistrat erhalten, welches auf seine, Grönroths jetzige Ehefrau extendirt worden, wodurch er wie in der Stadt so auf dem Lande Bücher zu verkaufen vor allen andern berechtigt ist, die noch keine dergleichen Erlaubniss oder Berechtigung von einem dazu authorisirten Orte erhalten; wobei er so lange zu schützen bis einer hohen Obrigkeit gefällig sein wird irgend einem andern ein solches Recht ausser Wiburg zu conferiren; wobei jedoch ihm Grönroth, ernstlich zu injungiren, dass er dieses ihm

zuständige Recht nicht missbrauche und daher weder zum Nachtheil der inländischen Buchdruckereien die erforderlichen Bücher ausser Landes drucken lasse noch durch übermässigen Preis die Käufer vervortheile; als worauf der Wiburgsche Magistrat sowohl als das Consistorium gemeinschaftlich zu sehen, und allenfalls dem Grönroth eine gewisse, weder ihm noch den Käufern praejudicirliche Taxe über diese Bücher zu bestimmen haben. Was im Uebrigen die vom Præposito Deutsch aufs neue einverschriebene, von dem Magistrat aber mit Sequester belegten Bücher betrifft, so wären dieselben zwar nicht unbillig dem Fisco zuzuerkennen um so mehr, da er dieselben zur Treibung eines eigenmächtig sich angemaassten, in den Landes Gesetzen seines Gleichen verbotenen Handels, tempore litis pendentiae, also auf seine Gefahr einkommen lassen, da er wohl gewusst, dass er von Niemanden Erlaubniss dazu erhalten, der berechtigt wäre ihm solche zu ertheilen; womit er jedoch für diesmal zu verschonen, weil nicht gleich anfangs diesem seinen unrechtmässigen Handel gesteuert worden, da er solchen vor einigen Jahren bereits absque justa auctoritate unternommen, wodurch er zur leeren Hoffnung verleitet worden, es werde auch für diesmal connivirt und ihm der unrechtmässige Handel gestattet werden, zumal noch nie als jetzt erst eine Klage darüber entstanden; dahero selbige Bücher zwar von der Confiscation zu befreien und der darauf gelegte Sequester zu heben, jedoch aber mit dem ausdrücklichen Verbot, dass der Probst Deutsch selbige an niemand anders als nur an gedachten Grönroth, gegen einen billigen Preis, so wie sie mit einander einig werden können, käuflich zu überlassen befugt sein soll. Gleich dann hiemit und kraft dieses Kaiserl. Collegii Resolution dergestalt für Recht erkannt wird. V. R. W. Gegeben etc. zu S:t Petersburg den 18 Julii 1771.

J. von Dähn. *F. N. Alfimow.* *J. von Diezel.*
J. v. Erdtmann.

A. G. Tunzelmann
Secret.

Hvad prosten Deutsch, såsom christligt sinnad församlingslärare under 40 års tid ansett vara sin pligt att ombesörja stämplades vid slutet af hans lefnadsbana såsom ett både lagstridigt och för en prest otillständigt företag. Han öfverlefde ej länge denna katastrof, utan afled 13 sept. 1774.

Gift 1:o med *Elisabet Nilsdotter*, som dog 24 mars 1743. Deras barn: 1 *Nils Johan*, f. 5 maj 1733, öfverstelöjtnant. 2 *David*, f. 29 apr. 1736, var konrektor i Wiborg, men tog för sjuklighet afsked och blef sedan rådman i Wiborg. 3 *Karl Henrik*, f. 29 maj 1738, var kapten och dog 1773. 4 *Katarina*, f. 3 aug. 1741, blef gift med pastorn i Hiitola *Johan August Krook*. 2:o år 1744 med *Kristina Sofia Dannenberg*. Deras barn: 5 *Dorothea Sofia*, f. 16 mars 1746, gift med kapellanen i Parikkala *Peter Gustaf Stråhlman*. 6 *Gustaf Fredrik*, fadrens efterträdare. 7 *Herman*, f. 29 nov. 1752, var styckjunkare och fick, sedan han förlorat hörseln, löjtnants afsked, gift år 1777 med landtkommissarien *Erik Brotheri* dotter *Kristina Wilhelmina Brotherus*. Deras barn: 1 *Kristina Fredrika*, f. 2 apr. 1778. 2 *Anna Johanna*, f. 22 maj 1780. 3 *Johan Fredrik Wilhelm*, f. 14 apr. 1783, öfverstelöjtnant, gift med *Antonia Gregorkow*, som dog 1839. 4 *Katarina Juliana*, f. 3 apr. 1786. 5 *Krist. Wilh.*, f. 20 mars 1790.

Gustaf Fredrik Deutsch, företrädarens son, f. 1750, student i Åbo 1767 och sedermera i Kiel, ordinerad 6 febr. 1772, vice pastor 11 febr. 1773, erhöll jus succedendi efter fadren 14 juni 1773, pastor här 25 nov. 1774. Död af lungsot 16 aug. 1782.

Gift 1:o med *Eva Maria Ursinus*, som dog 1779 och 2:o år 1780 med *Katarina Renata Alopæus*, pastorsdotter från Sortavala, som sedermera år 1783 trädde i nytt gifte med ståthållaren *Henrik Dannenberg*.

Johan August Krook, son till kronolänsmannen i S:t Andreæ *Johan Krook* och *Anna Helena Stabeck*, f. 27 maj 1734, student 1752, derefter barnalärare i Kirvus, Hiitola och hos baron *v. Scott* i Kexholm 1753—1760, ordinerad

1760, adjunkt och pädagog vid finska församlingen i Petersburg, kapellan här 1765, vice pastor 27 jan. 1783, pastor här 1 maj 1786 med civiltribunalets fullmakt. Död 15 juni 1794.

Gift 1:o 1765 med *Katarina Deutsch,* pastorsdotter, som dog 31 juli 1790. Deras barn: *Anna Kristina,* f. 5 mars 1769, gift 1792 med kapten *Erdman Wolff,* arrendator på Asila, som förut var gift med *Katarina Sofia Stråhlman.* Barn: *Johan Erdman August,* f. 9 febr. 1793. 2 *Nicolaus Herman,* f. 28 maj 1771. 3 *Johan August,* f. 19 dec. 1772, blef translator i Reval. 4 *Elisabet Augusta,* f. 20 nov. 1774, gift med tjenstf. provincialläkaren, kollegii assessorn *Karl Studt,* som dog 1836. 5 *Katarina Renata,* f. 28 maj 1780, gift med kapellanen i Pyhäjärvi *Gabriel Krist. Schvindt.* 6 en son, som blef postmästare i Liffland. 2:o med *Sara Katarina Lavonius,* pastorsdotter från Sääminki, som dog 24 jan. 1798. Utan barn.

Karl Stråhlman, pastorsson från Walkjärvi, f. 27 okt. 1756, student i Åbo 1775, subrektor i Wiborg 20 maj 1780, pastor här med civiltribunalets fullmakt af år 1795. Död 21 jan. 1801.

Gift med *Amalia Lovisa Europæus,* pastorsdotter från Kronoborg.

Magnus Alopæus, pastor här 27 maj 1802, prost 1 maj 1816, blef pastor i Kides 1 sept. 1831.

Daniel Sælan, kapellansson från S:t Andreæ, f. 18 juli 1783, student i Åbo 1802, ordinerad 14 sept. 1803, vice pastor 7 juni 1806, kapellan i S:t Andreæ 4 maj 1814, pastor här 18 apr. 1833, prost 28 nov. 1838. Död 24 febr. 1843.

Gift 1815 med *Lovisa Eleonora Söderbom,* f. 15 apr. 1797, död 31 jan. 1850, pastorsdotter från Kelttos. Barn: 1 *Anders Olivier,* f. 18 jan. 1818, direktor för tekniska realskolan i Helsingfors, ogift. 2 *Gustaf Reinhold,* f. 12 apr. 1820, dog som kammarskrifvare i kejserl. senaten 16 sept. 1853, ogift. 3 *Daniel August,* var pastor i Gubanits och blef 1:ste komminister i Helsingfors. 4 *Ida Katarina,* f. 26 apr. 1832.

Fredrik Wilhelm Melart, pastorsson från Jaakimvaara, f. 25 nov. 1781, prestvigd 15 febr. 1811, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara och Sortavala, tysk språklärare vid kadetkorpsen i Fredrikshamn 15 apr. 1825, pastor här 8 juli 1844. Död 27 okt. 1855.

Gift med *Helena Kristina Melart*, pastorsdotter från Jaakimvaara. Barn: 1 *Karl Fredrik*, f. 10 nov. 1812, kapten och lärare vid kadetkorpsen, gift 1:o 1838 med *Katarina Kobelew*, dotter till öfversten *Pavel Kobelew* och *Helena Slottman*. 2:o med *Karolina Wilhelmina Hulkovius*, f. 1815. 2 *Maurits Wilhelm*, f. 1821, officer. 3 *Karolina Josefina*, f. 7 dec. 1815, gift 1848 med vice landtmätaren *Konstantin Melartin*, och 4 *Amalia Wilhelmina*, f. 1824, ogift.

Fredrik Ferdinand Fröberg, son till kronofogden *Karl Fröberg* och *Johanna Lindström*, f. i Ekenäs 22 febr. 1806, ordinerad 12 jan. 1831, tjenstf. fransk språklärare vid Wiborgs gymnasium och kretsskola 29 aug. 1833, tjenstf. lärare i samma språk vid kretsskolan 13 maj 1835, lärare i tyska språket vid gymnasium 15 dec. 1841, och derjemte vid större fruntimmersskolan 1834—1858, pastor här 1 jan. 1857, prost 23 jan. 1861, tjenstf. kontraktsprost 1862.

Gift med *Sofia Elisabet Engman*, f. 1815.

Kapellaner.

Henrik Illukas 1637.

Matthias Matthiæ (Lasonius) 1658, blef pastor i Parikkala.

Henrik 1667, erhöll enligt landshöfdingen *Patrik Ogilvies* befallning af 20 nov. 1667 till kapellansbol ett 4 arvio rubels hemman, lefde ännu 1698 och var då 76 år gammal, enligt ett häradstings protokoll af 20 och 21 juli sistnämnde år.

Anders Formicander, kapellan här med fullmakt af 10 apr. 1701, blef pastor 1729.

Henrik Cojander, kapellan här 1729—1744. Död 14 nov. 1744.

Gift med *Apollonia Andersdotter Harde*. De hade 2

söner och 4 döttrar. Enkan angafs vid häradsrätten 1747 för lönskaläge med bobulen Krister Pirhoin och för barnamord. Den första delen af angifvelsen medgaf hon sjelf, men bestred den senare och kunde ej heller lagligen öfverbevisas derom, hvarföre hon från detta tillmäle frikändes, men pliktade för lönskaläge.

Samuel Henrik Passelberg, kapellan här 1744, blef kapellan i Sortavala 1751.

Johan Laurenius, kapellan här 1752, blef pastor i S:t Andreæ 1765.

Johan August Krook, kapellan här 1765, blef pastor loci 1785.

Jakob Ågren, f. i mars 1746, student 1763, lärare vid finska församlingen i Petersburg 1767, ordinerad 1772, konsistorii notarie i Wiborg 1783, kapellan här 1785. Död 8 mars 1795.

Gift med *Fredrika Kristina Stopæus,* kommissariedotter.

Anders Gustaf Punderus, son till possessionaten i Jääskis *Gustaf Punderus* och *Maria Emerentia Agander,* f. 19 maj 1773, student i Åbo 1791, kapellan här 1795. Död 1802.

Gift med företrädarens enka *Fr. Kr. Stopæus,* som dog 11 dec. 1801.

Gustaf Adolf Mansner, landtmätareson, f. i Kakkis 13 mars 1781, hade ej varit student innan han prestvigdes 24 jan. 1799, kapellan i Hiitola 4 juni 1802, vice pastor 24 apr. 1802. Kort efter sin död utnämnd till pastor i Fredrikshamn i januari 1818.

Gift med *Sofia Kristina Schvindt,* pastorsdotter från Räisälä, f. 8 jan. 1784, död 3 nov. 1840. Deras barn: 1 *Rafaël Fredrik,* f. 30 apr. 1809, filosofie magister 1840, tjenstgjorde sedan som lärare vid kadetkorpsen, elementarskolorna i Nyslott och Heinola, 2:dra kollega i Fredrikshamn 7 juni 1848, 1:sta kollega 12 jan. 1853, död 11 maj 1857, gift med *Hedvig Sofia Jack,* som dog 11 juli 1860. 2 *Sofia Konstantia,* f. i mars 1812, gift med kapellanen i Kirvus *Anders Winter.* 3 *Alexander Wilhelm,* kapellan i Mäntyharju.

Peter Magnus Löfving, pastorsson från Tohmajärvi, f. 28 jan. 1785, prestvigd 5 mars 1810, tjenstgjorde sedan i Kides och Tohmajärvi, kapellan här 14 juli 1819, vice pastor 22 dec. 1830. Död 6 nov. 1862.

Gift med *Eva Fredrika Aschan*, dotter till kronolänsmannen i Pielis *Nils Aschan* och *Kristina Elisabet Alopæus*, f. 10 dec. 1796, död 28 sept. 1847. Deras barn: 1 *Emma Fredrika*, f. 9 juni 1819, ogift. 2 *Alexander Magnus*, f. 26 juli 1821, kapten, gift 24 juni 1859 med *Mathilda Maria Karolina Åkerman*, dotter till apothekaren, kollegii assessorn *Henrik Gustaf Åkerman* och *Maria Lovisa Björkman*. 3 *Helena Elisabet*, f. 1 aug. 1823, död 1 okt. 1867, gift med kronolänsmannen *Benjamin Jurvelin*. De hade 5 barn. 4 *Emilia Julia*, f. 30 aug. 1825, död 1851. 5 *Peter Edvard*, f. 28 dec. 1827, kronolänsman. 6 *August Reinhold*, f. 16 juli 1833, dog som student.

Karl Fredrik Kockström, f. å Mariefors bruk 29 jan. 1811, prestvigd 15 mars 1834, tjenstgjorde sedan i Räisälä, Jääskis, Aniala, Tuulois, Gustaf Adolfs soken, kapellan i Tuulois 25 sept. 1844, vice pastor 23 apr. 1845, kapellan här 1863.

Gift med *Karolina Fredrika Wickholm*, f. 1811. Barn: 1 *Viktor Reinhold*, f. 25 sept. 1835, magister 1864, lärare vid normalskolan 1866, gift med *Anna Grigorjew*. 2 *Augusta Emilia*, f. 1837, gift med extra kammarskrifvaren *Konstantin Benedikt Zilliacus*. 3 *Rosa Amalia*, f. 1840, ogift. 4 *Aurora Ottilia*, f. 1845, ogift. 5 *Karl Waldemar*, f. 1853.

HIRWENSALMI.

Inom nuvarande *Hirvensalmi* soken ägde biskopen i Åbo *Magnus Olai Tavast* ett af sina föräldrar ärfdt gods, hvartill han köpte några andra hemman vid Wahvajärvi sjö, på hvilka han satte en landbonde och lät uppbygga ett hus, deri biskopen och andra vägfarande kunde hafva värme och hvila under sina färder genom dessa ödemarker. Konung *Kristofer* förklarade år 1442 *Wahvajärvi* godset, såsom för allmänt gagn och bästa bebygdt, fritt och frälst

för all konungslig skatt och andra pålagor. Kungabrefvet [1]) lyder:

Vi *Christoffer* med Guds nåd etc. kungöre med detta vårt närvarande öppna bref, att vördelige fader, med Gud biskop *Magnus* i Åbo, hafver oss berättat, att emellan Sysmä kyrka i Tavastland och Sawlax kyrka i Karelen är 18 mils väg, och då biskopen hafver deremellan farit, som honom bör hvart tredje år visitera, eller annat godt folk deremellan fara, då hafva de ingen byggnad deremellan haft, utan hafva legat på marken eller isen, till dess att förenämnde biskop Magnus, som der ägde några jord af sina föräldrars vägnar, och köpte dertill några jord både af karelare och tavaster vid *Wahvajärvi*, och hafver satt deruppå en landbo och låtit bygga hus, som biskopen och andra gode vägfarande måge hafva värma och hvila. Och att landbon må dess hellre blifva der sittande, då hafver han fordrägit (!) honom både tionde och landsgäld, så att han hafver deraf ingom gjort utan presträtt sin kyrkoherde. Och hafver förenämnde biskop Magnus oss bedt, att vi ville unna det förenämnde godset Wahvajärvi fritt och frälst för alla konungsliga utskylder; och emedan vi förstå, att det godset är uppbygdt för allmänt bästa och gagn, så unne vi det och gifve det fritt och frälst för all konungslig skatt och andra pålagor, huru de helst kunna nämnas, och förbjude alle våre fogdar och embetsmän att hindra eller qvälja det godset eller biskopens landbo, som han deruppå sätter, vid vår konungsliga hämnd. Till dess mera visso och vittnesbörd låta vi hänga vårt insegel före detta bref. Scriptum et datum in castro nostro Stockholm anno Domini MCDXLII beati Johannis ante portam latinam.

Redan förrän en större kyrka i Hirvensalmi uppbygdes år 1656 tyckes här hafva funnits ett bönehus, såvida här namngifves en tjenstgörande prest (*ecclesiastes* in Hirvensalmi) före nyssnämnda åratal. Hirvensalmi har lydt under S:t Michels pastorat, och ehuru kapellboerne uppre-

---

[1]) Finnes tryckt i *Åbo Tidningar* 1785 p. 57—58.

pade gånger sedan år 1761, då derom första gången uppstod fråga, gjort ansökning att få bilda ett skildt pastorat, har sådant icke lyckats dem förrän hans kejserl. maj:t genom nådigt bref af 26 maj 1851 förordnade, att Hirvensalmi kapell skall vid först inträffande kyrkoherdeledighet i S:t Michels pastorat derifrån skiljas till särskildt pastorat, hvarest en kyrkoherde och en kapellan skola tjenstgöra.

Kapellaner.

Georgius Erici Nigræus 165 . .—1669, blef pastor i Puumala.

Laurentius Gabrielis 1673—1679, vice pastor.

Arvid Florinus 1690.

Paulus Jemsonius 1693, 1694, blef pastor i Laukas.

Nils Lång 1699—1712, var förut kapellan Pieksämäki, blef pastor i Jorois.

Michael Olai 1723—1725.

Anders Alopæus 1725—1730, blef pastor i Mäntyharju.

Erik Lyra, kapellansson från Kuhmois, 1731—1744. Död 27 febr. 1744.

Barn: 1 *Anna,* gift med fadrens efterträdare. 2 *Kristina,* gift med kongligt tillstånd af 2 mars 1749, med sin kusin *Georg Nyberg* år 1750. 3 *Johan,* sokenskolmästare.

Arvid Josef Melartin, ordinerad 29 jan. 1742, kapellan här 12 juni 1745. På förekommen anledning af åtskilliga obehagliga rykten om Melartins lefnadsart och oförmåga att sköta sin tjenst inkallades han till konsistorium, för att förhöras. Då han den 7 juli 1753 infann sig, gaf han genom sin påhafda osnygga och slarfviga samt en prestman, och i synnerhet honom, som innehade den bästa kapellanslägenheten i stiftet, ganska oanständiga klädnad, vid första påseendet full anledning att anse honom för den som öfverflödar i starka drycker och illa förestår sitt eget hushåll samt i följe deraf litet bekymrar sig om eller är skicklig att föra en god hushållning i församlingen eller sitt embete rätteligen förvalta. Vid efterfrågan kunde han ej förebära något skäl och gällande ursäkt till sin släta

klädedrägt, nekade alldeles dertill, att han nyttjat starka drycker till öfverflöd och betygade, att han sökt vårda sina embetssysslor så långt han kunnat för de honom tid efter annan tillstötte sjukdomar, för hvilkas skull han varit föranlåten att redan för detta af konsistorium begära sig en adjunkt. Sedan förhördes han och befanns vara ganska svag, likasom kapellanen i Hollola Stephander, undantagande, att han bättre läst öfver och kunde recitera några definitioner af *Benzelii Repet. theol.*, dock utan förstånd, äfvensom att han litet bättre öfvat sig i latiniteten; men grekiskan var han litet eller alls icke mäktig. Emedan Melartin alltså oförsvarligen åsidosatt sina nödiga studier, jemväl ock, ehuru han det ej vidgå velat, skälig misstanke om ett oordentligt och förargeligt uppförande gifvit, pröfvade konsistorium skäligt, att i förmågo af 19 kap. 23 § kyrkol. suspendera honom ifrån all embetsförvaltning på ett halft års tid, hvarhos han förmantes, att der han framdeles vid sin syssla bibehållas skall, nu i förstone under varande suspensionstid visa märkelig förbättring i sitt lefnadssätt och flitigt idka sina studier, så att han efter ett halft års förlopp, då han åter skall inställa sig att höras, kan aflägga nöjaktigare prof och bättre göra besked för sig. Sedan ransakningen af de mot Melartin gjorda angifvelser blifvit till kongl. maj:ts pröfning hemställd, fällde kongl. maj:t 27 januari 1757 det utslag, att Melartin skulle tillsvidare erhålla sig en substitut. Från utöfningen af kapellanstjensten skildes Melartin med allone genom nådig skrifvelse af 24 nov. 1773 och fick behålla sin halfva lön till underhåll. Död 17 jan. 1782.

Gift med *Anna Lyra,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Erik,* kapellan i Kärkölä. 2 *Josef,* kapellan i Puumala. 3 *Jonatan,* kapellan i Puumala. 4 *Anders,* sergeant, bodde i Puumala och var gift. 5 *Helena.*

Under Melartins suspensionstid voro här kapellanssubstituter:

Henrik Costian 1757—1762.

Gift med *Elisabet Argillander*, kapellansdotter från Tohmajärvi.

Johan Hallonberg 1762, dog 21 sept. samma år.

Gustaf Fredrik Wijkman 1762— var förut tjenstf. pastor vid Tavastehus regimente under dess kampagne i Pommern, blef kapellan i Kuopio.

Mag. *Anders Heinricius*, pastorsson från S:t Michel, student 1759, magister 1766, ordinerad 31 dec. 1767, kapellan här 1774, vice pastor 1784. Död 15 jan. 1815.

Gift med *Helena Margareta Aschan*, kapellansdotter från S:t Michel. De hade 1 son och 3 döttrar. Sonen *Karl Johan*, f. 27 juni 1779, prestvigd 1804, död 1808, och dottern *Hedvig Elisabet* dog ogift.

Fredrik Ferdinand Sirelius, kapellan här 20 mars 1816, vice pastor 1817, blef pastor i Puumala 1850.

Johan Napoleon Sirelius, företrädarens son, f. i Elimä 13 apr. 1806, prestvigd 22 juni 1830, vice pastor 1843, kapellan i Gustaf Adolfs församling 25 okt. 1843, kapellan här 29 sept. 1852, utnämnd till pastor i Gustaf Adolfs soken, men dog före tillträdet 23 jan. 1863.

Gift med *Fredrika Sirelius*, f. 26 sept. 1811, kapellansdotter från Sääminki. Deras barn: 1 *Selma Natalia*, f. 3 okt. 1843, lärarinna vid en barnskola i Willmanstrand. 2 *Toivo Johan*, f. 13 febr. 1850, scholaris.

Alexander Fernberg, f. i Saarijärvi 6 dec. 1814, prestvigd 20 dec. 1843, tjenstgjorde sedan på Sveaborg, i Kristina och Jääskis, vice pastor 23 apr. 1846, kapellan här 1862.

Gift med *Maria Theresia Lizelius*, f. 6 jan. 1822, död 15 jan. 1866. Barn: 1 *Uno Alexander*, f. 20 aug. 1851. 2 *Katarina Sofia*, f. 15 juni 1853. 3 *Axel*, f. 17 okt. 1855. 4 *Johan*, f. 7 febr. 1860.

Kyrkoherde.

Herman Ekman, f. 8 nov. 1826, prestvigd 10 maj 1854, blef den förste pastor i Hirvensalmi 1867.

HOGLAND, STOR- och LILL-TYTTERS.

Medelst kejserligt reskript af 17 jan. 1817 skildes

utöarne *Hogland, Stor- och Lill-Tytters* från kapellanens i Kakkis själavård och lades under Kymene pastorat, och den 10 nov. 1838 förordnades, att sagde utöar finge bilda en skild församling, hvars tjenstgörande prest komme att stå direkte under kontraktsprosten.

Predikanter.

Karl Hellén, utnämnd till förste predikant här 8 apr. 1840 och tillträdde 1 maj 1841, blef predikant på Runö i Rigaviken 28 maj 1845. Derifrån återkommen blef han kapellan i Heinola.

Karl Maurits Lagerstam, f. i Elimä 6 aug. 1807, prestvigd 16 jan. 1830, tjenstgjorde sedan i Sortavala, Lovisa, Uguniemi, Ruskeala, Thusniemi, Elimä, Kymene, interimspredikant på Hogland 16 juli 1845—1846, hvarefter han tjenstgjorde i Parikkala, Mäntyharju, Joutsa, Laukas och Gustaf Adolfs soken. Död 24 nov. 1856.

Pehr Maurits Forsblom, predikant här 17 juni 1846, tog afsked 16 aug. 1854 och blef tjenstf. pastor vid 2:dra finska sjöequipaget 1854.

Nils Gabriel Savenius, var fånghuspredikant på Sveaborg, tillförordnad predikant på Hogland 1854.

Edvard Mennander, predikant här 9 apr. 1856, tog afsked 28 juli 1858 och blef sist kapellan i Liljendal.

Alfred Sillfors, tjenstf. predikant här 22 sept. 1858, ordinarie 1859, blef kapellan i S:t Michel 1867.

Otto Gabr. Gardberg, f. i Helsingfors 16 apr. 1825, prestvigd 11 okt. 1851, vice pastor 1864, predikant här 1868. Gift med *Klaudia Antonia Maria Holm.*

HOLLOLA.

Hollola är ock en bland de äldsta christna församlingar i Tavastland, som sedermera lades till Wiborgs stift. Dess först kända prest omnämnes i historiska urkunder visserligen icke förrän år 1483, men då Lampis och Sysmä omtalas redan tidigare, måste man antaga, att Hollola åtminstone icke är yngre än begge sistberörde församlingar.

Sålänge andra historiska bevis saknas, vore det likväl förhastadt, att anse en i Hollola kyrkas hvalf inmurad tegelsten med årtalet 1236 vittna om församlingens tillvaro redan den tiden, då man på andra sidan vet, att *Hattula* och *Wåno* först år 1324 och *Hauho* år 1329 omtalas såsom konstituterade församlingar (se *Porthan Juustens Chronicon* p. 78). Jemte några andra tavastländska församlingar lydde Hollola åren 1630—1647 under biskopen i Åbo (se *Akiander Skolverket* inom Wiborgs och Borgå stift p. 180 följ.) Om Hollola församling har *J. Fr. Boucht* utgifvit en beskrifning, såsom akademisk afhandling, år 1792.

Kyrkoherdar.

Jop 1483. *Porthan* l. c. p. 502.

Nicolaus 1497. *Arwidsson Handlingar* I. 186.

Olof, 1549—1555, proest i Hollola härad.

Matthias Henrici till år 1558.

Olaus Olai 1558, måhända densamme som den förutnämnda.

Nicolaus Matthiæ Forsskål 1575—1598. Hade en son *Jakob*.

Marcus Aeschilli, var här kapellan förut, pastor 1601—1617.

Severinus Marci, var förut kapellan i Asikkala, pastor och prost här 1632—1640. Hans barn: 1 *Kristina*, 2 *Beata* och 3 *Johan*.

Andreas Jonæ Orræus, var förut slottspredikant i Åbo, pastor här 1643 och sedan præpositus, enligt biskop *Is. Rothovii* förordnande af 16 aug. 1644. Med anledning af hans utnämning till prost öfver Hollola härad aflät biskopen en skrifvelse till församlingarne inom prosteriet af följande ordalydelse: [1])

Isaacus Rothovius, genom Guds vilje biskop i Åbo, helsar de församlingar uti Hollola hä-

[1]) Finnes förut tryckt i *J. Tengströms Vita et merita Is. Rothovii* p. 238.

rad med mycken lycka och välsignelse af Gudi!

Reverendi viri pastores ecclesiarum in ambitu præposituræ Hollolensis samt menige allmoge uti församlingarne dersammastädes! Såsom eder allom är nogsamt kunnigt och veterligt, huru högnödigt det är uti denna sista onda verldenes tid, att ett noga uppseende hafves med alla församlingar i stiftet, på det allt må skickeliga och väl tillgå, efter Pauli ord; alltså hafve vi förordnat denne hederlige och vällärde man hr Andream Jonæ, kyrkoherde uti Hollola och öfver dess annexer, att han efter sal. hr Severini död skall vara præpositus öfver Hollola härad. Och skall han först och främst hafva ett christeligt nit och stor flit deruppå använda, att Guds ord rent och klart i församlingarne predikadt varder och de hel. sakramenterna efter Christi instiftelse utdelte. 2 Att den hel. Catechismi läran blifver fliteligen drifven uti alla församlingar, så att alla både unge och gamle måge rätt läsa Catechismi stycken, hustaflan, den allmänneliga konfession, morgon- och aftonböner, item läsa till bords och ifrån bordet etc. såsom längesedan uti alla församlingar statueradt och förordnadt är. 3 Skall han hafva ett noga uppseende med ceremonierna i församlingen, att de blifva väl vid makt hållne och enighet dermed aktas, både in ipso cultu divino et administratione sacramentorum. 4 Skall han beflita sig om att constitutiones ecclesiasticæ både med conjugio, barns christnande, liks begrafvande och allt annat måge väl vid makt hållas. 5 Skall han och granneliga tillse, att disciplinen uti alla församlingar blifver vid makt hållen. Och på det sådant allt må dess bättre och troligare blifva efterkommet, skall denne merbemälte præpositus engång om året visitera församlingarne nomine consistorii, och bör i samma sin resa blifva honorifice af pastoribus exciperad, helst medan hans omak går der ut på, att hjelpa allting till uti församlingen, ibland hvilka mycket är, som sjelfve presterne äro tjente med. Dessförutan skall han ock resa till församlingarne, när lägenheten så tillsäger, och så laga, att kyrkodisciplinen blif-

ver vid makt hållen. Horkarlar och horkånor stå uppenbar skrift, äfvensom deras qvinnor, med hvilka de skammen bedrifvit hafva. 6 Skall han ock granneliga uppskrifva de saker, som förefalla, och de svåraste engång om året till consistorium förskicka. 7 Han skall ock hålla kyrkobok vid makt om årlig inkomst och utgift, alldeles efter sjelfva constitutiones. Deruti skall ock inskrifvas kyrkans och prestgårdens inventarier. Detta skall dom. præpositus granneligen och med flit akta, såsom ock förmana allmogen, att ingen hvarken man eller qvinna, dreng eller piga må resa ifrån den landsändan, till att sätta sig ned annorstädes till att bo eller bruka tiggeri, med mindre han hafver sin pastors pass och bevis, huru han sig förhållit hafver. 8 Han skall ock på det allrahögsta sig beflita, att hvar och en soken må bygga en stuga vid kyrkan och försörja sina fattiga, alldeles efter hennes kongl. maj:ts vår allernådigste drottnings gudeliga ordning. 9 Förutan andra oordningar, som sig genom djefvulens tillskyndan hafva inritat uti Guds församling, är denne en icke den ringaste, att allmogen på söndagar och högtidsdagar föra öl och bränvin till några kyrkor, till att sälja och föryttra, svärma och dricka på de dagar, som de enkannerligen skulle tjena Gud. Sådant skall alldeles afläggas och aldrig i någon församling brukas. Och alldenstund detta alltsammans fogar dom. præposito ett stort omak till, så att han derigenom måste mycket af sitt eget försumma, derföre är min flitiga förmaning till landsfogden dersammastädes, att han årligen låter honom uti god spanmål bekomma prostetunnorna, som hans kongl. maj:t nådigst förordnat hafver. Och emedan han hafver utstått detta arbete allaredan anno 1643, derföre begärer man, att ock befallningsmannen låter honom prostetunnorna för det året bekomma. Jag befaller härmed Eder alla Herranom Gudi till all välfärd. Actum Åbo den 16 aug. 1644.

Boucht (l. c. p. 5) säger Orræus hafva varit måg till företrädaren *Chamæus*. Något sådant namn hafva vi icke

påträffat i gamla handlingar, men deremot *Johan Camenæus,* som var kapellan i Hollola. Emedan Orræus var gift med *Karin Persdotter,* var denna hans hustru ej dotter till berörde *Joh. Camenæus,* utan möjligen till hans bror vid namn Peter, hvilken kunnat någon kortare tid förestå pastoratet här efter *Severinus.*

Orræi barn: 1 *Johan,* fadrens efterträdare. 2 *Elisabet.* 3 *Sofia.* 4 *Brita.* 5 *Karin,* gift med kapellanen i Iiti *Paulus Paulinus.* 6 *Margareta,* gift med pastorn i Padasjoki *Anders Hirn.*

Johan Orræus, företrädarens son, kapellan här 1665, pastor 1674—1688, var vid 1680 års riksdag fullmäktig för Wiborgs stift. Död hastigt i Wiborg 1688. Se *Boucht* l. c. p. 5.

Gift 1:o med *Lisbetta.* 2:o med *Ingeborg.* Barn: 1 *Karin.* 2 *Sofia,* gift med kapellanen i Asikkala *Eskil Etholenius.* 3 *Elisabet,* gift med pastorn i Walkeala *David Hirn.*

Mag. *Gustaf Johannis Berner,* pastorsson från Räisälä, student 1673, magister 1679, eloquentie lektor i Wiborg 1680—1682 och 1685—1688, och deremellan matheseos lektor, pastor här 1688, kontraktsprost. Flyktade under stora ofreden till Ångermanland i Sverige, der han dog 9 febr. 1716. Se *Alopæus* l. c. p. 358. *Boucht* l. c. p. 5.

Gift 1:o med *Anna Eosander,* som dog 6 febr. 1691 och hade 4 barn, hvilka alla dogo unga. 2:o med *Anna Carstenius.* Deras 5 barn: *Johan, Gustaf, Margareta, Maria* och *Brita.*

Under Berners flykt sköttes tjensten här af flere prester, såsom pastorn i Orimattila *And. Herkepæus, Matthias Aurenius, Adam Falck,* hvilken af ryska öfverheten utnämndes till pastor här 1718, men dog innan han tillträdde lägenheten, och sist af *Utter.*

Mag. *Benedikt Krook,* f. 1682, student 1698, magister 1712, notarie vid konsistorium extraordin. i Borgå 1712, consistorialis 12 sept. 1722, theologie lektor 13 okt. 1722, och innan lektionerna vid gymnasium kommo i gång, ut-

nämndes han 1724 till pastor i Hollola och kontraktsprost 25 juli samma år. Var år 1727 riksdagsman och dog 1749.

Gift med *Katarina Printz*. Barn: 1 *Johan*, dog i Stockholm med hofsekreterare värdighet. 2 *Jakob*, fadrens efterträdare. 3 *Bengt*, pastor i Perno. 4 *Karl*, f. 1723, student i Upsala, juris doktor 1752, assessor i Åbo hofrätt 3 dec. 1752, hofrättsråd 31 jan. 1760, lagman i söderfinnelagsaga 4 aug. 1767, död 1776, var gift med *Wendla Charlotta Cedermark*, hofrättsråds dotter (se *Lagi* Åbo Hofrätts historia p. 341 och *Låstboms* höfdinga-minne II. 163). Deras dotter *Margareta Charlotta* blef gift med hofrättsrådet *Gustaf Nils Gadelli*. 5 *Jonas*, pastor i Iiti. 6 *Gustaf*, vice häradshöfding. 7 *Maria*, gift med kaptenen vid Savolax infant. regimente *Karl Gustaf Lang*, och 8 dotter, gift med auditören vid Åbo läns infanteri regim., assessorn *Loffman*. Se *Alopœus* l. c. p. 302. *Boucht* l. c. p. 6.

Mag. *Jakob Krook*, företrädarens son, studerade i Upsala och Åbo och blef magister, ordinerad 30 okt. 1747 till sin faders vicepastor, extraordinarie hofpredikant 14 april 1748, pastor i Rantasalmi 3 juli 1750, pastor här 18 sept. samma år, prost 8 maj 1751. Död 8 maj 1768.

Gift med *Eva Kristina Hahr*, handelsmansdotter från Stockholm. De hade 5 barn: 1 *Bengt*, kronobefallningsman och kamrerare, gift med *Johanna Fredrika Maville*, dotter till hofqvartermästaren *Maville*. 2 *Karl Johan*, f. 6 nov. 1766. 3 *Katarina Margareta*, f. 29 aug. 1755, gift med kapten *Arndt Johan von Hausen*. Deras son *Arndt Johan* var referendarie sekreterare. 4 *Eva Sofia*, f. 21 aug. 1761, gift med sokenadjunkten *David Lönneström*. 5 *Maria Charlotta*, f. 1 okt. 1762, gift med handelsman *Johan Holm*.

Dr *Henrik Hyllén*, f. i Åbo 29 sept. 1718, student i Åbo 1738, Lund 1742 och Greifsvald 1745, der han promoverades till magister 1746, docens i logik och metafysik i Åbo 1750, extraordin. adjunkt i filosofin 11 nov. samma år, bibliothekarie 19 juni 1764, pastor i Hollola 14 aug. 1770, prost 11 maj 1774, theologie doktor 10 apr. 1779. Död 19 jan. 1804.

Gift 1771 med företrädarens enka *Eva Kristina Hahr.* Barn: *Henriette,* f. 17 jan. 1772, gift 1788 med häradshöfdingen, assessorn *Karl Gustaf Krook.* Se *J. J. Tengström För- och Anteckningar* p. 254.

Dr *Zacharias Cygnæus,* var förut pastor i Tavastehus samt annexan Wåno, pastor här 7 febr. 1811, kontraktsprost 26 okt. 1811, theologie doktor 1817, blef biskop i Borgå 1819.

Mag. *Johan Fredrik Boucht,* son till kronolänsmannen *Matthias Boucht,* som var f. 1740 och dog 1810 och *Ulrika Björkstén,* f. 1746, död 1812. Född 26 okt. 1770 (icke 1766) magister 1792, ordinerad 2 sept. 1795, extraordin. bataljons predikant vid Nyländska brigadens linieregimente 1797, kapellan i Helsinge 27 juni 1798, vice pastor 1807, pastor i Rautalampi 4 juni 1808, tjenstf. kontraktsprost 1813, honorarie prost 9 mars 1814, ordinarie kontraktsprost 4 april 1818, pastor i Hollola 20 okt. 1821, tjenstf. kontraktsprost 11 juli 1840, ordinarie d:o 2 juli 1845. Död 30 mars 1846.

Gift 1:o med *Anna Maria Borgström,* som var f. 16 okt. 1766 och dog 4 mars 1829, handlandedotter från Helsingfors. Barn: I *Fredrik,* f. 19 sept. 1799, student 1818, landthushållare, död 10 aug. 1838. Gift med *Wilhelmina Willberg,* f. 24 febr. 1798, som sedan gifte sig med en bonde. Barn med Boucht: 1 *Fredrik Wilhelm,* f. 30 sept 1829, magister 1857, kollega i Jyväskylä. 2 *Jonas Gabriel,* f. 24 mars 1833, sjökapten. 3 *Beda Wilhelmina,* f. 11 dec. 1835, ogift. II *Amalia Maria Fredrika,* f. 15 juli 1806, gift 1827 med kaptenen vid Dahlregimentet *Theodor Gustaf Rothman.* 2:o 21 mars 1830 med *Fredrika Aurora Sederholm,* f. 4 apr. 1803, dotter till kongl. sekreter. och possessionaten *Karl Albert Sederholm* och *Ulrika Dorothea Olander.* Hon dog 4 mars 1861 och hade en son *Karl Johan,* som dog helt ung.

Karl Gabriel Lyra, kapellansson från Asikkala, f. 28 jan. 1785 (1789), prestvigd 10 maj 1810, tjenstgjorde sedan i Heinola, Kuhmois, Pielavesi, Maaninka och Kiuruvesi, kapellan i Pihtipudas 26 aug. 1818, vice pastor 1830, kapel-

lan i Kuhmois 22 aug. 1832, pastor i Hollola 4 okt. 1849, prost 30 juli 1851, tjenstf. kontraktsprost 1861.

Gift 1819 med *Amalia Lovisa Cauton,* f. 25 april 1798, dotter till landtmätaren från Jämsä *Erik Johan Cauton* och *Wendla Sofia Palander.* Barn: 1 *Wendla Agatha,* f. 22 juli 1820, gift 1855 med pastorsadjunkten *Berndt Johan Henriksson.* 2 *Johan Gabriel,* f. 6 mars 1822, död 1861. 3 *Amalia Ulrika Wilhelmina,* f. 18 mars 1824, ogift. 4 *Klara Emerentia,* f. 26 okt. 1826, ogift. 5 *Karl Fredrik,* f. 1828, underofficer vid Åbo bataljon, dog 1853. 6 *Gustava Sofia,* f. 4 juli 1830. 7 *Rosa Fredrika,* f. 1832, dog 1838. 8 *Hedvig Oktavia Viktoria,* f. 9 sept. 1834. 9 *Henrika Adolfina,* f. 6 jan. 1836, gift 1858 med tjenstf. sokenadjunkten *Gustaf Robert Böök* och 10 *Rosa Augusta,* f. 13 jan. 1841, gift med kapellans substituten i Kärkölä *Gustaf Adolf Sivenius.*

Kapellaner.

I gamla urkunder uppräknas flere kapellaner på en gång i Hollola; det är derföre sannolikt, att kapellen ej haft tjenstgörande prest på stället, utan betjenats af presterskapet i moderförsamlingen. Detta förhållande tyckes hafva ägt rum ända till början af 17:de århundradet.

Laurentius Petri och *Henrik Hemmingsson,* kapellaner i Hollola år 1559.

Jakob Alberti, kapellan 1561, 1562.

Eskil 1582.

Marcus Aeschilli, kapellan 1593, blef pastor.

Johannes Georgii 1614.

Johan Camenæus 1632—1639, är måhända samma man, som den föregående.

Jakob Georgii Raicchæus 1649—1656, blef pastor i Laukas 1665.

Johannes Andreæ Orræus, pastorsson, kapellan 1665—1674, blef pastor.

Johan Etholenius, var förut kapellan i Asikkala, kapellan här 1675—1694.

Gift med *Elin.* Barn: *Margareta.*

Anders Hirn 1708—1712, blef pastor i Padasjoki 1712.

Krister Stephander, var förut kapellan i Kärkölä, kapellan här 1724. Död 3 febr. 1740.

Gift med *Lisa.* Barn: 1 *Gustaf,* fadrens efterträdare. 2 *Sofia.*

Gustaf Stephander, f. 1708, kapellan här efter fadren 29 aug. 1740. Blef för sina ytterst klena insigter och sin oordentliga lefnad suspenderad på ett halft år 1753 och erhöll derefter substitut, hvartill 1754 förordnades *Arvid Ekedahl,* som skulle gifta sig med kapellanen i Orimattila *Johan Ottelins* enka *Anna Maria Streng.* Död 22 juni 1770.

Gift med *Maria Wallgren,* f. 1728, död i juni 1770. Barn: 2 söner och 2 döttrar: 1 *Benedikt,* fadrens efterträdare, 2 *Eva Katarina,* f. 1752.

Benedikt Stephander, f. 1741, ordinerad 21 nov. 1764 till sin faders substitut, kapellan här 6 nov. 1770. Död 6 jan. 1774, ogift.

David Hirn, pastorsson från Walkeala, ordinerad 17 febr. 1746, kapellan i Heinola 25 apr. 1752, kapellan här 1774. Död 24 nov. 1779.

Gift med *Eva Beata Wikman.* De hade 4 barn: 1 *Anders.* 2 *Otto Wilhelm.* 3 *David.* 4 *Anna Elisabet,* f. 1761.

Johan Björkstén, f. 25 mars 1744, ordinerad 24 febr. 1767, sokenadjunkts substitut 1772, kapellan här 24 mars 1781, vice pastor 22 okt. 1788. Död 2 juni 1809.

Gift med *Eva Magdalena Tuderus,* som var f. 4 juni 1758 och dog 15 sept. 1836. Barn: I *Jakob Johan,* pastor i Hauho. II *Karl Fredrik,* fadrens efterträdare. III *Gustaf Magnus,* f. 24 apr. 1784, öfverstelöjtnant. IV *Johanna Karolina,* dog ung. V *Ebba Ulrika,* f. 27 febr. 1788, dog ogift 1861. VI *Eva Jakobina,* f. 7 febr. 1789, gift med auditör *Westermarck.* VII *Wilhelm,* f. 14 jan. 1791, kapellan i Hollola. VIII *Johanna Magdalena,* f. 14 okt. 1793, gift med klockaren i Hollola *Anders Blomgren.* IX *Bror Ulrik Björkstén,* (adlad *af Björkstén),* f. 9 sept. 1795, död

14 sept. 1856, såsom ledamot i kejserl. senaten och verkligt statsråd, gift 1822 med *Gustava Ulrika Kuhlberg,* dotter till majoren *Johan Kuhlberg* och *Gustava Magdalena Heidenstrauch.* Deras barn: 1 *Johan Alfred,* f. 1823, hofrätts assessor, gift 1850 med *Vivika Lovisa Franciska de Geer,* f. 1829. 2 *Maria Magdalena,* f. 1824, gift 1848 med senatorn, baron *Karl Fabian Theodor Langensköld.* 3 *Karl Ulrik,* f. 1826, löjtnant. 4 *Frans Henrik,* f. 1829, hofrätts extra notarie. 5 *Axel Gabriel,* f. 1832, vice häradshöfding. 6 *Edvard,* f. 1838, possessionat, gift 1866 med *Hulda Othman* från Borgå. X *Richard,* f. 21 juni 1798, sjökapten och rådman i Lovisa. XI *Josef,* f. 2 okt. 1800, vice konsul i Lovisa.

Karl Fredrik Björkstén, företrädarens son, f. 29 juni 1782, kollega vid Borgå pädagogi 8 aug. 1804, prestvigd 18 aug. 1807, stadskapellan i Kuopio 31 juli 1809, men tillträdde ej denna lägenhet, utan blef kapellan här 21 nov. 1810, vice pastor 10 maj 1817. Död 23 juli 1828.

Gift med *Sofia Margareta von Hausen,* f. 22 okt. 1794, dotter till kapten *Arndt Johan v. Hausen* och dess första fru *Katarina Margareta Krook,* pastorsdotter. Barn: I *Sofia Karolina Johanna,* f. 6 nov. 1816, ogift. II *Karl Johan Mortimer,* f. 25 aug. 1818, reste utrikes. III *Gustaf Theodor,* f. 22 maj 1820, stabskapten, ogift. IV *Knut Oskar Arndt,* f. 30 maj 1823, stabskapten.

Wilhelm Björkstén, kapellansson och företrädarens bror, f. i Hollola 14 jan. 1791, rektor vid Borgå pädagogi 31 mars 1813, prestvigd 12 maj 1815, tjenstf. sokenadjunkt i Hollola 8 apr. 1818, ordinarie 6 dec. 1820, kapellan i Tuulois 20 okt. 1827, kapellan här 15 juli 1829, vice pastor 16 dec. 1835. Träffades af slag och mistade målföret 1860 och år 1865 sin syn. Död 7 jan. 1867.

Gift med *Edla Wilhelmina Roschier,* länsmansdotter från Pieksämäki, f. 12 apr. 1801. Deras barn: 1 *Laura Wilhelmina,* f. 4 febr. 1824. 2 *Elvira Sofia,* f. 4 dec. 1825. 3 *Edla Olivia,* f. 26 okt. 1827, gift med kapellanen i Tuulois *Johan Perenius.* 4 *Magdalena Charlotta,* f. 25 nov.

1829, gift med apothekaren i Hollola *Karl Edvard Waldstedt.* 5 *Elis Epaminondas*, f. 2 dec. 1833, dog ogift såsom länsmans biträde i Messuby 1866. 6 *Emma Augusta,* f. 6 sept. 1835, gift med landthushållaren *Alexander Lind* och 7 *Selma Alexandra,* f. 1 okt. 1837, gift med kronolänsmannen i Säkkjärvi *August Wilhelm Wirzenius.*

Berndt Johan Henriksson, f. 9 juni 1831, prestvigd 8 juli 1853, kapellan här 1868. Död 15 juli 1868.

Sokenadjunkter.

Sokenadjunktstjensten, som var gemensam för Hollola moderkyrkoförsamling och Kärkölä kapell, fanns här redan år 1729 inrättad, då församlingen den 5 februari sagde år upprättade en förening till presträttigheters utgörande, hvilken förening sedermera stadfästades af kongl. maj:t den 4 dec. 1734. Sokenadjunktslönen var ej bestämd till något visst belopp, utan skulle församlingarne gifva sokenadjunkten efter råd och lägenhet, hvad som till hans underhåll tarfvas. Vid sokenstämman den 31 maj 1772 bestämdes sokenadjunktslönen till 3 kappar spanmål årligen af hvart matlag. Genom nådigt förordnande af 23 okt. 1852 indrogs denna tjenst, hvaremot i moderkyrkoförsamlingen skulle anställas tvenne kapellaner, af hvilka den yngre skulle erhålla i årlig lön minst 60 tunnor spanmål, men icke något boställe. Detta skall gå i verkställighet vid nuvarande kapellanens afgång.

Israel Ståhlberg, ordinerad 18 nov. 1738 till sokenadjunkt här, blef kapellan i Iiti 1747.

Gabriel Lyra, ordinerad 1744, sokenadjunkt här 1747, blef kapellan i Kärkölä 1748.

Johan Hallonberg, ordinerad 17 mars 1741, tjenstf. pastor vid Tavastehus läns infanteriregimente 1743, sokenadjunkt här emot församlingens vilja och önskan 1748, hvarföre församlingen ock undandrog sig år 1756, att till honom betala någon presträнta, och konsistorium måste befria honom från sokenadjunkturen. Blef kapellan i Hirvensalmi.

Isaak Appelroth, ordinerad 20 jan. 1753, sokenadjunkt

här 6 nov. 1756. Blef år 1771 besvärad af sinnesoredighet och fel på målföret, och fick fördenskull en substitut att sköta tjensten, hvilken till honom skulle betala 10 tunnor spanmål af sokeninkomsten. Då hans substitut *Johan Björkstén* blef kapellan i Hollola, besattes tjensten med nämnde vilkor ordinariter. Appelroth dog 11 juli 1791. Var gift och hade tvenne döttrar.

David Lönneström, sokenadjunkt här 12 sept. 1781, vice pastor 4 jan. 1787, blef pastor i Iiti 1818.

Wilhelm Björkstén, sokenadjunkt 6 dec. 1820, blef kapellan i Tuulois 1827.

Mag. *Adolf Reinhold Lang*, sokenadjunkt 12 nov. 1828, blef pastor i Padasjoki 1850.

Johan Perenius, tjenstf. sokenadjunkt 1852, blef kapellan i Tuulois 1864.

Gustaf Robert Böök, son till landsfiskalen *Karl Joh. Böök* och *Ulr. Gustava Blylodh*, f. 27 april 1830, ordinerad 15 okt. 1854, tjenstgjorde sedan i Kronoborg, Rautjärvi, Ruokolaks, Kristina, Nastola och Kärkölä, vice pastor 1864, tjenstf. sokenadjunkt 1865.

Gift med *Adolfina Henrika Lyra*, pastorsdotter från Hollola.

IISALMI.

Iisalmi (Idensalmi) församling uppkom år 1627 enligt följande kongliga förordnande:

Vi *Gustaf Adolf* med Guds nåd etc. göre veterligt, att efter biskopen i Wiborg hafver förordnat, det ett särdeles prestegäll och kyrka uti Idensalmi vara skall och dertill afdelat ifrån Kuopio kyrka i Lilla Savolax tuhundrade mantal; och alldenstund der ingen prest och kyrka tillförene varit hade, så hafver der intet prestbol heller varit; hvarföre Vi uppå våra undersåtares underdåniga bön till prestbol nådigst unnat och efterlåtit, som Vi ock nu med detta Vårt öppna brefs kraft unne och efterlåte till förbemälte Idensalmi gälls prestbol fyra skattmarker jord, nemligen två skattmarker, som Lars Pulkkinen och två skattmarker, som Jöran Tiskin tillförene hade brukat och be-

suttit i Idensalmi med skog och mark, fiske och fiskvatten och qvarnströmmen, ingenting undantagandes, till evärdeliga ägo, fritt och qvitt både på vissa och ovissa utlagor presten att bruka och behålla. Der vår landshöfding, ståthållare, kamrerare och alla andra, som detta vidkommer, hafva sig att efterrätta, icke görandes kyrkoherden, som nu är eller i framtiden dit förordnad varder, häremot hinder eller förfång i någon måtto. Datum Stockholm den 15 februari 1627.

Gustavus Adolphus.

Iisalmi, som fordom en och annan gång kallades *Ilmansaari,* innefattade till år 1811 jemväl Pielavesi. Den 27 sept. 1637 intygar höfdingen i Wiborg *Åke Eriksson Oxenstjerna,* att till förenämnde 4 skattmarker ytterligare blifvit lagde fem skattmarker samt Kihlosalmi fiskeri. År 1724 bestod Iisalmi pastorsbol af 4 skattemarker, 1 gärdemantal.

Under de första tiderna hade Iisalmi endast en kapellan, men då biskop *Peter Bång* under dess visitationsresa i Iisalmi den 15 febr. 1683 lemnade Pielavesi boer tillstånd att hos sig inrätta ett kapell, hvilket dock icke kom i stånd förrän år 1724, blefvo i Iisalmi emellertid tvenne kapellaner anställde, af hvilka den ene bodde på Pielavesi sidan och den andra på norra sidan om kyrkan. Och då den ena kapellanen helt och hållet flyttades till Pielavesi, qvarblef i Iisalmi blott en kapellan ända till år 1753, då församlingen vid biskopsvisitationen 17 febr. sagde år öfverenskom att vid moderkyrkan aflöna tvenne kapellaner efter dåvarande kapellanens afgång. Detta gick år 1766 i verkställighet.

Kyrkoherdar.

Nicolaus Petri Roiwa 1627—1657. Död 1657. Som kyrkoherden Nils Petri var af ringa förmögenhet och saknade råd att prestgården så uppbygga som vederbör, beviljade generalguvernören grefve *Pehr Brahe* den 10 febr. 1639 honom fem tunnor spanmål af ödesräntan årligen att njuta och behålla till behaglig tid.

Bartholdus Sigfridi Mangelius eller *Korkolainen*, bondson från Mangila by i Siikajoki, var förut kapellan i Paltamo, pastor här 18 maj 1658. Se *Strandberg Åbo stifts herdaminne* II. 218.

Gift med *Dordet Johansdotter Limingius.* Se *Genealogia Sursilliana* p. 255.

Henrik Tarwonius 1668—1670. Död 1670, var gift.

Henricus Johannis Hoffrén, var förut kapellan i Sotkamo, pastor här 1672—1710, prost.

Gift med *Elisabet Carlander*, pastorsdotter från Ijo. Barn: I *Henrik*, pastor i Kuopio. II *Peter*, advokatfiskal i kammar-kollegium i Stockholm, gift med professor *Karl Lundii* dotter från Upsala. III *Johan*, tullnär i Kajana, hvars dotter *Brita* blef gift med tullskrifvaren *Jesenhaus.* IV *Jakob*, pastor i Iisalmi. V *Aaron*, pastor i Rautalampi. VI *Brita*, gift 1:o med kapellanen i Nykarleby *Gustaf Neostadius* och 2:o med pastorn dersammastädes *Johan Forsman.* VII *Elisabet*, gift med pastorn i Rautalampi *Johan Porthan.* Se *Strandberg* l. c. II. 86. 226. *Genealogia Sursill.* p. 219—220.

Under den stora ofreden tjenstgjorde här såsom vice pastorer *Erik Mechælin* och *Bartholdus Malgett.* Se *Strandberg* l. c. II 203.

Jakob Hoffrén, företrädarens son, studerade i Upsala och Åbo 1692, prestvigd 1699, kapellan här 1706, pastor 1711, men var på flykten till år 1723, och derefter i Iisalmi 1723—1731.

Gift 1:o med *Agneta Sculptorius.* Deras barn: 1 *Anders*, löjtnant vid Savolax regimente, dog ogift. 2 *Jakob*, löjtnant vid Savolax regimente och var gift. 3 en dotter var gift med *Abraham Brotherus.* 2:o med *Anna Hansdotter Forbus*, utan barn. Se *Geneal. Sursill.* p. 220.

Mag. *Henrik Helsingius*, son till domprosten i Borgå, f. 1701, student i Upsala 1719, magister i Åbo 1726, eloquentie lektor i Borgå 1727, pastor här 19 dec. 1733, prost 15 mars 1738, riksdagsman 1738. Död 30 aug. 1757. Öf-

ver honom har *Matth. Remes* författat ett sorgeqväde på finska, som blef tryckt i Åbo 1757.

Gift med sin systerdotter *Kristina (Katarina?) Fant,* dotter till prosten i Alfta *Michael Fant* och *Elisabet Helsingius,* domprostedotter från Borgå. Deras barn: 1 *Georg,* magister 1760, konsistorii vice notarie 30 okt 1765, kollega inferior i Rantasalmi 29 juni 1770, konrektor 13 apr. 1774, fick afsked 1782, död 11 maj 1806. 2 *Michael,* banko sekreterare i Stockholm. 3 *Gottfrid,* sidenfabrikör i Stockholm. 4 *Wolfgang Henrik,* döf och stum från barndomen, men lärdes af saltpetersjuderi direktören *Abr. Argillander* att läsa och skrifva, och senare att rita och måla. Död 1795. 5 *Beata,* gift med pastorn i Kuopio *Nils Agander.* 6 *Maria,* gift med nyssnämnde direktör *Abr. Argillander.* Hon dog 14 aug. 1767. 7 *Elisabet,* gift med pastorn i Puumala *Lars Poppius.* Se *Alopæus* l. c. p. 375—378.

Anders Forselius, f. 1701, prestvigd 18 juli 1727 till kapellan i Heinola kapell, kapellan i Hartola 1731, vice pastor 1 sept samma år, pastor i Kristina 1737, prost 12 mars 1757, pastor här 20 aug. 1759. Död 17 juli 1769.

Gift 1:o med *Susanna Margareta Wanæus,* pastorsdotter från Orivesi. Deras barn: 1 *Johan* var 2 kapellan här. 2 *Anders,* student 1762. 2:o med *Katarina Margareta Nidelberg,* som dog 19 mars 1770 och efterlemnade en dotter *Helena Katarina Wikman* från sitt första gifte med *Wikman.*

Anm. Forselii syster *Elisabet* var gift med theologie adjunkten i Åbo *Matthias Hallenius* och hade en dotter *Ulrika Maria Hallenius.*

Mag. *Michael Orræus,* var kapellan i Rantasalmi, utnämndes till pastor här, men dog innan han hann tillträda lägenheten.

Dr *Johan Lagus,* pastorsson från Kesälax, student 1748, magister 1757, tjenstf. kollega vid pädagogin i Lovisa 1756, ordinarie d:o 6 mars 1758, titulerad konrektor 15 mars 1758, konrektor vid trivialskolan i Lovisa 2 apr. 1760, rektor 24 maj 1769, pastor här 5 juni 1771, prost

16 mars 1776, theologie doktor 1 nov. 1800, kontraktsprost 14 febr. 1801. Död 3 apr. 1806, 72 år 6 månader gammal. Gift 1772 med *Lovisa Benedikta Kraftman,* dotter till lektorn i Borgå *Anders Kraftman* och *Anna Elisabet Heintzius.* De hade 10 barn: **A** *Anna Elisabet,* f. 25 juli 1773. **B** *Anders Johan,* f. 8 juli 1775, student i Upsala 1788 och i Åbo 1794, der han blef magister 1795, docens i grekiska litteraturen 1796, theologie kandidat 1799 och licentiat samma år, filosofie adjunkt 19 okt 1802, logices och metafysices professor 5 apr. 1805, professor i praktiska filosofin 1 juli 1812, theologie doktor 1817, theologie professor 5 juni 1824. Död 23 jan. 1831. (Se *J. J. Tengström Föroch Anteckningar* p. 308). Gift 24 dec. 1804 med *Sigrid Helena Hoffrén,* pastorsdotter från Gustaf Adolfs soken, död 9 apr. 1857. De hade 9 barn: I *Lorenz Johan,* pastor i Iisalmi. II *Anna Lovisa,* f. 24 maj 1807, gift med theologie professorn *Gabriel Geitlin.* Deras barn: 1 *Johan Gabriel,* f. 12 febr. 1836, student 1853, magister 1857, kollega vid högre elementarskolan i Jyväskylä 28 apr. 1858, filologie doktor 1860, lektor i latin dersammastädes 1 sept. 1862, gift 7 aug. 1860 med *Selma Wilhelmina Tamelander,* lagmansdotter. 2 *Wilhelm Gabriel,* f. 20 aug. 1838, kopist i kejserliga senaten. 3 *Alexander Gabriel,* f. 31 dec. 1842, student 1860, magister 1864. III *Sofia Wilhelmina,* f. 5 mars 1809, gift med landssekreteraren i Wiborg, lagman *Bror Adam Tamelander,* som var förut gift med *Eva Sofia Nyman.* Tamelanders barn af begge giften: 1 *Augusta,* gift med pastorn i Iisalmi *Lorenz Johan Lagus.* 2 *Wilhelmina,* gift med ryska språkläraren, vice pastor *Kasimir Stråhlman.* 3 *Selma Wilhelmina,* gift 7 aug. 1860 med lektor *J. G. Geitlin.* 4 *Helena Lovisa Adamina,* f. 31 okt. 1833, gift 1:o 1859 med juris doktorn *Knut Ferdinand Lagus,* och 2:o 1865 med medicine doktorn *Karl Gustaf Fogelholm.* 5 *Bror Fredrik Wilhelm,* f. 17 febr. 1836, vice häradshöfding. 6 *Ida Maria,* f. 17 okt. 1841, gift med kollegan, filologie doktorn *Wilh. Gabr. Lagus.* 7 *Olga Adelaide,* f. 27 sept. 1845. IV *Fredrik Wilhelm,* f. 18 febr. 1811, sekreterare i finska

banken 5 apr. 1842, bankokommissarie i Uleåborg 16 febr. 1853, tog afsked 1866. Gift med *Johanna Konradina Ramstedt,* dotter till vågmästaren i Hfors *Berndt Axel Ramstedt* och *Karolina Kristina Kuhlström.* V *Sigrid Elisabet,* f. 27 nov. 1812, gift 24 juni 1838 med öfverinspektorn för landtmäteriet i Wiborg, hofrådet *Gustaf Adolf von Zweygberg,* f. 2 juli 1785, son till landtmätaren *Karl Henr. von Zweygberg.* Deras barn: 1 *Georg Ludvig.* 2 *Johan Kasimir.* Af sitt första gifte hade Zweygberg flere barn, af hvilka en son var major, en annan *Adolf Wilhelm,* forstmästare och en dotter hette *Johanna Augusta Mathilda.* VI *Anselm Israel,* f. 21 apr. 1815, revisor vid revisionskontoret, ogift. VII *Wendla Johanna,* f. 4 apr. 1817, gift 1839 med konrektorn i Borgå *Alexander Karl Maurits Hornborg.* VIII *Fanny Helena,* f. 28 okt. 1820, död 25 okt. 1861, var gift med domkyrkosysslomannen i Borgå *Karl Gustaf Stenroth.* IX *Eva Mathilda,* f. 22 sept. 1822, sinnessjuk, ogift. **C** *Maria Lovisa,* f. 21 nov. 1777, död ogift. **D** *Anna Elisabet,* f. 26 sept. 1779, död 2 febr. 1810, var gift med stabskaptenen *Karl Detlof Aminoff,* f. 29 nov. 1771 och död i följd af en vid Lappo erhållen blessur 17 juli 1808. Af deras 3 söner nämnes här *Karl Johan Gregori,* f. 1802, död 14 maj 1867, som ingenör vid öfverstyrelsen för landtmäteriet. Gift med *Kristina Maria Wrede.* **E** *Fredrik,* f. 21 juli 1781, auditör, assessor, kallade sig *Lagi* och dog 17 jan. 1816. Gift 1813 med *Agatha Juliana Aminoff,* f. 1793. Deras barn: I *Pauline Alexandra,* f. 1813, gift 1835 med handlanden *H. Borgström.* II *Elise Ulrika,* f. 26 apr. 1816, gift med skolrektorn i Nyslott *Gustaf Gottfrid Heintzie.* Lagi enka gifte sig 1822 med landträntmästaren i Kuopio *Fredrik Krook,* som för iråkad balans afhände sig lifvet. Deras barn: *Rudolf Theodor,* f. 27 febr. 1823, organist vid Nikolai kyrkan i H:fors, kallar sig *Lagi,* gift med *Evelina Augusta Schmidt,* dotter till slotts- och lasaretsläkaren i Kuopio *Gustaf Maurits Schmidt* och *Beata Tavast.* Hon var f. 1 jan. 1828 och omkom vådligen 19 juli 1864. Deras barn: *Julia Evelina Charlotta,* f. 9 sept. 1858. **F** *Bene-*

dikta Lovisa, f. 19 juli 1783, dog ung. **G** *Johanna Lovisa,* f. 4 jan. 1785, dog ung. **H** *Wilhelm Gabriel,* f. 25 juli 1786, juris doktor i Upsala 1818, juris professor i Åbo 1823, kansliråd 6 mars 1849, död 18 dec. 1859. Gift 1816 med *Hedvig Maria Tengström,* f. 1795, dotter till erkebiskopen *Jakob Tengström* och *Anna Kristina Caloander.* Deras barn: I *Anna Johanna Jakobina,* f. 8 mars 1817, gift 1837 med häradshöfd. *Karl Adolf Lemberg.* II *Maria Wilhelmina,* f. 22 apr. 1818, död 26 sept. 1852. III *Jakob Johan Wilhelm,* f. 5 maj 1821, professor först i orientaliska språken och sedan i grekiska språket och litteraturen, gift 1:o med *Kastalia Wickman,* handelsmansdotter från H:fors, död 30 jan. 1859 och 2:o 1862 med *Wilhelmina Cunelius.* IV *Alexander,* f. 12 mars 1823, dog ung. V *Knut Ferdinand,* f. 24 dec. 1824, magister docens i kriminal och statsrätt, död i staden Vevey i Schweitz 11 nov. 1859, gift med *Helena Lovisa Adamina Tamelander.* VI *Karolina Hedvig Sofia,* f. 24 mars 1826, ogift. VII *Robert Erik,* f. 25 maj 1827, juris doktor och docens i civil lagfarenhet och romersk rätt, död 25 febr. 1863 i Montpellier, ogift. VIII *Fanny Helena Lovisa,* f. 17 okt. 1828. IX *Antoinette Viktorina Benedikta,* f. 25 febr. 1830, ogift. X *Ida Mathilda,* f. 12 juli 1834, död 25 maj 1866, gift 1858 med öfverläkaren *Peter Wilhelm Forsblom.* XI *Wilhelm Gabriel,* f. 7 apr. 1837, skolkollega i Borgå, gift med *Ida Maria Tamelander.* **I** *Johanna Gustava,* f. 1789. **K** *Benedikta Lovisa,* f. 8 mars 1791.

Dr *Peter Johan Collan,* kapellansson från Rantasalmi, f. 20 aug. 1771, student 1787, prestvigd 24 jan. 1795, tjenstgjorde derefter i Karttula och Rantasalmi, 2 kapellan i Iisalmi 22 aug. 1798, vice pastor 1803, pastor här 13 okt. 1812, prost 1818, theologie doktor 1827. Död 18 okt. 1833.

Gift med *Kristina Elisabet Crohns,* f. 25 juni 1791, död 21 juni 1833. Deras 10 barn voro: I *Sofia,* f. 13 maj 1812, död 17 okt. 1855, gift 1837 med kommerserådet *Justus Etholén* i Helsingfors, f. 2 sept. 1791. II *Johanna,* f.

13 maj 1814, gift med handlanden i Helsingfors *Gustaf Otto Wasenius,* i hans 3:dje äktenskap, f. 4 juni 1789, död 19 apr. 1852. III *Klas,* f. 8 febr. 1816, fältprost och pastor i Parikkala. IV *Fabian,* f. 18 dec. 1817, filosofie adjunkt vid universitetet, död ogift 17 jan. 1851. V *Alexander,* f. 4 sept. 1819, statsråd, stabsläkare, gift 1:o 1857 med *Adéle Marie Grotenfelt,* kollegii assessorsdotter, f. 20 mars 1839, död 11 juni 1858 och 2:o 1859 med *Maria Lovisa Karolina Grotenfelt,* hofrättsråds dotter, f. 11 sept. 1840. Barn: 1 *Alexander,* f. 8 juni 1858. 2 *Adéle Maria,* f. 25 juli 1861 och 3 *Klas Herman,* f. 11 okt. 1862. VI *Elisabet,* f. 23 mars 1822, gift med generalmajoren *Karl August Krook* i hans 2:dra äktenskap, f. 1 aug. 1811, död 6 aug. 1868. VII *Peter,* f. 23 jan. 1824, major. VIII *Charlotta,* f. 3 maj 1826. IX *Karl,* f. 3 jan. 1828, bibliothekarie vid universitetet, gift 1866 med *Maria Margareta Pacius.* X *Erik,* f. 1832, student, död 1850.

Dr *Robert Valentin Frosterus,* son till prosten, doktor *Johan Frosterus* i Kalajoki och *Anna Beata Humble.* Född 14 febr. 1795, student 1810, magister 1819, docens i theologin 1821, theologie kandidat 1823, licentiat 1824, prestvigd 12 juni 1826, theologie adjunkt och seminarii pastor 4 mars 1829, pastor här 9 dec. 1835, prost 1838, theologie doktor 16 juli 1840, biskop i Kuopio stift 29 jan. 1851.

Gift 1829 med *Anna Aurora Mathilda Lybecker,* som dog 21 jan. 1867, var dotter till majoren, friherre *Georg Henrik Lybecker* och *Kristina Margareta Blum.* Deras barn: 1 *Johan Karl Emil,* f. 19 apr. 1830, student 1849, magister 1853, expeditionssekreterare vid statssekretariatet, gift. 2 *Anna Kristina,* gift 9 apr. 1858 med löjtnanten *Johan Boldt.* 3 *Georg Robert,* f. 21 aug. 1836, hofrättsauskultant, död 6 mars 1864.

Lorenz Johan Lagus, professorsson, f. i Åbo 10 okt. 1805, lektor i ryska språket och litteraturen vid Wiborgs gymnasium 7 apr. 1829, prestvigd 27 maj 1837, pastor i Lampis 20 juni 1842, prost 1846, tjenstf. kontraktsprost 1851, ordinarie 1854, pastor i Iisalmi 13 dec. 1854.

Gift 27 dec. 1843 med *Amalia Karolina Augusta Tamelander,* f. 26 sept. 1824, dotter till lagmannen *Bror Adam Tamelander* och *Eva Sofia Nyman.* Deras barn: 1 *Augusta,* f. 1 aug. 1844, gift med apothekaren *J. E. Bergman.* 2 *Johanna,* f. 4 aug. 1845. 3 *Johan,* f. 7 juli 1846, student. 4 *Anna Maria,* f. 10 dec. 1847. 5 *Sigrid,* f. 22 febr. 1849. 6 *Selma,* f. 22 maj 1850. 7 *Elin,* f. 28 juli 1851. 8 *Bror Gabriel,* f. 11 juli 1853. 9 *Agnes,* f. 19 aug. 1854. 10 *Wilhelm,* f. 3 sept. 1856. 11 *Lars Reinhold,* f. 4 apr. 1858. 12 *Bertha,* f. 23 juni 1859.

Förste kapellaner.

Anders Svenonis 1633—1655.

Henrik Christierni, var pädagog i Nyslott 1660—1662, kapellan här 1662.

Henrik Hoffrenius 1682—1699.

Olof Marinus 1699—1705. Gift med *Maria Silanius,* pastorsdotter från Rautalampi. Bodde i Taipaleby.

Jakob Hoffren, 1706—1711, bodde i Lammassalo, blef pastor.

Abraham Mollerus, kapellansson från Kuopio, kapellan här 1725, bodde först i Paloisby och sedan i Wieremä, död som vice pastor 21 juni 1764.

Gift med *Katarina Elisabet Runström* eller *Ranström.* Barn: 1 *Elisabet.* 2 *Johan Henrik,* fadrens efterträdare.

Johan Henrik Mollerus, företrädarens son, kapellan här 2 aug. 1766, vice pastor 1 mars 1788. Död 6 nov. 1790.

Barn: 1 *Abraham,* pastor i Pieksämäki. 2 *Johan Fredrik.* 3 *Anna Katarina,* ogift. 4 *Gustava Elisabet.* 5 *Lovisa Jakobina.* 6 *Sofia Charlotta (Kristina),* gift med kronofogden *Anders Wilhelm Floman.* Barn: 1 *Johanna Elisabet,* gift med majoren *Henrik Bogislaus Nilsson.* 2 *August,* tingsnotarie. Kronofogden Floman var sedermera gift 2:o med *Gustava Jakobina Kyander* från Heinävesi och 3:o med . . . *Brandenburg.*

Johan Forselius, pastorsson, filosofie kandidat 1750, ordinerad i juni samma år, vice pastor 17 nov. 1753, an-

dra kapellan här 23 aug. 1766, förste kapellan 1791. Död 18 juni 1796.

Gift med *Ulrika Sabina Weber.* De hade 7 barn, af hvilka här nämnes sonen *Herman,* som var fänrik och kallade sig *Forsell.*

Erik Waldén, f. 18 maj 1748, andra kapellan här 5 nov. 1791, blef förste kapellan 1796. Död 8 apr. 1824. Var ej noga med sin diet.

Gift med *Magdalena Juliana Tihlman,* f. 13 jan. 1774. Deras 9 barn voro: 1 *Fredrika,* f. 8 okt. 1795. 2 *Gustava Erika,* f. 10 dec. 1797. 3 *Gustaf,* f. 24 maj 1800, död som munsterskrifvare 12 maj 1863, ogift. 4 *Fredrik Erik,* f. 24 aug. 1802, munsterskrifvare. 5 *Juliana,* f. 10 dec. 1804. 6 *Wilhelmina,* f. 10 juni 1807. 7 *Karl Wilhelm,* f. 9 aug. 1809. 8 *Adolf Julius,* f. 7 mars 1812. 9 *Berndt Johan,* f. 14 juni 1814.

Isaak Blom, klockareson från Björneborg, f. 21 febr. 1774, prestvigd 20 aug. 1800, kapellan i Hankasalmi 17 mars 1810, andra kapellan i Iisalmi 3 nov. 1813, förste kapellan här 1824, vice pastor 17 nov. 1824. Död 17 apr. 1826.

Gift med *Johanna Juliana Lukander,* pastorsdotter från Kesälaks, f. 10 sept. 1774. Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Johanna Karolina,* gift med kapellanen i Nurmis *Karl Hahl.* 2 *Henriette Sofia,* gift med pastorn i Tohmajärvi *Erik Johan Andelin.* 3 *Erik Johan,* kapellan i Sysmä. 4 *Lars August,* brukspredikant på Mariefors.

Johan Selén, kapellan här 31 maj 1826, blef pastor i Sysmä 1836.

Samuel Kiljander, pastorsson från Kaavi, f. 9 dec. 1802, prestvigd 15 juni 1825, andra kapellan här 26 mars 1834, förste kapellan 1836, vice pastor 1839. Död 17 nov. 1849.

Gift med *Antoinette Margareta Calonius,* f. 17 jan. 1805, dotter till landtmät. direktören *Calonius.* Barn: 1 *Adolf Israel,* f. 30 apr. 1831. 2 *Maria Lovisa,* f. 11 apr. 1834. 3 *Edit Kristina,* f. 30 mars 1842. 4 *Emilia,* f. 2 sept. 1846. 5 *Georg Johan,* f. 24 aug. 1848.

Johan Lindberg, expeditionsfogdes son från Iisalmi, f. 29 maj 1800, student 1821, prestvigd 17 dec. 1823, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, vice pastor 1834, andra kapellan här 5 apr. 1837, förste kapellan 1850.

Gift 1:o med *Anna Charlotta Crohns*, f. 17 juni 1802, död 6 febr. 1854 och 2:o med *Hedvig Lovisa Collan*, f. 6 okt. 1808, dotter till expeditionsfogden *Erik Samuel Collan*, f. 8 dec. 1769, död 12 dec. 1831, och *Katarina Lind*, f. 1783, död 1845. Barn: 1 *Karl Johan*, f. 15 febr. 1829, kommissarie vid finska gardet. 2 *Charlotta Elisabet*, f. 29 okt. 1830, gift med vice häradshöfd. *E. J. Ingman*. 3 *Frans*, f. 25 febr. 1834, kopist i kejserl. senaten. 4 *Olga Natalia*, gift 1856 med löjtnanten *August von Nandelstadh*. 5 *Augusta Sofia*, f. 20 sept. 1838, gift 1856 med vice landskamrern *Alexander Nordenstreng*. 6 *Johanna Maria*, f. 25 juli 1844, ogift.

Erik Ekelund, f. i Rantasalmi 15 sept. 1822, student 1843, prestvigd 30 sept. 1846, bönehuspredikant i Rutakko 31 jan. 1855, vice pastor 1856, andra kapellan här 1864, förste kapellan.

Gift med *Laura v. Nandelstadh*, f. 3 apr. 1830, död 22 mars 1868. Barn: 1 *Herman Erik Wilhelm*, f. 3 maj 1853. 2 *Ivar*, f. 4 febr. 1857. *Naema Viktoria Elisabet*, f. 29 dec. 1862. 4 *Alma Beata Maria*, f. 28 nov. 1864.

Andra kapellaner.

Johan Sinius 1688—1711, bodde på Wieremä, blef pastor i Laukas 1713.

Johan Gummerus 1723—1724, var år 1725 död.

Gift med *Helena Sinius*, företrädarens dotter. Barn: 1 *Anna*. 2 *Kristina*, gift med kapellanen i Pieksämäki *Henrik Lyra*.

Johan Forselius, andra kapellan här 23 aug. 1766, blef första kapellan 1791.

Erik Waldén, andra kapellan här 5 nov. 1791, blef första kapellan 1796.

Peter Johan Collan, andra kapellan här 22 aug. 1798, blef pastor 1812.

Isaak Blom, andra kapellan här 3 nov. 1813, blef första kapellan 1824.

Johan Johnsson, f. 9 juni (7 juli) 1797, prestvigd 6 juni 1821, tjenstgjorde sedan i Leppävirta, Thusniemi, Tohmajärvi och Ilomants, andra kapellan här 30 apr. 1828. Död 20 dec. 1831.

Gift med *Albertina Lovisa Luthman,* f. 13 maj 1798, död 1866. Barn 4, bland hvilka sönerne: 1 *Johan August,* f. 1 jan. 1824, kronofogde i Iisalmi. 2 *Karl Alfred,* f. 25 febr. 1826, häradsskrifvare i Libelits. 3 *Johan Viktor,* f. 14 juni 1832, sokenadjunkt i Kuhmoniemi, vice pastor 1862 och sedan theologie lektor i Kuopio 1868. Gift med *Anna Charlotta Stenius.*

Samuel Kiljander, andra kapellan här 26 mars 1834, blef första kapellan 1836.

Johan Lindberg, andra kapellan här 5 apr. 1837, blef första kapellan 1850.

Alexander Wahlberg, andra kapellan 17 sept. 1851, blef kapellan i Pieksämäki 1855.

Berndt Wilhelm Neiglick, andra kapellan här 1857, blef kapellan i Kristina 1862.

IITI.

Iiti församlings ålder föres till biskop *Arvid Kurcks* tid (1510—1522), såsom synes af följande kungabref [1]).

Vi *Gustaf* etc. göre veterligt, att oss förekommet är, hurulunda för några år sedan, allaredan uti biskop Arveds tid, blef för några synnerliga orsaker skull, stiftad och funderad en ny sokenkyrka uti Finland, som nu kallas Nykyrka, hvilket prestgäll blefvo några byar af desse tre soknar tillagde, som äro Hollola, Lappvesi och Wekkelaks, som samme biskop Arveds bref vidare innehåller; men nu

---

[1]) Finnes tryckt i *Arwidsons Handlingar* VI, 172. och *P. E. Thyselii Handlingar,* rörande Sveriges inre förhållanden. 2 Band, I häft. p. 119.

vilje kyrkopresterne i förenämnde 3 soknar gerna klandra hvar till sig igen de byar, som ifrån deras prestbol den nya kyrkan tillagde äro, hvilket vi icke tillåta vilje eller kunne, anseendes, att samma byar hafva fast längre kyrkoväg till deras gamla sokenkyrkor än till den nya kyrkan. Hvarföre hafve vi gunsteligen unnat och tillåtit och med detta vårt öppna bref unne och tillåte, att med samma Nykyrka må och skall blifva, som biskop Arvid den stiftat och funderat hafver. Förbjudandes fördenskull alla, eho de hellst äro eller vara kunna, häremot hindra, platsa eller förfång göra, vid vår ogunst. Dat. ex Holmia 2 juni 1539.

Biskop Arvids fundationsbref bevarades i långliga tider i Itimaa pastorsarkiv, och pastorn derstädes *Carolus Bartholdi Ithimæus* (1607—1629) skall i sin kyrkobok gjort anteckningar, rörande församlingens uppkomst och första prester. Med ledning af nämnde anteckningar skref hans sonason *Carolus Bartholdi Ithimæus,* som var pastor i Walkeala (1672—1699), sedermera sin så kallade *historiebok* om Walkeala församling. Denna historiebok, som förvarades i Walkeala kyrka, gick vid en år 1793 kyrkan öfvergången brand förlorad. Emellertid hade pastorn i Mäntyharju *Emanuel Berner* före branden hunnit göra utdrag ur densamma, såsom hans son *David* förmäler uti dess år 1812, såsom akademisk afhandling, utgifna beskrifning om Mäntyharju soken. En afskrift af sagde eller något annat utdrag hafva vi haft tillfälle att begagna, och ehuru vi funnit detsamma innehålla påtagliga misstag, sannolikt influtna genom afskrifvarens vårdslöshet, hafva vi ej kunnat underlåta att taga ad notam dess innehåll.

Den i kungabrefvet nyttjade benämning af *Nykyrka* för Itimaa kan ej betraktas såsom nomen proprium för den nya kyrksoken, utan såsom nomen appellativum, emedan samma namn ej förekommer i andra handlingar efter nämnde tid, såsom fallet är t. ex. med byanamnet Nyby, hvilket bibehållit sig ända till våra dagar. Kroktalsboken för Tavasthus län för år 1543 utvisar, att till Itimaa kyrksoken räknades af Willehtis länsmanssoken och Artjärvi

fjerding följande byar: Perheniemi, Sääskjärvi, Saarois, Koliseva, Kimola, Taasia, Haapalaks, Karijärvi, Jaala, Lyöttilä, Kelttis, Kauramaa, Seutteby och af Ruuhijärvi fjerding Wuolenkoski samt af Tennelä länsmanssoken: Niinimäki och Rantasuu byar. Emedan hvarken Nyby eller Nastola byar, hvilka lågo inom Ruuhijärvi fjerding, uppräknas såsom lydande under Itimaa kyrka, och den af *Mich. Agricola* år 1541 upprättade förteckning på kyrkogäll i Finland icke heller nämner Nastola utan Itimaa, samt kroktalsboken för år 1555 jemväl förer Nastola till Hollola kyrksoken, tyckes det vara ganska osäkert, huruvida Nastola eller Nyby, på sätt *David Berner* och några andra efter honom påstått, någonsin varit lagdt under Itimaa. Och hvad angår Ithimæi uti dess historiebok anförda påstående, att „Nastola kapell är sammaledes då (neml. 1515) kommet undan stora Hollola kyrkan och vorden en moderkyrka, af många soknar sammanhemtad, såsom salig biskop Arvids bref, dateradt i Åbo och utgifvet till Itimaa kyrkas konfirmation, det med mera utvisar, och brefvet har jag läst i Itimaa prestgård, der det förvaradt ligger hos pastoren ibidem“, så hafva inga historiska urkunder härintill bestyrkt, att Nastola kapells tillämnade förvandling till en moderkyrkoförsamling, gått i verkställighet, utan har detsamma fortfarit att bilda ett kapell till Hollola.

Tjenstgörande prester i Iiti hafva varit en pastor och en kapellan. Det förekommer väl oss högst osannolikt, att denna kyrksoken strax efter dess stiftelse under katholska tiden och sedan under den första lutherska tiden skulle betjenats af tvenne prester, men vi vilje icke dess mindre uppräkna de första kapellanerne efter ofvan omförmälda historiebok. Emellan åren 1764 och 1783 fanns här dessutom en sokenadjunkt anställd.

Kyrkoherdar.

Dominus Laurentius 1515, dog 1520.
Nils Aug. Procopæus 1521, dog 1534.
Aeschillus Nicolaus, konstituerad anno 1536, dog 1541.

Kristian Procopæus, konstituerad 1544, designatus ad Holmiam anno 1550.

Petrus, den förres son, succederade från sacellaniet år 1551 och dog 1591, såsom min salig farfaders Caroli Bartholdi Ithimensis skrift det utvisar.

Anm. Alla desse pastorer äro uppräknade efter pastorn i Walkeala Karl Ithimæi historiebok; men huru tillförlitliga dessa uppgifter äro, nödgas vi lemna oafgjordt. Enligt de upplysningar vi vunnit ur kejserl. senatens arkiv, voro här pastorer:

Aeschillus 1554—1571.

Petrus Erici Peuronius 1571—1591, kallas Guds ords tjenare och kyrkoherde i Itimaa i kongl. brefvet af 16 aug. 1576, hvarigenom hans underhåll bestämmes.

Ericus Petri Peuronius 1592—1606, företrädarens son, erhöll 9 dec. 1597 skattfrihet för ett hemman i Hollola och ett annat i Tennilä soken. Drunknade i Wiala ström 1606, då han ville komma ifrån Mämmälä laxforsen.

Var gift med *Karin Eriksdotter.*

Ithimæus säger, att „strax efter hans död blefvo Mäntyharju och Nastola kapellgäll afsöndrade ifrån Itimaa". Mäntyharju erhöll likväl egen pastor redan år 1595.

Carolus Bartholdi, Padasjokensis, 1607—1629, kallar sig år 1608 kyrkoherde i Itimaa och tillägger till sitt namn år 1621 *Quintus* och hans efterkommande kallade sig *Ithimæus.* Hans ena son hette *Karl* och en annan *Bartholdus,* som blef pastor i Walkeala.

Severinus (Söfring) Nicolai, Nastolensis, 1630—1653, var förut kapellan i Nastola. Kallas år 1653 utgammal och dog samma år.

Gift med *Johanna Wijttrick (Göttring).* Barn: *Gregorius.*

Ericus Arvidi Ancherus, var här kapellan förut, pastor 1662—1669.

Gift med *Karin Reuter,* pastorsdotter från Siikaniemi. Barn: *Johanna.*

Johan Paulinus, härstammar från Wuolijoki hemman

i Hauho soken, der *Paulus Paulinus* bodde. Kapellan i Asikkala 1655, pastor här 1670—1704.

Gift 1:o med *Barbro* och 2:o med *Karin.* Barn: 1 *Paulus,* kapellan här och 2 *Arvid,* pastor loci.

Arvid Paulinus, företrädarens son, var först adjunkt hos sin fader, derefter biskopens vice pastor i Lappvesi 1699—1705, pastor här 19 dec. 1704, prost 1724. Död 1736. Paulinus förbjöds af konsistorium att hålla krog vid kyrkan, der öl och bränvin såldes.

Gift med *Maria* .... Barn: 1 *Arvid,* fadrens efterträdare. 2 *Anna Maria,* gift med landträntmästaren *Arvid Carlstedt.* Deras dotter *Ulrika* var gift med assessorn *Enok Nauklér,* f. i Wiborg 25 maj 1701, adlad år 1762 under namn af *Furuhjelm.* 3 *Petrus,* biskopens vice pastor i Taipalsaari och sedan adjunkt hos sin fader, död 1 maj 1737. Gift med *Helena Gillberg.* Af deras 3 barn var *Beata* gift med befallningsmannen *Joh. Schierp* och *Petronella Helena,* gift 1:o med kronofogden *Jakob Zitting* och 2:o med kapellanen i Kärsämäki *Jakob Laurin.* 4 *Adam Otto,* prest, dog 13 mars 1744, gift med *Margareta Thoranius,* pastorsdotter från Kymene. 5 *Katarina,* gift med öfverstelöjtnanten *Mårten Segercrantz.* 6 *Mårten* var sinnessvag och 7 *Juliana,* sinnessvag och hade en son *Adam,* som var konsistorii vice notarie.

Mag. *Arvid Paulin,* företrädarens son, magister 1735, konsistorii vice notarie 1735, pastor här 10 dec. 1737, prost 28 febr. 1750. Död 1 jan. 1757.

Gift med *Kristina Katarina Martinius,* pastorsdotter från Hauho, som sedermera trädde i nytt gifte med kapellanen i Hauho *Johan Grahn.* Hennes barn med Paulin voro 3 söner och 2 döttrar, af hvilka sonen *Arvid Mårten* var pastor i Thusby och dottern *Ebba Kristina,* f. 1753, gift med pastorn i Lillkyro *Johan Forsman.*

Mag. *Jonas Krook,* pastorsson från Hollola, f. i Nyland 1725, magister 1748, theologiæ docens i Åbo 1749, rektor i Helsingfors 10 juli 1750, pastor här 6 sept. 1759. Död 31 mars 1763.

Gift med *Hedvig Charlotta Flachseen*, död 6 apr. 1790. De hade 4 barn: 1 *Charlotta*. 2 *Katarina*, gift med kapellanen i Lampis *Magnus Kyander*, 3 *Jonas*, rådstugurätts notarie. 4 *Kristina Maria*.

Mag. *Nils Ursin*, kapellansson från Rantasalmi, magister 1741, konsistorii vice notarie 14 juli 1744—45, prestvigd 21 juni 1748, den första tjenstgörande kapellan i Degerby (Lovisa) 20 juni 1748, var derjemte prest för den i Lovisa förlagda artilleri kommendering.

Då Iiti pastorat blef ledigt, förordnade konsistorium, som önskade försörja sterbhuset att futurus pastor skulle till sterbhusets underhåll betala 4 tunnor råg och 2 tunnor korn, hvartill sökanderne samtyckte. Vid valet uppstod ett stort oväsende med anledning af röstvärfning, som några ståndspersoner troddes hafva tillåtit sig. Vid anställd undersökning härom vid domstolen i orten, utreddes att de för sökanden, stadskapellanen mag. Nils Ursin afgifna röster ej hade tillkommit emot lag och författningar; men hvad han deremot icke ens sjelf kunde bestrida, var, att han i sin profpredikan tillåtit sig att göra åhörarne en föreställning, att ej låta af gåfvor och lockande leda sig till någon partialité och orätt afsigt vid valet. I angifvelseskriften anfördes nemligen emot Ursin, att han i slutet af sin aflagda profpredikan förmält sig redan för 6 år sedan vid förra profpredikan kunnat ernå kyrkoherde beställningen i Iiti församling, derest icke menniskors flärd och satans garn och konster varit å färde, som dertill lagt honom hinder i vägen, hvilka nät och garn, tillika med mutor och gåfvor, återigen torde vara i rörelse. Fördenskull blefvo församlingens lemmar af mag. Ursin åtvarnade, att ej låta slika djefvulens snaror och redskap, som torde för dem vara ställde och utsatte, förföra sig, i synnerhet af den, som nu vid gåfvornas utdelande skulle visa sig vänlig och smikrande, men när han vunnit sitt ändamål, torde gripa desto närmare om sig, att för dem göra sig betald, efter en blinder icke kunde leda en blind, m. m. Målet drogs till konungens afgörande, hvarefter Ursin, som er-

hållit de flesta rösterne, erhöll lägenheten genom fullmakt af den 29 april 1767. Prost 26 apr. 1777. Död 9 juli 1786.

Gift med *Maria Helena Norrgren,* pastorsdotter från Rantasalmi, som dog 1 sept. 1776. Af deras 8 barn dogo några i barnaåren, de öfriga voro: I *Jakob Johan,* fadrens efterträdare. II *Maria Lovisa,* f. 3 febr. 1752, gift med rektorn i Rantasalmi skola, sedermera pastorn i Puumala *Georg Winter,* III *Beata Sofia,* f. 16 okt. 1753. IV *Helena Kristina,* f. 7 maj 1755. V *Hedvig Dorothea,* f. 7 apr. 1762, död 18 juli 1821, gift med landtmäteridirektören *Jakob Fredrik Winter,* f. 1760, död 12 jan. 1830.

Mag. *Jakob Johan Ursinus,* företrädarens son, f. 1 okt. 1749, student i Åbo 1768, magister 24 juli 1772, prestvigd 28 sept. 1772, esquadrons predikant vid karelska dragonerna 10 sept. 1777, erhöll regimentspastors titel samma år, pastor här 1787, prost 6 okt. 1790. Död 26 juni 1796.

Gift 1782 med *Engla Kristina Nohrström,* f. 16 jan. 1755, dotter till brukspatronen *Abraham Nohrström,* som var hemma från Dalarne och ägde Forsby bruk i Perno. Dennes son, majoren *Abraham Nohrström* adopterades 1816 af sin hustrus modersysters man, majoren *Karl Fredrik Segerstråle* och adlades under hans ätt och nummer med namnet *Segerstråle.* Prosten Ursins barn voro: I *Maria Helena,* f. 18 maj 1783, gift med kapellanen i Lappträsk *Georg Gustaf Wallgren.* II *Nils Abraham*, f. 17 aug. 1785, student i Åbo 1805, magister 1810, medicine licentiat 1812, slottsläkare i Åbo 7 sept. 1813, medicine adjunkt 20 nov. 1813, medicine doktor 4 nov. 1817, anatomie prosektor 8 jan. 1818, anatomie och fysiologie professor 8 febr. 1825, kollegii råd 30 apr. 1842, upphöjd i adeligt stånd 27 apr. 1845. Död 27 nov. 1851. Gift 9 okt. 1814 med *Gustava Wilhelmina Barck,* dotter till hofrättsrådet *Johan Barck* och *Hedvig Sofia Smalén.* Deras barn: 1 *Julius,* f. 1816, linguarum sacrarum lektor i Kuopio, gift 1853 med *Maria Charlotta Lybeck,* f. 1826. Deras barn: *Nils Robert,* f. 1854. 2 *Nils,* f. 1819, protokollsekreterare, död 6 aug. 1867, ogift. 3 *Wilhelm,* f. 1824, medicine dok-

tor och provincialläkare i Björneborg, gift med possessionaten Sederholms dotter från Hollola. 4 *Wilhelmina,* gift med vice häradshöfdingen *Karl Arvid Tollet.* Hon dog 1856. 5 *August,* f. 1831, kirurgie magister. III *Jakobina Kristina,* f. 7 aug. 1794, lytt och ogift.

Israel Ståhlberg, kapellansson, prestvigd 3 febr. 1773 till sokenadjunkt i Iiti, adjunkt vid finska nationella församlingen i Stockholm 1778, samma år komminister derstädes. Då han ansökte Iiti pastorat, befriade konungen honom 13 sept. 1797 från profpredikans afläggande. Pastor här 13 juni 1798, prost 8 sept. 1810. Död 11 febr. 1816. Ogift.

David Lönneström, f. 25 juni 1746, bondson från Posti hemman i Kaurattu by af Padasjoki soken, prestvigd 3 febr. 1773, sokenadjunkt i Hollola 12 sept. 1781, vice pastor 1787, pastor här 1 apr. 1818. Död 8 apr. 1819.

Gift med *Eva Sofia Krook,* f. 21 aug. 1761 och död 15 mars 1844, pastorsdotter från Hollola. Deras 6 barn voro: 1 *Eva Kristina,* f. 22 okt. 1782, gift 1825 med öfverstelöjtnanten *Iwan Golowatschew.* 2 *Margareta Sofia,* f. 3 juni 1785, gift 1806 med hofrätts vice notarien *Gabriel Kekoni* i Jämsä. Deras dotter *Emilia Henrika,* gift 1845 med kapten *Nils Gabr. Jack.* 3 *Jakob Henrik,* f. 9 maj 1787, löjtnant, död 1823, ogift. 4 *Gustava Henrika,* f. 11 dec. 1788, gift med en officer *Utkin.* 5 *David,* f. 3 juni 1791, löjtnant, gift med *Lena Sofia Palmgren (?).* Deras barn: 1 *Konstantin,* major, anställd vid sjömätningar på Saima, gift. 2 *Karl Evert Bernadot,* kapten af 2 rangen, död 1867. 6 *Johanna Lovisa,* f. 24 apr. 1794, ogift.

Mag. *Gustaf Fredrik Hjerppe,* pastor här 15 maj 1820, blef pastor i Kides 14 febr. 1836.

Mag. *Karl Fredrik Relander,* kapellansson, f. 15 juli 1796, magister 1819, prestvigd 11 dec. 1819, extraordinarie bataljonspredikant vid Wiborg bataljon 17 aug. 1822—1828, vice pastor i Perno 10 dec. 1823, pastor här 15 aug. 1838, prost 1842, tjenstf. kontraktsprost 1846, ordinarie d:o 20 febr. 1850. Död 17 maj 1857.

Gift med *Amalia Theresia Hipping,* pastorsdotter från Nykyrka, f. 1 jan. 1809. Barn: 1 *Karl Julius,* f. 2 aug. 1828, öfverforstmästare, gift med *Johanna Meinander.* 2 *Johan Fridolf,* f. 24 febr. 1830, vice pastor, gift med *Hilma Andersin,* länsmansdotter. 3 *Frans Oskar,* f. 5 febr. 1832, farmaceut. 4 *Maria Theresia,* f. 12 febr. 1834, gift med sokenadjunkten i Elimä *Reinh. Theodor Gestrin.* 5 *Felix Frithiof,* f. 12 okt. 1839, curamgerens i Rautus. 6 *Emilie Adelaide,* dog ung.

Wilhelm Ludvig Lundan, pastorsson från Klemis, f. 19 okt. 1813, prestvigd 27 maj 1837, tjenstgjorde sedan i Elimä och Klemis, fånghuspredikant i Wiborg 31 juli 1839, kapellan i Lappträsk 4 okt. 1845, vice pastor 23 dec. 1846, kapellan i Taipalsaari 12 mars 1856, pastor här 21 apr. 1858. Gift 1844 med *Laura Susanna Roschier,* pastorsdotter (?) från Saarijärvi, f. 2 maj 1820. Utan barn.

Kapellaner.

Nicolaus 1516, blef pastor 1521.

Kristian Procopæus 1524—1544, blef pastor.

Petrus 1544—1551, blef pastor.

Carolus Petri 1554, dog 1592.

Anm. Desse 4 kapellaner uppräknas här efter Ithimæi ofvan åberopade anteckningar, utan att vi haft tillfälle att kontrollera uppgifternas riktighet. Men år 1593 och derefter var icke *Petrus Petri,* såsom der uppgifves, utan

Carolus Bartholdi kapellan i Iiti, på sätt hans underskrift under Upsala mötes beslut och många akter i kejserl. senatens arkiv utvisa. Han blef pastor här 1608 och stamfader för slägten *Ithimæus.*

Jordanus Erici Ithimæus, erhöll genom kongl. bref af 5 juli 1637 två tunnor spanmål till sitt underhåll, emedan han hade fel på sina ögon och derföre icke kunde sköta sin tjenst eller annorlunda lifnära sig. Han lefde ännu år 1652 och kallas en gammal prestman i Iiti. Under hans tid bestriddes kapellanstjensten först af kapellanen i Nastola *Severinus Nicolai,* som sedan blef pastor här och derefter af

Bartholdus Caroli 1630—1640, blef pastor i Walkeala 1640.

Ericus Arvidi Ancherus 1655, blef pastor.

Karl Ithimæus 1687.

Paulus Paulinus, pastorsson 1691—1725, var gift 1:o med *Karin Orræus,* pastorsdotter från Hollola och 2:o med *Anna.*

Johan J. Plogman 1726—1745. Död 1745.

Gift 1:o med pastor Paulins dotter och 2:o 1736 med *Anna Elisabet Bilang,* kaptensdotter. Barn: *Efraim.*

Då kapellanstjensten efter Plogmans död skulle besättas och förslag dertill var upprättadt, inkommo flere sokneboer från Iiti med anhållan till konsistorium, att erhålla prestmannen *Georg Smolander* till 4:de profpredikant. Och då församlingen härom förfrågades vid allmän sokenstämma, lyftade de, som önskade få Smolander till kapellan, honom med stort oväsende upp och satte honom i kapellansbänken. Denne Smolander hade 4 juli 1742 blifvit af biskopen Juslenius prestvigd i Ingo kyrka och förordnad att betjena församlingen i Mörskom, men blef samma år af Askola kapellboer kallad att predika nådåret derstädes. (Se härom under Askola). Konsistorium ägde sålunda sig icke Smolanders studier bekanta och beslöt fördenskull att inkalla honom till ny examen, men han infann sig icke. Sedan kongl. maj:t afslagit Iitis sokneboers anhållan om 4:de profpredikant — sökanderne utgjordes endast af ett för Smolander stämdt parti — och valet förrättades, åstadkommo Smolanders anhängare ett förfärligt oväsende i kyrkan. Den som likväl erhöll de fleste kallelseröster, var *Israel Ståhlberg.* Smolander stannade emellertid qvar i Iiti såsom adjunkt. Och då han i konsistorium angafs af kontraktsprosten för oordentlig lefnad och prosten Paulin jemväl intygade om honom, att han var öfvermodig och bångstyrig samt begifven på starka drycker, inkallades han till förhör i konsistorio; men han inställde sig icke, utan begaf sig år 1754 öfver Åbo till Stockholm. Efter sin återkomst till Iiti blef han, på förnyade klagomål både

af sokneboer och kronobetjente, inställd till konsistorium, som anställde med honom förhör i hans theologiska insigter, hvilka befunnos vara så klena, att han suspenderades från förvaltningen af predikoembetet tills ransakningen om hans förhållande hunne för sig gå. Han begaf sig då öfver gränsen till Wiborgs län och derifrån till S:t Petersburg.

Israel Ståhlberg, prestvigd till sokenadjunkt i Hollola 18 nov. 1738, kapellan här 14 jan. 1747, vice pastor 1 mars 1758. Död 22 nov. 1762.

Gift 1:o med (?) och 2:o med *Maria Kniper.* Hade 7 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Israel,* pastor loci. 2 *Margareta.* 3 *Benedikt,* f. 1762, student 1782.

Mag. *Karl Fredrik Leopold,* son till regiments fältskären *Leopold,* f. 1729, magister 1754, kollega i Lovisa 8 okt. 1760. Vid ledighetens besättande efter Ståhlberg önskade församlingen försörja enkan med hennes många barn sålunda, att magister Leopold, som var ogift, skulle få förslagsrum till tjensten; men som konsist. ej ändrade sitt förslag, besvärade sig sokenboerne deröfver hos kongl. maj:t och vunno sin önskan genom nådigt utslag af 15 maj 1765. Sålunda blef Leopold kapellan i Iiti 21 aug. 1765, vice pastor 31 aug. 1786. Död 11 sept. 1794.

Gift med företrädarens enka *Maria Kniper.* Barn: I *Fredrika Lovisa,* f. 1766, gift med kapellanen i Gustaf Adolfs församling *Lars Homén.* II *Elisabet,* f. 1769, gift med kapten *Fabritius,* utan barn. III *Johan Gottlieb,* f. 10 aug. 1772, häradshöfd. i Laukas, titulerad lagman, död 31 juli 1830. Gift med *Wendla Sofia Ljungman.* Deras barn: 1 *Sofia Wilhelmina,* f. 1804, död 1858, blef gift 1830 med postmästaren i Tammerfors *Nils Adolf Rosenbröjer,* f. 1798. Deras barn: *a) Alfred Edvard,* f. 1835. *b) Adolf Theodor,* f. 1837. 2 *Johan,* f. 1806, student 1822, magister 1827, protokollssekret. och tjenstf. öfvertranslator i kejserl. senaten. Gift 1857 med *Anna Katarina Hellstén.* Deras barn: *Irene,* f. 1860. 3 *Ulrika Maria,* f. 1808, ogift. 4 *Wendla Karolina,* f. 1811, död 1852, ogift. 5 *Konstantin,* häradshöfding, gift med *Emma Kristina Trapp,* som dog

1860. Deras barn: *a) Sigrid. b) Johan, c) Gottlieb, d) Konstantin.*

Karl Östberg, f. 19 juni 1757, pastorsson från Jämsä, student i Åbo 1776, prestvigd 20 dec. 1782, predikant på extra stat vid arméns flottas finska esquader 23 juli 1783, kapellan i Lovisa 14 febr. 1786, vice pastor 19 jan. 1788, kapellan här 9 mars 1796. Död 7 apr. 1809.

Peter Johan Relander, son till klockaren i Hirvensalmi *Michael Relander,* f. 1 aug. 1766, student 1791, prestvigd 3 aug. 1791, tjenstgjorde sedan i Artsjö och Mörskom, der han blef sokenadjunkt 1793, kapellan i Mörskom 12 mars 1796, kapellan i Lappträsk 6 apr. 1803, kapellan här 17 apr. 1811, vice pastor. Död 21 okt. 1826.

Gift med *Anna Lovisa Polin,* f. 1773, död 2 apr. 1833, kapellansdotter från Mörskom. Af deras 14 barn dogo 5 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Maria Sofia,* f. 28 juni 1794, gift 1820 med pastorn i Björkö *Henrik Gardberg.* 2 *Karl Fredrik,* pastor loci. 3 *Gustava Fredrika,* f. 9 apr. 1800, ogift. 4 *Eva Lovisa,* f. 14 juni 1802. 7 *Pehr Johan,* kapellan i Pyhäjärvi. 6 *Johanna Wilhelmina,* f. 1 jan. 1807, gift med kapellanen i Lovisa *Karl Henr. Hipping.* 7 *Charlotta Karolina,* f. 1808, död 1844, var gift med kapellanen i Gustaf Adolfs församling *Reinh. Olivier Gahmberg.* 8 *August Wilhelm,* andra kapellan i Wiborg. 9 *Wendla Kristina,* f. 1813, gift med kapellan i Pojo *Frans Fredrik Fagren.*

Gustaf Adolf Backman, kapellansson från Elimä, f. 3 mars 1788, student 1808, prestvigd 7 apr. 1813, tjenstgjorde sedan i Lovisa och Elimä, kapellan i Petäjävesi 27 apr. 1825, vice pastor 1826, kapellan här 20 aug. 1828. Död 19 apr. 1834.

Gift 1:o 1830 med *Eva Kristina Rosenbröjer,* f. 21 dec. 1799, död 14 febr. 1831 och 2:o med *Lovisa Sirén,* kapellansdotter från Korpilaks, f. 6 aug. 1805. Barn: *Lovisa Adolfina,* f. 6 okt. 1833, gift med bruksförvaltaren *Johan Sundqvist.* Backmans enka trädde i nytt gifte med bruksförvaltaren i Strömfors *Florell.* Deras son *Otto Henrik,* f. 1842, magister.

Karl Tapenius, kapellansson från Jämsä, f. 3 maj 1773, prestvigd 4 febr. 1794, kapellan i Rautjärvi 9 jan. 1801, vice pastor 1804, kapellan i Iiti 8 juli 1835. Död 21 febr. 1852.

Gift med *Hedvig Lovisa Westrin,* kapellansdotter från Wederlaks, f. 30 maj 1779. Af deras 9 barn dogo 3 i späd ålder, de öfriga voro: I *Alexander,* f. 20 dec. 1801, kirurg, död i Ryssland 1838. II *Amalia Lovisa,* f. 5 juni 1805, gift 1827 med kronofogden, kollegii assessorn *Johan David Sanmark.* Af deras 11 barn dogo 2 söner och 4 döttrar i yngre åren, de öfriga voro: 1 *Karl,* f. 1829. 2 *Fredrik,* vice häradsh. 3 *Herman,* kapten, 4 *Frans,* tjensteman vid tullverket. 5 *Arthur,* löjtnant. III *Karolina Elisabet,* f. 16 aug. 1807, gift 1825 med kapellanen i Räisälä *Peter David Starck.* IV *Karl Niklas Anders,* f. 13 nov. 1810, medicine doktor, provincialläkare i Sortavala, död 14 juni 1864. Gift 1842 med *Ida Emilia Thunberg,* f. 1822, död 1865, öfverstelöjtnantsdotter. Af deras 11 barn dogo 7 i barnaåren, de öfriga äro: 1 *Karl,* f. 1844, student. 2 *Aina,* f. 1845, gift med brukspatronen *Nils Josef Edv. Arppe,* f. 1841. 3 *Elin,* f. 1848 och 4 *Onni,* f. 1849. V *Anna Alexandra,* f. 24 juni 1812, gift 1846 med kassören vid karta sigillata kontoret *Karl Gabriel Wegelius,* som förut var gift med . . . *Leistén,* och dog 1856. Barn: *Karl Theodor Alexander*, f. 1850 och *Ida Johanna Gabriela,* f. 1851. VI *Natalia Juliana,* f. 16 dec. 1814, gift 1836 med häradsskrifvaren *Karl August Fröberg.* Deras barn: 1 *Ida,* f. 1839. 2 *Elisabet,* f. 1841. 3 *Augusta,* f. 1843, gift med vice pastoren *Otto Reinh. Streng* i Koporje. Deras barn: *Alvar* och *Karl.*

Mag. *Samuel Henrik Nordström,* pastorsson från Nykyrka, f. 25 dec. 1808, magister 1832, prestvigd 22 juni 1833, tjenstf. kretsskollärare i Wiborg 8 sept. 1834—1835, tjenstgjorde sedan i Nykyrka, Elimä, Walkjärvi, vice pastor 1838, tjenstf. öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 21 okt. 1839, tjenstf. fånghuspredikant på Sveaborg 1841, stadskapellan i Fredrikshamn 12 apr. 1843, kapellan här 16 mars 1853.

Gift 1:o med *Mathilda Wilhelmina Krogius*, f. 1821, död 24 juli 1842, dotter till häradshöfd., lagmannen *Adolf Krogius*, och *Katarina Charlotta Brusin*. 2:o 1855 med *Margareta Lovisa Stormbom*, f. 23 apr. 1821, enka efter kronolänsmannen *Tihlman*.

Sokenadjunkter.

Israel Cajander, prestvigd 16 febr. 1750, tjenstgjorde sedan i många församlingar tills han kallades till sokenadjunkt i Iiti 1761, blef kapellan i Pieksämäki.

Gift med prosten *Arvid Paulins* systerdotter och hade många barn.

Israel Ståhlberg, kapellansson, sokenadjunkt här 1773—1778, blef omsider pastor loci 1798.

Henrik Gabriel Savenius, 1778—1783, blef kapellan i Luopiois.

ILMES.

Redan i 17:de seklet fanns i *Ilmes* ett predikohus, hvarvid stundom egna prester varit tjenstgörande. Vanligast har presterskapet i moderförsamlingen Hiitola här hållit gudstjenst hvar fjerde söndag, hvaremellan klockaren hållit bön på helgdagar.

Predikanter.

Lars Herkepæus var här kapellan under samma tid som *Henrik Sigfridi* var vid moderkyrkan 1677—1698. Död 1698.

Gift med *Klara Illukas*, som dog 1728. Deras barn: *Ernst*, f. 20 juni 1696.

Arvid Thoranius 1703—1705, bataljons predikant, insatt af domkapitlet till kapellan här 1703, blef kapellan i Kymene.

ILOMANTS.

Under ryska väldet i 16:de seklet omfattade Ilmansi pogost såsom kapeller: Pelgjärvi, Soanlaks, Tohmajärvi, Libelits, Lieksa och Repola. Uppkomsten af *Ilomants* lu-

therska församling föres till medlet af 17:de seklet enligt den anteckning uti en år 1723 upprättad historiebok, som lyder: „anno 1653 är denne *Gregorius Wendalius* förordnad vorden till kyrkoherde, före hvilken ingen pastor uti Ilomants ännu varit.“ Man vill tro, att i Enotaipale funnits en kyrka tidigare än i Ilomants, utan att man dock känner någon prest, som skulle hafva tjenstgjort der. Åren 1821 —1838 var Ilomants församling anslagen till biskopens personella annex.

Kyrkoherdar.

Gregorius Wendalius 1653—1681, skall varit den förste pastor i Ilomants. Han dog 1681 i sitt 59 ålders år.

Samuel Kettunius, son till kollegan i Wiborg *Johan Kettunius,* adjunkt i Ilomants 10 juli 1675, pastor 1681. Han var en intelligent man med poetisk natur. Död 1719.

Gift med *Anna Wendalius,* dotter till företrädaren. Barn: 1 *Johan,* kallade sig *Norrgren* [1]) och blef pastor i Rantasalmi. 2 *Anders,* fadrens efterträdare. 3 *Katarina,* gift med pastorn i Uguniemi *Georg Wastin.* 4 *Anna,* gift fyrverkaren *Johan Lacman.*

Anders Norrgren, son till företrädaren, kallade sig *Norrgren,* student i Åbo 1713, prestvigd i Wiborg 24 mars 1716 till sin faders substitut, pastor här genom biskopen *Joh. Gezelii* tertii fullmagt af 15 nov. 1722, kontraktsprost 11 apr. 1744. Död 13 mars 1771.

Gift 1:o med *Katarina Schwindt.* och 2:o med *Katarina Swahn* pastorsdotter från Kristina. Barn: I *Margareta,* f. 24 febr. 1723, gift med kapellanen i Kaavi *Mårten Kiljander.* II *Anna,* f. 5 febr. 1724. III *Samuel,* f. 18 febr. 1826, pastor i Tohmajärvi. IV *Johan,* f. 24 mars 1728, sokenskolmästare i Tohmajärvi, dog 1786 och var gift med *Klara Maria Gröön.* Deras barn: 1 *Maria Helena,* f. 1766 och 2 *Margareta Kristina,* f. 1770. 3 *Ebba Katarina,*

[1]) Då *Kettunii* son ändrade sitt tillnamn till *Norrgren* och skref derom till sin fader, sade gubben: Norrgren, Norrgren! hvarföre icke lika gerna *Narrgren?*

f. 1774. V *Katarina*, f. 18 apr. 1729, gift med inspektorn vid Strömdals bruk, landsfiskalen *Georg Tauler*. VI *Anders*, f. 10 apr. 1731, pastorsadjunkt, gift med *Anna Margareta Elfström*, som dog 1790 och hade barnen: 1 *Katarina Kristina*, f. 1768. 2 *Anna Brita*, f. 1770. 3 *Margareta Helena*, f. 17 jan. 1772. 4 *Anders*, f. 7 febr. 1775. 5 *Samuel*, f. 25 apr. 1776. 6 *Maria Johanna*, f. 1780. VII *Jonas*, f. 19 febr. 1733, magister 1760, kollega i Lovisa 1766—1775. VIII *Maria Helena*, f. 12 juli 1739, gift med pastorn i Impilaks *Jerem. Tonder*. IX *Hedvig*, f. 15 aug. 1745, sinnessvag.

Henrik Reinhold Stenroth, f. 29 sept. 1727, prestvigd 5 febr. 1751, kapellan i Leppävirta 27 apr. 1754, pastor här 14 mars 1772. Död 17 juli 1774.

Gift 1:o med *Gertrud Maria Poppius*, f. 3 apr. 1729, dotter till pastorn i Jokkas *Abraham Poppius* och *Anna Custor*. Deras dotter: *Anna Kristina*, blef gift 1:o med kommissionslandtmätaren *Erik Johan Hammarin*, och hade med honom 8 barn, och 2:o med kapellanen i Libelits *Johan Fredrik Kekoni*. 2:o med *Katarina Lovisa Fahlström*, som dog 9 nov. 1826 och efterlemnade barnen: I *Reinhold*, major, gift 1:o med fältkamrer Roschiers enka *Wendla Sofia Wirilander* och 2:o med .... *Donner*. II *Henrik Gustaf*, f. 7 apr. 1774.

Mag. *Klas Johan Molander*, kapellansson från Sulkava, f. 8 apr. 1724, student 1741, prestvigd 14 febr. 1748 till sin faders vice pastor i Tohmajärvi, magister 1748, vice pastor i Kides 1759, pastor i Kesälaks 2 maj 1761, kontraktsprost 19 okt. 1774, pastor här 6 juli 1776. Vid sokenstämman den 1 jan. 1790 anförde sokenboarne: „att de alltsedan kontraktsprosten förordnades till pastor i Ilomants med innerligaste fägnad fått röna ständiga prof af hans vak- och arbetsamhet samt flit och drift att befrämja bokläsande, genom oförtrutet arbete att lära det rätta stafveringssättet, som härförinnan varit okändt samt att han vid alla tillfällen uppmuntrat dem till nit och trohet emot en nådig konung och ett kärt fosterland, hvilka ömt rörande

föreställningar varit så mycket nödigare här som denna soken är en gränssoken, omgifven af Stolboviska och Nystadska gränser och har inom sig åtminstone en tredjedel invånare grekiska religionen tillgifne, hvilkas tänkesätt under denna krigstid de hvarken kunna eller behöfva granska eller utlåta sig om.“ Molander dog 27 maj 1799.

Gift med *Maria Wadsten,* f. 23 apr. 1730, död 28 maj 1810, dotter till landskamrern *Johan Wadsten,* född 1700 och död 9 febr. 1788, och *Anna Magdalena Wargentin,* f. 1694 och död 10 juni 1778. Af deras 12 barn dogo flere i ungdomen, de öfriga voro: I *Anna Kristina,* f. 1749, gift 1766 med pastorn i Uguniemi *Johan Schroeder.* II *Aaron,* f. 17 aug. 1753, pastor i S:t Michel. III *Maria,* f. 1758, död 1794, var gift 1783 med pastorn i Leppävirta *Gabriel Tuderus.* IV *Gabriel,* f. 1760 och död 8 sept. 1828, major, bodde i Pieksämäki, gift med *Sofia Charlotta Tavast,* som dog 8 febr. 1843, och var dotter till fänriken *Magnus Fredrik Tavast* och *Maria Elisabet Molander,* pastorsdotter från Tohmajärvi. Deras barn: 1 *Emelie Charlotta,* dog ogift. 2 *Johan Fredrik,* kapten, bodde i Pieksämäki, der han dog 21 mars 1862. 3 *Agatha Sofia,* gift med kapellanen i Mörskom *Adolf Wilhelm Roschier.* V *Johan,* fadrens efterträdare här. VI *Abraham Wilhelm,* f. 22 juli 1764. VII *Adolf,* f. 16 aug. 1765, student 1782, major vid karelska jägarekorpsen, bodde i Kesälaks och dog 1824. Gift med *Maria Kristina Polin,* kapellansdotter från Mörskom. Af deras 9 barn nämnas här: 1 *Sofia Lovisa,* f. 8 juni 1798, gift 1:o med kapellanen i Kesälaks *Matth. Wirén,* och 2:o med kapellanen i Kerimäki *Karl Gust. Roschier.* 2 *Agatha Maria,* dog 1845, ogift. 3 *Ulrika Adolfina,* f. 27 mars 1810, gift med kommissionslandtmät. *Jean Kristofer Gahmberg,* som dog 1838 och efterlemnade 3 barn. 4 *Eva Charlotta,* f. 11 mars 1812, gift med stadsfiskalen *Erik Wilhelm Lukander.* 5 *Klas Herman,* f. 17 febr. 1817, guvernör i Tavastehus län, gift 1847 med *Johanna Fredrika Hallonblad,* f. 25 aug. 1823, dotter till kronofogden, assessor *Johan Hallonblad,* f. 15 dec. 1789, och *Katarina Fre-*

drika Wegelius, pastorsdotter från Kides. Barn: 1 *Maria Katarina Johanna,* f. 11 apr. 1848. 2 *Herman Maximilian,* f. 7 maj 1852. VIII *Magdalena,* f. 24 febr. 1769, gift med sin aflidna systers man, pastorn i Leppävirta *Gabriel Tuderus.* IX *Abraham Joakim,* f. 6 mars 1771, landshöfding i S:t Michels län. Adlad 1833 kallade han sig *Nordenheim.* Död 22 dec. 1847. Gift 1804 med *Maria Wallenius,* f. 26 okt. 1783, dotter till kronofogden, assessor *Gabriel Wallenius* och *Kristina Sofia Possenius.* Deras barn: 1 *Klas Gabriel,* f. 25 maj 1805, verkligt statsråd och senator, gift 1855 med *Karolina Blumer,* f. 5 nov. 1832. Deras barn: 1 *Marianna Wilhelmina Sofia,* f. 7 sept. 1856. 2 *Selma Alina Charlotte,* f. 29 mars 1858. 3 *Emma Katarina,* f. 27 juni 1859. 4 *Margareta Elisabet,* f. 14 jan. 1861. 2 *Maurits Wilhelm,* f. 21 juni 1807, senator, verkligt statsråd, ogift. 3 *Adolf Joakim,* f. 11 maj 1809, dog som löjtnant 5 maj 1843, ogift. 4 *Selma Maria Sofia,* f. 20 okt. 1813, ogift.

Mag. *Johan Molander,* var förut rektor vid Kuopio skola, pastor här 16 apr. 1800, blef biskop i Borgå 21 jan. 1821, med bibehållande af Ilomants soken såsom annex.

Karl August Molander, son till företrädaren. Föddes 3 juli 1795, prestvigd 8 dec. 1817, curam gerens och vice pastor här 1821, kapellan i Ilomants 30 april 1823, pastor 7 nov. 1838, prost 23 apr. 1845. Död 19 aug. 1858.

Gift med *Helena Sofia Lindström,* kapellansdotter från Eno, som dog 6 sept. 1846. Barn: I *Johan,* f. 2 maj 1821, prestvigd 19 maj 1847, pastors substitut i Ilomants 9 apr. 1851, död 14 aug. 1859, gift med *Julia Stenius.* Deras barn: 1 *Karl Johan Gabriel,* f. 31 okt. 1851. 2 *Oskar Fredrik,* f. 11 okt. 1854. 3 *Klas Emil Rudolf,* f. 18 sept. 1855. 4 *Fanny Sofia,* f. 11 mars 1857. II *Fredrika Sofia,* f. 29 sept. 1822, död 26 juli 1858, gift med pastorsadjunkten *Karl Henrik Oskar Molander,* som var född 26 jan. 1824, blef konsistorii vice notarie i Kuopio 6 febr. 1856, ordinarie notarie 1866, gift för andra gången med *Edla Viktoria Floman,* kronofogdedotter. III *Maria Charlotta,* f. 19 sept. 1824, gift med kapellanen *Benjamin Fabritius.* IV *Aurora*

Lovisa, f. 17 maj 1828, död 20 juli 1864, gift med vice pastoren *Michael Adolf Pelkonen.* V *Selma Augusta,* f. 25 nov. 1830, ogift. VI *Karl August,* f. 22 mars 1833, död 1843. VII *Johanna Amanda,* f. 17 maj 1835, gift med kronolänsmannen *Oskar Lindegren.* VIII *Augusta Benedikta,* f. 3 mars 1841, ogift. IX *Ida Helena,* f. 22 nov. 1843, ogift.

Gregorius Monell, son till nämndemannen *Henrik Mononen,* f. Ilomants 14 juli 1811, prestvigd 18 dec. 1839, tjenstgjorde sedan i Kangasniemi, Wederlaks, Säkkjärvi, Ilomants, Jääskis, vice pastor 22 dec. 1847, predikant vid Saima kanal 26 apr. 1848, predikant vid spinnhuset i Willmanstrand 17 nov. 1852, andra kapellan i S:t Michel 3 sept. 1856, pastor här 19 nov. 1859.

Gift med *Kristina Fredrika Ahlqvist,* kapellansdotter från Wederlaks. Barn: 1 *Anna Fredrika,* f. 25 maj 1844, ogift. 2 *Fredrik Henrik,* f. 12 apr. 1846. 3 *Johanna Maria,* f. 14 maj 1848. 4 *Gregorius Johannes,* f. 11 apr. 1853. 5 *Eva Gustava,* f. 7 dec. 1855.

Kapellaner.

Samuel Kettunius, var den förste kapellan här 1674—1684, på sätt i 1723 års historiebok om honom är antecknadt, der det heter: „anno 1674 är dom. Samuel Kettunius förordnad blefven till kaplan, som var den förste uti Ilomants soken.“ Blef pastor.

Georgius Harlenius 1684—1689. Död 1689.

Ericus Lacman 1690—1727. Död 27 maj 1727.

Gift med *Beata Wendalius,* som dog 1727. Barn: *Johan,* klockare, gift med *Anna Margareta Salmelin.* Deras barn: 1 *Matthias,* f. 12 jan. 1738. 2 *Anna Margareta,* f. 1740. 3 *Brita,* f. 1746. 4 *Katarina,* f. 1750.

Michael Heintzius, 1728—1734. Död 9 sept. 1734, utan barn.

Henrik Lindenius, kapellan här 20 okt. 1735. Död 9 juli 1754.

Gift med *Maria Pomoell,* pastorsdotter från Pielis,

som dog 1781. De hade 10 barn: 6 söner, 4 döttrar, af hvilka här nämnas: I *Anders,* f. 20 juni 1736. II *Fredrik,* f. 27 febr. 1738. III *Hedvig Maria,* f. 22 mars 1739. IV *Anna Brita,* gift med fadrens efterträdare. V *Erik Gustaf,* f. 21 jan. 1746. VI *Elisabet Margareta,* f. 13 jan. 1749. VII *Jakob Wilhelm,* f. 26 mars 1751. VIII *Hedvig Ottilia,* gift 1779 med regimentsskrifvaren *Peter Hultin.*

Kristian Hjerppe, kapellan här 23 mars 1757, vice pastor 1776. Död 16 jan. 1810.

Gift med *Anna Brita Lindén,* företrädarens dotter. Af deras 14 barn nämnas här: I *Margareta Lovisa,* f. 15 sept. 1761, dog ogift. II *Kristian Adolf,* f. 20 sept. 1764. III *Anna Fredrika,* f. 1 apr. 1770, gift med kapellanen i Tohmajärvi *Johan Fabritius.* IV *Ottiliana Wilhelmina,* f. 15 jan. 1772, gift med kapellanen i Sääminki *Arvid Zachar. Sirelius.* V *Brita Kristina,* f. 27 sept 1773, gift med läraren vid Haapaniemi kadetskola, fältprosten *Alexander Cajan,* som var f. 1767 och dog 1810. Deras barn: 1 *Anna Charlotta,* f. 18 jan. 1805, dog ogift. 2 *Kristian,* f. 13 okt. 1806, kronofogde, kollegii assessor. VI *Karolina Gustava,* f. 19 aug. 1775, ogift. VII *Gustaf Fredrik,* f. 2 juni 1777, pastor i Kides. VIII *Maria Charlotta,* f. 5 apr. 1779, dog ogift. IX *Hedvig Albertina,* f. 22 dec. 1780. X *Henrik Johan,* f. 5 apr. 1784, kronofogde, gift 1830 med *Lovisa Ervast,* f. 26 okt. 1826, dotter till vice presidenten i Wasa hofrätt *Henrik Ervast,* f. 16 febr. 1776, dog 23 sept. 1838 och *Lovisa Bohm,* pastorsdotter från Siikajoki.

Axel Matthias Hackzell, son till 1 läne landtmätaren *Matthias Hackzell* och *Ulrika Löfving.* Föddes 30 nov. 1780, student 1802, prestvigd 17 okt. 1805, kapellan här 23 jan. 1811, vice pastor 1817. Död 24 apr. 1822, barnlös.

Gift med *Katarina Sofia Borenius,* pastorsdotter från Somero, som sedermera gifte sig med landsfiskalen *Jakob Falck.*

Karl August Molander, kapellan här 30 apr. 1823, blef pastor 1838.

Benjamin Fabritius, kapellansson från Tohmajärvi, f.

16 juli 1805, prestvigd 21 juni 1828, tjenstgjorde sedan i Iiti och Kides, kapellan här 6 nov. 1839, vice pastor 1839. Död 12 maj 1856.

Gift med *Maria Charlotta Molander,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Karl Johan Benjamin,* f. 1 jan. 1845, jurist. 2 *Herman Fredrik Kristian,* f. 17 dec. 1846, student. 3 *Maria Charlotta,* f. 17 juni 1848, ogift. 5 *Mauritz Sanfrid Sulamith,* f. 1 jan. 1851, dog ung. 5 *Oskar Hjalmar Waldemar,* f. 26 nov. 1853.

Karl Axel Wegelius, f. i Pielavesi 16 mars 1817, prestvigd 19 maj 1843, tjenstgjorde sedan i Pielavesi, Piippola och Kontiolaks, vice pastor 1853, kapellan här 8 apr. 1857.

Gift med *Ida Natalia Eskling,* kapellansdotter från Kesälaks, som dog 17 apr. 1860. Barn: *Karl Aaron,* f. 3 nov. 1857.

IMPILAKS.

Af Sortavala grekiska kapell *Impilaks* uppkom redan före medlet af 17:de seklet en luthersk församling, hvartill då räknades lutheraner från Suistamo, hvarföre ock denna kyrksoken bar namn än af Suistamo än af Impilaks. I början var församlingen högst fåtalig och mäktade derföre icke uppföra någon kyrka, utan höll gudstjenst i bondstugor och under sommaren i löfhyddor. Under den stora ofreden vandrade många greker från dessa orter till Ryssland och i deras ställe inflyttade lutheraner från Finland. Derigenom ökades väl något invånarnes antal, men ännu år 1740 funnos här ej mer än omkring 50 hushåll eller hemmansnumror lutheraner. Om byarne Heiskunwaara och Niinisyrjä i nuvarande Leppälaks kapell tvistade pastorerne i Impilaks och Pelgjärvi en lång tid, förmenande hvardera, att nämnde byar hörde till deras församling. Af begge nedanstående urkunder synes, att sagde byar fördes till Impilaks prestagäll.

Anno 1687 den 10 mars förehades den disputen, som någon tid bortåt varit emellan pastorn i Pelgjärvi hr Sigfred Auwonius och pastorn vid Impilaks hr Matthias Par-

danus, angående Niinisyrjä och Heiskunwaara byar, antingen de då skola lyda under Pelgjärvi församling, dit de sällan komma kunna för den stora sjöns skull, som deremellan är, eller ock under Impilax sokenkyrka, dit de på alla tider kunna komma och ligger dem närmare vid handen. Och som Hans Kongl. Maj:t uti venerandi cleri privilegier 21 p:t expresse förbjuder, att ingen skall rifva eller lägga en gård eller flere ifrån den ena sokenkyrkan till den andra, efter godtycko sino; och nu trenne härads ransakningar, neml. en af hr Hallitius, hållen den 11 sept. 1680 och tvenne af hr Plåman hållne den 4 mars 1686 och 9 febr. 1687 det intyga, att bemälte Niinisyrjä och Heiskunwaara byarne af ålder och före senaste ryska rupturen legat under Suistama pogost och församling, men efter rupturen, då ännu uti Suistama eller Impilax ingen kyrka bygd var, desse byars åboer nödgats besöka Pelgjärvi kyrkan, såsom tidigare uppbygd. Alltså kan konsistorium icke annors göra än konservera, i anledning af dessa skäl, bemälte byar under Suistama eller Impilaks finska församling, så framt icke något särdeles kongl. maj:ts indultum kan tillförene härutinnan skedt vara, hvarom dock konsistorium icke till dato något förnummit, derföre måste ock, såsom sagdt är, bemälte byar efter deras åstundan få förblifva vid sin rätta sokenkyrka uti Impilaks, tilldess Pelgjärvenses det bevisa kunna, att samma byar genom kongl. maj:ts särdeles tillåtelse blifvit någon gång nämnde eller lagde under merbemälte Pelgjärvi församling. Detta vederbörande till efterrättelse gifvet af domkapitlet i Wiborg den 10 mars 1687.

Petrus Bång.

(L. S.)

Auf Ihro Kaiserl. Maj:t hohen Befehl eröffnet das Kaiserl. Collegium der Lief- und Ehstländ. Sachen auf das von Ein. ehrwürdigen Consistorio der Province Wiburg unterm 9

April 1736 allhier eingesandte Gesuch wegen gebetener Restituirung der zu dem Imbilaxischen Pastorat Carelischen Districts gehörig gewesenen, vor einigen Jahren aber von dem Land-Commissario Dykander dem angrenzenden Kirchspiel Ruskiala eigenmächtig zugeeigneten Dörfern Niinisyrjä und Heiskonwaara zusamt was der jetzige Pastor zu Imbilax Carolus Ursinus dieserwegen allhier per supplicam angetragen und was ferner sothaner Pastor sowohl als auch der jetzige Pastor zu Ruskiala Peter Urenius bei der vom Wiburgschen Gerichts Commissario Joh. M. Solberg zu Folge des an Ihn unterm 12 October a. p:ti ergangenen Befehls, in sothaner Sache in loco vorgenommene Untersuchung an- und beigebracht, nachdem das von bemeldetem Gerichts Commissario Solberg in dieser Sache gehaltene Zeugenverhör und die darinnen producirte Attestata sowohl als dessen darüber ertheiltes Sentiment anhero eingesandt und reiflich beprüfet worden, folgende

Resolution.

Demnach sowohl aus den von Einem ehrwürd. Wiburgschen Consistorio anno 1736 eingesandten alten gerichtlichen Untersuchungen de anno 1680, 1686 und 1687 samt dem derauf gegründeten Ausspruch des ehemaligen Wiburgschen Consistorii d. d. 10 Martii 1687 als auch der gegenwärtigen auf Verordnung dieses Kaiserl. Collegii d. 22 Febr. 1740 vom Wiburgschen Gerichts Commissario J. M. Solberg in loco gehaltenen und anhero eingesandten gerichtlichen Untersuchung und einmüthiger eidlicher Aussage der ältesten Bauern daselbst klar erhellt, dass nicht allein 1:o die Ruskialische und Pelgjärwische Gemeine ungleich stärker als die Imbilaxische ist und annoch bleibt, wenn

gleich die Dörfer Niinisyrjä und Heiskonwaara ersterer Kirche abgenommen und dieser zugelegt werden. Ingleichen 2:o von obgemeldeten Dörfern zur Imbilaxischen Kirche näher und practicablere Wege als zur Pelgjärwischen, sondern auch, dass 3:o gedachte Dörfer Niinisyrjä und Heiskonwaara schon in den ältesten Zeiten unter dem russischen Gebiet Suistama, wovon Imbilax damals ein Anhang gewesen, eigentlich gehört, und dessen erste lutherische Einwohner zu selbiger Zeit nur aus Noth und so lange auf Impilax keine Kirche erbauet gewesen, sich zu der benachbarten Pelgjärwischen zu halten genöthigt worden, worüber aber nichts obrigkeitliches verordnet gewesen. Daher denn auch und weil 4:to der 21 § der königlichen Privilegien für die Priesterschaft d. d. 1 Oct. 1675 expresse verbietet, dass sich kein Unterthan, weder hoher noch niedriger unterstehen solle einige Dörfer von der einen Pfarre zur andern ohne bischöflichen Consens zu verlegen, das ehemalige Wiburgische Consistorium 5:o veranlasset worden in dessen Auspruch d. d. 10 Martii 1687 diese Dörfer wieder zu ihrer eigentlichen, nehmlich der Imbilaxischen Kirche zu weisen, bis die Pelgjärwische eine besondere Königl. Verordnung, dadurch selbige Dörfer unter ihren Kirchspiel gelegt worden, würde aufgezeigt haben, welches letztere aber 6:o niemals geschehen, sondern diese Consistorialische Verordnung in ihrem vigore und das Kirchspiel Imbilax in dem Possess dieser Dörfer verblieben, bis sich in den letzteren Kriegszeiten und da diese Kirche nicht allemal im Stande gewesen, etliche Bauern gedachter Dörfer abermals zur Pelgjärwischen de facto gewendet, und daher dessen Pastores Gelegenheit genommen selbige den Imbilaxischen aufs neue zu disputiren, so dass die Priester-Gerechtigkeiten aus gedachten Dörfern in den damaligen turbulenten Zeiten bisweilen von den Pelgjärwischen und Imbilaxischen zugleich eingetrieben worden, endlich aber anno 1732 d. 26 Junii der ehemalige Land-Commissarius Jonas Dykander solche durch einen eigenmächtigen Ausspruch nach dem Pelgjärwischen Kirchspiel zu verlegen

sich unternommen, welches 7:o, wie es an sich incompetenter und nulliter geschehen, auch die darinnen angeführte Ration, dass die Pelgjärwische Kirche gedachten Dörfern näher als die Imbilaxische gelegen wieder alle vormalige und jetzige gerichtliche Untersuchungen streitet, und dem Vorgeben, als wenn solches mit Consens des Probsten Melartopæi geschehen, gedachter Probst gegenwärtig gänzlich wiederspricht. Gleichermassen 8:o die vom Ruskialschen Pastore Petro Urenio beigebrachten zwei Attestate, deren ersteres Pastor Cygnæus und letzteres Eric Aquilander samt Abraham Kuikka unterschrieben, passus und Umstände in sich enthalten, die mehrmals gedachten gerichtlichen Untersuchungen entgegen, auch sonst so beschaffen und an dergleichen vitiis laboriren, dass darauf gar keine rechtliche Reflexion gemacht werden kann; so erkennet dieses Kaiserl. Collegium bei solcher Beschaffenhet für recht, das die Dörfer Niinisyrjä und Heiskonwaara wieder unter ihrem ehemaligen, eigentlichen Kirchspiel Imbilax verlegt werden müssen, wie sie denn auch Kraft dieses dahin verlegt werden, jedoch dergestalt, dass die Bauern so wie vormals hieher zwar zur Kirche gehen und ihre Priestergerechtigkeit bezahlen; ratione ihrer Arbeit und übrigen Zahlungen und præstandorum halber aber jederzeit, so wie vormals immediate unter der hohen Crone sein und bleiben, und dahero auch der Ruskialsche Crons Länsmann oder dessen subordinirter Bedienter gehalten sein sollen von allen extraordinariis præstandis die Ukasen und Verordnungen an den Pastor in Imbilax zu communiciren, damit selbiger solche diesen Bauern von seiner Canzel gebührend publiciren könne. Was hiebei die von den Bauern in Niinisyrjä und Heiskonwaara zur Reparation der Pelgjärwischen Kirche, so lange selbige dahin geordnet gewesen, verwandte Unkosten anbetrifft, so kann darauf nicht reflectirt werden, angesehen dieselben dagegen aller Unkosten zur Erbauung der neuen Imbilaxischen Kirche enthoben worden, welches dahero gegen einander billig compensirt wird.

Gegeben im Kaiserl. Collegio der Lief- und Ehstländischen Sachen zu S:t Petersburg den 30 Maji 1740.

C. L. von Mengden.
Vice Præsident.

E. G. Glück. *J. F. Büttner.* *J. D. von Heinson.*
Ass. Ass. Ass.

Kyrkoherdar.

Aeschillus Magni 1644—1650.

Isaak Matthiæ Silanius till år 1666, då han blef pastor i Rautalampi.

Sigfrid Erici Holland 1671—1673. Hans son *Johan* eller *Hans* blef bonde i Käresyrjä by.

Matthias Laurentii Pardanus, 1680—1690.

Stefan J. Sylvester 1691—170.. Flyktade i början af kriget undan från orten och blef pastor i Jämsä 1712.

Siggo Frondelius till år 1730.

Gift med *Susanna Auwonius,* som dog 1760. Barn: *Katarina,* död 1770, gift med länsmannen *Johan Hultin.* Deras barn: 1 *Hedvig,* f. 1743. 2 *Johan,* f. 1745. 3 *Karl Henrik,* f. 1747. 4 *Brita,* f. 1749.

Johan Henrik Granroth, till år 1738.

Karl Ursinus, var förut kapellan i Pyhäjärvi, pastor här 1739—1749, blef pastor i Björkö.

Henrik Nyberg 1749—1754, var förut kapellan i Björkö. Blef för försummelse i tjensten, oskickligt förhållande och krögeri afsatt från prestaembetet 17 mars 1754.

Johan Salmenius, var förut pastor i Kivineb, pastor här 1754. Död 1 jan. 1764.

Gift med *Maria Wirilander.* Barn: 1 *Johan Fredrik.* 2 *Anton Ulrik.*

Jakob Abraham Nyman, prestvigd 9 juni 1748, kapellan i Räisälä 1749, kapellan här 1762, pastor 27 sept. 1764 —1766.

Gift med *Ebba Hedvig Bonderus,* kapellansdotter från Kakkis, och enka efter kapellanen i Kaukola *Fredrik Rajalén.*

Jeremias Tonder, student i Åbo 1751, pastor här 1 dec. 1766. Död 28 apr. 1770.

Gift 1767 med *Maria Helena Norrgren,* pastorsdotter från Ilomants. Barn: I *Anders Gottfurcht,* f. 1768, öfverste. II *Samuel Timotheus,* f. 1770, öfverstelöjtnant.

Peter Masalin, kapellansson från Åbo stift, f. i Bjerno, 1723, student 1741, kollega tertius vid Wiborgs skola 1752, pastor här 29 mars 1772, prost 1796. Död 1799.

Gift med företrädarens enka *Maria Helena Norrgren.* Barn: 1 *Margareta Dorothea,* f. 1777 och 2 *Helena Kristina,* f. 1781.

Herman Löfström, f. i Åbo 24 jan. 1751, pädagog i Jaakimvaara 1782, kapellan i Impilaks 1794, curam gerens här 1800. Död 1803.

Gift med *Sofia Eschner,* f. i Rimito 1754. Barn: I *Sofia Albertina,* f. 1780, gift med kapellanen i Mola *Anders Renvall.* II *Gustaf Herman,* f. 15 sept. 1786, kapellan här. III *Johan Adolf,* f. 1789, öfverstelöjtnant. IV *Kristian Wilhelm,* f. 1791, landsfiskal i Kexholm, gift med *Lovisa Ulrika Hasselblatt.* Deras barn: 1 *Alexander,* öfverstelöjtnant, polismästare i Wiborg, död 1867. 2 *Karl Johan,* f. 6 mars 1821, magister 1844, titulärråd 1846, finsk tullförvaltare i Petersburg, ogift. 3 *Alexandra Elisabet,* gift med pastorn i Mola *Nils Wilhelm Åberg.* V *Karl Arvid,* f. 1796.

Fredrik Spenner, kapellansson från Räisälä, f. 24 apr. 1769 (1767?), student i Åbo 1791, prestvigd 1792, pastor i Impilaks 1804. Död 1 apr. 1820.

Gift 1:o med *Margareta Charlotta Wahlberg,* kapellansdotter från Luumäki. Utan barn. 2:o med *Beata Wikman,* utan barn.

Karl Gustaf Ferrin, kapellansson från Mäntsälä, f. 1 sept. 1783, prestvigd 10 maj 1810, tjenstgjorde sedan i Mörskom, Borgnäs, Hollola, Nastola, Pyhäjärvi, vice pastor 1817, pastor här 2 aug. 1822. Död 22 okt. 1838.

Gift 1824 med *Johanna Fredrika Wallenius,* f. 1798, död 13 jan. 1861, pastorsdotter från Mäntsälä. De hade 8 barn, af hvilka här nämnas: I *Laura Charlotta Johanna,*

gift 1843 med häradsskrifvaren *Karl J. G. Genetz.* II *Gustaf Ferdinand,* f. 12 juli 1829, student 1849, magister 1857, kollega i Jyväskylä 1858, der han afled 20 maj 1859, ogift. III *Flora,* gift med länsmannen *Oskar Genetz.* IV *Hilda* och V *Sofia.*

Mag. *Arndt Gerhard Lindforss,* pastorsson från Kides, var förut konrektor i Helsingfors, pastor här 3 febr. 1840. Död 17 jan. 1850.

Gift 1843 med *Selma Fredrika Olsoni,* dotter till kronofogden *Karl Fr. Olsoni* och *Sofia Magd. Ahnger.* Utan barn.

Karl Henrik Bergström, son till en verkmästare å Mariefors bruk, f. 12 dec. 1813, prestvigd 18 dec. 1839, tjenstgjorde sedan i Borgå, domkyrkosyssloman 10 juni 1840, vice pastor 23 apr. 1845, pastor här 28 febr. 1851, prost. Död 24 maj 1867.

Gift 1:o med *Fredrika Gustava Rosvall,* inspektorsdotter från Mariefors bruk. Barn: 1 *Hugo,* f. 6 aug 1841, landskanslist i Wiborg. 2 *Fredrika Olivia,* f. 4 nov. 1842. 3 *Linda Maria,* f. 7 mars 1844. 4 *Karl Martin,* f. 8 apr. 1847. 5 *Hanna Gustava,* f. 14 aug. 1849. 6 *Anna Augusta,* f. 20 jan. 1851. 7 *Alma Natalia Elisabet,* f. 20 sept. 1853. 8 *Olga Emilia Thekla,* f. 23 sept. 1856. 2:o 15 aug. 1858 med *Adelaide Amalia Kristina Genetz,* dotter till kronolänsmannen *L. A. Genetz* och *Johanna Gustava Schwartz.* Barn: *Eva Johanna Agnes,* f. 8 juli 1859.

Kapellaner.

Johannes Matthiæ omkring 1650, fördes i fångenskap till Ryssland.

Ericus Laurentii 1703, var här kapellan länge förut.

Jakob Abraham Nyman 1762, blef här pastor 1764.

Anton Mahlman, f. 1724, prestvigd i Åbo 1755, kom från Kronoby till Wiborgs stift och blef kapellan i Impilaks 1765. Död 1790.

Gift 1756 med *Sofia Fabritius.* Barn: 1 *Elisabet,* f. 20 jan. 1757. 2 *Margareta Sofia,* f. 5 apr. 1761.

Klas Fegman, kapellansson från Rantasalmi f. 27 mars 1741, student 1763, prestvigd 1775, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara, kapellan här 1791.

Herman Löfström, kapellan här 1794, blef curam gerens 1800.

Karl Gustaf Bökman, pastorsson från Luumäki, f. 1779 (1778), student i Åbo 1802, prestvigd i Wiborg 1802, interimskapellan här 1802, blef sinnessjuk och fördenskull skild från tjensten 1808. Död 3 febr. 1829.

Gustaf Herman Löfström, kapellansson, f. 15 sept. 1786, kapellan här 10 juni 1808. Har njutit längre tids tjenstledighet.

Gift 1:o med *Katarina Kristina Sidensnöre,* som dog 12 apr. 1860. 2:o med *Gustava Fagerström.* Barn: 1 *Alexandra,* f. 1817, gift med bergskommissarien *Albrecht.* 2 *Alexander,* f. 1819, dog som fänrik. 3 *Gustaf,* f. 1821, kapten vid 4 skarpskyttebataljon. 4 *Amalia,* f. 1824, gift med jernvägsinspektoren *Remander.* 5 Lovisa, gift med postmästaren i Sortavala *Alexander Smedberg.* 6 *Kristian,* f. 1827, dog som fänrik. 7 *Anders,* f. 1831, fänrik. 8 *Karl,* f. 1831, underofficer. 9 *Karolina Henriette,* f. 1834, gift med vice landtmätaren *Ferdinand Malm.*

JAAKIMVAARA.

Af de till *Kurkijoki* (Kronoborg, Kirjaschoi) moderförsamling under tiden af ryska väldet hörande kapeller Sorola och Miglis uppkom efter Stolbowa freden *Jaakimvaara* lutherska församling.

Kyrkoherdar.

Simon Matthiæ, pastor här 1638—1650.

Johannes Martini Amnorinus 1680—1690. Död 1690.

Gift med *Kristina Elisabet Sylvius.* Barn: 1 *Johan,* vice pastor. 2 *Anna Margareta,* gift med majoren *Magnus Wilhelm Sprengtporten.*

Reinhold Hartz, var förut rektor vid Kexholms skola, pastor här 1691—1695.

Simon Paganus, skall här varit först kapellan och se-

dan pastor, ehuru hans embetstid ej vill rätt gå ihop med de andra lärarenes. Hans efterkommande äro nu bönder i församlingen.

Fabian Nirkko, var förut pastor i Uguniemi, pastor här genom konglig fullmakt af 20 sept. 1700. Före hans flyttning till Jaakimvaara hölls visitation i Uguniemi, hvarvid så unge som gamle på tillfrågan yttrade sig, „att Nirkko, såsom en nitälskande kyrkoherde, dem till Herrans fruktan, tukt och ärbarhet troligen förmanat och fördenskull af alla blifvit högt älskad, såsom de ock med stort beröm ihågkomma månde, huru han i sin härvarande korta tid har tvenne korskyrkor genom församlingens hjelp och kontribuerande uppbygga låtit samt kyrkans skrud och egendom märkeligen förbättrat, hvarföre de nu intet annat kunde än tacka sin gode kyrkoherde härföre och till hans nya kyrkoherde-embete af hjerta önska mycken nåd, lycka och välsignelse, med mera, som de till hans beröm sade och man i pennan icke utföra kan.“ Död 23 april 1703. Gift med *Margareta Lindormi*. Deras barn: 1 *Fabian*, f. 14 juli 1691. 2 *Agneta*, f. 26 febr. 1793. 3 *Margareta*, f. 19 jan. 1695. 4 *Johan*, f. 15 juli 1697.

Adolf Hollender, apologist vid Wiborgs skola 1693, pastor här 4 maj 1703.

Alexander Rennerus, var här kapellan förut, pastor här genom biskop Gezelii och consistorii Aboënsis fullmakt af 5 okt. 1713. Han var en sträng och myndig pastor, lät sina egna drengar utmäta lönerestantier, men blef derföre tilltalad vid visitationen 1735. Han dog 1737.

Gift med *Gertrud Kristina Prytz*. Barn: 1 *Johan*, kapellan här. 2 *Anders*, theologie studerande och blef ingenting annat, dog 1781, 72 år gammal. 3 *Alexander*, prest (?). 4 *Isaak*. 5 *Margareta*, gift med pastorn i Ruskeala *Peter Urenius*. 6 *Kristina*. 7 *Maria*, gift med fadrens efterträdare. 8 *Anna*, gift med en rysk bodkarl och gick öfver till grekiska läran.

Jakob Johan Dannenberg var 12 år akademicus, derefter adjunkt i Wiborg, kapellan i Sortavala 1737, vice pa-

stor i Hiitola 1738, pastor i Jaakimvaara med consistorii fullmakt 1738. Vid Dannenbergs utnämning till pastor var tillgången sådan, att församlingen efter Renneri död och sedan konsistorium upprättat förslag till den lediga tjenstens återbesättande, anhöll att få den aflidne pastorns son Anders, som var theologie studiosus, till sin pastor. Justitie kollegium befallte i anledning häraf consistorium i Wiborg att examinera och ordinera And. Rennerus, och, om han skulle utstå examen, introducera honom till pastor i Jaakimvaara, emedan hennes kejserl. höghet *Elisabet Petrowna* honom dertill begärt. Jaakimvaara soken var neml. anslagen till hennes taffelgods och hennes förvaltare *P. Decimatur* föreslog på församlingens begäran Rennerus till pastor. Rennerus åter afstod sin sålunda vunna rättighet till pastoratet åt vice pastor Dannenberg, hvilken skriftligen förbandt sig att gifta sig med Renneri syster Maria och sålunda försörja sterbhuset. Justitie collegium sanktionerade denna öfverenskommelse 13 okt. 1738. Dannenberg, som var begifven på starka dryckker, dog 17 juli 1747.

Gift 1:o med *Maria Rennerus* och 2:o med *Anna Maria von Svärdfelt*, hvilken sedan trädde i nytt gifte med kapellanen *Jakob Wirzenius*. Barn: 1 *Adam Jakob*. 2 *Henrik Johan*.

Bogislaus Hornborg, f. 1700, kapellan i Toksowa i Ingermanland till 1730, då han blef pastor i Walkeasaari, pastor i Björkö 1740 och pastor här 18 nov. 1748, kontraktsprost i Öfra karelska prosteriet. Död 22 aug. 1764. Han var en allvarlig och duglig pastor.

Gift 1:o med *Margareta Cajanus*, dotter till pastorn i Paldamo sedermera i Kimito *Erik Cajanus* och 2:o med *Barbara Saehls*, handelsmansdotter från Wiborg. Af första giftet hade han 8 och af det senare 4 barn. Af dessa 12 barn känner man tvenne döttrar: 1 *Katarina*, som dog 7 mars 1772 och var gift med postmästaren i Tavastehus *Michael Jurvelin*, och 2 *Margareta*, gift med *Goertz* i Petersburg. Söner voro: **A** *Bogislaus*, pastor i Nykyrka. **B**

Georg, ståthållare i Willmanstrand, död 4 mars 1808. Gift med sin hushållerska *Elisabet Auwén*. Deras barn: I *Johan Georg*, expeditionssekreterare vid finska statssekretariatet, död 1832, gift med *Johanna Fredrika Lindeman*. Deras barn: 1 *Alexandrine Henrika*. 2 *Johan Georg* och 3 *Adelaide Johanna*. II *Jakob*, postexpeditör i Åbo, afhände sig lifvet. III *Karl Gustaf*, f. 1796, student 1814, apothekare. **C** *Johan*, medicine doktor i Twer, der han dog ogift. **D** *Herman*, kirurg, dog ogift. **E** *Hans*, domare eller ordförande i nedre lagskipningsrätten i Wiborg, dog 7 juni 1816. Gift med *Anna Hedvig Melart*, handelsmansdotter från Wiborg, som dog 8 febr. 1826. Deras 6 barn: I *Johan*, medicine doktor, dog i ett envige i Wien. II *Karl*, öfverstelöjtnant. III *Kristian*, tjensteman vid proviantkommissionen, dog ogift 1831. IV *Alexander*, medicine doktor, provincialläkare i Wiborg, död 24 sept. 1831. Gift med *Amalia Maria Rosette Hornborg*, pastorsdotter från Nykyrka, död 1838. V *Niklas*, filosofie och juris doktor, kollegii assessor, dog ogift i Petersburg. VI *Blondine*, gift 1:o med majoren *Franz von Knorring* och 2:o med öfverstelöjtnanten *Niklas Henrik Stråhlman*.

Thomas Hulkovius, borgareson från Sortavala, f. 1729, student i Åbo 1748, subkonrektor i Wiborg 1751, subrektor 175.., prestvigd till kapellan i Parikkala 1755, pastor här 6 okt. 1766. Död 1785.

Gift med *Maria Melartopæus*, dotter till kapellanen i Sortavala *Karl Gust. Melartopæus*. Barn: I *Karl*, aktuarie, dog ogift. II *Johan Fredrik*, kapellan i Jaakimvaara. III *Helena Katarina*, gift med pastorn i Kronoborg *Jakob Johan Slottman*. IV *Thomas*, läkare, dog ogift. V *Fredrika Wilhelmina*, gift med inspektorn vid väg- och vattenkommunikation, kollegii rådet *Reinhold Kruse*. Deras son *Alexander*, f. 16 nov. 1796.

Karl Johan Melart, kapellansson från Sortavala, f. 30 okt. 1739, student i Åbo och sedermera i Göttingen, subkonrektor i Wiborg 1767, konrektor 1769, kapellan i Sortavala 1770, vice pastor 1772, pastor här 1787, kontrakts-

prost 1796. Död 1804. Var en ganska lärd man, dålig hushållare, men flitig med sina böckers läsning.

Gift med *Sara Stråhlman,* f. 8 mars 1751, pastorsdotter från Walkjärvi. Deras barn: I *Karl Johan,* f. 1771, sinnessvag. II *Anna Katarina,* f. 20 febr. 1773. III *Gustaf Fredrik,* f. 7 dec. 1776. IV *Peter Henrik,* f. 20 juni 1779, kretsskollärare i Wiborg, gift med *Helena Emilia Melartopæus,* enka efter pastorn i Lempala *Peter Åkerstedt,* och hade 1 son *Peter,* som dog ung och 5 döttrar, af hvilka en var gift med doktor *Frankenhauser,* en annan med handlanden *Seseman* och en tredje med lektorn *Alexander Edv. Modéen* och tvenne äro ogifta. V *Fredrik Wilhelm,* f. 25 nov. 1781, pastor i Hiitola. VI *Gustaf Ferdinand,* f. 4 juli 1785, kretsskollärare i Sortavala 27 juli 1810, död 18 april 1842. Gift med *Sofia Alexandra Wendt,* dotter till hofrådet *Johan Jakob Wendt* och hade 1 son och 2 döttrar. VII *Johan,* f. 1 aug. 1789, tjensteman vid passexpeditionen, hofråd, var gift. VIII *Katarina,* gift med stabskirurgen, hofrådet *Johan Fredrik Merlin.* Deras tvenne döttrar dogo unga och sönerne voro: 1 *Edvard,* officer. 2 *Fredrik,* löjtnant. IX *Anders Leopold,* f. 14 mars 1792, pastor i Koprina 11 dec. 1821, död 1846. Gift med *Jakobina Martha Stråhlman,* pastorsdotter från Gubanits. X *Maria Emilia,* f. 30 juli 1795.

Kristian Melart, företrädarens bror, f. 20 jan. 1747, studerade i Åbo och Upsala, prestvigd 15 juni 1771, kapellan här 14 juli 1777, utnämndes af justitie kollegium till pastor utan förslag och val 1805. Död 28 okt. 1815.

Gift med *Anna Katarina Stråhlman,* f. 17 sept. 1747, död 13 maj 1828, enka efter kapellanen *Karl Henr. Merlin.* Barn: I *Helena Kristina,* f. 11 maj 1782, gift med pastorn i Hiitola *Fredr. Wilh. Melart.* II *Gustaf Eredrik,* f. 1 nov. 1783, kapellan i Parikkala. III *Henriette Theresia,* f. 27 maj 1790. IV *Kristian Ferdinand,* f. 21 sept. 1792, död 1854, hufvudstadsläkare, kollegii assessor, gift med *Hedvig Juliana Sofia Aminoff,* dotter till majoren *Fredrik Gustaf Aminoff.* De hade 1 dotter och 1 son.

Mag. *Henrik Johan Mechelin,* son till sågskrifvaren i Jokkas *Adam Mechelin* och *Margareta Åberg.* Född 3 jan. 1774, prestvigd 21 mars 1799, magister 1802, kapellan i Kesälaks 9 maj 1804, vice pastor 1811, pastor i Jaakimvaara 29 juli 1818, kontraktsprost 1830. Död 13 maj 1840. Gift med *Kristina Maria Costiander,* död 12 mars 1855, dotter till kommissions landtmätaren *Gustaf Costiander,* som dog 29 maj 1816 och *Margareta Cajanus,* död 1830. Barn: I *Margareta Charlotta,* f. 31 jan. 1806, gift med kapellanen i Kesälaks *Pehr Joh. Fredrik Brofelt.* II *Gustaf Johan,* f. 23 juli 1807, student i Åbo 1822, magister 1827, lärare vid kadetkorpsen, statsråd, död 28 nov. 1863. Gift med sin moderbroder *Gustaf Jul. Costianders* enka *Amanda Gustava Sagulin,* f. 1806, död 1865, dotter till kronolänsmannen *Benjamin Sagulin* och *Gustava Stålhandske.* Barn: 1 *Johanna Sofia Emilia,* f. 8 apr. 1837. 2 *Leopold Henrik Stanislaus,* f. 24 nov. 1839, student 1856, magister 1860, juriskandidat, kopist i kejs. senaten, gift 1865 med *Alexandra Elisabet Lindroos,* handelsmansdotter, f. 24 okt. 1844. 3 *Alma Natalia Maria,* f. 23 febr. 1845. 4 *Nils Adolf Viktor,* f. 12 okt. 1849. III *Karl Fredrik,* f. 31 dec. 1808, vice häradshöfding, dog ogift 25 jan. 1847. IV *Johanna Kristina,* f. 5 apr. 1811, död 14 apr. 1838, gift med kronofogden *Peter Gerhard Savander.* V *Henrik Adolf,* f. 22 maj 1813, student 1830, magister 1836, generalkonsul i Norrige, gift 1846 med *Eugenie Octavie Josephine Catherine Tricot,* dotter till statsrådet *J. Tricot* och *Julie Castillon.* VI *Fredrika Lovisa,* f. 18 jan. 1817, död ogift 1840. VII *Amanda Sofia Augusta.* VIII *Felix Theodor,* f. 6 juli 1824, häradshöfding i Lappvesi domsaga, gift med *Elin Sofia Huchtman,* kapellansdotter.

Johan Fredrik Bergh, var förut kapellan i Nurmijärvi, pastor här 26 okt. 1842, blef pastor i Rantasalmi 1857.

Gustaf Wilhelm Jäderholm, vagnmakareson från Kuopio. Slägten härstammar från Jäders soken i trakten af Örebro. F. 24 aug. 1806, student 1824, prestvigd 20 juni 1829, tjenstgjorde sedan i Kuopio, blef vice pastor 1838,

stadskapellan i Kuopio 25 nov. 1840, pastor här 1859, prost 14 juli 1860, tjenstf. kontraktsprost 1862.

Gift med *Laura Sofia Granit,* kapellansdotter från Kuopio. Barn: 1 *August Wilhelm,* f. 22 febr. 1842, apotheks föreståndare i Rautalampi. 2 *Karl Fredrik,* f. 31 jan. 1844, student. 3 *Hanna Sofia,* f. 14 febr. 1846. 4 *Ida Maria,* f. 23 mars 1848. 5 *Herman Gustaf,* f. 19 juli 1850. 6 *Mathilda Charlotta,* f. 1 juli 1857. 7 *Ernst Johan,* f. 3 aug. 1860. 8 *Emil Richard,* f. 25 juli 1862.

Kapellaner.

Enligt landshöfdingen *Berndt Mellins* order af 6 april 1677 innehade kapellanen i Jaakimvaara 2 bönder eller numror af ryska diaks hemman uti Sorola by, som voro kronan hemfallne och räntade 4½ arwiorubel. Dessförinnan torde här icke heller hafva funnits någon kapellan tjenstgörande.

Erik Johan Hassel, kapellan här 1681—1692.

Simon Paganus, blef pastor (se ofvanföre).

Alexander Rennerus, kapellan 1 juli 1704, blef pastor 1713.

Peter Wahlberg, var förut i Pelgjärvi, kapellan här c. 1715. Barn: *Peter,* pastor i Kerimäki.

Zachæus Wahlberg, 1716—1727.

Gift med *Brita Orræus,* sannolikt pastorsdotter från Puumala. Barn: *Peter,* pastor i Kerimäki.

Johan Rennerus, pastorsson, kapellan här 1729—1748.

Gift 3 juni 1729 med *Maria Couper,* dotter till arrendatorn af Saviniemi egendom i S:t Andreæ *Robert Couper.* Deras son *Robert* flyttade till Petersburg.

Jakob Wirzenius, pastors adjunkt 1744, kapellan här 1749—1761.

Gift med pastor Dannenbergs efterlemnade enka *Anna Maria v. Svärdfelt.* Barn: *Jakob Johan,* f. 1756, student i Åbo 1776, sokenskolmästare i Sortavala 1779.

Jeremias Tonder, var förut pastorsadjunkt, kapellan här 19 juni 1763, men fick ej behålla tjensten, emedan

godsägaren åstadkom nytt kapellansval, hvarvid K. H. Merlin utsågs till kapellan. Tonder blef pastor i Impilaks.

Karl Henrik Merlin, son till inspektoren och kronolänsmannen *Anders Merlin,* student i Åbo 1751, kapellan här 12 dec. 1765. Död 1774.

Gift med *Anna Katarina Stråhlman,* pastorsdotter från Walkjärvi, som i andra giftet fick pastorn *Kristian Melart.* Barn: **A** *Karl Anders Merlin,* f. 16 jan. 1770, direktor för generalguvernörens kansli, statsråd, död 28 jan. 1855. Gift med *Amalia Sattler,* dotter till kollegiirådet *Karl Adolf Sattler* och *Sofia Couper.* Deras barn: I *Sofia Amalia,* gift 1822 med postinspektoren, hofrådet *Kristofer Tavast,* f. 1790. De hade en son *Karl,* hvilken dog såsom student 1844. II *Anna Natalia,* f. 9 maj 1809, död 3 juli 1849, gift 1:o med stabskapten *August Sture,* som dog 1831, och 2:o 1837 med öfversten, sedermera generalmajoren *Alexander Jakob Wendt,* f. 1800. Barn af senare giftet: 1 *Alexander Edvard,* f. 1838, löjtnant. 2 *Konstantin,* f. 1842. 3 *Fredrik Willehad,* f. 1843, fänrik. 4 *Natalia Adelaide,* f. 1840. III *Emilia Augusta,* f. 8 jan. 1811, gift med landskamrern i S:t Michel *Gustaf Reinhold Mennander,* som dog 12 febr. 1868. IV *Elisabet Henrietta,* f. 14 dec. 1814, stabsläkaren, kollegii rådet *Sallmén* i Wiborg. V *Karl Alexander,* f. 29 dec. 1818, revisor vid revisionsrätten, död 1867, ogift. **B** *Johan Henrik Merlin,* stabskirurg, hofråd, gift med *Katarina Melart,* pastorsdotter (se ofvanföre).

Kristian Melart, kapellan här 14 juli 1777, blef pastor 1806.

Johan Fredrik Hulkovius, pastorsson, f. 8 nov. 1770, var i civil tjenst 1787—1797, prestvigd 1798, tjenstgjorde sedan i Uguniemi, kapellan här 1806, fick titel af pastor primarius 1801. Död 9 april 1821.

Gift med *Anna Lovisa Sallmén,* dotter till gränsetullnären i Kides *Ertvin Wilhelm Sallmén,* som dog 30 maj 1829, 83 år gammal. Barn: I *Amalia Lovisa,* f. 26 juni 1811, död 24 okt. 1844, gift 1840 med kronolänsmannen i Ruokolaks *Sigfrid Johan Stenbäck.* De hade 3 barn. II

Fredrika Sofia, f. 16 aug. 1813, ogift. III *Karolina Wilhelmina,* f. 20 apr. 1815, gift med kapten *Karl Fredr. Melart.* IV *Karl Fredrik,* f. 24 nov. 1817, officer.

Anders Ambrosius Rosberg, f. 1773, prestvigd 21 dec. 1798, tjenstgjorde sedan i Libelits, kapellan i Heinävesi 1812, vice pastor 1822, kapellan här 20 mars 1822. Död 31 dec. 1823.

Gift med *Anna Kristina Andersin.* Barn 8, af hvilka här nämnas: I *Johan,* f. 1 maj 1812, länelandtmätare, gift 1839. II *Karl Fredrik,* f. 1819, dog som underofficer 1840.

Gustaf Lönnblad, var förut kapellan i Joutsa, kapellan här 2 nov. 1825, blef pastor i Saarijärvi 1825.

Peter Platan, pastorsson från Joutseno, f. i Savitaipale 18 jan. 1786, prestvigd 13 jan. 1806, tjenstgjorde sedan i Joutseno, Fredrikshamn, Wekkelaks, Taipalsaari, Savitaipale och Luumäki, vice pastor 1824, kapellan här 11 aug. 1830.

Gift med *Anna Elisabet Europæus,* pastorsdotter från Savitaipale. Barn: 1 *Alexander Adolf,* f. 29 juni 1819, klockare, död 1854, var gift med *Maria Sofia Holmberg,* f. 1831. 2 *Bernhard,* f. 24 okt. 1820, dog som adjunkt 1847. 3 *Selly,* f. 1 febr. 1823, ogift. 4 *Augusta,* f. 12 aug. 1824, död ogift 1855. 5 *Olga Elisabet,* f. 2 febr. 1828, död 1852. 6 *Charlotta Olivia,* f. 16 juni 1832. 7 *Pehr Edvard,* f. 16 juni 1832, officer i Ryssland. 8 *Amanda Wilhelmina,* f. 24 dec. 1834, gift med adjunkten *Ludvig Holst,* som dog 1861. 9 *Emma Fredrika,* f. 3 dec. 1837, sinnessjuk. 10 *Johanna Amalia Gustava,* f. 29 juni 1841, gift med länsmannen *Edvard Fagerström.*

JAALA.

Redan den 14 mars 1810 biföllo landshöfdingen och domkapitlet till en kapellinrättning i *Jaala* by inom Wesikansa trakten af Iitis soken. Ett kapellansbol blef sedermera ock anskaffadt, och vid storskiftet 1846 utstakades både plats för kyrkan och begrafningsplan; men som sockneboerne genom nådigt reskript af 5 maj 1843 hade

erhållit anstånd med kyrkobygnaden, har något kapell i Jaala härintill ej kommit i stånd.

JOA.

Genom kongl. bref af 4 febr. 1694 erhöll ägaren af *Joa (Juva)* jernbruk *Johan Thorwoëst* tillstånd, att låta vid bruket uppbygga en kyrka och underhålla en prest, hvilken borde vara mäktig i finska, svenska och tyska språken, emedan folket vid bruket bestod af olika nationer. I början af ryska väldet gick bruket in.

Predikanter.

Johan Gamnerus 1699.
Johan Molsdorffer 1701.
Peer Plogman 1702—1704.

JOENSUU.

Efter stadens uppkomst bildades i Joensuu en egen stadsförsamling, hvilken den 12 mars 1851 öfverenskom att aflöna en stadspredikant. Under de fem första åren skulle predikantens lön utgöra 250 rubel silfver för året, hvilket sedermera genom konvention af 16 sept. 1860 blef förlängdt på obestämd tid.

Stadspredikanter.

Alexander Fredrik Alander, konstituerad stadspredikant i Joensuu 12 mars 1851 och derjemte lärare vid lägre elementarskolan 30 dec. 1857, blef pastor i Uguniemi 1866.

Alexander Ferdinand Åkerblom, skolrektor här 1866 och derjemte tjenstf. stadspredikant.

JOKKAS.

Näst Savilaks eller S:t Michel är *Jokkas (Juva),* som tyckes först varit kapell under S:t Michel, den äldsta christna församling i Savolax. Ty i följande urkund af 1442, som utgör det äldsta kända fundationsbref för denna församling,

omnämnes Jokkas såsom kapell, hvilket dock förut ännu icke hade, utan då just erhöll en egen prest.

Göre veterligt [1]) allom dem, som denna utskurna skrift höra eller se, att vi *Magnus,* med Guds nåd biskop i Åbo, och vi här efter nämnde Peder Utrainen (Utriainen), domare, Iwan Partainen och Anders Auvinen länsman och desse XII soknemän, Paval Andersson, Paval Kyskins, Toivonen, Lauris Hyvärinen, Hannus Uskinen, Iwan Pitkäinen (de öfriga nämnas icke), uppå menige allmogens vägnar, som till Jokkas kapell bygga, äro så ense vordne om att sätta prest i Jokkas och om prestbol och andra stycken, dertill höra, som här efter skrifvet står: först, att vi alle, som till förenämnde kapell ligga, vilje och skole skipa dertill ett fullt prestbol, VI p:ds land i hvart gärde och dertill XXX lass äng vid Jokkas träsk till de ängar, som dertill legat hafva, till prestbol. Och om pingstdagen nu nästkommande skall der vara en syn med tvenne prester och VI utsoknesbönder, som skola syna och ransaka om den jord vid kapellet, om hon duger till prestbol. Duger hon, då skola de rödja det som till åker duger, och ärja och så och väl riktad med full säd presten i händer antvarda. Brister der något af förenämnde jordtal eller är jorden ej så god som medelsorts jord är i soknen, då vilje vi det fylla annorstädes, efter gode mäns sägen, der för presten är lägligt. Item, der vi hafve antvardat presten sådan åker, som förr rördt är, då vilje och skole vi gifva honom af hvarje prestkrok en karp korn och en tredjung karp råg till hjelp årligen utöfver vår gamla skatt, tilldess han kan hjelpa sig af prestbolet. Item vilje vi skipa till boskap och egendom för prestbolet, som kallas inventarium, först 1 häst för VI mark rigiskt, 2 kor, 5 får, 4 svin, 1 kittel af ett lispund och 1 kittel af ett halft lispund, 2 lior, 2 skäror och 1 årder. Item, då biskopen far kring landet och gör sitt embete, då vilje och skole vi skipa 2 tunnor öl och dertill kost, hästfoder, hö och hafra till ett nattbol

[1]) Finnes förut tryckt i *Åbo Tidningar* 1784 p. 389.

i soknen, hvar helst han far från Jokkas till Lappvesi eller igen till Savlax. Alla dessa förenämnde stycken och hvartdera för sig lofve vi förenämnde XV å förenämnde allmoges och våra vägnar fasta och obrottsliga hålla, utan all tredsko och gensägen, som vi med hand och mun förenämnde vår andeliga fader, biskop Magnus lofvat hafva. Och vi biskop Magnus lofve allmogen i Jokkas, att vi vilje skipa dem utsedd prest så fort som vi få visseliga veta af de kleriker och synamän, som dit komma, att allmogen hafver ämnat och gjort ett prestbol och vill göra allt fullkomligt i alla andra föreskrifna stycken, som de oss lofvat hafva. Alla dessa förenämnde stycken mera till visso, vittnesbörd och stadfästelse äro två skrifter skrifne, den ena lydande ord från ord och den andra utskuren öfver a b c d etc. året efter Guds börd MCDXLII, ipso die sanctorum martirum Fabiani et Sebastiani.

Alltsedan år 1442 har Jokkas församling således haft egna prester, ehuru man ej känner namnen på andra än de som under lutherska tiden här gjort tjenst. Att en kapellan jemväl funnits i församlingen under äldsta tider, synes af förteckningen på dessa kyrkans tjenare. För församlingens vidsträckthet och folkrikhet antogs här en annan kapellan under 17:de århundradet.

Kyrkoherdar.

Henricus 1554—1556, kallas prost i Nyslotts län uti en urkund af år 1556, deri ståthållaren i Wiborg *Jakob Bagge* skrifver till slottslofven på Nyslott *Thure Bjelke* följande: „jag hafver bekommit eder vänliga skrifvelse, belangande kongl. maj:ts mandat och befallning om den tionde, som utöfver hela Finland af allehanda säd, både quickt och dödt utgöras skall etc., såsom J ock låten förstå, att provesten der i Nyslotts län hr *Hindrich* i Jokkas hafver gifvit eder tillkänna, att han, efter den befallning biskopen här i Wiborg honom tillsade i Larsmesso vid Lappvesi strand, icke kan komma bönderne till att utgöra sådan tionde efter det sätt som i Sverige sker etc.; så hafver jag

nu, käre Thure, derom varit till råds med *Claus Christersson* [1]), bispen och flere andra gode män, dock kunne vi eder gode mening uti ingen måtto förbättra, utan samt med eder synes godt och rådeligt vara, att man på denna tid och i detta år fäles med bönderne det minsta man kan till dess Gud vill, att denna landsända kunde komma till rolighet och stadga igen, så kan man ändock väl efterkomma högbemälte kongl. maj:ts mandat och befallning uti den och all annan måtto etc. [2]).

Matthias Canuti 1557, dog 1558.

Peder, kyrkoproest i Jokkas 1559.

Georgius Erici Memmoy 1561—1583.

Andreas Jacobi 1584.

Ericus Marci Finno, var förut predikant och munsterskrifvare under Ambrosii Hendersson fana, pastor här 1585—1589.

Olaus Andreæ Toiviain l. *Toivonen* 1590, var år 1615 död.

Ericus Henrici, var kapellan förut, pastor 1615—1623. Var riksdagsman vid landtdagen i Helsingfors 1616 och år 1623 död.

Gift med *Elisabet Mårtensdotter.*

Martinus Aaronis, var förut en lång tid krigsprest eller fältpredikant och sedermera predikant i Nyslott och pastor i Sääminki, pastor här 1625—1631. Erhöll genom kongl. bref af 13 sept 1615 för sin långvariga fältpredikanttjenst Parkumäki och Marala i Rantasalmi och Klostarnäs i Sääminki fritt för alla årliga utlagor och genom kongl. bref af 26 sept. 1629 Päivilä och Kukkoila hemman i Parkumäki by till behaglig tid fritt för alla utskylder.

Hans son *Lars Mårtensson* var landssekreterare i Nylands och Tavastehus län. Adlad 20 sept. 1651, kallade han sig *Crantzfelt* och introducerades under n:o 567 (se *Stjernmans Adelsmatrikel* I. 484).

---

[1]) *Claes Christersson Horn* blef år 1556 ståthållare i Wiborg.

[2]) Se *A. I. Arwidssons Handlingar* IV. 312.

Theodoricus Weiher, pastor här 1633—1645, var år 1643 riksdagsman och år 1645 död.

Gift med *Beata Henriksdotter.*

Johannes Marci Heinricius, pastorsson från Pieksämäki, der han först var kapellan, pastor här 1647, död 1654. Erhöll af grefve Pehr Brahe den 22 mars 1651 förskoning för 1648 års taxeringspenningar.

Gift med *Karin Bertillsdotter.* Den 25 febr. 1658 befriade landshöfdingen *Andr. Koskull* enkan från erläggande af resterande kronoutskylder för åren 1656 och 1657, tills hon blifver mäktig att betala dem. Barn: 1 *Markus Heinricius,* prest. 2 *Johan,* kapellan här.

Matthias Nicolai Ignatius, pädagog i Nyslott 1647, andra kapellan i Wiborg 1649, pastor här 1658—1680.

Barn: 1 *Anders,* pastor i Helsingfors. 2 *Sigfrid,* pastor i Wiitasaari. 3 *Kristina* och 4 *Karin.*

Abraham Brunnerus, var förut vice pastor i Taipalsaari, pastor här 1681, tillträdde 1 maj 1684, prost. Dog såsom kontraktsprost 1697. *Suomi* 1844 p. 281.

Gift med *Anna Herkepæus,* pastorsdotter från Taipalsaari. Barn: 1 *Lars,* pastor i Kerimäki. 2 dotter, gift med pastorn i Sakkula *Axel Insulanus.*

Henrik Poppius, hemma från Padasjoki, student i Åbo 1675, svensk kapellan i Nyen 1677, pastor i Sakkula 1682, derifrån han år 1699 fick transport till Jokkas pastorat, prost 1700. Död 8 nov. 1731, 81 år gammal.

Gift 1:o med *Elisabet Reuter,* pastorsdotter från Siikaniemi och 2:o med *Katarina Elisabet Brunnerus,* sannolikt syster till företrädaren i embetet, död 8 nov. 1752 i sitt 75 ålders år. Barn: **A** *Anna,* gift 1:o med pastorn i Kerimäki *Lars Brunnerus* och 2:o med hans efterträdare *Johan Stråhlman.* **B** *Katarina,* gift med kapellanen i Leppävirta *Johan Montan.* **C** *Gertrud Sofia,* gift 1724 med kaptenen vid Jokkas infanteri kompagni *Bertill Filip Schulte,* som dog 29 maj 1740. Deras barn: I *Katarina Elisabet,* f. 24 okt. 1725, gift med löjtnanten *Johan Fredrik Nordberg.* II *Detlof Henrik,* f. 1 jan. 1727. III *Bartholdus Fredrik,* f. 5

okt. 1728. IV *Anna Maria,* f. 3 mars 1730. V *Brita Sofia,* f. 1731, död 1745. VI *Alisa Eleonora,* f. 1735. **D** *Abraham,* fadrens efterträdare. **E** *Elisabet (Alisa),* gift 1:o med general (?) *Mosowskij* och 2:o med löjtnanten *Anders Wilhelm Blanckenhagen,* hvilken från militärtjenst öfvergick till civila banan och blef assessor. **F** *Lars,* student i Åbo 1726, blef sinnessvag och dog ogift 1757. **G** *Henrik,* förare, dog barnlös 12 dec. 1768. **H** *Brigita,* gift med kaptenen Schultz och flyttade till Petersburg.

Abraham Poppius, f. 1681, student i Åbo 1699, kapellan här 1707, blef pastor i Jokkas 1 maj 1732, prost 1736, kontraktsprost 1745. Död 22 dec. 1753.

Gift med *Anna Custor,* som dog 12 maj 1747. Barn: **A** *Anna Elisabet,* f. 1708, död 17 nov. 1782, gift med kapellanen i Jokkas *Johan Mechelin.* **B** *Hedvig Sofia,* som dog 6 okt. 1768 och var gift med löjtnanten *Erik Fabritius,* död 21 febr. 1760. Deras barn: I *Abraham,* kapellan i Jokkas. II *Peter Reinhold,* f. 15 apr. 1739, student 1760, blef häradshöfding i Kuopio, och dog som lagman 3 mars 1819. Gift med *Anna Katarina Meinander,* dotter till landssekret. *Johan Wilhelm Meinander.* Deras barn: 1 *Anna Elisabet,* f. 1771. 2 *Erik Wilhelm,* f. 18 jan. 1774. 3 *Peter Reinhold,* f. 30 maj 1776, dog som vice häradshöfding 19 mars 1817. III *Anna Katarina,* f. 7 nov. 1740. IV *Erik Gustaf,* f. 28 maj 1742, student 1760, var extra notarie vid hofrätten och fick vid sitt afskedstagande 8 apr. 1772 namn och värdighet af hofrätts sekreterare. Han var 3 gånger gift: 1:o med *Maria Elisabet Meinander,* som dog i första barnsängen, då hon 1 maj 1772 födde dottern *Maria Charlotta,* som dog 16 febr. 1812 och var gift med kaptenen, sedermera öfversten *Karl Herman Grotenfelt.* Deras barn: 1 *Anna Maria,* 1795. 2 *Nils Adolf,* f. 1797, öfverste. 3 *Katarina Charlotta,* f. 1798. 4 *Herman Berndt,* f. 1800, ordförande i Wiborgs läns ägodelningsrätt, hofrättsråd, gift 1:o 1839 med sin kusin *Lovisa Adolfina Karolina Grotenfelt,* som dog 1843 och hade en dotter *Maria Lovisa Karolina,* f. 1840. 2:o 1846 med *Dorothea Wilhel-*

mina Mangelus, öfverläraredotter, f. 1825. Deras barn: *a) Karl Herman*, f. 1848. *b) Adolf Reinhold Otto*, f. 1850. *c) Augusta Fredrika Charlotta*, f. 1851. *d) Karl Diedrik*, f. 1855. 5 *Georg Erik*, f. 1801, löjtnant. 6 *Reinhold Wilhelm*, f. 1802, tjente vid ryska proviantverket och blef kollegii assessor. Gift 1831 med *Rosalia Wilhelmina Stålarm-Tavast*, f. 1817. Deras barn: *a) Rosalia Reinholdina*, f. 1835, gift 1856 med provincialläkaren *Konstantin Steven*. *b) Adele Maria*, f. 1839, död 11 juni 1858, gift med stabsläkaren, statsrådet *Alexander Collan*. *c) Georg Reinhold*, f. 1841, student. *d) Alexander Wilhelm*, f. 1843, militär. *e) Augusta Wilhelmina*, f. 1853. 7 *Klas Johan*, f. 1804, löjtnant. 8 *Fabian Fredrik*, f. 1805, fänrik. 9 *Karolina Elisabet*, f. 1806. 10 *Otto Mauritz*, f. 1808, vice häradshöfding. *E. G. Fabritii* andra fru hette *Ulrika Helena Pose*, hvaraf barnen: 1 *Karl Gustaf*, f. 1780, sekreterare, dog 17 aug. 1845, gift med *Ulrika von Nandelstadh*. Deras son *Gustaf Wilhelm*, jurist. 2 *Ulrika Sofia*, f. 6 dec. 1782. Om hans barn med tredje frun *Maria Elisabet Hammarin*, dotter till kommiss. landtmätaren *Erik Johan Hammarin* och *Anna Elisab. Mechelin* se nedanföre. V *Anna Sofia*, f. 1744, dog ung. VI *Katarina Elisabet*, f. 16 nov. 1745, gift med fältväbeln *Nils Johan Nykopp*. Deras barn: 1 *Erik Johan*, f. 10 okt. 1768, possessionat i Rantasalmi. 2 *Karl Gustaf*, f. 6 aug. 1785, pastor i Jokkas och sedan domprost i Borgå. VII *Henrik Johan*, f. 17 aug. 1747. VIII *Maria Lovisa*, f. 1749, död samma år. IX *Lars*, f. 16 mars 1750, sergeant. X *Ernst Wilhelm*, f. 8 apr. 1752, kapten. **C** *Jacob Reinhold*, korporal, skjuten vid Willmanstrand. **D** *Abraham*, f. 20 apr. 1714, pastor i Pieksämäki. **E** *Brigita*, gift med kronobefallningsmannen *Johan Wilhelm Meinander*. Deras barn: I *Anna Sofia*, f. 11 okt. 1741. II *Paul*, kronobefallningsman och assessor, gift med *Helena Katarina Grotenfelt*. **F** *Alisa*, gift med kaptenen *Ernst Johan Norring*. Barn: I *Abraham*, f. 10 okt. 1749. II *Lars*, f. 5 nov. 1751. **G** *Helena*, gift med pastorn i Parikkala *Johan Hoffrén*. **H** *Henrik*, pastor i Jokkas. **I** *Lars*, f. 26 febr. 1722, pa-

stor i Puumala. **K** *Karl Johan,* f. 1723, död 1743. **L** *Katarina,* f. 20 aug. 1725, gift med sergeanten *E. W. Winter.* Deras barn: I *Karl,* kapten, hvars son *Karl Ertvin* var kronofogde och titulärråd. II *Anna Maria,* dog ogift. **M** *Gertrud Maria,* f. 3 apr. 1729, gift med kapellanen i Leppävirta *Henrik Reinhold Stenroth.*

Dr *Henrik Poppius,* son till företrädaren, f. 1 jan. 1721, student 1840, magister 1745, prestvigd 16 jan. 1748, vice pastor samma dag, pastor i Jokkas 1 maj 1755, prost 19 dec. 1767, tjenstf. kontraktsprost samma dag, ordinarie 13 sept. 1769, theologie doktor 1779. Död 5 sept. 1786.

I konsistorii protokoll för den 25 aug. 1755 läses, att 7 ståndspersoner och 43 af allmogen i Jokkas på hela församlingens vägnar andragit genom insinuerad inlaga, att församlingen, som aldrig kan glömma att med kärlek anse dess aflidne prosts och kyrkoherdes Abraham Poppii och dess förfäders i lifstiden ömma och nitiska själavård om församlingen, ansett sig böra sträcka sin omtanke till bemälte aflidne prosts yngste son, studeranden *Lars Poppius,* och derföre anhållit, att bemälte student kunde förordnas, att med namn och heder af vice pastor göra dess broder kyrkoherden *Henrik Poppius* uti denna Jokkas församling biträde i lärande, i anseende till samma sokens vidlyftiga delar, hvarest gudstjenst esomoftast på vissa kanter bör hållas för dem, som ej kunna komma från så långa vägar till kyrkan och hvarmed de ordinarie presterne icke alltid skola hinna.

Dr Poppius var gift med *Katarina Nylander,* f. 27 juni 1732 och död 14 dec. 1802, dotter till biskopen *Johan Nylander.* Barn: **A** *Anna Juliana,* f. 28 dec. 1754, död 3 sept. 1811, gift med kaptenen vid Savolaks infanteri regimente *Johan Gabriel Ehrenroth.* Deras barn: I *Katarina Gustava,* f. 6 juni 1776, gift med öfversten *Berndt Adolf Grotenfelt.* Deras son *Nils Adolf,* referend. sekreterare, gift 17 dec. 1822 med *Sofia Lovisa Alléen.* Deras son *Adolf,* hofrätts assessor. II *Anna Juliana,* gift med majoren *Germund Fredrik Aminoff,* f. 31 mars 1767, död 1816

och gift förut med *Helena Katarina Rehbinder*, med hvilken han hade 6 barn: 1 *Henrik Gustaf*, f. 25 jan. 1795, häradshöfding, gift 1822 med *Ebba Magdalena Söderlund*. Deras barn: *a) Germund Gustaf*, f. 1823, hofrätts assessor. *b) Hugo Berndt*, f. 1825, tullförvaltare. *c) Feodor Alexander*, f. 1827, jurist. *d) Emilia Wilhelmina*, f. 1829, gift 1848 med pastorsadjunkten *Adolf Nylander*. *e) Ada Konstance*, f. 1831. *f) Alexandra Mathilda*, f. 1835. 2 *Germund Fredrik*, f. 26 juli 1796, filosofie professor, gift 1837 med *Beata Sofia von Essen*, f. 1809. Deras barn: *a) Germund Gustaf*, f. 1838, student. *b) Adolf Otto*, f. 1840, forstmästare. *c) Karl Fredrik*, f. 1843. *d) Hilma Sofia*, f. 1845. *e) Johan Torsten*, f. 1847. *f) Helena Maria*, f. 1849. *g) Gottfrid Wilhelm*, f. 1853. 3 *Adolf*, f. 27 maj 1798, possessionat, dog 1853 och var 1850 gift med *Maria Wilhelmina Tavaststjerna*, f. 1819. Deras barn: *a) Helena Augusta*, f. 1850. *b) Anna Emilia*, f. 1853. 4 *Berndt*, f. 5 mars 1800, possessionat. 5 *Zachris*, f. 28 juni 1802, kaptenlöjtnant, ogift, afhände sig lifvet. 6 *August Gabriel*, f. 2 sept. 1804, dog ung. Med *A. J. Ehrenroth* hade Aminoff en son *Karl Johan*, som dog ung. III *Maria Sofia*, som dog 1808 och var gift med majoren *Fredrik Gustaf Aminoff*, f. 1779. Deras barn *Hedvig Juliana Sofia*, f. 1806, gift 1827 med hufvudstadsläkaren, assessoren *Kristian Ferdinand Melart*, som dog 1853. **B** *Helena Katarina*, f. 26 okt. 1756, död 2 aug. 1811, gift 1779 med krigsjustitiarien vid Savolaks brigaden *Georg Cygnæus*, f. 9 dec. 1735, död 1793. **C** *Johan*, pastor i Jokkas. **D** *Maria Kristina*, f. 25 mars 1760. **E** *Beata Sofia*, f. 12 febr. 1762, död 18 sept. 1816, gift med kaptenen *Karl Fredrik Masalin*. **F** *Gabriel*, f. 18 febr. 1769, juris doktor, president i kommerskollegium i Stockholm, gift med *Gustava Hochschildt*. Deras barn: I *Fredrik Gabriel*, f. 1810, kapten. II *Elisabet Johanna*, gift med friherre *Jakob von Berzelius*. III *Fredrika*, ogift. IV *Karl Daniel*, jurist. V *Augusta*, ogift. **G** *Daniel*, f. 7 dec. 1774, vice häradshöfding, död 16 febr. 1835, gift 1:o med *Anna Elisabet v. Essen*, som dog 1 maj 1809, och 2:o med *Eva*

Gustava Wunsch, död 1838, dotter till öfverstelöjtnanten *Karl Gustaf Wunsch* och *Lovisa Beata Bähr,* och syster till öfverste *B. A. Grotenfelts* fru *Lovisa Wunsch.* Barn af första giftet: I *Juliana Sofia,* f. 28 dec. 1804, gift med länelandtmätaren *Gabr. Poppius.* II *Anna Johanna,* f. 31 dec. 1805, gift med kommissionslandtmätaren *Adolf Sohlman.* III *Anna Elisabet,* f. 25 apr. 1809, gift med possessionaten *Gustaf Duncher.* Af andra giftet: IV *Beata Gustava,* f. 16 febr. 1816. V *Karl Gabriel,* f. 13 febr. 1818, vice häradshöfding. VI *Henrik Daniel,* f. 7 sept. 1819. VII *Abraham Johan,* f. 9 febr. 1822. VIII *Fredrika Sofia,* f. 29 jan. 1826, död 18 apr. 1857, gift med kronofogden *Karl Fredrik von Fieandt,* f. 1817. Deras barn: 1 *Karl Johan,* f. 1849. 2 *Hulda Sofia,* f. 1855.

Mag. *Johan Poppius,* son till företrädaren, f. 8 sept. 1758, student 1776, mag. 1782, extraordinarie adjunkt vid Åbo akademi 1785, pastor i Jokkas 19 febr. 1788, prestvigd 30 sept. 1789. Om hans utnämning till pastor i Jokkas må här anföras, att Jokkas församlings ledamöter vid sokenstämman den 24 sept. beslutit, att sedan deras älskade kyrkoherde, prosten dr *Henrik Poppius* nyligen med döden afgått och han jemte dess fader *Abraham Poppius* och faderfader *Henrik Poppius,* som redan år 1699 blifvit pastor vid denna församling, visat oförtrutet nit om själavården och oförfalskad ömhet och omvårdnad om fattiga och värnlösa uslingar, begära dess son, extraordinarie filosofie adjunkten vid akademin i Åbo mag. *Johan Poppius* till kyrkoherde. Församlingen anhöll derföre hos konsistorium, att konsistorium ville uppföra honom på förslag till det lediga kyrkoherdeembetet i Jokkas församling; men ehuru mag. Poppius icke allenast haft förslag dels till en ledig linguarum orient. profession dels till en filosofie adjunktur vid kongl. akademin i Åbo, utan ock efter gjord ansökning om befordran till den vid gymnasium senast ledige linguarum sacrarum lektionen aflagt härstädes år 1783 ett så hedrande prof af förvärfvad god skicklighet i theologin och filologia sacra, att konsist. icke kunde annat än anse honom der-

medelst hafva till konsistorii nöje praesterat behörig examen pastorale, vågade dock konsist. icke, emedan han icke ännu fyllt 30 år, hafva afseende på denna begäran. (Härvid bör märkas, att kongl. cirkulärbrefvet af 21 aug. 1786 icke producerades i konsist. förrän 21 oktober). Jokkasboerne gingo då med underdånig ansökning till konungen och mag. Joh. Poppius fick förslag. Och som han uppehöll sig i Stockholm, då han skulle predika prof, anhöll han hos kongl. maj:t, att som öfverfarten derifrån till Finland den årstiden (den 11 febr. 1787) var underkastad flere svårigheter, han i nåder måtte befrias ifrån profpredikan i Jokkas kyrka, hvartill han af konsist. blifvit missiverad. Genom resolution af 6 febr. 1787 lemnade kongl. maj:t dertill dess nådiga bifall och samtycke. I anledning häraf och sedan Jokkas församling vid den derstädes hållna förfrågan förklarat sig nöjd med de af konsist. dit missiverade, utsåg konsist. den 29 april till valdag. Vid valet förklarade Jokkas sokenboer enhälligt, att såsom de allaredan hos kongl. maj:t i underdånighet anhållit, det måtte extraordinarie adjunkten mag. Johan Poppius i nåder förordnas dem till kyrkoherde, så vore de ock nu orygglige i samma sin önskan, hvarföre de ock ansågo någon omröstning icke vara nödig. Härvid lät valförrättaren bero. Men en af medsökanderne anförde besvär deröfver, att valförrättaren icke anställt behörigt val, utan tagit för godt en del sokenmäns högljudda påstående, att de ville hafva Poppius till kyrkoherde och att något val således icke behöfdes. Han påstod ansvar å valförrättaren för ett sådant lagstridigt förfarande. Då förordnade konsist. kontraktsprosten att hålla nytt kyrkoherdeval i Jokkas, hvilket aflopp sålunda, att Poppius erhöll jemt tio gånger flere mantals kalleleröster än den missnöjde medsökanden. Poppius fick således Jokkas pastorat, blef prost 13 juli 1796. Död 20 apr. 1802.

Gift 1789 med *Eva Katarina Krook,* f. 18 juni 1768, död 1809, dotter till lagmannen *Karl Krook* och *Wendla Charlotta Södermark.* Deras barn: **A** *Katarina Charlotta,* f. 11 okt. 1791. **B** *Johanna Sofia,* f. 4 apr. 1793, död 1

maj 1859, gift med possessionaten *J. E. von Rancken* i Mäntsälä. **C** *Henrik,* f. 26 aug. 1795, stabskapten och läne translator i Wasa. Gift. **D** *Karl Johan,* f. 25 maj 1799, var först länsman och sedan häradsskrifvare, gift med *Johanna Charlotta Cedberg,* som dog 19 juli 1858. **E** *Wendla Juliana,* f. 25 maj 1799, gift med possessionaten *Rautell.* **F** *Gabriel,* f. 26 okt. 1800, läne landtmätare i S:t Michel, gift med sin kusin *Juliana Sofia Poppius,* som dog 4 maj 1848 och hade 7 barn.

Matthias Gottlund, bondson från Havisto by i Pyttis soken, f. 24 febr. 1765 (således hvarken 1764 eller 1762, såsom hans födelseår ock uppgifves), student 1784, prestvigd 1 maj 1787, tjenstgjorde sedan i Pyttis och Elimä, kapellan i Strömfors 24 aug. 1789, vice pastor 1796, under krigsåren 1789—1790 gick han den i Pyttis förlagda jägare bataljon med presterlig tjenst tillhanda, landskapellan i Borgå 26 apr. 1797, pastor i Jokkas 12 juli 1803, prost 1811. Död 19 okt. 1821.

Gift 1795 med *Ulrika Sofia Orræus,* enka efter justitie ombudsmannen *Georg Eberhard Ekholtz,* och dotter till lektorn i Borgå *Gustaf Orræus* och *Ulrika Helena Gudseus.* Af deras 9 barn dogo 6 unga, de öfriga voro: I *Karl Axel,* f. 24 febr. 1796, finsk lektor vid universitetet 1839, gift med *Charlotta Fredrika Augusta Brink* från Stockholm, som var född 8 aug. 1807. De hade 10 barn, af hvilka 4 dogo i ungdomen och de öfriga voro: 1 *Mathilda Ulrika Fredrika,* f. 1 mars 1831. 2 *Axel Wolmar,* f. 25 jan. 1835, kapten. 3 *Fanny Amanda,* f. 6 juni 1837. 4 *Theresia Charlotta,* f. 18 mars 1840. 5 *Welly Oiva,* f. 6 dec. 1841, student. 6 *Sigrid Pikku Sinisirkku,* f. 24 apr. 1845. II *Anna Ulrika,* f. 15 apr. 1798, gift med pastorn i Nurmis *Aaron Wenell.* III *Sofia Mathilda,* f. 1 febr. 1811, gift med kapellanen i Kivineb *Georg Magnus Kiljander.*

Dr *Karl Gustaf Nykopp,* pastor här 15 febr. 1826—1844, blef domprost i Borgå.

Dr *Magnus Erik Alopæus,* domprosteson, f. i Borgå 15 aug. 1806, magister 1832, svensk språklärare vid Wi-

borgs gymnasium 1834—1836, öfverlärare i mathematik och naturvetenskaperna vid samma gymnasium 18 april 1836, prestvigd 16 dec. 1840, prost 30 aug. 1843, pastor i Jokkas 14 juli 1846.

Gift med *Margareta Wilhelmina Solitander*, dotter till handlanden *Johan Solitander*, f. 16 nov. 1811. Barn: 1 *Johan Magnus*, f. 15 dec. 1837, magister, kollega vid högre elementarskolan i Joensuu, gift med *Nina Natalia Nystén*, pastorsdotter från Pelgjärvi. 2 *Johanna Katarina*, f. 22 sept. 1839, gift med kollegan *Johan Richard Relander*. 3 *Karl Wilhelm*, f. 26 sept. 1841, kollega. 4 *Frans Henrik*, f. 8 aug. 1844, student. 5 *Oskar Gustaf*, f. 6 sept. 1846, student. 6 *Gerhard Pehr*, f. 24 sept. 1849. 7 *Emeli Wilhelmina*, f. 10 febr. 1851. 8 *Ivar Gabriel*, f. 5 nov. 1855.

Första kapellaner.

Anders Andersson, sacellanus 1558.

Matthias Henrici 1566—1571, tager uti en skrifvelse afsked från Jokkas och uttalar sina välönskningar för denna församling vid flyttningen derifrån till Pieksämäki, der han blef pastor.

Johannes Michaelis 1581—1593.

Ericus Henrici 1615, blef pastor.

Nicolaus Petri 1616—1623.

Laurentius Martini Mardikainen 1624—1653. Om honom skref biskop P. Bjugg till ståthållaren: eftersom fattig och eländig man hr Lars Martini, en gammal kapellan i Jokkas, öfver 30 år nu för sin blindhet skull hafver fått hans grefl. exellences, grefve Peder Brahes, generalguvernörens fribref på tvenne års skatt af sitt hemman och sedan ett års frihet af välborne hr landshöfdingen Johan Rosenhane; alltså förmodar man och vänligen beder, det han fattige, blinde man icke må molesterad varda för förbemälte år. Jag vill förmoda, att hennes kongl. maj:t af konungslig mildhet varder sig öfver hans sorgliga belägenhet förbarmande och unnar honom det lilla hemmanet fritt i

sin lifstid, derom jag tjenstligen och underdånligen anmoda vill. Datum Wiborg 28 juni 1652.

Petrus Jonæ Bjugg.
Biskop i Wiborg.

Johannes Johannis Heinricius 1659, pastorsson.

Sigfridus Gustavi Porthanus 1666—1676, erhöll af generalguvernören Herman Fleming den 23 okt. 1667 3 små hemman under rusttjenst. Blef pastor i Jorois 1676.

Andreas Thomæ 1678, 1679.

Karl Nigræus, pastorsson från Puumala, kapellan här 1685—1694. Var år 1697 död.

Fredrik Sveconius eller *Svensk,* som han sjelf skref sig, 1697—1712. Hans dotter *Margareta* var gift med *Johan Wahl* och sonen *Fredrik* blef student 1700.

Abraham Poppius, kapellan här 1707—1732, blef pastor.

Enok Salmenius, kapellansson från Kerimäki, f. 1705, student 1724, prestvigd 1727, kapellan här 1732, död 21 mars 1786, efter 59 års tjenstgöring i församlingen.

Gift 1:o med *Anna Sofia Winter,* f. 1718, död 11 apr. 1752, dotter till kronofogden *Ertvin Winter* och 2:o med *Eva Kristina Hircin,* som dog 10 apr. 1799. Barn: I *Brigita Maria,* f. 2 apr. 1740, gift med kollegan i Rantasalmi, sedermera kapellanen i Pieksämäki *Abraham Lind.* II *Ertvin Wilhelm,* f. 6 juni 1746, tullnär i Kides, död 30 maj 1829. Hans son *Enok Anders* var kapten, dog 1817 och var gift med *Margareta Albertina Tujulin.* Deras barn: 1 *Ernst,* kapten vid sviten. 2 *Karl August,* officer och 3 *Anna Lovisa,* gift 1:o med kapellanen i Jaakimvaara *Johan Fredrik Hulkovius* och 2:o med kapellanen i Jääskis *Fredrik Melart.* III *Karl Henrik,* f. 11 dec. 1748. IV *Kristofer,* f. 13 juni 1750. V *Agneta Ulrika,* f. 22 dec. 1756. VI *Enok,* f. 7 okt. 1758, kapellan i Pieksämäki. VII *Ernst Johan,* f. 15 aug. 1760.

Anders Henriksson Winter, kapellansson från Kides, f. 1750, prestvigd 23 mars 1774, sokenadjunkt och sokenskolmästare i Kides 24 jan. 1781, kapellan här 23 aug. 1786, vice pastor 1816. Död 28 mars 1824.

Gift med sin kusin *Anna Elisabet Winter*, f. 1748, död 10 nov. 1826, pastorsdotter från Kides. Barn: I *Anders Henrik*, f. 1781, fadrens efterträdare. II *Gustaf*, f. 1786, pastor i Jorois. III *Anna Helena*, f. 1790.

Mag. *Anders Henrik Winter*, son till företrädaren, f. 12 febr. 1781, magister 1805, prestvigd 29 mars 1806, andra kapellan i Jokkas 1810, vice pastor 1822, förste kapellan här 1826. Död 3 nov. 1833.

Gift 1:o med .... Hultin och 2:o med *Helena Eleonora Riegel*, f. 31 maj 1803. Barn: I *Anders Henrik*, f. 10 maj 1812, student 1833, kommendant i Helsingfors, öfverste, gift. II *Anna Gustava*, f. 23 mars 1814, gift med kommis. landtmät. *Lars Johan Mohell*. III *Ottiliana*, f. 15 nov. 1815, gift med kommiss. landtmät. *Thomée*. IV *Georg Gustaf*, f. 24 juni 1817, blef prest. V *Anna Ottiliana*, f. 16 dec. 1819, ogift. VI *Anders*, f. 22 dec. 1824, prestvigd 13 dec. 1848. VII *Anna Dorothea Wilhelmina*, f. 16 okt. 1826. VIII *Karl Adolf Edvard*, f. 23 juni 1829.

Abraham Poppius, son till löjtnanten *Johan Poppius* och *Katarina Elisabet Cygnæus*, f. 30 okt. 1793, prestvigd i Stockholm 15 juni 1823, fånghuspredikant i Wiborg 3 sept. 1825, vice pastor 8 aug. 1827, kapellan i Jokkas 21 aug. 1833. Död 19 juni 1866.

Gift med smedsenkan *Wilhelmina Rytkönen*. Hennes son af 1 giftet *Aron Johan* blef prest 1868.

Otto Magnus Cantell, f. i Jorois 5 mars 1821, prestvigd 18 dec. 1847, kapellan här 1867.

Andra kapellaner.

Fredrik Sveconius till år 1697, då han blef förste kapellan.

Lars Brunnerus, var här 14 år prest innan han blef kapellan 1699, pastor i Kerimäki 1707.

Abraham Poppius 1707—1732, var här ensam kapellan och skötte begge tjensterne tills han blef pastor 1732.

Johan Henrici Mechelin, f. 1708, student 1731, kapellan här 1732. Död 4 juli 1777.

Gift med *Anna Elisabet Poppius*, pastorsdotter, f. 1708,

död 17 nov. 1782. Barn: **A** *Anna Elisabet,* f. 14 nov. 1736, död 23 okt. 1779, gift med kommisionslandtmätaren *Erik Johan Hammarin.* Deras barn: I *Anna Kristina,* f. 18 dec. 1755. II *Margareta Sofia,* f. 30 dec. 1757, gift med majoren *Georg Wilhelm von Nandelstadh.* Deras barn: 1 *Johan Wilhelm,* f. 21 aug. 1778. 2 *Georg Fredrik,* f. 23 dec. 1782. 3 *Gustava Charlotta,* f. 28 aug. 1784. 4 *Karl Gustaf,* f. 16 juni 1794. III *Maria Elisabet,* f. 6 aug. 1761, gift med hofrättssekreter. *Erik Gustaf Fabritius.* Deras barn: 1 *Elisabet Sofia,* f. 2 febr. 1786. 2 *Hedvig,* f. 19 apr. 1787. 3 *Erik,* f. 23 maj 1788. 4 *Anna Gustava,* f. 14 okt. 1789. 5 *Johan Wilhelm,* f. 9 apr. 1792. 6 *Maria Karolina,* f. 14 nov. 1794. 7 *Erik Reinhold,* f. 28 apr. 1796. IV *Karl Fredrik,* f. 26 juni 1770, blef jurist. V *Erik Gustaf,* f. 3 febr. 1773. VI *Abraham,* f. 24 maj 1776. Hammarin gifte sig 2:o med *Anna Kristina Stenroth* och hade med henne barnen: VII *Johan Reinhold,* f. 9 mars 1781. VIII *Kristina Katarina,* f. 13 apr. 1782. IX *Johanna Maria,* f. 30 juni 1788. X *Erik Johan,* f. 30 okt. 1790. XI *Karolina Gustava,* f. 16 juni 1792. XII *Adolf Fredrik,* f. 29 juli 1799. **B** *Abraham,* f. 12 febr. 1738, dog som magister 1768, ogift. **C** *Johan Henrik,* f. 1740, magister. **D** *Maria Helena,* f. 3 aug. 1744, död 27 aug. 1779, gift med kapellanen i Puumala *Henrik Romanus.*

Mag. *Abraham Fabritius,* son till löjtnanten *Erik Fabritius,* f. 5 dec. 1737, student 1760, magister 1766, prestvigd 24 febr. 1769, kapellan i Jokkas 1778, vice pastor 1781. Död 2 juni 1808.

Gift 1777 med *Maria Lavonius,* f. 1747, pastorsdotter från Sääminki. Barn: **A** *Brita Sofia,* f. 17 dec. 1779, ogift. **B** *Erik Wilhelm,* f. 10 jan. 1782, blef jurist och sedan postinspektor i Uleåborg. **C** *Hedvig Katarina,* f. 9 apr. 1783, ogift. **D** *Abraham,* f. 17 dec. 1786, magister 1810, expeditionssekret. vid kongl. kansliet, gift 1824 med *Natalia Lovisa von Pistolenkors,* löjtnantsdotter. Deras enda dotter *Natalia,* f. 4 juli 1825, blef år 1846 gift med marinlöjtnanten *Hjalmar Tavaststjerna.* **E** *Anna Elisabet,* f. 23

juni 1788, gift med löjtnanten *Berndt A. von. Pistolenkors* i Sääminki. F *Sara Maria,* f. 4 dec. 1789, gift 1:o 1811 med kapellanen i Sääminki *Anders Lavén,* och 2:o med pastorn dersammastädes *Abraham Johan Lojander.*

Mag. *Anders Henrik Winter,* andra kapellan här 17 okt. 1810, blef förste kapellan 1826.

Gustaf Adolf Aschan, kapellansson från Koskis, f. 18 juni 1794, prestvigd 20 apr. 1816, andra kapellan i Jokkas 1 maj 1826, vice pastor 1832. Död 27 aug. 1832.

Gift med *Sofia Gustava Arwidsson,* f. 20 juli 1796, pastorsdotter från Laukas. Af deras 6 barn nämnas här: I *Peter Adolf,* f. 18 okt. 1818, lektor vid Kuopio gymnasium, gift med *Elise Aspelund.* Barn: 1 *Hedvig Sofia.* 2 *Rudolf.* II *Agatha Sofia,* f. 25 aug. 1820, gift 1841 med lektorn *Gabriel Maurits Wænerberg.* Deras barn: 1 *Ines Sofia,* f. 6 nov. 1842, död 30 mars 1866, gift med fältprosten *Klemens Johan Gabriel Sirelius.* 2 *Torsten Adolf.* student och 3 *Alfhild Helena.* födde 25 maj 1846. 4 *Maurits Agathon,* f. 29 juli 1849. 5 *Irene Agatha* och 6 *Mathilda Olivia,* födde 15 febr. 1853. 7 *Elin Oihonna,* f. 23 apr. 1859. III *Amalia Charlotta,* f. 1823, gift med skolrektorn i Borgå *Karl Henrik Forsius.* Barn: 1 *Agnes Sofia.* 2 *Naëmi.* 3 *Walter.* 4 *Bertha.* 5 *Elin* och 6 *Anna.* IV *Mathilda Gustava,* f. 1825, gift med kaptenlöjtnanten *Ferdinand Carlstedt.* Barn: 1 *Mathilda.* 2 *Johanna.* 3 *Lydia.* 4 *Mimmi.* 5 *Ivar.* 6 *Rudolf.* 7 *Elin.* V *Karl Achates,* f. 21 aug. 1827, konrektor i Helsingfors, gift med *Mathilda Helena Wænerberg,* sjökaptensdotter. Deras barn: 1 *Karl Allan.* 2 *Adolf Ossian.* 3 *Maria.* 4 *Linda Emilia.* 5 *Edit Sofia.* VI *Olivia Karolina,* f. 1830, gift med possessionaten *Emil Bjugg.* Barn: 1 *Karl Emil.* 2 *Laura.* 3 *Mauritz Alarik.* 4 *Fanny Augusta.* 5 *Bertha Charlotta.* 6 *Arthur.* 7 *Hjalmar.*

Abraham Poppius, andra kapellan 1833, blef förste kapellan 1834.

Karl Gustaf Nordström, kapellan här 30 dec. 1834, blef pastor i Puumala 1855.

Adam Sallmén, f. i Heinola 5 dec. 1800, prestvigd 19

dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Suomenniemi, Jämsä, Korpilaks, Sysmä, vice pastor 1854, kapellan här 15 okt. 1856. Död 24 dec. 1863.

Gift med *Karolina Elisabet Wahlberg*, kapellansdotter från Gustaf Adolfs soken, f. 28 nov. 1824. Barn: 1 *Adam Hjalmar*, f. 28 mars 1851. 2 *Agnes Elisabet*, f. 16 jan. 1855. 3 *Arvida Charlotta*, f. 19 aug. 1857.

Aaron Lundström, f. i Kuopio 9 dec. 1820, student 1842, prestvigd i Borgå 26 aug. 1844, flyttade till Ingermanland 1848, tjenstf. pastor i Serebeta 22 mars 1848, ordinarie pastor 22 apr. 1849, kapellan i Jokkas 1864. Död 19 febr. 1867, utan att tillträda.

August Magnus Tolpo, f. i LojoNummis 5 okt. 1819, prestvigd 27 juni 1849, tjenstgjorde sedan i Säkkjärvi, predikant vid spinnhuset i Willmanstrand 30 juni 1858, vice pastor 1860, kapellan här 1867.

JOROIS.

Omkring år 1631 uppkom *Jorois* kyrksoken sålunda, att dertill togos Jorois, Järvikansa, Mäkiöis tiender från Jokkas; Hietais, Suontie och Syväsilta tiender från Pieksämäki och Kaitais och Rokoniemi tiender från Sääminki kyrksoken. Församlingen antog redan i början tvenne tjenstgörande prester: pastor och kapellan.

Kyrkoherdar.

Marcus Aeschilli 1631—1649, var år 1650 död.

Canutus Matthiæ 1649—1659, död 1659.

Gift med *Anna Michelsdotter*.

Thomas Laurentii Ischanius 1662—1675. Dog 15 mars 1675. Barn: 1 *Anders*, prest. 2 *Karin*.

Sigfridus Gustavi Porthanus, son till borgaren i Wiborg *Gustaf Bengtson Porthan*, krigsprest vid öfverste Bernhard von Gierdtens regimente, fördes som fången till Polen, kapellan i Jokkas 1666, pastor här 1676. Död 1693. Barn: 1 *Henrik*, pastor i Wiitasaari. 2 *Prudentia*,

gift med kapellanen i Wiitasaari, sedermera pastorn i Thusby *Benedikt Ignatius.*

Samuel Jacobi Simalinus, kapellan i Ruokolaks 1689, pastor här 1694 till år 1711.

Nils Lång, andra kapellan i Pieksämäki 1697, kapellan i Hirvensalmi 1699, pastor här 1712, togs till fånga och afled i Åbo.

Gift med *Susanna Curnovia,* enka efter pastorn i Pieksämäki *Klas Collan.* Barn: 1 *Mårten.* 2 *Nils* och 3 *Margareta.*

Under den stora ofreden voro här interimspastorer: *Anders Cajander* 1714—1715.

Mag. *Kristofer Bonsdorff,* österb., magister 1700, kapellan i Kirvus 1704, pastor i Jorois 1715. Död 1720.

Gift med *Anna Heintzius,* pastorsdotter från Jääskis, som från Jorois flyttade till Kirvus och derifrån till Borgå, der hon dog 20 febr. 1760. Barn: 1 *Katarina,* f. 1708, döfstum, uppbrändes lefvande af kosacker 12 okt. 1741 i Kirvus by. 2 *Elisabet,* gift 1732 med konstabeln vid artilleriet *Magnus Hjelmman.* 3 *Peter,* f. 23 febr. 1719, pastor i Hauho.

Erik Collanus, var kapellan här och interimspastor 1721—1724.

Johan Limatius, kapellan i Kangasniemi 1704, ordinarie pastor här 1724. Död 1731.

Gift med *Katarina Lithovius.* Barn: I *Aaron,* pastor i Padasjoki. II *Johan,* kapellan i Puumala. III dotter, gift med kapellanen i Kangasniemi *Samuel Krogerus.*

Klas Molander 1732—1742, var förut kapellan i Rantasalmi. Död 17 febr. 1742.

Barn: 1 *Brita Helena,* gift 1:o med kapellanen i S:t Michel *Georg Aschan* och 2:o med pastorn i Sulkava *Krist. Herman Carlqvist.* 2 *Hedvig Margareta,* f. 1735, dog ogift.

Aaron Molander, var kapellan i Sulkava, erhöll under ryska väldet af konsistorium i Åbo 30 maj 1743 fullmakt på pastorsbeställningen här, men blef redan samma år pastor i Tohmajärvi och tillträdde icke Jorois pastorat.

Erik Anders Thun, prestvigd 1736, kapellan i Wekkelaks 27 juni 1738, men flyktade under kriget derifrån och erhöll sedan fullmakt å pastorstjensten i Jorois 1743. Död 11 maj 1744.

Gift 1738 med *Margareta Helsingius,* enka efter kapellanen i Wekkelaks *Joel Petræus,* och död 21 aug. 1756. Barn: I *Kristina Margareta,* f. 17 dec. 1739, gift 1765 med stabskaptenen *Jakob Corsberg* och död 1766. II *Erika Katarina,* gift 1:o 1764 med rådmannen *Kristian Scheele,* som var son till handlanden *Johan Fredrik Scheele* och *Anna Maria Sofia Engelberg,* och dog 1777. Deras barn: 1 *Gottfried Kornelius,* f. 16 nov. 1766. 2 *Maria Katarina,* f. 28 jan. 1768. 3 *Margareta Elisabet,* f. 18 febr. 1771. 4 *Erik Johan,* f. 12 febr. 1773.

Mag. *Abraham Poppius,* pastor i Jorois 12 dec. 1745, prost 1755, blef pastor i Pieksämäki 1765.

Daniel Tuderus, prestvigd 30 apr. 1740, kapellan i Sulkava 28 apr. 1744, vice pastor 1755, pastor i Jorois 28 jan. 1766. Död 18 mars 1769.

Gift med *Katarina Elisabet Wadsten.* Af deras 9 barn nämnas här: I *Gabriel,* f. 1754, pastor i Leppävirta. II *Eva Lovisa,* f. 1754, gift med kapellanen i Mörskom *Samuel Polin.* III *Abraham Wilhelm,* f. 1756, pastor i Karis. IV *Maria Elisabet,* gift 1779 med apothekaren i Kuopio *Johan Henrik Långhjelm.* Deras barn: 1 *Susanna Maria,* f. 16 mars 1782. 2 *Anna Elisabet,* f. 28 juni 1784. 3 *Johan Georg,* f. 26 febr. 1786. 4 *Anders Henrik,* f. 6 sept. 1791. 5 *Gabriel Wilhelm,* f. 2 mars 1797. V *Gustaf Adolf,* f. 1766, kommissionslandtmätare, gift med *Anna Charlotta Westermark,* som dog 1813. VI *Johan,* landtbrukare i Jääskis, död 1808.

Elias Paldanius, prestvigd 26 jan. 1740, bataljonspredikant vid Savolax infanteri regimente 1750, regimentspastor 1758, pastor här 7 nov. 1770, prost 1780. Död 24 juli 1793, 69 år gammal. Uti konsistorii protokoll för 19 febr. 1794 läses, att kongl. maj:t, i anseende till andragna synnerliga, bevekande skäl och omständigheter samt för

att lemna vedermäle af det nådiga välbehag, hvarmed kongl. maj:t alltid anser så hedrande tänkesätt och ett så utmärkt berömligt förhållande, hvarföre prosten Paldanius, enligt konsistorii och landshöfdinge-embetets i Kuopio sammanstämmande intyganden i lifstiden gjort sig känd, i nåder beviljat icke allenast det sökta dubbla nådåret utan äfven derutöfver ännu ett tredje till enkans och de oförsörjda barnens understöd.

Gift 1:o med .... *Alopæus,* pastorsdotter från Leppävirta och 2:o med *Margareta Sipelius,* död 1800, pastorsdotter från Fredrikshamn och stjufsyster till Paldanii första hustru. Barn: **A** *Elias Paldani,* f. 4 juli 1758, student i Åbo 1776, major och lärare vid Haapaniemi kadetskola, död 10 jan. 1831. Gift med *Juliana Grotenfelt,* kaptensdotter. Deras barn: I *Karl Magnus,* dog som löjtnant 20 febr. 1830. II *Anna Margareta,* f. 1794, gift 1816 med possessionaten i Järvenpää *Gustaf Grotenfelt,* som dog 1860. Deras barn: 1 *Nils Karl Elias,* f. 1817, hofrättsråd, död 1868, gift år 1844 med *Ottiliana Johanna Crusell,* f. 1823. Deras barn: *a) Nils Gustaf Maximilian,* f. 1846. *b) Karl Herman Ossian,* f. 1848. *c) Edit Alexandra Natalia,* f. 1849. *d) Nils Berndt Armas,* f. 1851. *e) Karl Gustaf Johannes,* f. 1855. 2 *Anna Ottiliana Juliana,* f. 1820. 3 *Katarina Charlotta Natalia,* f. 1821. 4 *Gustaf Henrik,* f. 1826. 5 *Amanda,* f. 1830. 6 *Herman Berndt,* f. 1833. III *Berndt Elias,* häradshöfding, död 1867, var gift 1:o med *Elisabet Kruskopf,* häradshöfdingedotter, 2:o med *Emilia Melartopæus,* pastorsdotter från Lempala och enka efter ritläraren, häradshöfding *Peter Adolf Kruskopf,* bror till Paldanis första fru. IV *Nils Johan,* häradshöfding, död 12 sept. 1867, gift 1:o med *Emilia Lovisa Kruskopf,* som dog 5 apr. 1850 och hade 8 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Oskar,* f. 16 maj 1830, magister 1853, landtmätare. 2 *Bernhard,* f. 27 dec. 1831, magister 1853, drunknade 1858. 2:o med .. **B** *Magnus,* kapellan i Jorois. **C** *Anna Kristina,* gift med fadrens efterträdare. **D** *Johan,* f. 11 okt. 1771, student 1791, auditör vid karelska dragonerna, lagman, död 30 jan.

1833. Gift med *Maria Hartvall,* majorsdotter. De hade en dotter, som dog ung. **E** *Hedvig Maria,* dog ogift. **F** *Margareta,* gift med häradshöfdingen *Tolpo.* Barn: I *Margareta Eufrosyne.* II *Agatha Maria,* gift med löjtnanten *Aurenius.*

Klas Henrik Awelin, bondson, f. 6 juli 1762, student 1784, prestvigd 23 sept. 1784, tjenstf. regimentspastor vid Savolaks infanteri regimente, ordinarie 24 apr. 1791, pastor här 27 nov. 1794. Död 8 mars 1808. Var mindre ordentlig i sin diet.

Gift med *Anna Kristina Paldani,* företrädarens dotter. Barn: I *Agatha Sofia,* f. 1795, dog ogift. II *Klas Johan,* f. 11 aug. 1796, student 1813, blef jurist. III *Henriette Margareta,* f. 1797, gift med häradshöfdingen *David Alopæus.* Om deras barn se ofvanföre p. 71. IV *Fredrika Maria,* f. 1801, ogift.

Mag. *Zacharias Wahlstén,* aboënsis, rektor vid Borgå pädagogi 1805, prestvigd 17 okt. 1805, kollega superior i Kuopio 30 aug. 1809, pastor i Jorois 15 juni 1811, installerad 29 sept. och död 13 okt. 1811.

Gift 1806 med *Ulrika Lovisa Krook,* som dog 1809 och var dotter till tjenstf. landträntmästaren *Krook* och *Ulrika Eleonora Saxbeck.* Barn: *Laura Lovisa,* ogift.

Johan Heinricius, prestvigd 3 mars 1791, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Mäntsälä, Puumala och Lovisa, bataljonspredikant vid Savolaks infanteri regimentet 1800, vice pastor i Jorois 1806—1808, pastor vid förenämnde regimente 3 apr. 1807 och åtföljde regimentet från krigets början 1808 till dess slut, tjenstgörande sist vid finska första fältbataljon i Sverige till 10 juni 1810, fältprost 1 maj 1810, pastor här 27 febr. g. st. 1816. Död 3 juli 1821, 55 år gammal.

Gift med *Hedvig Charlotta Forsius,* som dog 13 febr. 1844, var pastorsdotter från S:t Michel och enka efter kapellanen *Johan Henrik Norring.* De hade ett barn.

Gustaf Winter, kapellansson från Jokkas, f. 6 apr. 1786 (1784), prestvigd 23 juni 1809, tjenstgjorde sedan i

Leppävirta, Jokkas, Mäntyharju, Jorois, pastor här 13 maj 1824. Död 8 juni 1837.

Gift 1824 med *Anna Gustava v. Essen*, dotter till öfversten *Magnus Wilhelm v. Essen*. De hade 7 barn, af hvilka sonen *Adolf Magnus* blef kapellan i Gustaf Adolfs soken.

Gustaf Gräsbeck, f. 5 apr. 1796, prestvigd 26 okt. 1818, tjenstgjorde sedan i Perno och Rantasalmi, kapellan i Jorois 22 okt. 1823, vice pastor 1829, pastor här 14 jan. 1839, prost 1842. Död 30 sept. 1848.

Gift med *Hedvig Kristina Järnefelt*, som dog 2 okt. 1846. Barn 10, af hvilka här nämnas: 1 *Johan Gustaf*, f. 11 juni 1825, kapellan i Kymene. 2 *Adolf Fredrik*, f. 4 aug. 1828, kapellan i Fredrikshamn. 3 *Gustava Maria*, gift med pastorn i Kronoborg *Adolf Emerik Olsoni*.

Mag. *Karl Alexander Lillström*, f. i Iiti 28 febr. 1812, student 1830, magister 1836, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstf. predikant vid finska lifgardets skarpskyttebataljon 5 maj 1841, vice pastor 1843, ordinarie predikant vid nämnde bataljon 30 juli 1846, pastor i Jorois 30 jan. 1850, fältprost 17 dec. 1851.

Gift 1846 med *Anna Sofia Brandt*, handelsmansdotter från Borgå och enka efter pastorsadjunkten *Johan Adolf Järnefelt*.

Kapellaner.

Canutus Matthiæ, kapellan här 1635—1649, blef pastor.

Jonas Laurentii 1650—1673.

Henricus Krogerus 1675—1712.

Ericus Collanus 1718—1728, blef kapellan i Rantasalmi.

Henrik Voigt, kapellansson från Loimjoki, prestvigd af biskop Gezelius i Borgå, tjenstgjorde sedan i Jämsä och Jorois, kapellan här 1728—1734. Hade en injurienprocess med församlingens pastor Johan Limatius och kronolänsmannen Henrik Tihlman „för det han sagt dem innehafva konungens fullmakt såsom skälmar, emedan de conniverade

att frustrera kongl. maj:ts intrader uti mantalspenningars indrifvande, och alla rika, som kunde erlägga dem, blefve med deras folk och tjenstehjon eximerade". Denne process föranledde honom att lemna Jorois och begifva sig öfver ryska gränsen till sin morbror, pastorn i Hatula (= S:t Andreæ) Samuel Alopæus, hvilken rekommenderade honom till sin bror Johan Alopæus i Gubanits, som tog honom till kapellan i sin församling. Men i ministeriel väg blef han, som enligt hofrättens dom var öfverbevist om crimen laesæ majestatis, af svenska regeringen återfordrad och under bevakning transporterad tillbaka 1735. Utom fängelsestraff, hvartill han blef dömd, miste han sitt embete och flyttade 1737 öfver gränsen till ryska sidan.

Karl Etholenius, kapellan här 25 jan. 1735. Död 1743. Gift med *Anna Salenius.*

Gustaf Hällman, kapellan här 15 febr. 1743. Häktades för det mord han begick på sin hustru 30 apr. 1748, men slapp på flykten och blef sedermera funnen död i en å, vid pass 2 mil från kyrkan.

Gift med *Brigita Kristina Tavast,* som dog 1 maj 1748, i följd af de hugg och slag, hvarmed hennes man öfverföll henne. De hade 4 barn.

Henrik Montan, kapellansson från Leppävirta, kapellan här 22 nov. 1749. Död 22 juni 1776.

Gift 1745 med *Anna Silander,* som afled före sin man.

Johan Silander, prestvigd 28 aug. 1755, kapellan här 25 febr. 1777, vice pastor 28 apr. 1781. Död 17 sept. 1793.

Gift med *Maria Charlotta Frondell,* pastorsdotter från Pieksämäki. Barn 5, af hvilka *Johan Henrik,* f. 20 maj 1773.

Magnus Paldanius, pastorsson, f. 1763, student 1783, prestvigd 1 dec. 1784, kapellan här 7 mars 1795. Död 8 nov. 1822.

Gift med *Anna Oxman,* f. 1769. Barn: I *Magnus.* II *Karl.* III *Helena Kristina.* IV *Anna Margareta,* dog ogift. V *Johanna.* VI *Elisabet.* VII *Samuel,* tingsnotarie.

Gustaf Gräsbeck, kapellan här 22 okt. 1823, blef pastor 1839.

Karl Gustaf Wargentin, kapellan här 16 febr. 1842, blef kapellan i Kangasniemi 1847.

Fredrik Alexander Hypén, f. i Rantasalmi 2 juli 1814, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Jorois och Libelits, kapellan i Jorois 10 maj 1848, vice pastor 1853.

Gift 1850 med *Gustava Salonius,* dotter till fältrevisorn *Karl Salonius* och *Johanna Tujulin.*

JOUTSA.

Då Gustaf Adolfs soken blef eget pastorat år 1784, förordnades tillika, att ett kapell skulle inrättas i *Joutsa,* hvilket 29 sept. 1786 ändrades sålunda, att i församlingen skulle anställas tvenne kapellaner, den ena för moderkyrkan och den andra för Leivonmäki, hvarest då redan fanns ett bönehus, intill dess en kyrka hunne i Joutsa by uppföras och ett boställe anskaffas. År 1798 inlöstes och bebygdes ett bol i Joutsa och kapellanen flyttade dit, men höll gudstjenst i Leivonmäki bönehus ända till år 1813, då Joutsaboerne fingo sin kyrka färdig. Kapellet kallades derföre än Joutsa än Leivonmäki. Den 23 januari 1860 biföll hans kejserl. maj:t till Joutsa kapellboers anhållan, att af Joutsa kapell få bilda en egen konsistoriell kyrkoherdelägenhet med Joutsa såsom moderförsamling och Leivonmäki såsom kapell derunder, dock sålunda, att kapellanstjensterne i Joutsa och Leivonmäki bibehållas oförändrade.

Kapellaner.

Thomas Neovius, kapellansson från Luhanko, f. 7 juli 1756, prestvigd 16 juni 1779, kapellan i Luhanko 18 sept. 1782, kapellan Joutsa 4 apr. 1789, bodde till år 1798 i Leivonmäki och derefter i Joutsa, blef kapellan i Kärkölä 13 nov. 1805, men dog 20 mars 1806.

Gift med *Fredrika Gustava Wrangel,* som dog 21 aug. 1825. Af deras 7 barn nämnas här: I *Otto Henrik,* f. 1782, kapellan här. II *Jakob Fredrik,* f. 1786, pastor i Kerimäki. III *Johan Adolf,* f. 1787, pastor i Sortavala. IV *Ebba Gu-*

stava, dog ogift 1833. V *Anders Fabian*, f. 1793, pastor i Pielavesi. VI *Anna Maria Prudentia*, gift med provisorn *Abraham Wilhelm Streng* i Luhanko. VII *Agatha*, gift 1827 med konrektorn i Lovisa *Jakob Herman Sirén*.

Gustaf Lönnblad, kapellan här 8 okt. 1806, blef kapellan i Jaakimvaara 1825.

Otto Henrik Neovius, kapellansson, f. 6 jan. 1782, prestvigd 12 maj 1807, tjenstgjorde sedan i Asikkala, Korpilaks, Jämsä, Rautalampi, Pieksämäki, Nurmijärvi, Gustaf Adolfs soken, kapellan här 30 dec. 1828, vice pastor 1830. Död 15 jan. 1834.

Gift med *Maria Borgenström*. Af deras 5 barn blef sonen *Thure* jurist.

Klas Kristian Albert Tötterman, f. 29 mars 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Rantasalmi, Heinävesi, Maaninka, fånghuspredikant i Kuopio 24 juli 1833, kapellan i Joutsa 1 apr. 1835, vice pastor 1843. Död 26 febr. 1847.

Gift 1828 med major Stenroths dotter.

David Johan Aspelund, f. i Leppävirta 5 maj 1815, prestvigd 16 dec. 1840, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Hauho, Tuusniemi, Suonenjoki, Rautalampi, Asikkala, kapellan i Kivijärvi 10 apr. 1850, men tillträdde ej denna lägenhet, emedan han blef kapellan i Joutsa 19 mars 1851, vice pastor 1851.

Kyrkoherde.

Robert Wilhelm Brummer, f. i Sysmä 14 apr. 1817, prestvigd 14 aug. 1844, bönehuspredikant i Uurais 28 juni 1848, vice pastor 1856, pastor här 1865.

JOUTSENO.

Joutseno församling uppkom omkring år 1639 sålunda, att dertill togos från Taipalsaari soken Haukilaks, Joutseno, Karstunranta, Pätilä och Jänhiä byar, från Ruokolaks soken Korpis, Korvenkanta, Meltola, Rantakylä och Mietin-

saari byar, från Jääskis soken Suokuma by och från Lappvesi soken Leppälä, Marttila, Nevala, Ravaltila, Lipiälä, Jokela, Winkilä, Eiskola, Karjalais, Anola, Myllärilä, Hyvättilä, Karhula, Tujula och Parjala byar.

Kyrkoherdar.

Johan Laurentii Herkepæus, men kallar sig i sina underskrifter *Taipalensis*, pastorsson från Taipalsaari, den förste pastor här 1639—1661. Erhöll 12 juni 1641 ett ödeshemman om en tredjedels skatt till pastorsbol.

Gift med *Brita Jöransdotter Jundoin*, hvilken enligt kongl. bref af 13 juli 1669 åtnjöt 6 tunnor spanmål till årligt underhåll. Barn: *Josef*, dog ung 1664.

Georgius Johannis Joutsenius eller *Jousenius*, såsom han sjelf skref sitt namn, pastor här 1662—1697. Huruvida han var son till företrädaren, såsom säges i anteckningarne i Joutseno kyrkobok, måste lemnas oafgjordt. Hans bror *Peter*, som var militär, kallade sig *Svan*. Han dog 1697.

Barn, sönerne: 1 *Olaus*, som kallade sig *Svanæus*. 2 *Georg*, och döttrarne: 3 *Brigita*, gift med coadjutorn, sedermera kapellanen i Joutseno *Johannes Martini*, hvilken vi förmoda vara samma man, som under den stora ofreden först var kapellan och sedan pastor i Kristina och fader till pastorn i Mäntyharju *Zacharias Cygnæus*. 4 *Maria* och 5 *Karin* [1]).

Petrus Johannis Frisius, kapellan i Tuulois 1684—1691, pastor vid nationella finska församlingen i Stockholm,

---

[1]) I *Ison vihan historia* af *Y. Koskinen*, p. 364, berättas, att en prestdotter från Joutseno *Annikka Svahn* blef efter Wiborgs intagning tillika med 10 andra qvinnor i en skog tillfångatagen, afförd till Petersburg, der hon 6 jan. 1713 omdoptes till *Uliana*, och jemte 50 andra fångna qvinnor sattes till dragon vid Wologda dragonregimentet och i denna egenskap följde med hären till Finland, blesserades uti aktionen i Pelkane, men tillfrisknade och bivistade slaget i Storkyro 1714. Hvad dessa qvinnor gjorde tvungna, detsamma gjorde en gårdsdotter frivilligt, då hon lät enrollera sig som soldat för eget hemman. Se *J. Tengströms Handlingar* VI. 13. *Annikka Svahn* var måhända dotter till kapellanen här *Benjamin Svahn*.

riksdagsman derstädes 1697, erhöll konungens fullmakt till Joutseno pastorat 1697. Död 1703.

Gift med *Katarina Herkepæus.*

Bartholdus Ithimæus, student 1692, kollega supremus i Wiborg 1696—1703, pastor här 1703. Död 1709.

Gift med *Dorothea Krabbe.*

Matthias Jahnsonius, var biskopens vice pastor i Luumäki 1702—1710, förestod denna församling 1713—1716, kom sedan till Kristina.

Bartholdus Erici Mathænius, prestvigdes 1694, tjenstgjorde sedan hos sin svärfader vid hospitals- och sjukstuguförsamlingen i Pantsarlaks, derefter år 1710 i Willmanstrand, insattes af guvernören i Wiborg till pastor i Joutseno 1716. Var begifven på fylleri och vanskötte församlingen, höll samtal med sina åhörare från predikstolen, och blef omsider blind och af biskop Gezelius afsatt 1723.

Gift med dottern till pastorn i Pantsarlaks *Jak. Agermannus.*

Gustaf Lilius, var esquadronspredikant och gjorde ett fälttåg 1719 till Norska fjällarne, der han förfrös och mistade sitt ena öga, insattes af biskop Gezelius till interims pastor här 5 febr. 1723 och erhöll sedermera konglig fullmakt af 5 apr. 1725. Död 1 mars 1731. Var en gudfruktig och nitisk lärare [1]).

Gift med *Katarina Heintzius,* pastorsdotter från Jääskis. Barn: I *Gustaf,* pastor i Wederlaks. II *Michael,* pastor i Jääskis. III *Anna Katarina,* gift med pastorn i Jääskis *Peter Warell.* IV *Sofia Elisabet,* gift med kapellanen i Klemis *David Gestrin (?).* V *Maria Kristina,* gift med kapellanen i Jääskis *Matthias Ahlqvist.*

Henrik Salmenius, konrektor i Nyslott 1724—1732,

---

[1]) Slägten skall härstamma af bondfolk i *Rainio* by af Karkku soken, deraf de första ättlingarne tagit sitt namn och kallat sig *Rainenius. Johan Henrici Rainenius,* som disputerade *De liliis,* blef magister och pastor i Längelmäki och skall varit den förste, som kallade sig *Lilius.* Se *Strandbergs Herdaminne* I. 287 och 290. Pastorn i Joutseno *Gustaf Lilius* var sannolikt son till pastorn i Messuby *Gustaf Lilius,* som dog 1706.

pastor här 1732. Önskande komma under sin förra öfverhet, erhöll han på begäran dimission till Borgå stift 9 jan. 1747 och blef samma år curam gerens i Sulkava och sedan pastor i Puumala.

Anders Giös, sågskrifvareson från Kymene, föddes i Sjundeå soken i Nyland, konsistorii notarie och domkyrkosyssloman i Fredrikshamn 1744, prestvigd i Fredrikshamn 1748, pastor i Joutseno med justitie kollegii fullmakt af 15 juni 1748. Död 16 apr. 1779.

Gift med *Anna Starck*, dog 16 apr. 1779, dotter till landtkommissarien *Peter Starck*. Af deras 11 barn dogo några i ungdomen, de öfriga voro: I *Johan*, fadrens efterträdare. II *Georg*, f. 13 febr. 1752, räntmästare i Fredrikshamn, död 18 juni 1800. Gift med *Elisabet Helena Costian*. Deras barn: 1 *Anna Elisabet*, f. 25 apr. 1792. 2 *Maria Magdalena*, f. 17 apr. 1794. 3 *Georg Henrik*, f. 4 maj 1796. III *David*, f. 10 febr. 1754. IV *Anna Magdalena*, f. 8 apr. 1756. V *Agatha Johanna*, f. 6 sept. 1760. VI *Maria*, f. 12 nov. 1762. VII *Daniel*, f. 15 jan. 1764, förste sekret. vid provincial-kansliet i Willmanstrand, sedan kamrer och kollegii assessor, död 1832. Gift med *Agneta Helena Wulffert*. VIII *Anders*, magister och vice pastor.

Mag. *Johan Giös*, f. 3 febr. 1750, student 1769, magister 1775, prestvigd 1773, vice pastor samma år, pastor här 23 apr. 1781, prost 1790. Död 6 januari 1800.

Gift 1:o med *Maria Margareta Langell*, som dog 17 apr. 1796 och var pastorsdotter från Willmanstrand. 2:o med *Helena Elisabet Stråhlman*, som dog 21 dec. 1801 och var dotter till häradsbokhållaren *Johan Henrik Stråhlman*. Barn: I *Anna Maria*, f. 23 juli 1782, gift 1808 med kronolänsmannen i Taipalsaari *Joakim Henrik Sallmén*. II *Anders*, kapellan här. III *Helena Agatha*, f. 29 jan. 1787, gift 1:o med kapellanen i Taipalsaari *Elias Löflund* och 2:o med kronolänsmannen, löjtnanten *Andersin*. IV *Johan*, f. 13 aug. 1788, kronolänsman i Savitaipale, död 2 febr. 1832. Gift med *Eva Kristina Londén*. Barn: *Anders Johan*, f. 1813, student 1832, arkivarie vid finska statssekre-

tariatet. V *Karl,* f. 3 febr. 1791, stabsläkare. VI *Fredrik,* f. 2 maj 1793, student 1811, stabskapten, häradsskrifvare, gift med *Maria Sofia Wargentin,* pastorsdotter från Taipalsaari. VII *Juliana Margareta,* f. 10 apr. 1796.

David Platan, kapellansson från Savitaipale, f. 17 jan. (18 febr.) 1753, student 1771, prestvigd 1776, vice pastor 1785, kapellan i Savitaipale 1789, pastor här 1802. Död 15 nov. 1807.

Gift med *Ulrika Winter,* pastorsdotter från Savitaipale, f. 1767 och död 1807. Barn: I *Peter,* f. 1786, kapellan i Jaakimvaara. II *Eva Johanna,* f. 1787, gift med kapellanen i Savitaipale *Adolf Fredrik Mennander.* III *Gustava Kristina,* f. 1790, gift med kapellanen i Wederlaks *Fredrik Johan Ahlqvist.* IV *Maria,* f. 1792, gift med kapellanen i Nykyrka *Herman Emanuel Hornborg.* V *Johan Fabian,* f. 1794. VI *Katarina Fredrika,* f. 1796, gift med kapellanen i Kuolemajärvi *Anders Henr. Hornborg.* VII *Jakob,* f. 1799, apothekare. Gift med *Katarina Åberg.* Deras barn: en son och en dotter *Mathilda,* som 1854 blef gift med löjtnanten *Alexander Emil Winter,* son till koll. assessorn *Alex. Emanuel Winter.* VIII *Fredrik David,* f. 1801, öfverste, gift 1837 med *Henrika Gustava Lovisa Standertsköld,* f. 1804, kaptensdotter. IX *Ulrik Adolf,* f. 30 apr. 1805, ingenöröfverste. X *Charlotta Elisabet,* f. 5 maj 1807, ogift.

Karl Jakob Ignatius, pastorsson från Ruokolaks f. 6 aug. 1778, student 1796, prestvigd i Fredrikshamn 1800, vice pastor 1804, lärare vid kretsskolan i Willmanstrand 1809—1810, pastor här 1809. Död 11 jan. 1812.

Gift med *Katarina Elisabet Brunnerus,* f. 1775, kapellansdotter från Rautjärvi, död 14 nov. 1844. Barn: I *Karl Henrik Jakob,* gymnasii adjunkt i Wiborg. II *Katarina Margareta,* f. 9 okt 1811, gift 1837 med landtmäteri auskultanten *Edvard Wilhelm Castegren.* De hade flere barn.

Johan Ahlberg, besökareson från Åbo, f. 24 sept. 1768, (23 juni 1773). Anmälte sig i Borgå till prestexamens un-

dergående, men afvisades för det han lägrat klockarens i S:t Mårtens soken dotter *Lena Sofia Widberg,* under äktenskapslöfte och blifvit med henne förelyst, men sedermera öfvergifvit henne. Prestvigdes sedermera i Wiborg och tjenstgjorde inom Wiborgs stift som adjunkt, blef predikant vid Helsinge regimentet i Sverige och curam gerens i Alsicke soken, nära Upsala. Insattes på gäldstugan i Stockholm, men slapp derifrån på flykten och blef lärare vid folkskolan i Kexholm 1805, adjunkt hos pastor *Toppelius* i Toksowa 1806, suspenderades af justitie kollegium för irrlärighet och begaf sig till Wjatka, blef prest för dervarande lutheraner och anlade en flickskola derstädes. På baron *Gust. Maur. Armfelts* begäran anställde biskop *M. J. Alopæus* under sin visitationsresa på Sakkula prestgård pastoralexamen med föreståndaren för adeliga skolinrättningen i Wjatka Johan Ahlberg den 28 dec. g. st. 1811, hvarpå han, förrän ens ansökningstiden till Joutseno lediga pastorat hann utgå, utverkade sig utan förslag kejserlig utnämning till Joutseno kyrkoherdelägenhet den 18 apr. 1812. Försedd med pastorsfullmakt bosatte Ahlberg sig, för att afbida nådårens utgång, i Tavastehus stad, der hans fru inrättade en fruntimmerspension. Derifrån insände han till domkapitlet ett af professor Josef Pippingsköld utfärdadt bevis af innehåll, „att Ahlberg år 1793, då han studerade i Åbo, blifvit af en öfverdådig karl med en sten så illa slagen på venstra tinningen, att venstra sidobenet af hufvudskålen blifvit bräckt och nedtryckt och att följderna efter en så svår åkomma på hufvudet ej vore tvetydiga. Om förståndet kan blifva orubbadt, som ej alltid händer, pläga dock svåra plågor inställa sig och blifva vid tilltagande ålder nästan odrägliga“ m. m. I stöd af detta läkarebetyg anhöll Ahlberg om permission på ett eller två år, att få vistas utom Joutseno församling, sedan han likväl först blifvit installerad i sitt kyrkoherdeembete. Redan förut hade en man, som önskade, att den af fru Ahlberg i Tavastehus inrättade fruntimmersskola skulle äga bestånd, anhållit hos biskopen om tjenstledighet för Ahlberg och

bland annat anfört: „Ahlbergs hela förtjenst, i afseende å den skolanstalt, för hvilken jag intresserar mig, är den, att han är sin hustrus man; hvaremot hans förtjenster, relativt till det presterliga kall han bekläder och nyttan af hans inställande till tjenstgöring, är en sak jag gerna undviker att bedömma. Detta är emellertid ett ämne, som ej kan hafva undfallit hr biskopens uppmärksamhet eller dess behjertande“. Konsistorium beviljade honom tjenstledighet intilldess han förmådde lemna konsist. bevis derpå, att han både till kropps- och sinneskrafter och förmögenheter blifvit så återställd, att han med säkerhet kunde oafbrutet förvalta kyrkoherde-embetet, och tillförordnade en curam gerens i Joutseno. Icke dess mindre infann sig Ahlberg i Joutseno och ville deltaga i tjenstgöringen, men som han derunder åstadkom förargelse i församlingen, bland annat första juldagen 1814, då han i berusadt tillstånd predikade öfver texten: „syökäätte sitä lihavata ja juokaatte sitä makeata“ Nehem. 8: 10, förständigades curam gerens, att ej låta Ahlberg befatta sig med tjenstgöringen. Häröfver klagade kyrkoherden Ahlberg hos generalguvernören. Under samma tid hade en bonde från Joutseno till konsistorium inlemnat en egenhändigt skrifven klagoskrift, angående Ahlbergs förhållande. Sålunda kommo klagomålen till undersökning vid verdslig domstol, hvilken 1816 bötfällde kyrkoherden Ahlberg för fylleri och förargelse under gudstjensten i kyrkan till 50 daler s:mt och uppenbar kyrkoplikt, och konsistorium förklarade honom förlustig sitt presteembete, hvilket allt hans kejserl. maj:t genom utslag af 3 dec. 1817 gillade och fastställde. På sin underdåniga ansökning, att af gunst och nåd befrias från det ådömda ansvaret, fick Ahlberg 28 sept. 1818 den mildring, att han, entledigad från sin kyrkoherdetjenst, skulle under dess öfriga lifstid få åtnjuta hälften af kyrkoherdeinkomsterna i Joutseno. Han dog på länelasarettet i Wiborg 24 januari 1820.

Gift med *Dorothea Charlotta Blöcker,* f. i Hanover. Barn: 1 *Johan Magnus* och 2 *Dorothea Charlotta.*

Under Ahlbergs tjenstledighet sköttes tjensten af

Gustaf Adolf Brunou, som var curam gerens här 1814—1822, blef sedan pastor i S:t Michel 1826.

Josef Mäklin, kyrkoväktareson från S:t Petersburg, f. 15 jan. 1775, student i Åbo 1798, prestvigd 21 juni 1798, tjenstgjorde sedan i Walkeala och Fredrikshamn, kapellan i Pyttis 14 sept. 1805, vice pastor 1811, pastor i Joutseno 25 apr. 1820. Död 1 okt. 1838.

Gift med *Ulrika Petronella Horn.* Barn: I *Emilia Henriette,* f. 22 maj 1811. II *Sofia Ulrika,* f. 23 sept. 1813, gift med kapellanssubstituten *Berndt Magnus Zilliacus.* Hon dog 6 nov. 1839. III *Karolina,* f. 16 apr. 1816. IV *Karl Fredrik,* f. 14 jan. 1819, dog som underofficer i Kaukasien. V *Fredrik Wilhelm,* f. 26 maj 1821, professor vid universitetet, gift med *Augusta Elisabet Marie von Tobiesen,* f. 29 juli 1839.

Dokt. *Gabriel Wilhelm Hougberg,* pastor här 8 jan. 1840, blef pastor i Lappvesi 1847.

Gabriel Österberg, f. i Nurmijärvi 10 febr. 1799, prestvigd 17 dec. 1825, tjenstgjorde sedan i Jääskis, Kesälaks, Ruskeala och Wiborg, fånghuspredikant på Svartholm 23 mars 1836, vice pastor 1838, pastors biträde vid finska sjöequipaget 13 sept. 1848, pastor här 24 febr. 1849, prost 23 jan. 1861. Död 4 jan. 1867.

Gift med *Hanna Dorothea Kunde,* sjökaptensdotter. Utan barn.

Mag. *Viktor Mortimer Gadding,* f. i Sysmä 2 maj 1825, tjenstf. kollega i Heinola 1847, d:o i H:fors 1849, elementarlärare i Fredrikshamn 1852, magister 1853, elementarlärare i Heinola 18 juni 1856, prestvigd 1 maj 1857, pastor i Joutseno 17 dec. 1867.

Kapellaner.

Angående bolet för kapellanen produceras här ett dokument af följande innehåll:

Som kapellansbolet i Joutseno soken bevittnas vara ett gammalt kapellansbol, som blifvit af dåvarande riksdrotset grefve Pehr Brahe upplåtet och sedermera anno

1662 på kongl. maj:ts vägnar konfirmeradt; alltså har krono befallningsmannen att låta kapellanen derpå njuta lika vilkor med andra gamla kapellansbol, och jemväl hvad det för rotepenningar af åren 1691—1693 finnes debiteradt derpå afskrifva. Dat. Wiborgs slott den 26 juni 1700.

And. G. Lindehjelm.

Alexander Andersson.

Ericus Martini kapellan här 1650—1670.

Michael Erici 1675—1682.

Benjamin Johannis Swahn, student 1676, kapellan här 1688—1701. Död 1701.

Gift med *Brita Herkepæus.*

Johannes Martini 1702—1710, blef kapellan i Kristina.

Klemens Forsander, kallar sig kapellan i Joutseno åren 1723—1727.

Henrik Hordiander, pädagog i Willmanstrand 1701—1705, tjenstgjorde sedan som prest i församlingarne, kapellan här 1727—1728.

Barn: 1 *Peter,* kapellan i Wederlaks. 2 *Margareta,* gift med klockaren i Rautjärvi *Henrik Londén.*

Peter Warell 1729—1745, blef pastor i Jääskis.

Peter Abrahami Carstenius, pastorsson från Sääminki, f. 1716, student i Åbo 1736, prestvigd i Borgå, men i brist på ledig lägenhet tjenstlös till år 1744, då han kom till Fredrikshamns nya stift och blef kapellan i Joutseno 1745. Uti det tjenstebetyg, som konsistorium i Borgå vid ansökt dimission för Carstenius utfärdade, rekommenderas han sålunda: „att han uti sitt embete visat all oförtruten flit, sorgfällighet och nöjaktig tjenst, såsom en rättskaffens själasörjare egnar och bör samt eljest i sitt allmänna lefverne sig så beskedligen och väl förhållit, att han förtjent ens och hvars goda tycke och kärlek. I anseende hvartill detta consistorium honom till gunstig befordring på det bästa anmäla bordt, anseendes den benägenhet honom sålunda be-

visad varder för en besynnerlig gunst emot sig, och hvilken det med all tacksamhet och behaglig vedertjenst skall veta att alltid erkänna. Borgå den 19 sept. 1744.“ Då pastor Salmenius flyttade från Joutseno, blef Carstenius uppförd på förslag till kyrkoherde, men hans medsökande Michael Lilius angaf honom, att genom öfvertalande och andra olaga vägar hafva förskaffat sig röster till skeende val. Ehuru han blef frikänd från detta tilltal af häradsrätten, ansåg konsistorium sig likväl hafva skäl att utesluta honom från förslaget så mycket mer, som han under samma tid tilltaltes för edsörebrott. Vice pastor 1753. Död 15 maj 1766.

Gift 1746 med *Maria Helena Stråhlman*, kapellansdotter från Kronoborg. Utan barn.

Karl Govinius, kapellan här 30 okt. 1768, blef pastor i Luumäki 1791.

Johan Gabriel Lundan, kapellan här 1792, blef pastor i Klemis 1807.

Anders Hæggroth, pastorsson från Taipalsaari, f. 9 febr. 1784, kanslist vid guvernementsregeringen i Wiborg 1802, aktuarie vid justitie kollegium 1802, student 1804, prestvigd 8 maj (10 sept.) 1805, kapellan här 11 maj 1808, vice pastor 1812. Död 24 nov. 1820.

Gift med *Katarina Kristina Zilliacus*, f. 1791, dotter till häradsskrifvaren *Henr. Bened. Zilliacus* och *Katar. Dorothea Stammeyer*. Barn: 1 *Hedvig Katarina*, f. 19 febr. 1811. 2 *Kristina Amalia*, f. 10 dec. 1812. 3 *Henriette Emilia*, f. 20 juli 1814. 4 *Alexandra Wilhelmina*, f. 17 maj 1816. 5 *Kasimir August*, f. 9 juli 1820, blef militär.

Anders Giös, pastorsson, f. 17 juli 1785, student 1804, prestvigd 18 febr. 1806, tjenstgjorde sedan i Willmanstrand, Jääskis och Wederlaks, kapellan här 24 okt. 1821. Död 28 juli 1828.

Gift 1825 med *Maria Gustava Bernitz*, f. 14 febr. 1794, dotter till kretslandtmätaren *Karl Bernitz* och *Maria Elisabet Löfberg*. Utan barn.

Johan Reinhold Winter, var förut kapellan i Wekkelaks, kapellan här 22 juni 1829, blef kapellan i Kides 1833.

Simon Jusselius, bondson från Jussila hemman i Nackskog by och Thusby soken, f. 10 aug. 1783, prestvigd 1 febr. 1809, kapellan i Thusby 20 sept. 1820, vice pastor 1830, kapellan här 6 sept. 1834. Död 15 mars 1835.

Gift med *Wendla Melartin,* kapellansdotter från Kärkölä, f. 4 febr. 1789. Barn: 1 *Gustaf Magnus,* f. 14 mars 1820. 2 *Natalia Kristina,* f. 11 jan. 1822. 3 *Karl Wilhelm,* f. 2 apr. 1825. 4 *Adolf Ferdinand,* f. 29 dec. 1826. 5 *August Edvard,* f. 25 aug. 1828. 6 *Mathilda Sofia,* f. 9 mars 1833.

Karl Gustaf Siljander, f. 14 mars 1800, prestvigd 17 dec. 1825, tjenstgjorde sedan i Rantasalmi och Puumala, kapellan i Joutseno 20 apr. 1836, blef kapellan i Puumala 8 apr. 1840, men dog 17 juli samma år, ogift.

Johan August Albrecht Appelroth, pastorsson från Lampis, f. i Lovisa 8 nov. 1806, prestvigd 11 mars 1829, tjenstgjorde sedan i Padasjoki, Kuhmois och Jämsä, kapellan här 21 okt. 1841, vice pastor 1847.

Gift med *Karolina Charlotta Uggla,* f. 1812, dotter till kapten *Klas Johan Uggla* och *Hedda Sofia Ammondt.*

JUUGA.

Sedan inbyggarene uti de omkring Juuga belägna byar af Pielisjärvi och Nurmis soknar år 1741 erhållit tillstånd att inrätta ett bönehusgäll i *Juuga* by, uppbyggde de en kyrka år 1748 och presterskapet i förenämnde församlingar höll der turvis gudstjenst ändatill år 1772, då bönehusförsamlingen förklarades för kapell och erhöll en egen prest hos sig anställd. Tre fjerdedelar af detta nya kapell lades då under Pielis och en fjerdedel under Nurmis pastorat. Den 18 mars 1833 ålades pastorn i Pielis, att ex officio aflöna en i Juuga stationerad adjunkt och den 29 mars samma år utfärdade domkapitlet en fördelning af tjenstegöromålen emellan kapellanen och pastorsadjunkten i Juuga. Pastorn i Nurmis deltog sedermera ock i adjunk-

tens aflöning. Genom kejserligt reskript af 26 maj 1851 förordnades, att såsnart pastorstjensterne i Pielis och Nurmis blifva lediga, skall af Juuga kapell bildas ett särskildt pastorat, der en pastor och en sokenadjunkt skola vara tjenstgörande prester. Denna reglering har dock ännu icke kunnat gå i fullbordan.

Kapellaner.

Gustaf Lindblad, pastorsson från Sulkava, prestvigd 27 juni 1764, blef den förste kapellan här 13 apr. 1772. Död 13 juni 1791.

Gift med *Wilhelmina Flöger.* Barn 8, af hvilka här nämnas: I *Klas Anders,* kapellan i Tuusniemi. II *Gabriel,* landthushållare, gift med *Katarina Aaronsdotter Willander,* f. 1754. III *Maria Katarina,* f. 1778, död 1812, gift 1:o med fadrens efterträdare och 2:o med pastorn i Brahestad *Gabriel Borg.* IV *Johan,* sokenskolmästare. V *Gustaf,* dog som slagrörd 1824. VI en son, gift med *Anna Sofia Stenius.*

Gabriel Lagus, kapellansson från Oulais kapell i Pyhäjoki soken, f. 5 juli 1765, predikant i Strömdals bruk 1789, kapellan i Juuga 5 dec. 1792. Var ofta oredig och bortblandad i sina förrättningar, hvilket han sjelf föregaf härröra af fallande sot, men andra funno vara följder af berusadt mod. Då han den 17 maj 1795 skulle börja med gudstjensten, läste han några rader af syndabekännelsen, men gick derifrån öfver till bönen: barmhertige Gud och vidare till Fader vår, af hvilka böner endast några meningar föllo honom i hågen. Omsider började han radotera, såsom en sanslös menniska, hvad spottet förde honom i munnen. Folket i kyrkan orkade ej höra på ett så förargeligt pladder, utan gick mangrannt ut ur kyrkan, under det några greto och andra skrattade. Söndagen, den 5 dec. 1795 kom han ej till kyrkan förrän vid solsättningen, hvarföre ljus måste redan under predikan upptändas. Vid nattvardens utdelning måste kyrkoväktaren med ett ljus i handen gå inom altarskranket i bredd med honom och lysa

för hvarje kommunikant. Vid detta tillfälle sade han till flere personer: „maasta olet sinä tullut ja maaksi pitää sinun jällens tuleman“, och då kyrkväktaren erinrade, att sagde ord ej vore lämpliga för det tillfälle, begynte han ramla på annorlunda, sägande: „Jumala armahtakoon sinua vaivaista syntistä„. Andra fingo höra andra fraser, alldeles olämpliga vid så heliga förrättningar. — Lagus drunknade 21 nov. 1799.

Gift med *Maria Katarina Lindblad,* företrädarens dotter. Utan barn.

Mag. *Jakob Abraham Strömmer,* kapellan här 12 nov. 1800, blef pastor i Pielis 1812.

Stefan Igoni, son till bonden *Kristian Ikonen,* från Pielisjärvi, f. 30 juli 1777 (20 juli 1778), prestvigd 19 sept. 1804, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs soken 1804—1808, såsom extraordin. predikant vid Åbo läns rusthålls bataljon 1808—1809, vidare i Pielis och Nurmis, kapellan i Juuga 3 nov. 1813. Död 30 apr. 1836.

Gift med *Ebba Maria Petrelius,* kapellansdotter från Kihtelysvaara. Barn 2 söner och 1 dotter, af hvilka sonen *Peter Jakob* blef pastor i S:t Johannis (= Kakkis) församling.

Gustaf Adam Bergh, kapellansson från Suonenjoki, f. 2 nov. 1799 (2 juni 1797), prestvigd 15 jan. 1825, tjenstgjorde sedan i Suonenjoki, Lappträsk och Elimä, kapellan i Haukivuori 21 nov. 1832, kapellan här i sept. 1837. Död 16 maj 1844.

Gift med *Charlotta Hagelin.* Barn: 1 *Gustava Rosalia,* dog 1854. 2 *Fredrika Rosalia.* 3 *Otto Walfrid.*

August Wilhelm Krogerus, f. 11 mars 1804, prestvigd 21 juni 1828, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs soken, Lappträsk, Leppävirta, Kaavi, Kihtelysvaara, Juuga, Pielisjärvi och Eno, kapellan i Juuga 21 maj 1845, vice pastor 1846.

Gift med *Maria Fredrika Strömmer,* som dog 30 mars 1867. Barn 8.

Personel sokenadjunkt.

Nils Gabriel Arppe, var förut pastorsadjunkt i Juuga, personel sokenadjunkt 26 febr. 1851, blef pastor i Eno 1859.

JYWÄSKYLÄ.

Biskopen i Wiborg *Abr. Thauvonius* beviljade *Jyväskylä* boer rättighet att uppföra åt sig ett bönehus, hvilket måste hafva inträffat före år 1679, då Thauvonius dog. År 1691 var det redan gammalt och förfallet. (Se under Korpilaks). Genom kongl. bref af 18 nov. 1693 utverkade de sig en egen prest, som bar namn af sokenadjunkt, hvilken dock för bristande boställe icke blef stationerad vid deras kyrka. Härom läses i *Palmskiölds Underrättelser om åtskilliga kyrkor i Finland: „Jyväskylä* kapell (uppkom) efter erhållet tillstånd af fordom biskopen dr Abr. Thauvonio och (blef) sedermera med stor kostnad repareradt och förbättradt. Och som det var förordnadt, att de som bodde öfver 4 gamla mil från moderkyrkan skulle sig dersammastädes infinna, hvilket dem och särdeles de åldrige och barn allt för svårt föll, ty är uppå åboernes uti samma kapellgäll gjorda ansökning dem af kongl. maj:t den 18 nov. 1693 beviljadt, att der uti kapellet få hålla gudstjenst, såsom ock, att till de tvenne andra ordinarie prester bekomma en särdeles medhjelpare, dem de till den ändan löna ville“. Vidare anföres der, att då Jyväskylä kapell bildades, lades dertill 36 hemman från Jämsä soken. Se *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* V. 129. År 1724 beslöt församlingen i Laukas att antaga en sokenadjunkt för Jyväskylä, hvilken dock tills vidare var bosatt i Laukas, hvarföre ock i Jyväskylä förrättades gudstjenst två söndagar å rad, men den tredje var kyrkan stängd. Ehuru domkapitlet år 1744 tillstadde Jyväskylä kapellboer att hålla hos sig en ständig kapellprest, drog det likväl länge ut på tiden, innan de inlöste Äijälä hemman till boställe. Jemte det kapellanens aflöning år 1787 reglerades, förordnade konsist., att sokenadjunkten skulle stationeras i Jyväskylä och blifva der en stadig varande prest under namn

af kapellan. Genom nådigt reskript af 4 febr. 1856 förordnades, att Jyväskylä kapell skulle vid först inträffande kyrkoherdelägenhet i Laukas skiljas derifrån och bilda ett särskildt pastorat. Och jemte det kapellanstjensten indrogs, ålades pastorn i Jyväskylä, hvilken till lön finge åtnjuta sammanslagna pastors och kapellans inkomsterna från Jyväskylä, att aflöna en beständig adjunkt.

Sokenadjunkter.

Erik Lyra, den förste sokenadjunkt 1727—1738. Gift med *Anna.*

Jakob Tuderus, sokenadjunkt här 1744, blef kapellan i Saarijärvi 1761.

Johan Borgstedt 1763—1780, blef kapellan i Laukas 1780.

Mag. *Otto Reinhold Bökman,* sokenadjunkt här 25 aug. 1780, blef sokenadjunkt i Laukas 1787.

Kapellaner.

Mag. *Johan Agander,* magister 1782, prestvigd till extraordinarie esquadronspredikant vid Nylands dragonregimente 1 dec. 1784, blef på kapellboernes begäran utan förslag utnämnd till den förste kapellan i Jyväskylä 19 nov. 1787. Död 25 juli 1794.

Gift med *Hedvig Helena Ahonius.* De hade 6 barn. Enkan trädde i nytt gifte med adjunkten *Johan Lehén.*

Johan Tuderus, kapellansson från Karstula, prestvigd 6 juli 1782, kapellan i Karstula 20 sept. 1788, predikant vid Rautalampi bataljon 31 juli 1796, dock utan lön, kapellan i Jyväskylä 5 aug. 1795, vice pastor 1797. Blef blind och dog 22 maj 1815.

Gift med *Fredrika Charlotta Löfman,* som dog 6 jan. 1818.

Johan Mårten Strömmer, kapellansson från Kuhmoniemi, f. i Pielisjärvi 1 juni 1772, var först munsterskrifvare vid Kajana bataljon, prestvigdes 14 mars 1801, tjenst-

gjorde sedan i Juuga, Pielis och Libelits, kapellan här 8 maj 1816. Död 1 apr. 1839.

Gift med *Magdalena Kristina Backman,* landtmätaredotter, f. 25 febr. 1776, död 16 aug. 1854. Barn: I *Henrik Johan,* blef artist. II *Karl Jakob,* f. 18 aug. 1815, kronolänsman i Mustasaari, gift med *Brita Charlotta Hamrén,* f. 1 dec. 1823. De hade 2 barn. III dotter, gift med kapellanen i Saarijärwi *Lars Johan Kekoni.* IV *Karolina,* gift med ordningsmannen och postmästaren i Jywäskylä *Karl Anton Carlborg.*

Adam Wirén, f. 13 apr. 1799, prestvigd 19 dec. 1827, tjenstgjorde sedan i Luhanko, Uurais, Korpilaks och Sulkava, kapellan här 8 apr. 1840. Död 2 maj 1847.

David Brummer, f. i Sysmä 21 nov. 1805, prestvigd 18 dec. 1833, tjenstgjorde sedan i Kymene, Kuolemajärvi och Asikkala, kapellan i Haukivuori 17 mars 1847, kapellan här 10 maj 1848, vice pastor 1856.

Barn: 1 *Karl Wilhelm,* f. 1845, student. 2 *Ivar August,* f. 1847, student.

JYVÄSKYLÄ stadsförsamling.

Genom nådigt reskript af 5 nov. 1863 lemnades Jyväskylä stad tillstånd att antaga och aflöna en stadspredikant.

Predikant.

Gustaf Oskar Schöneman, den förste stadspredikant här 1864.

JÄMSÄ.

Jämsä församling hörde under äldsta tider till Sysmä vidsträckta kyrksoken. Huruvida Jämsä vid dess första uppkomst var kapell under Sysmä, såsom i *Palmskölds Underrättelser* förmäles (se *W. G. Lagus Handlingar och uppsatser* V. 129) eller såsom egen pastorslägenhet blifvit derifrån afskildt, måste lemnas oafgjordt. Men år 1497 hade Jämsä redan sin egen pastor eller vicarius.

Kyrkoherdar.

Dominus Petrus 1497, se *Arwidsons Handlingar* I. 186. Han var sannolikt ej den förste, ehuru hans företrädares likalitet som hans närmaste efterträdares namn kommit till efterverlden.

Michel 1553, 1554.

Lars 1560.

Henricus Olai 1566—1591. Ett af honom utfärdadt intyg, angående en trollkarl Nils Simonsson Toivonen, läses i *Arwidssons Handlingar* (VII. 337) af följande innehåll: „för alla välbördige, hederlige herrar och ärlige, gode män, som varda sittandes i lag och rätt i Hollola härad, bekännes jag Henricus Olai, ovärdige Guds församlings tjenare uti Jemse soken, att denne förenämnde sokens menige man hafva bekänt och vittnat, att Nils i Woldenkoski var en spåman och trollkarl, ty han brukade med djefvulens medverkan och ingifvelse sin trolldom såväl här i soken som annorstädes. Och efter det denne sokens menige man vittnade det vara sannt och togo sig Gud till hjelp med lif och själ, trycker jag mitt signet här under min bekännelse. Datum hastelig i förenämnde sokens prestgård 18 febr. anno Dom. 1585“.

Olaus Laurentii (Martini ?) 1593—1606.

Stephanus Matthiæ Svanstrupe 1609—1640.

Gift med *Margeta Knutsdotter,* som ägde ett hemman i Kerkoila by. Barn: 1 *Samuel,* fadrens efterträdare. 2 *Johannes,* brodrens efterträdare. 3 *Isaak,* kapellan i Laukas. 4 *Erik,* kapellan här.

Samuel Svanstrupe, företrädarens son, 1645—1652.

Johannes Svanstrupe, företrädarens bror, 1653—1664. Var år 1665 död.

Gift med *Anna Henriksdotter.*

Laurentius Pauli Jemsonius, pastorsson från Rautalampi, var här förut kapellan, pastor 1666—1674. Var år 1674 död.

Gift med *Elisabet Reuter.* Barn: 1 *Elisabet.* 2 *Pau-*

lus, pastor i Laukas. 3 *Kristina,* gift med kapellanen i Kuhmois *Johan Lyra.*

Kristofer Florinus 1675—1694. Hans hustru hette *Brita.*

Mag. *Georg Kijhl,* son till gårdsfogden *Gabriel Kijhl,* magister 1688, rektor i Helsingfors 1688, pastor i Jämsä 1698.

Gift 1690 med *Elsa Steen.* Barn, utom dem, som dogo i ungdomen: *Adam,* kronolänsman.

Mag. *Gustaf Starck,* son till arrendatorn af Kymenegård *Georg Starck,* f. 1675, student 1692, magister 1697, regimentsprest, pastor i Jämsä 1703. Död 10 okt. 1710.

Gift med *Anna Serlachius,* pastorsdotter från Perno, dog 13 jan. 1767, 80 år gammal. Barn: **A** *David,* pastor i Lovisa. **B** *Peter,* var först handlande i Fredrikshamn sedan landtkommissarie. Gift 1728 med *Maria Magdalena Giösling.* Barn: I *Anna,* f. 15 nov. 1728, gift med pastorn i Joutseno *Anders Giös.* II *Maria,* f. 6 mars 1730, gift med häradsbokhållaren, sedermera kamrern vid ståthållare kansliet i Willmanstrand *Erik Nordman,* som dog 1772. Af deras 11 barn nämnas här: 1 *Abraham,* translator i Narva. 2 *Magdalena,* gift med *Cederroth.* 3 *Anna Katarina,* gift med konditorn *Blanc de Grandpré.* De hade 3 barn: *a) Maria,* lärarinna. *b) Anna Helena,* gift med sin kusin, professorn, statsrådet *Alexander Nordman* och *c) Alexander,* dog som officer. 4 *David,* öfverste, gift med *Maria Katarina Giösling,* dotter till handlanden *Filip Joh. Giösling* och *Anna Katarina Wikman.* Af deras många barn nämnas här: *a) Fredrik,* vice-amiral. *b) Alexander,* f. 12 maj 1803, professor, verkligt statsråd, död 25 juni 1866. *c) Boris,* vice amiral, direktor för lotsverket. *d) Karl,* öfverste. *e) Peter,* proviantmästare, hofråd, gift med *Maria Sofia Hoffrén,* pastorsdotter från Taipalsaari. III *David,* pastor i S:t Andreæ. IV *Gustaf,* landtkommissarie i Räisälä. Han hade 2 söner och 3 döttrar. Af sönerne känner man blott *Gustaf,* som var tulluppsyningsman och kollegii sekreter., gift med *Maria Kristina Hornborg,* pa-

storsdotter från Nykyrka. Deras barn: *a) Peter Dav.*, kapellan i Räisälä. *b) Maria. c) Johan,* läkare, kollegii assessor. *d) Karl August,* landtmätare, gift med *Charlotta Josefina Dreyer,* dotter till landtkommissarien, sedermera borgmästaren *Fr. Dreyer* och *Ernestine Fredr. Hoffman.* Gustaf Starcks döttrar voro: 1 *Anna Katarina,* gift med landtmätaren *Johan Löfberg.* 2 *Maria Margareta,* gift med skräddarmästaren *Erik Mellenius,* och 3 *Kristina Fredrika,* gift med magistratssekreter. *Fabian Grenqvist* i Willmanstrand. V *Magdalena,* gift med rådmannen i Fredrikshamn *Johan Henrik Åberg,* som dog 1781. Barn: 1 *Peter Johan,* f. 28 febr. 1762. 2 *Gustaf Henrik,* f. 16 apr. 1764. 3 *Anna Maria,* f. 9 mars 1768. 4 *David Georg,* f. 13 mars 1770, student 1787, prestvigd 1793, lärare vid normalskolan 1798 och vid kretsskolan 1805, död 2 okt. 1806. Gift med *Ebba Kristina Nikander,* pastorsdotter från Walkeala. Barn: *a) Johan,* stabsläkare, statsråd, död 3 aug. 1861. *b) Karl Gustaf,* öfverstelöjtnant. *c) Fredrik,* vice landskamrer. *d) David Gideon,* militär. *e) Katarina,* gift med apothekaren *Jakob Platan.* 5 *Magdalena,* f. 5 mars 1774, gift med titulärrådet *Pehr Tallqvist.* Deras barn: *a) Peter,* stabsläkare, hofråd. *b) Maria,* gift med kollegii assessorn *Alexander Stoof. c) Alexander,* kapten. 6 *Magnus,* f. 21 juni 1776. 7 *Filip Jakob,* f. 14 juli 1778. 8 *Aaron,* stabskirurg, hofråd, gift med *Maria Linde.* VI *Beata,* gift 1765 med handlanden *Karl Fredrik Richardt.* Barn: 1 *Maria Magdalena,* f. 25 juni 1766. 2 *David Johan,* f. 5 okt. 1770. 3 *Magnus Georg,* f. 29 juli 1772. 4 *Rudolf Reinhold,* f. 9 dec. 1775.

Stefan Sylvester, pastor i Impilaks 1691, flyktade under ofreden derifrån och blef pastor i Jämsä 1712. Död 19 apr. 1720.

Henrik Palilius, kapellan i Laukas, tjenstf. pastor här 1720—1723.

Gabriel Castelius, son till en skrifvare i Åbo, var tjenstgörande prest i Koprina inom Ingermanland, derifrån han under kriget kom till Finland och förordnades att un-

der pastorns frånvaro göra tjenst i Rautalampi, hvarefter han år 1723 blef pastor i Jämsä. Död 8 maj 1726.

Gift med *Maria* .... Barn: *Elisabet,* ogift.

Mag. *Peter Ignatius,* pastorsson från Helsingfors, f. 20 juni 1687, student 1704, magister 1712, rektor i Helsingfors 1721, eloquentiæ och poëseos lektor i Borgå 1724, pastor i Jämsä 1727, prost samma år. Död 20 febr. 1728. Se *Alopæus* l. c. p. 373.

Gift med *Maria Nicander.*

Kristofer Herkepæus, konrektor i Helsingfors 1722, rektor 1725, utnämndes till pastor i Jämsä, men dog 13 apr. 1729, förrän han tillträdde lägenheten.

Gift med *Helena Hagert.* Barn: 1 *Anders.* 2 *Greta Lisa.*

Jonas Andreæ Streng, pastorsson från Sibbo, predikant vid Nylands och Tavastehus dragonregimentet, pastor i Jämsä 1730. Död 16 juni 1736.

Gift 1:o med .... *Tandefelt,* som dog under flykten och begrofs i Torneå. 2:o .... *Gååsman,* som öfvergaf sin man och vistades i Tible soken inom Upsala stift. Barn: I *Anders Johan,* kapellan i Jämsä. II *Anna Maria,* gift 1:o med kapellanen i Orimattila *Johan Ottelin* och 2:o med kapellanen i Strömfors *Arvid Ekedahl.* III *Jonas,* fänrik, hvars son *Jonas* var kapellan i Borgå. IV en son var fänrik vid Nylands infanteri regimente och tvenne gånger gift. Hans senare hustru hette *Susanna Palander.* Barn: 1 *Magnus,* fältväbel, ogift. 2 *Anders,* löjtnant, var gift och hade barn. 3 *Regina,* gift med regimentsläkaren, assessor *Georg Wilhelm Ernst Schreck.* Hon dog 14 febr. 1827, 66 år gammal och efterlemnade barn, af hvilka här nämnes: *Johan Fredrik Schreck,* f. 7 sept. 1783, registrator i kejserliga senaten, hofråd, död 20 apr. 1849. Gift 1831 med *Karolina Thessler,* dotter till underskepparen vid finska eskadern *Karl Thessler* och *Ulrika Nyberg.* Se *Spåre,* l. c. p. 247. V en son, som var civil tjensteman i Sverige.

Salomon Stichæus, pastorsson från Mäntsälä, student 1702, kapellan i Hauho 1705, pastor i Jämsä 1737. Död 3 juni 1740.

Gift med *Elisabet Gååsman*, pastorsdotter från Hauho. Barn: I *Johan*, f. 1710. II *Elisabet*, f. 1711. III *Salomon*, f. 1712, landssekreterare i Nylands och Tavastehus län, såsom karaktiserad lagman kallade han sig *Cedervald*, död 1790. Gift med *Helena Sofia Ehrenmalm*, landshöfdingedotter från Åbo. Deras son *Arvid*, f. 11 juli 1745, död 1809, vice president i Åbo hofrätt, kallade sig adlad *von Cedervald*, gift med professor *Olof Rabenii* dotter *Maria Margareta Rabenius*. Deras barn: 1 *Gustaf*, major, gift med grosshandlaren Grubbes dotter. 2 *Lars*, reste utrikes. 3 *Arvid*, f. 1792, öfverstelöjtnant, död 1840, gift 1822 med hofrätts notarien *Reinh. Wilh. Fredenskölds* enka *Konstantia Elisabet Charlotta de la Chapelle*, f. 1787. 4 *Anna Margareta*, gift med presidenten i kammarkollegium friherre *Jakob Cederström*. 5 *Maria Julia*, gift. IV *Peter August*, prestvigd 28 aug. 1745, bataljonspredikant vid Savolaks regimente 30 juli 1749, död 1750. V *Otto Detlof*, militär, råkade i rysk fångenskap. Hans efterkommande lefde i Liffland under namn af *Dichæus*. VI *Alexander*, f. 31 aug. 1732, rådman i Helsingfors, titulerad vice borgmästare, död 8 nov. 1797. Gift med *Patientia Kristina Ignatius*, kapellansdotter från Fredrikshamn. Deras barn: **A** *Eva Elisabet*, f. 1759, död 1810, gift 1:o med kapellanen i H:fors *Peter Aveman* och 2:o med majoren *Gabriel Johan Thauvon* (se under H:fors). **B** *Jakob Arvid*, f. 1761, död 1819, ogift, döfstum. **C** *Maria Fredrika*, f. 1763, död 1833, gift med öfverinspektorn vid stora sjötullen i Stockholm *Lars Nils Thuring*, f. 1754, död 1815. Deras barn: I *Lars*, f. 1783, assessor i Wasa hofrätt, död 1820, gift med *Maria Charlotta Hedman*, f. 1792. Barn: 1 *Lars Oskar*, f. 1814, medicine doktor, provincialläkare, gift med .... *Gröndahl*. 2 *Alexander Alfred*, f. 1815, gift med *Johanna Borgeman*. 3 *Fredrika Rosalia*, f. 1817, död 1846. II *Helena Kristina*, f. 1785, lefde i Stockholm, ogift. III *Alexander*, f. 1790, revisionssekreterare, ogift. IV *Fredrika Lovisa*. **D** *Sofia Kristina*, f. 1767, död 1820, gift med artisten *Thitz*. Deras barn: I *Gustava Sofia*, f. 1792, död 1838, gift med landt-

räntmästaren *Johan Ulrik Flodin,* f. 1788, död 1834. Deras barn: 1 *Johan Viktor,* f. 1820, gravör. 2 *Agnes Ottilia,* f. 1824, gift 1844 med ingenören vid landtmäteri-öfverstyrelsen *Georg August Kajanus.* 3 *Ferdinand,* f. 15 maj 1826, magister 1850, medicine doktor 1860, provincialläkare. 4 *Frithiof,* f. 1828, studerande. 5 *Hilda Klementina,* f. 1829. II *Gustaf Fredrik,* f. 1794, kapten, befälhafvare för fängelset på Sveaborg, gift 1822 med *Karolina Fredrika Albertina Munck,* f. 1796, dotter till öfverstelöjtnanten *Karl Johan Munck* och *Lovisa Albertina de Pont.* Deras barn: 1 *Natalia Rosalia,* f. 1823, barnlärarinna. 2 *Aurora Alexandra,* f. 1824, gift 1840 med kronofogden *Karl Bergström.* 3 *Ernst Gustaf Julius,* f. 1826, marinlöjtnant. 4 *Sofia Lovisa Albertina,* f. 1827. 5 *Bengt Wilhelm Albert,* f. 1831, fänrik. 6 *Augusta Charlotta Mathilda,* f. 1834. III *Kristian Erik,* f. 1797, död 1820. IV *Anna Charlotta,* f. 1799, barnlärarinna, ogift. **E** *Theodora Patientia,* f. 1773, död 1808, gift med flottkaptenen *Johan Gabr. Uhrlin,* f. 1769, död 1806. **F** *Alexander,* f. 1774, målare-elev, döfstum. **G** *Johan Fredrik,* f. 22 febr. 1778, guvernör i Tavastehus län, död 28 nov. 1853. Gift med *Fredrika Eleonora Ekholm,* f. 1777 och död 1819 och var dotter till krigskommissarien *Fredrik Ekholm* och *Ulrika Eleonora Ljungberg.* Af deras 7 barn dogo 3 i ungdomen, de öfriga voro: I *Johanna Fredrika,* f. 1799, gift 1826 med artilleri löjtnanten, postmästaren *Karl Wilhelm von Qvanten,* f. 1801. Deras barn: 1 *Fredrik Wilhelm Hugo,* f. 24 okt. 1834. 2 *Julia,* f. 25 juni 1836. II *Fredrik Werner,* f. 1801, löjtnant, död 1830, ogift. III *Fredrika Elisabet,* f. 1803, död 1848, sedan hon år 1822 blifvit olyckligt gift med auditören, sedermera polismästaren i H:fors *Johan Jakob Frosterus,* kapellansson från Pulkkila, f. 1797, hvilken rymde från landet. IV *Fredrika Wilhelmina,* f. 1808, gift 1829 med löjtnanten *Karl Otto Adolf Carstens,* f. 1804, död 1842, son till löjtnanten *Pehr Jakob Carstens* och *Sofia Helena Elfvengren.* Deras son *Konstantin,* possessionat i Perno.

Mag. *Jakob Malleen,* smedson från Lojo, f. 1702, stu-

dent 1722, magister 1732, konrektor i Helsingfors samma år, prestvigd 28 jan. 1737, rektor 19 apr. 1738, pastor i Jämsä 14 okt. 1741, prost 1747. Död 29 juni 1751.

Gift 1732 med *Maria Grundström,* dotter till regimentsskrifvaren *Israel Grundström* från Åbo. Af deras 8 barn nämnas här: 1 *Kristina,* f. 16 maj 1733. 2 *Susanna,* f. 17 nov. 1734, gift med kaptenen *Karl Fredrik Charpentier,* f. 1730, död 1779. 3 *Israel,* f. 20 mars 1737. 4 *Jakob,* pastor i Uskela. 5 *Maria,* som dog 24 juni 1800 och var gift med pastorn i Libelits *Adolf Fredrik Stenfelt.*

Karl Östberg, hemma från Dalarne i Sverige, son till *Hans Östberg* och *Anna Berja.* F. i Falun 27 juli 1716, kom till Borgå, upptogs af lektorn *Henr. Helsingius* till fosterson och besökte skolan i Willmanstrand och gymnasium i Borgå, student i Åbo, prestvigd 26 jan. 1740, tjenstgjorde sedan i Idensalmi, Borgå och Pyttis, vice pastor 1749, pastor i Jämsä 12 juli 1755, prost 1769. Död 3 okt. 1775.

Gift med *Maria Grundström,* företrädarens enka, som dog 24 juli 1800. Barn: *Karl,* kapellan i Iiti.

Mag. *Samuel Niklas Heurlin,* f. i Sverige, student 1757, magister 1763, prestvigd 27 juni 1764, vikarierade åren 1768 och 1769 såsom kollega superior vid Helsingfors trivialskola, extraordin. predikant vid Nylands och Tavastehus dragonregimente 31 maj 1770, esquadronspredikant vid karelska dragonerne 11 juni 1773, pastor i Jämsä 23 apr. 1777, prost 1781. Död 29 mars 1814, 74 år gammal.

Gift 1774 med *Elisabet Sofia Heinricius,* pastorsdotter från S:t Michel, död 23 juli 1809. Barn: **A** *Samuel Wilhelm,* f. 19 febr. 1775, lektor i Borgå, död 23 apr. 1809. Gift med *Johanna Sofia Cygnæus,* biskopsdotter. Se *Alopæus* l. c. p. 517. **B** *Anders Johan,* f. 7 mars 1777, lagman i Nylands och Tavastehus lagsaga 1809, adlad 14 aug. 1830, kallade han sig *af Heurlin.* Död som statsråd 3 maj 1834. (Se *Låstboms Höfdingaminne* II. 165). Gift med *Johanna Gustava Granberg,* dotter till handlanden i Åbo *Simon Granberg* och *Sara Margareta Dahl.* Barn: *Johan Wilhelm,* f. 1806, hofrätts assessor, död 1858, gift 1836 med

Johanna Karolina Prytz. Deras barn: 1 *Karl Johan Wolmar*, f. 1837. 2 *Johanna Maria Augusta*, f. 1840. 3 *Lars Oskar Wilhelm*, f. 1844. **C** *Kristina Magdalena*, gift 1806 med kapellanen i Korpilaks vice pastor *Erik Landén* och hade tre barn, som dogo unga. Hon afled 20 mars 1810. **D** *Anna Elisabet*, f. 1 juni 1781, gift 1815 med sokenadjunkten i Nyby *Johan Fredrik Engström*. **E** *Sven Nils*, f. 10 febr. 1784, hofrättsråd i Åbo hofrätt, död 17 juni 1840. Gift med *Maria Lovisa Granberg*, dotter till förenämnde handlande och dess senare hustru *Maria Manelius*. Barn: I *Sven Nils Robert*. II *Sven Alexander Wladimir*. III *Maria Klementina*. IV *Maria Sofia Rosina*. V *Maria Lovisa*. VI *Maria Nikolina Augusta*. **F** *Karl Edvard*, f. 9 mars 1790, hofrättsråd i Wiborg, adlad 16 jan. 1840 kallade han sig *af Heurlin*, ledamot i senaten och statsråd. Död 15 dec. 1844. Gift med *Mathilda Sofia Asproth*. Barn: I dotter, gift med öfverstelöjtnanten baron *Gustaf Adolf Hjärne*. Barn: *Gustaf Karl*, f. 1847. II dotter, dog ogift. III *Elma Elvina Rosalia*.

Gustaf Schogster, rusthållareson från Thusby, f. 23 febr. 1769, student 1793, prestvigd 18 juni 1794, tjenstgjorde sedan i Artsjö och Borgå, vice pastor 1800, kapellan i Lovisa 16 apr. 1800, kapellan i Borgå landsförsamling 24 okt. 1804, pastor i Jämsä 20 febr. 1816, prost 1817. Död 20 jan. 1829.

Gift med *Juliana Dorothea Unonius*, handelsmansdotter från Lovisa. f. 11 aug. 1781, död 28 maj 1832. Barn: I *Kristina Katarina*, f. 5 aug. 1805, död 10 apr. 1861, ogift. 2 *Elias Gustaf*, f. 29 juli 1806, stadsfiskal i Fredrikshamn, död 7 febr. 1847. 3 *Juliana Gustava*, f. 9 sept. 1808, gift med kapellanen i Petäjävesi *Karl Gustaf Strömborg*.

Anders Johan Sælan, kapellansson från S:t Andreæ, f. 21 jan. 1795, prestvigd 20 apr. 1816, tjenstgjorde sedan i Björkö och Walkjärvi, lärare vid elementarskolan i Willmanstrand 6 juni 1819 och derjemte spinnhuspredikant 3 maj 1820, pastor i Jämsä 8 juni 1836. Död 4 apr. 1841.

Gift 1828 med *Antoinette Henrika Kristina Müller*,

dotter till assessorn *Gottfrid Ernst Müller* och *Margareta Magdalena Tidholm.* Barn: 1 *Leopold,* teknolog. 2 *Anders Theodolf,* f. 20 nov. 1834, magister 1857, medicine doktor. 3 *Sigrid Antoinette,* f. 9 juni 1837, gift med sin kusin, förste komministern i Helsingfors *Daniel August Sælan.* 4 *Rosa,* gift med läraren vid missionsskolan, pastorn *August Wilhelm Lucander,* död 1865.

Mag. *Gustaf Magnus Nordström,* pastorsson från Pyttis, f. 18 nov. 1798, ordinerad 13 dec. 1820, tjenstf. förste kretsskollärare i Kexholm 18 sept. 1822, magister 1823, tjenstf. kretsskollärare i Fredrikshamn 14 juli 1824, ordinarie d:o 11 febr. 1826, rektor vid samma skola 15 dec. 1841, pastor i Jämsä 20 juni 1842, prost 1847. Död 10 apr. 1867.

Gift 1829 med *Augusta Eleonora Mathilda Uggla,* f. 1810, dotter till öfversten *Gustaf Uggla.* Barn: 1 *Gustaf Oskar Theodor,* f. 12 maj 1830, magister 1853, rektor för högre elementarskolan i Lovisa. 2 *Frans Eugen Nicolai,* f. 1836, omkom vådligen. 3 *Emil,* forstkonduktör. 4 *Alexis,* gymnasist. 5 *Julia,* ogift. 6 *Karolina,* ogift. 7 *Elisabet,* ogift.

Kapellaner.

Henrik 1560.
Mårten 1596, 1597.
Bartholdus 1615.
Daniel 1648.

Laurentius Pauli Jemsonius, Rautalampensis, kapellan här 1650—1665, blef pastor. Erhöll ett litet hemman i Kelho by till kapellansbol, såsom synes af följande urkund.

Kongl. majestäts till Sverige förordnade landshöfding öfver Nylands och Tavastehus län *Ernst Johan Creutz* etc.

Gör veterligt, att alldenstund hans kongl. maj:t, vår allernådigste konung och herre, hafver allernådigst presterskapet förunnat till de soknar, som med inga kapellansbol

äro försedde, några små och kronan behållna hemman; fördenskull såsom här i Jämsä intet kapellansbol för detta varit hafver och nuvarande kapellanen härsammastädes, vällärde hr *Laurentius Pauli* anhåller och begär dertill ett litet hemman i Kelho om 2 öres skatt och ¼ mantal, som Eskil Brusiison tillförene åbott och i 20 års tid öde legat; allt förty, uppå kongl. maj:ts allernådigste behag blifver honom efterlåtet bemälte hemman till kapellansbol, med alla de lägenheter, som derunder af ålder legat hafva eller med lag och dom dertill vinnas kunna. Här de som vederbör hafva sig att efterrätta. Datum Jämsä utskrifningsplats den 12 juni 1662.

Ernst Johan Creutz.

Erik Svanstrupe, pastorsson, 1675—1691.
Gift med *Anna.*

Stefan Svanstrupe 1703—1714.
Gift med *Lischen.*

Petrus Simolenius 1714—1720. Död 1720.

Isak Silander 1724—1731.
Gift med *Anna.*

Anders Johan Streng, pastorsson, prestvigd 21 mars 1732 till kapellan här, vice pastor 1750. Död 20 juli 1765.
Gift med *Maria Herkepæus.* Barn: **A** *Hedvig,* gift med häradsbokhållaren *Björkell* i Lampis och död 26 febr. 1824, 87 år gammal. Deras barn: I dotter, gift med kapten *Schildt* i Hauho och hade 4 barn: 1 *Wolmar Johan,* kapten, gift 1805 med *Eva Fredrika Wadenstjerna.* Deras dotter *Katarina Fredrika Schildt* gift år 1836 med brukspatron *Gustaf Adolf Tigerstedt.* 2 *Ernst Kristofer,* kapten, gift med *Charlotta Sofia Wadenstjerna.* Deras dotter *Selma Katarina Sofia* gift med pastorn i Kaavi *Johan Adolf Ottelin.* 3 *Georg.* 4 dotter, gift. II *Jakob Ulrik Björkell,* kapellan i Lampis. **B** *Anna,* gift med kapellanen i Jämsä *Matthias Tapenius.* **C** *Anders,* pastor i Gustaf Adolfs soken. **D** *Karl,* pastor i Sysmä. **E** *Maria,* gift med fältväbel *Mentzer.* De hade 2 döttrar: *Maria* och *Ulrika.* **F**

Ulrika, ogift. **G** *Kristofer,* auditör, gift med . . . . *Hirn.* Barn: I *Abraham Wilhelm,* provisor, gift med *Anna Maria Prudentia Neovius,* kapellansdotter från Joutsa. Deras barn: 1 *Karl Adolf,* f. 7 dec. 1823, kapellan i Heinjoki. 2 *Erik Wolmar,* f. 4 maj 1826, död 1858, kapellanssubstitut, gift med *Rosa Starck,* kapellansdotter från Räisälä. 3 *Otto Reinhold,* f. 1834, prestvigd 1860, pastor i Koporje 1862, gift med *Augusta Fröberg*, dotter till häradsbokhållaren *Karl August Fröberg* och *Natalia Juliana Tapenius.* 4 *Wilhelm,* klockare. 5 *Kristofer.* 6 *Olga*, ogift. 7 *Adolfina,* ogift. 8 *Wilhelmina,* ogift. II *Wilhelmina,* ogift. III *Karl Johan,* länsman i Iiti, död 2 apr. 1862, gift med *Anna Sofia Löwe,* död 5 apr. 1861, barnlös.

Matthias Joh. Tapenius, prestvigd 9 jan. 1753, sokenadjunkt i Jämsä 1756, kapellan 28 mars 1767, vice pastor 1779. Död 31 aug. 1792, 68 år gammal.

Gift med *Anna Streng,* företrädarens dotter. Barn: **A** *Susanna Magdalena*, gift med landtmäteridirektören *Gustaf Reinhold Gahmberg.* Barn: I *Peter Adrian,* landtmätare, gift med *Gustava Wilhelmina Bonsdorff,* pastorsdotter från Pieksämäki. II *Johan Kristofer,* landtmätare, gift med *Ulrika Adolfina Molander,* f. 27 mars 1810, dotter till majoren *Adolf Molander.* III *Reinhold Olivier,* kapellan i Gustaf Adolfs soken. **B** *Maria Elisabet,* gift med landtmäteridirektören *Henrik Olivier Ungern.* **C** *Johan,* blef prest 1786, men dog samma år. **D** *Margareta Katarina,* var gift med vice landtmätaren *H. F. Silvan* och dog 25 maj 1800. **E** dotter, gift med landtmätaren *Jack.* Deras barn: I *Wilhelmina,* gift med öfverstelöjtnanten *Thunberg.* II *Lovisa,* gift med öfverstelöjtnanten *Strömberg.* III *Gustava Amalia Charlotta*, f. 1808, gift 1830 med kapten *Karl Erik Uggla.* Barn: 1 *Karl Alfred,* f. 1831, löjtnant. 2 *Emilia Elisabet,* f. 1833, gift 1851 med kaptenen *Karl August Adrian Hagelstam.* 3 *Adelaide Alfonsina,* f. 1835. 4 *Alvina Mathilda,* f. 1837. 5 *Ida Augusta,* f. 1839. 6 *Fanny Charlotta,* f. 1843. 7 *Emil August,* f. 1843. 8 *Selma Rosina,* f. 1845. **F** *Hedvig Kristina,* gift med kapel-

lanen i Wiitasaari *Elias Ahlgren.* **G** *Karl,* kapellan i Iiti. **H** *Anders Kristofer,* f. 1775, hofråd, kallar sig *Nordenstreng,* gift med .... *Telén.* Deras barn: I *Viktor,* landtmätare, gift med .... *Molander.* II *Thure Reinhold,* generalmajor, ogift. III *Alexander,* vice landskamrer, gift med *Augusta Lindberg* från Iisalmi. IV *Hjalmar Sebastian,* öfverste, gift med *Helena Jägerhorn,* assessors dotter. V *Emilie,* gift med pastorn i Ruokolaks *Karl Fredr. Londén.* VI *Klara Augusta,* gift med landssekreter. i Kuopio *Adolf Eberhard Stråhlman.* VII *Olga Julia Natalia,* postkontors föreståndarinna.

Karl Sirén, var förut kapellan i Haukivuori, kapellan här 5 apr. 1794, blef kapellan i Korpilaks 1802.

Karl Fredrik Grahn, kapellansson från Hauho, f. 3 aug. 1766, prestvigd 28 jan. 1793, kapellan här 24 febr. 1804, vice pastor 1 maj 1811. Död 23 okt. 1840.

Gift med *Maria Charlotta Wallenius,* pastorsdotter från Mäntsälä, f. 20 okt. 1779, död 29 jan. 1830. Barn: I *Fredrik Otto,* f. 27 nov. 1809, prestvigd 1841, lärare vid lägre elementarskolan i Jyväskylä 18 juni 1847. Död 1864, ogift. II *Maria Sofia,* gift 1:o med kronolänsmannen *Peter Gustaf Bergman,* 2:o med kronolänsmannen *Erik Wilhelm Sillfors.* III *Johanna Fredrika,* död 1868, ogift. IV *Emilia Charlotta,* gift med pastorn i Heinävesi *Johan Jakob Rahm.*

Alexander Asp, f. 26 juni 1808, prestvigd 19 dec. 1812, tjenstgjorde sedan i Kuhmois, Jämsä, Korpilaks, Petäjävesi, Uguniemi, Joutseno och Padasjoki, kapellan här 4 jan. 1843, vice pastor 30 juli 1851. Död 22 sept. 1853.

Gift 1836 med *Andriette Emelie Favorin,* dotter till häradsskrifvaren *Anders Johan Favorin* och *Johanna Kingelin.* Utan barn.

Immanuel Robert Wallenius, var förut kapellan i Pihtipudas, kapellan här 11 apr. 1855, blef pastor i Kexholm 1864.

Paul Urbin, f. i Nurmis 27 mars (13 febr.) 1811, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Luhanko, S:t Michel, Hauho, Padasjoki, Kuhmois, Asikkala, Nastola och

Leivonmäki, kapellan i sistnämnde församling 13 apr. 1853, vice pastor, kapellan i Jämsä 1865.

Gift 1855 med *Johanna Eufrosyne Harberg.*

Sokenadjunkter.

Vid biskopsvisitationen år 1738 väcktes fråga om antagande af en sokenadjunkt i Jämsä, hvilken fråga kyrkoherden Malléen förnyade 1744, då konsistorium, enligt församlingens uttalade önskan den 29 nov. samma år dertill utsåg och förordnade studeranden Johan Nordström, i synnerhet derföre, att i Kuivasmäki (Petäjävesi) redan länge funnits en kyrka, deri hvar fjerde söndag, utom högtidsdagarne, gudstjenst måste hållas.

Johan Nordström, farbror till ofvannämnde pastor G. M. Nordströms fader, prestvigd 1 dec. 1744 till sokenadjunkt i Jämsä, erhöll kapellans titel 16 juni 1753. Död 28 mars 1756.

Matthias Tapenius, prestvigd 3 jan. 1753, sokenadjunkt här 12 juli 1756, kapellan i Jämsä 1767.

Efter Tapenius blef denna tjenst ej mer besatt.

JÄÄSKIS.

En af de äldsta landsförsamlingar i dessa nejder är ofelbart *Jääskis,* som redan i början af 15:de seklet veterligen hade en egen kyrkoherde [1]). Också var dess omfång lika vidsträckt som hela häradets [2]). Om dess kyrkliga förhållanden under katholska tiden känner man ingenting;

---

[1]) Jfr *H. G. Porthan Juustens Chronicon* p. 462.

[2]) Om uppkomsten af ortens namn må följande förklaring gälla hvad den kan. Under år 1137 omtalas i ryska annaler (se *Karamsins Historia* II not 267) inom Beshetska området af Nowgorods furstendöme ett distrikt, som kallas *Jesske* (Езьске) och som betalte tionde åt biskopen i Nowgorod med 4 griwna och 8 kuner. Detta Jesske ligger vid Mologa elf, nära Weristowo sjö inom nuvarande guvernem. Twer. Samma namn förekommer ock inom Bjeloserska kretsen, äfvensom inom Obonegska pjatina. Det är derföre sannolikt, att de som från Nowgorods område drogo sig åt vester och stannade inom nuvarande Jääskis, bibehöllo namnet efter sin förra boningsort.

det är först från reformationstiden man har reda på församlingslärare, hvilka utgjordes af 1 kyrkoherde och 1 kapellan. Angående kyrkoherdens underhåll stadgades i kongl. brefvet af 12 juli 1569, att han skulle undfå 30 mark 5 öre presträntepenningar, 1 läst råg och 1 läst malt. Kyrkan stod under äldsta tider och ända till år 1612 på vestra eller Wiborgska sidan af Wuoksi elf, par verst ofvanom dess nuvarande ställe, hvarom benämningen af Kirkonkylä ännu bär vittne; men om pastorsbolet vet man, att dess utägor lågo högre upp vid elfven, på östra eller Karelska sidan, i Haikola by. Härom finnes i behåll en gammal urkund, så lydande:

Wi *Gustaf Adolf* med Guds nåd etc.

Göre veterligt, att efter prestebolet vid Peterskyrkan i Jääskis soken uti Wiborgs län hafver ringa lägenhet till åker, äng, utmark och slätt intet fiskvatten, hvarföre Wi af gunst och nåd unne och efterlåte dertill en half skattmarks ödesjord, som de förrige kyrkoherdarne härtill njutit och innehaft hafva uti *Haikola* by i samma soken fritt och quitt både för vissa och ovissa utlagor under samma prestbol att njuta, bruka och behålla. Der vår landshöfding, kammarråd, ståthållare och andra, som detta vidkommer, hafva sig att efterrätta. Af Stockholm den 12 april 1627.

Gustavus Adolphus.

Till samma sida om elfven, der Haikola är beläget, var kyrkan redan år 1612 flyttad och stod sålunda på Wuokses strand 8 verst nedanom prestgårdens ägor. Innehafvaren af *Kosteala* säteri donerade fördenskull ett smalt jordstycke till kyrkan, hvarå både kyrkan, kyrkogården, prestgården och dess åkrar alltsedan varit belägne.

Emellan åren 1668 och 1672 var Jääskis pastorat anslaget till annex för theologie lektorn i Wiborg, men befriades från denna skyldighet derigenom, att annexinnehafvaren, theologie lektorn *And. Heinricius*, år 1672 utnämn-

des till pastor ordinarius i Jääskis [1]). Sedan delar af Jääskis stora pastorat under tidernas lopp förut blifvit skilda derifrån och bildade till egna församlingar, såsom Ruokolax, Rautjärvi, S:t Andreæ, har dess kapell Kirvus senast, eller den 15 febr. 1858, blifvit förklaradt för ett sjelfständigt pastorat.

Kyrkoherdar.

Herr *Jonis* i Jääskis, 1415. Se *Åbo Tidningar* 1785 p. 56.

Herr *Peder,* gick år 1511 i Nådendals kloster. Se *Grönblad Nya källor* p. 537.

Herr *Knut* i Jääskis, erhöll 1538 kollationsbref på sitt gäll ad dies vitae. Se *Arwidssons Handl.* VI. 187.

Thomas till år 1550, då han dog.

Martinus Henrici 1551—1561.

Nicolaus Petri Posse, erhöll biskop *P. Juustens* kollationsbref på Jääskis prestagäll efter Martinus, hvilket hans kongl. maj:t stadfästade 11 juli 1562. Han var här pastor till och med år 1568.

Gift med *Hebla Månsdotter,* som 28 juli 1573 erhöll penningar att friköpa sina barn från Ryssland, dit de blifvit förda i fångenskap.

Andreas Andreæ Korhonius 1569—1597, erhöll kongl. maj:ts stadfästelse af 12 juli 1569 på samma underhåll, som hans antecessor hade åtnjutit. På 1590 talet bortfördes han med hustru och barn till fångenskap i Ryssland. Under hans frånvaro förestods pastorsembetet af kapellanen *Bartholdus Andreæ Kettunius.*

Gift med *Anna Berthilsdotter,* som 15 mars 1600 erhöll af ståthållaren i Wiborg *Axel Ryning* tillstånd att behålla sitt hemman Taipale i Jokkas soken fritt från alla utlagor.

Matthias Petri, var förut slottspredikant i Kexholm pastor här 1598—1602.

---

[1]) Se *Alopæi Borgå gymnasii historia* p. 38—43.

Gift med *Margareta.* Barn: 2 söner *Bengt* och . . . . Emedan konungen fått veta, att desse Matthias Petri söner kunde ryska, befallte han att sända dem till Stockholm, för att vidare förkofra sig i ryskan och sedan användas till rikets gagn. (Se *Waaranen Samling af urkunder* II. 96). Enkan erhöll 10 febr. 1603 för sin mans långliga fångenskap i Ryssland skattfrihet på ett hemman, som hennes man af öde upptagit. Den 15 juni 1605 erhöll hon 3 års frihet för ett hemman i Kirvus.

Canutus Nicolai, 1602—1611, död 1611. Erhöll vid lagmanstinget 1 mars 1604 ett öde hemman Sunila om en hel skatt, i vederlag för Kilola och Pellilä ödeshemman.

Gift med *Lisbeta.*

Bartholdus Andreæ Kettunius, kapellansson från samma soken 1612—1634. Erhöll 19 juni 1620 Sunila hemman om en hel skatt jord sig till hjelp under prestbolet och genom kongl. bref af 12 april 1627 en half skattmark ödesjord i Haikola by, att under prestbol njuta och behålla fritt både för vissa och ovissa utlagor (se ofvan p. 324).

Han hade 2 söner *Magnus,* kapellan i Jääskis och *Johan,* kollega superior i Wiborg och sedan pastorsadjunkt i Jääskis. Den sistnämnde miste sin syn och vann derföre ingen vidare befordran. Gift med *Kristina Mattsdotter,* som ock blef blind. De åtnjöto fördenskull 10 tunnors underhåll af kronospanmålen. Enkan lefde ännu år 1691, då hon fick underhåll af hospitalet i Pantsarlaks. Deras son *Samuel* blef pastor i Ilomants.

Johannes Thomæ Lacmannus, kallar sig 1634 vice pastor Ieschensis och derefter pastor, 1634—1650.

Gift med *Brita Bertillsdotter,* som genom kongl. bref af 17 juni 1653 erhöll 1 skatt krono ödesjord i Talikkala by med skatträttighet till evärdelig egendom. Barn: *Bartholdus,* pastor här. 2 *Samuel,* kapellan i Kirvus. 3 *Brita,* ogift.

Mag. *Kristiern Olai Winter,* theologie lektor vid skolan i Wiborg 1634, 2:dra theologie lektor vid gymnasium 1641, 1:sta theologie lektor 1648, pastor här 1652. Död

1667. Se *Alopæus* l. c. p. 278. *Akiander Skolverket* p. 314, 317, 318.

Gift med .... som trädde i nytt äktenskap med *Johan Tesche.* Barn: *Kristian,* dog som kollega i Wiborg, *Karin* och *Elin.*

Andreas Henrici Heinricius, prestvigd till kapellan i Taipalsaari 1656, student i Åbo, der han blef magister 1661, förordnad af generalguvernören i Finland *Gust. Horn* till logices och fysices lektor i Wiborg 1661, 1:ste theologie lektor, med Jääskis pastorat till annex 1668, men då *Henrik Carstenius* befordrades till domprost och derjemte till primarius theologie lektor i Wiborg, nödgades Heinricius afstå sin lektion och utnämndes till ordinarie pastor i Jääskis 1672. Död 1673. Se *Alopæus* l. c. p. 229.

Gift med *Katarina Thesleff,* domprostedotter. Barn: I *Anders,* pastor i Rantasalmi. II *Margareta,* dog 1724, gift med ryttmästaren vid karelska dragonerne *Otto Reinhold Brusin* *). Deras barn: 1 *Johan,* handlande i Fredrikshamn, gift med *Maria Helena Agander.* Af deras 8 barn var en son öfverstelöjtnant, en annan *Karl* postmästare i Kexholm och en dotter *Gertrud Elisabet* gift med archidiaconus i Fredrikshamn *Jakob Corsberg.* 2 *Otto,* kornet vid karelska dragoner, togs till fånga i aktionen vid Willmanstrand 23 aug. 1741 och fördes till Ryssland. Han var gift med *Maria Brandenburg.*

Mag. *Marcus Georgii Helsingius,* nyland., student 1655, mag. 1661, skolrektor i Wiborg 1659—1668, blef linguarum lektor 1668, pastor och prost i Jääskis 1675. Död 1678. Se *Alopæus* l. c. p. 488.

Gift med *Elisabet Holst.* Barn: 1 *Johan,* uppbördsskrifvare, sedan korpral och slutligen löjtnant, gift med *Maria Elisabet Freudenfelt.* 2 *Anna,* 3 *Maria,* 4 *Katarina,* 5 *Georg,* pastor i Borgå och 6 *Markus.*

---

*) **Brusin** var son till ryttmästaren ***Ambrosius Hendersson Töper*** (af finska ***Tappuri***), hvilket tillnamn han 1708 ändrade till ***Brusin***, och blef sålunda den första i slägten, som bar detta namn.

Mag. *Bartholdus Johannis Lacmannus*, son till ofvannämnde, student i Åbo 1641 och derefter i Upsala, direktor cantus och konsistorii notarie 1649, magister i Åbo 1650, extraordin. lektor 1650, eloquentie lektor 1653, pastor här 1679, men dog kort efter utnämningen. Se *Alopæus* l. c. p. 355. *Akiander* l. c. 319, 324, 325.

Mag. *Paulus Matthiæ Heintzius*, handelsmansson från Wiborg. Traditionen förmäler, att farfadren varit bonde i Kerimäki och hetat *Hintsanen*. Student i Åbo 1667, skolrektor i Wiborg 1675, magister 1677, linguarum lektor 1676, pastor här 1680. Var en kraftfull församlingslärare. Död 7 maj 1705. Se *Alopæus* l. c. p. 489.

Gift 1:o med *Anna Olofsdotter Rohianus*, som dog 1697 och hade barnen: 1 *Anna*, gift med kapellanen i Kirvus *Kristofer Bonsdorff*. 2 *Elisabet*, gift med skolrektorn i Kexholm *Gustaf Solitander*. 3 *Katarina*, f. 1685, gift med pastorn i Joutseno *Gustaf Lilius*. 4 *Brigita*, gift med kapellanen i Kirvus *Anders Orræus*. 5 *Johan*, f. 8 sept. 1690. 6 *Kristina*, f. 9 okt. 1692. 7 *Michael* och 8 *Paul*. 2:o med *Elisabet Pratana*, som hon sjelf kallade sig. Eljest namngifves *Katarina Elisabet Harensköld* såsom Heintzii andra fru. De hade en dotter *Katarina Elisabet*, f. 23 febr. 1699.

Mag. *Ernst Gestrinius*, helsingf., student i Åbo 1687, magister 1694, skolrektor i Wiborg 1696, linguarum lektor 1698, pastor i Jääskis 18 juli 1705. Begaf sig på flykten och uppehöll sig ännu år 1712 i Rautalampi, derifrån han sedan drog sig till Sverige, der han år 1718 blef pastor i Tuna och Stafby. År 1721 anhöll han att få der qvarstanna; återvände likväl till sitt pastorat Jääskis 1724, men vandrade tillbaka till Sverige, der han vidtog pastorsembetet i Tuna och Stafby församlingar. Se *Alopæus* l. c. p. 497. *Upsala* stifts *Herdaminne* III. 204.

Gift med *Kristina Schultz*. Deras yngre dotter *Kristina* blef gift med kornetten *Alexander Ernst Ekman*, hvilken sålunda kom i besittning af *Kosteala* säteri, som innehades af kyrkoherden Gestrinius. Den äldre dottern *Brita*

blef gift med fadrens efterträdare i Tuna, mag. *Lars Halenius.*

Gustaf Orræus var här kapellan, men blef vice pastor i Puumala 1710, derifrån han fördes till fångenskap i Petersburg 1712. Frigifven derifrån förordnades han till tjenstf. pastor i Jääskis 1714, der han skötte tjensten till år 1723, då han blef pastor i Puumala.

Thomas Punderus, f. i Pundamäki by af Lundå soken, blef såsom student præceptor hos kapellanen i Kirvus *M. Hartlin,* landskapellan i Wiborg 1705, tjenstf. pastor i Puumala 1719—1723, pastor i Jääskis 1725. Död 1742. Han ägde Pelkola säteri i Jääskis soken. Under hans tid var församlingens vård högst usel. Der var, såsom kontraktsprosten klagar, allt i konfusion, i synnerhet hvad disciplinen angår.

Gift med *Katarina Orræus,* kapellansdotter, f. 1 dec. 1701, död 25 juni 1781. Barn: I *Gustaf,* innehafvare af Pelkola, död 24 apr. 1806, gift 1:o med *Maria Emerentia Agander.* Deras barn: 1 *Anders Gustaf,* kapellan i Hiitola. 2 *Jakob Johan,* f. 10 aug. 1778, kollegii sekreterare och innehafvare af Pelkola. 3 *Emerentia Albertina,* gift med kapellanen i Rautjärvi *Peter Ursin.* 4 *Katarina,* gift med öfverstelöjtnanten *Iwan Osinskij* i Moskwa, som dog 1813 och efterlemnade barnen: 1 *Paul,* officer. 2 *Warvara,* ogift. 3 *Sofia,* gift med häradshöfd. *Johan Renvald.* 5 *Charlotta,* gift med öfverstelöjtnanten *Johan Boisman,* död 1837, son till statsrådet *Matthias Boisman,* som dog 1809. Joh. Boismans son *Alexander,* major, gift med en polsk grefvinna *Ida Gluszczewska.* 2:o med *Anna Elisabet Boström,* som dog 28 okt. 1832. II *Thomas,* landtkommissarie, dog utan arfvingar. III *Anders,* näringsidkare i Trångsund, gift med *Katarina Wolter,* utan barn. IV *Maria,* gift med handtlangaren vid garnisonen i Willmanstrand *Johan Matheen,* som rymde till Ryssland och hon fick skilnad från honom 19 juli 1738. V *Margareta,* gift med pastorn i Tohmajärvi *Johan Fabritius.*

Då pastoratet blef ledigt efter Punderus, förskaffade

sig kapellanen i S:t Andreæ *Kristofer Hoppius*, hvilken ej hörde till samma stift, på olagliga vägar församlingsboernes skriftliga vokation till Jääskis pastorat, innan ens de af konsistorium i Fredrikshamn föreslagne hunnit aflägga sina prof; och konsistorium i Wiborg, som ej hade något att skaffa med ledighetens återbesättande, rekommenderade hos justitie kollegium Hoppius till Jääskis pastorat, men justitie kollegium resolverade 15 nov. 1744, att Hoppii ansökning förkastas och att Hoppius åtvarnas, att framdeles taga sig till vara för olaga företag; hvarjemte justitie kollegium under samma dag utfärdade konstitutorium till Jääskis pastorat för kapellanen i Joutseno *Peter Warell*, hvilken dertill var rekommenderad både af konsistorium i Fredrikshamn och provincialkansliet i Willmanstrand.

Peter Warell, ordinerad 1728, kapellan i Joutseno 1729, pastor här 15 nov. 1745. Död 24 sept. 1753.

Gift med *Anna Katarina Lilius*, pastorsdotter från Joutseno, död 6 mars 1801. Barn: *Gustaf*, f. 25 mars 1736, *Peter*, f. 14 apr. 1737, *Sven*, f. 8 sept. 1740, *Johan Michael*, kapellan i Lappvesi.

Michael Gustavi Lilius, pastorsson från Joutseno, student i Åbo 1739, ordinerad 29 juni 1742, esquadronspredikant 1½ år, kapellan i Ruokolax 1744, vice pastor 1752, pastor i Jääskis 22 mars 1755. Död 24 maj 1762. Vitsordas af konsistorium, att hafva haft uppbyggeliga embetsgåfvor, fört ett godt och exemplariskt lefverne, samt att hafva varit flitig och oförtruten i alla sina embetssysslor.

Gift med *Margareta Alopæus*, pastorsdotter från Mäntyharju, död 24 apr. 1796. Barn: 1 *Gustaf*, pastor i Jääskis. 2 *Zacharias*, f. 6 mars 1748, landtmätare, dog i Polen. 3 *Michael*, f. 1750, landtmäteriauskultant, sinnessvag, död 28 aug. 1832. 4 *Johan*, f. 3 mars 1756, apothekare i Lindersberg nära Upsala. 5 *Jakob*, pastor i Sakkula och 6 *Anders*, blef sjöman.

Esaias Polack, son till häradsbokhållaren i Jääskis *Lars Polack* och *Sofia Eleonora Tillman*, f. i Ruokolax 14 okt. 1724, student i Åbo 1742, kollega superior i Fredriks-

hamn 22 aug. 1748, konrektor 28 nov. 1750 och derjemte konsistorii notarie 1751, prestvigd 23 okt. 1751, assessor konsistorii 6 febr. 1757, rektor scholæ 29 nov. 1760, pastor här med justitie kollegii fullmakt af 21 febr. 1763, tillträdde 1 maj 1765, prost 12 aug. 1771, förordnad af justitie kollegium 8 apr. 1782, och konfirmerad af dirigerande senaten 10 apr. 1783 att vara domprostens vikarie och præses konsistorii i Fredrikshamn, hvilken befattning han förestod till 22 jan. 1786, då han för sin ålder begärde entledigande och erhöll dimission. Dog 1 maj nya st. 1787.

Gift 1:o 10 nov. 1752 med *Elisabet Katarina Ludvig,* majorsdotter, död 8 dec. 1756, 27 år gammal. Barn: *Gustaf Wilhelm,* f. 8 sept. 1753. 2:o 25 aug. 1765 med *Elisabet Margareta Gudseus,* domprostedotter, utan barn. Hon gifte sig sedermera med löjtnanten *Gustaf Adolf Linbom* och dog 9 juni 1808.

Gustaf Michaelis Lilius, son till ofvannämnde, f. i Ruokolax 10 apr. 1746, student i Åbo 1767, prestvigd 1769, kapellan i Kirvus 1775, vice pastor 1784, pastor i Jääskis genom dirigerande senatens ukas af 29 jan. 1788, utan val, på församlingens enhälliga kallelse; utnämnd af civiltribunalet i Wiborg till prost 1796. Död 15 mars 1802.

Gift 2 juni 1776 med *Sofia Dorothea Stewen,* dotter till råd- och handelsmannen i Fredrikshamn *Wolter Wilhelm Stewen* och *Margareta Bartram.* Född 24 juli 1746, död 17 jan. 1804. Barn: 1 *Michael Wilhelm,* kapellan här. 2 *Sofia Dorothea,* f. 19 sept. 1780, gift 1:o med mag. *Karl Rein,* kapellan här, och 2:o med kollegiirådet, ledamoten i regeringskonseljen *Karl Adolf Sattler,* som dog 22 maj 1815, och hade 2 söner: *Alexander Sattler,* f. 5 maj 1808, borgmästare i Wiborg 5 nov. 1838, kanslist i prokuratorsexpeditionen 19 dec. 1842, dog 3 okt 1853, ogift. *Gustaf Sattler,* f. 9 sept. 1810, lärare vid 2 elementarskolan i Wiborg 23 jan. 1839, lärare vid fruntimmersskolan derstädes 15 dec. 1841, tog afsked 1860. 3 *Gustaf,* kapellan i Lappvesi och 4 *Margareta Kristina,* f. 11 dec. 1786, ogift.

Fabian Bergstein, pastorsson från Pyttis, f. 2 dec.

1751, prestvigd 12 jan. 1780, tjenstgjorde sedan i Pyttis, Wederlax och Fredrikshamn, vice pastor utan konsistorii vetskap 1783, tjenstf. konsistorii notarie 1783, kapellan i Pyttis 1 maj 1784, efter i S:t Petersburg undergången pastoralexamen pastor i Pyttis 1787, pastor här 10 mars 1803, prost 1 nov. 1817. Död 20 mars 1840. Se under Pyttis.

. Gift 1808 med *Anna Elisabet Stråhlman*, pastorsdotter från Walkjärvi, död barnlös 12 febr. 1829.

Alexander Joakim Tesche, f. i Wiborg 6 apr. nya st. 1791, kretsskollärare 28 okt. 1811, tjenstf. öfverlärare vid gymnasium 1815—1821, då han åter vidtog sin tjenst vid kretsskolan, titulär råd 3 febr. 1825, prestvigd 7 juli 1832, 2:dra lektor i theologin vid Wiborgs gymnasium 11 maj 1842, pastor här 20 juni samma år, prost 23 dec. 1846. Död 15 apr. 1865.

Gift med *Maria Elisabet Bruun*, f. 11 aug. 1796, dotter till ståthållaren, kollegiirådet *Karl Fredrik Bruun*, som dog 1814. Barn: 1 *Margareta Wilhelmina*, f. 29 apr. 1829, privatlärarinna. 2 *Jenny Dorothea*, f. 17 maj 1833, ogift. 3 *Peter Alexander Joakim*, f. 6 nov. 1834, vice häradshöfding.

Karl Gustaf Dahlgren, f. i Hollola 9 febr. 1821, prestvigd 25 okt. 1845, tjenstgjorde sedan i Nastola och Hirvensalmi, kapellan i Kivijärvi 17 mars 1852, vice pastor 17 dec. 1856, pastor i Kivijärvi 1864, pastor här 1866.

Gift med *Gustava Charlotta Edla Kristina Krogerus*, f. 11 nov. 1824. Barn: 1 *Gustaf Oskar Waldemar*, f. 3 mars 1847. 2 *Hulda Lilia Sofia*, f. 11 sept. 1848. 3 *Karl Gideon Alexander*, f. 10 nov. 1852. 4 *Alvar Eugen Theofil*, f. 26 febr. 1857. 5 *Johan Gottlieb Kristofer*, f. 18 apr. 1859. 6 *Hanna Sulamit Viktoria*, f. 16 nov. 1860. 7 *Hugo Theodor Maximilian*, f. 26 sept. 1863. 8 *Aina Julia Maria*, f. 1 juli 1865.

Kapellaner.

Nils 1560.

Andreas Thomæ Kettunius, son till bonden *Thomas Kettunen* från Naukkarila by i Kerimäki, första prest i

slägten och stamfar för *Kettunius, Alopæus, Norrgren* och *Nordensvan*. Se *Alopæus* l. c. p. 360.

Bartholdus Andreæ Kettunius, son till föregående. Handhade under pastor *Anders Korhonii* fångenskap i Ryssland pastoralvården i församlingen och underskref Upsala mötes beslut, blef pastor 1612.

Petrus Nicolai 1613, 1614.

Johannes Thomæ 1624.

Magnus Bartholdi Kettunius 1635—1666, son till förut nämnde *Bartholdus Andreæ*. Erhöll af landshöfdingen *Johan Rosenhane* 24 juli 1651 skattfrihet för det hemman om $\frac{1}{6}$ skatt han 15 år förut invid kyrkan af öde upptagit, sålänge han kapellanstjensten dersammastädes förestår. Han hade Suikkala till boställe. Död 1666.

Gift med häradshöfdingen i Karelen *Bertill Hanssons* dotter *Margareta* och hade med henne 5 söner och 1 dotter. 1 *Magnus*, kapellan i Jääskis. 2 *Johannes*, kapellan i Kirvus. 3 *Samuel*, vice pastor i Taipalsaari. 4 *Arvid*, pastor i Borgå. Alla desse 4 bröder kallade sig *Alopæus*. Den 5:te brodren *Andreas* blef militär och dottern hette *Beata*.

Magnus Alopæus, son till företrädaren, kapellan här 1667—1692. Död 12 dec. 1692.

Gift med *Brita Johansdotter Fabritius*. Barn: 1 *Margareta*, gift med pastorn i Puumala *Gustaf Orræus*. 2 *Anna*. 3 *Magnus*, prost i Wiborg. 4 *Johan*, konsistorii notarie i S:t Michel, gift med *Elisabet Helsingius*, pastorsdotter från S:t Michel, utan barn. 5 *Anders*, pastor i Mäntyharju. 6 *Arvid*, född efter fadrens död 1 juni 1693.

Erik Kekonius, var förut vice pastor i Säkkjärvi 1690—1693, kapellan här 1693, men dog 4 jan. 1694, förrän han tillträdde lägenheten.

Gustaf Orræus, var förut krigsprest (sacellanus campestris), kapellan här 1694, blef vice pastor i Puumala 1710 och derefter tjenstf. pastor här (se ofvan p. 329).

Johan Ahlqvist, hette förut *Pulter*, kapellan här 1722—1745, vice pastor, död 1745. Var begifven på starka drycker, och i följd deraf försumlig i tjensten.

Gift med *Helena Argillander*. Barn: *Matthias*, fadrens efterträdare; *Hedvig*, gift med mantalskommissarien *Abraham Weckling*. De hade 3 söner och 4 döttrar.

Matthias Ahlqvist, företrädarens son, f. 21 sept. 1716, ordinerad i Fredrikshamn 1744, kapellan här 1746, vice pastor 1780. Död 30 nov. 1790.

Gift 30 aug. 1748 med *Maria Kristina Lilius*, pastorsdotter från Joutseno, död 1808. Barn: 1 *Johan*, kapellan i Klemis. 2 *Henrik*, rådman i Fredrikshamn. Dennes son *Karl Henrik*, filosofie magister, studerade ryska i Moskwa, der han dog 1828. 3 *Katarina*, gift med fadrens efterträdare.

Karl Fredrik Kuhlhelm, kapellan här 12 juni 1791, blef pastor i Kymene 1797.

Mag. *Karl Rein*, son till pastorn i Lillkyrö *Gabriel Caroli Rein* och *Maria Corsberg*, borgaredotter från Åbo. Född 3 nov. 1770, filosofie magister 1792, prestvigd 1794, kapellan i Jääskis 1798, vice pastor 1800. Död 11 dec. 1803.

Gift med *Sofia Dorothea Lilius*, pastorsdotter från Jääskis. Barn: *Gabriel*, f. 20 dec. 1800, historiarum professor, kanslіråd, adlad 7 sept. 1856, död 24 juni 1867. Gift 10 nov. 1829 med *Edla Ekbom*, dotter till häradshöfdingen i Åkerbo härad i Westmanland *Pehr Johan Ekbom* och *Johanna Kristina Paqualin*, som dog 29 nov. 1841. Född 17 juli 1803, död 21 okt. 1849. Deras barn: 1 *Sofia Johanna Gabriela*, f. 28 aug. 1830. 2 *Ida Gustava Wilhelmina*, f. 18 nov. 1831, gift 28 febr. 1860 med hofrätts assessorn *Adolf Grotenfelt*, son till hofrättsrådet *Nils Adolf Grotenfelt* och *Sofia Lovisa Alléen*. 3 *Emilia Karolina Elisabet*, f. 4 juli 1833. 4 *Alexandra Konstantia*, f. 4 juli 1835, gift 10 nov. 1858 med kronofogden *Karl Edvard Groundstroem*. 5 *Karl Gabriel Thiodolf*, f. 28 febr. 1838, magister docens i filosofin 30 nov. 1863, gift 29 dec. 1864 med *Hedvig Maria Sofia Florin*, kronofogdedotter. 6 *Anna Charlotta Helena*, f. 4 juni 1846.

Michael Wilhelm Lilius, pastorsson, f. 9 maj 1777 i

Kirvus, ordinerad i Fredrikshamn 16 jan. 1800, kapellan här 24 maj 1805, vice pastor 10 maj 1817. Död 29 juni 1825.

Gift år 1805 med sin kusin *Anna Grisilia Lilius,* pastorsdotter från Sakkula. Barn: *Anna Sofia,* f. 1806, gift 26 juni 1835 med landtmäteridirektören i Wiborgs län, hofrådet *Karl Fredrik Lindh.* Deras son *Fredrik Wilhelm,* student. Hofrådet Lindh var förut gift med *Hedvig Elisabet Dahlberg,* som dog 1829 och efterlemnade 2 söner och 1 dotter.

Gustaf Fredrik Melart, pastorsson från Jaakimvaara, kapellan här 9 aug. 1826, blef kapellan i Parikkala 1841.

Johan Adolf Aurén, son till landskanslisten i Kuopio *Matthias Aurén* och *Anna Kristina Tikkanen,* f. 18 juli 1803, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Jääskis och Kirvus tills han blef kapellan i Jääskis 13 mars 1844, vice pastor 11 juli 1840. Död 13 aug. 1853.

Gift 18 okt. 1831 med *Natalia Alexandra Halinius,* f. 27 sept. 1807, kapellansdotter från Kirvus. Barn: sönerne 1 *Robert Viktor,* f. 11 juni 1835, tjenstf. kollega i Helsingfors 1862, magister 1864, dränkte sig Imatra vattenfall 1864. 2 *Oskar Waldemar Alfred,* f. 14 nov. 1839, pastors adjunkt, och dottern: 3 *Hilda Sofia Agnes,* f. 6 juni 1842.

Klas Gustaf Beyrath, kapellan här 11 apr. 1855, blef predikant för lutherskt manskap af estnisk och lettisk nation bland ryska militären i Finland 1865.

David Sirelius, son till regiments fältskäraren vid karelska jägare *Klemens Sirelius* oah *Brita Katarina Hultin,* dotter till öfveruppsyningsmannen *C. J. Hultin.* Född 31 dec. 1809, prestvigd 30 maj 1838, tjenstgjorde sedan i Wekkelaks, Perno, Borgå, Impilaks, Ruskeala, vice pastor 13 nov. 1850, predikant för lutheraner inom grekiska församlingar af Wiborgs län såsom Salmis, Suojärvi med fl. 24 sept. 1851, kapellan här 1 maj 1866.

Gift 13 jan. 1856 med *Anna Elisabet Cajander,* f. 1 febr. 1833. Barn: 1 *Saladin Israel,* f. 6 dec. 1856. 2 *Lydia Maria,* f. 20 dec. 1857. 3 *Berta Johanna,* f. 16 dec.

1859. 4 *Hildur Beda Karolina*, f. 17 maj 1861. 5 *Lars Klemens*, f. 19 nov. 1864. 6 *Gertrud*, f. 17 mars 1866.

KAAVI.

Kyrkoherden i Libelits *Laurentius Bergh* skall omkring år 1650 hafva låtit uppföra en kyrka i *Kaavi*, der hans måg Georgius blef den förste prest. Kaavi förblef kapell under Libelits ända till år 1803, då kapellet genom kongl. resolution af 20 maj sagde år afskildes från moderförsamlingen till ett eget pastorat, der pastorn emot åtnjutande af pastors- och kapellanslönerne är förbunden att sig till biträde aflöna en ständig adjunkt och tvenne, då han af ålder eller sjuklighet blir oförmögen att sjelf bestrida tjensten.

Kyrkoherdar.

Samuel Kiljander, kapellansson, f. 3 dec. 1760, student 1778, prestvigd 10 apr. 1782, extra ordin. predikant vid Savolaks infanteri regim. 10 apr. 1783, vice pastor 1804, den förste pastor i Kaavi 14 febr. 1805, vice kontraktsprost 25 febr. 1809, honorarie prost 1 maj 1811, ordinarie kontr. prost 8 maj 1813. Död 14 mars 1829.

Gift med *Maria Kristina Sirelius*, kapellansdotter från Maaninka. Barn: I *Samuel*, f. 1802, kapellan i Iisalmi. II *Georg Magnus*, f. 1807, kapellan i Kivineb. III *Anders Johan*, f. 21 dec. 1809, pastor i Ruskeala.

Johan Adolf Ottelin, son till kommisionslandtmätaren *Adam Ottelin*, f. 5 apr. 1778, student 1815, prestvigd 6 juni 1821, tjenstf. kollega inferior i Kuopio 15 maj 1822, ordinarie d:o 4 juni 1823, kollega superior 26 mars 1828, kapellan i Koskis 29 apr. 1829, pastor i Kaavi 28 mars 1831, prost 1840.

Gift 1832 med *Selma Katarina Sofia Schildt*, dotter till kaptenen *Ernst Kristofer Schildt* och *Charlotta Sofia Wadenstjerna*.

Kapellaner.

Georgius var sannolikt den *Georg H. Schyttenius,* som blef kapellan i Libelits. Var den förste prest här och måg till pastorn i Libelits *Laurentius Bergh.*

Mårten A. Kiljander, efterträdde Georg såsom kapellan här 17 okt. 1679. Med kyrkoherden i moderförsamlingen Henrik Sundii begifvande skötte han pastorsgöromålen i kapellet. Han blef angifven och öfverbevist om mångahanda tjenstefel.

Barn: 1 *Anders,* kapellan här. 2 dotter, gift med fadrens efterträdare.

Klemens Fabritius 1713—1730.

Gift med företrädarens dotter. Barn: **A** *Elisabet,* f. 1708, gift med pastorn i Libelits *Peter Possenius.* **B** *Peter,* klockare, gift 1:o 1748 med *Eva Brita Lång* och 2:o med *Greta Lisa Lång.* Barn af första giftet: I *Klemens,* f. 25 jan. 1753. II *Peter,* f. 25 aug. 1757, klockare i Libelits. Hans söner: 1 *Mårten,* klockare i Libelits, gift med *Anna Margareta Floman.* Deras son *Mårten Henrik,* kapellan i Kides. 2 *Henrik,* klockare i Kontiolaks. III *Anders,* f. 1 okt. 1760. IV *Gabriel,* f. 30 apr. 1764, och af andra giftet V *Johan Henrik,* f. 5 okt. 1767.

Anders Kiljander, kapellan här med konsistorii fullmakt af 1722. Död 30 dec. 1743.

Gift med *Sara Pardanus* och hade 11 barn, af hvilka här anföres sonen

Mårten Kiljander, f. 27 febr. 1725, prestvigd 28 juli 1745, kapellan i Kaavi 12 mars 1746, vice pastor 9 mars 1774. Död 24 jan. 1805. Han var den siste kapellan i Kaavi.

Gift med *Margareta Norrgren,* pastorsdotter från Ilomants. Barn: 1 *Anders,* kapellan i Bräākkylä. 2 *Margareta,* f. 1754, dog 17 dec. 1841, ogift. 3 *Samuel,* pastor i Kaavi.

KAKKIS.

Under *Kakkis* eller *S:t Johans* kapell lades af kongl. kommissionen öfver militiens redressement år 1674 till ka-

pellansbol Hannukkala hemman om $\frac{1}{4}$ skatt, som efter kongl. maj:ts bref af 20 juli 1693 samt landshöfdingens immission af 21 aug. samma år förbyttes emot ett hemman af $\frac{1}{4}$ skatt i Waahtola by af Wiborgs soken. Kakkis kapell hade således uppkommit före år 1674, ehuru man ej känner, huruvida der redan förut funnits egen prest. Men sedan kapellet erhållit prestbol, har det jemväl blifvit betjenadt af en på stället stationerad kapellan. År 1710 lades Seiskari, Lavansaari, Stor- och Lill-Tytters utöar jemte Hogland under Wiborgs pastorat och kapellanen i Kakkis samt presterskapet i Björkö ålades, att betjena dessa utöar med gudstjenst och annan själavård. Genom justitie kollegii resolution af 23 maj 1763 erhöll kapellanen i Kakkis rättighet att ensam tjenstgöra på de öfriga öarne, utom Seiskari, som förblef under Björkö, samt att bära namn af kapellan och *pastor insularum* Lavansaari, Tytters och Hogland. Medelst kejserl. bref af 17 jan. 1817 lades Lavansaari (Storlöfskär) och Pienisaari (Lill-Löfskär) under Björkö, dit Seiskari redan förut hörde, och Hogland med Stor- och Lill-Tytters under Kymene pastorat.

Genom nådigt reskript af 5 dec. 1859 förordnades, att Kakkis kapell skall bilda en egen konsistoriel kyrkoherdelägenhet under namn af *S:t Johannis pastorat,* hvilket skall skötas af en pastor och en af honom aflönad ständig adjunkt.

Kapellaner.

Carolus Abrahami Jachænius, kapellan här 1674—1684, blef pastor i Kangasniemi.

Paul Jakob Krogius [1]), son till borgaren i Wiborg *Jakob Krogius* och *Elisabet Heintzius.* Född 1 jan. 1649, kollega superior i Wiborg 1689, kapellan och vice pastor

---

[1]) Denna slägt härstammar från Walby soken och Kråby hemman, som ligger fem fjerdings väg ifrån Enköping i Uppland, derifrån *Jakob* flyttade till Finland och blef skräddareålderman och borgare i Wiborg. Slägtnamnet är taget antingen från Kråby hemman eller ock af Krogas rusthåll i Nyköpings län.

i Kakkis 1692. Död under flykten undan för ryska ströfpartier 24 febr. 1705.

Gift med *Maria Ulvik,* f. 17 febr. 1661, dotter till pastorn i Rautus *Samuel Ulvichius.* Barn: I *Elisabet,* f. 22 apr. 1681, gift med kapellanen härstädes *Lars Hemelin.* II *Johan,* f. 27 febr. 1685, regimentsskrifvare vid gardet i Stockholm, död 22 mars 1748. III *Samuel,* f. 3 apr. 1687, archidiaconus i Wiborg. IV *Paul,* f. 19 febr. 1689, pastor i Pieksämäki. V *Maria,* f. 10 maj 1692. VI *Margareta,* f. 24 mars 1694. VII *Katarina,* f. 29 maj 1696. VIII *Kristina,* f. 23 jan. 1699 och IX *Jakob,* f. 9 okt. 1700, blef under Wiborgs belägring bortförd af ryssarne, utan att någon kunskap sedermera kunnat om honom vinnas.

Johan Brotherus, kollega inferior i Wiborg 1703, kapellan här 7 juni 1705, blef kapellan i Björkö.

Lars Hemelin, blef af ryssarne år 1710 ihjälslagen, då han vandrade till Wiborg, för att rädda sig undan för fienden.

Gift med *Elisabet Krogius,* kapellansdotter.

Paul Krogius, kapellansson, kapellan här 1710—1711, flyktade år 1711 undan för fienden och blef sedan stadskapellan i Borgå och sist pastor i Sääminki.

Henrik Bonderus 1724—1726.

Gift med *Sara Osolanus.* Barn: 1 *Peter.* 2 *Jakob.* 3 *Elisabet.* 4 *Ebba Hedvig,* gift med kapellanen i Kaukola *Fredrik Rajalén.*

Laurentius Rothinius 1732—1737.

Gift med *Anna Maria.*

Johan Lindström, kapellan här 1738—1757, blef pastor i S:t Andreæ.

Karl Johan Melartopæus, kapellan här 1759, vice pastor och assessor consistorii, pastor insularum 1763, blef pastor i Parikkala.

Fredrik Gustaf Palmæus, inspektorsson från Liffland, f. 21 mars 1741, student i Åbo 1764 och derefter i Upsala, prestvigd 1772, subkonrektor vid kathedralskolan i Wiborg 1774, kapellan här och pastor insularum 1779, assessor konsistorii, honorarie prost 1796. Död 29 dec. 1803.

Gift med *Maria Elisabet Torkel*, f. 16 febr. 1751, död 13 sept. 1828, dotter till tulldirektören, hofrådet *Karl Torkel* och *Margareta Krogius*. Utan barn.

Jonas Corpeus (Corpæus), kronolänsmansson från Säkkjärvi, f. 4 mars 1773, student i Åbo 1792, prestvigd 19 sept. 1793, kapellan i Kuolemajärvi 1798, kapellan och pastor insularum här 1806, vice pastor samma år. Död 30 nov. 1828.

Gift med *Ulrika Augusta Krook*, pastorsdotter från Hiitola, f. 8 juni 1778. Barn: 1 *Johan Jonas*, f. 23 apr. 1795, läkare. 2 *Henrik Gottlieb*, f. 10 okt. 1797. 3 *Karl Alexander*, f. 31 okt. 1799. 4 *Katarina Elisabet*, f. 23 dec. 1801, gift med generalmajor *Tomasewitsch*. 5 *Anna Karolina*, f. 9 nov. 1804, gift med rådmannen i Kexholm *Johan Magnus Fryxell*. 6 *Jakob Johan Kristian Edvard*, f. 6 juli 1815.

Efraim Holmén, f. 8 febr. 1796, prestvigd 26 okt. 1818, tjenstgjorde sedan i Orimattila, Luopiois, Tohmajärvi, Sulkava, Joutseno, Taipalsaari, kapellan här 22 febr. 1832, vice pastor 1835. Död 8 aug. 1847.

Gift med *Amalia Maria Grenqvist*, f. 24 jan. 1811. Blef sinnessvag. Barn 4, af hvilka dottern *Antoinette Maria* ännu år 1860 lefde ogift.

Klas Gustaf Beyrath, kapellan här 16 jan. 1850, vice pastor 1853, blef kapellan i Jääskis 1855.

Anders Gustaf Hahl, kapellan 12 mars 1856, blef pastor och var den siste kapellan.

S:t JOHANNIS pastorat.

Kyrkoherdar.

Anders Gustaf Hahl var här kapellan förut, blef den förste kyrkoherde 5 dec. 1859, och sedan pastor i Rautus 1865.

Peter Jakob Igoni, kapellansson från Juuga, f. 16 okt. 1823, student 1845, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Kihtelysvaara, Juuga och Brääkkylä, vice pastor 1856, predikant vid länehäktet och lasarettet i Kuopio 30 juli 1862, pastor i S:t Johannis 1866.

Gift 1:o med . . . 2:o med *Elisabet Sofia Kniper*. Barn:

1 *Agnes*, f. 29 okt. 1849. 2 *Otto Onni*, f. 11 jan. 1851, död 1867. 3 *Mainio Henrik Kuno Kristian*, f. 9 febr. 1854.

KANGASNIEMI.

Kangasniemi lydde först under Pieksämäki såsom kapell och skildes derifrån till eget pastorat omkring 1650.

Kyrkoherdar.

Thomas Simonis Molitor, Siikaniemensis, Wiburgo-Carelius, var tjenstgörande pastor här 1654 och tillika predikant vid ryttmästaren Kristian Asikains kompagni, och år 1658 omnämnes han såsom pastor i Kangasniemi. Död 1658.

Gift med *Anna Knutsdotter*.

Bartholdus Henrici Vulpius var esquadronspredikant under öfverstelöjtnant Diedr. von Essen, pastor här 1660—1672. Död 1672.

Gift med *Margareta Bertillsdotter*.

Georgius Johannis Ursenius (Ursinus ?), var förut kapellan här, pastor 1674. Död 1683.

Carolus Abrahami Jachænius, var förut kapellan i Kakkis, pastor här 1684. Död 1702.

Gift med *Margareta Larsdotter Barfve*. Barn: 1 *Karl*, kapellan här. 2 *Abraham*. 3 *Karin*. 4 *Margareta*.

Henrik J. Agander, var förut bataljonspredikant, pastor här 1704. Död 25 febr. 1736. Barn: *Margareta*.

Peter Hoffrén, pastorsson från Kuopio, var förut pastor vid Savolax och Nyslotts läns infanteriregimente, pastor här 1 maj 1737. Död 8 maj 1756, 80 år gammal.

Gift med *Elisabet Johansdotter Sinius*, pastorsdotter från Laukas, död 1771, 90 år gammal. Barn: 1 *Elisabet*, gift 1745 med adjunkten *Johan Orenius*. 2 *Petrus*, f. 15 maj 1723. 3 *Johan Gabriel*, f. 17 maj 1726. 4 *Margareta*, ogift.

Alexander Helsingberg, son till borgaren *Anders Helsingberg* i Helsingfors, tjenstf. kollega vid Borgå pädagogi 1735, student 1737, director cantus i Helsingfors 22 nov.

1740, prestvigd till ministerii adjunkt dersammastädes 2 dec. 1740, kollega superior 24 maj 1742, kapellan i Helsingfors 1744 och derjemte bataljonspredikant vid artilleriet 9 maj 1749, pastor i Kangasniemi 20 mars 1758, prost 16 mars 1776. Död 30 apr. 1786.

Gift 1:o med *Katarina Karberg*, som dog 1773 och 2:o 1775 med *Elisabet Krogius*, enka efter kapellanen i Rantasalmi *Michael Orræus*. Barn: *Johan*, f. 1746, pastor i Letala, gift 1:o med *Eva Nilsdotter Idman*, pastorsdotter från Hvittis och 2:o med *Anna Elisabet Bange*, f. 1756. Deras barn: 1 *Gustaf*, sjöman, död utrikes. 2 *Nils*, sjöman, död utrikes. 3 *Johanna Elisabet*, f. 1778, gift med kapellanen i Wåno *Gustaf Sanmark*. 4 *Eva Agatha*, som dog 1849, gift 1810 med professoren *Johan Agapetus Törngren*. Deras barn: *a) Johan*, magister, död. *b) Adolf*, f. 1824, vice häradshöfding, possessionat, gift 1849 med *Sofia Charlotta Idestam*, f. 1830.

Mag. *Aaron Molander*, regimentspastor vid Savolaks fotjägare 23 apr. 1779, pastor här 14 dec. 1786, blef pastor i S:t Michel 1816.

Mag. *Jakob Johan Björkstén*, var förut kapellan i Helsinge, pastor här 13 aug. 1721, blef pastor i Hauho 1826.

Adolf Boman, länsmansson från Saarijärvi, f. 16 febr. 1788, student 1806, prestvigd 27 nov. 1811, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi och Hollola, tjenstf. kollega vid Borgå pädagogi 1814—1817, och derjemte tjenstf. amanuens vid domkapitlet 1815—1816, vice notarie vid samma domkapitel 2 okt. 1816, konsistorii notarie 13 juni 1821, pastor i Kangasniemi 27 maj 1829. Död 29 aug. 1836.

Gift 1:o med *Sofia Albertina Sirén*, kapellansdotter från Korpilaks, död 24 juni 1826 och 2:o 1828 med *Maria Kristina Fredrika Holm*, som var född 11 juni 1785 och dog 26 aug. 1854. Barn: 1 *Albert*, f. 10 dec. 1818, prestvigd 19 maj 1847, kapellan i Lampis. 2 *Adolf*, konsistorii notarie i Borgå. 3 *Anna Sofia*, f. 1824, dog ogift 15 sept. 1854. 4 *August*, f. 18 juni 1826, konduktör vid öfverstyrelsen för allmänna bygnader.

Henrik Johan von Pfaler, var förut kapellan i Heinola, pastor här 19 mars 1838, blef pastor i Mäntyharju 1850.

Karl Gustaf Eklund, f. i Helsinge 21 mars 1807, prestvigd 16 jan. 1830, tjenstgjorde sedan i Thusby och Borgå, vice pastor 1838, landskapellan derstädes 26 okt. 1842, pastor här 24 nov. 1851, prost 1856.

Gift med *Gustava Kristina Lindholm,* f. 28 sept. 1811, dotter till löjtnanten *Anders Wilhelm Lindholm* och *Regina Kristina Fortelius.* Barn: 1 och 2 *Amanda Wilhelmina* och *Rosalia Fredrika,* födda 16 juni 1840. 3 *Karl Oskar,* f. 22 febr. 1842. 4 *Gustaf Viktor,* f. 6 juli 1843, student. 5 *Thure Wilhelm,* f. 5 maj 1845, student. 6 *Lorenz Fredrik,* f. 28 okt. 1846, döfstum. 7 *Hilda Augusta,* f. 16 maj 1848. 8 *Alma Gustava,* f. 13 juni 1850. 9 *Knut Walter,* f. 24 jan. 1853.

Kapellaner.

Georg Möllö 1663—1667.

Georg Johannis Ursenius, var förut regimentspastor, kapellan här 1668, blef pastor loci 1674.

Laurentius Jahmander 1673—1697. Hans namn skrifves i mantalböckerne än *Ramander* än *Ilmander.* Död 1697.

Carolus Caroli Jachænius, pastorsson, kapellan här 1697. Död 21 mars 1704.

Johan Limatius, kapellan här 6 apr. 1704, blef pastor i Jorois 1724.

Karl Tuderus, kapellan här 1724, blef pastor i Laukas 1730.

Samuel Krogerus, kapellan 1730, vice pastor 1750. Död 28 sept. 1757.

Gift med . . . . *Limatius,* kapellansdotter. Barn 7, af hvilka här nämnas: 1 *Johan,* kapellan i Rautalampi. 2 *Katarina Margareta.* 3 *Helena,* gift med sergeanten *August Grönqvist* i Padasjoki. 4 *Maria Elisabet,* gift med vice auditören *Scheele.* 5 *Lovisa.*

Gustaf Jakob Hoffrén, prestvigd 8 febr. 1757, kapellan

här 10 apr. 1758. Genom hofrättens utslag af 26 juni 1773 förbjöds han att göra tjenst, såsom angifven att hafva kränkt tvenne af sina stjufdöttrar, ehuru slutdomen lemnades till framtiden, då saken kunde uppenbar varda. Den 6 juli 1774 fick han af konglig nåd tillstånd att sköta tjensten. Död 3 dec. 1800.

Gift 1:o med företrädarens enka, som dog 1765 och 2:o med *Margareta Kristina Järnefelt*, som sedan trädde i nytt gifte med kapellanen i S:t Michel *Karl Fredrik Linde*. Hon var dotter till vice landtmätaren, kaptenen *Gustaf Henrik Järnefelt*, död 1818, och *Hedvig Kristina von Schrowe*, dotter till löjtnanten *Axel Ludvig von Schrowe*, f. 1753, död omkring 1820. Barn: 1 *Gustaf Adolf*, f. 21 jan. 1776, prestvigd 27 juni 1801, vice pastor 1814, död 11 mars 1820. 2 *Magnus Jakob*, f. 12 mars 1777. 3 *Aaron Johan*, f. 8 febr. 1800, prestvigd 1825 och död 9 nov. 1832. Gift med *Sofia Hofström*. De hade 2 barn.

Erik Adolf Brusin, f. 1753, prestvigd 14 febr. 1776, kapellan i Haukivuori 1783, i S:t Michel 1788, vice pastor 1799, kapellan här 21 aug. 1801. Död 23 juli 1819.

Gift med *Wendla Helena Witting*, f. 1779. Barn: 1 *Helena Kristina*, f. 4 aug. 1799. 2 *Karl Adolf*, f. 8 maj 1801. 3 *Agatha Lovisa*, f. 1802, död ogift 1821. 4 *Fredrika Amanda*, f. 20 juli 1804, gift 1822 med kronolänsmannen i Orimattila *Karl Fredr. Löfgren*. 5 *Gustaf Fredr. Wilhelm*, f. 7 febr. 1811. 6 *Johanna Juliana*, f. 23 juni 1813, gift med ingenör *Brandenburg* i Jokkas. 7 *Sofia Aurora*, f. 19 juli 1815.

Erik Terenius, f. i Askola 6 okt. 1763, prestvigd 21 sept. 1793, tjenstgjorde sedan i Puumala, Jokkas och Maaninka, vice pastor 1811, andra kapellan i Rantasalmi 5 febr. 1812, kapellan här 6 sept. 1820. Död 24 maj 1846.

Gift med *Helena Erika Holmsten*, som var f. 13 nov. 1772 och dog 3 sept. 1841. Barn: 1 *Erik Johan*, f. 1 nov. 1796, kapellan i Hankasalmi. 2 *Katarina Sofia*, f. 17 mars 1798, gift med kapellanen i Rantasalmi *Karl Johan Pontan*. 3 *Anna Maria*, f. 1800, död 1860, ogift. 4 *Anders*

Henrik, f. 21 febr. 1803, rustmästare vid f. d. skarpskyttebataljon. 5 *Helena Ulrika*, f. 19 febr. 1805, ogift. 6 *Adolf Fredrik*, f. 18 mars 1809, vågskrifvare vid Saima kanal. 7 *Amalia Charlotta*, f. 11 dec. 1811, gift med kapellansadjunkten *David Toikka*. 8 *Fredrika Elisabet*, f. 12 aug. 1814, gift 1838 med kronolänsmannen *Johan Fredrik Monthén*.

Karl Gustaf Wargentin, var förut kapellan i Jorois, kapellan här 21 apr. 1847, blef pastor i Heinävesi 1857.

Karl Anders Gestrin, f. i Padasjoki 27 jan. 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Perno och Kangasniemi, kapellan i Luopiois 6 maj 1835, vice pastor 1839, kapellan här 1859.

Gift 1:o med *Juliana Hipping*, kapellansdotter från Perno, som dog 7 febr. 1853, 61 år gammal. 2:o med *Justina Mikander*, f. 28 jan. 1823, död 31 juli 1866. Barn: 1 *Theodor*, f. 1 juli 1830. 2 *Fanny*, f. 31 dec. 1832. 3 *Gustaf Ferdinand*, f. 3 apr. 1844. 4 *Ida Wilhelmina*, f. 29 apr. 1850. 5 *Amanda*, f. 6 maj 1852. 6 *Johanna*, f. 21 juli 1854. 7 *Hugo Emil*, f. 15 juni 1856. 8 *Olga Henrika*, f. 19 okt. 1858. 9 *Rosa Alina*, f. 1 sept. 1860. 10 *Knut Oskar Hjalmar*, f. 1 jan. 1864.

KARSTULA.

Utan högvederbörligt tillstånd hade *Karstula* boerne år 1775 uppfört en trädkyrka, hvaromkring vid hållen syn den 25 nov. 1776 en begrafningsplats utstakades. Par år derefter blef jemväl en prest anställd, hvilken dock vid saknad af bol tillsvidare bodde vid moderkyrkan i Saarijärvi och endast hvar tredje söndag och alla högtider förrättade gudstjenst i kapellet. Genom nådigt reskript af 15 mars 1858 skildes Karstula kapell från Saarijärvi moderförsamling till ett särskilt konsistorielt pastorat, som i presterligt hänseende kommer att betjenas af en pastor och en sokenadjunkt.

Kapellaner.

Mag. *Johan Calonius*, prestvigd 9 maj 1770, den förste kapellan här 10 febr. 1779, blef kapellan i Saarijärvi 1788.

Johan Tuderus, kapellansson från Saarijärvi, kapellan här 20 sept. 1788, blef kapellan i Jyväskylä 1795.

Emanuel Waldén, kapellan här 14 apr. 1798, vice pastor 1807, blef kapellan i Hauho 1811.

Mag. *David Kristian Stenius*, kapellan här 17 nov. 1813, blef kapellan i Mäntyharju 1821.

Erik Johan Flinkman, kapellan här 4 dec. 1822, blef kapellan i Laukas 1825.

David Roschier, kapellan här 12 dec. 1827, blef kapellan i Saarijärvi 1830.

Gustaf Adolf Martin, kapellan här 11 aug. 1830, blef kapellan i Rautalampi 1851.

Mag. *Albert Ingman*, kapellan här 17 mars 1852, blef kapellan i Kuopio 1860.

Henrik Kekoni, f. 24 aug. 1833, prestvigd 1 maj 1857, tjenstf. kapellan här 1862.

Gift med *Johanna Wilhelmina von Hertzen*, f. 2 apr. 1837.

KARTTULA.

Vid biskopsvisitationen år 1764 väcktes fråga om ett kapells inrättande i *Karttula*, i anledning hvaraf derstädes uppfördes en liten kyrka af träd 1765. Genom konsistorii resolutioner af 2 okt. och 8 nov. 1769 skildes Karttula från Kuopio moderförsamling till ett eget kapellgäll. Den 6 okt. 1862 bildades af Karttula kapell ett eget pastorat, hvarest kyrkoherden med biträde af en sokenadjunkt kommer att tjenstgöra.

Kapellaner.

Matthias Landanus, kapellansson från Rautalampi, prestvigd 2 nov. 1762, den förste kapellan i Karttula 8 mars 1770. Död 17 dec. 1783. Var gift och hade 3 döttrar och en son vid namn *Karl*.

Alexander Invenius, prestvigd 23 mars 1774, kapellan i Petäjävesi 8 dec. 1779, kapellan här 9 aug. 1784, vice pastor 1791. Död 10 maj 1791.

Gift med *Maria Kristina Forsander*. Barn 8.

Karl Gustaf Wialén, underofficerareson, prestvigd 15

dec. 1783 till pastorsadjunkt i Rantasalmi, kapellan här 30 maj 1792. Död 10 sept. 1794.

Gift med *Magdalena Elisabet Collan,* kapellansdotter från Rantasalmi. Barn: *Helena Katarina,* gift med kapellanen i Leppävirta *Johan Erik Beyrath.*

Karl Gustaf Mollerus, prestvigd 1 dec. 1773, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Hauho, Kihtelysvaara, Pelgjärvi, Nilsiä, Karttula och Juuga, predikant på Strömsdals bruk 1793, kapellan i Karttula 5 aug. 1795. Var på länge ej tjenstför för sitt oordentliga lefverne och blef den 21 febr. 1806 af hofrätten dömd att mista sin tjenst, hvarföre konsistorium afsatte honom 27 maj 1807.

Barn: *Kristina Sofia,* gift med kronofogden *Anders Wilh. Floman.* Deras barn: 1 *Johanna Elisabet,* gift med majoren *Henr. Bogislaus Nilsson.* 2 *August,* tingsnotarie.

Peter Joakim Zitting, f. 24 juli 1771, prestvigd 16 dec. 1796, kapellan i Hankasalmi 1803, vice pastor 1805, kapellan här 7 jan. 1809. Död 5 okt. 1815.

Gift med *Brita Lagus,* f. 1 dec. 1771, dotter till kapellanen i Oulais *Gabriel Lagus.* Hon trädde i nytt gifte med kapellanen i Nilsiä *Arvid Johan Sirelius.* Barn med Zitting voro: I *Joakim,* f. 11 juni 1806, lektor vid Kuopio gymnasium, gift med *Aur. Fredr. Maria Molander,* pastorsdotter från Sulkava. II *Susanna,* f. 1809, gift med pastorn i Salo och Brahestad *Johan Gyllenberg.* III *Jakob,* f. 1812, pastor i Rautus.

Johan Meklin, f. 5 juli 1778, prestvigd 21 dec. 1803, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, Libelits och Kaavi, kapellan här 31 aug. 1816, vice pastor 1830. Död 17 nov. 1859.

Gift 1:o med . . . . *Packman,* och 2:o med den förras syster *Hedvig Johanna Packman.*

Werner Johan Majander, f. i Thusby 29 aug. 1819, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Pieksämäki, Laukas, Suonenjoki, vice pastor 1861, kapellan i Karttula 17 apr. 1861. Död i juli 1867.

Gift med *Johanna Bernhardina Tornberg.*

KAUKJÄRVI.

Det predikohus, som i *Kaukjärvi* by af Nykyrka soken uppfördes och hvilket sedan kallades *Talpola*, var helgadt åt S:t Brigita, utan att man närmare känner tiden för dess uppkomst. Gudstjenst förrättades der af församlingens prester en och annan gång om året ända till 1784, då kyrkan nedtogs. Se *Borgå Tidning* 1842 n:o 88.

KAUKOLA.

I *Kaukola* by uppkom i 17:de seklet ett bönehusgäll, som sedan blef kapell under Räisälä. Egen prest fanns här redan i början af 1700 talet. Genom kejserl. bref af 10 dec. 1849 skildes Kaukola kapell från Räisälä moderförsamling och förenades med Kexholms pastorat, hvarjemte pastor i Kexholm ålades att underhålla en i Kaukola kapell ständigt boende adjunkt.

Kapellaner.

Jonas Plogman 1704. Gift med *Margareta.*

Efter Plogman tyckes här ej hafva funnits någon skild kapellan, utan kapellanen vid moderkyrkan skötte begge tjensterne.

Fredrik Rajalén 1740—1747.

Gift med *Ebba Hedvig Bonderus,* kapellansdotter från Kakkis, som i andra giftet fick kapellanen i Räisälä *Jak. Abrah. Nyman.*

Johan Åkerstedt 1750—1760.

Gift 1750 med *Katarina Kristina Stråhlman,* kapellansdotter från Kronoborg. Barn: I *Karl Anders,* f. 20 jan. 1752, pastor i Sakkula. II *Johan,* f. 23 maj 1754, revisionslandtmätare, död 2 juni 1821, gift 1783 med *Ulrika Eleonora Zilliacus,* f. 11 febr. 1758, död 10 dec. 1823, barnlös. Hon var dotter till possessionaten i Ruokolaks *Johan Berndt Zilliacus* och *Margareta Katarina Ristelius.* III *Peter,* f. 1 maj 1756, pastor i Kattila och sedan i Lempala, död 1807. Gift 1:o med *Helena Grisilia Europæus,* f. 1752, död 1801, pastorsdotter från Parikkala och 2:o med

Helena Melartopæus, pastorsdotter från Parikkala. Barn af 1 giftet: 1 *Katarina Elisabet,* f. 18 dec. 1779, gift med pastorn i Kattila *Johan Peter Ullberg.* 2 *Dorothea Hermina,* f. 1789, död 1825, ogift. 3 *Anna Helena,* f. 17 apr. 1791, gift med pastorn i Rautus *Fredrik Peronius.* Af 2 giftet en son *Peter,* civil tjensteman, var gift och dog 1835. Enkan H. Åkerstedt trädde i nytt gifte med kretsskolläraren i Wiborg *Peter Henrik Melart.* IV *Jakob,* pastor i Rautus.

Peter Gansten 1760. Död 1766.

Gift med företrädarens enka. Barn: 1 *Anna Helena,* dog ung. 2 *Brita Kristina,* f. 10 juni 1763, gift 1780 med revisionslandtmätaren *Jakob Reinhold Schening.*

Matthias Sylviander, f. i Kalvola 29 febr. 1736, prestvigd 1764, kapellan här 1768, vice pastor 1790. Död 21 juli 1802.

Gift 1:o med sin företrädares enka och hade 2 söner: *Matthias* och *Jakob,* som dogo unga, och 2:o med *Ulrika Albertina Aflecht,* f. 1754.

Fredrik Peronius, kapellan här 18 maj 1804, blef pastor i Rautus 1837.

Karl Fredrik Strandman, son till befallningsmannen *Strandman* och *Hedvig Printz,* f. 9 febr. 1800, prestvigd 14 dec. 1822, tjenstgjorde sedan i Sibbo, Hauho, Aniala, Luopiois, Helsingfors och Parikkala, kapellan i Kaukola 12 sept. 1838. Död 1 jan. 1845.

Karl August Sahlberg, f. i Tuulois 16 jan. 1810, prestvigd 20 dec. 1834, tjenstgjorde sedan i Hollola, Gustaf Adolfs soken, Joutsa, Orimattila, vice pastor 1840, kapellan här 26 sept. 1846. Död 29 juli 1866.

Fredrik Wilhelm Brander, f. i S:t Michel 22 apr. 1822, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Mola, Nykyrka, vice pastor 1856, kapellan här 1867.

Gift med *Alvina Lindberg,* dotter till kronolänsmannen *Karl Fredrik Lindberg* och *Karolina Josefsdotter Wallens.*

KERIMÄKI.

Under drottning *Christinas* regeringstid omkring år 1640 skildes *Kerimäki* från Sääminki till en egen kyrksoken

och den 30 okt. 1650 gafs till prestbol nästan hela Kerimäki dåvarande by. Genom riksgränsen efter Åbo fred delades soken i tvenne delar, af hvilka den ena, innefattande $19\frac{1}{8}$ mantal, $54\frac{5}{6}$ hemman, förblef på Sveriges, hvaremot $35\frac{13}{24}$ mantal, $101\frac{1}{2}$ hemman kommo på Rysslands sida. Landshöfdingen, baron *Stjernstedt* och ryska gränskommissarien, generalen furst *Repnin* kommo öfverens, att de vid riksgränsen belägna 23 hemman om $10\frac{17}{48}$ mantal skulle, såsom disputerliga, af begge riken lemnas i qvarstad, så att ingendera kronan finge af dem uppbära någon ränta, intilldess en riktig gränsreglering hunnit fullbordas. Detta förhållande ägde rum från 1743 ända till 1809, och åboerne på nämnde disputerliga del af soken kallades fördenskull riitinkiläiset. Emellertid skulle församlingens svenska och ryska undersåter hålla sin gudstjenst i den gemensamma kyrkan, som låg inom ryskt område, och betala presträttigheter till de prester, som voro deras själasörjare.

Kyrkoherdar.

Mårten Sigfridi Kostianus (Kostenius), pastorsson från Sääminki, kapellan i Sääminki 1634, blef pastor i Kerimäki. Död 1644.

Gift med *Agneta Isaksdotter*. Barn: *Sigfrid*.

Paulus Olai, predikant i Nyslott, vice kontraktsprost i Lill-Savolax 1644, pastor i Kerimäki 1648. Död 1657.

Gift med *Malin Sigfridsdotter Kostianus*, pastorsdotter från Sääminki. Genom kongl. bref af 30 maj 1663 förunnades henne för dess mans långvariga, trogna och flitiga tjenst uti predikoembetet Kosterniemi hemman af 2 skattmarker i Sääminki soken, hvilket hon tillhandlat sig af löjtnantsenkan *Margareta Peersdotter*. De hade några barn.

Olaus Hermanni von Borgen, rådmansson från Wiborg, var förut vice pastor i Lappträsk, pastor här 1659—1679.

Gift med *Anna Thomasdotter*.

Mag. *Jakob Sigfridsson Ursinus*, pastor här 1680, blef pastor i Rantasalmi 1692. Se *Alopæus* l. c. p. 467.

Olaus Samuelis Krogerus, pastorsson från Sääminki,

student i Åbo 1671, skolrektor i Wiborg 1680—1692, pastor här 1692. Blef genom konsistorii utslag af 18 apr. 1706 afsatt från tjensten för det han utan föregången lysning lät viga sig med sin aflidna hustrus systerdotter *Kristina Schmidt.* Vigseln förrättades af pastorn *Simon Agander* från Deulina församling i Ingermanland.

Laurentius Brunnerus, pastorsson från Jokkas, student 1690, kapellan i Jokkas 1699, pastor i Kerimäki 1707. Var 1710 död.

Gift med *Anna Poppius,* pastorsdotter från Jokkas. Barn: *Henrik,* pastor här.

Johan Stråhlman, handelsmansson från Wiborg, student i Åbo 1692, kapellan i Ruokolaks 1699, pastor här 1712. Död 13 apr. 1737.

Gift 1:o med *Katarina von Ehrenhoff* och hade med henne 5 barn; 2:o med *Anna Poppius,* företrädarens enka, som dog 27 juli 1726 och hade 7 barn och 3:o med *Margareta Timmerman,* utan barn. Barn af föregående giften: I *Elisabet Katarina,* gift med kapellanen i Rautjärvi *Johan Hammerman.* II *Johan,* kapellan i Kronoborg. III *Henrik,* dog som barn. IV *Brigita,* dog ung. V *Peter,* häradsskrifvare, död 1756. Gift med *Ebba Brigita Meinander* och hade med henne en son *Johan,* domprost i Wiborg. Enkan gifte sig sedan med pastorn i Sääminki *Abraham Lavonius.* VI *Gustaf,* kapellan i Uguniemi. VII *Elisabet,* dog ung. VIII *Kristofer,* officer i svensk tjenst, död 1784. IX *Karl,* pastor i Walkjärvi. X *Katarina Elisabet,* gift med kapellanen *Gustaf Hobin.* XI *Jakob,* dog ung. XII *Fredrik,* blef skjuten vid Willmanstrand 1741.

Henrik Brunnerus, pastorsson, student 1724, magister 1735, prestvigd 1737 af biskopen under en visitationsresa, pastor här 1738. Död 30 dec. 1741.

Gift med *Margareta Schvindt,* handelsmansdotter från Wiborg. Barn: *Lars Henrik,* kapellan i Rautjärvi.

Peter Wahlberg, kapellansson från Jaakimvaara, prestvigd 3 dec. 1740, tjenstgjorde sedan i Willmanstrand, vice pastor här under kriget. Konstituerades till pastor i Keri-

mäki på general en chef Rumänzows befallning af öfversten furst Gregorij Meschtjerskoj genom fullmakt af denna ordalydelse:

Sedan storfurstendömet Finland under den store Gudens försyn sig hennes kejserliga majestäts vilja undergiffvit, hafva Kerimäki sokens invånare, efter förra kyrkoherden Laurentius Brunneri dödeliga frånfälle, sig enhälleligen ankallat vice pastoren *Petrus Walbergius,* för dess lärdom, besked- och skicklighet samt efter Guds ord inrättade lefvernesart; hvarföre, i anseende till ofvan anförde omständighet, nu till följe af hennes kejserl. majestäts höga vilja och befallning, efter hans höga excellences, åtskilliga örneordens riddarens och general en chefens, högborne herrens, herr Rumäntsows, efter kommunikation med Wiborgska konsistorium, anordnan, varder han, Petrus Walbergius, medelst denna öppna fullmakt, till bestridande af kyrkoherde beställningen i Kerimäki församling tillbörligen konstituerad och insatt. Hvarvid han så framdeles som härintill har att efter Guds heliga ord, öfverhetliga lagar och förordningar, i synnerhet efter kyrkolagen bruka sin vitterhet, så att han för sitt lefverne inför Gud, hennes kejserl. majestät och hvar redlig man försvara kan och gitter. Hafvandes bemälte Petrus Walbergius, utom det en och hvar honom för kyrkoherde erkänna och akta bör, att af församlingen tillgodo njuta i lön icke allenast, hvad tillförene är för pastores tillslaget och efter landets usence betalas kunnat, utan ock det hädanefter kyrkoherdarne kan tillagdt blifva. Hvilket allt till yttermera visso och säkerhet med mitt namns och dervid bifogade signetes undersättande härmedelst varder bekräftadt af Nyslott den 16 oktober 1742.

Полковникъ князь Григорей Мещерской.

Föregående afskrift vara enlig med dess original, intygar

kapten Matthias Gibertowskij.

På konsistorii anmälan konfirmerade justitie kollegium Wahlberg i dess tjenst den 1 sept. 1747.

Gift med företrädarens enka. Barn: 1 *Peter,* kapellan här. 2 *Kristian Adolf,* kapellan i Luumäki. 3 *Johan,* kommissionslandtmätare.

Anders Herkepæus, hvars fader var militär, föddes 1718, vice notarie vid domkapitlet i Borgå 1746—1749, prestvigd 21 aug. 1751, pastor här 1755, prost 1785. Död 8 juli 1792.

Gift 1:o med företrädarens enka, 2:o med *Katarina Melartopæus,* kapellansdotter från Borgå, död 1792. Barn: *Beata Helena,* f. 30 okt. 1752, gift med kapellanen *Peter Wahlberg.*

Mag. *Nils Maconi,* bondson från Kerimäki, f. 22 aug. 1760, student i Åbo 1781, prestvigd 22 jan. 1786, magister 26 juni samma år, tjenstgjorde sedan i Kerimäki, vice pastor 1792, pastor i Kerimäki 1794, tillträdde 1 maj 1795, prost 1 maj 1816. Död 10 nov. 1839.

Gift med *Helena Katarina Wahlberg,* f. 1777, kapellansdotter, som dog 3 jan. 1735. Barn: I *Peter Henrik,* f. 24 juni 1795, provincialläkare, kollegii assessor, gift 1821 med *Fredrika Elisabet Tavast,* f. 1800, dotter till postmästaren, hofrådet *Fredrik Tavast.* Deras barn: 1 *Emil Fredrik,* f. 19 sept. 1827, lektor i Jyväskylä 1863. 2 *Karl Viktor.* 3 *Alexander Eugen.* 4 *Henriette.* 5 *Juliana.* II *Beata Maria,* f. 1796, gift med kapellanen i Lappvesi *Peter Hanén.* III *Niklas,* f. 1798, död 1820. IV *Emil,* f. 1800, stabsläkare vid kadetkorpsen. V *Helena,* f. 1806, gift med kronolänsmannen *Johan Gust. Kyander.* VI *Paul,* f. 2 juni 1808, kollega i Nyslott. VII *Lovisa,* f. 1810, dog ogift.

Jakob Fredrik Neovius, kapellansson från Joutsa, f. 29 mars 1786, tjenstf. kollega inferior i Kuopio 24 febr. 1810, prestvigd 24 aug. 1811, ordinarie kollega i Kuopio 20 maj 1812, kollega superior 4 aug. 1813, konrektor i Lovisa 22 mars 1815, pastor i Sulkava 25 okt. 1826, prost 1838, pastor här 16 dec. 1841. Död 4 jan. 1853.

Gift 1:o med *Ulrika Sofia Holmberg,* som var f. 1794 och dog 4 apr. 1826, och 2:o 1827 med *Maria Lovisa Mörtengren,* dotter till borgmästaren *Karl Mörtengren* och *Jea-*

nette Eneschöld. Hon var f. 3 aug. 1802 och dog 20 sept. 1832, och 3:o med *Anna Karolina Orræus,* f. 22 okt. 1803. Barn: 1 *Fredrik Wilhelm,* f. 1822, löjtnant, dog i Kaukasien. 2 *Robert Fabian,* f. 1824, kapten vid indelta militären. 3 *Hilma Sofia Eufrosyne,* f. 4 apr. 1830, gift med landtmätaren Poppius. 4 *Torsten Frans Josef,* f. 14 aug. 1832, kirurgie kandidat. 5 *Karl Adolf Hjalmar,* f. 18 febr. 1837, död som löjtnant i Kaukasien. 6 *Otto Anders Oleg,* f. 14 sept. 1838, forstmästare. 7 *Thomas Fredrik Bruno,* f. 10 nov. 1840, tjenar vid militären i Ryssland. 8 *August Herman Konrad,* f. 1845, student. 9 *Linda,* f. 1846, ogift.

Gabriel Alopæus, kapellansson från Kesälaks, f. 17 dec. 1801, tjenstf. lärare vid kadetkorpsen 1824, tjenstf. rysk språklärare i Kuopio 15 jan. 1825, ordinarie d:o 8 nov. 1826, prestvigd 19 dec. 1832, pastor i Kesälaks 6 mars 1834, prost 1845, pastor här 7 juni 1854.

Gift 1836 med *Vivika Tavaststjerna,* f. 1813, dotter till majoren *Henrik Konrad Tavaststjerna.* Utan barn.

Kapellaner.

Bartholdus till år 1655, då han dog.

Michaelis, blef om sommaren 1656, medan han var på Nyslotts fästning, skjuten af fienden.

Bartholdus Georgii 1659—1669.

Olaus Pauli Ivanander 1673—1682.

Peter Georgii Salmenius 1688—1711, pastorsson från Salmis, blef under kriget bortförd till Ryssland, der han efter lösgifvandet var tjenstgörande prest i Ingermanland och innan kort dog.

Barn: 1 *Johan,* fadrens efterträdare. 2 *Henrik,* pastor i Puumala. 3 *Enok,* kapellan i Jokkas. 4 *Brita.* 5 *Sara.*

Johan Salmenius, företrädarens son, kapellan här 1712, vice pastor 1755. Död 15 juli 1764.

Barn: I *Johan Salmén,* kronolänsman i Kerimäki, död 1809. Hans son *Johan,* kronolänsman och kollegii registrator, gift med *Maria Hobin,* fältväbels dotter. II *Henrik Salmén,* kronolänsman i Taipalsaari, död 1798, gift 1750

med enkan *Anna Maria Couper.* Deras barn: 1 *Peter Johan,* f. 1759, gränsridare, gift 1793 med *Katarina Langin.* 2 *Joakim Henrik,* f. 15 apr. 1761, kollegii registrator, kronolänsman i Taipalsaari, död 1831, gift 1794 med *Kristina Elisabet Hæggroth,* död 1808, kapellansdotter från Ruokolaks. Deras barn: *a) Anders,* kronolänsman i Joutseno. *b) Karolina Kristina,* gift med kapellanen i Lappvesi *Gustaf Lilius.* *c)* dotter, gift med kronolänsmannen i Joutseno *Johan Jonatan Gestrin.* *d)* dotter, ogift. 3 *Fredrik Wilhelm,* f. 1763, kronolänsman i Wederlaks, gift 1793 med *Katarina Margareta Blåfield.* Barn: *a) Peter Henrik,* f. 26 febr. 1794. *b) Gustaf Wilhelm,* f. 19 mars 1796. *c) Karl Fredrik,* f. 18 mars 1799. 4 *Gustaf Adolf,* f. 1765, gränsridare, gift 1797 med *Maria Gåsman.* Barn: *a) Henrik Johan,* f. 1797. *b) Fredrik Wilhelm,* f. 1805. 5 *Karl Niklas,* f. 1768.

Gustaf Hobin, son till fältväbeln *Anders Hobin* och *Wendla Nicander,* f. i Sääminki 25 sept. 1724, student i Åbo 1748, prestvigd i Fredrikshamn 1753, tjenstgjorde sedan i Luumäki och Kerimäki, kapellan i sistnämnde församling 1764, vice pastor 1780. Död 21 sept. 1780.

Gift med *Katarina Elisabet Stråhlman,* pastorsdotter, f. 20 aug. 1726, död 10 maj 1796. Barn: 1 *Wendla Katarina,* f. 23 mars 1766, gift 1:o med kapellanen i Kirvus *Fabian Oleander,* och 2:o med hans efterträdare *Anders Halinius.* 2 *Margareta Elisabet,* dog ogift 1790. 3 *Maria Kristina,* f. 20 febr. 1774.

Peter Wahlberg, kapellan här 1797, blef pastor i Sääminki 1796, men dog 1797.

Elias Pysing, kyrkoväktareson från Taipalsaari, f. 7 mars 1767 (1763, 1765), student i Åbo 1786, prestvigd 1789, kapellan i Kerimäki 1797. Drunknade 11 nov. 1812.

Gift med *Helena Sofia Oudar,* f. 1763, dotter till tullnären *Nils Johan Oudar* och *Brita Sofia Witting.* Utan barn. Hon trädde 1814 i nytt gifte med landskamrern i Kuopio, assessorn *Gustaf Salonius.*

Abraham Dahl, f. 26 mars 1777, prestvigd i Peters-

burg 18 dec. 1802, vice pastor 1804, konsistorii notarie i Wiborg 1804—1812, kapellan här 20 nov. 1813. Död 1 okt. 1833.

Gift med *Charlotta Pysing,* f. 1794. Barn: 1 *Amalia Milda,* f. 8 sept. 1816, gift med possessionaten *Hasselqvist* i Parikkala. 2 *Helena Katarina,* f. 8 aug. 1817. 3 *Filemon,* f. 4 apr. 1819, predikant i Salmis. 4 *Sofia Juliana,* f. 4 aug. 1821. 5 *Onesimos,* f. 9 nov. 1826, dog ung.

Karl Gustaf Roschier, länsmansson från Pieksämäki, f. 12 febr. 1799, student 1820, prestvigd 19 juni 1822, tjenstgjorde sedan i Tohmajärvi och Kesälaks, kapellan i Strömfors 12 mars 1828, vice pastor 1829, kapellan här 19 nov. 1834. Död 17 febr. 1859.

Gift 1827 med *Sofia Lovisa Molander,* enka efter kapellanen i Kesälaks *M. Wirén,* f. 1 juni 1798. Barn: 1 *Laura Olivia,* f. 11 juni 1828, gift 1854 med kaptenen *Robert Fabian Neovius.* 2 *Karl Edvard,* elementar lärare i Nyslott, gift med *Olga Brunou,* konrektorsdotter. 3 *Thilda Maria Sofia,* gift 1859 med kronofogden *Anton Rönnholm.* 4 *Selma Augusta,* f. 11 juni 1834, ogift. 5 *Adolf Wilhelm,* f. 15 sept. 1836, kopist vid tulldirektionen, gift med *Karin Kråka* från Dalarne. 6 *Karolina Theresia,* f. 9 okt. 1838, gift med bönehuspredikanten *Anders Samuel Kiljander.* 7 *Klas Rudolf,* f. 23 apr. 1840, tjenar vid ingenörerne. 8 *Torsten Theodor,* f. 30 maj 1843, student.

Johan Hymander, var förut kapellan i Nastola, kapellan här 1860, blef kapellan i Ruokolaks.

Alexander Wahlberg, kapellansson från Walkeala, f. 10 mars 1812, konstituerad elementar lärare i Fredrikshamn 1 aug. 1837, ordinarie lärare vid lägre elementarskolan derstädes 11 maj 1842, student 1847, prestvigd 18 dec. 1847, kapellan i Iisalmi 17 sept. 1851, kapellan i Pieksämäki 22 aug. 1855, vice pastor 1860, kapellan i Kerimäki 1865. Död 31 maj 1868.

Gift med *Evelina Charlotta Krook* från Borgå. Barn: 1 *Helena Maria,* f. 29 mars 1844. 2 *Hanna Alexandra,* f. 21 okt. 1846. 3 *Lydia Charlotta,* f. 4 maj 1848. 4 *Johan*

Emanuel, f. 14 dec. 1849. 5 *Julius Abiel,* f. 21 maj 1851. 6 *Gottfrid Theofil,* f. 16 mars 1854. 7 *Mårten Edvard,* f. 3 mars 1856.

KESÄLAKS.

Den första lutherska församling, som efter Stolbova fred uppkom i Kurkijokis förra grekiska kapell *Uguniemi,* omfattade både *Uguniemi* och *Kesälaks.* Såvidt äldre förhållanden på den orten äro kända, uppfördes den äldsta lutherska kyrkan jemte prestgården icke i Uguniemi utan i Kesälaks. Icke dess mindre bar denna kyrksoken under 17 seklet vanligast namn af Uguniemi, mera sällan af Kesälaks. Sålunda talas om *Martinus Matthiæ* år 1637 såsom pastor i Uguniemi. Generalguvernören i Ingermanland och Kexholms län grefve *Jöran Sperling* bestämmer uti skrifvelse af 31 mars 1691 till kyrkoherden i Kesälaks *Fabian Nirkko,* hvilka ägor skola höra till Kesälaks gamla pastorats land. Med begge namnen förstod man således en och samma kyrksoken.

Ur visitations- och sokenstämmo protokoller i Kesälaks inhemtas, att som kyrkan derstädes var mycket liten och oansenlig och låg på en aflägsen ort, hade sokenboerne redan år 1675 utverkat kongl. maj:ts tillstånd, att för församlingens bättre kommoditets skull transportera kyrkan till ett annat lägligare ställe, som dertill utsågs i Uguniemi. År 1691 den 9 aug. lofvade församlingen vid sokenstämman att företaga kyrkbygnaden i Uguniemi under första vår och sedan byggmästaren Lukas Hindersson Kainulain blifvit ackorderad, påbegyntes arbetet 1 maj 1692. Emedan den nya kyrkan genom Guds välsignelse och församlingens berömliga flit blifvit färdig i Uguniemi och efter biskopens befallning skulle å dess vägnar solenniter inaugureras och invigas, alltså blef bemälte kyrka på Uguniemi den 11 mars 1694 invigd och Herranom till ett tempel konsekrerad af prosten i Kexholm *Johan Serlachius,* hvarjemte till biskopens vidare resolution blef efterlåtet, att presterskapet hvar tredje söndag skulle uppvakta i Ugu-

niemi och emellertid hålla den ordentliga gudstjensten vid makt i Kesälaks tilldess öfverheten komme att härutinnan göra ändring. Orsaken till denna åtgärd var, att presterskapet ännu bodde qvar i Kesälaks. Detta nya tempel förstördes af åskeld den 19 juli 1694. Sedan åter ett nytt ställe blifvit af häradsskrifvaren *Karl Hellenius* utsedt i Ertonmäki, började med ny kyrkbygnad derstädes 1697, hvilket arbete år 1700 var fulländadt, så att den nya kyrkan kunde den 24 febr. sagde år inaugureras. Församlingslemmarne ansades likväl att hålla den gamla kyrkan i Kesälaks under tak och bruka för sitt kapell, hvarest presterna kunde vid tillfällen förrätta gudstjenst och begrafva lik.

Sedan presterskapet flyttat från Kesälaks till Uguniemi, förrättade *Michael Ohlsonius* pastorstjensten i Kesälaks under krigsåren och derefter till 1727, emedan församlingen genom riksgränsen delades i tvenne hälfter och presterne i Uguniemi sålunda stannade inom ryskt område. Vid biskopsvisitationen den 15 febr. 1728 anhöllo Kesälaks boerne om någon prest efter aflidne pastor Ohlsonius, men som hans aflöning först skulle regleras, anmodades emellertid prosten *Winter* i Kides att mot skälig vedergällning hålla gudstjenst i Kesälaks hvar tredje söndag. Denna interimsåtgärd räckte dock icke länge, då Kesälaks redan samma år erhöll sin egen kyrkoherde.

År 1755 antog församlingen en sokenadjunkt och då hans tjenst förvandlades till en kapellansbeställning, bestämdes vid sokenstämman den 20 jan. 1771 kapellanens aflöningsvilkor. Kapellanstjensten blef genom nådigt reskript af 28 okt. 1862 indragen.

Kyrkoherdar.

Martinus Matthiæ Fabritius 1637—1646.

Martinus Jakobi 1650.

Samuel J. Germanicus (Germanus) 1685. Död 1690. Gift med *Maria Fransdotter,* som dog 1697. Barn: *Johan.*

Fabian Isaksson Nircko, blef 8 febr. 1691 introducerad till kyrkoherde-embetet i Kesälaks, pastor i Jaakimvaara 1700.

Peter Hartz efterträdde F. Nircko såsom pastor i Uguniemi med konglig fullmakt af 16 febr. 1701. Var förut director cantus i Wiborg 1681—1701.

Gift med .... *Hermigier.* Barn: *Magdalena,* gift 1708 med kapellanen i Sakkula *Diedr. Joh. Rijckneck.*

Gregorius S. Wastin tillträdde kyrkoherde-embetet i Uguniemi 1 maj 1710. Flyktade år 1711 till Savolaks, der han i Rantasalmi soken lefde in summa miseria och fick, efter konsistorii Michaëlensis tillstädjelse 1713, komma igen från Savolaks till sin förra lägenhet i Uguniemi.

Michael Ohlsonius var pastor i Uguniemi, rätteligen Kesälaks, under krigsåren och dog 1727.

Gift med *Magdalena Hermigier,* död 1761. Barn: 1 *Anders,* gift med *Ulrika Lackman.* 2 *Johan.* 3 *Abraham.* 4 *Elisabet.*

Matth. Aurenius, student i Åbo 1704, pastor i Kesälaks 1728. Död 1730.

Gift med *Elisabet Berner.* Barn: *Gustaf Fredrik,* pastor i Leppävirta.

Johan Lagus, son till apologisten i Björneborg *Johan Lagus,* var adjunkt i Sääminki och utnämndes till kapellan i Luumäki 1730, pastor i Kesälaks 1731. Död 20 apr. 1735.

Gift med företrädarens enka. Barn: *Johan,* pastor i Iisalmi.

Johan Weckman, pastor här 1736, blef pastor i Rautalampi 1760.

Mag. *Klas Johan Molander,* pastor här 2 maj 1761, blef pastor i Ilomants 1776.

Mag. *Henrik Calonius,* pastor här 14 maj 1777, blef pastor i Saarijärvi 1779.

Jonas Slottman, prestvigd 15 juli 1760, domkyrkosyssloman 9 nov. 1771, pastor i Kesälaks 11 mars 1780. Död 10 maj 1791.

Gift med *Katarina Solitander,* enka efter kapellanen

i Borgå *Karl Gustaf Melartopæus.* Barn: 1 *Erik Johan,* konsistorii notarie i Borgå. 2 *Jakob Johan,* pastor i Kronoborg. 3 *Anna Katarina,* gift med kapellanen i Kides *Fredrik Joh. Rosenbom.*

Anders Winter, pastorsson från Kides, f. 1741, prestvigd 30 mars 1763, kapellan i Kides 1 nov. 1780, vice pastor 20 okt. 1781, pastor i Kesälaks 21 nov. 1791. Död 29 jan. 1799.

Gift med *Lovisa Kristina Andersin.* Barn: **A** *Beata Helena,* f. 1768. **B** *Anders Gustaf,* f. 1770, löjtnant, bodde i Kides. Gift 1795 med *Sofia M. Elfvengren* från S:t Michel. Deras barn: I *Gustaf Adolf,* kommissionslandtmätare, gift med *Lovisa Ulrika Hagström,* f. 1804, dotter till *Jak. Ulrik Hagström* och *Maria Elisabet Fabritius* från Libelits. Deras barn: 1 *Edvard,* f. 26 apr. 1832, medicine doktor, stadsläkare i Willmanstrand, död 11 maj 1868. 2 *Adolfina Lovisa.* II *Georg Henrik,* kronolänsman i Rantasalmi. III *Anders Abraham,* kronolänsman i Kides, gift 1:o med *Maria Agatha Winter (?),* som dog 1835. 2:o med *Martha Sofia Palmgren.* Deras barn: 1 *Frithiof,* blef jurist. 2 *Viktor.* 3 *Georg Gabriel.* 4 *Evert.* 5 *Alfred.* 6 *Johan.* **C** *Adolf Henrik,* pastor i Nurmis. **D** *Georg Fredrik,* f. 1777, kronofogde i öfre Hollola härad, död 15 maj 1812. Gift med *Ulrika Wasenius.* Barn: I *Otto,* flyttade till Sverige. II dotter, gift med handlanden i Tavasthus *Wasilij Uschakoff.* **E** *Erik Wilhelm,* f. 6 jan. 1786, prestvigd 18 apr. 1812, blef sjuklig och dog 1838. Var gift och hade 3 barn. **F** *Maria Lovisa,* dog 9 aug. 1839, 64 år gammal, och var gift med fanjunkaren *F. J. Hultin.*

Erik Lukander, kapellansson från Korpilaks, f. 5 sept. 1740, kapellan i Kivijärvi 28 apr. 1779, 2:dra kapellan i Pieksämäki 11 dec. 1784, vice pastor 1792, pastor här 11 dec. 1799, prost 1812. Död 22 dec. 1827.

Gift 1769 1:o med *Maria Juliana Tuderus,* kapellansdotter från Saarijärvi, f. 1742, död 1791, och hade med henne 10 barn. 2:o 1811 med *Katarina Elisabet Arppe,* som dog 3 apr. 1828 barnlös. Barn af 1:sta giftet: I

Maria Lovisa, f. 11 jan. 1770, gift med kapellanen i Korpilaks *Karl Sirén.* II *Sofia Erika,* f. 30 aug. 1771, död 18 juni 1856, gift med kronolänsmannen i Pieksämäki *Wilhelm Roschier.* Deras Barn: 1 *Ulrika Sofia,* f. 1795, gift med kapellanen i Haukivuori, sedermera pastorn i Kristina *Erik Johan Lyra.* 2 *Adolf Wilhelm,* kapellan i Mörskom. 3 *Karl Gustaf,* kapellan i Kerimäki. 4 *Edla Wilhelmina,* gift med kapellanen i Hollola *Wilhelm Björksten.* 5 *Charlotta,* f. 1804, gift med häradsskrifvaren *Lindeberg.* 6 *Erik Johan,* kapellan i Rantasalmi. 7 *Herman Olivier,* pastor i Kristina. III *Johanna Juliana,* f. 10 sept. 1774, gift med kapellanen i Iisalmi *Isaak Blom.* IV *Emanuel,* f. 13 aug. 1776. V *Jakob Johan,* f. 10 okt. 1778. VI *Karl Fredrik,* kapellan i Uguniemi. VII *Ebba Albertina,* f. 28 okt. 1782, gift med kapellanen i Pieksämäki *Peter Ischander.* VIII *Ulrika,* f. 29 juli 1784, gift 1810 med kronofogden *Karl Gustaf Soldan,* f. 7 aug. 1782. Deras barn: 1 *Karl Erik,* f. 17 febr. 1811, medicine doktor och provinciallläkare, ogift. 2 *Karolina,* f. 23 febr. 1813, gift med kapellanen i Petäjävesi *Karl Gustaf Handolin.* 3 *August Fredrik,* löjtnant, direktor för myntverket. Gift med *Maria Müller* från Baden. 4 *Alexandra Wilhelmina,* lärarinna vid fruntimmersskolan i Wiborg. 5 *Augusta Evelina,* f. 17 juli 1826. 6 *Edla Ulrika,* lärarinna vid folkskolseminarium. IX *Erik Wilhelm,* f. 29 mars 1788, stadsfiskal i Willmanstrand, död 24 okt. 1857, gift med *Eva Charlotta Molander,* majorsdotter från Kesälaks. X *Adolf Emanuel,* f. 28 juli 1791, kapellan i Kesälaks.

Samuel Ceder, f. i Nystad inom Åbo stift 26 mars 1779, student 1801, prestvigd 13 apr. 1804, tjenstgjorde sedan i Helsinge, Liljendal, predikant vid Forsby bruk 14 okt. 1807, kapellan i Borgnäs 30 okt. 1811, vice pastor 1817, pastor här 1830. Död 15 mars 1833.

Gift med *Johanna Sofia Randelin,* f. 26 jan. 1787. Barn: 1 *Charlotta,* f. 1810, gift med sjökaptenen *Karl Sundman.* 2 *Pehr Samuel,* f. 26 mars 1813, prestvigd 19 dec. 1838, död 31 mars 1845. Gift med *Fredrika Bodén.* Deras

son: *Leonard Samuel,* f. 1843. 3 *Maria Johanna,* f. 21 juli 1816. 4 *Flora Erika,* f. 24 jan. 1819. 5 *Magnus Henrik,* f. 27 juli 1826, blef sjökapten.

Gabriel Alopæus, pastor här 26 mars 1834, blef pastor i Kerimäki 1854.

Gustaf Reinhold Blomqvist, pastor här 25 apr. 1855, blef pastor i Wiitasaari 1864.

Johan Bäckvall, son till hemmansinnehafvaren Herranen i Haapajärvi soken, f. 28 juni 1817, student 1839, prestvigd 10 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Rovaniemi, Pudasjärvi och Uleåborg, vice pastor 1853, kapellan i Uleåsalo 14 mars 1855, kapellan i Uleåborg 13 aug. 1856, pastor här 1864.

Gift med *Maria Sofia Heikel,* pastorsdotter från Rovaniemi, f. 1 maj 1818. Deras barn: 1 *Jenny Sofia,* f. 10 nov. 1844, gift 1868 med kronolänsmannen *Frithiof Platan.* 2 *Fanny Elisabet,* tvillingssyster till föregående. 3 *Pehr Alfred,* f. 17 aug. 1848, student. 4 *Alma Augusta,* f. 5 aug. 1854.

Kapellaner.

Före den stora ofreden hade Kesälaks församling en kapellan, hvilken sedermera omkring år 1700 flyttade till Uguniemi, så att Kesälaks vid sin kyrka för en tid saknade både pastor och kapellan. År 1755 antog församlingen till biträde åt pastorn en personell sokenadjunkt, hvilken sedermera förklarades för kapellan. Härom lemnar sokenstämmo protokollet för 10 sept. 1769, den upplysning, att sedan sokenadjunkten i Kesälaks *Georg Wilenius* hos domkapitlet i Borgå gjort ansökning att såsom kapellan blifva ansedd och med fullmakt derå behedrad, hade domkapitlet medelst resolution af 17 derpå följande mars befallt pastorn i församlingen, att vid sokenstämman höra Kesälaks sokenboer och sedan med berättelse derom till domkapitlet inkomma, med hvad vilkor och förmåner sokenadjunkten derstädes gör tjenst och om församlingen förbundit sig, att antingen beständigt underhålla en soken-

adjunkt eller allenast för den nuvarande utfäst något visst m. m. I anledning häraf och sedan församlingen blifvit underrättad om Wilenii ansökning afgafs det svar, att ehuruväl sokenmännerne den 13 juli 1755 förbundit sig att till någon tid underhålla och aflöna en sokenadjunkt, den de i ett för allt, i proportion till deras ägande förmögenhet och efter jemkning sig emellan årligen skulle bestå 20 tunnor skarpsäd; dock som de numera närmare kunna inse nödvändigheten och nyttan af tvenne ständiga prester, helst de förra tiders erfarenhet nogsamt ådagalagt, i hvad förlägenhet de varit, då deras ensamme prest antingen sjuknat eller genom döden frånfallit; så och på det de vid slika och flere förefallande tillfällen icke måga sakna nödig själavård, vilja de hvarken nu eller i framtiden umbära tvenne ständiga prester, utan önska att alltid härefter, äfvensom andra församlingar, med kyrkoherde och kapellan blifva försedde; viljande en och hvar sammanskjuta till kapellanens underhåll i spanmål och andra persedlar efter råd och lägenhet och såsom vanligt är.

Derefter gåfvo sokenmännerne samdrägtigt vid handen, att som sokenadjunkten hr Georg Wilenius under de 12 år och något deröfver som han vid denna församling tjenat, i umgänget med sina åhörare och andra uppfört sig ganska anständigt, nyktert, allvarsamt och fredsamt samt således föregått dem med godt föredöme, dess embete ständigt väl förestått, visat deri mycken oförtruten flit, vaksamhet och färdighet, varit ganska uppbygglig i predikningar samt undervisningar och förmaningar dessemellan, äfvensom med flit, åhåga och eftertryck drifvit den dyra katechismi läran samt de okunnigas uppmuntran och undervisande, och således förvärfvat sig sina åhörares allmänna kärlek, så betygade sokenmännerne med en mun, ingen undantagandes, att de önska och åstunda den förmån, att nu utan vidare förslag och profpredikningar få bemälte hr Wilenius till sin ordentliga kapellan och själasörjare, hvartill de ödmjukast anhålla om domkapitlets bifall och befordring. Men vid framdeles existerande kapellans vakans

efter hr Wilenius vilja sokenmännerne vid kapellansvalet ställa kongl. kyrkolagen och valförordningar sig till underdånig efterrättelse.

Matthias Clementis Molarius, kapellan i Kesälaks 1691—1700. Dog 25 jan. 1700. Hans barn: 1 *Katarina*, gift 1708 med *Jakob Samuelsson Ignat* från Sortavala. 2 *Margareta*, gift 1716 med *Anders Pölläin*. 3 *Samuel*, f. 2 maj 1692. 4 *Johan*, f. 17 nov. 1695. 5 *Jakob* och 6 *Margareta*, födda 18 juni 1697. 7 *Matts*, f. 28 mars 1700.

Jakob Johannis Ruthenius 1702—1710, bodde i Kesälaks tills han flyttade till Uguniemi omkring år 1710.

Johan Georg Wilenius, f. 1726, sokenadjunkt i Kesälaks 1755, kapellan 1772. Död 11 apr. 1780.

Gift med *Helena Lyra*, f. 1730, död 12 dec. 1785. Af deras 8 barn dogo 4 i ungdomen och de öfriga voro: 1 *Maria Helena*, f. 31 juli 1764. 2 *Erik Johan*, f. 13 dec. 1766. 3 *Anna Kristina*, f. 4 okt. 1771. 4 *Georg*, f. 21 apr. 1775.

Henrik Gustaf Lindh, prestvigd 14 febr. 1776, kapellan i Kesälaks 1781. Död 1 febr. 1790.

Gift med *Anna Katarina Norring*, död 20 apr. 1791. Barn: 1 *Magdalena Kristina*, f. 1780. 2 *Katarina Sofia*, f. 16 apr. 1784.

Henrik Alopæus, kapellansson från Libelits, f. 1745, student 1765, prestvigd 1772, kapellan här 20 nov. 1790. Död 18 juni 1803.

Gift 1778 med *Anna Elisabet Stenfelt*, f. 1758. Barn: 1 *Henrik Adolf*, f. 15 okt. 1778, handlande i Lovisa. Hans son *Johan Adolf*, kapellan i Orimattila. 2 *Magnus*, f. 17 dec. 1780, kronolänsman och forstmästare. 3 *Jakob*, f. 8 apr. 1783, kapten. 4 *Elisabet Charlotta*, f. 30 juli 1785. 5 *David*, f. 3 dec. 1795 (icke 1794), postinspektor i Helsingfors, hofråd, ogift. 6 *Gabriel*, pastor i Kerimäki.

Mag. *Henrik Johan Mechelin*, kapellan här 9 maj 1804, vice pastor 1811, blef pastor i Jaakimvaara 1818.

Matthias Wirén, f. i Jämsä 1 mars 1786, prestvigd

25 apr. 1811, kapellan här 11 aug. 1819, vice pastor 1822. Död 28 juni 1824.

Gift med *Sofia Lovisa Molander,* f. 1798, majorsdotter från Kesälaks, som 1827 trädde i nytt gifte med kapellanen i Kerimäki *Karl Gustaf Roschier.* Wirén öfverlefdes ej af något barn.

Adolf Emanuel Lukander, pastorsson, f. 28 juli 1791, prestvigd 12 maj 1815, kapellan här 2 aug. 1825. Död 27 okt. 1835.

Gift 1:o med *Anna Charlotta Arppe,* f. 1797, död 1826, och 2:o med *Karolina Fredrika Magdalena Witting,* f. 1794. Barn: 1 *Sofia Elisabet,* f. 6 okt. 1817, gift 1838 med kronolänsmannen *Johan And. Tollet.* 2 *Selma Charlotta,* f. 27 febr. 1819, gift med sjökapten *Hansson* i Lovisa. 3 *Klara Adolfina,* f. 26 juli 1821, dog ogift. 4 *Lovisa Katarina,* f. 20 nov. 1824, gift 1838 med handlanden i Lovisa *Karl Gustaf Majander.* 5 *Erik Adolf,* f. 5 febr. 1828, dog som officer. 6 *Karolina Gustava,* f. 26 apr. 1829, gift med vice häradshöfd. *Gust. Wilhelm Fabritius* i Jokkas. 7 *Johan Edvard,* f. 6 maj 1832, possessionat. 8 *Hilma Wilhelmina,* f. 10 apr. 1835, gift med kapellanen i Uguniemi *Gabr. Platan.*

Peter Eskling, bondson från Karttula kapell, f. 23 nov. 1804, prestvigd 21 dec. 1826, tjenstgjorde sedan i Pielavesi, kapellan här 16 nov. 1836. Dog 12 febr. 1837, förrän han tillträdde tjensten.

Gift 1828 med *Henrika Beata Lyra,* kapellansdotter från Pielavesi. Barn: 1 *Selma Johanna,* f. 16 dec. 1828, gift med sångläraren i Kuopio *Joh. Reinh. Enckell.* 2 *Ida Natalia,* f. 8 apr. 1833, gift med kapellanen i Ilomants *Karl Axel Wegelius.*

Peter Johan Fredrik Brofeldt, pastorsson från Nilsiä, kapellan här 14 mars 1838, blef kapellan i Nurmis 1849.

Werner Wilhelm Wilskman, f. i Saarijärvi 14 sept. 1813, prestvigd 14 jan. 1837, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi, Lampis, Jokkas, S:t Michel och Sulkava, vice pastor

1849, kapellan här 20 mars 1850. Han är den siste kapellan i Kesälaks.

Gift 1:o med *Eva Sofia Melén,* f. 1824 och hade med henne sonen *Axel Wilhelm,* f. 14 sept. 1845. 2:o med *Fredrika Katarina Wiksten,* pastorsdotter från Sulkava. Deras barn: 1 *Gustaf Werner,* f. 2 dec. 1849. 2 *Oskar Waldemar,* f. 14 sept. 1851. 3 *Karl Fredrik,* f. 1 aug. 1853. 4 *August Richard,* f. 22 dec. 1855. 5 *Otto Anders,* f. 17 febr. 1858. 6 *Elin Johanna Maria,* f. 29 mars 1860. 7 *Jenny Sofia Fredrika,* f. 4 juni 1862. 8 *Helja Emilia,* f. 26 juni 1864. 9 *Eliel Johan,* f. 26 mars 1866.

Sokenadjunkt.

Johan Georg Wilenius antogs här till personell sokenadjunkt 1755 och blef sedan kapellan. (Se ofvan).

KEXHOLM.

Straxt efter Kexholms intagning af svenska trupper år 1580 anställdes i staden en slotts- och stadspredikant. Sedermera antogs en egen pastor och ståthållaren *Tönne Jöransson* anslog 17 okt. 1611 4 adrar jord i Järvenpää by inom nuvarande *Kaukola* kapell till prestbol för pastorn. Efter den första pastorns afgång förenades Kexholm med Pyhäjärvi församling och der blefvo sedermera till prestbol anvisade 2 adrar jord i Orola by. Icke dess mindre tyckes pastorn fortfarit att bo inom staden tills kyrkoherden *And. Strandman* för sin ålder och skröplighet år 1735 afstod Kexholm. Från denna tid har Kexholms stadsförsamling haft sin skilda pastor. Byarne Pärnä, Tenganlaks, Joensuu, Förtsikkö, Norsjoki, Ostamo, Alapuustois, Yläpuustois och Wuohensalo voro lagde under Kexholms församling, hvilken alltsedan Stolbova fred underhöll en egen kapellan ända till år 1709. Sedermera har pastorn ensam skött församlingen. Genom kejserl. förordningen om ecklesiastikverket i Wiborgs län af 24 jan. 1824 lades Kexholms lilla församling under Räisälä pastorat, med skyldighet för pastorn i Räisälä, att aflöna en i staden boende

adjunkt. På stadsförsamlingens begäran ändrades detta genom nådig resolution af 16 dec. 1826 sålunda, att Kexholms stad finge fortfarande bilda ett särskilt pastorat, hvartill sedan medelst kejserl. bref af 20 okt. 1845 lades Kapeasalmi, Suotniemi och Suikanlaks byar från Kaukola och Hirvisaari, Kähänlaks, Näpinlaks och Marjolanniemi byar från Räisälä församling. Slutligen togs genom kejserl. bref af 10 dec. 1849 hela Kaukola kapell från Räisälä och lades under Kexholms pastorat och pastorn i Kexholm ålades, att underhålla en i Kaukola stationerad adjunkt.

1. Slottsförsamlingen.

Predikanter.

Matthias Petri, predikant här alltsedan stadens intagning. Öfverste befallningsmannen på Wiborgs, Nyslotts och Kexholms fästningar *Jöran Boye* till Gennäs beviljade Matthias Petri den 23 dec. 1585 till underhåll och årlig aflöning 16 daler penningar, 8 alnar engelskt (kläde), 12 tunnor spanmål och 1 tunna salt fisk. Blef pastor i Jääskis 1597.

Paulus Johannis efterträdde Matthias Petri 1597.

2. Stadsförsamlingen.

Kyrkoherdar.

Henricus Thomæ Winter 1611—1639, var den första kyrkoherde i Kexholm och erhöll af ståthållaren *Tönne Joransson* 4 adrar jord i Järvenpää by till prestbol att njuta och bruka fritt för årliga utlagor med åker, äng, utmark och fiskvatten och derjemte dagsverken och skjutsresor af de tvenne bönder, som der nära äro boende. Enligt *Fr. Wilh. Pippings* uppgift uti dess *Afhandling om deputaten* (p. 9) skulle denne Winter hafva dött i medlet af år 1639, men *J. H. Strandberg* anför uti dess *Herdaminne* (I. 393) *Henricus Thomæ Winterus* såsom pastor i Kisko 1639—1657. Det är möjligt, att den sistnämnde hörde till en

annan gren af den då redan mycket utbredda Winterska slägten.

Laurentius Sigfridi Bjur, pastor i Kexholm och Pyhäjärvi 1640—1653, prost öfver Kexholms provins. För sin ålderdom och svaghet uppdrog han år 1653 församlingarnes vård och skötsel åt sin efterträdare.

Mag. *Henrik Boisman,* rektor vid trivialskolan i Wiborg 27 nov. 1635, eloquentie lektor vid gymnasium derstädes 1641, 2:dra theologie lektor 1648, pastor i Kexholm och Pyhäjärvi 1653 och prost öfver hela Kexholms provins. Lefde till så hög ålder, att han på sistone ej mer igenkände bekanta personer. Död 1688. Se *Alopæus* l. c. p. 279.

Mag. *Johan Serlachius,* var förut lektor vid Wiborgs gymnasium, pastor och prost i Kexholm och Pyhäjärvi 5 febr. 1689, begaf sig efter Kexholms kapitulation 1710 derifrån och blef pastor i Helsingfors 1711.

Johan Ursinus, var kapellan i Pyhäjärvi, och förestod pastorsembetet i Kexholm och Pyhäjärvi från 1710 till 29 apr. 1720, då han med döden afgick.

Andreas Strandman, pastor i Kexholm och Pyhäjärvi från 1721 till 1735, då han öfvergaf Kexholm och behöll endast Pyhäjärvi under sin vård. (Se vidare under Pyhäjärvi).

Andreas Wirenius, f. 16 nov. 1708, pastor här 1735. Död 24 febr. 1765.

Gift 1:o med *Elisabet Teubel,* som dog 1737. 2:o med *Agneta Hallitius,* död 1752, och 3:o med *Maria Europæus.* Barn: I *Maria Elisabet,* f. 27 mars 1737. II *Anders,* f. 31 juli 1739, häradshöfding, kollegii assessor, borgmästare i Kexholm, död 7 apr. 1801. Gift med *Ulrika Ursinus.* Barn: 1 *Karl Anders,* f. 1772, stabskapten, rysk lärare i Kexholm 1808—1813, rysk språklärare och länetranslator i Tavasthus 1813, blef rysk translator i Nylands län och kollegii assessor, död 1835. 2 *Maria Kristina,* f. 31 maj 1776, gift med majoren *Andreas Woulff.* Barn: *Alexander Gottlieb,* f. 4 maj 1800. 3 *Charlotta Juliana,* f. 6 sept. 1775. 4 *Johan Fredrik,* f. 16 apr. 1783. 5 *Gustaf Wilhelm,* f. 30 aug.

1785. 6 *Emilia Katarina,* f. 23 apr. 1788. 7 *Karolina Fredrika,* f. juni 1791. III *Eva Helena,* f. 1 febr. 1741, gift med fadrens efterträdare. IV *Johan,* f. 15 apr. 1745, student 1764, pastor i Serebetta 1767—1777. Hans barn: 1 *Anna,* gift med pastorn i Ruokolaks *And. Gottl. Castegren.* 2 *Anders Olof,* kronofogde, hofråd. 3 son, läkare. 4 dotter, gift med kapellmästaren *Läger.* V *Anna Maria,* f. 7 dec. 1753. VI *Ulrika Charlotta,* f. 2 juli 1756, död 1821. VII *Katarina Juliana,* f. 23 juli 1758, gift 1784 med sekreteraren *Anders Holmberg.* VIII *Sofia Kristina,* f. 16 apr. 1760, gift 1786 med sekreteraren *Hans Henrik Wacklin,* som dog 1787. Barn: 1 *Anders Johan,* f. 1786, tjensteman vid postverket, död 1806 i S:t Petersburg. 2 *Peter Fredrik,* f. 15 jan. 1788, rysk språklärare i Helsingfors. IX dotter, gift med läkaren *Paltusow.* X *Amalia Eleonora,* f. 23 sept. 1763, gift med pastorn i Parikkala *Henrik Fenander.*

Laurentius Rothenberg, pastor här 1 sept. 1766, blef pastor i Kronoborg 1785.

Peter Landan, kapellansson från Rautalampi, f. 1746, student 1766, prestvigd i Petersburg 1770, kapellan i Räisälä 1772, pastor i Kexholm 1785. Död 26 maj 1787.

Gift med *Anna Katarina Ursinus,* pastorsdotter från Räisälä, som 1788 trädde i nytt gifte med subkirurgen *Johan Nathan. Frantzsohn.* Barn: *Peter,* f. 1772.

Karl Gustaf Schwindt, pastorsson från S:t Andreæ, f. 16 jan. 1763, student i Åbo 1782, kollega i Wiborg 1784, subkonrektor 1785, konsistorii notarie och vice pastor 1788, pastor här 1788. Död 31 aug. 1791.

Gift med *Maria Stråhlman,* domprostedotter, som sedan gifte sig med kretsläkaren, kollegii rådet *Johan Wolter.* Barn med Schwindt: *Karl Johan,* f. 11 dec. 1791. Barn med Wolter: *Johan Leopold,* f. 9 jan. 1795.

Jakob Lilius, pastor i Kexholm 1794, blef pastor i Sakkula 1798.

Johan Kristofer Voelker, kantorsson från Erfurt, f. 18 apr. 1767, studerade i Erfurt och Jena, skollärare i

Kexholm 1794, prestvigd 22 juni 1798, pastor i Kexholm 17 aug. 1798. Död 17 juni 1802.

Gift med *Margareta Helena Lilius*, företrädarens dotter. Hade 2 söner, af hvilka den ena dog ung och den andra blef militär.

Joel Stubbe, snickareson, f. i Wederlaks 10 dec. 1777, var icke student innan han blef prestvigd, som skedde 22 juli 1799, tjenstgjorde sedan i Mola och Kaukola, pastor här 20 jan. 1805. Död 17 sept. 1826.

Gift med *Katarina Burmeister*, enka efter pastorn i Mola *Mich. Wirenius* och död 1810. Barn: *Alexander Wilhelm*, f. 6 febr. 1806.

Adam Höijer, pastor här 14 juni 1830, blef pastor i Kivineb 1843.

Sigfrid Gustaf Kroijerus, var förut pastor i Pelgjärvi, pastor här 10 febr. 1844, prost 1847, blef pastor i Nurmis 1849.

Jakob Fredrik Lyra, kapellansson från Asikkala, f. 28 mars 1803, lärare vid elementarskolan i Nyslott 7 sept. 1825, 2:dra kretsskollärare i Kexholm 23 dec. 1829, prestvigd 17 juni 1840, tjenstf. förste kretsskollärare 23 dec. 1840, rektor vid lägre elem. skolan 15 dec. 1841, pastor i Kexholm 21 jan. 1851, prost 1856. Död 9 apr. 1863. Ogift.

Immanuel Robert Wallenius, son till konsistorii notarien *Johan Wallenius*, f. 19 juli 1813, student 1834, prestvigd 19 juli 1836, tjenstgjorde sedan i Wiborg och Hauho, derefter i Slavanka, pastor i Liissilä 27 jan. 1841, tysk språklärare vid Kuopio gymnasium 28 aug. 1844, tjenstf. kapellan i Sumiais 1 febr. 1847, ordinarie kapellan der 8 mars 1848, kapellan i Pihtipudas 14 apr. 1852, kapellan i Jämsä 11 apr. 1855, pastor i Kexholm 19 maj 1864.

Gift 1841 med *Ester Kristina Charlotta Nohrström*, f. 7 dec. 1817, kaptensdotter. Barn: 1 *Otto Robert Wilhelm*, f. 21 apr. 1843. 2 *Johan Ivar*, f. 23 jan. 1845. 3 *Isaak Emanuel*, f. 10 dec. 1846. 4 *Maria Charlotta Viktorina*, f. 19 nov. 1848. 5 *Ellen Augusta Magdalena*, f. 6 juli 1852.

Kapellaner.

Klemens Laurentii 1617, 1618, blef pastor i Parikkala.

Martinus Petri 1638—1643, blef pastor i Hiitola.

Johan Sigfridi 1643—1651.

Laurentius Stefani 1653, blef pastor i Kronoborg.

Henrik Laurentii Bjur, pastorsson, dog 1660 och efterlemnade enkan *Walborg Johansdotter.*

Johan Lentz 1660—1673. Död 1673.

Gift med *Margareta Petersdotter.*

Paulus Andreæ Rosenblad 1674—1675.

Matthias Walbergius 1676—1678.

Gift med *Brita Mårtensdotter Fabritius,* som sedermera år 1696 trädde i nytt gifte med råd- och handelsmannen *Bertill Bolin.*

Johan Elianus 1679—1682, blef kollega i Nyskans 1682 och sedan pastor i Ingris 1686.

Johan Nethænius 1683—1691. Död 1691.

Gift med *Anna Hermigier,* som sedan trädde i nytt gifte med häradsskrifvaren *Karl Hellenius,* med hvilken hon hade sönerne: 1 *Karl,* f. 1701. 2 *Anders,* f. 1702.

Erik Hiquinus 1692—1702, var en tid suspenderad och förordnades sedan till nådårspredikant i Mola. Blef vanför och skröplig och dog på fattighuset i Wiborg 25 juni 1706.

Gift med *Kirstin Larsdotter,* enka efter rådmannen *Henrik Michelsson.*

Anders Strandenius, kapellan i Rautus 1705, kapellan här. Död 2 sept. 1709.

Gift med *Brita Porthanus,* som dog 1708.

3. Fånghusförsamlingen.

Enligt nådigt reglemente för fängelseinrättningen i Kexholm af 6 aug. 1861, blef för de bekännelsefångar, hvilka i nämnde inrättning skulle förvaras, tillförordnad en predikant, emot åtnjutande af 350 rubel i årlig lön, samt fria rum och ved.

Predikanter.

Johan Gottlieb Mikander, var förut fånghuspredikant i Nyslott, transporterad hit 14 okt. 1862, blef kapellan i Koskis 1865.

Isaak Alexis Wallenius, pastorsson från Laukas, f. i Nurmijärvi 12 juni 1826, prestvigd 27 juni 1849, lärareduplikant i Jyväskylä 1862–1863 och derefter pastorsadjunkt i Laukas, predikant här 1865, blef kapellan i Uguniemi.

Gift 1859 med *Augusta Cecilia Lilius.*

KIDES.

Kides församling var under ryska tiden i sextonde seklet kapell till Sortavala eller Micholska moderförsamling och blef luthersk efter Stolbova freden. Den första prest omnämnes här år 1637, och omkring denna tid tyckes den lutherska församlingen blifvit bildad. Mot slutet af 17 århundradet funnos i Kides tvenne kapellaner anställde och det är sannolikt, att den andra kapellanen var antagen för Bräākkylä eller Oravilaks bönehus, ehuru han bodde i moderkyrkoförsamlingen. Efter 1794 har blott en kapellan tjenstgjort i Kides. Vid sokenstämman år 1780 öfverenskommo församlingsboerne, att sokenskolmästaren tillika skulle vara sokenadjunkt och således en prestvigd man.

Kyrkoherdar.

Georgius (Jöran) Petri 1637—1650.

Aeschillus Michaelis 1677.

Michael Aeschilli 1681, kallas 1686 pastor emeritus.

Georgius Neglick 1685—1700, bodde på Sorolaks, der prestgården var belägen tills den 1734 flyttades närmare till kyrkan. Hans son *Joakim* blef pastor loci.

Henrik Winter, student 1697, pastor här 1713—1734, kontraktsprost. Död 12 okt. 1734.

Gift med *Elisabet Kyander.* Af deras många barn nämnas här: 1 *Anders*, pastor här. 2 *Henrik*, kapellan i Kides. En dotter var gift med befallningsmannen *Andersin*, en annan var blind.

Joakim Neglick, kapellan här 1728, pastor 1736—1744. Död 7 nov. 1744.

Gift med *Margareta Ahockius.* Barn många, af hvilka en dotter var gift med kapellanen *Henr. Winter.*

Anders Winter, pastorsson, student 1728, pädagog i Nyslott 1736—1746, pastor här 10 sept. 1746, prost 1774. Död 11 apr. 1785.

Gift tre gånger och hade 24 barn. Hans tredje hustru var *Margareta Kristina Gerlander,* som dog 22 sept. 1800. Barn: I *Anders,* kapellan i Kides och derefter pastor i Kesälaks. II *Georg,* pastor i Puumala. III *Henrik Johan,* f. 1744, student 1767, pastor i Kelttos och Rjäbova 1771—1791. Gift med *Anna Krogius,* pastorsdotter från Petersburg. Deras son *Anders Johan,* f. 11 juni 1777, student i Åbo 1793, blef professor i Greifswald (?). IV *Erik,* f. 1745, blef sjöman. V *Anna Elisabet,* f. 1748, gift med sin kusin, kapellanen i Jokkas *Anders Winter.* VI *Jakob Fredrik,* f. 1760, student 1779, landtmäteridirektör, död 12 jan. 1830. Gift med *Hedvig Dorothea Ursin,* pastorsdotter från Iiti, f. 1762, död 1821. Af deras många barn nämnas här: 1 *Nils,* bodde i Rantasalmi. 2 *Maria Margareta,* gift 1:o 1804 med löjtnanten vid Tavastehus regimente *Georg Anders Kihlström.* 2:o med pastorn i Laukas *Emanuel Waldén.* 3 *Karl Anders,* f. 15 nov. 1800, magister 1823, pastor i Ingeris 31 okt. 1831, död 29 apr. 1842. 4 *Hedvig Fredrika,* gift med sin kusin, pastorn i Puumala *Anders Winter.* 5 *Dorothea Kristina,* gift med theologie lektorn i Borgå, doktor *Johan Borgström.* 6 *Magnus Fredrik Edvard Adolf,* f. 18 aug. 1824, magister 1850, skolkollega i Fredrikshamn, död 1858. 7 *Frans Karl Otto Wilhelm,* student 1847, blef prest. VII *Brita Lovisa,* f. 1760, död 1843, ogift. VIII *Karl Immanuel,* kommissionslandtmätare, död 1820, utan barn. IX *Michael,* f. 1766, dog som student 1785. X *Gabriel,* f. 1767, kapellan i Kides.

Mag. *Herman Wegelius,* pastorsson från Wesilaks, f. 4 aug. 1755, extraordin. bataljonspredikant vid Österbottens regim., kapellan i Wesilaks 1781, bataljonspredikant vid

Björneborgs infant. regim., pastor i Kides 1786. Död 12 maj 1799. Se *Strandberg* l. c. I. 251, 252.

Gift med *Katarina Elisabet Wallenius*, f. 17 apr. 1765, kronofogdedotter, som sedan trädde i nytt gifte med rådmannen, kollegii assessorn *Gabriel Fabritius*, hvilken dog 22 mars 1824, och hade förut varit gift. Wegelii barn voro: A *Margareta Sofia*, f. 24 dec. 1783, död 7 maj 1809, var gift med häradshöfd., titulerade lagmannen *Nils Arppe*, som dog 28 mars 1823, sedan han ytterligare varit gift 2:o 1811 med *Sofia Albertina Cairenius*, pastorsdotter från Masku, död 1812 och 3:o med *Amalia Beata Cairenius*, den förras syster. Barn af 1 giftet: I *Kristina Elise*, död 1819. II *Nils Ludvig*, f. 1803, brukspatron, död 9 febr. 1861. Gift 1:o med *Jeanette Porthan*, dotter till vice häradshöfd. *Nils Porthan*. Deras barn: 1 *Nils Josef Edvard*. f. 1841, brukspatron, gift med *Aina Tapenius*. 2 *Jeanette*, gift med medicine doktorn *Herman Backman*. 2:o med *Mathilda Porthan*, den förras syster. Deras barn: 3 *Elin Sofia Amalia*, gift med stadsläkaren *Matthias Gustaf Joakim Stenbäck*. 4 *Klas Ludvig*, f. 1846. 5 *Bertha Emilia*. 6 *Julia Eva Maria*. 7 *Mathilda Elisabet*. 8 *Edvard*. 3:o med *Amalia Kristina Seitz*, som sedan trädde i nytt gifte med häradshöfd. *Gustaf Johan Järnefelt*. Hennes barn med Arppe äro: 9 *Lina* och 10 *Ida*. III *Katalina Sofia*, f. 1806, gift 1:o med sin kusin, possessionaten, magister *Johan Fabritius*, död 2 mars 1833 och 2:o 1841 med vice pastorn, sedermera theologie professorn *Karl Gustaf von Essen*. Barn af 1 giftet med Fabritius: 1 *Hilda Elisabet*, gift med pastorn i Keuru *Frans Henrik Bergroth*. Deras barn: *a) Lydia*, gift med kapellanen *Adolf Wegelius*. *b) Gideon*. *c) Adiel*. *d) Angelika*. *e) Arvid*. *f) Ines*. *g) Elina*. *h) Henrik*. *i) Alma*. *k) Helmi*. 2 *Lina Sofia Amalia*, gift med kapellanen, sedermera theologie professorn *Anders Wilhelm Ingman*. Utan barn. 3 *Angelika*, gift med öfverläraren vid normalskolan *Alfred Kihlman*. Af 2 giftet med Essen: 4 *Lydia*, gift med ingenören vid gasverket *Bergroth*. 5 *Michael*, student. 6 *Gertrud*. 7 *Edvard*. Lagman Arppes

barn af 3 giftet: IV *Ebba Katarina Wilhelmina,* gift 1840 med pastorn i Storkyro, professorn *Lars Jakob Stenbäck.* V *Adolf Edvard,* f. 9 juni 1818, professor, statsråd, gift med *Emilia Sofia Porthan,* dotter till vice häradshöfd. *Nils Porthan.* Deras barn: 1 *Mathilda Sofia,* f. 1 aug. 1849. 2 *Nils Ludvig,* f. 8 jan. 1851. 3 *Adolf Edvin,* f. 18 dec. 1852. 4 *Hugo Eberhard,* f. 28 maj 1855. VI *Alexandra Nikolina,* gift med kantorn i Sääminki *Peter Wenell.* VII *Nils Gabriel,* f. 1823, pastor i Eno. **B** *Katarina Elisabet,* f. 1786. **C** *David Gabriel,* f. 21 jan. 1788, kornet, piskade vakten och rymde bort. **D** *Herman,* f. 8 dec. 1790, dog som student. **E** *Josef,* pastor i Ruokolaks. **F** *Katarina Fredrika,* f. 13 juni 1798, död 21 jan. 1863, gift 1820 med kronofogden i Sortavala *Johan Hallonblad.* Deras barn: I *Elise,* gift med generalmajoren *Erik Gustaf von Fieandt.* II *Johanna Fredrika,* gift 1847 med sedermera guvernören i Tavastehus *Klas Herman Molander.* III *Herman,* borgmästare i Kexholm, gift med handlanden i Sortavala *Dimitri Siitoins* dotter. IV *Maria Josefina,* gift 1850 med expeditionschefs adjointen *Adolf Birger Karl Lundahl.* V *Evelina,* gift med *Lindeman.* VI *Johan Julius,* f. 1830, borgmästare i Kexholm. VII *Ida,* gift med expeditionschefen *William Konstantin Maurits Rosenbom.* VIII *Olga,* ogift. **G** *Kristina Elisabet,* dog ung 1803. — Assessor *Fabritius* var först gift med *Maria Fadelius* och hade en son *Johan,* f. 21 mars 1800, magister 1819, blef possessionat och gifte sig med sin kusin *Katal. Sofia Arppe.* (se ofvanföre), och af 2 giftet en dotter *Eva Fabritius.*

Mårten Kristofer Lindforss, vice pastorsson från Thusby, f. 17 sept. 1756, prestvigd 6 sept. 1779, extraordin. bataljonspredikant 3 jan. 1780, ordinarie d:o 1782, pastor vid Tavastehus läns infanteriregimente 20 okt. 1789, pastor i Kides 2 sept. 1800. Död 22 jan. 1809.

Gift 1:o med *Katarina Charlotta Wendelius* och 2:o med *Katarina Borgström,* f. 15 sept. 1769. Barn: I *Kristina Lovisa,* f. 8 apr. 1786, död 22 mars 1866 och var 1804 gift med handlanden i Helsingfors, vice konsuln *Gu-*

staf Wilhelm Sundman. Deras enda barn är: *Karl Wilhelm Ignatius,* handlande, vice konsul och kommersråd, gift 1839 med *Mary Anne Berger,* handlandedotter, som öfvergaf honom. II *Sofia Charlotta,* f. 13 maj 1793. III *Maria Magdalena,* f. 15 dec. 1795. IV *Johanna Katarina,* f. 1797, död 1844. V *Mårten Johan,* f. 25 sept. 1800, medicine doktor och provincialläkare, gift med *Maria Aurora Bygdén,* dotter till landtmätaren *Karl Gustaf Bygdén* och *Maria Kristina Fontell.* Barn: 1 *Karl Mårten,* f. 1839, magister. 2 *Filip Gerhard,* f. 1841, student. 3 *Julia Aurora,* gift 1855 med kronofogden *Viktor Fredr. Norring.* VI *Peter Filip,* f. 22 nov. 1802, död 12 juli 1868, medicine doktor, provincialläkare, assessor, gift 1:o med *Fredrika Sofia Malm,* som dog 6 febr. 1838, de hade 3 barn, och 2:o 1839 med *Antoinette Johanna Reiher,* dotter till majoren *Karl Joh. Reiher.* VII *Arndt Gerhard,* f. 1804, pastor i Impilaks. VIII *Albertina,* f. 22 jan. 1807. IX *Maria Sofia,* dog 1826, 17 år gammal.

Sven Abraham Hougberg, son till häradshöfdingen *Sven Abr. Hougberg* och *Helena Sofia Thauvonius,* f. 18 sept. 1759, prestvigd 29 juli 1789, bataljonspredikant 1792, pastor vid Tavastehus läns infant. regimente 16 febr. 1801, pastor här 6 juli 1811, prost 1817. Död 16 mars 1827.

Gift med *Ulrika Charlotta Alopæus,* som var f. 1763, enka efter vice häradshöfdingen *Mårten Stenius* och dog 12 aug. 1827, utan barn.

Magnus Alopæus, pastorsson från Tohmajärvi, f. 2 febr. 1767, student 1787, prestvigd i Wiborg 1790, kapellan i Ruskeala 1792, vice pastor 1798, pastor i Hiitola 27 maj 1802, prost 1816, pastor i Kides 1 sept. 1831. Död 3 aug. 1834.

Gift 1793 med *Anna Margareta Schwindt,* pastorsdotter från Räisälä, f. 12 apr. 1778. Barn: 1 *Karl Magnus,* f. 1796, kapellan i Kivineb. 2 *Elisabet,* gift med en militär. 3 *Jakob Alexander,* f. 11 dec. 1800, öfverläkare på Sveaborg, statsråd, dog 10 nov. 1854, ogift. 4 *Anna Sofia,* f. 6 jan. 1803. 5 *Paul Gustaf,* f. 18 febr. 1807, vice lands-

sekreter., dog 24 jan. 1855, ogift. 6 *Konstantin Edvard,* f. 24 juli 1811, student 1832, landtmätare, död 1840. 7 *Zachris Fredrik,* stabskapten, kronolänsman.

Mag. *Gustaf Fredrik Hjerppe,* kapellansson från Ilomants, f. 2 juni 1777, prestvigd 12 febr. 1801, magister 1802, extra ordin. bataljonspredikant 1803, vice pastor 1815, pastor i Iiti 15 maj 1820, prost 1826, pastor i Kides 14 febr. 1836, tjenstf. kontraktsprost 1838, ordinarie d:o 1842. Död 25 mars 1853.

Gift 1827 med *Hildur C. M. Hartman,* dotter till bibliothekarien vid Åbo akademi *Gabr. Israel Hartman* och *Charlotta Sofia Aminoff.* Född 1800, död 13 nov. 1856. Barn: *Kristian Edvard Gabriel,* f. 9 okt. 1828.

Uno Wilhelm Telén, son till kommissionslandtmätaren *Fredrik Wilhelm Telén,* som dog 1832 och *Katarina Helena Sirelius.* Född i Kides 24 sept. 1807, magister 1832, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstf. kretsskollärare i Wiborg 31 okt. 1832—1834, tjenstf. öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 1834—1835, kapellan i Kides 25 nov. 1835, vice pastor 1838, pastor i Kides 13 dec. 1854, prost 1858.

Gift med *Ottiliana Sofia Sirelius,* kapellansdotter från Hirvensalmi, f. 29 sept. 1809. Barn: 1 *Augusta,* f. 15 apr. 1836, gift med kapellanen *G. A. Svahn.* 2 *Helena Sofia,* f. 21 juni 1838, gift med tullförvaltaren i Gamla Karleby *Frithiof Winter.* 3 *Josefina,* f. 8 juli 1840, gift med skolrektorn i Kuopio *Evert Winter.* 4 *Uno Wilhelm,* f. 28 dec. 1843, student. 5 *Anna,* f. 7 febr. 1846, gift med skolläraren *Axel Brander.* 6 *Ivar,* f. 12 juni 1849. 7 *Eva,* f. 3 sept. 1851. 8 *Elisabet,* f. 13 dec. 1854.

Kapellaner.

1 Serien.

Georgius Neglick, kapellan 1677—1686 och derjemte vice pastor för *Michael Aeschilli* 1683—1686, blef pastor.

Kristiern Ellonius 1686—1735, då han dog.

Henrik Winter, pastorsson, kapellan här 28 juni 1735, vice pastor. Död 27 febr. 1780.

Gift 1:o 1738 med *Kristina Pardanen*, 2:o med .... *Neglick*, pastorsdotter och 3:o med *Maria Sylvius*. Af barnen nämnas här: I *Anders*, kapellan i Jokkas. II *Henrik*, pastor i Libelits. III *Anna Kristina*.

Anders Winter, son till pastorn *Anders Winter*, kapellan här efter *H. Winter* 1 nov. 1780, vice pastor 1781, blef pastor i Kesälaks 1792.

Mag. *Fredrik Johan Rosenbom*, f. 21 febr. 1763, magister 1789, prestvigd 29 juli samma år, extraordin. bataljonspredikant vid karelska jägarekorpsen, kapellan här 25 sept. 1793, vice pastor 1797. Död 31 okt. 1811.

Gift 1794 med *Anna Katarina Slottman*, som var f. 1768 och dog 15 nov. 1835 och var pastorsdotter från Kesälaks. Barn: 1 *Fredrik*, f. 14 maj 1795, medicine doktor och provinciallläkare, död 30 mars 1849. Gift med *Lovisa Juliana Lillja*, f. 28 aug. 1806, dotter till provincialläkaren *Josef Benj. Lillja*, som dog 1834, och *Johanna Lovisa Engblom*. Barn: *Richard Fredrik*, f. 1829, medicine studerande och 2 döttrar, ogifta. 2 *Erik Johan*, f. 19 dec. 1798, vice landssekreterare, domhafvande i Salmis, gift med *L. N. von Gyterbock*. Barn: *William Konstantin Mauritz*, f. 10 sept. 1829, magister 1857, expeditionschefs adjoint vid generalguvernements kansliet, gift med *Ida Hallonblad*, assessorsdotter. 3 *Katarina Fredrika*, f. 1800, gift med borgmästaren i Nyslott *Enok Elfvengren*. 4 *Maria Helena*, f. 1807, gift 1832 med kronofogden *Gustaf Adolf Krogerus*.

Mag. *Gabriel Winter*, pastorsson, f. 13 apr. 1767 (1764), prestvigd 19 mars 1790, sokenadjunkt och skolmästare i Kides 20 juli 1791, magister 1798, vice pastor 1803, kapellan i Kides 14 okt. 1812. Död 15 juni 1832.

Gift 1:o med *Margareta Kristina Törnquist*, som var f. 1776 och dog 21 okt. 1810 och 2:o med *Karolina Agatha Hultén*, f. 1792, död 31 maj 1862. Hans 14 barn voro: 1 *Maria Agatha*, f. 3 jan. 1803, död 1835, gift med länsmannen i Kides *Anders Abr. Winter*. Deras son *Frithiof* blef tullförvaltare i Gamla Karleby. 2 *Anders*, f. 1803, kapellan i Kirvus. 3 *Gabriel*, f. 6 maj 1805, student 1826,

prestvigd 20 juni 1829, elementarlärare i Nyslott 1830, död 7 mars 1840. Gift med *Angelina Elfvengren*. 4 *Margareta Sofia*, f. 11 dec. 1808, gift med sekreteraren vid postdirektionen *Jakob Stenins*, som dog 1846. 5 *Kristina Elisabet*, f. 22 apr. 1813, gift med kapellanen i Kontiolaks *B. M. Stenius*. 6 *Gustaf*, f. 1814, vice landtmätare, dog 1843, ogift. 7 *Karolina Julia*, f. 1816. 8 *Aurora*, f. 1818. 9 *Amanda*, f. 1819. 10 *Zachris*, f. 7 juli 1822, fänrik vid skarpskyttebataljonen. 11 *Lovisa Charlotta*, f. 19 juli 1824, gift med länsmannen *Axel Stenius*. 12 *Laura Amalia*, f. 1826. 13 *Eva Wilhelmina*, f. 1828 och 14 *Mathilda Selina*, f. 1831, död 1843.

Johan Reinhold Winter, var förut kapellan i Joutseno, kapellan här 21 aug. 1833, blef kapellan i S:t Andreæ 1834.

Mag. *Uno Wilhelm Telén*, kapellan här 25 nov. 1835, blef pastor 1854.

Mårten Henrik Fabritius, klockareson från Libelits, f. 21 sept. 1809, student 1827, prestvigd 22 juni 1833, tjenstgjorde sedan i Sortavala, Wiborg, Ruokolaks, Kronoborg, Ilomants, Brääkkylä, vice pastor 1843, kapellan i Kontiolaks 1 mars 1848, kapellan här 14 nov. 1855. Död 29 jan. 1857.

Gift med *Anna Emilia Åkerblom*, f. 25 sept. 1818. Barn: 1 *Henrik Edvard*, f. 7 okt. 1839. 2 *Johan Alexander*, f. 23 sept. 1843. 3 *Hilda Emilia*, f. 29 dec. 1844. 4 *Mårten Theodor*, f. 15 nov. 1847. 5 *Hanna Elisabet*, f. 13 aug. 1850. 6 *Anna Emilia*, f. 16 nov. 1852. 7 *Julia Katarina*, f. 29 aug. 1855.

Gustaf Adolf Svahn, f. i Kuopio 4 nov. 1806, prestvigd 22 juni 1831, tjenstgjorde sedan i Wiitasaari, Nurmis, Rautalampi, Nilsiä, Kuopio, vice pastor 1842, vidare i Nilsiä, Iisalmi, Lapinlaks, Pielavesi, Leppävirta, kapellan i Kides 24 mars 1858.

Gift med *Augusta Telén*, pastorsdotter. Barn: 1 *Hanna Augusta*, f. 17 okt. 1861. 2 *Ottilia Helena*, f. 27 febr. 1863. 3 *Emilia Wilhelmina*, f. 12 apr. 1865. 4 *Uno Gustaf*, f. 21 dec. 1866.

2 Serien.

Georg Osolanus 1686—1722.

Joakim Neglik 1722—1736, blef pastor 1736.

Jakob Gerlander kapellan här 17 aug. 1737. Död 24 jan. 1756.

Gift med *Helena Elisabet Kyander.* Om deras barn känner man ej annat än att sonen *Anders* blef bonde och gifte sig med bondedottern *Kristina Toliander* från Tohmajärvi.

Arvid Sirelius, pastorsson från Saarijärvi, student 1744, prestvigd 1751, kapellan här 23 mars 1757, vice pastor 1780. Död 28 juni 1788.

Var 2 gånger gift, och hans sednare fru hette *Maria Elisabet Argillander*, död 22 juni 1803 och var moder till 16 barn, af hvilka här nämnas: I *Margareta Lovisa*, f. 25 dec. 1758, gift med compastorn i Gubanits *Georg Johan Stråhlman.* II *Klemens*, regimentsfältskär, gift 1799 med *Brita Katarina Hultin*, dotter till öfveruppsyningsmannen *K. J. Hultin.* Deras barn: 1 *Arvid Johan*, f. 6 apr. 1800. 2 *Maria Katarina*, f. 1802. 3 *Lars Fredrik*, f. 10 juni 1806. 4 *David*, f. 30 dec. 1810. III *Arvid Zacharias*, f. 13 sept. 1766, kapellan i Sääminki. IV *Andriette Charlotta*, dog 6 mars 1855, 80 år gammal. V *Fredrik Ferdinand*, f. 1778, kapellan i Hirvensalmi och sedan pastor i Puumala. VI *Maria*, gift med guld- och silfverarbetaren *Carlsson.* Deras barn: 1 *Arvid*, landskanslist. 2 *Maria*, gift med kronolänsmannen *Karl Brummer.* 3 *Johanna*, gift med slottsvaktmästaren *Berndt Magnus Federley.* VII *Anna Kristina*, ogift. VIII *Katarina Helena*, gift 1803 med kommissionslandtmätaren *Fredrik Wilhelm Telén.*

Anders Kiljander, kapellan här efter Sirelius, 29 maj 1790, flyttade till Brääkkylä kapell 1794, hvarefter här funnits endast en kapellan.

Sokenadjunkter.

Anders Henriksson Winter, den förste sokenadjunkt och derjemte sokenskolmästare i Kides 1781, blef kapellan i Jokkas 23 aug. 1786.

Peter Possenius, sokenadjunkt här 23 maj 1787, blef kapellan i Libelits 1789.

Mag. *Gabriel Winter,* sokenadjunkt 20 juli 1791, vice pastor 1803, blef kapellan 1812.

KIHTELYSVAARA.

Ur en gammal räkenskapsbok i kyrkoarkivet i Tohmajärvi synes, att i *Kihtelysvaara* redan före år 1698 funnits en kyrka, som kallats S:t Maria, och dessutom är det kändt, att vid moderkyrkan i Tohmajärvi varit tvenne kapellaner anställde, af hvilka den ena var bestämd för kapellets behof, hvarföre kapellboerne ock år 1757 yrkade, att den andra kapellanen skulle flyttas till kapellet, hvilket dock icke kunde gå i verkställighet intilldess kapellboerne anskaffade honom ett prestbol på stället. Sedan år 1783 har kapellanen varit bosatt i Kihtelysvaara kyrkby.

Kapellaner.

Johan Argillander, kapellansson från moderkyrkan, f. 11 juli 1735, prestvigd 9 juni 1757, blef den förste på stället boende kapellan 2 nov. 1783, vice pastor 3 maj samma år. Död 6 jan. 1786. Var en af församlingen älskad och omtyckt lärare.

Gift med *Margareta Leistenius,* f. 1738. Barn: I *Axel,* f. 15 nov. 1760, blef häradsskrifvare i det nya fögderiet i Karelen 1789. Gift med *Katarina Elisabet Aschan.* Deras barn: 1 *Axel Johan,* f. 18 okt. 1792. 2 *Hedvig Elisabet,* f. 6 okt. 1795. 3 *Johanna Fredrika,* f. 10 sept. 1797, gift med befallningsmannen *Gabriel Stenius.* II *Hedvig Kristina,* f. 21 juli 1763, gift med fadrens efterträdare. III *Johan,* f. 24 okt. 1764. IV *Erik,* f. 31 aug. 1771. V *Margareta,* f. 1774. VI *David,* f. 9 juli 1776. VII *Ebba Maria,* f. 25 maj 1779.

Vid prostevisitationen 23 jan. 1786 anhöllo kapellboerne, att „få Argillanders sterbhus försörjdt, och som de befarade, att adjunkten *Karl Melart* torde söka sig till de-

ras prest, så och emedan de icke hade förtroende för honom, anmodade de visitator, att i konsistorium undanbedja dem sagde adjunkt och å deras vägnar anhålla, det han hvarken under nådårstiden må dit förordnas eller sedan å förslag uppföras". Ett så oförväntadt andragande gaf visitator anledning att efterfråga orsaken till slikt yttrande, då af dem anfördes, att utom det Melart torde fordra drygare lön än ett fattigt sterbhus mäktar åstadkomma, skola de under den tid han var tjenstgörande i Ilomants och i den till detta kapell gränsande Konnunniemi by förrättade gudstjenst, märkt, att han stundom är af ett mycket häftigt sinnelag, såsom han ock i samma by sittande skall förrättat gudstjensten på en söndag hos bonden Michel Laakoin. På visitators ytterligare erinran, att han vid det tillfället torde varit sjuk och illamående, svarades, att han efter slutad gudstjenst satt sig till häst, att byta hästar med några sådana, som i det ändamålet kommit till detta kyrkställe.

Johan Petrelius, bondson från Rautalampi, f. 29 juli 1744, student i Åbo 1766, prestvigd i Stockholm af biskop *Fortelius* under riksdagen 1772, kapellan här 25 juli 1786, vice pastor 1797. Död 23 apr. 1826.

Gift 1786 med *Hedvig Kristina Argillander*, företrädarens dotter, f. 21 juli 1763. Barn: I *Margareta Kristina*, f. 16 juli 1787, gift 1805 med kapellanen i Nurmis *Johan Lagus*. II *Johan*, f. 1 dec. 1788, student 1812, prestvigd 1813, död 1819, gift med *Anna Sorsa*, som sedan gifte sig med kronolänsm. *Gust. Broms*. III *Henrik*, f. 1790, var sjöman och dränkte sig 1840. IV *David*, f. 24 juli 1792, fadrens efterträdare. V *Ebba Maria*. f. 23 apr. 1794, gift 1819 med kapellanen i Juuga *Stefan Igoni*. VI *Albertina*, f. 23 apr. 1795, gift 1826 med brofogden *Gustaf Berg*. VII *Axel*, f. 16 sept. 1796, student 1816, kommissionslandtmätare. Gift 1826 med *Kristina Margareta Salmenius*, pastorsdotter från Kelvio, f. 1806. Deras barn: 1 *Bror Axel*, f. 1828. 2 *Johan Emanuel*, f. 1832. 3 *Katarina Kristina*. f. 1837. 4 *Gabriel*, f. 1838. VIII *Charlotta Serafia*, f. 9 mars 1803, gift 1828 med landtmät. *Otto Fredrik Björnholm*.

David Petrelius, f. 24 juli 1792, prestvigd 20 apr. 1816, kapellan här 18 apr. 1827. Död 31 juli 1830.

Gift med *Margareta Kiljander,* kapellansdotter från Bräåkkylä. Barn: 1 *Kristina Maria,* f. 13 juni 1819, gift 1:o med *Cheilan* och 2:o med pastorn i Wiitasaari *Alex. Dahlström.* 2 *Charlotta Serafia,* f. 2 apr. 1821, gift med bonden *Bengt Hirvonen.* 3 *Pehr Anders,* f. 27 juli 1825, vandrade till Amerika. 4 *Margareta Elisabet,* f. 28 jan. 1828, gift med kapellanen i Korpilaks *Karl Magnus Dahlström.*

Nils Aschan, länsmansson från Libelits, f. 13 (6) dec. 1794, prestvigd 23 apr. 1818, tjenstgjorde sedan i Tohmajärvi, Jorois, Leppävirta, Bräåkkylä, kapellan i Heinävesi 8 dec. 1830, kapellan i Kihtelysvaara 10 aug. 1831, vice pastor 1835. Död 26 apr. 1847.

Gift med *Fredrika Wallenius,* kronofogdedotter, f. 19 sept. 1796. Barn: 1 *Viktor Fabian,* f. 25 sept. 1821, kronolänsman, gift med *Ida Fredrika Krohnström.* 2 *Johan Fredrik,* f. 30 juli 1823, postmästare, afsatt. 3 *Josefina Katarina Sofia,* f. 23 nov. 1826. 4 *Nils Henrik,* f. 13 febr. 1829, stadsfiskal i Joensuu. 5 *Herman Alfred,* f. 23 juli 1830, gift med *Wilhelmina Miettinen.* 6 *Alexander Frithiof,* f. 22 nov. 1832, pastorsadjunkt, död 1866. 7 *Kasten Gabriel,* f. 24 nov. 1834, kronolänsman, afsatt. 8 *Helena Fredrika,* f. 13 aug. 1836. 9 *Amanda Elisabet,* f. 18 aug. 1838.

Samuel Strömmer, f. 27 mars 1813, var förut kapellan i Helsinge, kapellan här 24 maj 1848, blef pastor i Muhos 1856.

Gift med *Hedvig Sofia Ahlgren,* f. 1817. Barn: 1 *Maria,* f. 19 dec. 1850. 2 *Hedvig Aurora,* f. 18 aug. 1852. 3 *Samuel Abraham,* f. 18 sept. 1854. 4 *Karl Wilhelm,* f. 11 okt. 1856.

Erik Kristian Relander, f. 28 mars 1812, prestvigd 30 maj 1838, tjenstgjorde sedan i Wiborg, Klemis, Kivineb, predikant vid Saima kanal 16 febr. 1853, vice pastor 1853, kapellan här 12 aug. 1857.

Gift med *Maria Wilh. Wahlberg,* kapellansdotter från Kivineb. Barn: 1 *Adolf Emil,* f. 15 mars 1848, anställd

vid handel. 2 *Nina Olivia,* f. 8 apr. 1850. 3 *Evald Kristian,* f. 7 jan. 1856. 4 *Alma Maria,* f. 19 apr. 1858. 5 *Fanny,* f. 13 juli 1860. 6 *Julia,* f. 10 sept. 1865.

Sokenadjunkt.

Vid sokenstämman 30 dec. 1804 förenade sig Kihtelysvaara kapellboer, att till sokenadjunkt i kapellet antaga *Johan Lagus* personelt, med det uttryckliga förbehåll, att denna tjenst skulle indragas såsnart Lagus komme att lemna den.

Johan Lagus, sokenadjunkt den 9 mars 1805, blef kapellan i Nurmis 1812.

KINNULA.

Genom nådigt reskript af 22 dec. 1864 beviljades aflägsnare byalag inom Kivijärvi församling rättighet, att uti *Kinnula* by inrätta ett bönehus, hvilket dock ännu icke hunnit komma i stånd.

KIRVUS.

Kirvus kapell, som hörde till Jääskis pastorat, omtalas år 1611, då ståthållaren *Tönne Jöransson,* på kyrkoherden *Bertills,* länsmannens och allmogens flitiga begäran, skänkte till Kirvus kyrka en liten kyrkklocka från Kexholms stad. På stället boende prest omnämnes här icke förr än 1655, då ryttmästaren *Ambrosius Hindriksson* af sina donationshemman i Kirvus skänkte åt presten ett stycke jord till bolstad. Ordentligt kapellansbol anvisades sedermera år 1672, såsom här nedan anföres.

Medelst nådigt reskript af 15 febr. 1858 skildes Kirvus kapell från Jääskis moderkyrka till ett skildt pastorat, med tillägg af Tietävälä by af Jääskis moderförsamling samt Torajärvi, Sairala, Kohtamaa, Eijala, Jänikselä, Niukkala, Worniala, Ihaksela, Matikkala, Hauhiala, Haikola och Paavila byar af S:t Andreæ soken.

Kapellaner.

Samuel Johannis Lacmannus 1650—1671, erhöll af

ryttmästaren *Ambrosius Hindriksson* ett jordstycke till bolstad 1655, efter hvilket år han i mantalsboken är upptagen i Kirvus. Blef pastor i Björkö.

Johannes Magni Alopæus, kapellansson från Jääskis, kapellan här 1671—1686. Erhöll Musikkala hemman till kapellansbol, såsom synes af följande urkund:

Hans kongl. maj:ts troman och landshöfding etc.

Gör härmed veterligt, alldenstund hr häradshöfdingen, vällagfarne *Elias Haraldsson* utförligen å häradsrättens vägnar tillkännagifver medelst en laga attest af den 15 och 17 juni 1672 den höga klagan, som kapellanen i Jääskis, vällärde hr Johan Magni då föreställde i det, att han berättat, huruledes vid det kapellet Kirvus i berörde Jääskis soken intet kapellansbol är, ej hafvandes han någonstädes något ställe, der han kunde sig och de fattiga sina uppehålla, för hvilken orsak skull han tvungen är upptaga ett krono ödeshemman i Kirvus by med det namnet i jordeboken Mickel Musikka af $\frac{1}{3}$ skatt och 1 hemman; hvarföre såsom icke allenast häradsrätten derjemte intygar, detsamma kapellet Kirvus för lång tid sedan för soknens stora vidd skull uppbygdt vara, varandes vid trenne mil vägs ifrån sjelfva moderkyrkan beläget, till hvilken ända ock alltid en kapellan bott och ännu bo måste, utan ock berättar, att hans antecessor, förrige kapellanen hafver haft sin egen jord dersammastädes, hvarpå han sig uppehållit hafver, och denne hr Johan Magni deremot slätt ingen lägenhet äger tillgå, hvarå han sig med de sina nedsätta kunde; alltså i följe af hans ödmjuka bön och i betraktande såväl af samma Musikkas hemman, att det ifrån lång tid öde legat, derpå hvarken hus eller gärdsgårdar, utan fastmer åkern skoggången och i fast linda befinnes, hafver jag ej annars kunnat än såvida honom i detta hans höga trångmål hjelp färdig finnes, att han må och skall samma ofvanbemälte hemman åtnjuta, besitta och bruka, så länge han vid samma tjenst sig bruka låter, såsom ett annat kapellansbord, undantagandes det, hvad andra af lika konditioner till kronan utgöra böra och det till vidare hans kongl. maj:ts, vår

allernådigste konungs och herres ratifikation och godtfinnande. Hvilket befallningsmannen och andra vederbörande hafva sig att efterrätta. Datum Wiborgs slott 17 juni 1672.

På dragande kall och embetes vägnar

Conrad Gyllenstjerna.

H. Petræus.

Man känner hvarken Johan Magni dödsdag eller med hvem han var gift, och af hans barn dog *Johan* såsom ministerii adjunkt i Borgå, utan att efterlemna några arfvingar.

Antonius Härtz 1688—1702. Dödsåret icke kändt. Gift med *Elin Winter.*

Mag. *Kristofer Bonsdorff,* ostrob., kapellan i Kirvus 1704, blef pastor i Jorois 1715.

Andreas Gustavi Orræus, prestvigd 1714 och samma år kapellan i Kirvus, bytte tjenst med kapellanen i Puumala *Henrik Marander* 1728 och blef samma år pastor derstädes.

Henrik Marander, f. 18 juni 1675 i Lundo, der hans fader var kapellan. Var bataljonspredikant vid Tavasthus läns regimente och råkade i rysk fångenskap, fördes till Nowasoli, derifrån han återvände 1722 och blef kapellan i Puumala 1724, kapellan här 1728, genom tjenstebyte med företrädaren. Var den siste prest här, som bar långt skägg. Död 21 febr. 1738.

Gift 1:o med *Maria Romanus,* pastorsdotter från Puumala och 2:o med *Elisabet Fabritius.* Barn: 1 *Fredrik,* rustmästare. 2 *Karl,* sokenskolmästare i Jääskis. 3 *Palagia Elisabet,* gift 1733 med studeranden *Gabriel Tamberg.*

Michael E. Hartelin (som han sjelf skref sig), f. i Hauho, prestvigd 1734, kapellan i Kirvus 25 okt. 1738. Under hans tid brände och sköflade kosacker gårdar och plundrade menniskor. Hartelin höll sig undan för desse våldsverkare i ödemarken och bodde i ett torp Kärkölä uti Maamäki by. Sedan han en lång tid varit hypokondrisk, vandrade han om natten den 10 febr. 1761 i ett loft och strypte sig.

Gift 1:o med *Margareta Helena Strellman,* dotter till löjtnanten *Henrik Strellman* och *Helena Ambrosiidotter Töper,* som dog 21 febr. 1752, och 2:o med *Margareta Elisabet Masalin,* som dog 1788. Barn af 1 giftet: 1 *Samuel,* fadrens efterträdare. 2 *Johan,* adelig bisittare i nedre landträtten i Sortavala, assessor, gift med *Charlotta Brotherus.* 3 *Michael,* student i Åbo 1758.

Samuel Hartlin, företrädarens son, f. 18 apr. 1741, student i Åbo 1758, prestvigd i Fredrikshamn 1760, kapellan här 12 jan. 1764. Blef för fylleri och grofva embetsfel af justitie kollegium afsatt från tjensten 1 apr. 1774. Död i Sortavala 1779.

Gift med *Kristina Wilhelmina Brotherus,* syster till hans broders hustru Charlotta, dotter till landtkommissarien *Erik Brotherus,* som innehade Räisälä gård. Hon försköt honom på bröllopsdagen och gifte sig 1777 med styckjunkaren *Herman Deutsch* i Hiitola.

Gustaf Michaelis Lilius, kapellan här 23 okt. 1775, blef pastor i Jääskis 1788.

Fabian Oleander, kapellansson från Säkkjärvi, f. 12 nov. 1754, student i Åbo 1774, prestvigd 1780, kapellan här 1788. Död 25 febr. 1802.

Gift med *Wendla Katarina Hobin,* kapellansdotter från Kerimäki. Af deras barn dogo de flesta i yngre åren, de öfriga voro: 1 *Sofia Elisabet,* f. 24 jan. 1794, dog 1842 ogift. 2 *Anna Karolina,* f. 18 jan. 1800, gift 1818 med kapellanen i Walkjärvi, sedermera pastorn i Sääminki *Johan Niklas Stråhlman.*

Anders Halinius, rusthållareson från Hallis by nära Åbo stad, hvaraf han tog sitt tillnamn. Född 28 okt. 1768, prestvigd i Fredrikshamn 17 jan. 1793, tjenstgjorde sedan i Taipalsaari, Wekkelaks och Fredrikshamn, kapellan i Kirvus 1803, vice pastor 1814. Död 4 dec. 1841.

Gift 1804 med företrädarens enka *W. K. Hobin.* Barn: *Natalia Alexandra,* f. 27 sept. 1807, gift 1831 med kapellanen i Jääskis *Johan Adolf Aurén.*

Anders Winter, kapellansson från Kides, f. 28 dec.

1803, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Kides, Pelgjärvi, Willmanstrand, Kesälaks, Jaakimvaara, Jääskis och Kirvus, der han blef kapellan 25 sept. 1844, vice pastor 1846.

Gift med *Sofia Konstantia Mansner,* kapellansdotter från Hiitola, f. 30 mars 1813. Barn: 1 *Alexandra Sofia Karolina,* f. 17 nov. 1836. 2 *Adolfina Gabriela,* f. 22 nov. 1837. 3 *Emilia Konstantia,* f. 20 juni 1839, död 1860. 4 *Hilda Aurora,* f. 22 febr. 1842. 5 *Selma Evelina,* f. 25 juni 1844. 6 *Olga Paulina Kristina,* f. 27 juli 1846. 7 *Anders Theodor,* f. 30 nov. 1848.

Kyrkoherde.

Ulrik Siegberg, f. i Hollola 29 maj 1829, prestvigd 4 mars 1855, tjenstgjorde sedan i Sortavala, Räisälä, Jääskis, blef vikarierande pastor i Kirvus 1866, ordinarie 12 dec. 1867.

Gift 1860 med *Alina Ingeborg Lange,* pastorsdotter från Orimattila, f. 9 nov. 1832. Barn: 1 *Alku Arthur Johan,* f. 1 juni 1862. 2 *Paulus Ulrik,* f. 7 mars 1864. 3 *Aina Elin,* f. 14 febr. 1866.

KIURUVESI.

Kiuruvesi kapell under Iisalmi pastorat uppkom med domkapitlets tillåtelse af år 1763, och år 1765 blef den första kyrkan färdig, hvarefter kapellanens aflöningsvilkor stadfästades af konsistorium 10 febr. 1766. Genom nådigt reskript af 3 febr. 1862 erhöllo Kiuruvesiboerne nådigt tillstånd att bilda ett eget från Iisalmi skildt pastorat, att betjenas af en pastor och en sokenadjunkt.

Kapellaner.

Henrik Lyra, f. 1738, prestvigd 4 juli 1758, blef den förste kapellan i Kiuruvesi 2 juni 1767, vice pastor. Död 11 mars 1775.

Gift 1763 med *Maria Katarina Stenius,* pastorsdotter från Pielis, död 24 jan. 1816, 79 år gl. Barn fem, af hvilka

här nämnas: 1 *Mården Johan,* kapellan här. 2 *Helena Katarina,* f. 1771, gift med utnämnde kronofogden i Karelen *Josef Wallenius.* 3 *Anna Kristina,* gift med stadsfiskalen *Nils Bogislaus Jurvelin.* Deras son *Henrik Bogislaus,* f. 17 jan. 1785, filos. kandidat 1807, blef officer och antog namnet *Nilsson* samt dog som major i Libelits.

Olof Richtenius, prestvigd 4 febr. 1771, sokenadjunkt i Rautalampi 24 juli 1772, kapellan här 8 maj 1776. Död 15 mars 1798.

Mårten Johan Lyra, kapellansson, f. 21 dec. 1767, var först fanjunkare sedan fänrik vid karelska infant. regim., student 1793, prestvigd 24 jan. 1795, kapellan här 15 jan. 1800, vice pastor 1802. Död 27 nov. 1846.

Var tvenne gånger gift, först med *Johanna Kristina Pihlström* och den sednare gången 1819 med *Katarina Lovisa Järnefelt,* f. 1779, dotter till rustmästaren *Jakob Wilhelm Järnefelt.* Barn: *Jeanette,* gift med kapellanen i Pielavesi *Krist. Joakim Åkerman.*

Mag. *Johan Jakob Rahm,* kapellan här 10 nov. 1847, blef pastor i Heinävesi 1866. Han var den sista kapellan här.

Sokenadjunkt.

Zachris Gustaf Ansten, f. 29 aug. 1825, prestvigd 16 dec. 1853, tjenstgjorde sedan i Oulais, Merijärvi, Sievi, Säresniemi, vice pastor 1862, sokenadjunkt här 1867.

KIVIJÄRVI.

Uppkomsten af *Kivijärvi* bönehus kan väl ej nogare bestämmas, men af gamla urkunder framgår, att i Kivijärvi fjerding af Wiitasaari soken redan år 1639 omnämnes en tjenstgörande prest. Detta torde väl böra förstås sålunda, att der den tiden redan fanns ett bönehus, hvari presterskapet vid moderkyrkan tidtals höll gudstjenst. Emedan bönehusgället i början ej räknade mer är 15 hemman, hvilka dock sedermera ökades till 26, kunde en så ringa lägenhet ej underhålla någon egen prest på stället, utan tyckes kapellanen i moderförsamlingen skött den presterliga

tjenstgöringen i Kivijärvi. Så tyckes det hafva fortgått ändatill år 1697, då en sokenadjunkt här anställdes. Den siste sokenadjunkten erhöll år 1750 kapellans namn och värdighet och från denna tid kan Kivijärvi betraktas såsom kapellgäll. Genom nådigt reskript af 17 juni 1850 förordnades, att Kinniä, Tiala och Hietabacka hemman inom Salamajärvi by och Kivijärvi kapell skola i ekklesiastikt hänseende läggas till Perho kyrkogäll af Gamla Karleby pastorat inom Åbo erkestift. Medelst nådigt reskript af 15 mars 1858 skildes Kivijärvi kapell från Wiitasaari till en egen konsistoriel kyrkoherdelägenhet, der pastoren skall, med biträde af en ex officio aflönad adjunkt, bestrida prestatjenstgöringen emot åtnjutande af sammanslagne pastors- och kapellans aflöningar.

Sokenadjunkter.

Matthias Bartholdi, kallar sig 1639 kapellan i Kivijärvi fjerding.

Paulus Laurentii Paulinus 1664—1691, var under samma tid kapellan i Wiitasaari, der han sedan blef pastor.

Matthias Strannius 1697—1732, kallar sig coadjutor, blef kapellan i Wiitasaari.

Kristian Henrik Calonius, prestvigd till sokenadjunkt i Kivijärvi 18 dec. 1735, blef kapellan i Kristina 1746.

Kapellaner.

Wilhelm Detlof Wikman, prestvigd 16 febr. 1746, vidtog tjenstgöringen i Kivijärvi såsom sokenadjunkt i början af år 1750 och erhöll 16 aug. 1750 kapellans namn. Död 7 febr. 1778.

Barn: 1 *Anders Henrik,* student 1772. 2 *Wilhelmina Kristina.*

Anm. Efter Wikman besattes lägenheten genom vanligt förslag och kallades sacellani.

Erik Lukander, kapellan här 28 apr. 1779, blef kapellan i Pieksämäki 1784.

Anm. Efter Lukander var tjensten obesatt till år 1800.

Johan Fredrik Kekoni, kapellan här 11 juni 1800, blef kapellan i Libelits 1815.

Mårten Kiljander, kapellan här 13 mars 1816, blef kapellan i Brääkkylä 1822.

Alexander Dahlström, kapellan här 8 okt. 1823, blef kapellan i Tuulois 1830.

Anders Ruuth, bondson från Kuopio soken, f. 24 maj 1800, prestvigd 15 juni 1825, tjenstgjorde sedan i Ilomants och Libelits, kapellan här 10 aug. 1831, vice pastor 1842. Död 11 maj 1848.

Gift med *Johanna Regina Kiljander*, kapellansdotter från Libelits.

David Johan Aspelund, kapellan här 10 apr. 1850, blef kapellan i Joutsa 19 mars 1851, utan att tillträda Kivijärvi sacellani.

Karl Gustaf Dahlgren, kapellan här 17 mars 1852, vice pastor 1856, var den siste kapellan här och blef pastor.

Kyrkoherdar.

Karl Gustaf Dahlgren blef på församlingens ansökning utan förslag och val utnämnd till församlingens första kyrkoherde 1864, pastor i Jääskis 1866.

Johan Werner Limon, f. 19 okt. 1826, prestvigd 18 dec. 1850, tjenstgjorde sedan i Åbo och på flere andra ställen, pastor här 1867.

KIVINEB.

Kivinebs (Kivennapa) kyrka omtalas uti kyrkopresten i Eurapää (= Mola) *Henrik Makerlands* testamente af år 1445, hvari han af sina utestående fordringar i Eurapää och Karelen gifver till Kivinapa (kyrka) tre mark. (Se *Arwidssons Handlingar* III. 66). Konung *Gustaf* I lät på pastorsbolets ägor anlägga en skans, hvilken uppfördes på en höjd, som deraf fick namn af *Linnanmäki*, och i ersättning derför anvisades pastorn ett annat hemman till bolstad. Då skansen sedermera lemnades öde, behölls det dertill anslagna hemmanet till en kungsgård. Under den tid det

gamla prestbolet var taget till en förskansning och sedermera till en kungsgård, kallades församlingen *Hantula*, under hvilket namn Kivinebs kyrksoken är upptagen i den tidens jordaböcker. Vid lagmanstinget 1614 återlemnades Kivinebs kungsgård till pastorsbol, hvilket den alltsedan förblifvit.

Kyrkoherdar.

Simon 1554.

Ericus 1560—1561.

Michael 1561—1568.

Henrik 1568—1570.

Bertill Thomasson Kultahala, var förut predikant på hans kongl. maj:ts örlogsskepp, pastor här 1571—1588 och 1599—1607, då han dog. Han hade en son *Michael*.

Olaus Georgii underskref Upsala mötes beslut, men om han var ordinarie eller tjenstf. pastor, är obekant.

Matthias Andreæ Carelius 1608—1614.

Georgius Matthiæ 1614—1632. Var år 1633 död. Erhöll af lagmannen *Arvid Tönneson Wildeman* vid lagmanstinget 24 nov. 1614 tillbaka de tvenne skatter jord, som förut varit lagde under prestbolet, men på hvilka sedermera uppfördes en skans, då prestbolet flyttades till ett morass och sankt ställe, med ringa åker och äng, så att en kyrkoherde med en sådan lägenhet till boställe icke kunde behjelpa sig. Då skansen sedermera lades i öde, lemnades jorden att bebrukas af skattebönder. Nu återfick pastorn det gamla bolet. Genom kongl. bref af 10 jan. 1616 gafs Georgius Matthiæ 6 tunnor spanmål till hjelp i dess underhåll.

Gift med *Karin Mårtensdotter*.

Kristiern Petri 1634—1663.

Georgius Matthiæ, var förut kapellan, pastor 1665—1680.

Gift med *Maria*. Barn: *Anna*.

Andreas M. Cajander, var förut kapellan, pastor 1682. Död 1690.

Jacobus Paulius, var förut kapellan, pastor 1692—1708.

Georg Paulius, företrädarens son, var förut kapellan, pastor 172 . . Död 4 juni 1730. Han förde en mindre ordentlig diet, hvarföre man besjöng hans lefverne uti en finsk runa, som begynte med orden: „Yrjänä ylpeä pappi Joi viinaa, väkevää kuin sappi; Hän ajaa kädet hajalla, Kun lentävällä kajalla“.

Gift två gånger och hans sednare fru *Sofia Elisabet Hagen* var dotter till ryttmästaren *Simon Hagen* och enka efter förvaltaren *Denis Michelson,* som dog 30 dec. 1728. Barn hade de 5, af hvilka här nämnas: 1 *Maria,* 2 *Anna* och 3 *Paul.*

Johan Deutsch, var förut konsistorii notarie, pastor här 1732, blef pastor i Hiitola 1738.

Henrik Melartopæus, pastorsson från Gubanits, f. i Kasan under sina föräldrars fångenskap, prestvigd i Åbo, sokenadjunkt i Wesilaks 1731, kapellan i Kivineb 1737, pastor 15 dec. 1738. Död 1742.

Gift med *Sara Karlsdotter Wallenius,* som sedan trädde i nytt gifte med kapellanen *Karl Forsander.* Barn: 1 *Karl Johan,* f. 1734, pastor i Parikkala. 2 *Gustaf,* f. 30 jan. 1740. 3 *Kristian,* f. 1741. 4 dotter, gift med kantorn i Åbo *Weckman.*

Gabriel Kalm fick församlingens enhälliga vokation och derjemte hofmarskalken Dmitri Schepelews rekommendation till Kivinebs pastorat, men som han kort efter valet blef kallad till pastor vid svenska och finska församlingen i Narva, och begaf sig dit 1742, utnämnde justitie kollegium till Melartopæi efterträdare.

Johan Salmenius, pastor här 2 mars 1744 till 1754, då han fick transport till Impilaks pastorat. Orsaken till Salmenii flyttning till Impilaks var följande: öfverhofmarskalken Dmitri Andrejewitsch Schepelew, som var donatarius loci, hade genom en till sin förvaltare utfärdad befallning, som söndagen 14 sept. 1746 efter slutad gudstjenst på kyrkbacken upplästes inför menigheten, låtit kungöra,

att Salmenius skulle skiljas från tjensten och kapellanen Forsander blifva pastor i hans ställe. Häröfver klagade Salmenius i konsistorium och anhöll om dess protektion, och konsist. anmälte förhållandet i justitie kollegium, som förordnade Wiborgs guvernements kansli, att restituera Salmenius i sitt embete och förständiga Forsander, att han till undvikande af svår näpst måtte afhålla sig från så vådliga företag, som åsyfta att uttränga andra från sina embeten. Kort derpå inlemnades i flere bönders namn från Kivineb en klagoskrift till just. kollegium, hvari anfördes, att Salmenius blifvit emot sokenboernes vilja och val påtrugad församlingen till pastor och att han utpressade af dem mångahanda olagliga afgifter. Den förra delen af klagomålet förkastades af just. kollegium, alldenstund Salmenius i laga väg blifvit insatt till pastor, men frågan om hans olaga uppbörd remitterades till laga undersökning vid domstolen i orten. Efter slutad ransakning 1747 blef målet dervid beroende ända till april månad 1754, då klagomålen emot Salmenius åter togo sin början af sådan anledning, att Salmenius skulle i sin församling hafva upptagit förrymde personer från andra orter, bland hvilka uppgåfvos 9 personer, tillhörige generalmajoren Hannibal. Då beslöt just. kolleg. den 16 juni 1754, att transportera Salmenius till Impilaks.

Anders Forselius, f. 17 nov. 1722, kapellan i Kivineb 1 juni 1750, pastor 20 aug. 1756. Död 31 jan. 1772.

Gift 1:o med *Katarina Undenius,* som var f. 1731 och dog 5 maj 1756 och 2:o med *Maria Cajander,* som dog i S:t Andreæ 2 mars 1777. Barn: I *Maria Kristina,* f. 1748, gift 1769 med skomakaren i Petersburg *Johan Toikka.* II *Margareta Elisabet,* f. 3 juli 1751, gift 1772 med ministerii adjunkten *Peter Sandell,* som dog 16 sept. 1776. Af deras barn dogo två i ungdomen och det tredje sonen *Peter Immanuel* var född 9 febr. 1776. III *Johan,* f. 22 mars 1753, sokenskolmästare och sedermera länsman i Kaukola, gift med *Beata Katarina Platan.* Deras barn: 1 *Anders Johan,* f. 1776, klockare i Kirvus, död 1832. Gift med *Katarina*

Holmberg. De hade många barn, af hvilka sonen dog som klockare i Jääskis 1832 och döttrarne blefvo gifta med bönder. 2 *Gustaf Adolf,* f. 2 apr. 1797.

Henrik Pachalén, f. 1719 i Wihtis soken och Pakala by, prestvigd 26 okt. 1753, kapellan i Kivineb 12 dec. 1756, pastor 14 mars 1773. Död 1 okt. 1782.

Gift med *Ulrika Eleonora Hornborg,* pastorsdotter från Karkku, f. 1738, död 25 maj 1785. Barn: 1 *Peter Johan,* f. 3 jan. 1758. 2 *Henrik Georg,* f. 9 mars 1759, kronolänsman. 3 *Margareta Sofia,* f. 11 okt. 1760, gift 1778 med notarien vid Wiborgs magistrat *Johan Erik Holmström.* 4 *Anton Ulrik,* f. 19 mars 1762, stabskirurg. 5 *Anders Gabriel,* f. 24 nov. 1763. 6 *Maria Elisabet,* f. 29 juni 1766, gift 1798 med kapellanen *Johan Groundström.* 7 *Karl Fredrik,* f. 25 mars 1768. 8 *Helena Kristina,* f. 17 mars 1771. De öfriga 5 barnen dogo unga.

Johan Bergstein, pastorsson från Pyttis, f. 17 apr. 1753, student i Åbo 1770, apologist i Wiborg 1773, subkonrektor 1779, prestvigd 1778, vice pastor 1779, pastor i Kivineb 1785, prost 1797. Död 20 maj 1807, ogift.

Henrik Borenius, pastorsson från Nykyrka, f. 29 dec. 1765, prestvigd 28 juni 1788, kapellan i Nykyrka 22 juni 1791, vice pastor 1801, pastor i Kivineb 31 maj 1808, prost 1 nov. 1817, tjenstf. kontraktsprost 1829, ordinarie d:o 4 juli 1832. Död 20 aug. 1841.

Gift 1792 med *Sofia Stråhlman,* pastorsdotter från Walkjärvi. Barn: I *Johanna Amalia,* som dog 19 febr. 1845, var gift med kollegii sekreter. *Alexander Kinberg,* död 1822. Deras dotter *Maria Sofia* blef gift med kapellanen i Mola *Henrik Alexander Berner.* II *Henrika Sofia,* ogift. III *Natalia Katarina,* gift med pastorn i Tyris i Ingermanland, kontraktsprosten *Filip Modeen,* som dog 1859. Deras barn: 1 *Blondina,* ogift. 2 *Alexander Edvard,* f. 18 mars 1817, lektor vid Wiborgs gymnasium, gift med *Emelie Melart,* dotter till lektorn *Peter Henr. Melart.* 3 *Lovisa,* gift med pastorn i Lempala *Fredrik Efraim Peronius.* 4 *Konstantin,* f. 10 sept. 1823, pastor i Tyris, gift med *Ida*

Charlotta Fredrika Ehrström, pastorsdotter från Petersburg. 5 *Nikolai Fredrik,* f. 6 nov. 1828, magister, forstmästare. 6 *Henrik Filip,* f. 1830, magister 1857, kollega i Borgå, gift med *Hilda Sneckenström,* kommerserådsdotter. 7 *August Wilhelm Erik,* lärare vid fruntimmersskolan i Wiborg. 8 *Adelaide,* ogift. 9 *Emanuel Theodor,* f. 29 sept. 1839, magister 1864. IV *Elisabet,* gift 1835 med kapellanen *Peter Adolf Wahlberg.* V *Henrik Gustaf,* f. 3 okt. 1802, universitets adjunkt, professor, gift 12 apr. 1852 med *Augusta Nervander,* dotter till professorn *Johan Jakob Nervander* och *Agatha Emerentia Öhman.* De hade 4 barn. VI *Alexander Ferdinand,* f. 7 jan. 1808, lektor vid Borgå gymnasium, prost.

Ådam Höijer, son till torparen *Häyhä* från Wiborgs soken, f. 2 jan. 1797, prestvigd 23 apr. 1818, tjenstgjorde sedan i Säkkjärvi, Pyttis och Klemis, rysk språklärare i Helsingfors 1 juni 1825—1830, pastor i Kexholm 26 juli 1830, pastor i Kivineb 21 dec. 1842, prost 1845. Död 16 maj 1868.

Gift 1834 med *Johanna Charlotta Lundan,* pastorsdotter från Klemis. Af deras 5 barn dogo 4 i yngre åren, dottern *Alvina Johanna,* som lefver, föddes 3 juni 1843.

Kapellaner.

Laurentius Henrici 1633.

Henricus Johannis var här kapellan under Laurentii tid, 1639—1649.

Gift med *Anna.*

Georgius Matthiæ 1656, blef pastor 1665.

Andreas M. Cajander, som han sjelf kallade sig, eljest skrefs hans namn *Kaijain,* blef pastor 1682.

Jakob Paulius 1682, blef pastor 1692.

Johan Cajander 1693—1708.

Georg Paulius 1718, blef pastor.

Jakob Frostman, var förut kapellan i Räisälä, kapellan här till år 1733, då han 21 febr. 1733 dog.

Gift med *Magdalena Hammerman.* Barn: *Elias.*

Adam Hultanus, utnämnd till kapellan här 1733, men blef ännu samma år pastor i Toksova.

Gift 1731 med *Sofia Elisabet Hagen,* enka efter pastor *Georg Paulius.*

Karl Gustaf Melartopæus, kapellan här 1733, blef kapellan i Sortavala 1738.

Henrik Melartopæus, kapellan här 1738, blef pastor 1739.

Johan Hoffrén 1739, blef ännu samma år kapellan i Mola.

Karl Forsander, kapellan här 1741, kapellan i Björkö 1749.

Anders Forselius, kapellan här 1 juni 1750, blef pastor 1756.

Henrik Pachalén, kapellan här 12 dec. 1756, blef pastor 1773.

Immanuel Sillström, prestvigd 1766, kapellan här 1774, afsattes för liderligt lefverne. Död 1780.

Gift med *Maria Allenius.* Af deras barn nämnes här dottern *Maria,* som blef född 29 maj 1778.

Aaron Limatius, pastorsson från Padasjoki, f. 28 okt. 1743, prestvigd i Borgå 1767, kapellans substitut här 1779, kapellan 1781, vice pastor 1792. Var begifven på starka drycker, hvarföre folket sjöng i en runa om honom: Husulass' (kapellansbolet) oli hullu pappi o. s. v. Dog 22 nov. 1796.

Gift 1:o med *Maria Elisabet Borenius,* pastorsdotter från Nykyrka, som afled 8 maj 1782, och 2:o 1786 med *Maria Solitander.* Utan barn.

Johan Groundström, f. i Raumo 18 apr. 1768, student 1785, prestvigd i Wiborg 30 mars 1793, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara och Wiborg, konsistorii notarie 1795, vice pastor 1797, kapellan här 1798. Död 18 dec. 1831.

Gift 1798 med *Maria Elisabet Pachalén,* pastorsdotter, f. 29 juni 1766, död 1831. Barn: I *Johanna Maria,* f. 30 dec. 1798, gift med pastorn i Walkiasaari *Paul Konstantin Landzert.* II *Johan Josef,* f. 18 mars 1800, pastor i Kattila,

skref sig *Groundstroem,* död 1852, gift med *Engla Ekbom,* dotter till häradshöfd. i Westmanland *Pehr Johan Ekbom.* Deras barn: 1 *Maria.* 2 *Lovisa.* 3 *Johan Ludvig Niklas,* pastor i Skvorits, gift med *Emelie Agnes Sundblad,* pastorsdotter från Gubanits. 4 *Emilia,* gift med kapten *Tscherbinskij.* 5 *Paul Josef,* stabskapten. 6 *Katarina.* 7 *Karl Edvard,* kronofogde. 8 *Fredrik Oskar,* lärare vid folkskollärareseminarium i Ingermanland. 9 *Adolf,* dog ung. 10 *Sofia,* gift med mekanikern *Adolf Fredrik Wilhelm Stråhlman.* 11 *Georg,* marinlöjtnant. III *Dorothea Katarina,* f. 4 mars 1801, dog ogift 1834. IV *Amalia Elisabet,* f. 6 febr. 1804, ogift. De öfriga barnen dogo unga.

Peter Adolf Wahlberg, pastorsson från Sääminki, f. 29 nov. 1785, student i Åbo, 1804, i Dorpat 1806, prestvigd 9 juni 1808, tjenstgjorde sedan i Impilaks, Räisälä, Kerimäki, kapellan i Kuolemajärvi 21 maj 1823, vice pastor 1830, kapellan här 23 mars 1834. Död 12 juni 1852.

Gift 1:o med *Katarina Juliana Assendelft,* f. 15 nov. 1793, dotter till mekanikern och possessionaten i Räisälä *Isaak Assendelft.* Hon dog 9 apr. 1834 och efterlemnade 5 barn, af hvilka 2 döttrar äro vid lifvet. 1 *Emilia Aurelia,* f. 20 okt. 1819, gift med handlanden i Sortavala *Edvard Boehm* och 2 *Maria Wilhelmina,* f. 21 apr. 1822, gift med kapellanen i Kihtelysvaara *Erik Krist. Relander.* Wahlberg var gift 2:o med *Elisabet Borenius,* pastorsdotter, utan barn.

Karl Magnus Alopæus, pastorsson från Hiitola, f. i Ruskeala 21 juli 1796, prestvigd 11 dec. 1819, tjenstgjorde sedan i Hiitola, S:t Andreæ, Pyhäjärvi och Kides, kapellan i Rautjärvi 23 okt. 1839, vice pastor 1840, kapellan i Kivineb 31 aug. 1853. Död 7 jan. 1857.

Gift 1:o med *Helena Dorothea Dreijer,* dotter till borgmästaren i Kexholm *Fredrik Dreijer,* f. 9 febr. 1796, död 7 febr. 1821 och 2:o med den förras syster *Julia Dreijer,* som dog 9 mars 1867. Barn: 1 *Magnus Fredrik,* bokhållare vid passexpeditionen i Petersburg. 2 *Amanda,* gift med pastorn i Spankko *Paul Theodor Schvindt.* 3 *Amalia.*

gift med kronolänsmannen *Johan Stenberg.* 4 *Olivia,* gift med postexpeditören *Alex. Langolain.*

Georg Magnus Kiljander, pastorsson från Kaavi, f. 11 sept. 1807, prestvigd 22 juni 1830, tjenstgjorde sedan i Kaavi, Libelits och Hauho, rysk språklärare i Kuopio 1 apr. 1835, kapellan i Tuusniemi 17 mars 1841, vice pastor 1842, kapellan här 7 apr. 1858.

Gift med *Sofia Mathilda Gottlund,* pastorsdotter från Jokkas.

KLEMIS.

Mot slutet af 17:de seklet skildes åtskilliga byalag från Taipalsaari soken till ett kyrkogäll, som erhöll egen prest 1688. Kapell under Taipalsaari förblef *Klemis* ändatill år 1807, då detsamma genom kejserlig ukas af 15 jan. sagde år förklarades för ett sjelfständigt pastorat, der kyrkoherden ensam skulle bestrida tjenstgöringen.

Kapellaner.

Henrik Palilius 1688—1730, kallar sig concionator ordinarius. Var den förste ordinarie prest i Klemis.

Gift med *Katarina Peersdotter.*

Gabriel Osolander 1732—1743. Företrädarens måg.

David Gestrin, pastorsson från Mäntyharju, kapellan här 1744—1765, blef pastor i Wederlaks.

Johan Henrik Carmelin, pastorsson från Ruokolaks, student 1753, prestvigd i Fredrikshamn 1757, kapellan i Klemis 28 apr. 1766. Böjd för starka drycker, blef han genom deras omåttliga bruk sinnesrörd och fördenskull skild från tjenstens utöfning med bibehållande af halfva lönen. Flyttade till Ruokolaks 1780, der han afled 1792.

Johan Ahlqvist, kapellansson från Jääskis, f. 2 juli 1749, prestvigd 1770, kapellans substitut här 1780, kapellan 25 jan. 1782, vice pastor 1784. Död 28 apr. 1791.

Gift med *Kristina Langell,* kapellansdotter från Wekkelaks. Barn: *Fredrik Johan,* kapellan i Wederlaks.

Anders Creander, bondson från Teisku kapell, f. 1762

(1764), prestvigd 1789, kapellan här 1792. Död 17 dec. 1803, och var den siste kapellan i Klemis.

Gift med företrädarens enka *Kristina Langell,* som dog 15 apr. 1814. De hade flere barn, af hvilka här nämnas: 1 *Andreas,* f. 5 maj 1794. 2 *Maria Elisabet,* f. 1796.

Kyrkoherdar.

Johan Gabriel Lundan, son till sokenadjunkten i Lemo *Johan Lundanus* och *Susanna Salinius,* f. 12 jan. 1767 (1769), student 1786, prestvigd 7 juni 1791, kapellan i Joutseno 1792, vice pastor 1799, den förste kyrkoherde i Klemis 20 sept. 1807, prost 1817. Död 11 maj 1819.

Gift 1:o 1793 med *Elisabet Lindmarck* och 2:o med *Helena Katarina Mellin,* som dog 3 aug. 1823. Barn: 1 *Maria Kristina,* f. 13 aug. 1794. 2 *Katarina Elisabet,* f. 22 maj 1796. 3 *Susanna Fredrika,* f. 18 febr. 1798. 4 *Johanna Charlotta,* gift med pastorn i Kexholm *Adam Höijer.* 5 *Karolina Lovisa,* f. 16 jan. 1800, död ogift 1826. 6 *Helena Agatha,* f. 4 okt. 1801. 7 *Johan Gabriel,* f. 14 nov. 1803. 8 *Zachris Fredrik,* f. 12 nov. 1805. 9 *Wilhelm Ludvig,* f. 19 okt 1813, pastor i Iiti.

Jakob Roschier, pastorsson från Saarijärvi, f. 12 maj 1787, prestvigd 11 apr. 1811, tjenstgjorde sedan i Wiitasaari, pastor i Klemis 27 juli 1821. Död 11 sept. 1838.

Gift 1824 med *Katarina Elisabet Lundan,* företrädarens dotter, död 2 juni 1863. De hade 7 barn, hvilka dogo unga, 5 emellan 13—22 aug. 1838, alla i rödsot.

Karl Gustaf Streng, pastorsson från Sysmä, f. i Padasjoki 31 dec. 1783, prestvigd 4 apr. 1809, tjenstgjorde sedan i Lampis, Sysmä och Nastola, residenspredikant i Heinola 16 maj 1827, vice pastor 1830, pastor i Klemis 8 jan. 1840, prost 1846. Ogift. För sin höga ålder erhöll han substitut och flyttade till H:fors.

Pastors substituter.

Anders Ulrik Wikstén, f. i Sulkava 22 febr. 1824, pastors substitut här 1860, flyttade till Luumäki 1861.

Gift med *Fanny Viktoria von Ehrenroth,* f. 2 apr. 1834.

Albert Boman, pastorssubstitut 1861, blef kapellan i Lampis 1863.

Salomon Majander, bondson från Iiti, f. 28 maj 1822, prestvigd 29 jan. 1851, tjenstgjorde sedan i Borgå och Walkjärvi, vice pastor 1860, pastorssubstitut här 1863.

KONGINKANGAS.

Genom nådigt reskript af 21 jan. 1864 tillätos Konginkangas och Kalaniemi byamän af Wiitasaari och Pyinlahti byamän af Saarijärvi soken, att uti *Konginkangas* by uppbygga ett bönehus och inrätta en begrafningsplats samt öfverenskomma med presterskapet i Saarijärvi och Wiitasaari om den presterliga tjenstgöringen i bönehuset.

KONTIOLAKS.

Då biskopen dr *Daniel Juslenius* år 1737 gjorde sin visitationsresa med båt till Nurmis, begärde Selkis trakt af Libelits soken att få inrätta ett nytt kapell i *Kontiolaks* by, hvartill biskopen så mycket hellre biföll, som kyrkoherden ock dertill samtyckte, lofvandes hvar 4:de söndag turvis med sin kapellan förrätta gudstjenst derstädes. Kyrkan blef ej färdig bygd förrän 1739 och invigdes af pastorn i Tohmajärvi, prosten Kyander den 22 juni 1740 samt kallades S:t Peters kyrka. Till detta kapell togos följande byar: Timovaara, Martonvaara, Kinahmonsaari, Kunnasniemi, Lehmonaho, Paihola, Röksä, Selkis, Mönninvaara, Jakokoski, Kontiolaks och Ahola. Vid sokenstämman år 1776 reglerades aflöningsvilkoren för kapellanen på stället, och kapellboerne tillhandlade sig Sigfrid Karttuins hemman till prestbol. Före år 1783 fanns här dock icke någon ordinarie kapellan.

Genom nådigt reskript af 23 juli 1857 skildes Kontiolaks kapell från Libelits moderförsamling och gjordes, med undantag af de lägenheter i Kinahmonsaari och Martonvaara byar, som höra till Polvijärvi kapell, till ett särskilt pastorat, hvartill komme att räknas Joensuu stad af Libelits

och Puso by af Pielisjärvi soken. Den presterliga tjenstgöringen skulle bestridas af en pastor jemte en sokenadjunkt. Aflöningen bestämdes uti nådigt reskript af 30 apr. 1858.

Kapellaner.

Henrik Alopæus, som var kapellanens i Libelits *Mårten Långs* substitut, blef med hr Mårtens bifall och efter konsistorii anordnande kapellan i Kontiolaks 1741 tills han finge ett bättre och fördelaktigare ställe. Blef kapellan vid moderkyrkan 1743. Derefter fanns här ej någon särskild prest förrän år 1783.

Johan Fredrik Oxeman, fadren var förare vid Savolaks infanteri regimentet. Född 1753, student 1775, prestvigd 26 mars 1777, blef den förste ordinarie kapellan i Kontiolaks 7 febr. 1783, vice pastor 13 dec. 1790. Död 10 maj 1798.

Gift med *Hedvig Katarina Brusin,* f. 1764, död 1808. Barn: *Hedvig Elisabet,* f. 13 juli 1783, död 1824, gift med vice landtmätaren *Henrik Gabriel Jack,* f. 10 maj 1773, död 1821. II *Karl Johan,* f. 27 juni 1785, pastor i Pyhäjärvi, kallade sig Brusin. III *Jakob Fredrik,* f. 19 juli 1787, major, kallade sig Lagervall och bodde i Parikkala. Författade flere finska skrifter, som uppräknas i *Fr. W. Pippings Luettelo.* Gift med *Anna Katarina Tavast,* dotter till häradshöfdingen, kollegiirådet *Karl Tavast* och *Charlotta Nessin,* skräddaredotter. Lagervalls fru var förut gift med borgmästaren i Sortavala, kollegii assessorn *Henrik Melart,* som efterlemnade flere barn, af hvilka här nämnes *Robert Ferdinand,* f. 6 okt. 1808, adopterad af Lagervall, expeditionsfogde, död 24 maj 1847 och efterlemnade 5 barn, af hvilka här nämnes *Hel. Katar. Elis.*, gift med vice pastorn *Karl Filip Rönnholm.* Lagervalls egna barn: *a)* dotter, gift med kapten *Josef Werving. b) Alexander Fredrik,* fänrik. *c) Barthelemi.* IV *Axel Henrik,* f. 30 apr. 1790, student 1809, löjtnant och hofrätts auskultant, kallade sig ock *Lagervall.* Dog ogift. V *Johanna Maria,* f. 3 juli 1797, ogift.

Michael Forstén, f. i Satakunta 10 aug. 1769, prestvigd 24 jan. 1794, tjenstgjorde sedan i Tohmajärvi, kapellan här 29 maj 1799, vice pastor 1803. Död 29 jan. 1824.

Gift 1796 med *Fredrika Sofia Alopæus,* f. 18 jan. 1776, pastorsdotter från Tohmajärvi, som dog 1818. Barn: 1 *Kristina Elisabet,* f. 2 juni 1797, död 1832, var gift med bonden *Henrik Waris* från Joensuu. 2 *Maria Helena,* f. 5 apr. 1800, gift med fänrik *Cajander* i Heinävesi. 3 *Anna Karolina,* f. 5 nov. 1804. 4 *Frans Michael,* f. 10 nov. 1809, student 1827, blef landtmätare, gift med *Mathilda Ferrin.* 5 *Karl Magnus,* f. 7 jan. 1811, landskontorist. 6 *Emilia Sofia,* f. 1814, gift med bonden *Hakulinen.*

Klas Anders Lindblad, kapellan här 30 mars 1825, blef kapellan i Tuusniemi 1834.

Bengt Mårten Stenius, son till vice häradshöfd. *Mårten Jakobsson Stenius,* f. 1735, död 1808, och *Ulrika Charlotta Alopæus,* f. 20 juli 1762. Född 16 juli 1798, prestvigd 11 dec. 1819, tjenstgjorde sedan i Kides och Brääkkylä, vice pastor 1835, kapellan i Kontiolaks 10 jan. 1838. Död 26 juli 1846.

Gift 1:o med *Anna Henrika Winter,* pastorsdotter från Libelits, som var f. 1807 och dog 1835 och 2:o med *Kristina Elisabet Winter,* som var f. 1813 och dog 4 juni 1864 och var kapellansdotter från Kides. Barn: 1 *Anna Charlotta,* f. 22 aug. 1831, gift med sokenadj. i Kuhmoniemi *Johan Viktor Johnsson.* 2 *Mårten Theodor,* f. 20 aug. 1833, rådman i Kexholm. 3 *Johan Richard,* f. 15 aug. 1837. 4 *Karl Fridolf,* f. 25 jan. 1839. 5 *Aurora Viktoria,* f. 13 sept. 1842. 6 *Mårten Gabriel,* f. 11 maj 1844. 7 *Benedikta Sofia,* f. 30 mars 1846.

Mårten Henrik Fabritius, klockareson från Libelits, kapellan här 1 mars 1848, kapellan i Kides 1855. Han var den siste kapellan här.

Sokenadjunkter.

Johan Jakob Strömmer, kapellansson från Pielis, f. 31 maj 1816, prestvigd 20 dec. 1843, tjenstgjorde sedan i

Pielis, Kontiolaks, Juuga, Eno, Pelgjärvi, Kihtelysvaara, sokenadjunkt här 4 aug. 1858.

Gift med *Hilda Schlüter*, f. 25 jan. 1825, dotter till löjtnanten *Sven Johan Schlüter* och *Agatha Eleonora Elise von Burghausen*. Barn: 1 *Werner Johan Samuel*, f. 5 juni 1847, student. 2 *Herman Brynolf*, f. 15 febr. 1851. 3 *Sven Evert*, f. 7 maj 1856. 4 *Kuno Ferdinand*, f. 19 okt. 1858.

KORPILAKS.

På underdånig anhållan af en del Jämsä församlingsboer, hvilka hade en svår och ända till nio mil lång kyrkväg, biföll kongl. maj:t 14 dec. 1691 dertill, att ett kapellgäll finge på närmare håll inrättas, såsom synes af

Kongl. maj:ts nådiga skrifvelse till biskopen dr *P. Bång* i Wiborg [1]).

Carl etc. Vi se af eder underdåniga skrifvelse, daterad 23 sistl., huru det förevetter med en del af Jämsä församlings underdåniga anhållan, att för den långa och svåra kyrkovägen skull få uppsätta ett nytt kapell uti bemälte församling; och som Vi deraf förnimme, att den kanten af soknen, som gör denna underdåniga ansökning, skall sträcka sig 9 gamla mil ifrån moderkyrkan; varandes jemväl Laukas kapell Jyväskylä, hvaraf densamma sig härtill betjent, alldeles nederfallet och obrukligt; alltså hafve Vi till detta deras underdåniga anhållande i nåder samtyckt och beviljat, allenast sådant icke kommer Oss till någon gravation och omkostnad. Hvilket länder eder till nådigt svar. Och Vi befalle eder Gud allsmäktig nådeligen. Stockholm den 14 dec. 1691.

Carolus.

C. Piper.

Efter ett sålunda erhållet tillstånd uppbygdes en aflång trädkyrka och antogs en kapellan i *Korpilaks*. Den 13 maj 1833 förordnade hans kejserliga maj:ts, att pastorn

[1]) Finnes förut tryckt i *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* V. 106.

i Jämsä bör hålla en vid kapellkyrkan boende adjunkt, i följd hvaraf domkapitlet den 19 juli 1837 utfärdade en fördelning af tjenstegöromålen emellan kapellanen i Korpilaks och den derstädes stationerade pastorsadjunkten.

Kapellaner.

Johan Forsander 1703—1711.

Gift med *Kristina Florin.*

Peter Johan Forsander 1724—1735. Var år 1735 död.

Gift med *Maria Roos.* De hade 6 barn, af hvilka sonen *Elias* blef kapellan här.

Michael Lukander [1]), kapellan här 4 aug. 1736. Död 30 sept. 1754. Förde en oordentlig lefnad.

Gift med företrädarens enka *Maria Roos.* Barn: *Erik,* pastor i Kesälaks.

Elias Forsander, student 1743, direktor cantus i Helsingfors 1754, kapellan här 1755, vice pastor 6 aug. 1781. Död 19 apr. 1787.

Gift 2 gånger, sednare gången med *Katarina Elisabet Ticcander,* kapellansdotter från Sysmä. Barn: 1 *Katarina Elisabet,* ogift. 2 *Tobias.* 3 *Samuel.*

Elias Grahn, son till trumslagaren *Grahn* och *Anna Larsdotter Laurell,* kapellan här 22 okt. 1788. Död 2 jan. 1794. Ogift.

Mag. *Johan Colliander,* f. i Sysmä, filosofie magister 1760, prestvigd 9 apr. 1763 till hospitalspredikant i Helsingfors, kapellan i Korpilaks 29 aug. 1795. Död 10 maj 1801.

Gift med *Maria Elisabet Sass.* De hade 3 döttrar, af hvilka här nämnes *Helena Gustava,* gift 1803 med kapellanen i Petäjävesi *Karl Löfgren.*

Karl Sirén, bondson från Birkkala, f. 4 apr. 1761, prestvigd 29 sept. 1783, kapellan i Haukivuori 26 jan. 1789, kapellan i Jämsä 5 apr. 1794, vice pastor 18 nov. 1799, kapellan här 24 mars 1802. Död 17 aug. 1809.

---

[1]) Han var son till en dragon, hvilken rymde från Turkiet, der han var i fångenskap och kom till sin hemort Lukka hemman i Hollola soken.

Gift med *Maria Lovisa Lukander*, pastorsdotter från Kesälaks, död 1832. Barn: I *Sofia Albertina*, gift med konsistorii notarien *Adolf Boman*. II *Karl Wilhelm*, f. 22 juni 1795, prestvigd 22 juni 1819, pastor i Lempala 1828, pastor vid finska församlingen i S:t Petersburg 30 maj 1838, dog som konsistorialråd 30 maj 1866. Gift 1826 med *Maria Margareta Lovisa Enckell*, pastorsdotter från Orimattila, f. 15 maj 1807, död 10 aug. 1866. Barn: 1 *Mathilda*, dog som barn. 2 *Karl*, f. 19 febr. 1829, magister 1853, kanslist vid generalguvernörens kansli, gift. 3 *Olga*, gift med brukspatron, magister *Nikolai Kiselew*, f. 1 febr. 1820. 4 *Reinhold Wilhelm*, f. 20 dec. 1837, magister 1864. 5 *Woldemar*, f. 1842, student. III *Maria*, f. 1794, gift med uppbördsskrifvaren *Davidsson*. Deras barn: 1 *Anna Lovisa*, f. 16 mars 1815, gift 1839 med länsmannen i Sulkava *Zachr. Collan*. 2 *Sofia*, gift med kapellanen i Lapinlaks *Klas Weisell*. 3 *Charlotta*, gift med kapellanen i Kuopio *Albert Ingman*. IV *Jakob Herman*, pastor i Björkö. V *Anna Ulrika*, f. 1804, gift med kronofogden *Karl Fredrik Olsoni*. Deras barn: 1 *Niklas Konstantin*, skolrektor i Lovisa. 2 *Karl Ferdinand*, häradshöfding i Rautalampi. 3 *Adolf Emerik*, pastor i Kronoborg. 4 *William Feodor*, officer. 5 *Lars Berndt*, f. 8 okt. 1830, lasaretsläkare i Uleåborg. 6 *Selma Fredrika*, gift med pastorn i Impilaks *Arndt Gerh. Lindfors*. 7 *Klara Lovisa*, gift med kollegan i Nyslott *Johan Wilh. Nohrström*. 8 *Mathilda Johanna*, gift med possessionaten *Strähle*. VI *Lovisa*, f. 1805, gift med kapellanen i Iiti *Gustaf Adolf Backman*. VII *Adolf Fredrik*, pastor i Hauho.

Henrik Tarén, f. i Kuumo 1 jan. 1772, prestvigd 12 jan. 1798, kapellan här 1811. Död 22 febr. 1815. Ogift.

Erik Landén, f. 21 aug. 1770, prestvigd 22 nov. 1797, predikant vid Tavastehus läns jägarebataljon 4 juni 1803, vice pastor 22 juni samma år, kapellan här 10 juli 1816. Död 8 apr. 1826, 55 år gl.

Gift 1:o 1806 med *Kristina Magdalena Heurlin*, pastorsdotter från Jämsä. Deras barn dogo unga, utom dot-

tern *Wendla.* 2:o 1817 med *Fredrika Maria Palander,* f. 6 mars 1793, död 1844, pastorsdotter från Somero, som sedan gifte sig med vaccinatören *Nikodemus Nordlund.* Hennes dotter med Landén *Wendla Maria,* f. 24 febr. 1820, gift med kronolänsmannen *E. A. Harberg.*

Gustaf Gustafsson Steen, f. i Suodenniemi kapell af Mouhijärvi soken 8 maj 1775, prestvigd 10 dec. 1800, kapellan i Padasjoki 14 mars 1809, vice pastor 1814, kapellan här 18 apr. 1827. Död 8 apr. 1828.

Gift med *Ulrika Wahrman,* f. 23 jan. 1783. Deras barn: 1 *Otto Wilhelm,* f. 12 nov. 1818. 2 *Gustaf Adolf,* f. 30 maj 1823.

Alexander Wilhelm Herkepæus, f. 30 nov. 1788, prestvigd 19 juni 1812, tjenstgjorde sedan i Kides, Jaakimvaara och Kronoborg, kapellan här 18 mars 1829. Död 26 febr. 1837.

Gift 1:o med *Katarina Wilhelmina Europæus,* pastorsdotter från Kronoborg, död 23 juni 1831. Utan barn. 2:o 1832 med *Hedvig Wilhelmina Palander,* utan barn. Enkan gifte sig 1839 med färgaren *David Kraftman* i Jyväskylä.

Fredrik August Grahn, kapellansson från Hauho, f. 24 sept. 1794, prestvigd 14 dec. 1816, amanuens vid domkapitlet 1816—1820, extraordin. bataljonspredikant 1820—1825, tjenstgjorde derjemte i Lampis, Hauho, Sveaborg, kapellan i Hauho 27 apr. 1825, vice pastor 1830, kapellan här 15 aug. 1838. Död 21 aug. 1861.

Gift med *Flora Theresia Waldén,* f. 28 maj 1804, kapellansdotter från Hauho. Barn: 1 *Adelaide Lovisa Katarina,* f. 7 okt. 1827, gift med kronolänsmannen *Tammelander* i Hauho. 2 *Rosa Emilia Aug.,* f. 30 mars 1830, gift med löjtnanten *Waldens* i Pelkäne. 3 *Karolina Gustava Josefina,* f. 22 juli 1832, gift med kaptenen *Anselm Grahn.* 4 *Axel Elis Emanuel,* f. 23 mars 1834, död 1855. 5 *Kristian Alfred,* f. 10 dec. 1835, borgmästare i Heinola. 6 *Hulda Maria Aline,* f. 2 maj 1846.

Karl Magnus Dahlström, f. i Helsingfors 1 mars 1812, prestvigd 17 juni 1840, tjenstgjorde sedan i Wiitasaari,

Laukas, Saarijärvi, kapellan i Pihtipudas 15 okt. 1856, vice pastor 17 dec. 1856, kapellan i Korpilaks 1 maj 1865.

Gift med *Margar. Elisabet Petrelius,* kapellansdotter från Kihtelysvaara, f. 28 jan. 1828. Barn: 1 *Emma Elisabet,* f. 7 juni 1850. 2 *Karl,* f. 20 febr. 1853. 3 *Lydia Alexandra,* f. 23 dec. 1854. 4 *Theofil,* f. 3 juni 1857. 5 *Flora,* f. 15 apr. 1859. 6 *Agnes Maria,* f. 27 mars 1861. 7 *Frans Fredrik,* f. 26 apr. 1863. 8 *Gustaf Arthur,* f. 21 nov. 1865.

KOSKIS.

Emedan *Koskis* kapell uppräknas uti *Mich. Agricolas register öfver Åbo domkyrkas prælaturer, kanonier och præbenden* af år 1541, måste detsamma hafva förut uppkommit och således vara en kyrksoken från katholska tiden. Genom kongl. bref af 20 juni 1578 erhöll Koskis kapell ett anslag af sex tunnor spanmål till uppköp af en kyrkklocka. I gamla mantalslängder förekommer detta kapell stundom under namn af *Etola.*

Kapellaner.

Matthias Erici, 1617—1634.

Martinus Thomæ Florinus 1650, blef pastor i Lampis.

Jacobus Matthiæ Etholænius 1652—1670, blef pastor i Lampis.

Johan Matthiæ Etholænius 1680.

Henrik Scavonius (Schavonius) 1693—1702.

Gift med *Kirstin.* Barn: 1 *Henrik.* 2 *Elias.*

Olof Combinius 1705—1710. Var angifven att hafva begått dråp å fänriken Falck. Död 1710.

Gift med *Katarina.*

Erik Herkepæus efter Combinius 1711.

Anders Herkepæus 1725—1728.

Johan Herkepæus 1730—1750. Död 19 aug. 1750.

Gift med *Helena Krook.*

Anders Florin, f. 4 jan. 1728, son till pastorn i Lampis *Erik Florin,* prestvigd 1750, kapellan här 28 mars 1753, vice pastor 1776. Död 10 sept. 1797.

Gift med *Elisabet Haberman,* som var f. 28 aug. 1737 och dog 7 nov. 1805. Barn: 1 *Anders Gustaf,* kapellan här. 2 *Eva Lisa,* f. 13 mars 1769, gift med kapten *Johan Fredrik Sneckenström,* f. 14 dec. 1751.

Peter Aschan, pastorsson från S:t Michel, f. 24 okt. 1750 (1756), student 1774, prestvigd 9 dec. 1778, kapellan i Petäjävesi 12 maj 1785, kapellan här 17 okt. 1798. Död 3 juni 1805.

Gift med *Helena Katarina Lyra,* f. 1769. Barn: 1 *Peter Johan,* kapellan i Rautalampi. 2 *Fredrika Lovisa,* f. 6 juli 1785. 3 *Karl Henrik,* f. 11 dec. 1787. 4 *Greta Katarina,* f. 17 dec. 1791. 5 *Gustaf Adolf,* kapellan i Jokkas. 6 *Karolina Johanna,* f. 3 juni 1799. 7 *Helena Maria,* f. 17 maj 1805.

Mag. *Anders Gustaf Florin,* kapellansson, f. 9 juli 1767 (1769), magister 1792, prestvigd 2 dec. 1792, bataljonspredikant vid Jägerhornska regimentet 31 jan. 1801, kapellan här 23 apr. 1806, vice pastor 1807. Död 29 juni (jan.) 1813.

Gift med *Karolina Kristina Rothman* från Sverige, f. 1785. Hon trädde i nytt gifte med kronofogden *Samuel Johan Wilchman.* Med Florin hade hon en dotter *Karolina Gustava,* som dog i späd ålder.

Jakob Molin, f. i Kankasala 24 juli 1764, student 1784, prestvigd i Wiborg 13 jan. 1788, kapellan i Kuolemajärvi 1792, i Björkö 1793, vice pastor 1800, kapellan här 13 juli 1814. Död 22 juni 1827.

Gift med *Eva Appelroth,* som var född 1763 och dog 11 febr. 1835. Barn: 1 *Karl Magnus,* f. 26 mars 1795, titulärråd. 2 *Ulrika Gustava.* 3 *Gustaf Adolf,* f. 2 febr. 1799, löjtnant.

Johan Adolf Ottelin, kapellan här 29 apr. 1829, blef pastor i Kaavi 1831.

Nils Adolf Winter, pastorsson från Puumala, f. 27 (6) dec. 1781 (2 juni 1780), prestvigd 14 dec. 1807, tjenstgjorde sedan i många församlingar, kapellan här 24 okt. 1832. Död 30 aug. 1864.

Gift 1:o med *Maria Lovisa Eleonora Palander,* som

var född 8 sept. 1816 och dog 25 jan. 1839. 2:o med *Amalia Sofia Löfman,* f. 18 sept. 1816.

Johan Gottlieb Mikander, f. i Kuopio 25 juni 1820, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Kontiolaks och Sääminki, fånghuspredikant i Nyslott 1855—1862, transporterad till enahanda tjenst i Kexholm 14 okt. 1862, kapellan här 1865.

Gift 1:o med *Fredrika Charlotta Snellman,* f. 23 jan. 1829 och död 17 sept. 1857 och 2:o med *Fredrika Kristina Dahlström,* f. 20 apr. 1829. Barn: 1 *Arthur Gottlieb,* f. 3 juli 1853. 2 *Alma Fredrika,* f. 16 juli 1854. 3 *Anna Johanna,* f. 19 dec. 1855. 4 *Hjalmar Johan,* f. 2 jan. 1862. 5 *Emil Fredrik,* f. 15 juni 1863. 6 *Selim Gotthilf,* f. 29 jan. 1866.

KRISTINA.

Inom *Pellosniemi* länsmanssoken uppkom *Kristina* församling sålunda, att grefvinnan *Kristina Katarina Brahe* (f. *Stenbock)* lät år 1649 uppföra en kyrka, hvilken efter henne kallades *Kristina,* samt att grefve *P. Brahe* 30 jan. 1649 bestämde, hvad som skulle ligga under pastorsbolet. Denna nya kyrksoken skildes då från S:t Michel och innefattade en del af Pellosniemi länsmansdöme.

Kyrkoherdar.

Georgius Andreæ Kyander, predikant vid *Kristina Stenbocks* kyrka och pastor i Brahelinna (Braheburgensis) 1649—1659. Död 14 apr. 1659.

Gift med *Agneta Olofsdotter.* Barn: *Anders,* pastor i Rantasalmi. 2 *Elin.*

Sigfrid Forsander, pastor här 1661—1678.

Michael Canuti Savander, var här kapellan förut, pastor 1682—1689. Död 1689.

Gift med *Anna Montanus,* pastorsdotter från Leppävirta. Barn: *Michael,* kapellan i Puumala.

Johan Quast, pastor här 4 juni 1689. Död 14 okt. 1700.

Gift med *Margareta Adamsdotter Bruus.*

Georg Nigræus, var kapellan vid klosterkyrkan i Wiborg 1694—1702, pastor här 1702. Död 4 mars 1714.

Johan Martini, kapellan här 1711—1715, pastor efter Nigræus under ryska väldet 1715—1722. Var år 1722 död. Gift med *Brigita Svahn,* dotter till pastorn i Joutseno *Georg Joutsenius.* Barn: 1 *Zacharias,* pastor i Mäntyharju. 2 *Katarina,* gift med pastorn i Ilomants *Anders Norrgren.* 3 *Brita* [1]), gift med sokenskrifvaren i Ilomants *Lorenz Elfström.*

Matthias Jahnsonius, pädagog i Wekkelaks 1692—1701, biskopens vice pastor i Luumäki 1702—1710, interims pastor i Joutseno och derefter pastor här 1722—1727.

Thomas Licenius, student 1706, kallar sig år 1724 pastor i Kristina. Död 1737. Vid biskopsvisitationen år 1736 funno visitatores Kristina församlings förfallna tillstånd härröra af kyrkoherden Licenii förvirrade väsende och embetet märkeligen hindrande svagheter eller ett slemt fylleri. Han var gift.

Anders Forselius, pastor här 18 juni 1737, prost 12 mars 1757, blef pastor i Iisalmi 1759.

Mag. *Nils Agander,* var förut skolrektor i Rantasalmi, pastor här 22 juni 1761, prost 1769, blef pastor i Kuopio 1789.

Samuel Lizelius, pastorsson från Wirmo, extraordin. bataljonspredikant vid Åbo läns infant. regim., pastor i Kristina 22 maj 1789, utan ansökning, emedan kongl. maj:t, i anseende till hans trogna och redliga förhållande under kampagnen i landet år 1788, haft honom i nådig åtanke. Han var eljest en kitslig och trätgirig man och öfverdådig menniska. Blef 1815 suspenderad från tjenstens utöfning och dog 1830.

Gift med *Eva Kristina Straff* (äfven kallad *Fridlöf),* f. 30 sept. 1776, död 1813. Barn: 1 *Fridolf Samuel,* f.

---

[1]) I Ilomants församlings historiebok för år 1734 skrifves hennes namn *Brita Zygnæus,* men hennes syster, prostinnan, kallas *Katarina Svahn* (under åren 1751 och 1766).

1796, landthushållare, gift med *Sofia Saxman*. 2 *Bror Viktor Walfrid*, f. 1798, militär i Ryssland. 3 *Eloise Althea*, f. 11 maj 1803. 4 *Selma Emilia*, f. 7 juli 1805, gift med utridaren *Gustaf Fredr. Palmgren*. 5 *Thure Christlieb*, f. 7 juni 1808. 6 *Zenobia Elisabet*, f. 26 juni 1811.

Erik Johan Lyra, kapellansson från Asikkala, f. 31 dec. 1785, prestvigd 25 apr. 1811, kapellan i Haukivuori 13 maj 1818, vice pastor 1830, pastor i Kristina 21 nov. 1831. Död 6 maj 1833, utan att hinna tillträda pastoratet.

Gift med *Ulrika Sofia Roschier*, f. 1795, länsmansdotter från Pieksämäki. Barn: 1 *Wilhelmina Sofia Charlotta*, f. 1818, gift med kronofogden *Johan Westerlund*. 2 *Elvira Sofia*, gift med kapellanen i Taipalsaari *Anders Huchtman*. 3 *Ulrik Werner*. 4 *Karl Johan*, dog ung. 5 *Erik Alfred*, f. 24 mars 1828, underofficer vid finska gardet. 6 *Ida Adolfina*, f. 30 juni 1830. 7 *Johan Herman*, f. 16 nov. 1833. Jfr *Genealogia Sursill.* p. 160.

Elias Holmstein, bondson från Taipalsaari, f. 13 mars 1787, kretsskollärare i F:hamn 3 aug. 1812, prestvigd 15 dec. 1821, pastor i Kristina 11 dec. 1837, prost 1848. Död 29 nov. 1859.

Gift 1837 med *Ulrika Elisabet Walle*, enka efter lektoren *Ulrik Ollberg*. Utan barn.

Herman Olivier Roschier, länsmansson från Pieksämäki, f. 1 sept. 1808, prestvigd 22 juni 1831, extraordin. apologist i Lovisa 28 jan. 1835, d:o kollega inferior 3 aug. samma år, kapellan i Kristina 19 juli 1837, vice pastor 1840, pastor här 19 dec. 1860. Död 10 nov. 1863.

Gift med *Maria Juliana Ischander*, kapellansdotter från Pieksämäki, f. 16 juni 1814. Barn: 1 *Maria Olivia*, f. 11 apr. 1839. 2 *Olga Mathilda*, f. 10 juli 1840, gift med konrektorn *Karl Nylenius*. 3 *Elias Evert*, f. 12 juni 1852. 4 *Axel Erik*, f. 25 jan. 1855.

Mag. *Nils Gustaf Nykopp*, son till possessionaten *Erik Johan Nykopp*, f. i Rantasalmi 30 apr. 1821, student 1840, magister 1844, prestvigd 10 maj 1845, pastorssubstitut i

Kuopio 1 febr. 1853, vice pastor 12 dec. 1855, pastorsadjunkt i Kuopio 1857, pastor i Kristina 1864.

Gift 1865 med *Fanny Maria Bygdén*, lektorsdotter från Kuopio, f. 16 apr. 1842.

Kapellaner.

Michael Canuti Savander 1655—1679, blef pastor.

Lars Pomælius 1682, pastorsson från Puumala.

Johan Monnius 1688. Död 1689.

Pehr Tornander och *Matthias Lumbergius* 1693—1697, begge på engång, den senare bodde på Liikala. Begge dogo 12 mars 1697. Någondera af dem var möjligen adjunkt eller substitut.

Kristian Hassel 1698—1710. Var begifven på starka drycker. Död 1710.

Johannes Martini 1711—1715, blef pastor.

Henrik Lydenius 1715—1727. Död 1727.

Peter Michaelis Heintzius, kapellan här 1728, blef pastor i Savitaipale 1737.

Johan Strandman, var förut kapellan i Heinola, kapellan här 1737. Död 23 okt. 1745, efterlemnade många barn.

Kristian Henrik Calonius, sokenadjunkt i Kivijärvi 1735, kapellan i Kristina 1746. Död 21 dec. 1780.

Gift 1738 med *Sofia Mertha Porthan*, pastorsdotter från Wiitasaari, död 25 maj 1791, i dess 81 ålders år. Barn: 1 *Maria Brigita*, gift 1773 med fänriken vid Savolaks infanteri regim. *Nils Lång*. 2 *Henrik*, dog som kapellansadjunkt i Lovisa 1765. 3 *Sigfrid*, fadrens efterträdare.

Sigfrid Calonius, f. 1741, student 1759, kapellan här efter fadren 10 okt. 1781, vice pastor 1797. Död 12 jan. 1815.

Gift 2:o med *Helena Maria Hoffrén*, f. i Kristina 25 jan. 1760, död 15 febr. 1833. Barn: I *August Wilhelm*, f. 1777, löjtnant, flyttade till Sverige. II *Sigfrid Kristian* f. 15 febr. 1779, häradshöfding i Kexholms domsaga, död 9 sept. 1837, gift med *Elisabet Margareta Godenhjelm*. Deras

barn: 1 *Fredrik August.* 2 *Kristian Edvard.* 3 *Berndt Otto.* 4 *Gustaf Willehad,* skolkollega. 5 *Sofia.* 6 *Josefina Charlotta.* III *Matthias Engelbrecht,* kapellan här. IV *Sofia Maria,* f. 6 okt. 1785, gift 1:o med komministern *Gustaf Stenbäck,* som dog 9 jan. 1809. Deras son *Gustaf Leonard* var pastor i Lovisa. 2:o med tullförvaltaren *Kasper Carlborg.* V *Karl Fredrik,* kapellan i Tohmajärvi. VI *Bengt Herman,* f. 1790, kronolänsman. VII *Lena Amalia,* f. 1791. VIII *Hedda Wilhelmina.* IX *Anna Renata,* f. 1796. X *Johanna Eusebia,* f. 1799. XI *Mårten Willehad,* f. 8 jan. 1802, landtmätare, gift med *Maria Fredrika Ståhlberg.*

Johan Kristian Schottman, f. 23 dec. 1774, prestvigd 20 aug. 1800, kapellan här 17 apr. 1816, vice pastor 10 maj 1817. Död 12 jan. 1819.

Gift med *Maria Helena von Becker,* f. 1784, som sedermera trädde i nytt gifte med interims predikanten *Olof Resander.* Schottmans barn: I *Johan Gideon,* f. 20 febr. 1815. II *Bror Filip Reinhold,* f. 1818. III *Johanna Katarina,* f. 7 1813, gift 1834 med kommissionslandtmätaren *Bror Gustaf Otto von Fieandt.* Deras barn: 1 *Beata Maria,* f. 1835. 2 *Otto Johan,* f. 1838. 3 *Johanna Ottilia,* f. 1840. 4 *Fanny Mathilda,* f. 1843. 5 *Karl Daniel,* f. 1845. 6 *Bror Gustaf,* f. 1848.

Matthias Engelbrecht Calonius, f. 7 nov. 1780, prestvigd 10 jan. 1806, tjenstgjorde sedan i Kesälaks, Kuopio, Rautalampi och Kristina, vice pastor 21 dec. 1822, kapellan här 17 mars 1824. Död 28 maj 1834.

Gift med *Johanna Charlotta Hacklin,* f. 25 febr. 1785. Utan barn.

Herman Olivier Roschier, kapellan här 19 juli 1837, blef pastor 1 maj 1862.

Berndt Wilhelm Neiglick, f. 20 aug. 1813, prestvigd 18 dec. 1839, bönehuspredikant uti Rautavaara 9 dec. 1846, 2 kapellan i Iisalmi 1857, kapellan här 1862.

Gift med *Ida Fredrika Ingman,* som var f. 8 jan. 1836 och dog 12 jan. 1860. Barn: 1 *August Raimund,* f. 18 okt. 1855. 2 *Hildur Helena,* f. 11 juli 1857.

KRONOBORG.

Kronoborgs (Kurkijoki, Kirjaschoj) grekiska församling omfattade under 16:de seklet följande nio kapeller: Uguniemi, Tiurala, Weijala (Ilmes och Hiitola), Tervus, Lapinlaks, Sorola (Jaakimvaara), Migli, Tyriä och Sammatlampi (Parikkala). Såsom luthersk församling är Kronoborg kändt år 1638. Under svenska regeringstiden bildade Kronoborgs kyrkby en *stadsfläck* eller köping med något öfver 100 innevånare, af hvilka de förmögnaste drefvo borgerlig näring, ägde skutor och utskeppade med dem till Nyen och Stockholm tjära, smör, talg, skinnvaror och spanmål.

Kyrkoherdar.

Martinus Thomæ Windmun 1638—1650, blef blind.

Laurentius Stephani 1663—1669. *Suomi* 1844 p. 277.

Johannes Johannis Rachlitius, student i Åbo 1664, rektor i Kexholm 1672—1673, pastor här 1673. *Aboa litterata* p. 103. *Gezelii den äldres minne* p. 303.

Petrus Petrinus, konsistorii notarie i Wiborg 1678, pastor här 1681. Död 1702. Hans son *Peter* var kommissarie.

Johan Hollender, student i Åbo 1681, rektor i Kexholm 1697—1701, vice pastor här under ledigheten, pastor här 1704—1706.

Gift med *Sara Hindsberg*. Barn: 1 *Peter*, f. 1695, fänrik, tog afsked och blef borgare i Uleåborg. Gift 1:o med *Brita Pilkar,* handelsmansdotter från Uleåborg. De hade 12 söner och 4 döttrar. 2:o med *Anna Margareta Zimmerman,* pastorsdotter från Kemi. Om *P. Hollenders* barn och efterkommande se *Genealogia Sursilliana* p. 159. 2 *Eva Kristina*, f. 1697. 3 *Anna Margareta,* f. 1699. 4 *Johan,* f. 1700.

August Hoppenstång, filosofie kandidat, archidiaconus i Wiborg 12 maj 1702, pastor i Kronoborg 1 maj 1708, blef pastor i Rautalampi.

Thomas Licenius, blef af finska konsistorium i Stock-

holm 1717 föreslagen till pastor i Kronoborg, men vidare har man sig icke bekant om honom än att han blef pastor i Kristina. *Tengströms Handlingar* VI. 21.

Anders Neglick, pädagog i Kronoborg 1693, kapellan här 14 juni 1705, pastor c. 1724.

Gift med *Anna Grisilia Lang.*

Paul Neglick, var förut kapellan, pastor 1728. Rikets vice kansler, grefve *Mich. Woronzow*, som var donatarie och patronus ecclesiæ, klagade i justitie kollegium år 1745, att pastor Neglick åstadkom oordningar inom hans donationer och olydnad hos bönderne emot Woronzows förvaltare. Och som han deraf befarade svåra påföljder, hade Neglick blifvit åtvarnad för sitt förhållande, men utan verkan, hvarföre Woronzow, för att förblifva i lugn besittning af sina donationer, anhöll om Neglicks skiljande från tjensten och transportering till annan lägenhet och om kapellanen Stråhlmans tillförordnande till pastor. Men som Neglick sedermera förbättrade sig, lät Woronzow honom stanna qvar vid sin tjenst. Död 22 apr. 1758.

Gift med *Helena Hallitzius,* som dog 12 apr. 1758. Barn: 1 *Anna Grisilia,* gift med kapellanen i Parikkala *Matth. Reinh. Europæus.* 2 *Maria Elisabet.* 3 *Agneta Juliana,* gift med fadrens efterträdare. 4 *Kristina Helena,* gift med inspektoren *Lorenz Stopæus* och dog 1761. Deras barn: *Charlotta Juliana,* f. 2 dec. 1761. 5 *Karl Anders,* kapellan i Mola. 6 *Brita Katarina.*

Johan Saxberg, skräddareson från Satakunta, f. 1727, blef först informator i Hiitola 1746, konsistorii notarie i Wiborg 1749, rektor scholæ i Wiborg 19 aug. 1752, assessor konsistorii 1755, pastor i Kronoborg 6 okt. 1758, prestvigd 1759, kontraktsprost i Kexholms södra prosteri och assessor konsistorii 1769. Blef af konsist. i Wiborg år 1771 antastad för irrlärighet och kätterska villfarelser för det han föreslog, att 6 versen af finska psalmen 192 skulle, såsom ledande till vantro, uteslutas från psalmboken. Dirigerande senaten frikände honom omsider från ansvar, men förständigade honom, att framdeles afhålla sig från all än-

dringslusta. Om denna famösa process se *Suomi* 1854 p. 195—223.

Gift med *Agneta Juliana Neglick,* företrädarens dotter, dog 25 mars 1776. Af deras 8 barn dogo 7 i barndomen. Sonen *Viktor Amadeus*, f. 7 juni 1772, blef generalmajor.

Laurentius Rothenberg, f. 1733, subkonrektor i Wiborg 21 maj 1762, prestvigd 1766, pastor i Kexholm 1 sept. 1766, pastor här 1785, prost.

Gift 1767 med *Eva Helena Wirenius,* pastorsdotter från Kexholm, som dog 8 jan. 1826. Af deras 11 barn dogo 4 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Helena Fredrika,* f. 1 juni 1769, gift med stabskirurgen *Jakow Paltusow.* 2 *Johan Fredrik,* f. 27 juni 1773, polismästare i Zarskojeselo, kollegiiråd. 3 *Katarina Charlotta,* f. 20 juli 1774, död 22 dec. 1845, var gift med majoren *Magnus Dohrdet.* Deras son *Magnus*, löjtnant. 4 *Maria Ulrika,* f. 30 juli 1777. 5 *Anna Kristina,* f. 24 dec. 1778, gift 1804 med kollegii assessorn *Wilhelm Hoppius.* 6 *Lovisa Amalia,* f. 6 apr. 1781. 7 *Juliana Wilhelmina,* f. 4 juni 1785, gift med major *Sacharow.*

Johan Adolf Europæus, pastorsson från Parikkala, f. 25 dec. 1748, student i Åbo 18 mars 1767, prestvigd 1773, divisions och kolonistpredikant i Jekaterinoslaw 1782—1788, pastor här 1792. Död 1802.

Gift med *Katarina Wilhelmina Karolina Pohle.* Barn: 1 *Amalia Lovisa,* f. 6 mars 1784, gift 1:o med pastorn i Hiitola *Karl Stråhlman* och 2:o med statsrådet *Anton Iwanow. Rydzewskij.* 2 *Johan Fredrik,* f. 1786, öfverste, död 1831, var gift med general *Athanasij Olsuffjews* dotter. 3 *Karl Josef,* f. 16 dec. 1789, kapellan här. 4 *Katarina Wilhelmina,* f. 14 apr. 1795, gift med kapellanen i Korpilaks *Alex. Wilh. Herkepæus.* 5 *Peter,* underofficer, afhände sig lifvet.

Jakob Johan Slottman, pastorsson från Kesälaks, f. i Borgå 20 juni 1766, student i Åbo 1781, konsistorii notarie i Wiborg 1785, prestvigd 5 nov. 1785, pastor i Uguniemi 1788, pastor här 1802, prost 1802, kontraktsprost 1807. Död 1 apr. 1846.

Gift med *Helena Katarina Hulkovius*, f. 17 mars 1777, pastorsdotter från Jaakimvaara. Barn: 1 *Maria Helena*, f. 1793, död 1818, gift 1817 med kaptenen vid 2:dra karabinierregim. *Pawel Kobelew*. Deras dotter *Katarina*, gift 1838 med löjtnanten *Karl Fredr. Melart*. 2 *Katarina*, f. 1793, dog ogift.

Mag. *Gabriel Reinhold Hartman*, son till bibliothekarien i Åbo *Gabriel Israel Hartman* och *Charlotta Sofia Aminoff*. F. 2 sept. 1809, magister 1832, lärare vid kadetkorpsen 11 apr. 1833, prestvigd i Borgå 21 juni 1841, pastor här 5 juni 1848, prost 1854, kontraktsprost 1858. Död 3 sept 1862.

Gift 1:o 1834 med *Emilie Gustava Johanna Karolina Toll*, f. 25 juni 1815, död 27 dec. 1855, dotter till majoren *Karl Henr. Toll* och *Ebba Krist. Johanna Schatelowitz*, och 2:o med *Amalia Katarina Andersin*, länsmansdotter, f. 6 jan. 1823. Barn: 1 *Emilia Gabriela Kristina*, f. 3 mars 1835, gift 1863 med rådmannen i Kexholm *Mårten Theodor Stenius*. 2 *Hildur Gustava Sofia*, f. 27 juni 1839, gift 1859 med postmästaren *Alfred Winter*. 3 *Edvard Reinhold Theodor*, f. 30 juni 1842, blef sjöman. 4 *Gustaf Gottfried Gabriel*, f. 17 maj 1844, sjöman, drunknade i Medelhafvet 1860. 6 *Agnes Elisabet*, f. 14 jan. 1847, ogift. 6 *Karl Alfred*, f. 12 mars 1860. 7 *Axel Reinhold Gottfrid*, f. 12 dec. 1862.

Adolf Emerik Olsoni, son till kronofogden *Karl Fredrik Olsoni* och *Sofia Magdalena Ahnger*, f. 21 aug. 1823, tjenstf. lärare vid Borgå lägre elementarskola 1843—1845, tjenstf. kollega vid högre elem. skolan i Kuopio 1846—1847, i Nyslott 1847—1848, lärare vid lägre elem. skolan i S:t Michel 7 juni 1848, prestvigd 25 maj 1850, pastor vid 2 finska sjöekipaget 1855—1856, pastor här 1 maj 1866.

Gift 1850 med *Gustava Maria Gräsbeck*, pastorsdotter från Jorois. Barn: 1 *Bilga*, f. 23 apr. 1851. 2 *Alfhild*, f. 15 mars 1853. 3 *Arthur Emerik*, f. 29 maj 1855. 4 *Alheidi*, f. 14 apr. 1857. 5 *Gertrud Maria*, f. 7 jan. 1860. 6 *Karl Gustaf*, f. 23 juni 1862. 7 *Anna Kristina Magdalena*, f. 28 aug. 1864.

Kapellaner.

Simon Petri 1646.

Johan Hollender, var här vice pastor 1702—1704, blef pastor.

Johan Tönnerus 1703—1705. Hans son hette *Jakob.*

Anders Neglick, var förut pädagog i Kronoborg, kapellan här 14 juni 1705, blef pastor 1724.

Paul Neglick, blef pastor 1728.

Johan Stråhlman, pastorsson från Kerimäki, var här kapellan till sin död, som timade 6 nov. 1748.

Gift 1:o med .... *Hallitius* och hade med henne 5 barn, och 2:o 1737 med *Katarina Wirilander,* som födde 5 barn: I *Katarina Kristina,* gift 1:o med kapellanen i Kaukola *Johan Åkerstedt,* 2:o med hans efterträdare i Kaukola *Peter Gansten* och 3:o med dennes successor *Matthias Sylviander.* II *Maria Helena,* gift 1:o med kapellanen i Joutseno *Pet. Carstenius* och 2:o med pastorn i Luumäki *Karl Govinius.* III *Johan,* kapellan i Pyhäjärvi. IV *Jakob,* f. 1734, död 14 maj 1809, landtmätare och kollegii assessor, gift 1:o med *Katarina Elisabet Fingren,* f. 1738, död 2 juli 1768, dotter till landtmätaren *Matthias Fingren* och hade 7 barn. 2:o med *Eva Elisabet Frondell,* pastorsdotter från Jorois och hade 7 barn. 3:o med *Katarina Helena v. Nothaft,* dotter till majoren *Karl von Nothaft* och hade 1 dotter. Af dessa 15 barn dogo flere i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Maria Kristina,* gift 1774 med revisionslandtmätaren *Peter Colenius* och död 25 febr. 1775, efterlemnande en son *Jakob Peter.* 2 *Anna Grisilia,* gift 1781 med pastorn i Wuoles *Alexander Avenarius.* 3 *Katarina Charlotta,* gift 1:o 1783 med trädgårdsmästaren *Hirsch* i Petersburg och 2:o med akademikern, statsrådet *Petrow.* 4 *Jakobina Juliana,* gift 1783 med landtmätaren *Johan Henr. Löfberg.* 5 *Eva Helena,* gift med löjtnanten, sedermera titulärrådet *Axel Magnus Govinius.* 6 *Johan,* pastor i Savitaipal. 7 *Maria Charlotta,* f. 23 jan. 1775, död 1834, gift med kapellanen i Rautus *Anders Johan Hasselström.* 8 *Erika,* f. 28 febr. 1777, dog ogift. 9 *Kristina Ulrika,* f. 12 mars

1779, dog ogift. 10 *Jakob Alexander,* pastor i Lappvesi. 11 *Anna Katarina,* f. 22 aug. 1786, dog ogift. 12 *Charlotta Jakobina.* f. 11 juli 1794, gift med läkaren *Peter Shdanow.* V *Karl,* dog som barn. VI *Peter Gustaf,* kapellan i Parikkala. VII *Karl,* major, gift 1:o med *Katarina Pfeifer,* 2:o med *Anna Pfeifer* och 3:o med *Anna Katarina Schwindt,* pastorsdotter från S:t Andreæ. Barn: 1 *Jakob,* löjtnant. 2 *Gabriel,* kapten. 3 *Johan,* major, dog ogift 1815. 4 *Karl,* löjtnant, adelig bisittare i nedre landträtten, gift med *Wära Bigitsch.*

Anders Malmstedt, f. 1713, prestvigd 22 okt. 1747, kapellan här 1750, vice pastor 1769.

Gift 1:o med företrädarens enka *Katarina Wirilander* och 2:o med *Klara Katarina Miltopæus.* Barn, utom dem som dogo unga: 1 *Katarina Juliana,* f. 21 maj 1775. 2 *Anders Johan,* f. 30 okt. 1777, dog som pastorsadjunkt i Tyris, ogift. 3 *Fredrik Wilhelm,* f. 21 jan. 1781, kapellan här.

Michael Melanchton, kapellan här 1785—1806, blef pastor i Sortavala 1806.

Johan Kristian Hornborg, kapellan här 27 mars 1807, blef pastor i Walkeala 1808.

Fredrik Wilhelm Malmstedt, f. 31 jan. 1781, student i Åbo 1798, prestvigd i Wiborg, kapellan här 1808. För fylleri och flerehanda tjenstefel af justitie kollegium afsatt från tjensten 11 juli 1811, bosatte han sig i S:t Andreæ soken.

Karl Josef Europæus, pastorsson, f. 16 dec. 1789 (i dec. 1790), student i Åbo 1804, prestvigd 21 febr. 1806, hvarefter han tjenstgjorde i Kronoborg, Lempala, Ruokolaks och Parikkala, kapellan här 29 nov. 1815. För fylleri afsatt från tjensten 1839. Död 9 juli 1839, ogift.

Gustaf Stråhlman, son till gränsridaren och landtbrukaren i Uguniemi *Johan Stråhlman,* f. 15 juni 1799, student 1820, prestvigd 19 juni 1822, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara och Uguniemi, kretsskollärare i Nyslott 17 maj 1826, kapellan här 1 dec. 1841, vice pastor 1842. Död 7 nov. 1852.

Gift med *Ulrika Staaf,* f. 1793. Barn: *Maria Mathilda,* som var f. 13 juli 1826 och dog 15 sept. 1855, var gift med kronolänsmannen *Lars Johan Brander.*

Karl Gustaf Winter, kapellansson från Puumala, f. i Puumala 1 maj 1815, prestvigd 16 dec. 1840, tjenstgjorde sedan i Wiborg och Joutseno, fånghuspredikant i Wiborg 23 aug. 1843, vice pastor 20 dec. 1848, predikant vid arbets och korrektionshus inrättningen i Wiborg 19 nov. 1851, kapellan här 7 juni 1854. Ogift.

KUHMOIS.

Redan år 1540 utgjorde *Kuhmois* en egen kapellförsamling, hvilken sedermera omkring år 1590 gafs general *Fabian Adricas* till donation och år 1639 bildade ett eget pastorat. Genom kongligt reskript af 28 juli 1741 lades Kuhmois under Padasjoki såsom kapell, med skyldighet för pastorn vid moderkyrkan, att i Kuhmois underhålla en ständig adjunkt. Den 1 okt. 1860 skildes Kuhmois åter från Padasjoki till ett eget pastorat, hvari en pastor och en kapellan skola tjenstgöra.

Kyrkoherdar.

Andreas Petri, var förut kapellan i Padasjoki, kallar sig i en underskrift „*nuper creatus pastor*“ 1639.

Laurentius Simonis Figulus 1642—1655, var förut kapellan i Renko. Barn: 1 *Simon.* 2 *Thomas.* 3 *Anders.* 4 *Margareta.* 5 *Elin.* 6 *Brita.*

Georg Crucilander 1664—1670.

Gift med *Lisbeta.*

Mårten Petri Lyra, 1674—1688, var förut kapellan i Hauho. Gift 1:o med *Karin* och 2:o med *Hebla.* Barn: 1 *Thomas.* 2 *Anna* och 3 *Johan,* blef kapellan här.

Nicolaus Gestrinius 1689—1720, var förut kapellan i Helsingfors.

Gift med *Katarina Berch.* Barn: 1 *Thomas,* pastor vid finska församlingen i Stockholm, död 1700, gift med *Katarina Schultz.* 2 *Ernst,* pastor i Jääskis och sedan i

Tuna och Stafby församlingar i Sverige. 3 *Maria,* f. 30 apr. 1688. 4 *Anna Margareta,* f. 28 jan. 1690.

Kristian Jacobi Gååsman 1722—1740, pastorsson från Sysmä, var här kapellan förut, pastor 31 okt. 1722. Död 23 juni 1740.

Gift med *Maria,* som dog 24 juni 1740. Barn: 1 *Maria.* 2 *Brita,* gift med kapellanen *Samuel Aspholm.*

Kapellaner.

Jöran 1675. Gift med *Karin.*

Johan Lyra, pastorsson 1682—1704. Död 1704.

Gift med *Kristina Jemsonius,* pastorsdotter från Jämsä. Af deras 6 barn var den äldste *Erik* kapellan i Hirvensalmi och den yngsta *Henrik* kapellan i Pieksämäki.

Kristian Gååsman 1707—1722, blef pastor.

Henrik Lechlin 1728—1735. Död 2 mars 1735. Hans son *Henrik* var sergeant.

Samuel Aspholm, kapellan här 16 apr. 1735. Död 21 mars 1748.

Gift 1:o med *Brita Gååsman,* pastorsdotter och 2:o med *Maria Svanstrupe.* De hade 3 barn.

Simon Labbart, kapellan här 5 apr. 1749. Död 25 mars 1761.

Gift med *Anna Maria Aspholm,* företrädarens dotter. Deras son *Johan* blef prestvigd 6 mars 1784.

Gabriel Palander, kapellan här 4 febr. 1762, vice pastor 12 mars 1783. Död 26 dec. 1805.

Gift med företrädarens enka *Anna Maria Aspholm.*

Johan Asp, soldatson från Saarijärvi, f. 24 juni 1772, prestvigd 25 apr. 1797, hvarefter han tjenstgjorde i Saarijärvi, Karstula och Kuhmois tills han 5 nov. 1806 blef kapellan på sistnämnde ställe. Död 26 aug. 1831.

Gift med *Hedvig Palander,* som dog 15 nov. 1840. Barn: 1 *Alexander,* kapellan i Jämsä. 2 *Charlotta,* gift 1829 med löjtnanten *F. A. Thuneberg.*

Karl Gabriel Lyra, 1832—1849, var förut kapellan i

Pihtipudas, kapellan här 22 aug. 1832, blef pastor i Hollola 1849.

Karl Viktor Tavaststjerna, kaptensson, f. i Paldamo 26 sept. 1802, prestvigd 21 juni 1828, tjenstgjorde sedan i Mäntyharju, Hollola och Nastola, kapellan i Pihtipudas 16 aug. 1837, vice pastor 1849, kapellan här 26 apr. 1851.

KUOLEMAJÄRVI.

Kuolemajärvi kapell omtalas år 1619 under namn af *Hatialaks* och bestod år 1650 af följande byar: Hatialaks, Tatila, Kolkkala, Laasola, Pinoniemi, Akkala, Bengtilä, Yläkirjola, Kipinola, Muurila, Karjalais och Seivästö. Genom kejserl. bref af 16 jan. 1847 ålades pastorn vid moderkyrkan i Nykyrka att aflöna en i Kuolemajärvi kapell stationerad adjunkt och medelst nådigt reskript af 19 jan. 1863 skildes kapellet från moderkyrkan till en egen imperiel kyrkoherdelägenhet, der tjenstgöringen skall bestridas af en pastor, hvilken bör sig till biträde aflöna en adjunkt.

Kapellaner.

Henrik Elimæus (kallas i Borgå stifts matrikel *Emilæus)* 1697—1728.

Anders Wasenius 1732—1737, var år 1739 död.

Gustaf Palander 1741—1751. Död 1751.

Jokan Herlin 1753—1763, blef kapellan i Walkjärvi.

Michael Blomgren till år 1769, då han blef kapellan i Björkö.

Jakob Forssman 1769—1783, blef pastor i Björkö.

Kristian Hornborg, kapellan här 1784, blef pastor i Sortavala 1792, och tillträdde år 1795.

Jakob Molin, utnämnd kapellan här 1792, men blef kapellan i Björkö 1793.

Isaak Emanuel Europæus, kapellan här 1794, blef kapellan i Parikkala 1797.

Jonas Corpæus, kapellan här 1798, blef kapellan i Kakkis 1806.

Fredrik Grenqvist, kapellansson från Säkkjärvi, f. 18

dec. 1783, lärare vid folkskolan i Nyslott 1 jan. 1803, prestvigd 4 sept. samma år, lärare i Kexholm 8 febr. 1806, tog afsked 31 maj samma år och blef interimspredikant i Kuolemajärvi 19 okt. 1806, kapellan 6 febr. 1807. Död 17 maj 1817.

Gift med *Maria Elisabet Haveman,* f. 16 mars 1794. Barn: 1 *Amalia Maria,* f. 24 jan. 1810. 2 *Natalia Helena,* f. 12 febr. 1812, ogift.

Georg Alexander Örn, kapellan här 22 apr. 1818, blef kapellan i Räisälä 1822.

Peter Adolf Wahlberg, kapellan här 21 maj 1823, blef kapellan i Kivineb 1834.

Anders Henrik Hornborg, kapellan här 29 juli 1835, blef kapellan i Nykyrka 1844.

Alexander Benedikt Zilliacus, kapellan här 24 sept. 1845, blef kapellan i Ruskeala 1850.

Niklas Emanuel Tengén, kapellan här 24 sept. 1851. Han var den siste kapellan i Kuolemajärvi och blef den förste pastor loci 1863.

Pastor.

Niklas Emanuel Tengén, f. i Sakkula 19 febr. 1817, prestvigd 18 dec. 1839, tjenstgjorde sedan i Sakkula, Mola, Klemis, Uguniemi, Lappvesi, vice pastor 1849, kapellan här 24 sept. 1851, blef utan förslag och val den förste pastor i Kuolemajärvi 1863.

Gift med *Anna Sofia Blomberg,* f. 15 maj 1825. Barn: *Emil,* f. 30 dec. 1845, sånglärare vid lägre elem. skolan i Sortavala.

KUOPIO.

Under den visitation, som biskopens i Åbo *Mårten Skyttes* vicarius *Michael Agricola* och pastorn vid domkyrkan derstädes *Canutus Johannis* höllo i Savolaks, uppstod fråga om inrättandet af ett kapell i *Koopianiemi* inom Jokkas soken, på sätt följande utdrag af förenämnde visitato-

rers skrifvelse till höfvidsmannen på Nyslott *Gustaf Fincke,* dat. Sääminki prestgård 7 febr. 1549, sådant utvisar [1]).

— — — — — — — — — — — — —

Vidare, käre Gustaf, som man idag i sokenstugan för Eder Ärlighet rörde med få ord om det kapellet i Jokkas soken skall uppbyggas, efter kyrkoherdens och soknens långliga åstundan och begärelse, på det rummet, som kallas *Koopianiemi,* eller ock icke, så gifven oss Eder Ärlighets goda råd och samtycke derom tillkänna. Sedan kunna vi desto vissare vårt bref på ärevördig faders biskop *Mårtens* vägnar till samma förhandling utgifva. Jemväl förmodandes, att Eder Ärlighet varder der i Jokkas och i andra soknar till hjelpreda almosa och till en otvingad undsättning förmanandes almogen. För det och allt annat lön af Gudi vetandes. — — — — — — — — —

Af Sääminki prestgård anno domini 1549 februari 7.

Michael *Canutus*
Agr. *Johannis.*

Den första kyrkan i Koopianiemi var år 1552 färdig, såsom synes af Gustaf Finckes bref till konung *Gustaf* I, dat. 15 febr. 1552 [2]).

— — — — — — — — — — — — —

Till det sista, allernådigste Herre, fogar jag Eder Kongl. Maj:t ödmjukligen att veta, det jag hafver låtit uppbygga en ny kyrka uti Nyslotts län i den nya soken, benämnd Tavisalmi, och tänker jemka de andra soknar der i länet, att der må ock blifva ett prestgäll, hvar Eder kongl. Maj:t så nådeligen syntes att efterlåta någon jord till samma prestbol, som ligger der hardt hos, der några bönder bo uppå och är skattad till 6 skattskinn, helst jag icke tröstar att förminska kronans skatt Eder Kongl. Maj:t ovetterligt. Hvad Eder Kongl. Maj:t så behagligt synes, att der må blifva ett prestsäte, äro eder nådes fattige undersåter i samma soken ganska ödmjukligen bönfallandes Eder Kongl.

---

[1]) Finnes tryckt i *Arwidssons Handlingar* VIII. 58.

[2]) Se *Arwidssons Handlingar* III. 164.

Maj:t, att eder nåd ville värdigas dem unna och efterlåta ett messrede ifrån Wiborgs slott, efter der äro fyra eller fem, som äro tagne utaf klostren der i byn, de dock ligga och förmultna, helst de icke brukas. Sammaledes, allernådigste Herre, äro de underdånligen bönfallandes om en af de klockor, som vid Nyslott äro, att Eder Kongl. Maj:t ville nådeligen upplåta dem den mindre, som väger 5 lispund, till samma kyrka, efter de äro dock båda der icke af behof. Hvad Eder Kongl. Maj:t af dem för sådant äskandes varder, vilje de ganska underdånligen vederlägga Eder Kongl. Maj:t med hvad de helst förmå att utgöra. — — —

Konungens bifall erhöll Fincke medelst bref af 14 mars samma år, som lydde [1]):

— — — — — — — — — — — — —

Vi äro ock tillfreds, att du låter läggga någon jord till den nya kyrkans prestbol, som du skrifver om, och synnerligen så mycket presten kan hjelpa sig med etc. Sammalunda kunne vi lida, att till samma nya kyrkas behof må uttagas af Wiborg ett messrede, derom du med vår befallningsman uppå förenämnde Wiborg vidare förhandla må. Desslikes äre vi tillfreds, att du låter komma till förenämnde kyrka den ena klockan du hafver uppå Nyslott, dock för en redlig betalning antingen uti fisk eller annat hvad som bönderne hellst kunna åstadkomma. Der du må veta dig efterrätta. Datum Westerås 14 martii anno 1552.

Till en början bar denna kyrksoken samma namn som länsmanssoken Tavisalmi, hvilken benämning dock snart öfvergick till Koopianiemi och sedan till Kuopio. Församlingen omfattade då både Iisalmi och Leppävirta, hvilka under tidernas lopp bildade nya kyrksoknar. En beskrifning om Kuopio soken finnes af *Sigfrid Henr. Porthan* utgifven såsom akademisk dissertation år 1775.

Under loppet af ett sekel funnos i Kuopio vidsträckta församling tvenne kapellaner, men sedan Maaninka och

[1]) Se *Arwidssons Handlingar* III. 166.

sedermera Nilsiä och Karttula erhållit hvar sin egen prest, upphörde 2 kapellanstjensten i Kuopio.

Kyrkoherdar.

Aeschillus Kauhanen uppgifves af förenämnde *Porthan* hafva varit den förste prest i Koopianiemi och härstammat från Kauhala by i Karislojo soken, derifrån han tagit sitt namn, hvilket hans efterkommande sedan ändrade till *Skopa*. Länge tyckes han ej hafva förestått den nya församlingen, då hans son Lars i gamla handlingar af år 1557 redan nämnes såsom pastor i Kuopio.

Laurentius Aeschilli Kauhanen, pastor i Koopianiemi 1557—1590, skall likasom hans fader hafva bott i Raunikkala, hvilket uppbrändes af ryssarne, som togo hans hustru och tvenne döttrar till fånga, men sjelf slapp han på flykten. Mot dryg lösen frigåfvos dock han hustru och barn.

Thomas Johannis Lackman 1591—1603, måg till Aeschillus och pastor här redan under sin svågers och företrädares lifstid. Porthan förmodar, att Thomas Johannis och Thomas Lackman, hvilka han uppräknar efter hvarandra, varit en och samma person. Denna förmodan har sannolikhet för sig, så mycket mera, som hvardera namnet anföres under samma tid.

Paulus Laurentii Kauhanen 1604—1613, kallade sig *Skopa* och var här kapellan förut. Han skall hafva bott på Hatsala boställe. Under hans tid uppbrändes kyrkan, som skall hafva stått på Multamäki. Var år 1614 död.

Gift med *Walborg Olofsdotter,* som för sin arghets skull kallades *Willi-Wappo.* Hon erhöll 28 febr. 1615 af ståthållaren i Wiborg, Nyslott, Kexholm och Nöteborg samt lagmannen i Karelen *Arvid Tönneson Wildeman* frihet på de 4 skattmarker jord, som hon bodde uppå, hvilket konungen sanktionerade 22 febr. 1618. Genom kongl. bref af 25 jan. 1622 erhöll hon ett torp fritt från alla utlagor.

Olaus Andreæ Krogerus 1616—1634.

Gabriel Thomæ Lackman 1635—1666, var här kapellan förut. Porthan kallar honom *Samuel,* men *Fr. Wilh.*

Pipping nämner uti dess afhandling om deputaten p. 18 dom. *Gabriel*, pastor Copioniemensis, år 1638.

Petrus Fabritius 1649—1666, prost, död 1666. Lifvad af heligt nit förstörde han med sin klockare *Mårten Lyytikäinen* de stora och skuggrika träden (ristinkanta), under hvilka folket förrättade sin andakt. Han var måg till företrädaren. Porthan säger honom hafva blifvit förordnad till pastor 1639, hvilket vi ej funnit besannadt af äldre handlingar.

Krister Gabrielis Lackman var här förut kapellan och pastor i 2 år, 1667, 1668.

Stefanus Jacobi Linnæus, student i Åbo 1666, pastor här 1669. Död 13 maj 1679 (icke 1676, såsom Porthan säger).

Gift med Fabritii enka och hade en dotter *Maria*, f. 1672 och en son *Stefan*, f. 1674.

Johannes Georgii Salmenius, pastorsson från Salmis, student i Åbo 1662, var den förste, som från Wiborgs stift i Åbo promoverades till magister 1668, musices director och organist vid domkyrkan i Åbo 1667, filosofie adjunkt 1671. Erhöll på konsistorii rekommendation fullmakt på Ruokolaks pastorat, som han strax efter tillträdet måste lemna, emedan det var bortgifvet åt en annan. Pastor i Kuopio 1677, under företrädarens lifstid. Han var in omnibus philosophiæ partibus och jemväl in linguis orientalibus väl verserad. Död 1683. Se *J. J. Tengströms För- och Anteckningar* p. 125.

Gift med *Kristina Petersdotter Wahlstenius*.

Andreas Arvidi Sculptorius, pastor här 1685. Död 1689.

Hans dotter *Anna*, som var gift med kapellanen i Paltamo *Andreas Cajanus*, blef moder till den för sin ovanliga längd och kroppsstyrka i Europa ryktbara mannen *Daniel Cajanus*, som var 3 alnar 3½ qvarter lång och dog i Harlem. Se *Strandbergs herdaminne* II. 220.

Israel Willander 1690—1693, var förut kapellan i Rantasalmi, pastor här 1690. Död 1693.

Gift med *Helena Kyander*. Barn: *Helena*, f. 1684,

död 6 maj 1763, var gift med kapten *Georg Johan Grotenfelt.*

Henricus Henrici Hoffrén, pastorsson från Iisalmi, var förut kapellan i Iisalmi 1682—1693, pastor här 1693, och installerades vid visitationen 19 febr. 1693. Död 4 dag jul 1718 under det han jordfästade ett lik. Sedermera förestods församlingen under krigsoroligheterna af hans son Peter till år 1722.

Barn: I *Elisabet,* gift med *Matthias Mollenius,* regimentspastor vid karelska dragoner och fången i Ryssland. II *Peter,* pastor i Kangasniemi. III *Jakob,* löjtnant vid Savolaks regimente. IV *Henrik,* kronolänsman, gift med *Elisabet Paldanius.* Deras barn: 1 *Abraham,* f. 9 maj 1725. 2 *Elias,* f. 9 juli 1726. 3 *Samuel,* f. 14 okt. 1739. V *Johan,* löjtnant vid Savolaks regimente, gift med *Margareta Nirkko.* Barn: 1 *Kristina Margareta,* f. 11 jan. 1725. 2 *Fabian Henrik,* f. 6 juni 1728. 3 *Gustaf,* f. 17 juli 1737.

Henrik Argillander, f. 13 febr. 1673, prestvigd 1695, predikant vid öfverste Georg Rutenhjelms esquadron 1700, pastor vid Åbo läns regimente 1702, pastor i Kuopio 1722. Död 14 sept. (icke nov.) 1756.

Gift 1:o med .... *Ursinus,* pastorsdotter från Rantasalmi och 2:o med *Margareta Elianus.* Barn: I *Henrik,* gift med *Anna Lisa Mörk.* Deras barn: 1 *Margareta Hedvig,* f. 7 sept. 1738. 2 *Henrik Adolf,* f. 27 dec. 1740. 3 *Johan Herman,* f. 8 mars 1741. 4 *Helena Elisabet,* f. 17 apr. 1743, gift 1766 med adjutanten *Jakob Pontus Tavaststjerna.* 5 *Anna Kristina,* f. 18 mars 1745. II *Zacharias,* kapellan i Kuopio. III *Maria,* gift med pastorn i Leppävirta *Abr. Winqvist.* IV *Elisabet.* V *Anna.* VI *Abraham,* f. 25 sept. 1722, saltpetersjuderi direktör. VII *Beata Kristina,* f. 1724. VIII *Erik Johan,* f. 21 maj 1724. IX *Peter Gabriel,* f. 2 apr. 1730, inspektor, död 1787. X *Margareta Sofia,* f. 13 aug. 1732.

Henrik Porthan, pastorsson från Wiitasaari, f. 12 maj 1712, prestvigd 1729, vice pastor i Lappträsk 1730, regimentspastor vid Kymenegårds bataljon 1736, kapellan i Artsjö 1740, utnämndes af general fältmarskalken, grefve

Laçy genom fullmakt af 10 sept. 1742 till pastor i Lappträsk, men gick tillbaka till vice pastors beställningen 1743, pastor i Kuopio 25 apr. 1758. Död 1 apr. 1788.

Gift med *Helena Nilsenius*, som dog 5 febr. 1788. Barn: I *Sigfrid*, kapellan i Kuopio. II *Henrik Johan*, häradshöfding i Karelen, titulerad lagman. Gift 1786 med *Katarina Charlotta Duncan*, dotter till postdirektorn i Lill Abborfors *Niklas Gustaf Duncan* och hans andra hustru *Katar. Brigita Nohrström*. Barn: *Nils*, vice häradshöfding, gift 1820 med *Sofia Katarina v. Schantz*, f. 1799, dotter till öfverstelöjtn. *Johan Eberhard von Schantz* och *Johanna Sofia Didron*. Af deras 4 barn dog sonen i ungdomen. Döttrarne voro: 1 *Jeanette*, gift med brukspatron *Nils Ludvig Arppe*. 2 *Thilda*, gift med sin aflidna systers man Arppe. 3 *Emilia Sofia*, gift med professorn, statsrådet *Adolf Edvard Arppe*. Lagman Porthans enka trädde i nytt gifte med öfversten, vice landshöfdingen i Kuopio *Erik Johan v. Fieandt*, som dog 18 aug. 1810 på Pelgjärvi gård och hade 3 söner och 1 dotter. Sönerne voro: 1 *Karl Adolf*, vice häradshöfding och possessionat. 2 *Georg Henrik*, aktuarie i Wasa hofrätt, häradshöfding. 3 *Erik Gustaf*, f. 1807, generalmajor och 4 dottern *Charlotta Sofia*, gift med majoren *Johan Anton Karsten*. III *Nils*, dog ogift. IV *Maria Sofia*, f. 18 aug. 1758, gift med provincialläkaren dr *Emmanuel Elfvenberg*.

Under Porthans ålderdomssvaghet och sedan han flyttat från prestbolet till sitt hemman, förestods pastoralvården i församlingen af regimentspastorn *Aaron Molander* 1781—1787, då pastorns egen son *Sigfrid* emottog den och skötte till år 1789.

Mag. *Nils Agander*, magister 1745, konrektor i Rantasalmi 3 maj 1748, rektor 21 aug. 1753, blef sin svärfars vice pastor i Iisalmi 1757, pastor i Kristina 1761, prost 1769, pastor i Kuopio 22 maj 1789. Död 11 juni 1803, 81 år gammal.

Gift med *Beata Helsingius*, pastorsdotter från Iisalmi, död 18 aug. 1791. Barn: 1 *Nils Georg*, f. 1760, magister,

bataljonspredikant och vice pastor, död 14 juli 1792. 2 *Gustaf Johan,* student 1785. 3 dotter, gift med kapten *H. W. Starck.* 4 *Beata Maria,* gift med kapten *v. Fieandt.* Deras son *Daniel* var löjtnant. 5 *Gertrud Katarina,* f. 1755, var svagsint.

Efter Aganders död var pastorstjensten obesatt ändatill år 1811, emedan regleringen af pastoraterna i Savolaks och presterskapets aflöning, i synnerhet i Kuopio soken, som erhållit flere nya kapeller, upptog så lång tid, utan att före kriget hinna bringas till slut.

Arvid Wallgren, kapellansson från Saarijärvi, f. 6 febr. 1758, student 1775, prestvigd 9 mars 1780, vice pastor i Sibbo 10 dec. 1785, pastor i Kuopio 19 febr. 1811, prost 1813. Död 1 juni 1813.

Gift med *Susanna Karolina Boisman,* som var f. 14 sept. 1762 och dog 13 apr. 1828. Barn: 1 *Arvid Diedrich,* f. 18 jan. 1790, student 1809, blef jurist. 2 *Gustava Amalia,* f. 19 sept. 1794, gift med regimentsskrifvaren, vice landskamrern *Andersin.* 3 *Otto Filip Bernhard.* 4 *Gustaf Edvard,* f. 7 jan. 1801. 5 *Susanna Oktavia,* svagsint.

Dr *Matthias Ingman,* f. 25 jan. 1762, kollega i Lovisa 30 jan. 1788, konrektor i Helsingfors 17 apr. 1790, prestvigd 10 dec. 1800, rektor i Lovisa 15 jan. 1801, i Helsingfors 12 dec. 1804, i Kuopio 3 dec. 1813, pastor i Kuopio 25 juli 1817, prost 1 nov. s. år, tjenstf. kontraktsprost 17 dec. 1821, ordinarie d:o 22 okt. 1823, theologie doktor 1830, domprost i Kuopio 6 mars 1850. Död 3 maj 1855.

Gift med *Juliana Sofia Bonsdorff,* f. 20 sept. 1790, död 6 mars 1848, pastorsdotter från Pieksämäki. Inga barn.

Dr *Aaron Gustaf Borg,* pastorsson från Brahestad, f. 11 maj 1810, magister 1832, tjenstf. apollogist i Tavastehus 1832—1833, theologie kandidat 1836, licentiat 1838, theologie docens 28 juni 1839, prestvigd 21 aug. 1839, theologie doktor 1840, linguarum sacrarum lektor i Åbo 30 juni 1841, theologie professor 25 okt. 1842, pastor i Nurmijärvi annexa 22 febr. 1843, pastor i Liminko 29 okt.

1845, tjenstf. kontraktsprost 1847, ordinarie d:o 1850, domprost i Kuopio 27 apr. 1857.

Gift med *Karolina Wilhelmina Thermén*, f. 8 dec. 1816, död 3 apr. 1868, dotter till kommerserådet i Tavastehus *Karl Thermén* och *Wilhelmina Kjöllerfeldt*. Barn: 1 *Waldemar*, f. 25 maj 1842. 2 *Naëmi Gustava*, f. 22 apr. 1843, gift 1867 med nådårspredikanten *Oskar Alfrid Woldemar Aurén*. 3 *Alma Johanna*, f. 18 juli 1844. 4 *Anselm Gabriel*, f. 19 mars 1847, student. 5 *Assar Gideon*, f. 24 juli 1852. 6 *Nathanael*, f. 16 juli 1855. 7 *Johan*, f. 9 dec. 1857.

Kapellaner.

Under de första tiderna fanns i Kuopio församling endast en kapellan, sedermera anställdes en annan, af följande anledning. Vid prostevisitationen 21 febr. 1673 frågades, huru det kom till, att de icke vilja hafva hr *Henrik Måna* till sin kapellan, den dock af hans högvördighet hr biskopen och det ärevördiga kapitlet är dem förordnad? De svarade sig icke kunna taga honom emot, emedan de af moget betänkande hafva till deras kapellan voterat hr *Samuel*, deras salige pastors och præpositi son; vilja ock för deras salige pastors skull antaga till andra kapellan Samuel Christierni, der hans högvörd. hr biskopen och det ärevördiga kapitlet gunstigast efter deras önskan så behagar förordna, ehuruväl de icke mer än en kapellan förut haft hafva. *Resolv.* församlingen skall icke allenast försörja bemälte hr Henrik Måna, utan ock hr Samuel Petri till dess det svaras ifrån hans högvörd. hr biskopen och det ärevördiga kapitlet. Församlingen hade sålunda i hundra års tid (1673—1769) tvenne kapellaner, hvilket sedan upphörde. Efter Kuopio stads anläggning förenade sig stadens invånare att aflöna en stadskapellan. Den 16 maj 1859 förordnade hans kejserl. maj:t uppå derom gjord underdånig anhållan, att landskapellanslönen skulle delas i tvenne delar, af hvilka den ena skulle tillfalla förste kapellanen och den andra delen andra kapellanen, hvilken skulle blifva stationerad i Wehmersalmi, utan att dock erhålla något skildt boställe.

Olaus Laurentii 1558, icke känd af Porthan.

Paulus Laurentii Kauhanen, var här kapellan länge förut, innan han blef pastor 1604.

Gabriel Petri Fabritius, upptages här efter Porthan.

Gabriel Thomæ Lackman 1613—1616, blef pastor.

Matthias Henrici 1624—1644, icke känd af Porthan.

Krister Gabrielis Lackman, kapellan här 1645—1667, blef pastor, icke känd af Porthan.

1 Serien.

Samuel Petri Fabritius, dog 4 juni 1675.

Henrik Mona 1675—1683.

Gift med *Kirstin Larsdotter.* Barn: 1 *Henrik,* f. 1676. 2 *Michael,* f. 1679.

Johan Argillander 1683—1690, var förut 2 kapellan.

Gift med *Brita Cajanus,* pastorsdotter från Paltamo. Barn: 1 *Erik,* dog som student. 2 *Johan,* kapellan i Ylikannus.

Samuel Argillander 1690—1696.

Henrik Jacobi Mechelin 1697—1729. Dog under simning 10 juli 1729, 58 år gammal.

Gift med *Elisabet Skopa.* Barn: *Jakob.*

Samuel Mechelin 1729.

Zacharias Argillander, prestvigd 1730, kapellan här 1731, vice pastor 1755. Död 15 maj 1785.

Gift med *Helena Kyander.* Barn: 1 *Margareta Hedvig,* f. 27 juni 1734. 2 *Anders,* f. 29 nov. 1735. 3 *Margareta Elisabet,* f. 30 juni 1738. 4 *Abraham.* 5 *Henrik Herman,* f. 25 dec. 1742. 6 *Karl Johan,* f. 24 maj 1744. 7 *Peter Gabriel,* f. 30 juni 1745. 8 *Fredrik Otto,* f. 4 okt. 1746. 9 *Bruno Wilhelm,* f. 17 mars 1748. 10 *Helena Charlotta,* f. 2 dec. 1749, gift med landtmätaren *Matthias Mellin.* Barn: *a) Johan Zacharias,* f. 1778. *b) Kristina Charlotta,* f. 1782. 11 *Anna Lovisa,* f. 11 maj 1752, gift med kapellanen i Puumala *Josef Melartin.*

Gustaf Fredrik Wikman, prestvigd 16 febr. 1750, tjenstgjorde först såsom krigsprest i Pommern, sedermera

i Hirvensalmi, Ilomants, Kontiolaks, Kesälaks och Kuopio, der han blef kapellan 31 maj 1786. Död 6 sept. 1787.

Gift med *Elisabet Hoppius* (Hoppendorf?). Barn: 1 *A. H.* guldsmed i Willmanstrand. 2 *Margareta.* 3 *Fredrika.*

Mag. *Sigfrid Henrici Porthan*, pastorsson, f. 1750, magister 1775, prestvigd 1 maj 1777, extraordin. bataljonspredikant vid Savolaks infanteriregimente 1779, stadskapellan i Kuopio 22 nov. 1783, landskapellan 1 mars 1788. Död 6 apr. 1809, 59 år gammal.

Gift med *Elisabet Margareta Krogerus*, kapellansdotter från Rautalampi, som var f. 1768 och dog 12 okt. 1845. Barn: 1 *Johan Henrik*, f. 11 jan. 1791, stadskapellan här. 2 *Sigfrid August*, f. 30 juli 1792, dog ung. 3 *Margareta Sofia*, f. 3 apr. 1795, gift med pastorn i Pielisjärvi *Johan Henrik Wahlsten*. 4 *Elisabet*, f. 5 nov. 1802.

Lars Fredrik Nikander, f. i Somero 20 mars 1772, prestvigd 25 apr. 1797, kapellan här 4 apr. 1810, vice pastor 3 aug. 1814. Död 28 juni 1821. Ogift.

August Granit, son till sågbokhållaren *Abraham Granit* och *Maria Kristina Hellenius*. f. 18 maj 1781, prestvigd 14 nov. 1807, tjenstgjorde sedan i Thusby, Helsinge, Hankasalmi, Rautalampi och Karttula, predikant i Sumiais 15 maj 1816, vice pastor 1817, kapellan i Nurmijärvi 15 dec. 1819, kapellan här 21 maj 1823. Död 4 febr. 1858.

Gift med *Fredrika Sofia Charlotta Lyra*, f. 6 mars 1799, kapellansdotter från Pielavesi. Barn: 1 *Laura Sofia*, f. 6 mars 1818, gift 1841 med pastorn i Jaakimvaara *G. W. Jäderholm*. 2 *Johanna Maria Albertina*, f. 14 jan. 1820, gift 1:o med *A. Olsoni* i Pelgjärvi och 2:o med kapellanen i Ruskeala *Alex. Zilliacus*. 3 *Augusta Henrika*. f. 1 apr. 1822, gift 1844 med apothek. *Jakob Forsberg*. 4 *August Fredrik*, stadskapellan i Kuopio. 5 *Emelie Charlotte*. f. 25 juni 1826, gift 1848 med handlanden *D. F. Bastman* i Kuopio. 6 *Amanda Mathilda*, f. 3 okt. 1828, gift 1853 med orgelnisten i Tammerfors *Viktor Julius Enckell*. 7 *Hilda Agatha*, f. 1830, gift 1853 med pastorsadjunkten *Julius Lind*. 8 *Gustaf Edvard*, f. 6 juni 1833, guldsmed i Petersburg.

9 *Karl Johan,* f. 1836, död som student 1863. 10 *Fanny Natalia,* f. 26 aug. 1837, gift med skepparen *Johan August Bastman.*

Mag. *Albert Ingman,* häradshöfdingeson, f. i Suonenjoki 6 maj 1816, magister 1840, prestvigd 21 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Heinävesi och Kuopio, kapellan i Karstula 17 mars 1852, förste kapellan här 25 apr. 1860. Död 18 maj 1868.

Gift med *Maria Charlotta Davidson,* uppbördsskrifvare dotter, f. 13 juli 1819. Barn: 1 *Erik Johan,* f. juli 1843, jurist. 2 *Hanna Maria,* f. 29 juli 1845. 3 *Eva Lovisa,* f. 25 febr. 1847. 4 *Sofia Cecilia,* f. 7 juli 1848. 5 *Julius Gabriel,* f. 24 mars 1850. 6 *Agatha Charlotta,* f. 13 aug. 1851. 7 *Anna Lydia,* f. 2 nov. 1853. 8 *Ivar Jonatan,* f. 26 apr. 1855. 9 *Albert Immanuel,* f. 9 maj 1856. 10 *Paul Sebastian,* f. 27 mars 1856.

Samuel Porthan, f. 24 aug. 1832, prestvigd 15 dec. 1857, tjenstgjorde sedan i Nurmis och Rautavaara, kapellan här 1867.

2 Serien.

Samuel Christierni Lackman, pastorsson, 2 kapellan här 1673—1679. Död 1679.

Johan Argillander, andra kapellan 1679—1688, blef förste kapellan.

Samuel Argillander, andra kapellan 1688—1693, blef förste kapellan.

Johan Paldanius var här en kort tid andra kapellan. Död 1694.

Johan Mollerus, kallas i mantalsböckerna *Mollenius,* kapellan här efter Paldanius 1697—1734. Död 1734, 67 år gammal.

Gift med *Brita Cajanus,* enka efter kapellanen *Johan Argillander.* Barn: 1 *Abraham,* kapellan i Iisalmi. 2 *Anna,* gift med kapellanen i Kuopio *Jakob Estlander.* 3 *Gustaf,* löjtnant vid lifgardet, död i Uleåborg 1808. 4 *Jeremias.* 5 *Elisabet.*

Jakob Estlander, son till borgaren i Uleåborg *Jakob Estlander* och *Margareta Zachrisdotter Uhlbrandt.* Andra kapellan här efter Mollerus 1734—1746. Död 23 apr. 1746.

Gift med *Anna Mollerus*, kapellansdotter. Barn: 1 *Margareta Brita,* f. 5 okt. 1733, gift 1776 med regementsskrifvaren *Thomas Savander.* 2 *Jakob,* f. 23 jan. 1736. 3 *Anna* och 4 *Kristina,* födda 4 mars 1737. 5 *Johan,* f. 20 apr. 1740. 6 *Lena Lisa,* f. 18 nov. 1744.

Karl Salenius, kapellan efter Estlander 1 aug. 1747. Död 18 sept. 1751.

Gift 1747 med *Elisabet Argillander.*

Josef Herkepæus, prestvigd 7 sept. 1745, kapellan här efter Salenius 30 juni 1753, vice pastor. Död 13 sept. 1769.

Gift med *Maria Engren,* som dog 1769. Barn: 1 *Hedvig,* f. 10 sept. 1754. 2 *Eva Sofia,* f. 22 apr. 1756. 3 *Gustaf,* f. 1 maj 1758. 4 *Anders Josef,* f. 4 aug. 1760. 5 *Margareta Elisabet,* f. 29 jan. 1764. 6 *Paul Gabriel,* f. 19 okt. 1766. 7 *Johan Adam,* f. 3 febr. 1769.

Efter Herkepæus indrogs andra kapellanstjensten i Kuopio landsförsamling tills den år 1859 ånyo inrättades.

August Fredrik Granit, kapellansson, f. 19 mars 1824, prestvigd 25 maj 1850, tjenstgjorde sedan i Kuopio tills han blef andra kapellan 21 dec. 1859, vice pastor 1865.

Gift med *Johanna Elisabet Sundman,* f. 27 mars 1831. Barn: 1 *Arvid,* f. 3 juli 1853. 2 *Bruno,* f. 27 jan. 1855. 3 *Karl,* f. 3 aug. 1857. 4 *Johanna Augusta,* f. 7 jan. 1860. 5 *Aina Sofia,* f. 14 juli 1862. 6 *Daniel,* f. 17 nov. 1864. 7 *Elif,* f. 21 dec. 1866.

Stadskapellaner.

Mag. *Sigfrid Porthan,* den förste stadskapellan 22 nov. 1783, blef landskapellan 1788.

Mag. *Johan Molander,* var konrektor och blef derjemte stadskapellan 20 sept. 1788, och sedermera pastor vid Savolaks infanteriregemente 22 juli 1795.

Matthias Antell, stadskapellan 5 okt. 1796, blef kapellan i Leppävirta 1807.

Karl Fredrik Björksten, kapellan här 31 juli 1809, blef kapellan i Hollola 1810, utan att tillträda denna lägenhet.

Karl Gustaf Melartin, kapellan här 9 okt. 1811, blef 2 kapellan i S:t Michel 1818.

Johan Henrik Porthan, f. 11 jan. 1791, prestvigd 14 dec. 1813, kapellan här 5 aug. 1819. Död 26 dec. 1839.

Gift med *Angelina Meklin*, kapellansdotter från Karttula, f. 8 juli 1805, död 10 aug. 1863. Barn: 1 *Klara*, f. 27 juli 1829. 2 *Samuel*, f. 24 aug. 1832, förste landskapellan i Kuopio. 3 *Henrik*, f. 22 apr. 1834. 4 *Gabriel*, f. 18 maj 1838.

Gustaf Wilhelm Jäderholm, kapellan här 25 nov. 1840, blef pastor i Jaakimvaara 1859.

Johan Ernst Beyrath, kapellansson från Leppävirta, f. 1 maj 1825, prestvigd 13 maj 1848, tjenstgjorde sedan i Leppävirta, Borgå och Kides, stadskapellan i Kuopio 6 juni 1860. Död 21 juni 1866.

Gift med *Viktoria Sofia Deck*, f. 10 maj 1826. Barn: 1 *Ernst Bruno*, f. 6 okt. 1853. 2 *Hildur Sofia*, f. 15 nov. 1857. 3 *Thilda Johanna*, f. 22 aug. 1859. 4 *Lars Ludvig*, f. 11 juni 1861. 5 *Klas Herman*, f. 25 aug. 1863. 6 *Ernst Kristofer*, f. 16 aug. 1865.

August Fredrik Granit, var förut 2 kapellan, stadskapellan 1868. Se föreg. sida.

Fånghus och lasaretsförsamlingar.

Predikanter.

Johan Henrik Porthan, var stadskapellan och derjemte fånghuspredikant 1819—1824.

Johan Fredrik Bergh, fånghuspredikant 3 aug. 1824, blef kapellan i Nurmijärvi 1826.

Anders Johan Österman, fånghuspredikant 16 dec. 1826, blef kapellan i Askola 1833.

Johan Kristian Albert Tötterman, predikant här 24

juli 1833, afsade sig tjensten 1834 och blef kapellan i Joutsa 1835.

Gregori Aminoff, fånghuspredikant 23 apr. 1834 och derjemte tjenstf. kollega superior samma år, blef ordinarie kollega superior 1836.

Gustaf Wilhelm Jäderholm, predikant här 23 nov. 1836 och derjemte tjenstf. predikant vid länelasarettet 6 maj 1840, stadskapellan i Kuopio 25 nov. 1840 och derjemte tjenstf. fånghuspredikant 26 apr. 1843 till 1859, då han blef pastor i Jaakimvaara.

Karl Elis Roos, f. i Wirmo 9 febr. 1821, prestvigd 16 dec. 1843, tjenstgjorde sedan i S:t Karin, Wesilaks och Esbo, sokenadjunkt i Esbo 29 mars 1854, tysk språklärare vid Kuopio gymnasium 11 maj 1858, tjenstf. predikant här 1859—1860.

Anders Gustaf Westerlund, f. 18 maj 1833, prestvigd 7 aug. 1859, predikant vid länehäktet och lasarettet 22 febr. 1860, blef predikant på Warkaus bruk 29 jan. 1862.

Peter Jakob Igoni, predikant vid länehäktet och lasarettet 30 juli 1862, blef pastor i S:t Johannis 1866.

Fredrik Forsman, predikant här 1867.

Gift med *Lovisa Aurora Landgren*, pastorsdotter från Pelgjärvi.

KUUSJÄRVI.

Den 6 okt. 1863 biföll hans kejserl. maj:t till underdånig ansökning derom, att af Sysmä, Maljasalmi och Wiuruniemi byar af Libelits samt Warislahti by af Kaavi soken få bilda ett kapell under namn af Kuusjärvi, som kommer att lyda under Libelits moderkyrka.

KYMENE.

I *Arvidssons Handlingar* (Del III p. 88) talas om Wadstena klosters rättighet till Kymene laxfiske och anföres bland annat: „item vittnade fören:de *Sone (Suno) Joansson*, att då han i Kymene först var, då var der intet kapell och aldrig förr, som alla fören:de gode män både kler-

ker och lekmän före honom sade, förrän hr *Christiern Niclisson (Wase)*, som nu sist hade Wiborg, lät der kapell bygga". Denne Christiern Niclisson var riksdrots och höfvidsman öfver Wiborgs stad, slott och län 1438—1442 och dog i Wiborg 1442. Följaktligen måste Kymene kapell hafva uppkommit något år före hans död. Då Kymene församling, som den tiden hörde till Pyttis länsmanssoken, sedermera ej omnämnes någorstädes, är det sannolikt, att hon var öde eller indragen. Det är först omkring medlet af 17:de seklet, som *Kymene* anföres såsom skild församling med en pastor och en kapellan.

Kyrkoherdar.

Samuel Thomæ 1644—1673, var förut kapellan i Pyttis.

Gift med *Karin Tijlman.*

Johannes Martini Florinus 1675, var år 1675 död.

Gift med *Katarina Nilsdotter.*

Andreas Jacobi Agander, kapellan i Siikaniemi 1665—1677, pastor i Kymene 1677—1687.

Gift med *Maria Jabel.* Barn: 1 *Maria.* 2 *Henrik*, prest.

Mag. *Johan Auricola*, nyl., magister i Åbo 1682, gymnasiiadjunkt eller extraordinarie lektor i Wiborg 1686, pastor i Kymene genom konglig fullmakt af 18 aug. 1688—1694. *Alopæus Borgå gymn. hist.* p. 523.

Gift med *Sara Thauwonius*, som sedan trädde i nytt gifte med pastorn i Wekkelaks *Nicolaus Barck.*

Erik Hammerman, kapellan i Siikaniemi 1688—1694, pastor i Kymene 1694—1715, prost.

Gift med *Sofia Elisabet Orræus.* Barn: *Johan*, kapellan i Rautjärvi.

Arvid Thoranius, var här kapellan förut, pastor 1722, blef pastor i Tohmajärvi 1743 och sedan i Puumala.

Mag. *Erik Indrenius*, var här förut kapellan 1737—1743, pastor 1743—1765. Död 5 juni 1765.

Gift med *Kristina Elisabet Thoranius*, företrädarens

dotter. Barn: 1 *Erik,* magister, vice pastor, drunknade 16 dec. 1773. 2 *Margareta Ulrika.*

Karl Gustaf Nikander, pastor här 30 maj 1768, blef pastor i Walkeala 1773.

Sven Govinius, son till handlanden i Fredrikshamn *Axel Govinius* och *Maria Fabritius.* Född 18 nov. 1739, konrektor i Fredrikshamn 7 apr. 1764, prestvigd 1764, rektor 1769, assessor konsistorii 1770, pastor här 10 dec. 1773. Död 3 sept. 1775.

Gift 1765 med *Kristina Margareta Rosenius.* Barn: 1 *Maria Kristina,* f. 18 maj 1766. 2 *Margareta Elisabet,* f. 29 juni 1768.

Johan Bäckman, pastor här 8 mars 1779, blef pastor i Sääminki 1797.

Karl Fredrik Kuhlhem, bondson från Walkeala, f. 7 jan. 1759, prestvigd 30 sept. 1781, kapellan i Jääskis 12 juni 1791, pastor här 17 dec. 1797, assessor consistorii i Fredrikshamn 1808, prost 1812. Död 5 nov. 1838.

Gift 1:o med *Katarina Ahlqvist,* kapellansdotter från Jääskis, död 6 juni 1824, barnlös. 2:o 26 dec. 1824 med *Helena Gustava Colliander,* som var förut gift med häradshöfdingen *Löfgren* och derefter med häradshöfdingen i Hollola *Archenholtz.* Hon dog 25 febr. 1864.

Elias Samuel Nymalm, f. i Esbo soken 6 sept. 1796, prestvigd 23 apr. 1818, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, Kiuruvesi, Jorois, Jokkas, Puumala, Thusby, Orimattila, Kymene, Heinola, Lampis, Tuulois och Pielisjärvi, vice pastor 1840, pastor i Kymene 14 jan. 1841, prost 1851. Död 15 jan. 1863, ogift.

Fredrik Häyrén, f. i S:t Andreæ 17 mars 1816, prestvigd 12 juni 1841, tjenstgjorde sedan i Lappträsk, Sortavala, Sakkula och Räisälä, kapellan i Pyttis 10 apr. 1850, pastor här 1864, blef pastor i Walkjärvi 1868.

Gift med *Wilhelmina Wallgren,* f. 31 jan. 1818, kapellansdotter från Lappträsk. Barn: 1 *Fredrik,* f. 14 febr. 1844, stabskapten. 2 *Wilhelm,* f. 12 juli 1848. 3 *Laura Johanna,* f. 18 jan. 1851. 4 *Emilia Wilhelmina,* f. 22 juli 1855.

Kapellaner.

Isaacus Matthiæ Silanus 1662—1667.

Petrus Pauli 1668, 1669.

Johannes Martini 1673—1678.

Canutus Thomæ Riemonius 1688—1711. Död 18 dec. 1710.

.... *Carsberg (Corsberg?)* var 1723 död. Barn: *Anna*, gift med fadrens adjunkt *Johan Alopæus.* Deras dotter *Katarina*, f. 1714, död 1799, var gift med bataljonspredikanten vid Tavastehus infanteriregimente *Isaak Johansson Wallenius,* som dog i Luopiois 1787.

Arvid Thoranius torde varit endast en kort tid kapellan, då han redan år 1723 blef pastor.

Samuel Etholén 1723—1737. Var begifven på fylleri, försummade under dryckesrördt tillstånd sitt embete och åstadkom förargelse af mångahanda art. Vid anställd undersökning utreddes, att han låtit en bonde stå på predikstolen bakom sig och ur boken sufflera evangelii texten, hvilken han sedan upprepade för församlingen. Afsattes 1737 och begaf sig till Stockholm, der han lefde i fattigdom och elände.

Mag. *Erik Indrenius*, kapellan efter Etholén 1737—1743, blef pastor.

Salomon Bruun, prestvigd 1746, kapellan i Kymene 1748. För fylleri och sjelfsvåldigt lefverne förklarade häradsrätten honom sin tjenst förlustig, men justitie kollegium ändrade domen 18 mars 1763 och lät honom behålla tjensten. År 1765 yrkade konsistorium på hans afsättning från tjensten och hela prestaembetet, och justitie kollegium anmodade konsistorium att förfara med honom efter lag och författningar. Sålunda blef han formligen afsatt 30 juni 1765 och antogs sedermera år 1772 till pädagog i Nyslott.

Gift med *Margareta Thoranius,* pastorsdotter från Kymene och enka efter adjunkten *Adam Otto Paulin.* Barn: 1 *Salomon*, f. 23 apr. 1748. 2 *Kristina Margareta,* f. 5 apr. 1751. 3 *Karl,* f. 22 jan. 1753.

Samuel Salén, kapellan i Pyttis 1759, kapellan här 20 juni 1767 efter Bruun. Död 2 febr. 1774.

Gift med *Maria Hoppendorff*.

Niklas Mellberg, krigsmansson, f. 1736, pädagog i Willmanstrand 10 jan. 1769, prestvigd och sokenadjunkt i Walkeala 1772, kapellan här 14 okt. 1775 efter Salén, vice pastor 1787. Död 3 apr. 1807.

Fredrik Johan Ahlqvist, kapellan här 21 sept. 1807, blef kapellan i Wederlaks 24 okt. 1821.

Karl Johan Hollender, bondson från Kuopio, f. 1786, prestvigd 5 sept. 1812, tjenstgjorde sedan i Hollola, Heinola, Taipalsaari och Wederlaks, kapellan i Kymene 23 okt. 1821, vice pastor 1830. Död 22 juni 1843.

Gift med *Eva Kristina Ömström*, enka efter kapellanen i Heinola *Gustaf Serenius* och död 13 sept. 1845. Deras dotter *Maria Augusta*, f. 9 okt. 1817, är sinnessvag.

Georg Magnus Järnefelt, kapellan här 31 juli 1844, blef kapellan i Luumäki 1845.

Alexander Magnus Oleander, kapellansson från Wederlaks, f. 7 mars 1804, prestvigd 17 maj 1828, tjenstgjorde sedan i Fredrikshamn, Sakkula, Kronoborg, Brääkkylä, Ruokolaks, Eno, Karstula, Kivijärvi, Hankasalmi, Luumäki, Klemis, Säkkjärvi och Kärkölä, kapellan i Kymene 18 nov. 1846. Enligt nådig resolution af 4 apr. 1856 blef han för sitt gudlösa lefverne afsatt från tjensten och 28 maj s. år från prestaembetet.

Gift 1:o med *Sofia Elisabet Charlotta Masalin*, som för sin mans lösaktiga, ostyriga i alla hänseenden sedeslösa lefverne fick skilnad från honom 30 jan. 1836 och trädde i nytt gifte med en officer. Oleander gifte sig sedan med sin piga *Maria Nikkinen*, torparedotter från Ruokolaks. De hade en son och tvenne döttrar.

Johan Gustaf Gräsbeck, pastorsson från Jorois, f. 11 juni 1825, prestvigd 13 maj 1848, tjenstgjorde sedan i Jorois och Hirvensalmi, vice pastor 1856, kapellan här 18 mars 1857.

Gift med *Serafina Alexandra Carlstedt*, f. 21 aug. 1823.

Barn: 1 *Alma Alexandra,* f. 30 nov. 1850. 2 *Hilma,* f. 15 mars 1852. 3 *Bruno Alarik,* f. 13 jan. 1854. 4 *Bror Gustaf Alexander,* f. 4 maj 1855. 5 *Suno Fredrik,* f. 21 jan. 1857. 6 *Karl Oskar,* f. 22 nov. 1858.

KÄRKÖLÄ.

Kärkölä kapell kallas i gamla handlingar *Tennilä,* hvarom år 1547 säges, att det låg under Hollola soken, men var då öde. Men Tennilä länsmanssoken omfattade Kärkölä och Koskis. I den kyrka, som här sedermera uppbyggdes, höllo presterne vid Hollola moderkyrka gudstjenst intill början af 1700 talet, då Kärkölä erhöll sin egen kapellan. Genom nådigt reskript af 4 nov. 1867 förordnades, att Kärkölä kapell afskiljes från Hollola till ett eget pastorat att skötas endast af en kyrkoherde.

Kapellaner.

Jakob Etholenius, kapellan i Kärkölä, men bodde ännu icke der, utan vid moderkyrkan.

Krister Stephander var pastorsadjunkt i Kärkölä ännu år 1708 och blef sedan kapellan 1711 och ålades att flytta till kapellet. Blef kapellan i Hollola 1724.

Zacharias Colliander, pastorsson från Padasjoki, kapellan här 1726—1748. Efter 47 års presterlig tjenstgöring blef han år 1745 blind, hvarföre lägenheten besattes med ordinarie kapellan 1748. Colliander dog 1 jan. 1755.

Gift med *Maria* . . . . Barn: 1 *Johan.* 2 *Olof.*

Gabriel Lyra, prestvigd 29 nov. 1744, sokenadjunkt här 1747, kapellan 1748. Död 9 juli 1776.

Gift med *Katarina Helena Colliander (Cojander?)* Barn: 1 *Gabriel,* kapellan i Asikkala. 2 *Daniel,* sokenadjunkt i Orimattila, blef sinnessvag. 3 *Juliana,* dog ogift 1809. 4 *Anna Kristina,* gift med pastorn i Thusby *Simon Jusselius.* 5 *Katarina,* gift med brukspredikanten i Forsby *Johan Henr. Forsskåhl.* 6 *Wendla,* gift med fadrens efterträdare.

Erik Melartin, kapellansson från Hirvensalmi, student

i Åbo 1768, prestvigd 5 juli 1770, kapellan här 11 juli 1778, vice pastor 1789. Död 10 okt. 1804.

Gift med *Wendla Lyra*, företrädarens dotter. Barn: I *Erik Gabriel*, f. 11 jan. 1780, död 8 juli 1847, erkebiskop, gift med *Natalia Sofia Sattler*, f. 1799, död 5 febr. 1850, dotter till kollegii rådet *Karl Adolf Sattler* och *Sofia Kristina Couper*. Af deras 4 barn dog en dotter ung, de öfriga voro: 1 *Fredrik Napoleon*, f. 9 juni 1811, expeditionssekreterare vid Kejsarens kansli för Finland, statsråd, gift med .... *Blumer*, dotter till guvernem. sekreteraren *Fredrik Blumer* och *Wilhelmina Enström*. Utan barn. 2 *Konstantin*, f. 24 nov. 1812, vice landtmätare, gift med *Karolina Josefina Melart*, pastorsdotter från Hiitola. 3 *Sofia Elisabet*, f. 1819, död 2 maj 1866, gift med generallöjtnanten *Alexander von Wendt*. II *Juliana*, f. 24 febr. 1784, dog ogift 13 dec. 1817. III *Jonatan*, militär, dog under ett fälttåg. IV *Wendla*, f. 4 febr. 1789, gift med kapellanen i Thusby *Simon Jusselius*. V *Maria*, gift med kapellanen i Hankasalmi *Gustaf Lindroos*. VI *Hedvig Lovisa*, f. 11 nov. 1796, död 5 juli 1827.

Thomas Neovius, kapellan i Joutsa, utnämnd kapellan här 13 nov. 1805, men dog innan han tillträdde lägenheten 20 mars 1806.

Matthias Sunell, f. i Raumo 7 febr. 1764, prestvigd 25 apr. 1790, tjenstgjorde sedan i Helsingfors, Sulkava, Borgå, Orimattila, Gustaf Adolfs församling, Jämsä och Korpilaks, kapellan i Petäjävesi 23 sept. 1799, kapellan här 14 febr. 1810, vice pastor 1813. Död 11 okt. 1839. Han donerade 28 juni 1836 2000 rubel banko assign. till en stående fond, med hvars årliga intresse en sokenskolmästare i Kärkölä skulle aflönas och insände medlen till domkapitlet.

Gift med *Anna Ulrika Colliander*, som dog barnlös 9 okt. 1834.

Johan Fredrik Palm, f. i Kärkölä 11 aug. 1805, prestvigd 22 juni 1830, tjenstgjorde sedan i Uguniemi, Eno, Kärkölä, vice pastor 1838, kapellan i Kärkölä 13 apr 1842. Tjensten skötes af en substitut.

Gift 1:o med *Beda Ulrika Johanna Krook,* som dog 1850 och efterlemnade en son. 2:o 1851 med *Aurora Antoinette Lindberg,* kapellansdotter från Mäntsälä.

Gustaf Adolf Sivenius, kapellanssubstitut.

Gift med *Rosa Augusta Lyra,* pastorsdotter från Hollola.

LAMPIS.

Lampis församling omtalas redan under katholska tiden uti råbref af åren 1435 och 1462, som lydde [1]):

För alla de gode män, som detta bref höra eller se, kännes jag *Erik Bitze,* lagman i Söderfinne lagsaga, att den tid jag lagmansting höll med allmogen af Tennilä och Lampis soken i Woistis by, i ärliga manna närvaro, som äro Jeppe Pedersson, fogde öfver Tavastland, Hannis Pedersson, häradshöfding i Hollola härad och Hannis Bengtsson i Mervis (?) anno Domini MCDLXII, dominica proxima ante pentecostem (l. a pentecoste), då kom för mig Henrik Könäinen och kärade till hr *Jonis,* kyrkoherde i Lampis, om någon jord, som ligger till prestbolet. Då hade hr Jonis ett bref oslitet med helt insegel, lydandes ord från ord, som här efter skrifvet står: „För alla dem detta bref höra eller se kännes jag *Olof Nilsson Tavast,* häradshöfding i Hollola härad, mig hafva varit på en syn om Lampis prestbol, i ärliga manna närvaro: Bengt Lydikeson, Olof Brodersson och hr Herman i Hollola, med desse 12 efternämnde gode män: Peder Pyrviäinen, Nisse Heppänen, Michel Kukkoi, Michel Lykke, Lukas Kaukaila, Anders Ronte, Henrik Unijakainen, Erik Avatila Etola, Pavel Ronnis, Lasse Willikainen, Jonis Hostoi och Michel Toimarainen. Desse 12 gingo och lade desse efternämnde råer: först Pääjärvi strand jemt åt hr Bengts qvarnstad, Pytsäkivi, Halkikivi, Linnamäki högst, Hatakas koivu under Kurenlähde, Kaksihaaran koivu, Kalinojansuu, så utmed bäcken till Oijos bro, Hietaisen silta och all äng på båda sidor om bäcken nedanför Oijos bro, Kekosen silta, så utmed

---

[1]) Råbrefvet af 1462 förvaras i Lampis kyrkoarkiv.

allmänna vägen till Kylmälähde. Ingen hafve makt att bruka innanför desse förenämnde råer hvarken å land eller vatten, utan prestens lof och goda vilja. Och presten hafve frihet att fiska öfver hela Pääjärvi och alla andra träsk i Lampis soken. Och desse äro prestens fria utmarker till kaskeland, fägång och hvad han af skogen behöfver: först Kasse Heikke del, Simon Peters del och Henrik Kånas del. Till dess mera visso och vittnesbörd trycker jag mit insegel för detta bref. Datum Lampis anno D:ni MCDXXXV". Hvilket bref jag lemnade till dessa 12, som då i nämnden sutto, hvad de ville, antingen det gilla eller ogilla, som voro: Pavel Peersson, Josse Kolkka, Pavel Tunnbindare, Lasse Henriksson, Anders Uuskylä, Oluf Ryhkäinen, Josse Magnusson, Wiitikka Wialast, Oluf Pedersson, Oluf Keikkonen, Oluf Havinen och Josse Pavelsson, de ransakade, vittnade och efter svuro, att detta bref var skäliga utgifvet. Ty dömde jag detta förenämnda bref fast och giltigt att hållas vid för hvardera; 6 mr för lagmans dom. Till mera visso och vittnesbörd beder jag föreskrifne ärlige män Jeppe Pedersson, Hans Pedersson och Hans Bengtson om deras insegel att med minom egna hänga för detta bref. Datum Woistis anno et die ut supra.

Detta vara ord från ord med sjelfva originalet lika lydande, vittnar

Berendt Righertsson.

Samma råer uppräknas äfven i följande urkund [1]).

Anno 1563 uti hösteting, som hölls 14 dec. i Kaitala i Lampis soken.

Dömdes hr *Lars*, kyrkoherde, prestebols jord att njuta och behålla inom desse efterskrefne råer, som äro först Pääjärvi strand jemt åt hr Bengts quarnstad, Pytsäkivi, Halkikivi, Linnamäki högst, Hatakas koivu under Kurjen lähde, Kaksihaaran koivu, Kalinojansuu, så utmed bäcken till Ois bro, Hietasensilta och all den äng på båda sidor

---

[1]) Förvaras i kyrkoarkivet i Lampis.

om bäcken nedanför Ois bro, Kekkoisen silta, så utmed allmänna landsvägen till Kylmälähde, hvarutöfver Ois boar gått hafva, huggit kaskeland och affört 4 karper [1]) korn och 3 parmar hö, efter desse förenämnde 12 synemäns vittne och ed; ty fälltes Påvel Bengtson Ois och Simon Bengtson Ois hvardera saker till 40 mr för vele (?), och hr Lars sin lön, skada och synekost igen.

Denne dom hafver jag Margareta Fincke, salig Evert Horns efterlåtne enka till Kankas låtit utskrifva af min salige faderfader hr Gustaf Finckes dombok på Porkala gård, och lyder ord från ord som sjelfva domboken innehåller. Till mera visso trycker jag mitt signet härunder samt med egen hand underskrifver. Datum Porkala gård anno 1619.

Margareta Fincke.

(L. S.)

Pastorsbolet ligger ännu i vår tid vid Pääjärvi sjö. Den 29 aug. 1749 anslogs Lampis pastorat till biskopens i Borgå annex, hvilket det förblef till år 1810, då det genom kejserl. maj:ts utslag af 9 mars sistnämnde år frikallades från nämnde skyldighet.

Kyrkoherdar.

Jonis 1462. *Arwidssons* Handlingar I. 232.

Bengt, före 1541, då hans testamente tillföll Tavastehus slott.

Henrik 1553, 1554.

Bengt, kyrkoprest i Lampis 1558.

Laurentius Petri 1563—1601, kyrkoherde, prost. Genom kongl. bref af 20 juni 1594 erhöll han skattfrihet för Mondoila, Letku, Riikois och Kaittala hemman. Hans son hette *Lars.*

Matthias Nicolai Bjur, kyrkoherde efter Lars 1605—1639, var år 1644 död. För den stora gästning han utstod

[1]) Sädesmåttet *karp,* det finska *karpio,* svarade emot 6 kappar.

erhöll han genom kongl. bref af 4 mars 1616 den tionde spanmål, som årligen faller i Lampis. Hans son hette *Karl.* Under Bjurs ålderdom förestods pastoratet af

Bengt 1631.

Matts 1638.

Martinus Thomæ Florinus 1651—1669, var förut kapellan i Koskis.

Gift med *Karin Kristofersdotter.* Barn: 1 *Thomas,* pastor här. 2 *Karin.* 3 *Margareta,* gift med fadrens efterträdare.

Jakob Matthiæ Etholænius 1670—1688, var förut kapellan i Etola (= Koskis), pastor här 1670, prost.

Gift med *Margareta Florinus,* företrädarens dotter. Barn: *Mårten,* vice pastor i Lampis efter sin faders död 1688.

Josef Auricola 1688—1692, var förut kapellan i Helsingfors. Död 1692.

Thomas Florinus 1692—1702, var här förut kapellan, pastor här genom kongl. fullmakt af 8 febr. 1692, då företrädaren Auricola ännu lefde, men var af ålderdomssvaghet vanför och af sig kommen.

Gift med *Maria* . . . .

Erik Florinus, kapellan först i Koskis, sedan i Lampis, pastor designatus här 1703, under företrädarens ålderdomssvaghet, men skulle njuta sin kapellanslön, konfirmerad pastor i Lampis 1709. Var en af sina åhörare älskad och länge efter döden saknad och tacksamt ihågkommen pastor.

Gift med *Kristina Lindberg* och hade 4 barn: 1 *Erik Johan,* vice pastor här. 2 *Anders,* kapellan i Koskis.

Mag. *Johan Norrgren,* pastor i Lampis 31 okt. 1722, blef pastor i Rantasalmi 1730.

Johan Florinus, kapellan här 1724, pastor 1731. Död 1733.

Gift med *Kristina Elisabet Lingberg* f. 1700. Barn: 1 *Erik Johan.* 2 *Kristina.* 3 *Elisabet.* 4 *Anders.*

Anders Orræus, pastorsson från Orimattila, prestvigd

4 nov. 1714, kapellan i Pukkila 1717, pastor i Padasjoki 1723, pastor här 1 maj 1734, prost 1743. Död 23 apr. 1744.

Gift med *Katarina Tönnerus,* f. 1700. Barn: 1 *Gustaf,* f. 9 nov. 1723, lektor i Borgå, gift med *Ulrika Helena Gudseus,* domprostedotter från Fredrikshamn. (Se vidare *Borgå gymn. hist.* p. 509). 2 *Margareta,* gift med kapellanen i Artsjö *Axel Löfving.* 3 *Katarina,* gift 1738 med pastorn i Sulkava *Kristian Herman Carlqvist.* 4 *Sofia Elisabet,* f. 1732, gift med underofficern *Nyman* i Lampis. 5 *Anders,* sergeant, svagsint.

Karl Fornæus, var förut pastor i Wederlaks, derifrån han flyktade till Sverige 1741, pastor här 12 dec. 1745. Död 1748.

Gift med *Margareta Elisabet Sove.* (Om barnen se under Wederlaks).

Vice pastorer under annextiden.

Erik Johan Florin, pastorsson, vice pastor i Lampis 1750. Död 1758.

Gift med *Helena Maria Haberman.* Barn: 1 *Maria Elisabet,* f. 4 jan. 1753. 2 *Regina Kristina,* f. 1 sept. 1755, gift med kapellanen i Lampis *Jakob Ulrik Björkell.* 3 *Johan,* f. 1 apr. 1757, qvartermästare. 4 *Erik,* f. 6 jan. 1759.

Fredrik Nordström, vice pastor 1760, blef kapellan 1792.

Henrik Gustaf Åkerman, f. 4 aug. 1760 (1761), tjenstf. kollega i Wasa vårtermin 1781, prestvigd 29 sept. 1783, extraordin. predikant vid Elimä lätta infanteribataljon 30 jan. 1784, vice pastors titel 1791, vice pastor här 4 sept. 1793. Död 25 jan. 1811.

Gift med *Theodora Lovisa Cleve,* f. 28 mars 1765, död 1838, pastorsdotter från Padasjoki. Barn: 1 *Kristian Joakim,* f. 1791, kapellan i Pielavesi. 2 *Gustava Lovisa,* f. 1793, gift med kapten *Anders Lind.* 3 *Karl Gustaf,* föddes såsom trillingsbarn 9 dec. 1794, tvenne voro dödfödde. 4 *Theodora Elisabet* och 5 *Hedvig Charlotta,* tvillingar, födde 27 maj 1796. 6 *Henrik Gustaf,* f. 25 jan. 1801.

Kyrkoherdar.

Otto Magnus Appelroth, f. 11 maj 1764, amanuens vid domkapitlet i Borgå 1787, prestvigd 29 juli 1789 till predikant vid fältlasarettet i Lovisa, kollega i Helsingfors 16 mars 1791, konrektor i Lovisa 10 sept. 1795, rektor dersammastädes 10 apr. 1805, slottspredikant på Svartholm 4 dec. 1800, pastor i Lampis 26 dec. 1811, prost 1817. Död 15 nov. 1828.

Gift 1:o med *K. Elisab. Bång,* f. 1765, död 2 nov. 1807 [1]) och 2:o 1808 med *Ulrika Lundegren,* f. 1770. Barn: 1 *Otto Reinhold,* f. 1801. 2 *Berndt Wilhelm,* f. 1804, platsmajor i Lovisa. 3 *Augusta Amalia,* f. 20 febr. 1805, gift med kapellanen i Rautalampi *Gust. Adolf Martin.* 4 *Johan Aug. Albrecht,* f. 1806, kapellan i Joutseno.

Mag. *Gustaf Neclair,* f. 2 maj 1780, magister 1810, tjenstf. rektor och konrektor i Lovisa 20 maj 1812, ordinarie konrektor 25 jan. 1813, rektor 9 nov. 1814, prestvigd 7 apr. 1820, pastor i Lampis 30 okt. 1831, prost 1839. Död 5 (15) okt. 1840.

Gift med *Karolina Wilhelmina Essbjörn,* f. 1799. Deras barn: 1 *Gustaf,* f. 4 apr. 1826. 2 *Sofia,* f. 6 mars 1828, gift med *Memsen.* 3 *Lovisa,* f. 8 jan. 1830. 4 *Eufrosyne,* f. 25 mars 1832, gift med stabskaptenen *Paul Groundstroem.* 5 *Eudoxia,* f. 1 juni 1834, gift med sin aflidna systers man *P. Groundstroem.* 6 *Ida,* f. 5 maj 1837. 7 *Karl Walfrid,* f. 12 juni 1841.

Lorenz Johan Lagus, var förut rysk lektor vid Wiborgs gymnasium, pastor här 8 juni 1842, blef pastor i Iisalmi 1854.

Mag. *Karl Fredrik Nordström,* pastorsson från Pyttis, f. 21 okt. 1806, magister 1827, lärare vid S:t Katarinæ svenska skola i S:t Petersburg 1828—1829, tjenstf. svensk språklärare vid Wiborgs gymnasium 1829, tjenstf. lärare vid finska kadetkorpsen 1830, kretsskollärare i Wiborg 23

---

[1]) Enligt uppgift från Lampis församlings kyrkobok, skall Appelroths svärmoder hetat *Charlotta Maria Bång* och dött 1819.

mars 1831, prestvigd 19 dec. 1838, 2 lektor i latinet vid Wiborgs gymnasium 15 dec. 1841, rektor vid högre elementarskolan i Fredrikshamn 26 juli 1843, pastor i Lampis 23 jan. 1856, prost 1858.

Gift med *Alexandra Lovisa Charl. Hornborg*, pastorsdotter från Nykyrka, död 15 apr. 1868. Barn: 1 *Karl Fredrik*, f. 6 jan. 1834, vice landtmätare. 2 *Paulina Sofia*, f. 31 jan. 1836, gift med skolrektoren i Lovisa *Gust. Osk. Th. Nordström*. 3 *Alexander*, f. 28 apr. 1838, apothekare. 4 *Alexandra Lovisa*, f. 17 mars 1840, gift med hofrätts advokatfiskalen *Otto Trapp*. 5 *August Samuel*, f. 23 juli 1842, agronom. 6 *Anders Wilhelm*, f. 10 nov. 1844, student. 7 *Anna Helena*, f. 26 juli 1848. 8 *Emilia Augusta*, f. 1 juli 1853.

Kapellaner.

Peder 1560—1562.

Henricus Matthiæ till år 1597, då han dog, åtnjöt enligt kongl. bref af 12 juli 1594 skattfrihet för några hemman i Tennilä, Lampis och Hollola soknar.

Ambrosius Matthiæ 1614, månne samma man, som åren 1618—1634 var pastor i Pelkäne och kallades *Pistor?*

Klemens 1620.

Matthias Laurentii 1632—1665.

Jakob Erici 1669—1680.

Gift med *Hebla Grelsdotter*.

Thomas Florinus 1680—1692, blef pastor.

Erik Florinus 1693—1709, var förut kapellan i Koskis, blef pastor.

Johan Erici Florin 1724—1731, blef pastor.

Thomas Lind, f. 1705, kapellan här 1734, vice pastor 1753. Död 31 dec. 1784.

Gift med *Katarina Frisius*, f. 1711, död 2 jan. 1769. Barn: 1 *Johan Gabriel*, f. 1734, lektor vid Borgå gymnasium. 2 *Abraham*, f. 1735, finsk translator vid kanslikollegium i Stockholm, död 19 dec. 1785. 3 *Eva Katarina*,

gift 1756 med adjunkten *Isaak Appelroth,* som var född 1720 och dog som tjenstlös, efterlemnande 4 barn. 4 *Anders,* f. 1737, kommissionslandtmätare. 5 *Ulrika Juliana,* f. 1744, gift med adjunkten *Johan Savenius.* 6 *Hedvig,* f. 1745, gift med kapellanen i Mäntyharju *Anders Konrad Favorin.* 7 *Jonas,* f. 15 febr. 1748.

Magnus Kyander, pastorsson från Tohmajärvi, f. 13 sept. 1739, prestvigd 25 febr. 1767, kapellan i Heinola 30 nov. 1775, vice pastor 1777, kapellan här 23 aug. 1786. Död 7 dec. 1791.

Gift med *Katarina Krook,* f. 1756, död 22 maj 1826, pastorsdotter från Iiti. Barn: 1 *Magnus Johan,* f. 24 juli 1778. 2 *Bengt Joakim,* f. 4 juni 1781. 3 *Margareta Charlotta,* f. 16 nov. 1782. 4 *Karl Jakob,* f. 29 juni 1786. 5 *Gustava Lovisa,* f. 16 okt. 1790.

Fredrik Nordström, f. 11 mars 1726, vice pastor i Lampis 1760, kapellan 17 okt. 1792. Död 25 maj 1800.

Gift med *Helena Maria Haberman,* f. 1735, död 7 febr. 1801, enka efter vice pastorn *Erik Johan Florin.* Barn: 1 *Eva Sofia,* f. 26 dec. 1761. 2 *Fredrika,* f. 5 apr. 1764, dog ung. 3 *Helena Ulrika,* f. 1 sept. 1765, gift med kornetten *K. F. Tollet.* Deras son *Fredrik Johan* föddes 26 juli 1791. 4 *Fredrika,* f. 20 apr. 1770, död 1789. 5 *Regina Kristina.*

Jakob Ulrik Björkell, prestvigd 23 juni 1778, kapellan i Lampis 3 febr. 1802. Död 20 juni 1817. Var angifven för oordentligt lefverne och åtskilliga embetsfel, men förrän undersökningen slutades, dog han.

Gift med *Regina Kristina Florin,* vice pastorsdotter. Barn: 1 *Gustaf Adolf,* f. 16 dec. 1784, löjtnant vid Nylands infanteriregim. 2 *Kristina Lovisa.* f. 25 mars 1787, gift med rådman *Castrén.* 3 *Helena Maria,* f. 8 juni 1793. 4 *Johanna Sofia,* f. 5 maj 1796, gift med *Nordanwehr.* 5 *Ulrika Sofia,* f. 1 mars 1799.

Emanuel Waldén, var förut kapellan i Hauho, kapellan i Lampis 4 nov. 1818, blef pastor i Laukas 1830.

Samuel Grönqvist, f. 27 febr. 1784, prestvigd 12 maj

1807, tjenstgjorde sedan i Padasjoki, Heinola, Luopiois, Kakkis, Savitaipale och Gustaf Adolfs soken, vice pastor 1822, kapellan i Lampis 10 aug. 1831. Död 25 juli 1841.

Gift 1829 med *Henrika Elisabet Savenius,* kapellansdotter från Luopiois, f. 1802, död 11 mars 1838. Barn: 1 *Olivia,* f. 28 apr. 1831. 2 *Julius,* f. 1834, död 1848. 3 *August Samuel,* f. 10 sept. 1836.

Henrik Wallenius, bondson från Pakkas i Orimattila soken, tog sjelf detta tillnamn, f. 14 aug. 1804, prestvigd 30 dec. 1831, tjenstgjorde sedan i Artsjö, Borgnäs, Hollola, Heinola, vice pastor 1842, kapellan i Lampis 27 juli 1842. Död 29 dec. 1859.

Gift med *Karolina Charlotta Bökman,* kapellansdotter från Artsjö, f. 16 jan. 1801, död 1865. Barn: 1 *Karl Gustaf,* f. 30 jan. 1839, blef prest. 2 *Fredrik Wilhelm,* f. 19 sept. 1840, dog som farmaceut. 3 *Edvard,* f. 9 febr. 1844, student.

Albert Boman, pastorsson från Kangasniemi, f. i Borgå 10 dec. 1818, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä, Sakkula, vice pastor 1856, pastorssubstitut i Klemis 1862, kapellan i Lampis 1863.

Gift med *Emilia Olympia Winter,* kapellansdotter från S:t Andreæ.

LAPINLAKS.

Genom kongl. bref af 23 juli 1803 erhöllo *Ollikkala* eller *Lapinlaks* byamän, som från moderkyrkan i Iisalmi bo på 33 versts afstånd, tillåtelse att inrätta en egen begrafningsplats och genom konsistorii utslag af 8 sept. 1819 rättighet att bilda ett särskildt predikogäll samt den 23 apr. 1822 nådigt tillstånd att uppföra ett eget bönehus, hvilket dock icke förrän år 1842 förságs med egen prest. Detta predikogäll förvandlades genom nådigt reskript af 13 febr. 1847 till ett kapell. Den 13 december 1858 biföll hans kejserl. maj:t i nåder dertill, att Lapinlaks kapell blefve skildt från Iisalmi moderkyrkoförsamling och med tillägg af hemmanet n:o 3 i Pajujärvi by och n:o 1 i Leppälaks

by af Nilsiä soken bildadt till ett eget imperielt pastorat, hvari den presterliga tjensten skulle bestridas af en kyrkoherde och en kapellan. Detta går i verkställighet vid nuvarande pastorns i Iisalmi afgång.

Predikant.

Karl Mårten Kiljander, prestvigd 4 juni 1842 till bönehuspredikant i Lapinlaks, blef vice notarie vid domkapitlet i Kuopio 1 aug. 1851.

Kapellan.

Klas Weisell, f. 7 juli 1817, prestvigd 16 dec. 1840, tjenstgjorde sedan i Hauho, Sveaborg, Jaakimvaara, Kakkis, Wiborg, Mola, Juuga, Nurmis och Pielis, vice pastor 1853, kapellan här 5 jan. 1854.

Gift med *Sofia Davidsson*, uppbördsskrifvaredotter.

LAPPTRÄSK.

Uti hertig *Johans* bref af 27 aug. 1556 omnämnes *Kappelby* såsom kapell under Perno moderkyrkoförsamling. Det kallades ock stundom *Matts kapell*, sannolikt efter dess första stiftare under katholska tiden. Att med begge dessa namn betecknades *Lappträsk*, tyckes ej vara tvifvel underkastadt. Deremot har man ej skäl till det antagande, att *Mertilaks* kapell inom Perno soken, som omtalas år 1571 och tiderna derefter, skulle varit Lappträsk kapell. Då Lappträsk kapell bildades, togos dertill byar från Perno och Pyttis kyrksoknar, men Mertilaks kapells och fjerdings byar höra ännu denna stund till Perno. Till Lappträsk lades från Perno dessa byar: Porlom, Lappträsk, Kappelby, Wasarby och Rödaby (Rudom?) och från Pyttis: Harsböle, Labby, Bäckeby, Henriksby, Linkoski, Pockar och Kimoböle.

Sin första kyrkoherde erhöll Lappträsk 1575, såsom synes af följande urkund:

Vi *Johan* III etc. göre veterligt, att efter det Vi hafve förnummit, att Lappträsk kapellgäll uti Perno och Pyttis

soknar i Borgå län är långt beläget afsides från prestgårdarne, så att Våre undersåter, som der boendes äro, icke blifva så försörjde med Guds ord, sakramentens bruk och annan tillbörlig tjenst af deras kyrkoherdar, såsom med rätta ske borde, hvarföre Vi nu hafve för godt ansett, att samma Lappträsk kapellgäll skall härefter vara och blifva ett prestegäll för sig sjelft med de tuhundrade bönder, som derunder ligga, och hafve nu fördenskull af gunst och nåde unnat och konfererat, såsom Vi ock nu med detta Vårt öppna bref unne och konferere denne Vår troundersåte hr *Peder Johannis* förenämnde Lappträsk kapellgäll, och nådigst efterlåtit honom till hjelp och årligt uppehälle fem pund spanmål af tionden och klockarevackan, som i samma kapell årligen falla kan. Hvarföre bjude vi eder, trogne undersåter och dannemän alle, som i ofvannämnde Lappträsk kapellgäll bygga och boendes ären, att I annammen och bekännen förenämnde hr Peder för eder rätte kyrkoherde och lärofader, utgörandes honom välvilligen tionde, likstol och hvad annat mera, såsom I tillförene edre kyrkoherdar till uppehälle och underhåll, efter en god christelig sedvana plägen och pligtige ären att utgöra. Han skall häremot vara förpliktad att förkunna för eder Guds rena och klara ord, utan all vrång bilärdom eller menskliga dikter och påfunder efter sitt yttersta och bästa förstånd, som Gud den Allsmäktige honom förlänat hafver och eljest i alla måtto så förestå eder uti sitt kall och embete som han derom för Gud, Oss och hvar christen man vill och kan till svars vara. Der J trogne undersåter och dannemän alle mågen veta eder efterrätta. Vi förbjude ock härmed kyrkoherdarne både uti Perno och Pyttis soknar samt alla andra, som för Vår skull vilja och skola göra och låta, att göra förenämnde hr Peder häremot något hinder och förfång vid Vår ogunst och tillbörligt straff. Skrifvet på Vårt kongliga slott Stockholm den 15 septembris anno 1575.

I *Arvidssons Handlingar* (D. X. sid. 211) läses följande historiska urkund, rörande Lappträsk soken:

Stormäktige, högborne konung, allernådigste herre!

Eder kongl. maj:t vår ödmjuke och tropligtige tjenst, hörsamhet och lydnad alltid och uti all underdånighet bevisandes etc. Allernådigste herre och konung! efter det uti Lappträsk kapell icke oftare blifver för oss fattige män förkunnadt Guds heliga ord än som hvar tredje och fjerde söndag och undertiden intet; så ock ofta händer, att många barn dö här utan christeligt dop, så ock många sjuka utan skäl och skriftermål för den orsak, att samma kapellgäll är något långt beläget ifrån moderkyrkan, der presterne bo, så att de icke så hastigt kunna eller förmå förresa der emellan som nöden ofta fordrar. Så på det, allernådigste herre och konung, oss fattige män, eder kongl. maj:ts underdånige undersåter måtte härefter något flitigare blifva förkunnade Guds klara och rena lära, heliga ord och evangelium än härtills skedt är, så att många fattiga, små barn kunde i rättan tid komma till christligt dop och många sjuka få sakramentet etc. Derföre äro vi nu uti all underdånighet till eder kongl. maj:ts höghet bönfallande och ödmjukligen begäre, att eder kongl. maj:t värdes för Guds skull anse denna lägenhet och dertill låta förhjelpa, att vi fattige män kunde bekomma en synnerlig predikant som städse vore der vid kapellet hos oss, och att eder kongl. maj:t ville efterlåta dertill det hemman till en prestgård, som der vid kapellet ligger, benämndt Kappelby, hvilket tillförene till prestgård hafver varit ärnadt, förrän Bertill Eriksson det bekom, och i dess stad vederlägga förenämnde Bertill något annat, hvar eder kongl. maj:t nådigt synes. Härom vi eder kongl. maj:t med all ödmjukhet vilje hafva bedt och befalle eder kongl. maj:t med alla eder kongl. maj:ts höge vordnede (?) den allsmäktige Gud till ett långvarigt och roligt regimente etc.

Eder kongliga majestäts

underdånige undersåter och skattskyldige bönder uti Lappträsk kapellgäll.

Arvidsson förmodar denna anhållan, som är odaterad, vara gjord i slutet af 1580 talet, och i *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* (Häft. V s. 132) meddelas den notis, att „under samma (Lappträsk) kapell varit från urminnestider lagd 1 skattmark jord eller en kyrkostom, den i *Erik* XIV:s tid en *Bertill Eriksson* dem undangått, men de fingo den åter tillbakas". Med ledning af denna notis måste Lappträskboernes ansökning föras till slutet af 1560 talet hellre än till 1580 talet. Ty det är otänkbart, att de skulle hafva ytterligare anhållit om en prests anställande vid kyrkan, sedan konungen redan år 1575 hade utnämnt en sådan. Om kyrkoherdebolet nämnes i Borgå stifts matrikel af 1854, att bolet donerades i Kappelby genom kongl. bref af 20 okt. 1584 och 23 okt. 1587 i st. f. Lappvik hamn, som förut var prestbol. Då nu presten i Lappträsk hade ett bol före 1583, kan deras ofvan intagna petition ej föras till slutet af 1580 talet utan måste vara tidigare inlemnad, d. v. s. under konung Eriks regeringstid.

Genom kongl. bref af 28 juli 1730 anslogs Lappträsk till annex för theologie lektorn i Borgå, i st. f. Säkkjärvi, som kom under ryskt välde. Genom kongl. bref af 14 juni 1806 förordnades, att Lappträsk ej skulle vara uteslutande theologie lektorns annex, utan kunde innehafvas af lektorerne efter ålder i tjensten. Svensk och finsk gudstjenst förrättas här alla sön- och helgdagar.

Kyrkoherdar.

Petrus Johannis 1575—1594, den förste kyrkoherde här, utnämnd af konungen 15 sept. 1575. Genom kongl. bref af 25 juni 1578 tillades honom till behaglig tid halfparten af den tiondespanmål, som årligen faller i Lappträsk.

Henricus Laurentii 1593, 1595, omnämnes i gamla räkenskaper, dock icke såsom pastor, utan torde hafva varit Peters substitut.

Andreas Henrici 1598—1605, var förut stadskapellan i Borgå.

Andreas Bartholdi, den store, 1608—1622, erhöll genom kongl. bref af 4 juni 1614 konfirmation på de vilkor och det underhåll, som hans antecessor njutit hafver.

Michael Erici Gartzius 1624—1645, f. i Perno, kapellan här förut och år 1647 död. Hade en son *Erik*.

Matthias Petri Biörn, också *Biörnæus* kallad, 1648—1650, var förut kapellan, blef pastor i Luumäki.

Axel Simonis Borgstadius s. *Borgensis*, pastorsson från Borgå, var förut pastor i Perno, pastor här och i Artsjö 1650—1658. Död 1658.

Gift med *Maria Hansdotter Teet*.

Jacobus Johannis Gudseus, sveco-smolandus, pastor här 1659—1686, var en reslig man, pius, probus et egregie doctus, åstadkom god ordning i Lappträsk.

Barn: 1 *Fabian*, fadrens efterträdare. 2 *Ernst*, kapellan här. 3 *Maria*. 4 *Ebba* och 5 *Katarina*.

Fabian Gudseus, student 1668, konrektor i Helsingfors 1675—1685, pastor här 12 mars 1685. Död 1707.

Gift med *Gertrud Nilsdotter Lindormi*, pastorsdotter från Pyttis. Barn: 1 *Kristina*. 2 *Jakob Johan*, kapellan här.

Mag. *Henrik Giösling*, student i Åbo 1698, pastor här 1707, prost. Död 1729.

Gift 1:o med företrädarens dotter. 2:o med *Winblad*.

Mag. *Johan Nylander* 1730—1745, theologie lektor blef biskop.

Jonas Löngreen, theologie lektor, pastor här 1746—1747. Död 1747. *M. J. Alopæus Borgå gymnasii historia* p. 325—330.

Mag. *Peter Bonsdorff*, theologie lektor, 1750—1752, blef pastor i Hauho.

Mag. *Anders Kraftman*, historiarum lektor, pastor här enligt öfverenskommelse med företrädaren 1752—1779. *Alopæus* l. c. p. 421—431.

Dr *Johan Borgström*, theologie lektor 1781—1785. Död 1785. *Alopæus* l. c. p. 338—343.

Mag. *Magnus Jakob Alopæus*, theologie lektor 1785—1794, blef domprost 1794.

Mag. *Johan Gabriel Lind*, theologie lektor, 1794—1809. Död 1809. *Alopæus* l. c. p. 352—354.

Mag. *Johan Borgström*, theologie lektor, 1810—1836. Död 1836. *Alopæus* l. c. p. 385—386.

Dr *Gustaf Henrik Forsius*, theologie lektor, 1837—1842. *Alopæus* l. c. p. 440.

Dr *Daniel Lindh*, filosofiæ och histor. naturalis lektor, 1845—1852, blef domprost.

Mag. *Alexander Ferdinand Borenius*, matheseos lektor, pastor här 11 aug. 1852.

Gift med *Anna Lovisa Gustava Ehrström*, pastorsdotter från S:t Petersburg, f. 29 apr. 1817, död 16 dec. 1861. Barn: 1 *Sofia Lovisa*, f. 30 juni 1838. 2 *Henrik Gustaf*, f. 11 febr. 1840, magister 1864. 3 *Alexander Ludvig*, f. 21 nov. 1841, revierförvaltare. 4 *Maria Natalia*, f. 21 mars 1844. 5 *Axel August*, f. 19 mars 1846, student. 6 *Karl Ferdinand*, f. 4 aug. 1848, student. 7 *Ernst Theodor*, f. 14 maj 1858.

Vice pastorer.

Isaak Hasselblatt c. 1734.

Gift med *Hedvig*.

Henrik Porthan, vice pastor här 1730—40 och 1743—1758, då han blef pastor i Kuopio.

Henrik Hyttéen, vice pastor här till sin död, som timade 4 apr. 1760.

Gift 1:o med *Anna Söderberg*, död 23 juni 1748. 2:o med *Anna Maria Malm*, pastorsdotter från Wichtis, som erhöll skilnad från sin man 3 maj 1759.

Jakob Wallgren, var förut konsistorii vice notarie, prestvigd till vice pastor här 22 apr. 1760, kapellan derjemte 1773, blef pastor i Sysmä 1785.

Alexander Fellenius, vice pastor här 22 apr. 1786. Död 21 jan. 1789, ogift.

Karl Adolf Hougberg, vice pastor här 15 apr. 1789, blef kapellan i Artsjö 1801.

Georg Gustaf Wallgren, vice pastor här 2 dec. 1801 och derjemte kapellan 1812.

Gustaf Ulrik Rosenqvist, f. i Helsingfors 11 maj 1811, prestvigd 4 juli 1835, tjenstgjorde sedan i Savitaipale och Lappträsk, vice pastor på sistnämnde ställe 12 jan. 1842 och kapellan derjemte 1857.

Gift 1841 med *Amalia Wallgren,* kapellansdotter.

Kapellaner.

Henricus Laurentii, kapellan här 1590, 1591, blef pastor.

Michael Erici Gartzius 1593—1622, blef pastor.

Matthias Petri Biörn (Biörnæus), kapellan här 1626—1648, blef pastor.

Ericus Michaelis Gartzius, pastorsson, kallar sig redan år 1646 vice pastor i Lappträsk, men torde endast varit adjunkt hos sin fader, kapellan här 1651.

Carolus Bartholdi Ithimæus, kapellan här 1658—1672, blef pastor i Walkeala 1672.

Ernestus Jacobi Gudseus, pastorsson, student 1669, kapellan här 1675—1688, blef pastor i Hiitola. Erhöll af landshöfdingen i Wiborgs och Nyslotts län Karl Falkenberg den 27 nov. 1683 ett hemman i Kappelby om ⅓ skatt och mantal i st. f. det förra i Pockar by belägna och till kapellansbol anslagna hemman. Skrifvelsen lydde:

> Kongl. Maj:ts vår allernådigste konungs och herres förordnade landshöfding öfver Wiborg, Nyslott med dess samt Kymenegårds underliggande län *Karl Falkenbergh*

Gör veterligt, huru såsom kapellanen i Lappträsk soken vällärde hr *Ernst Gudseus* sig mycket hafver besvärat, att han hvarken till beqvämligt boställe eller annan sin fördel kunnat betjena sig af det kapellansbol i Pockar by om ¼ skatt och mantal, som till samma soken är vordet förordnadt, såsom varande öfver en mil från sjelfva kyrkan aflägset, och således jemväl för dess ringa lägenhet honom och dess i samma embete efterkommande, så godt

som till ingen nytta, i anseende af hvilket samma hemman ock allaredan för detta är vordet honom fråntaget och en rustningshållare, den det tillhanda låg, till hjelp anslaget. Anhållandes fördenskull nu hr Ernst att blifva i dess ställe med något annat af mera beqvämlighet ansedd, som han ock föreslår den $\frac{1}{3}$ skatt och mantal i Kappelby, som ifrån Erik Bertillsons eller Sigfridssons samt Henrik Sigfridssons Sibbos knektehemman söndradt är och eljest kommer att ödeläggas. Såsom nu sådant dess andragande i sanning är befunnet; ty till underdånigste följe af hans kongl. maj:ts åtskilliga allernådigste resolutioner varder å högst bemälte hans kongl. maj:ts, vår allernådigste konungs och herres vägnar samt nådigste behag, och i kraft af hafvande kongl. ordres berörde $\frac{1}{3}$ skatt och mantal i Kappelby härmed förordnad, att i stället för det förra i Pockar vara och förblifva bemälte Lappträsk sokens kapellansbol, så att han hr Ernst det för sig och sina i samma embete efterkommande skall hafva att njuta, bruka och behålla med lika förmåner, vilkor och rättigheter, som på andra slika kappellansbol allmänt bestådde varda. Det allt vederbörande hafva att iakttaga och sig till efterrättelse ställa. Af Wiborgs slott den 27 november 1683.

Carl Falkenbergh.

Michael Bartholdi Norringius eller *Norringh*, såsom han skref sig, kapellan här 1690. Var år 1708 död.

Barn: 1 *Mertha.* 2 *Gunilla.*

Matthias Indrenius var här kapellan omkring år 1711 och blef kapellan i Artsjö.

Jakob Johan Gudseus, pastorsson, kapellan här 1723 —1730.

Henrik Weckman, kapellansson från Perno, kapellan här 1730. Död 16 juli 1740.

Gift med *Margareta Totilius,* kapellansdotter från Perno.

Herman Porthan, pastorsson från Wiitasaari, kollega vid Borgå skola 1739, prestvigd 2 aug. 1741 till predikant vid Kymenegårds bataljon, kapellan här genom general

fältmarskalken grefve Laçys fullmakt af 1 okt. 1742 och efter Åbo fred på församlingens enhälliga kallelse genom konsistorii fullmakt af 24 okt. 1743. Död 22 mars 1771.

Gift med *Margareta*. Barn: *Henrik Johan*, kapellan här.

Henrik Johan Porthan, företrädarens son, f. 18 mars 1748, student i Åbo 1764, prestvigd 24 febr. 1769, kapellan här 28 apr. 1772. Död 15 nov. 1772, ogift.

Jakob Wallgren, vice pastor här 1760, kapellan 28 maj 1773, blef pastor i Sysmä 1785.

Georg Wallgren, f. 1737, prestvigd 24 febr. 1767, vice pastor 11 jan. 1786, kapellan här i mars 1786. Död 11 aug. 1801.

Gift med *Maria Elisabet Boisman*, kaptensdotter, f. 1757, död 25 juni 1824. Barn: 1 *Georg Gustaf*, kapellan här. 2 *Beata Sofia*, f. 7 sept. 1777, död 20 jan. 1847, gift 1801 med fältkamrern *Peter Nyberg*. 3 *Jakob Karl*, f. 1780, kirurg, död i Åbo. 4 *Robert Johan*, kapellan i Sibbo. 5 *Ingrid Maria*, f. 17 sept. 1793, gift 1819 med magasinsförvaltaren i Kristina *J. Wilh. Slöör*.

Peter Johan Relander, var förut kapellan i Mörskom, kapellan här 6 apr. 1803, blef kapellan i Iiti 1811.

Georg Gustaf Wallgren, kapellansson, f. 5 sept. 1773 (1775), prestvigd 5 okt. 1798 till sokenadjunkt i Lappträsk, vice pastor här 2 dec. 1801 och derjemte kapellan 11 mars 1812. Död 19 juni 1839.

Gift med *Maria Helena Ursin*, pastorsdotter från Iiti, som var f. 18 maj 1783 och dog 20 dec. 1863. Barn: 1 *Maria*, f. 1804, dog ogift 1830. 2 *Wilhelmina*, omkom vådeligen vid Flisöbergs hamn 1816. 3 *Augusta*, f. 17 jan. 1810, gift med kapellanen i Pyhäjärvi *Peter Johan Relander*. 4 *Laura*, f. 31 dec. 1811, gift 1835 med kaptenen i svensk tjenst *Karl Johan Gylling*. 5 *Georg*, f. 29 jan. 1814, medicine doktor, stadsläkare i Borgå, gift 1:o med *Johanna Reithmeyer* och 2:o med *Emilia Karolina Ottelin*, biskopsdotter. 6 *Amalia*, f. 22 jan. 1816, gift med vice pastorn härstädes *Gustaf Ulrik Rosenqvist*. 7 *Wilhelmina*, f. 31 jan. 1818, gift med pastorn i Kymene *Fredrik Häyrén*. 8 *Sofia*, f. 23 okt. 1824, ogift.

Karl Fredrik Barck, son till bleckslagaren i H:fors *Fredrik Barck,* f. 8 okt. 1806, tjenstf. kollega vid Borgå pädagogi 1 maj 1830—1832, prestvigd 22 juni 1831, tjenstgjorde sedan i Luumäki, Sääminki, Lappträsk, kapellan i Pukkila 12 sept. 1838, kapellan här 13 maj 1840, vice pastor 9 juli 1842. Död 19 sept. 1844, ogift.

Wilhelm Ludvig Lundan, kapellan här 4 okt. 1845, vice pastor 1846, blef kapellan i Taipalsaari 1856.

Gustaf Ulrik Rosenqvist, vice pastor här 1842 (se ofvan) och derjemte kapellan 18 nov. 1857.

Sokenadjunkt.

År 1798 antog Lappträsk församling till personel sokenadjunkt

Georg Gustaf Wallgren 1798—1812, blef kapellan här 1812.

LAPPVESI.

Uppkomsten af *Lappvesi* kyrkogäll föres till förra hälften af 15:de seklet, emedan der redan år 1437 fanns en egen kyrkoprest vid namn *Karl Odygd.* De följande pastorerna äro sedermera under ett helt århundrade okände. I *Juustens Chronicon* omnämnes Lappvesi ock som kyrksoken år 1442 (se p. 462.) Då Wiborgs stift efter en tids saknad åter fick en biskop, bestämdes Lappvesi den 20 juli 1619 till prestagäll för biskop *Olaus Elimæus.* Men då Luumäki skildes derifrån till eget gäll, hvilket, liksom Lappvesi, skulle skötas af egen pastor, mistade biskop *Peter Bjugg* tertialen från begge församlingarne och undfick deremot högre penninge- och spanmålslön år 1643. Sedan *Lappstrands (Wildmanstrand, Willmanstrand)* köping blifvit anlagd inom samma soken, enligt de af grefve P. Brahe år 1649 gifna och af drottning Kristina 1652 bekräftade privilegier, återlemnades Lappvesi och Luumäki till biskop *Nicolaus Nycopensis,* såsom annexer, hvilket synes af följande urkund:

Kongl. maj:ts nådiga resolution och svar på det särskilta postulat, som biskopen i Wiborg, vördige och höglärde mag. Nicol. Nycopensis hos kongl. maj:t på denna väl öfverståndna riksdag hafver underdånigast insinuera låtit. Datum Stockholm den 28 nov. 1660.

Kongl. maj:t har nådigast intagit hr biskopens underdåniga anhållande om frihet på taxeringen och krigshjelpen för præbendegället Lappvesi och dess annexa Luumäki, som nu till biskopsstolen, dit de förut lydt, men i hans antecessoris tid derifrån kommit hafva, återigen äro reducerade vordne; och vill kongl. maj:t, att han i detta målet skall blifva vid samma vilkor, som andra biskopar i Sverige och Finland åtnjuta. Actum ut supra.

Uppå högstbemälde hans kongl. maj:ts vår respektive, älskelige, käre hr Sons så ock allernådigste konungs och herres vägnar:

Hedvig Eleonora.

Peer Brahe
Svea rikes drots.

Lars Kagg
S. rikes marsk.

Biellkenstjerna.
I r. amiralens ställe.

Magnus Gabr. de la Gardie
Svea rikes kansler.

Gustavus Bonde
Svea rikes skattmästare.

T:r Gripenhjelm.

Sålunda förblef Lappvesi biskopens annex till år 1710, och ännu för tredje gången 1727—1743 och sist fjerde gången 1812—1820.

Kyrkoherdar.

Karl Mattsson Odygd 1437—1443, blef pastor i Pyttis. Genom räfstetings dom af 19 juni 1437 tilldömdes hr *Karl Odygd*, kyrkoprest i Lappvesi, Warissalo gods i Pemar sokken, hvilket gods Matts Pora och hans systerson Henrik ville göra honom stridigt, oaktadt herr Karls faderfader Karl Odygd detsamma köpt af Matts Poras fader Erik Pora

för 280 svenska penningar. Förstnämnde Karl Odygd skänkte godset genom gåfvobref af 25 mars 1443 åt sin broder Jöns Mattsson, med förord, att om brodren Jöns dör barnlös förrän hr Karl, skall denne få sitt gods igen. Se *Arvidssons Handlingar* II. 108. VI. 6. VII. 7, 12.

Jacobus Thomæ 1538, prost, var år 1542 död. Sålde sin andel i Wormö inom Ingo soken till höfvidsmannen på Raseborg *Erik Fleming* för 20 mark rigaska penningar och 12 alnar engelskt (kläde). Se *Arvidssons Handl.* VI. 166.

Matthias var år 1551 död.

Laurentius 1554.

Olavus Laurentii Teijt 1559—1569, erhöll den 20 maj 1561 konglig sanktion på sitt förra kollationsbref till Lappvesi pastorat och Taipale kapell.

Jacobus Pauli, pastor här 24 juli 1571—1595.

Thomas Johannis, carelius, 1596—1618, erhöll 31 okt. 1613 af kongl. kommissarierne vid ryska riksgränsen *Henr. Horn* och *Arwed Tönneson (Wildeman)* eftergift för hvad han var skyldig för sitt prestagäll år 1612.

Michael Bartholdi Påsa (Pose), var här förut kapellan och sedermera vice pastor 1619—1643, derefter pastor till sin död (1650?)

Gift med *Elin Jöransdotter.*

Matthias Georgii 1653—1660, kallar sig pastor i Lappvesi.

Under åren 1660—1742 sköttes Lappvesi af

Vice pastorer.

Bartholdus Matthiæ 1665—1667.

Andreas Arvidi 1668—1682, månne en bror till vice pastorn i Luumäki *Johannes Arvidi Forsander?*

Johan M. Buscherus 1688—1690, blef pastor i Björkö.

Andreas B. Mollerus 1690—1697.

Gift med *Brita Bräutigam.*

Arvid Paulinus 1699—1705, blef pastor i Iiti.

Mag. *Johan Wanæus,* kapellansson från Orivesi, f. 28 maj 1680, student 1699, prestvigd 1705, magister 1707, vice pastor här 1706—1710, regimentspastor vid karelska dra-

gonerna 1710—1722, pastor i Orivesi 1722, prost 1746. Död 1746. *Åbo Tidningar* 1774 n:o 24.

Gift 1:o 1708 med *Anna Flachsenius*, domprostedotter från Åbo, 2:o med *Maria Gertrud Armfelt*, öfverstedotter, enka efter prosten i Rautalampi *Aaron Hoffrén* och 3:o med *Margareta Juslenius*, professor Gabr. Juslenii dotter. De begge senare giften voro barnlösa, af 1 giftet hade han 11 barn, af hvilka 6 dogo unga och af de öfriga blef dottren *Susanna Margareta* gift med pastorn i Kristina soken i Savolaks *Anders Forselius*. Om de öfriga se *C. H. Strandberg Åbo stifts herdaminne* I. 273.

Johan Pomoelius 1723—1731, blef pastor i Pielis.

Georg Nigræus 1731—1743, var kapellan förut och blef pastor.

Kyrkoherdar.

Georg Nigræus, kapellan här 1722, blef vice pastor 1731 och pastor 1743, kontraktsprost samma år, assessor consistorii i Fredrikshamn 1744. Död 4 okt. 1748, 49 år gammal.

Barn: 1 *Johan Henrik*, kronolänsman i Joutseno, död 1786, gift 1763 med *Kristina Haimén*. Barn: *Johan*, f. 1763, *Georg Henrik*, f. 1764. 2 *Maria Elisabet*, gift med guldsmeden i Willmanstrand *Hans Stråhlman*. 3 *Anna Sofia*, f. 1730, gift 1:o 1746 med adjunkten *Karl Petterberg* och 2:o 1751 med vice länsmannen *Axel Löfving*. 4 *Helena Margareta*, f. 1733, gift 1:o 1749 med länsmannen *Kristian Sevon*, som dog 1754 och 2:o med skrifvaren *Anders Lind*.

Anders Langell, pastorsson från Savitaipal, student i Åbo 1734, prestvigd 1737, kapellan i Lappvesi 1738, pastor 9 febr. 1750, kontraktsprost 11 juni 1770, afsade sig denna befattning 1773. Död 3 febr. 1779, 65 år gammal.

Gift 1 juni 1738 med *Maria Helena Gröön* från Fredrikshamn. Barn: 1 *Karl Johan*, kapellan i Rautjärvi. II *Anders*, guvernör i Reval, geheimeråd. III *Fredrik*, f. 8 maj 1746, häradshöfding i Kymene och Lappvesi, statsråd, död 22 okt. 1822. Gift med *Elisabet Hougberg*, pastors-

dotter från Petersburg. Barn: 1 *Anders,* f. 1784. 2 *Charlotta.* 3 *Edvard,* f. 1792. IV *Helena Kristina,* f. 15 dec. 1748, gift successive med fadrens tvenne efterträdare *Anders Nessin* och *Sven Wilhelm Löfberg.* V *Maria Margareta,* f. 1 dec. 1751, gift med pastorn i Joutseno *Johan Giös.* VI *Abraham,* f. 30 juli 1755, kapellan i Taipalsaari.

Anders Nessin, son till skräddaren i Wiborg *Arvid Nessin,* f. 1749, student i Åbo 1766, konrektor i Wiborg 1770, rektor 1773, assessor konsistorii samma år, pastor här 10 juli 1780, prestvigd 1781, prost 1784, kontraktsprost 1788. Död 4 febr. 1791.

Gift med *Helena Kristina Langell.* Barn: 1 *Karl Fredrik,* skollärare, död 1799. 2 *Maria Katarina,* f. 1782, gift med pastorn i S:t Andræ *Fredr. Eman. Strandman.* 3 *Helena,* f. 1785, gift 1812 med pastorn i Taipalsaari *Johan Gust. Löfberg.* De öfriga barnen dogo unga.

Sven Wilhelm Löfberg, son till kronolänsmannen i Ruokolaks *Johan Löfberg* och *Margareta Polack,* häradsskrifvaredotter. F. 15 apr. 1758, student i Åbo 1780, prestvigd 1782, tjenstgjorde sedan i Jääskis och Lappvesi, kapellan i Lappvesi 1790, pastor 1792, prost 1797, assessor consistorii 1801. Död 13 dec. 1810.

Gift 1792 med företrädarens enka *Helena Kristina Langell,* som dog 3 maj 1815. Barn: *Wilhelm,* pastor i Rautus.

Vice pastor.

Jakob Alexander Stråhlman, vice pastor under annextiden 1813—1820, blef pastor.

Kyrkoherdar.

Jakob Alexander Stråhlman, son till revisionslandtmätaren, kollegii assessorn *Jakob Stråhlman* och *Eva Elisabet Frondell.* Född 22 apr. 1782, tjenstf. lärare vid folkskolan i Willmanstrand 20 okt. 1810, prestvigd 29 maj 1805, kretsskollärare i Fredrikshamn 21 dec. 1805, i Kex-

holm 3 mars 1809, vice pastor i Lappvesi 17 febr. 1813, pastor i Mola 5 maj 1819, pastor i Lappvesi 24 juni 1820, prost 20 maj 1826, tjenstf. kontraktsprost 1830, ordinarie 1843. Död 18 juni 1846.

Gift med *Katarina Sattler*, dotter till ledamoten i regeringskonseljen, kollegii rådet *Karl Adolf Sattler* och *Sofia Kristina Couper*. Barn: 1 *Karl Jakob*, rådman i Wiborg. 2 *Sofia*, gift 1859 med borgmästaren i Willmanstrand, kollegii assessorn *Ernst Johan Åkerblom*. 3 *Emilia Katarina*, dog ogift 1865. 4 dotter, ogift. 5 *Alexander Bernhard*, pastor i Slawänka. 6 *Erik Johan*, student, dog såsom sinnessvag.

Dr *Gabriel Wilhelm Hougberg*, pastorsson från Lovisa, f. 18 mars 1797, rysk språklärare i Lovisa 8 jan. 1822, doktor i Kiel 8 sept. 1824, prestvigd 18 okt. 1828, pastor i Joutseno 8 jan. 1840, prost 1846, pastor här 29 dec. 1847, kontraktsprost 1858.

Gift med *Gustava Margareta Kemmer*, f. 22 jan. 1814, dotter till råd- och handelsmannen *Anders Kemmer* och *Margareta Gustava Laurén*.

Kapellaner.

Matthias Andreæ 1593—1603.

Michael Bartholdi 1614, 1618.

Ericus Martini 1635—1639.

Laurentius Laurentii 1650, var 1679 död.

Laurentius Påsa (Pose) 1680, var år 1697 död.

Simon Bromerus 1697.

Magnus Hielmman 1699—1708, var år 1708 död.

Gift med *Brita Fabritius*. Barn: *Magnus*, konstapel, gift med *Brita Mollerus* från Iisalmi.

Peter Asicanus 1708—1710, blef kapellan i S:t Michel 1711.

Georg Nigræus, kapellan här 1722, blef vice pastor 1731 och sedan pastor.

Gustaf Lindblad 1731—1737, blef pastor vid Savolaks regimente 1737 och sedan pastor i Sulkava.

Anders Langell, kapellan 1738, blef pastor 1750.

Gustaf Bergstein 1750—1772, blef pastor i Pyttis.

Johan Michael Warell, kapellan här 6 sept. 1773. Död 29 april 1776.

Axel Julius Ithimæus, son till dragonen *Johan Karl Ithimæus* och *Margar. Dorothea Voult,* f. i Jääskis 1741, student 1760, prestvigd 1761, kapellan i Lappvesi 26 jan. 1778, vice pastor 1785. Död 11 aug. 1789.

Gift 23 aug. 1763 med *Anna Elisab. Nordberg,* dotter till löjtnanten vid karelska dragonregim. *Johan Nordberg* och *Brita Eleonora Aminoff.* Barn: *Brigitta Eleonora,* f. 1769, dog ogift 1808.

Sven Wilhelm Löfberg, kapellan här 1790, blef pastor.

Karl Gustaf Taulerus, son till pastorn i Tavastkyro *Arvid Johansson Taulerus* och *Katarina Lundbäck.* Slägten härstammar från Taulaniemi hemman i Ruovesi soken (se *Geneal. Sursilliana* p. 241). Född 1758, prestvigd i Åbo 4 juni 1783, tjenstgjorde sedan i Fredrikshamn, Rautjärvi, Lappvesi, kapellan här 1793, vice pastor 1798. Död 8 juni 1818.

Gift 1793 med *Maria Nybäck,* dotter till ordningsdomaren, titulärrådet *Johan Nybäck.* Barn: 1 *Karl Gustaf,* f. 1800, tjensteman vid tullverket. 2 *Katarina Wilhelmina,* f. 1808, gift med rådmannen i Willmanstrand *And. Elfvengren.* 3 *Helena Amalia,* f. 1811, gift med proviantmästaren, titulärrådet *A. Brotherus.* 4 *Maria Alexandra,* f. 1813, ogift. De öfriga barnen dogo unga.

Gustaf Lilius, pastorsson från Jääskis, f. 7 febr. 1782, prestvigd i Petersburg 30 apr. 1803, tjenstgjorde sedan i Jääskis, Lappvesi och Taipalsaari, kapellan i Lappvesi 28 apr. 1819, vice pastor 1822. Död 5 okt. 1833.

Gift med *Karolina Kristina Sallmén,* som dog 5 aug. 1836 och var dotter till kronolänsmannen *Joakim Henr. Sallmén* och *Kristina Elisab. Hæggroth.* Barn: 1 *Sofia,* f. 2 juli 1821. 2 *Gustaf,* kronofogde, gift. 3 *Wilhelm,* häradsskrifvare. 4 *Karl,* farmaceut.

Peter *Hanén,* bondson från Kerimäki, f. 24 aug. 1800,

prestvigd 14 dec. 1822, tjenstgjorde sedan i Orimattila, Mäntsälä och Kerimäki, vice pastor 1832, kapellan i Lappvesi 1 maj 1837. Död 6 okt. 1865.

Gift med *Beata Maria Maconi*, pastorsdotter från Kerimäki. Barn: *Peter Anders Nicolai Emil*, f. 1837, jurist.

Johan Georg Hofström, f. i S:t Michel 10 febr. 1803, prestvigd 5 sept 1827, tjenstgjorde sedan i Hankasalmi, Jyväskylä, Petäjävesi, Jämsä, Korpilaks och Kangasniemi, kapellan i Haukivuori 6 mars 1839, vice pastor samma år, 2 kapellan i S:t Michel 1 apr. 1846, kapellan här 1866.

Gift med *Maria Gustava Lindroos*. Barn: 1 *Maria Sofia*, f. 1830. 2 *Johan Ferdinand*, f. 1832. 3 *Alexandra Olivia*, f. 1834. 4 *Natalia Josefina*, f. 1836. 5 *Karl Viktor*, f. 1839. 6 *Maria Lovisa*, f. 1845.

LAPPVESI kapell.

Enligt traditionen skall i Kauskila by af Lappvesi soken funnits en kapellkyrka eller ett bönehus *Lappveden kappeli*, om hvilken likväl inga upplysningar numera stå att inhemtas. Endast kyrkans grundstenar skola ännu vara synliga. Se *Borgå Tidn.* 1842 n:o 88.

LAUKAS.

Laukas, som i gamla handlingar stundom kallas *Pernasaari*, bildade ett kapell till Rautalampi, innan det blef ett skildt pastorat. Enligt *Palmskölds* underrättelser om några kyrkor och församlingar i Finland togos till Laukas kapellgäll uti Sääksmäki härad 34 af de bästa bönder i Jämssä soken. Se *W. G. Lagi Handlingar och uppsatser* V. 130. Ehuru *Ericus Marci* bland pastorer underskrifvit Upsala mötes beslut, tyckes han likvisst egentligen varit kapellan. Erici efterträdare *Thomas* kallade sig kyrkoprest i Laukas kapellgäll af Rautalampi soken, men benämndes år 1629 kyrkoherde, från hvilken tid församlingen jemväl hade en annan tjenstgörande prest och således kan betraktas såsom ett eget pastorat. Tidtals fanns under 18: seklet i Laukas anställd en sokenadjunkt, såsom tredje tjenstgörande prest.

Kyrkoherdar.

Thomas Andreæ var här kapellan förut, men kallas 1629 kyrkoherde. Han blef blind och var år 1634 död. Hans son hette *David.*

Henricus Georgii, pastor i Laukas kapellgäll och præpositus 1630—1656. Erhöll år 1652 sina rester till kronan efterskänkte, såsom synes af följande skrifvelse.

Grefve Brahe till Wisingsborg etc.

Eftersom kyrkoherden ifrån Laukas kapellgäll och Sääksmäki härad hr *Hindrich* hafver låtit oss klageligen föredraga, huruledes han genom oår och missväxt samt andra motgångar är råkad uti stor fattigdom och kronans rest, eftersom fogden Matts Larssons räkning och lagläsaren Per Thomassons bevis det utvisar, neml. till fyratioåtta dal. 28 öre silfvermynt, på åtskillige de framfarna åren, hvilken rest han beklagar sig för berörde sin stora fattigdom skull icke kunna betala, ödmjukeligen bedjandes om förskoning och tillgift derpå, hvarföre hafve vi hans olägenhet härutinnan såvida ansett och uppå hans kongl. maj:ts vägnar och nådiga behag för ofvantalte orsaker honom berörde 48 dl. 28 öre rest tillgifvit, att han derföre af fogden blifver omolesterad. Här alla som vederbör hafva sig att efterrätta. Datum Stockholm den 20 sept. 1652.

Per Brahe.

Henrik, som år 1656 var död, var gift med *Agneta Larsdotter* och hade barnen: 1 *Anna.* 2 *Karin* gift med krigspresten *Laurentius Pauli.*

Michael Thomæ 1662.

Jacobus Georgii Raicchæus, kapellan i Hollola 1649, pastor här 1665—1682.

Gift med *Margareta Johansdotter.* Barn: *Brita,* gift med kapellanen i Asikkala *Arvid Bjur.*

Aaron Fabritius 1684—1687.

Erik Jordani Peuronius, kapellan i Nastola 1665, pastor i Orimattila 1686, pastor här 1691—1694.

Gift 1:o med *Sofia* och 2:o med *Lisbeta.*

Paulus Jemsonius, pastorsson från Jämsä, kapellan i Hirvensalmi 1693, pastor här 1695—1710.

Gift med *Margareta Arvidsdotter Rothovius.* Bern: *Arvid,* adjunkt hos sin fader.

Johan Sinius, son till fogden i Kajana *Isaak Hansson* och född på Siniluotohemman i Salo soken, hvaraf namnet är taget. Kapellan i Iisalmi 1688, pastor här 1713—1728.

Gift med *Anna Henriksdotter Corte,* borgmästaredotter från Brahestad. Barn: 1 *Helena,* gift med kapellanen i Iisalmi *Johan Gummerus.* 2 *Henrik,* notarie i Brahestad. 3 *Anna,* gift med pastorn i Kajana *Johan Antilius.* 4 *Johan,* f. 1689, död 1760, borgare i Uleåborg. 5 *Gabriel,* f. 1706, råd- och handelsman i Uleåborg. 6 *Elisabet,* gift med pastorn i Kangasniemi *Peter Hoffrén.* 7 *Magdalena,* gift med fadrens efterträdare. 8 *Margareta,* gift med korporalen *Lång.*

Karl Tuderus, kallas i *Geneal. Sursill.* (p. 232) *Matthias,* var förut kapellan i Kangasniemi, pastor här 1729. Död 25 mars 1745.

Gift med *Magdalena Sinius,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Johan,* fadrens efterträdare. 2 *Karl,* pastorsadjunkt. 3 *Jacob,* kapellan i Saarijärvi. 4 *Gabriel,* handlande i Borgå. 5 *Henrik,* handlande i Jakobstad. 6 *Anna,* gift med kapellanen i Laukas *Karl Limatius.* 7 *Daniel.* 8 *Fredrik,* f. 1727, råd- och handelsman i Uleåborg. 9 *Peter.*

Johan Tuderus, företrädarens son, tjenstf. kapellan här 1739, pastor 12 mars 1746, prost 26 apr. 1777. Under hans tid uppkom Wasa läns prosteri år 1777 och Johan Tuderus blef den förste kontraktsprost 7 juni 1777. Död 1785, men lefde länge efter sin död i ett välsignadt minne hos sina fordna åhörare.

Gift med *Anna Sofia Boisman,* som dog 26 nov. 1797. Af deras många barn nämnas här: 1 *Karl Henrik,* prestvigd 24 febr. 1767. 2 *Daniel,* kapellan här. 3 dotter, gift med löjtnanten *Gabr. Löfman* 4 dotter, gift med fadrens efterträdare.

Johan Borgstedt, prestvigd 20 apr. 1760, sokenadjunkt i Jyväskylä 14 juli 1763, kapellan i Laukas 8 dec. 1779, pastor 4 apr. 1787, tjenstf. kontraktsprost 1792, ordinarie d:o 14 jan. 1795. Död 6 juni 1802. Författat en beskrifning om forsar och strömmar inom Laukas soken. Se *Åbo Tidning,* 1782 n:o 11.

Gift med företrädarens dotter. Barn: 1 *Maria Kristina,* f. 1770, död 1847, var gift med kaptenen *Karl Kristian Rosenbröijer,* som dog 1832. 2 dotter, gift med ingenören *Boisman.*

Arvid Adolf Arvidsson, son till skomakaremästaren i Björneborg *Arvid Werre.* Slägten härstammar från Dalarne i Sverige, der den äldste kände stamfadren *Gustaf* var bonde i Nyåker och stupade i slaget vid Storkyro 1714. Dennes son var förenämnde Arvid Werre, hvars son Arvid Adolf antog tillnamnet *Arvidsson.* Född 14 febr. 1762 i Björneborg, prestvigd 23 sept. 1784 till extraordin. bataljonspredikant vid major Brobergs värfvade squadron af karelska lätta dragonregimentet, kapellan i Padasjoki 1788, vice pastor 1797, pastor här 12 dec. 1804, prost 23 jan. 1813. Död 23 mars 1828.

Gift med *Anna Katarina Molin,* kapellansdotter från Padasjoki, född 22 mars 1768. Barn: I *Charlotta Adolfina,* f. 1789, död 27 juni 1835, 45 år gammal. Var gift med kaptenen *Georg Magnus von Fieandt,* f. 1777. Deras barn: 1 *Konstantin,* f. 1820, possessionat. 2 *Robert Mauritz,* f. 1821, magister 1847, lärare vid landtbruksinstitutet på Mustiala, gift med *Olga Karolina Stormbom.* Deras barn: *a) Hjalmar Alarik,* f. 1851 och *b) Ines Johanna,* f. 1854. 3 *Adolfina Sofia,* f. 1823. 4 *Mathilda Fredrika,* död 1843, 18 år gammal. 5 *Augusta,* f. 1827. 6 *Otto Wiking,* f. 1829. II *Adolf Ivar,* kallades i dopet *Adolf Johan,* men ändrade sedermera sjelf sitt dopnamn till *Adolf Ivar,* f. 7 aug. 1791, student 1810, magister 1819, förvist från universitetet flyttade han till Stockholm och anställdes vid kongl. bibliotheket, kongl. bibliothekarie i Stockholm 27 mars 1843, ordens historiograf 1844. Död under en resa till Finland i Wi-

borg 21 juni 1858. Gift 1824 med *Johanna Karolina Armfelt,* f. 1795, dotter till kaptenlöjtnanten friherre *Fredr. Armfelt.* Deras barn: 1 *Hugo Ivar,* f. 1825, juris utr. kand. 2 *Torsten Adolf,* f. 1827, löjtnant vid flottan. 3 *Alfhild Johanna,* f. 1829, gift med kammarskrifvaren *L. A. Fris.* 4 *Sigrid Aura,* f. 1833, gift med notarien *G. Hegardt.* III *Karl Magnus,* f. 1792, student 1810, död 1812. IV *Amalia Lovisa,* som dog 1832, var gift med kaptenen *K. Otto Meurman.* V *Sofia Gustava,* gift med kapellanen i Jockas *Gust. Adolf Aschan.* VI *Sten Sture,* f. 1806, student 1822, magister 1832, kopist i senatens prokurators expedition, död 23 maj 1843, ogift.

Emanuel Waldén, f. i Akkas 2 sept. 1769, prestvigd 2 apr. 1795, tjenstgjorde sedan i Askola, Borgå och Orimattila, kapellan i Karstula 14 apr. 1798, vice pastor 1807, kapellan i Hauho 11 jan. 1811, kapellan i Lampis 4 nov. 1818, pastor här 4 aug. 1830. Död 31 dec. 1838.

Gift 1:o med *Anna Elisabet Streng,* kapellansdotter från Borgå och 2:o med *Maria Margareta Winter,* dotter till landtmäteridirektören *Jakob Fredrik Winter* och *Hedvig Dorothea Ursin,* och enka efter löjtnanten vid Tavasthus regimente *Georg Anders Kihlström.* Barn af 1 giftet: I *Viktor Emanuel,* f. 21 maj 1799, ägodelningsrätts ordförande. 2 *Florina Theresia,* f. 28 maj 1804, gift med kapellanen i Korpilaks *Fredr. Grahn.* 3 *Elis Ferdinand,* f. 22 febr. 1806, tulldistriktchef. 4 *Emilia,* f. 10 febr. 1809. Af senare giftet: 5 *Augusta,* f. 4 dec. 1812, död ogift 1847. 6 *Rosina,* f. 18 maj 1814, gift med pastorn i Ruskeala *And. Joh. Kiljander.* 7 *Josefina,* f. 12 sept. 1816, gift 1:o med handlanden *Jak. Joh. Othman* i Borgå, och skild från honom 2:o med skolrektorn i Torneå *August Rob. Ahlberg.*

Karl Isaak Wallenius, pastorsson från Mäntsälä, f. 9 dec. 1782, prestvigd 10 maj 1810, tjenstgjorde sedan i Jämsä, Lampis, Nurmijärwi och Luopiois, vice pastor 1817, kapellan i Hauho 6 sept. 1820, pastor i Nurmijärwi 5 juni 1824, pastor i Laukas 11 aug. 1841. Död 17 maj 1866.

Gift 1825 med *Maria Sofia Nycander,* enka efter löjt-

nanten och coopvaerdiekaptenen *Anders August Fabritius,* och dotter till fortifikationskamrern *Gustaf Fredr. Nycander* och *Anna Maria Nyberg* (död 20 nov. 1841). Barn: 1 *Isak Alexis,* f. 12 juni 1826, kapellan i Uguniemi. 2 *Ida Maria Lovisa,* f. 5 nov. 1827. 3 *Josefina Fredrika,* f. 9 aug. 1829, gift med stabskaptenen *Berndt Rob. Fredrik Lönnblad.* 4 *Flora Theresia,* f. 1830, död 1841.

Anders Gustaf Indrén, f. 3 aug. 1815, prestvigd 15 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Lojo och på Tykö bruk, kapellan i Hammarland och Eckerö 12 sept. 1849, vice pastor 1853, andra kapellan i Åbo, pastor här 1867.

Kapellaner.

Ericus Marci 1593—1605, kallas kyrkoprest i Laukas, blef gripen bland den upproriske hopen i Nystelä by af Padasjoki soken och förd till Åbo slott. Se *Grönblads Handlingar om klubbekriget* 1 H. p. 61 och 62.

Thomas Andreæ, kapellan 1606—1620, kallar sig år 1606 kyrkoherde i Rautalampi, men var ännu åren 1608—1611 kapellan i Laukas kapell. Blef sedan pastor i Laukas.

Laurentius nämnes år 1630 såsom kapellan i Laukas och tjenstgjorde här länge, åtminstone till år 1648. Gift med *Lisbetta Thomasdotter.*

Isaacus Stephani Svanstrupe, pastorsson från Jämsä, 1662—1694, gift med *Agneta.*

Jacob Peuronius.

Henrik Palilius, student i Åbo 1700, kapellan här 7 nov. 1702—1750. Förestod under krigsåren 1720—1723 pastoralvården i Jämsä.

Gift 1:o med *Agneta* och 2:o med *Maria Sofia.*

Henrik Palilius 1735—1750. Död 20 juni 1750. Om han är samma man som den föregående eller möjligen hans son, kan här ej afgöras.

Gift 1735 med *Anna Helena Sturm.*

Karl Limatius, prestvigd 9 sept. 1738, kapellan här

26 juli 1746 under Palilii ålderdomssvaghet. Död 21 febr. 1779.

Gift med *Anna Tuderus,* pastorsdotter, som dog 1779. Barn: 1 *Karl Fredrik,* student 1769. 2 *Johan,* f. 1759, student 1779. 3 *Anna Elisabet,* gift med kapellanen *O. R. Bökman.*

Johan Borgstedt, var förut sokenadjunkt i Jyväskylä, kapellan här 8 dec. 1779, blef pastor 1787.

Mag. *Otto Reinhold Bökman,* magister 1763, kollega i Borgå 21 mars 1767, prestvigd 19 dec. 1770, extraordin. bataljonspredikant, sokenadjunkt i Jyväskylä 1780, i Laukas 1787, kapellan i Laukas 1 mars 1788, vice pastor 20 mars samma år. Död 5 okt. 1792.

Gift med *Anna Elisabet Limatius,* kapellansdotter. Barn: 1 *Karl Otto,* f. 13 febr. 1775, kapellan i Artsjö. 2 *Gustaf Adolf,* f. 10 okt. 1776. 3 *Josef Johan,* f. 23 nov. 1777, trumslagare. 4 *Eva Lovisa,* f. 30 juni 1779. 5 *Anna Lucina,* f. 2 nov. 1781. 6 *Maria Elisabet,* f. 18 mars 1785. 7 *Henrika Albertina,* f. 30 juli 1786. 8 *Karolina Johanna,* f. 21 juli 1788. 9 *Kasper Magnus,* f. 15 juli 1791.

Abraham Nordman, kapellan 14 jan. 1795. Död 15 juli 1796.

Gift med *Johanna Juliana Alander,* kapellansdotter från Wiitasaari.

Daniel Tuderus, pastorsson, blef först hofrätts auskultant, tog sedan prestexamen 21 apr. 1790 och blef sokenadjunkt i Laukas 4 aug. 1790, predikant vid Rautalampi bataljon 31 juli 1796, kapellan i Laukas 26 juli 1797. Död 26 mars 1803.

Gift med *Eva Elisabet Belitz,* som efter Tuderi död trädde i nytt gifte med vice häradsh. *Bergström.*

Karl Gustaf Dahlström, f. 1762, prestvigd 15 maj 1783, tjenstgjorde sedan i Lampis, Padasjoki och St Michel, blef extraordin. bataljonspredikant vid Tavastehus infanteriregimente 1789, förrättade under samma års kampagne regimentspastors tjensten och var kommenderad på skärgårds flottan, gjorde år 1790 tjenst som bataljons-

predikant, blef kapellan i Helsingfors 13 mars 1793, vice pastor 1803, kapellan i Laukas 18 apr. 1804. Död 22 febr. 1822.

Gift med *Ingrid Cheilan,* som dog 8 nov. 1825 barnlös och var enka efter kapellanen i Asikkala *A. Laurell.*

Erik Johan Flinkman, f. 25 mars 1782, prestvigd 12 maj 1807, tjenstgjorde sedan i Hauho och Tuulois, kapellan i Karstula 4 dec. 1822, kapellan här 1826. Död 11 maj 1830.

Gift 1:o . . . 2:o med *Maria Helena,* f. 28 aug. 1800. Hon trädde i nytt gifte med pastorn i Luumäki *Thomas Nerwin.*

Karl Fredrik Norring, f. i Kärkölä 8 sept. 1783 (1784), prestvigd 27 okt. 1808, tjenstgjorde sedan i Elimä, Artsjö och Strömfors, kapellan i Luumäki 8 sept. 1819, vice pastor 1830, kapellan i Laukas 10 aug. 1831. Död 16 mars 1841.

Gift 1811 med *Margareta Elisabet Backman,* kapellansdotter från Elimä. Barn: 1 *Ester.* 2 *Charlotta.*

Henrik August Lindeberg, fanjunkareson från Rantasalmi, f. 10 mars 1807, prestvigd 22 juni 1831, tjenstgjorde sedan i Borgå, Lappträsk, Kymene, Gustaf Adolfs soken, vice pastor 11 juli 1840, kapellan i Tuulois 7 okt. 1840, kapellan här 11 okt. 1843. Död 27 aug. 1849.

Frans Ferdinand Flinkman, f. i Hauho 14 okt. 1812, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Lampis, Hollola och Hirwensalmi, vice pastor 1845, kapellan i Borgnäs 9 aug. 1848, kapellan i Laukas 14 aug. 1850. Död 15 apr. 1866.

Gift 1:o med *Mathilda Hyrckstedt,* f. 1821, 2:o med *Gustava Karolina Hyrckstedt,* f. 1830, död 29 okt. 1859 och 3:o med *Lovisa Neclair,* som dog 8 dec. 1861. Barn: 1 *Fanny Fatima,* f. 1843. 2 *Suleima Theodolinda,* f. 1844. 3 *Olga Alexandra,* f. 1850. 4 *Hugo Ferdinand Saladin,* f. 1851.

Matthias Putkonen, bondson från Putikko by i Kerimäki soken, f. 4 mars 1822, prestvigd 13 maj 1848, tjenst-

gjorde sedan i Jaakimvaara, kapellan i Tuusby 14 nov. 1855, vice pastor 1860, kapellan i Laukas 1867, men dog 26 febr. 1868, utan att tillträda.

Gift med *Klara Wilhelmina Claudelin,* f. 2 febr. 1823, död 13 maj 1868. Barn: 1 *Johan Eusebius,* f. 17 juni 1849, elev vid missionsskolan. 2 *Klara Josefina,* f. 26 juni 1853. 3 *Vivia Peninna,* f. 4 okt. 1855. 4 *Matthias Eliel,* f. 15 apr. 1858. 5 *Gottlieb Haniel,* f. 12 maj 1860.

Sokenadjunkter.

Johan Tuderus, sokenadjunkt 1734, tjenstf. kapellan 1739, pastor 1746.

Mag. *Otto Reinhold Bökman,* sokenadjunkt 1787, blef kapellan 1788.

Daniel Tuderus, sokenadjunkt 4 aug. 1790, blef kapellan i Laukas 1797.

LAWANSAARI.

Lawansaari (Löfskär) utö, belägen 70 verst från fasta landet, lyder under Björkö pastorat och har ett eget predikohus, deri presterne från Björkö två gånger om året förrätta gudstjenst och besörja om den öfriga själavården. Såväl Lavansaari som Stor- och Lill *Tytters* hörde förut till Kakkis kapell, men Seiskari deremot till Björkö pastorat. Genom kejserl. reskript af 17 jan. 1817 lades Lawansaari under Björkö, dit Seiskari utö, som jemväl har eget predikohus, redan förut hörde.

LEIWONMÄKI.

Den 8 apr. 1772 lemnade domkapitlet *Leiwonmäki* byamän tillstånd att hos sig uppföra ett bönehus och inrätta en begrafningsplats. Bönehuset blef år 1775 färdigt, men någon predikant blef der icke anställd, utan skulle presterskapet i moderförsamlingen besörja om gudstjensten i bönehuset. Imellertid uppkom Joutsa kapell år 1784, hvars förste kapellan *Thomas Neovius* ålades att bosätta sig i Leiwonmäki och betjena detta bönehus och Joutsa

kapell med gudstjenst, hvilket han ock gjorde från år 1789 till 1798, då han från Leiwonmäki flyttade till sitt nya boställe i Joutsa. Derefter hafva presterne vid moderkyrkan i Gustaf Adolfs soken och Joutsa kapell bestridt den presterliga tjenstgöringen i Leiwonmäki. Den 16 mars 1850 erhöll Leiwonmäki kapellrättighet och genom kejserl. bref af 2 maj 1851 lemnades kapellet tillstånd att antaga en egen prest.

Kapellaner.

Johan Gustaf Lönnblad, f. 1 dec. 1817, prestvigd 13 maj 1848, tjenstgjorde sedan i Laukas och Saarijärwi, kapellan här 28 apr. 1852. Död 29 maj samma år, utan att hinna tillträda.

Paul Urbin, kapellan här 13 apr. 1853, blef kapellan i Jämsä 1865.

Karl Fredrik Bastman, f. 13 sept. 1828, prestvigd 17 dec. 1856, tjenstgjorde sedan i Puumala, kapellan här 1 maj 1866.

Gift med *Amanda Alexandra Ekelund*, kapellansdotter från Puumala.

LEPPÄLAKS.

Vid regleringen af riksgränsen emellan Ryssland och Sverige efter Nystadska freden afsöndrades *Leppälaks* bönehusgäll från Pelgjärwi församling, dit det derintill hört, och lades under Ruskeala, som förut var kapell under Kides, men då gjordes till ett eget pastorat. Någon skild predikant har dock i Leppälaks aldrig funnits, utan hafva moderkyrkopresterne i Pelgjärwi under äldre och i Ruskeala under senare tider förrättat här gudstjenst. Enligt kejserl. reskriptet af 20 jan. 1830 skall predikohuset i Leppälaks indragas och ett annat uppföras i Soanlaks by, hvilket dock ännu icke gått i fullbordan.

BIDRAG

till

KÄNNEDOM AF

FINLANDS NATUR OCH FOLK,

utgifna

af

Finska Vetenskaps-Societeten.

Fjortonde Häftet.

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-sällskapets tryckeri, 1869.

Företedt: *L. Heimbürger.*

HERDAMINNE

för

fordna **WIBORGS** och nuvarande **BORGÅ** stift.

Af

Matthias Akiander.

II Delen.

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-sällskapets tryckeri, 1869.

Förord.

I företalet till I Delen har jag redogjort för de tryckta och otryckta källor, derifrån notiserna till närvarande arbete blifvit hemtade. De tryckta hafva ock, med undantag af Tidningarna, blifvit citerade, hvaremot anteckningarne ur arkivsamlingar och enskilta meddelanden lemnats oanförda, emedan otaliga namn och siffror blifvit tagna från lösa blad och akter, som saknat rubriker. De ur tidningar och otryckta källor hemtade upplysningar hafva så ofta korsat hvarandra och varit så motsägande, att de omöjligen kunnat öfverallt med nödig kritik begagnas, hvarföre jag befarar, att åtskilliga oriktiga uppgifter influtit i texten, hvilka för framtida forskare återstå att rättas. — I genealogiska detaljer hafva endast barn, som för mig varit kända, blifvit anförda: någon fullständighet i denna del har jag ej varit i stånd att åstadkomma. Der åter notiserna varit mera rikhaltiga, har jag varit mera utförlig i utredningen af slägtförhållandena. Nu kunna väl begge delarne af den erfarenhetssats att „alii peccant in defectu, alii in excessu", lämpas på detta arbete; jag hoppas dock, att den utförligare delen lättare vinner ursäkt än den bristfälliga.

Sist beder jag den benägne läsaren, att på behöriga ställen i texten införa de rättelser och tillägg, som i arbetets slut finnas angifna.

M. A.

LEPPÄVIRTA.

Leppävirta församling bildades af Kuopio vidsträckta kyrksoken år 1639, då hit tillförordnades en egen pastor, hvilken året derpå af landshöfdingen i Wiborg försågs med ett pastorsbol, såsom synes af denna urkund:

Erik Gyllenstjerna till Nynäs, Årås m. m., landshöfding i Karelen öfver Wiborg och Nyslott med dess underliggande samt Kymmenegårds län.

Gör härmed veterligt, att eftersom hennes kongl. maj:t, min allernådigste utkorade drottning och arffurstinna haffver af den christeliga nitälskan hennes kongl. maj:t drager om dess trogne undersåtares förkofring, angående såväl deras andeliga som timmeliga välfärd, låtit den konungsliga resolution skriftligen gifva, att medan detta Karelen är ett vidt begripet land och finnas alltför få kyrkor på några orter, derigenom alltså icke litet tillfälle gifves till gudstjenstens nederliggande, så att de som äro långvägade ganska sällan eller ock icke en gång årligen kunna komma till kyrkan, hvarföre ock godtfunnet är, att hvar som sådana soknar finnas för stora att vara, att de då hellre förskiljas uti två eller flere församlingar, eftersom gället kan vara stort och vidlyftigt till, alltså och emedan man tillika med hans vördighet, höglärde hr biskopen mag. *Gabriel Melartopæus* och consistorialibus den disposition fattat och gjort hafver, att Kuopio soken skall blifva i tu delad, i synnerhet för de Leppävirta boers trägne anhållande, som hafva varit härintill något fjerran aflägsne från Kuopio fordna moderkyrka, eftersom consistorialium nästförlidne den 4 juni gifna kollationsbref förmäler, dermed hederlige och vällärde dom. *Matthias Henrici* tillförordnas att blifva pastor uti Leppävirta

nyss upprättade kyrkogäll; hvarföre och på det han må hafva visst tillhåll och särskildt prestbol att bo uppå, ty vill man på häröfver för detta undfångna konungsliga gifna ordre förmedelst det på hennes kongl. maj:ts nådiga behag unna och efterlåta d:no Matthiæ Henrici till pastorat efternämnde ödeshemman, som äro Nyra jord under fyra, Sutela under tre och Mattila under två skattmarker, alla tillhopa nio sk:mr, eftersom befallningsmannen David Henderssons inrymningssedel och lagläsarens deröfver gifna tings ranrakningsbevis, dat. den 30 juni 1639 det således vara i sanning, hvilka tre mantal honom äro färdigt efterlåtna, alldenstund mantalen uti hans gäll äro eljest för ringa. Och på det han dess bättre sig ernära och sin tjenst utan suckan göra må, förbjudas arfvingarne till samma berörde hemman, att de häremot intet mehn och intrång göra, utan låta sådant för krono och icke för skatte obehindradt njuta och besitta, eftersom de i många år öde legat och således förfallit hafva i skattevrak. Och hvad ägor derunder legat och af ålder tillydt hafva, skola lagläsaren och fogden vara förpliktade att tillhjelpa, det sådant utan någon lösen igen hemkallas, eljest ock låta derpå åtnjuta samma vilkor och immunitet som andra väl funderade pastorater eller prestastånd pläga gaudera. Och att sådan konungslig benådning ej må onyttigt användas, skall dom. Matthias vara förtänkt sig både i lärdom och lefverne ställa alldeles som capitularium gifna kollationsbref förmår, som ock styrka, råda och förmana sina åhörare, att de ju förr ju hellre hålla på att förfärdiga sin kyrka, der som gudstjensten kunde förrättas, och der sådant försummas, måtte de underkastas det straff som lag förmår. Här alla detta angår hafva sig att efterrätta. Actum Kuopio länsmansgård den 26 januari 1640.

Erich Gyllenstjerna.

Kyrkoherdar.

Matthias Henrici Montanus den förste pastor här genom kollationsbref af 4 juni 1639 och ända till år 1676.

Barn: 1 *Ingeborg.* 2 *Anna,* gift med pastorn i Kristina *Mich. Savander.* 3 *Kasper,* kapellan här.

Klemens Bartholdi Bosphorus (Oxman) var förut kapellan här, pastor 1677. Var år 1703 död.

Gift med *Brita Henriksdotter Bruus.* Barn: 1 *Anna.* 2 *Bertill.* 3 *Margareta.*

Under Bosphori ålderdom var *Erik Wirilander* hans vice pastor 1697—1702 och dog 1702. Han var gift med *Katarina Hastadius.*

Ivar Argillander 1703—1713, var förut tredje kapellan i Wiborg.

Gift med *Maria Lackman,* som dog 1732.

Johan Kyander 1723—1735, blef pastor i Tohmajärvi 1735.

Abraham Winquist, kapellan i Pelgjärvi 1733, pastor här 1735. Död 20 febr. 1742.

Gift 1:o 1736 med *Maria Argillander,* pastorsdotter från Kuopio och 2:o med *Marg. Ristelius,* som sedan trädde i nytt gifte med *E. Foenander,* pastor i Janakkala.

Mag. *Johan David Alopæus,* pastorsson från Wiborg, f. 20 juni 1711, student i Åbo 1730, magister 1738, prestvigd i Borgå 10 jan. 1739, vice pastor samma dag, pastor vid stadsförsamlingen i Fredrikshamn 8 okt. 1740, pastor i Leppävirta 31 aug. 1743, prost 1747, kontraktsprost 23 juli 1755. Död 8 mars 1767. Se *Borgå gymnasii historia* p. 343 och 465.

Gift 1:o med rådman *Jak. Johan Tesches* dotter från Helsingfors och 2:o med kyrkoherden Joh. Sipelii enka *Maria Anderssen,* som dog 28 juli 1792 och var dotter till kapten *Kristofer Anderssen.* Barn: 1 *Magnus Jakob,* biskop i Borgå. 2 dotter, gift med pastorn i Jorois *Elias Paldanius.*

Mag. *Gustaf Fredrik Aurenius,* pastorsson från Kesälaks, magister 1754, rektor vid pädagogin i Lovisa 18 febr. 1754, vid trivialskolan 1760, pastor här 13 febr. 1769, prestvigd 8 mars 1769, prost 1776.

År 1789 insände Aurenius till konsistorii pröfning ett

projekt till ett så kalladt *firmum* (det tyska Firmelung), att nyttjas vid skriftskolans slut. Derhos förmälte han, att sedan *samfundet pro fide et christianismo* yttrat sin farhåga deröfver, att hvad firmum angår, det torde draga sinnen blott till det yttre och således allt stanna i skenhelighet, hade väl denna anmärkning, såsom kommande från sjelfva kärnan af ståndet, i början försatt prosten i villrådighet och oro; dock hade han sedermera genom sin erfarenhet i 20 år blifvit fulleligen öfvertygad om motsatsen. Af projektet till detta firmum synes, att Aurenius i sin församling infört den så kallade konfirmationen. I fjorton dagars tid varade hans skriftskola och om lördagen på andra veckan, såsnart bön blifvit hållen, trädde han för altaret och höll ett tal för de församlade skriftbarnen i närvaro af församlingen, bestående sannolikt af personer, hvilka dagen derpå skulle begå Herrans heliga nattvard. I detta tal påminte han skriftbarnen, att de nu voro ställde inför Gud, i hans församlings närvaro, för att ingå förbund med Honom, att de öfverträdt sitt döpelseförbund och ingått förbund med den orena anden, att förbundet med Gud således måste förnyas. Allt detta utförde han vidlyftigt med några vackra, men många föga passande uttryck. Derefter anställde han ett förhör med skriftbarnen och efter förhöret höll han återigen ett tal, hvilket han kallade sjelfva *firmum*. Detta var åter en ny predikan med några vackra förmaningar till ett christligt och dygdigt sinnelag och uppförande, men med flere alldeles otjenliga vändningar. Han framställde nu till alla barnen hvarjehanda frågor, dem de måste besvara med ja. Han föreställde sig dem alla såsom grofva syndare och de måste tillstå, att de voro sådana, att de hade förbannelsens brännmärke i sina bröst, att de kände en olidelig pina och plåga deröfver, att de afsvärja sitt gamla syndasäkerhets förbund med den orena anden, med flere dylika besynnerligheter. Sedan de svarat ja till alla dessa frågor, tillgaf och förlät han dem deras döpelseförbunds öfverträdelse, alla deras barn- och ungdomssynder och förnyade nådeförbundet emellan dem och deras Gud, och förnyade ock sjelfva förbun-

dets tecken, det dyra korstecknet, i allas deras anleten och bröst, och med detta korstecken gjorde han dem delaktiga af alla de nådes- och salighets rikedomar, som i Guds ord, såsom en himlaskatt, inneslutne och förvarade äro. Vidare förnyade han ock Frälsarens dyra namn uppå dem och sade, att han gaf dem ett nytt namn och gjorde dem, såsom Herrans smorda till ett utvaldt slägte, till andeliga konungar, trolofvade dem ock åt en man, åt Guds son, till brudar, gaf dem ock nu offentligen tillstånd, att såsom himmelska bröllopsgäster (förut voro de brudar, nu blott gäster vid bröllopet!) få inställa sig följande dagen vid Jesu välsignade nådebord, och lemnade dem denna förmaning af Höga Visan 5: 1: *äter, mina käre, och dricker, mina vänner, och varder druckne,* heter det nu af eder blodsbrudgummes mun till eder.

Som kyrkolagens 1 kap. 7 § och 2 kap. 14 § förbjuda sjelftagna bruk och alla af godtycko gjorda förändringar uti församlingens vedertagna ceremonier, beslöt konsistorium, att förehålla prosten Aurenius hans otjenliga uttryck i den af honom på eget bevåg och konsistorium oåtspordt införda och redan länge nyttjade ceremonin, som han kallar *firmum*. Den publika examen kunde han bibehålla, men utan alla korstecken och andra ceremonier.

Aurenius, som dog 21 sept. 1797, var gift 1758 med *Beata Nylander,* biskopsdotter, död 6 aug. 1797. Barn: 1 *Johanna Elisabet,* f. 10 aug. 1759, gift 1779 med kommissionslandtmätaren *Karl Wallgren.* 2 *Wendla Juliana,* som var f. 1775 och dog 21 maj 1847, var gift med kronofogden i Lill-Savolaks, fältkamrern *Bror Ulrik Hasselblatt,* som dog 1810. Deras son *Bror Ulrik* var häradshöfding i Kexholms domsaga, gift 1839 med *Rosalia Blond. Adelaide Krogius,* pastorsdotter (se nedan).

Gabriel Tuderus, pastorsson från Jorois, f. 1754, student 1774, prestvigd 4 jan. 1777, extraordin. bataljonspredikant 1781, regimentspastor vid Savolaks fotjägare 30 mars 1787, pastor här 1800, prost 30 apr. 1803. Död 1 mars 1805.

Gift 1:o 1783 med sin kusin *Maria Molander*, pastorsdotter från Ilomants och 2:o 1796 med den förras syster *Magdalena Molander*, som dog 8 juni 1810. Barn: **A** *Maria Elisabet*, f. 1784, gift med majoren *Henrik Magnus von Wright* [1]). Barn: I *Magnus*, f. 13 juni 1805, lärare i teckningskonsten vid universitetet, död 5 juli 1868. Gift med *Kristina Sofia Sallmén*, f. 12 juli 1813. Barn: 1 *Kristina Elisabet*, f. 25 febr. 1838. 2 *Maria Wilhelmina*, f. 25 juni 1839. 3 *Hulda Sofia*, f. 1841. 4 *Evert Magnus*, f. 2 sept. 1844. 5 *Ernst Wilhelm*, f. 9 jan. 1848. 6 *Hilda Augusta*, f. 13 mars 1852. 7 *Elin Mathilda*, f. 4 okt. 1857. II *Sofia Wilhelmina*. f. 16 dec. 1807. III *Wilhelm*, f. 5 apr. 1810, skicklig djur- och fogelmålare. IV *Fredrik*, f. 20 febr. 1811. V *Julius*, uppsyningsman vid Taipale. **B** *Johan Wilhelm*, f. 29 sept. 1786, magister 1805, fältsekreter. i Sverige, död 1810. **C** *Agatha Sofia*, f. 1789, död 7 febr. 1834, gift med landsfiskalen i Karelen *Jakob Falck*. Barn: I *Augusta Wilhelmina* och II *Maria Helena*, tvillingar, födde 16 aug. 1814. III *Bogislaus Emil Paul*, f. 6 okt. 1815. IV *Karolina Sofia*, f. 20 aug. 1818. V *Selma Lovisa*, f. 20 dec. 1821. VI *Gustaf*, f. 31 okt. 1825. **D** *Fredrika Wilhelmina*, f. 1791, gift med kapellanen här *Matth. Antell*. **E** *Magnus Gabriel*, f. 23 okt. 1797. **F** *Klas August*, f. 14 febr. 1800, student 1817, vice häradshöfding, registrator i banken, död 2 juli 1836, ogift. **G** *Karolina*, ogift.

Dr *Gabriel Krogius*, pastorsson från Rautalampi, f. 26 apr. 1770, prestvigd 20 sept. 1791, magister 22 juni 1792, extraordin. bataljonspredikant vid Tavastehus läns linieregimente 30 juni samma år, bataljonspredikant vid Savolaks infanteriregimente 27 maj 1796, regimentspastor vid samma regimente 8 sept. 1800, pastor i Leppävirta 20 okt. 1806. Medelst förmaningar till allmogen bibehöll Krogius ordning och lugn inom soken under kriget, så att folket ej deltog

---

[1]) *H. M. Wright* var son till kaptenen *Jonas Mauritz Wright*, hvars fader *Henrik Wright* var son till *Georg Wright*, som från Skottland kom till Narva. Sonen *Henrik*, f. i Narva 19 jan. 1685, var öfverste och dog i Borgnäs kapell 6 febr. 1766. Gift med *Sofia Hallenius*.

i kriget, utan skötte endast sina göromål. Till belöning derföre och till bevis på hans kejserl. maj:ts välvilja erhöll han på grefve Buxhoevdens rekommendation ett guldkors att bäras i guldked om halsen 5 aug. 1808. Prost 1811, theologie doktor 1830. Död 3 sept. 1830.

Gift 1:o 1792 med *Kristina Katarina Eckman,* pastorsdotter från Lempälä, död 1806, och 2:o 1809 med *Beata Maria Winter,* f. 1788, pastorsdotter från Puumala. Barn: 1 *Lars Gabriel,* f. 3 dec. 1793, häradshöfding i Kymene, gift 1825 med *Amalia Maria Lovisa von Numers,* f. 1807. 2 *Katarina Fredrika,* gift 1821 med advokatfiskalen i Wasa hofrätt *Johan Fredrik Gottsman.* 3 *Edvard,* f. 16 apr. 1810, student 1827, blef kämnersrätts ordförande. 4 *Rosalia Blondina Adelaide,* gift 1839 med häradshöfdingen *Bror Wilhelm Hasselblatt.* 5 *Georg,* kapellan i Luumäki.

Mag. *Fredrik Rönnbäck,* kapellansson från Tavastkyro, f. i Karkku 14 juli 1786, tjenstf. kollega superior vid Åbo kathedralskola 1814—1815, magister 1815, lärare i svenska språket vid gymnasium och kretsskolan i Wiborg 28 juni 1815, prestvigd 17 dec. 1823, pastor i Pyttis 25 febr. 1829, prost 1830, pastor 12 aug. 1833. Död 21 sept. 1836.

Gift med *Mathilda Charlotta Mattheiszen,* sjökaptensdotter från Helsingfors. Barn: sonen, född 7 maj 1834, blef sjöman.

Lars Tallgren, korporalsson, f. i Pielavesi 1 nov. 1771, flyttade 1786 till Wasa i afsigt att der blifva handelsbetjent, ändrade sedan denna sin föresats och lät inskrifva sig i Gamla Karleby pädagogi, bivistade derefter trivialskolan i Uleåborg och blef 1795 student i Åbo, prestvigd 16 dec. 1796, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, Kesälaks och Thusby, kapellan å sistnämnde ställe 28 juli 1806, kapellan i Liljendahl 28 mars 1810, vice pastor 1814, pastor i Leppävirta 3 febr. 1840. Död 8 okt. 1841.

Gift med *Brita Helena Schoultz,* löjtnantsdotter från Sibbo, f. 17 sept. 1787. Barn: 1 *August,* f. 12 apr. 1809, kapten, död 5 febr. 1850. 2 *Karl,* f. 25 mars 1811. 3 *Flora,* f. 16 jan. 1813. 4 *Laura,* f. 14 mars 1815, gift med

pastorn i Orimattila *Johan Granholm*. 5 *Urania*, f. 4 juni 1817. 6 *Amanda*, f. 27 juli 1819. 7 *Lars*, f. 13 febr. 1822. 8 *Nestor*, f. 13 sept. 1824, student 1841, magister 1850, arkitekt, ogift. 9 *Eulalia*, f. 12 febr. 1827.

Mag. *Daniel Fredrik Walle*, son till kronofogden, assessorn *Daniel Walle* och *Johanna Magdalena Gylling*, f. i Lappträsk 21 jan. 1802, student 1819, magister 1827, lärare vid kadetkorpsen i Fredrikshamn 17 aug. 1827, prestvigd 20 dec. 1834, tjenstf. pastor vid korpsen 1 aug. 1837, pastor här 3 jan. 1844, prost 1847. Död 7 jan. 1867.

Gift 1838 med *Selma Augusta Alleen*, f. 18 juli 1814. Barn: 1 *Daniel Axel*, f. 3 maj 1839, magister 1864, kollega i Joensuu. 2 *Johanna Augusta*, f. 9 apr. 1840, gift med provincialläkaren *Kurt Wilhelm Envald*, f. 24 mars 1832. 3 *Karl Fredrik*, f. 21 okt. 1841, magister 1864, medicine doktor. 4 *Alexander Gustaf*, f. 10 apr. 1843. 5 *Nils August*, f. 7 mars 1844, död. 6 *Selma Ingeborg*, f. 26 febr. 1845. 7 *Sofia Elisabet*, f. 2 apr. 1846, gift med predikanten i Strömsdals bruk *Frans Niklas Lackström*. 8 *Hilda Emilia Wilhelmina*, f. 27 juni 1847. 9 *Agnes*, f. 15 juli 1848, gift med kommissionslandtmätaren *Erik Ferdinand Rosberg*, hvilken förut var gift med klockaren *Anders Lundsons* dotter *Amanda Lundson*, död 1859. 10 *Georg Wilhelm*, f. 5 aug. 1853. 11 *Alma Klementina*, f. 6 sept. 1854. 12 *Johan*, f. 18 maj 1858.

Gustaf Adolf Saxbäck, f. 18 sept. 1805, prestvigd 3 juni 1828, sokenadjunkt i Nyby 16 mars 1831, kapellan i Hattula 2 maj 1832, pastor i Karlö 31 dec. 1838, prost 1852, pastor i Hyrynsalmi 28 nov. 1857, pastor här 17 juni 1868.

Kapellaner.

Klemens Bartholdi Bosphorus 1651—1677, blef pastor loci.

Kasper Matthiæ Montanus 1676—1690.

Johan Canuti Ursinus 1693—1712.

Johan Montan, var här kapellan redan under företrädarens lifstid 1709. Död 1741.

Gift med *Katarina Poppius,* pastorsdotter från Jokkas. Barn: 1 *Kasper.* 2 *Kristofer.* 3 *Henrik,* kapellan i Jorois. 4 *Elisabet.* 5 *Margareta,* gift med fadrens efterträdare. 6 *Katarina.* 7 *Johan,* kapellan i Sulkava.

Henrik Ekström, prestvigd 26 jan. 1739, kapellan här 15 febr. 1744. Död 28 sept. 1752.

Gift med *Margareta Montan.*

Henrik Reinhold Stenroth, kapellan här 27 apr. 1754, blef pastor i Ilomants 1772.

Henrik Johan Andersin, student 1750, prestvigd 9 juni 1757, tjenstf. vice pastor i Mörskom 1769, erhöll vice pastors titel 1771, kapellan här 7 nov. 1772. Död 14 nov. 1806.

Gift med *Kristina Prudentia Costian.* Barn: sonen *Enoch Adolf,* f. 1765, student 1785, och tvenne döttrar.

Matthias Antell, f. 1767, prestvigd 28 jan. 1793, vice pastor 18 maj 1796, stadskapellan i Kuopio 5 okt. 1796, kapellan här 28 okt. 1807. Besvärades af melankoli och dog 13 aug. 1823.

Gift med *Fredrika Wilhelmina Tuderus,* pastorsdotter. Barn: *Matthias Wilhelm,* f. 18 sept. 1812, student 1831.

Peter Fredrik Wacklin, f. i Kexholm 15 jan. 1788, rysk språklärare i Helsingfors 14 aug. 1813, erhöll fullmakt å kapellanstjensten här 11 aug. 1824, men afhände sig lifvet 17 dec. 1825.

Johan Erik Beyrath, son till borgaren och målaren i Kristinestad *Johan Birath* [1]) f. 12 dec. 1780, prestvigd 9 maj 1805, tjenstgjorde sedan i Iisalmi och Hankasalmi, residens- och fånghuspredikant i Heinola 6 sept. 1815, vice pastor 1822, kapellan här 16 maj 1827. Död 1 nov. 1867.

Gift 1811 med *Helena Katarina Wialén,* f. 25 nov. 1787, kapellansdotter från Karttula, som dog 2 aug. 1861.

---

[1]) Denna slägt härstammar från Pommern, derifrån en Beyrath efter Pommerska kriget 1763 kom till Stockholm och blef någon taffeltäckare eller dylikt vid kongliga hofvet. Dennes son *Johan* blef målare och borgare i Kristinestad och kallade sig *Birath,* hvilket hans son Johan Erik åter ändrade till *Beyrath.*

Barn: I *Klas Gustaf,* pastor vid estnisk-lettiska militärförsamlingen i Helsingfors. II *Elisabet,* f. 14 maj 1816, gift 1843 med löjtnanten *Nils Bernhard Pehrmand,* som var f. 8 okt. 1801 och första gången 1828 gift med *Sofia Wilhelmina Collan,* f. 1807, dotter till kapten *Johan Wilhelm Collan* och *Beata Katarina Jung.* Barn af 1 giftet: 1 *Karl Gustaf,* f. 3 juni 1829, länebokhållare i Kuopio. 2 *Ida Augusta,* f. 12 okt 1832. 3 *Hilma Sofia,* f. 3 apr. 1834, gift med vice häradshöfd. *Emil Envald.* 4 *Wiliam Achates,* f. 14 juli 1836, forstmästare. 5 *Mathilda Charlotta,* f. 6 okt. 1838. 6 *Hjalmar Bernhard,* f. 26 juni 1840, löjtnant. Af 2:dra giftet: 7 *Nadeshda Helena,* f. 14 jan. 1844. 8 *Emil Johan,* f. 28 jan. 1845. 9 *Elin Bernhardina Elisabet,* f. 23 febr. 1846. 10 *Klas Rudolf,* f. 21 juni 1848. Fadren Pehrmand dog 5 juli 1855. III *Johan Ernst,* kapellan i Kuopio. IV *Hanna,* f. 23 okt. 1830, gift med kapellansadjunkten *Johan Kristofer Öhquist,* men dog 6 apr. 1855. Öhquist blef sedan adjunkt hos pastorn i Slawänka *Avenarius* och derefter pastor i Duderhof och är nu pastor vid finska församlingen i Petersburg. Gifte sig 2:o med *Maria Olga Avenarius,* brordotter till förenämnde Avenarius. Beyraths öfriga barn dogo unga.

Efraim Adrian Mandellöf, f. 11 juni 1819, prestvigd 14 juni 1843, tjenstgjorde sedan i Ikalis, Kankaanpää, Karkku, predikant i Soini, kapellan här 1868.

LIBELITS.

Sålänge Karelen var under ryskt välde, bildade *Libelits (Liperi)* ett kapell till Ilomants, men blef efter Stolbowa freden tidigare en luthersk församling än Ilomants, ehuru man ej känner någon äldre prest der än *Georgius Georgii,* hvilken skall hafva bott vid Kurkelansalmi, der pastoratets äng sedermera låg. Han lät uppbygga den första kyrkan nära till Konttilansalmi åmynning, hvilken kyrka dock af ryssarne uppbrändes. Icke långt från den förra uppfördes sedermera år 1669 en ny kyrka på Putilas gård. — Då riksrådet och amiralen *Herman Klasson Fleming* den

26 mars 1651 upphöjdes till friherre, erhöll han Libelits till sitt friherrskap (se Kuopio Tidning 1856 n:o 3). — Uti biskop *P. Brommii* cirkulär af 28 apr. 1669 anföres: „härvid ville dom. frater Possenius i synnerhet ifra emot Kuhasalo och Kompero begrafningsplatser, som icke äro långt ifrån kyrkan och om hvilka man icke veta kan, om sjelfspillingar eller af andra mördade på sådane rum nedstoppade varda såsom svin eller hundvalpar utan christeliga ceremonier".

Kyrkoherdar.

Georgius Georgii 1630—1645. Pastor *Georgii* ansökning hos generalguvernören grefve Brahe förtjenar att här intagas [1]).

Högvälborne, storgunstige herre och grefve!

Eder grefliga nåde skall min ödmjuka och tropliktiga tjenst bevisas medan jag lefver. Och kan eder grefliga nåde ödmjukligen och underdånligen ej oförmäldt låta min alltsom ringaste lägenhet och occasion uti Libelis in finibus Rutheniæ. Hvarföre är min ganska ödmjuka bön och begäran till eder grefliga nåde, att jag alltsom fattigaste prestman kunde få en annan tjenligare lägenhet der i Libelis, benämnd Lamminiemi by, som är den bästa lägenhet till att fundera Christi församling, såsom också desse efterskrifne byar, hvilka af salig mag. *Nicolao Magni,* episcopo Wiburg. äro deputerade under den ny planterade finska församlingen Libelis, som äro: 1 Tuusniemi by, Wekkelaks by, Wuotijärvi, Siikajärvi och Lopoila, af d:no *Gabriele*, pastore Copioniemensi. 2 Oravasalo af d:no *Georgio Petri* [2]), såsom också Hammarlaksby. 3 Pielisjärvi är också designeradt under Libelis. Der äro 15 flumina och forsar och mitt lif är som på en nålsudd, när jag skall visitera och besöka dem. Sådan periculosissima occasio finnes icke i hela Sveriges rike. Hvarföre är min ödmjuka och un-

---

[1]) Finnes förut tryckt i *F. W. Pippings Afhandling* om deputaten p. 18 och *Kuopio Tidning* 1856 n:o 3.

[2]) Pastor i Kides.

derdåniga bön och begäran, att eder grefliga nåde täckes denna min ringa supplikats taga i ett gunstigt audiens och mig ett nådigt svar häruppå meddela. Sådant varder Gud allsmäktig eder grefliga nåde rikeligen belönandes, under hvilkens milde protektion jag eder grefliga nåde samt allt det eder grefl. nåde kärt är ödmjukligen befaller. Datum Kexholm den 10 mars 1638. Eder grefliga nådes alltid

ödmjuke och underdånige tjenare i ordet
Gregorius Georgii, Wiburgensis.

Laurentius Henrici Bergh 1650—1670. Under hans tid uppbrände ryssarne församlingens kyrka. Förmedelst en i soken bosatt rysses förtroende slapp han sjelf på flykten och begaf sig till Wiborg, der han sedan uppehöll sig i tre års tid, sålänge det dåvarande ryska kriget påstod. Han lät uppbygga en kyrka i Kaavi omkring 1670.

Samuel var här först kapellan och blef sedan pastor.

Henricus Thomæ Sundius 1681—1695, var en nitisk prest och förstörde många offerställen.

Zacharias Sidensnör 1700—1711, kapellan i Sakkula, pastor här efter Sundius. Bedref flitigt katechismi lära och ville af kapellanen i Kaavi Mårten Kiljander taga pastoralvården, men kunde icke för de starka förbindelser, som Kiljander gjort med kyrkoherden Sundius.

Gift med *Katarina Reuter.* Barn: 1 *Samuel,* kronolänsman, död 29 mars 1745, gift med *Katarina Toliander,* som dog 1738. 2 *Zacharias.* 3 *Henrik.* 4 *Karl,* tullnär i Pielis. 5 *Johan.* 6 *Efraim,* bonde, död 1789, gift med *Johanna Mertain.* 7 *Andreas.* 8 *Margareta.* 9 *Katarina.*

Georg Dannenberg, var förut konsistorii notarie i Narva, erhöll pastoratet sålunda, att han medelst gifte med Sidensnöres enka försörjde sterbhuset. Blef af ett ryskt ströfparti år 1713 tillika med aflidne kapellanen G. Schyttenii son Henrik förd till fångenskap i Kexholm och qvarhölls i Ryssland, der han under tiden betjenade åtskilliga lutherska församlingar ändatill Nystadska freden 1721, då han

fick återvända till Libelits, der han sedan tjenstgjorde till år 1724, då han dog.

Gift med *Katarina Reuter.* Barn: *Anna,* f. 10 apr. 1712.

Anders Possenius, f. i Rantasalmi, prestvigd 1700, kapellan här 1712, pastor under Dannenbergs fångenskap genom kommendanten i Kexholm Inglits fullmakt af 1715 och grefve Apraksins d:o af 6 juni 1717. Efter Dannenbergs återkomst vidtog han sin kapellansbefattning, men blef efter hans död genom konglig fullmakt af 13 febr. 1725 ånyo pastor här. Död 5 febr. 1740.

Under ofredstiden sökte Possenius på allt sätt försvara Libelits soken och hos höga öfverheten bevaka dess bästa, men det oaktadt blef församlingen af grefve Apraksins moisnik (мызникъ) *Johan Groth,* som var en ogudaktig best, nästan i grund utblottad och ruinerad medelst mångahanda svåra och odrägliga utlagor.

Gift med *Brita Trana,* löjtnantsdotter. Barn: *Peter,* fadrens efterträdare.

Peter Possenius, f. 15 maj 1702, student i Åbo 1727, sedan i Upsala, prestvigd 4 apr. 1739, pastor här 25 juni 1741. Död 23 sept. 1764.

Gift 1738 med *Elisabet Fabritius,* f. 1708, kapellansdotter från Kaavi, död 19 febr. 1776. Af deras 10 barn, 4 söner och 6 döttrar, öfverlefde 3 söner och 1 dotter fadren. **A** *Anders,* f. 21 okt. 1738, blef magister och dog 1782. **B** *Peter,* f. 29 nov. 1740, kapellan här. **C** *Kristina Sofia,* f. 11 juni 1745, död 2 aug. 1807, gift 1764 med kronofogden *Gabriel Josefsson Wallenius,* som var kapellansson från Tottjärvi kapell och f. 22 nov. 1725, student i Åbo 1744, i Greifsvald 1746, auskultant i Åbo hofrätt 1747, tjenstf. borgmästare i Nystad 1751—1753, förestod karelska domsagan 1753—1759, kronofogde i Karelens norra fögderi 10 juli 1759. Död 15 nov. 1808. Barn: I *Katarina Elisabet,* f. 17 apr. 1765, gift 1:o 1782 med pastorn i Kides *Herman Wegelius* och 2:o med kollegii assessorn *Gabriel Fabritius* (se Kides). II *Josef,* f. 9 juli 1766, kanslist vid kammar-

kollegium, utnämndes till kronofogde, men dog 1800, gift med *Helena Katarina Lyra,* f. 1771, kapellansdotter från Kiuruvesi. Barn: 1 *Kristina Sofia,* f. 27 okt. 1791, dog ogift 1821. 2 *Maria Katarina,* f. 24 juli 1793, gift 1816 med kronolänsmannen *Isaak Benedikt Strömmer,* f. 14 apr. 1786. De hade 8 barn, af hvilka endast dottern *Henriette Benedikta* lefver. 3 *Gabriel* och 4 *Fredrika* tvillingar, födde 19 sept. 1796, af dem dog Gabriel 1798, men systern Fredrika blef 1820 gift med kapellanen i Kihtelysvaara *Nils Aschan.* III *Fredrika,* f. 5 juli 1768, gift 1784 med vice häradsh. i Wesilaks, assessorn *David Wegelius.* Deras barn: 1 *David.* 2 *Gabriel.* 3 *Margareta* och 4 *Fredrika.* IV *Sofia,* f. 2 maj 1770, död 1792, gift 1791 med löjtnanten *Karl Segercrantz.* V *Peter,* f. 10 sept. 1773, pastor i Tohmajärvi. VI *Gabriel,* f. 16 apr. 1776, kronofogde i Karelen, kollegii assessor, död 2 nov. 1819, gift 1807 med sin äldste brors enka *Helena Katarina Lyra.* Af deras 3 barn dogo tvenne söner unga, och dottren *Henriette,* f. 19 aug. 1814, död 31 maj 1842, var gift 1:o 1833 med vice landtmätaren *Josef Theodor Mollin,* som var f. 1803, och efter vunnen skilsmessa från honom, 2:o med vice landtmätaren *Karl Wilhelm Forss.* Barn af 1 giftet: 1 *Richard.* 2 *Alfrid* och 3 *Elvina,* och af 2 giftet tvillingarne 4 *Karl* och 5 *Henriette.* VII *Erik,* f. 4 maj 1779, landshöfding i Åbo län 1822—1828, president i Åbo hofrätt 16 maj 1832, adlad den 20 nov. 1832, kallade han sig *Wallensköld.* Död 18 okt. 1846. Gift 1827 med *Vivika Eleonora Lagerborg,* f. 1790, enka efter generalmajoren *Heribert Konrad Reutersköld.* Barn: *Adolf Waldemar Wallensköld,* f. 30 maj 1828, expeditionssekreterare vid statssekretariatet, statsråd, gift 1853 med *Emilie Charlotte Boije,* hofrådsdotter, f. 1830. VIII *Maria,* f. 26 okt. 1783, gift 1804 med kaptenen vid karelska jägare, sedermera landshöfdingen i Kymenegårds och S:t Michels län *Abraham Joakim Molander,* adlad *Nordenheim.* **D** *Klemens,* f. 30 aug. 1746, student 1762, fänrik, död 26 apr. 1821, ogift.

Mag. *Gabriel Melartopæus,* son till kronofogden i Sääks-

mäki härad *Gabriel Melartopæus,* f. 27 maj 1721, magister 1745, konrektor i Helsingfors 28 nov. 1747, rektor 29 mars 1760, pastor här 30 aug. 1768. Död 24 sept. 1771.

Gift 1:o med *Hedvig* .... 2:o med *Kristina Katarina Löfman,* f. 25 jan. 1734, död 1795. Barn: I *Fredrik Melart,* f. 26 dec. 1756, student i Åbo 1775, vice häradshöfding, bodde i Patsonvaara by af Tohmajärvi soken, död 1833, gift med *Anna Kristina Boisman,* som år 1829 mördades af en vansinnig karl. Af deras 7 barn dogo tvenne i barndomen, de öfriga voro: 1 *Fredrik,* f. 27 jan 1791, student i Åbo och sedan extra tjensteman på flere orter. 2 *Anna Sofia,* f. 1793, ogift. 3 *Johan,* f. 31 mars 1795, tjente vid marmorbrottet i Ruskeala. 4 *Fredrika Wilhelmina,* f. 1802, ogift. 5 *Gabriel Wilhelm,* f. 13 febr. (3 jan.) 1812, dog som utnämnd kapellan i Taipalsaari 2 okt. 1865. II *Gabriel,* f. 1758, landsfiskal, död 1821, ogift. III *Karl Gustaf,* f. 1760, student 1777, pastorsadjunkt i Kuopio, död 1803, gift med *Virginia Regina Forsberg.* Deras tvenne söner dogo unga. IV *Katarina Charlotta,* gift med landtmätaren *Sevon* och dog 1825. V *Johan,* f. 30 apr. 1767, kronolänsman i Pielis, gift med *Anna Kristina Lyra,* som dog 1833. Barn: *Fredrik,* ministerii adjunkt i Helsingfors. VI *Erik,* f. 26 aug. 1770, löjtnant, dog ogift. VII *Erika,* f. 1772, död 1778.

Mag. *Adolf Fredrik Stenfelt,* länsmansson från Rautalampi, student i Åbo 1764, prestvigd 24 febr. 1767, predikant vid Björneborgs regimente på Sveaborg, d:o vid enkedrottningens regimente, pastor i Libelits 13 apr. 1774. Under Stenfelts tid råkade Libelits församling i ett beklagansvärdt tillstånd genom presterskapets förhållande. Stenfelt var en häftig, öfvermodig och trätlysten menniska och kapellanen H. Alopæus en styfsint man. Stenfelts lynne var i samma mån häftigare ju mer han öfverlastade sig med starka drycker. Med anledning af den oenighet och bitterhet, som mellan kyrkoh. Stenfelt och vice past. H. Alopæus och dennes son adjunkten Henr. Alopæus uppkommit och till mycken förargelse för församlingen och

ståndet till vanära sig genom ryktet utbredt, förordnade domkapitlet domprosten Krogius att anställa visitation och närmare undersökning om förhållandet i församlingen, hvilket verkställdes den 1 och följande dagar i mars 1781. För slagsmål och fylleri blef Stenfelt af Wasa hofrätt den 13 nov. 1782 dömd förlustig sitt prestembete, hvilken dom af konungen stadfästades 6 juni 1783. Han dog 1784.

Gift med *Maria Malleen*, pastorsdotter från Jämsä, död 24 juni 1800. Barn: I *Maria*, som dog 3 maj 1833, 66 år gammal, var gift 1784 med häradshöfd. *Anders Henrik Wikman*. Deras barn: 1 *Kristina*, f. 18 sept. 1792. 2 *Katarina Sofia*, f. 26 dec. 1795. 3 *Gabriel Detlof*, f. 23 febr. 1806. II *Gustaf Adolf*, expeditionsfogde, död 1837, 64 år gammal, gift med *Fredrika Forstén*. Deras barn: 1 *Adolf Fredrik*, kronoläusman, gift med *Sofia Karolina Neovius*. Deras 4 barn: *a) Adolf Frithiof, b) Frans Fabian, c) Fanny Amalia, d) Fredrika Sofia*. 2 *Edvard*, studerande. 3 *Maria Charlotta*, gift med pastorn i Pielavesi *Anders Fabian Neovius*. III *Susanna Fredrika*, f. 1 juli 1777, död 7 dec. 1846, gift med theologie professorn *Jakob Bonsdorff*. IV *Bror Ivar*, f. 25 apr. 1781, filosofie kandidat 1805, död 1808.

Mag. *Henrik Montin*, var förut bataljonspredikant vid Åbo läns infanteriregimente, pastor här genom kongl. fullmakt, dat. Rom 28 jan. 1784, prost 1796. Montin var en gudaktig man och driftig, outtröttlig församlingslärare. Död 20 jan. 1801.

Gift med *Maria Katarina Grönberg*, f. 1773. Barn: *Jakob Gerhard*, f. 25 juli 1798.

Henrik Winter, f. 1752 (?), kapellansson från Kides, prestvigd 1775, kollega i Lovisa 19 apr. 1781, kollega i Kuopio 1787, pastor här 14 febr. 1805. Togs af generaladjutanten furst Dolgorukij till krigsfånge och affördes till Wiborg, der han afled 25 sept. 1808.

Gift med *Anna Pasanen*, f. 21 maj 1775, död 1810. De hade endast en dotter *Anna Henrika*, f. 1807, gift med kapellanen i Kontiolaks *Bengt Mårten Stenius*.

Nils Johan Perander, f. 21 mars 1763, prestvigd 30 sept. 1790, extraordin. bataljonspredikant vid finska artilleriregimentet 1794, bataljonspredikant vid Tavastehus regimente 16 juli 1801, pastor i Libelits 20 dec. 1810, prost 1817, kontraktsprost 1828. Död 6 febr. 1831.

Gift 1812 med *Gustava Charlotta Savenius,* f. 28 dec. 1794, kapellansdotter från Luopiois, död 20 jan. 1859. Barn: 1 *Maria Ulrika,* f. 7 febr. 1814, död 2 okt. 1858, gift 1841 med stadsläkaren i Wasa *Matth. Kristian Churberg.* 2 *Gustava Elisabet,* f. 29 juli 1815, gift med pastorn i Pieksämäki *Johan Fredr. Homén.* 3 *Nils Fredrik,* f. 9 nov. 1816, borgmästare i Kuopio 1847, död 9 apr. 1854, gift med *Emma Kristina Ehrström,* pastorsdotter från Petersburg. 4 *Henrik Gottlieb,* f. 29 jan. 1818, lektor i Kuopio, gift med *Johanna Sofia Nilsson,* dotter till majoren *Henr. Bogislaus Nilsson* och *Johanna Elisab. Floman,* kronofogdedotter. 5 *Margareta Charlotta,* f. 19 mars 1819, dog som lärarinna för flickskolan i Helsingfors. 6 *Karolina Amalia,* f. 20 okt. 1821, ogift. 7 *Johanna Magdalena,* f. 4 apr. 1823, dog ogift. 8 *Sofia Lovisa,* f. 27 dec. 1824. 9 *Eva Wilhelmina,* f. 29 jan. 1827, död 5 juli 1853, var gift med universitetsadjunkten, medicine doktorn *Erik Alexander Ingman.* Barn: *Eva.*

Dokt. *Anders Josef Europæus,* kapellansson från Parikkala, f. 21 nov. 1797, lärare i ryska och tyska språken vid kretsskolan i Nyslott 23 jan. 1822, magister 1823, öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 5 sept. 1825, prestvigd 20 juni 1829, pastor här 31 aug. 1832, kontraktsprost 1835, theologie doktor 27 maj 1857.

Gift 1:o 1834 med *Sofia Wilhelmina Boije,* f. 1814, död 7 juni 1836, dotter till majoren *Erik Boije* från Drecksby och *Johanna Kristina Nordensköld,* som dog 1835, och 2:o 1837 med *Selma Augusta Lampa,* f. 1814, död 12 maj 1852, dotter till rådmannen i Helsingfors *Johan Lampa* och *Lovisa Konstant. Weckman.* Barn: 1 *Anders Theodor,* f. 26 mars 1836. 2 *Josefina Lovisa,* f. 10 okt. 1838. 3 *Johan Reinhold,* f. 3 maj 1842. 4 *Natalia Wilhelmina,* f. 17 febr.

1844. 5 *Thekla Augusta,* f. 24 aug. 1845. 6 *Hilda Johanna,* f. 7 juni 1848. 7 *Alexandra Eleonora,* f. 16 juli 1849. 8 *Matthias Anselm,* f. 11 apr. 1852.

Kapellaner.

Samuel, blef pastor.

Georg H. Schyttenius 1670—1690.

Barn: 1 *Henrik,* pastor i Rautus. 2 *Anna,* som dog 1763, 93 år gammal, var gift med bonden *Henrik Hirvoin.*

Anders Possenius 1712—1715 och 1721—1725, blef pastor.

Matthias Pardanus 1716—1720, var förut i Rantasalmi, kapellan här med ryska senatorn grefve Mattvej Apraksins fullmakt. Död 1720.

Mårten Lång, pastorsson från Jorois, student 1703, predikant vid hospitalet i Wiborg, flyktade derifrån och blef kapellan i Libelits genom konsistorii fullmakt af år 1726. Erhöll för sin skröplighet och blindhet skull år 1740 till substitut *Henr. Alopæus,* hvilken året derpå blef kapellan i Kontiolaks. Död 1759.

Henrik Alopæus, pastorsson från Borgå, f. 17 mars 1712, var först företrädarens substitut, blef sedan kapellan i Kontiolaks och derefter under företrädarens lifstid ordinarie kapellan här 1743, emedan Lång af blindhet hindrades att sköta tjensten. Vice pastor 1768. För visad ohörsamhet emot pastorn och otillständighet i tjensten dömde hofrätten i Wasa 13 nov. 1782 Alopæus till suspension från tjensten på ett halft år. Död 30 aug. 1787.

Gift med *Gertrud Byström,* som var född 1713 och dog 28 mars 1786. Barn: I *Arvid,* f. 27 aug. 1740, sokenskolmästare i Libelits, gift 1:o med *Anna Schultz* och 2:o med *Anna Charlotta Otte.* Barn af 1 giftet: 1 *Maria Kristina,* f. 12 febr. 1767, och af 2 giftet: 2 *Albertina Kristina,* f. 2 okt. 1771. 3 *Anna Margareta,* f. 15 apr. 1774. 4 *Maria Magdalena,* f. 9 maj 1776. 5 *Henrik Gottlieb,* f. 17 apr. 1778. II *Adam,* f. 1744, student i Åbo 1765, landtbrukare och faktor för kronobränneriet, var riksdagsman 1789, 1792

och 1800. Död 7 juli 1815. III *Henrik,* f. 1745, kapellan i Kesälaks. En son och en dotter dogo unga.

Peter Possenius, pastorsson, f. 29 nov. 1740, student i Åbo 1762, prestvigd 9 maj 1770, sokenadjunkt i Kides 23 maj 1787, kapellan här 10 nov. 1789, vice pastor 1796. Död 29 sept. 1805.

Gift med *Katarina Margareta Kyander,* f. 1759, död 5 apr. 1824. Barn: I *Peter Adolf,* f. 11 juni 1778, student 1805, expeditionsfogde i Heinola, död 1837. II *Hedvig Elisabet,* f. 18 jan. 1781, gift med auditören, häradshöfdingen *Salomon Mollerus,* f. 1776. Barn: 1 *Antonia Elisabet,* f. 13 mars 1810. 2 *Gustaf Ludvig,* f. 9 febr. 1812. 3 *Emilia Sofia,* f. 17 juli 1814. 4 *Salomon,* f. 23 juli 1816. 5 *Emma Maria,* f. 19 juli 1820. 6 *Selina Lovisa,* f. 2 okt. 1822. III *Anton Klemens,* f. 17 juni 1785, vice häradshöfding, död 16 juni 1816. IV *Katarina Sofia,* f. 5 apr. 1791, död 1821, ogift. Tvenne söner dogo unga.

Stefan Björnholm, f. 8 okt. 1752, kapellan här 15 okt. 1806. Död 17 juli 1813.

Gift med *Eva Sofia Eriksdotter Invenius,* f. 18 mars 1764. Barn: 1 *Helena Sofia,* f. 2 juni 1799. 2 *Otto Fredrik,* f. 30 sept. 1800, student 1821, kommissionslandtmätare. 3 *Maria Lovisa,* f. 17 apr. 1802, gift med nämndemannen *Anders Johan Lappalain.* 4 *Karl Henrik,* f. 25 jan. 1810. 5 *Anders Athanasius,* f. 2 maj 1812. En son dog ung.

Johan Fredrik Kekoni, f. 11 dec. 1770, prestvigd 20 jan. 1796, tjenstgjorde sedan i Jämsä, kapellan i Kivijärvi 11 juni 1800, vice pastor 1813, kapellan här 4 jan. 1815. Död 2 nov. 1820.

Gift med *Anna Kristina Stenroth,* pastorsdotter från Ilomants och enka efter landtmätaren *Erik Johan Hammarin,* med hvilken hon hade 8 barn. Med Kekoni hade hon 13 barn: 1 *Anna Fredrika,* f. 17 mars 1802. 2 *Karl Fredrik,* f. 28 juni 1803, student 1823, landtmätare. 3 *Lars Johan,* f. 17 mars 1805, kapellan i Saarijärvi. 4 *Niklas Gabriel,* f. 11 okt. 1806. 5 *Gustaf Robert,* f. 14 apr. 1808,

kapellan i Eno. 6 *Kristian,* f. 1809, student 1830, död 1833. 7 *Hedvig Kristina,* f. 21 maj 1811. 8 *Maria Sofia,* f. 30 nov. 1812. 9 *Klas Magnus,* f. 30 dec. 1814. 10 *Lovisa Charlotta,* f. 22 nov. 1816. 11 *Eva Amalia,* f. 29 juli 1819. En son och en dotter dogo unga.

Anders Johan Kiljander, sågskrifvareson, f. 12 maj (augusti) 1765, prestvigd 3 aug. 1751, tjenstgjorde sedan i Aniala och Elimä, kapellan i Aniala 5 maj 1794, vice pastor 1799, kapellan i Liljendal 12 mars 1806, i Asikkala 3 maj 1809, kapellan här 9 jan. 1822. Död 19 juli 1836.

Gift med *Ester Sofia Gunnér,* f. i Borgå 26 febr 1768. Barn: 1 *Ester Sofia,* f. 18 dec. 1795, gift med kaptenen *Ström* i Asikkala. 2 *Anna Maria,* f. 6 juni 1797, gift med uppbördsskrifvaren *Anders David Alopæus,* f. 1785. Deras son *Anders Alexander,* f. 13 febr. 1830, kronobetjent. 3 *Hedvig Elisabet,* f. 18 febr. 1799, död 1834, ogift. 4 *Eva Kristina,* f. 26 juni 1801, gift med kapellanen i Orimattila *Sigfrid Sivén.* 5 *Johanna Regina,* f. 26 aug. 1803, gift med kapellanen i Kivijärvi *Anders Ruuth.* 6 *Karolina Wilhelmina,* f. 2 apr. 1808.

Johan Adolf Gröhn, kapellansson från Tuusniemi, f. 24 apr. 1786, prestvigd 27 nov. 1811, tjenstgjorde sedan i Tuusniemi, Heinävesi, förste kapellan i Rantasalmi 1828, vice pastor 1830, kapellan här 13 mars 1839.

Gift med *Lovisa Backman,* f. 1 febr. 1791. Barn: 1 *Agnes Hedvig Adolfina,* f. 25 maj 1818, ogift. 2 *Johan Julius,* f. 18 dec. 1819, kapellan i Pieksämäki. 3 *Edla Lovisa,* f. 23 dec. 1822, ogift. 4 *Fredrika Juliana,* f. 9 maj 1827, gift med handlanden *Iwan Kononow* i Joensuu.

LILJENDAL.

Generallöjtnanten baron *Karl Gustaf Armfelt,* som bodde på Liljendals öfversteboställe, lät regimentspastorn, som han underhöll hos sig, hvarje söndag förrätta gudstjenst i sitt hem, hvartill äfven nästgränsande byalag hade tillträde. Men då tilloppet af menniskor blef alltför stort och dessutom några olägenheter yppade sig, afsade Armfelt sig

vid allmän kyrkostämma 1731 att vidare låta i sitt hus hålla allmän gudstjenst och föreslog att gemensamt med de byalag, som ligga närmare till *Säfträsk (= Liljendal)* än till Perno, uppföra på den såkallade Krogbacken en kyrkostuga, der gudstjenst kunde förrättas. Härtill biföllo byamännen och satte förslaget i verkställighet, så att år 1740 ett bönehus blef färdigt. Presterskapet i Perno åtog sig att hvar tredje söndag betjena folket med gudstjenst i detta bönehus, hvilket fortfor till år 1791, då på kammarjunkaren, friherre *G. M. Armfelts* framställning, genom kongl. resolution af 22 dec. 1791 kapellrättighet beviljades, den andra kapellanen från Perno flyttades till Säfträsk och Justas kronohemman i Säfträsk by inlöstes till kapellansbol. Till Liljendal kapell höra följande byar: Liljendals öfversteboställe, Andersby, Drombom, Eskilom, Säfträsk med Wekum, Embom, Garpom, Hopom, Homansby och Mickelspiltom. Genom kongl. resolution af 22 dec. 1791 flyttades andra kapellanen vid moderkyrkan till Liljendal. Hvar nionde söndag hålles här finsk gudstjenst. Se *Hippings* Beskrifning öfver Perno soken p. 98 följ.

Kapellaner.

Johan Ingman, kapellansson från Askola, f. 24 juni 1759, student 1778, prestvigd 10 nov. 1783, kapellan i Gustaf Adolfs församling 1791, vice pastor 1792, kapellan här 4 sept. 1793. Död 12 apr. 1805.

Gift med *Margareta Elisabet Borgström,* f. 10 jan. 1773, död 20 apr. 1857. Barn: 1 *Anna Elisabet,* f. 22 sept. 1796. 2 *Karl,* f. 31 juli 1801, blef farmaceut. 3 *Matthias,* f. 17 febr. 1803, blef farmaceut. 4 *Johanna Erika,* f. 6 juni 1805.

Anders Johan Kiljander, kapellan här 12 mars 1806 blef kapellan i Asikkala 1809.

Lars Tallgren, kapellan här 28 mars 1810, blef pastor i Leppävirta 1840.

August Wilskman, f. i Saarijärvi 24 juni 1812, prestvigd 14 jan. 1837, tjenstgjorde sedan i Sysmä och Liljen-

dal tills han 16 dec. 1840 blef kapellan på sistnämnde stället, vice pastor 1845. Afsade sig tjensten 1863.

Gift med *Karolina Fredrika Lönnblad,* pastorsdotter från Saarijärvi. Barn: 1 *Augusta Wilhelmina,* f. 1840, död 1858. 2 *Otto August,* f. 23 juni 1843. 3 *Oskar Wilhelm,* f. 10 apr. 1847. 4 *Karl Gustaf Rudolf,* f. 16 dec. 1848. 5 *Maria Theresia,* f. 15 febr. 1853. 6 *Ida Mathilda,* f. 6 sept. 1855. 7 *Alfred Julius,* f. 6 febr. 1858. 8 *Hilda Karolina,* f. 20 jan. 1863.

Edvard Mennander, kapellansson från Savitaipale, f. 7 juni 1827, prestvigd 11 okt. 1851, tjenstgjorde sedan i Kivineb, Ruokolaks, Nykyrka, Helsinge och Asikkala, kapellan här 1865.

Gift med *Maria Fredrika Hornborg,* kapellansdotter från Nykyrka, f. 22 apr. 1828. Barn: 1 *Anders Edvard,* f. 23 mars 1859. 2 *Adolf Fredrik,* f. 1 juli 1861. 3 *Benedikt Benjamin,* f. 10 aug. 1863. 4 *Anna Kristina,* f. 14 okt. 1865.

LOVISA.

Åtskillige under och efter Willmanstrandska kriget från Fredrikshamn bortflyktade borgare fingo 26 juni 1745 tillstånd att nedsätta sig på *Degerby* rusthåll [1]), som kronan sedermera år 1750 inlöste af dess ägare, lektoren *Anders Kraftman* för 10,000 daler s:mt till anläggning af en ny stapelstad, hvars första namn Degerby förbyttes under konungens besök 1 juli 1752 till *Lovisa* efter hennes maj:t drottningens namn. I den nya staden uppkom då en egen församling, som först antog en stadspredikant eller kapellan och kort derefter dessutom en pastor, hvilken undfick Elimä, Aniala och Strömfors till annexer. Jemte det desse annexer skildes från Lovisa och förvandlades till egna pastorater, förordnades genom kejserligt reskript af 15 sept. 1863. att Lovisa stadsförsamling skall från 1 maj 1865 utgöra ett eget pastorat af 3 klassen, och pastorn ensam sköta om gudstjensten emot en lön af 160 tunnor spannmål och 1000

---

[1] *Degerby* rusthåll låg inom det fordna *Mertilaks* kapell af Pyttis soken.

mark hyresmedel för året, hvilket efter nuvarande kapellanens afgång går i verkställighet. I församlingen hålles hvar tredje söndag finsk gudstjenst.

Kyrkoherdar.

Dr *David Starck,* pastorsson från Jämsä, f. 14 maj 1710, student i Åbo 1729, magister 1735, moralium docens i Åbo 1736, matheseos lektor i Borgå 16 febr. 1742, pastor i Lovisa 17 jan. 1750, prestvigd 15 mars samma år, prost 1755, theologie doktor 14 okt. 1772. Död 31 jan. 1778. Han var en driftig pastor, ovanligt öm mot fattiga. Utgaf en kort såkallad Frågbok i christendomskunskap.

Gift med *Anna Nylander,* biskopsdotter, f. 13 febr. 1730, död 25 juni 1773. Af deras 11 barn öfverlefde endast följande sina föräldrar: 1 *Juliana,* f. 1758, gift 1776 med pastorn i Saarijärvi *Erik Johan Roschier.* 2 *David,* f. 30 nov. 1759, student 1776, blef hofpredikant och dog i Stockholm 1786. 3 *Daniel,* f. 22 mars 1762, student 1776, major, död 1816. 4 *Gabriel,* f. 2 febr. 1764, student 1782, provinsialläkare i Heinola, död 1806. 5 *Maria Magdalena,* f. 16 okt. 1766, gift 1:o med pastorn i Perno *Jakob Skogman* och 2:o med pastorn i Lovisa *Karl Ad. Hongberg.*

Mag. *Zacharias Cygnæus,* var förut pastor i Mäntyharju, pastor här 12 apr. 1780, blef domprost i Borgå 1791.

Mag. *Henrik Calonius,* pastorsson från Saarijärvi, f. 25 dec. 1735, student 1756, magister 1760, prestvigd 20 febr. 1760, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi och Helsingfors, erhöll, „i anseende till sina ogement quicka natursgåfvor och sin utmärkta skicklighet“, vice pastors karakter och heder 25 sept. 1764, kapellan i Lovisa 5 aug. 1768 och derjemte predikant för artilleriet, pastor i Kesälaks 14 maj 1777, pastor i Saarijärvi 20 mars 1779, prost 1781, kontraktsprost 1787, pastor i Lovisa 22 maj 1792. Död 24 okt. 1805 [1]).

---

[1]) Han testamenterade sin quarlåtenskap till sin systerdotter *Johanna Elisabet Carlsson* och brorson *Joh. Henrik Calonius,* hvilken sist blef tullförvaltare på Åland.

Karl Adolf Hougberg, son till häradshöfdingen i Karelen *Sven Abrah. Hougberg* och *Helena Sofia Thauvonius*, f. 5 febr. 1763, student 1784, prestvigd 25 febr. 1788, tjenstgjorde sedan i Borgå och Lappträsk, kapellan i Artsjö 18 nov. 1801, pastor i Lovisa 25 nov. 1809, prost 1811. Död 17 maj 1840.

Gift 1:o med *Justina Katarina Solitander*, dotter till skolrektorn *Pet. Solitander* i Lovisa, död 10 aug. 1809, och 2:o 1811 med *Maria Magdalena Starck*, pastorsdotter, död 19 dec. 1834. Hon var enka efter prosten Skogman i Perno. Barn af 1 giftet: 1 *Karl Peter*, f. 14 jan. 1792, midshipman, död 21 okt. 1847, ogift. 2 *Gabriel Wilhelm*, f. 18 mars 1797, pastor i Lappvesi. 3 *Adolf Leonhard*, f. 28 mars 1802, apothekare i Borgå, gift 1838 med *Emelie Johanna Maria Holm*, dotter till vicehäradshöfdingen *Johan Holm* och *Eva Amalia Krook*. 4 *Magnus Johan*, f. 21 sept. 1803, student 1817, apothekare i Torneå, död 24 febr. 1862. 5 *Sven Nils*, f. 23 nov. 1805, magister 1827, tjenstf. rektor för Borgå pädagogi 29 aug. 1827, prestvigd 7 juli 1832, tjenstgjorde sedan i Rautalampi och Lovisa, blef såsom sjuklig tjenstledig 1842 och dog 18 mars 1843. 6 *Frans Edvard*, f. 28 jan. 1808, död såsom student 1825.

Mag. *Gustaf Leonhard Stenbäck*, son till komministern *Gustaf Johansson Stenbäck* och *Sofia Maria Calonius*, f. 22 febr. 1809, tjenstf. kollega i Lovisa 1 febr. 1832, magister 1832, rektor vid trivialskolan i Lovisa 3 apr. 1833, d:o i Borgå 1841, prestvigd 4 juni 1842, pastor i Lovisa 1 okt. 1844, prost 1847. Död 14 maj 1861.

Gift 1837 med *Ulrika Elisabet Sucksdorff*, f. 3 okt. 1817, dotter till handlanden i Lovisa *Joakim Kristofer Sucksdorff* och *Eva Andriette Åkerberg*, läkaredotter. Barn: 1 *Matthias Gustaf Joakim*, f. 18 nov. 1837, stadsläkare i Fredrikshamn, gift med *Elin Sofia Amalia Arppe*. 2 *Karl Leonhard*, f. 19 sept. 1839, forstmästare, gift med *Mathilda Charlotta Majander*. 3 *Eva Sofia Elisabet*, f. 25 juli 1841, läraredupl ikant vid lägre elementarskolan i Lovisa. 4 *Josefina Cecilia*, f. 10 okt. 1843, gift med magistratssekre-

teraren i Lovisa *Otto Frithiof Gylling.* 5 *Lars Rudolf,* f. 30 juli 1847, farmaceut. 6 *Jakob Wäinö,* f. 17 april 1849, postsekreterare. 7 *Johan,* f. 6 sept. 1850. 8 *Anders Edvard,* f. 5 juli 1852. 9 *Hanna Gustava,* f. 26 sept. 1853. Fyra yngre barn dogo unga.

Karl Albert Hackzell, son till kommissionslandtmätaren *Johan Jakob Hackzell* och *Anna Sofia Boisman,* f. i Saarijärvi 11 juli 1820, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Lovisa, Askola, Lappträsk, Borgå, Strömfors, vice pastor 1860, förestått pastorstjensten här sedan 1865.

Gift 1853 med *Johanna Gustava Wadenstjerna,* f. 12 aug. 1830, dotter till fänriken, kronolänsmannen *Karl Joakim Wadenstjerna.* Barn: 1 *Linda Kristina,* f. 8 sept. 1858. 2 *Katarina Maria Elisabet,* f. 30 sept. 1861. 3 *Ellen Mathilda,* f. 23 maj 1865.

Kapellaner.

Mag. *Nils Ursinus,* den förste kapellan här 20 juni 1748, blef pastor i Iiti 1767.

Mag. *Henrik Calonius,* kapellan här 5 aug. 1768, blef pastor i Kesälaks 1777.

Jakob Skogman, kapellan här 20 sept. 1777, blef pastor i Perno 1785.

Karl Östberg, kapellan här 14 febr. 1786, blef kapellan i Iiti 1796.

Henrik Adolf Logren, kapellan här 29 mars 1797, blef kapellan i Sulkava 1798.

Gustaf Schogster, kapellan här 16 apr. 1800, blef kapellan i Borgå 1804.

Anders Gustaf Argillander, son till kronofogden *Ivar Argillander* och dess andra hustru *Anna Kristina Printz,* f. 23 aug. 1776, prestvigd 25 sept. 1801, tjenstgjorde sedan i Lovisa tills han blef kapellan der 4 sept. 1805, vice pastor 1807. Död 29 aug. 1830, 53 gammal.

Gift 1:o med *Gustava Charlotta Silfverdahl,* f. 6 aug. 1781, död 10 nov. 1819, och 2:o 1821 med *Benedikta Gustava Kalmberg,* f. 23 sept. 1793. Barn af 1 giftet: 1 *Au-*

gusta Margareta Kristina, f. 16 mars 1809, död 1850, ogift. 2 *Gustava Fredrika,* f. 30 maj 1818, ogift. 3 *Otto,* f. 13 aug. 1816, rysk språklärare vid Kuopio gymnasium. Af 2 giftet: 4 *Gustava Emilia Charlotta,* f. 11 febr. 1826. 5 *Eva Lovisa Sofia,* f. 1 febr. 1828.

Karl Henrik Hipping, kapellansson från Perno, f. 24 jan. 1799, prestvigd 6 juni 1821, tjenstgjorde sedan i Perno och Lovisa tills han 10 aug. 1831 erhöll fullmakt på stadskapellanstjensten här, vice pastor 1838.

Gift med *Johanna Wilhelmina Relander,* kapellansdotter från Iiti. Utan barn.

LUHANKO.

Kornetten *Alexander v. Reeth,* som ägde Luhanko skatterusthåll, utverkade 18 jan. 1766 kongl. maj:ts tillstånd att i *Luhanko* bilda ett kapell, hvarom Sysmä församling närmare öfverenskom vid sokenstämman 2 febr. 1766. Reeth donerade mark till kyrka och prestbol, anskaffade kyrkoskrud och tvenne kyrkklockor. Kongl. maj:ts ytterligare bifall och resolution utföll 17 mars 1767. Genom nådigt reskript af 7 nov. 1864 förordnades, att Luhanko kapell skall förvandlas till ett eget konsistorielt pastorat af 3 klassen, att betjenas af en kyrkoherde, och att kapellansbolet upplåtes till pastorsbol, hvilket af församlingen bör underhållas.

Kapellaner.

Thomas Neovius, hemma från Åbo stift och f. 1710 (1714), prestvigd 16 febr. 1746, den förste kapellan i Luhanko 11 mars 1767. Död 26 maj (juli) 1781.

Gift med *Anna Prudentia Costian,* kapellansdotter från Pielavesi. Barn: 1 *Prudentia Elisabet,* f. 1750, död 1831, ogift. 2 *Anna Kristina,* gift 1771 med sergeanten *Arvid Gåsman.* 3 *Thomas Wilhelm,* kapellan här. 4 *Fredrik Gustaf*[1]). 5 *Helena Margareta,* f. 1761, död 8 apr. 1853,

[1]) Enligt andra uppgifter skulle *Fredrik Gustaf Neovius* hafva efterträdt sin fader i kapellanstjensten. Månända var han här nådårspredikant eller något dylikt, om han ens var prest.

gift med vice landtmätaren *E. G. Svanström.* 6 *Johan Adolf,* f. 1764, kommissionslandtmätare.

Thomas Wilhelm Neovius, företrädarens son, kapellan här 18 sept. 1782, blef kapellan i Joutsa 1789.

Johan Leander, f. 1733, kapellan här 10 mars 1790, hade ett trätgirigt sinne och förde en mindre ordentlig lefnad, hvarföre hofrätten dömde honom 23 mars 1798 att afsättas från tjensten, men innan utslaget sattes i verkställighet, dog han 12 aug. 1799.

Gift med *Anna Sofia von Becker,* f. 1730. Barn: 1 *Margareta,* f. 1771, ogift. 2 *Fredrika,* f. 1771. 3 *Benedikta.*

Karl Niklas Langberg, prestvigd 11 apr. 1794, kapellan här 23 juli 1800. Död 20 apr. 1802.

Gift med *Eva Lovisa Taube.* De hade 3 barn, af hvilka 2 döttrar blefvo ogifta.

Mag. *Henrik J. Seleni,* kapellan i Luhanko 7 juli 1803, blef kapellan i Gustaf Adolfs församling 1808.

Anders Johan Holmsten, f. 5 juni 1778, prestvigd 1803, kapellan här 5 juli 1809, vice pastor 1817. Död 19 nov. 1827.

Gift med *Kristina Elisabet Hassel,* f. 11 juni 1788, dog som blind 28 dec. 1834. Barn: 1 *Hans Isaak,* f. 21 mars 1813, död 1867 i Petersburg. 2 *Erik Kristian Gabriel,* f. 31 dec. 1815, apothekare i Petersburg. 3 *Helena Kristina Lovisa,* f. 10 mars 1818, ogift. 4 *Karolina Fredrika Sofia,* f. 9 mars 1821, ogift. 5 *Katarina Elisabet,* f. 20 okt. 1826, ogift.

Karl Hahl, kapellan här 27 juli 1831, blef kapellan i Nurmis 1839.

Olof Nevander, kapellan här 20 jan. 1841, blef pastor och var den siste kapellan i Luhanko.

Kyrkoherde.

Olof Nevander, f. i Nurmis 1 nov. 1803, prestvigd 22 juni 1833, tjenstgjorde sedan i Iiti, Aniala, Juuga, Nurmis och Luhanko, der han blef kapellan 20 jan. 1841, vice pastor 1845, och den förste kyrkoherde, enligt församlin-

gens enhälliga önskan, den 7 nov. 1864. Död 11 nov. 1866.

Gift med *Perpetua Kristiana Konstantia Backman*, kapellansdotter från Elimä, f. 1802. Barn: 1 *Olivia Konstantia*, f. 7 juli 1835. 2 *Laura Fredrika*, f. 6 juli 1837. 3 *Otto Konstantin*, f. 11 dec. 1838, klockare. 4 *Karl Gustaf*, f. 28 jan. 1842, vice länsman.

LUOPIOIS.

I *Wesikansa* trakten, belägen 2¼ mil från Hauho moderkyrka, uppkom mot slutet af 17:de seklet i *Luopiois* by ett bönehus eller en såkallad predikostuga, der presterne från Hauho och Tuulois först i början sjelfve hvar fjerde söndag förrättade gudstjenst och derefter från år 1682 genom på stället stationerad adjunkt besörjde om själavården. Adjunkten fick nemligen uppbära deras inkomst från några byar inom Luopiois bönehusgäll, hvilket fortfor till år 1693, då en kapellan här blef anställd.

Adjunkt.

Johannes Petri, var förut kapellan i Walkeala, adjunkt här 1682.

Anders Cojander (Kuohiander), kapellan här genom konsistorii kollationsbref af 1 aug. 1693, ehuru han redan förut hade tjenstgjort här såsom adjunkt. Död hos sin son i Ruokolaks 15 juni 1739, sedan han i 55 år varit prest.

Barn: 1 *Johan*, pastor i Ruokolaks. 2 *Henrik*, klockare i Luopiois, död 30 maj 1796. Hans dotter var gift med klockaren *Jonas Lampén*. 3 *Maria*. 4 *Brita*. 5 *Benjamin*, kapellan i Taipalsaari. 6 *Sofia*, gift med fadrens efterträdare.

Erik Procopæus, kapellan här under dess svärfaders lifstid genom konsistorii fullmakt af 12 apr. 1739. Död 16 maj 1754.

Gift med *Sofia Cojander*.

Henrik Savenius, prestvigd 16 aug. 1749, kapellan här 23 juli 1755. Var en trätgirig menniska, som oafbrutet

hade processer med sina åhörare vid häradstinget. Död 12 apr. 1782.

Gift 1:o med företrädarens dotter och 2:o med *Katarina Margareta Ekström.* Barn flere, af hvilka här nämnas: 1 *Henrik Gabriel,* fadrens efterträdare och 2 *Maria Sofia,* f. 1756, död 1845, ogift.

Henrik Gabriel Savenius, student 1774, prestvigd 4 jan. 1777, sokenadjunkt i Iiti 1778, kapellan här 1783. Blef af Åbo hofrätt 30 mars 1807 dömd att mista sitt prestaembete, men benådades af konungen 1808. Vice pastor 1813. Död 22 maj 1825.

Var tvenne gånger gift och hans sednare fru hette *Margareta Elisabet Crusell* och var dotter till pastorn i Esbo *Nils Crusell* och *Eunika Hedén.* Barn: 1 *Gustava Charlotta,* gift 1812 med pastorn i Libelits *Nils Johan Perander.* 2 *Nils Gabriel,* f. 10 juni 1803, fånghuspredikant på Sveaborg. 3 *Henrika Elisabet,* f. 1804, gift med kapellanen i Lampis *Samuel Grönqvist.* 4 *Henrik Samuel,* f. 9 apr. 1805, kollega superior vid trivialskolan i Helsingfors, afsatt 21 aug. 1839.

Georg Alvenius, bondson från Tuulois, f. 25 jan. 1765, prestvigd 11 apr. 1791, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä, Nilsiä, Lampis, Padasjoki, Koskis, Orimattila, Hollola, Gustaf Adolfs soken och Kärkölä, kapellan här 31 maj 1826. Död 27 maj 1834.

Gift med *Helena Nokeus.*

Karl Anders Gestrin, kapellan här 6 maj 1835, vice pastor 1839, blef kapellan i Kangasniemi 1859.

Alexander Gottfrid Ferdinand Bastman, f. i Borgå 3 sept. 1821, student 1841, prestvigd 30 sept. 1846, kapellan här 1860, vice pastor 1860. Död 5 apr. 1867.

Gift med *Karolina Forsskåhl.*

LUUMÄKI.

Då *Olaus Elimæus* blef biskop i Wiborgs stift, erhöll han 1619 *Lappstrand (= Lappvesi)* kyrksoken till sitt præbendegäll. Den tid omnämnes *Luumäki* ännu icke såsom

kapell derunder, och icke heller har man sig närmare bekant, om och när det blef kapell. Men år 1642 skildes det från Lappvesi till ett eget gäll, som skulle skötas af en pastor, och kort derefter finnes der äfven en kapellan vara anställd. År 1660 bestämdes Luumäki till biskopens annex, hvilket det förblef till år 1735, då det utbyttes emot Sibbo.

Kyrkoherdar.

Ericus Martini Nigræus, blef den förste pastor här och var år 1650 död.

Gift med *Brita Mårtensdotter*. Deras barn: 1 *Georg*, pastor i Puumala och 2 *Brita*. Enkan tillades genom kungabrefvet af 30 okt. 1650 hemmanet Saksala fritt för alla deraf utgående utskylder. Brefvet lydde:

Vi *Christina* med Guds nåd etc. göre veterligt, att Vi af gunst och nåd, på brefviserskans, gamla prestenkans i Luumäki kapellgäll, hustrun *Brita Mårtensdotters* underdåniga anhållande, hafva unnat och efterlåtit, som Vi härmed och i detta Vårt öppna brefs kraft unne och efterläte henne med sina omyndiga barn till uppehälle det hemmanet Saksala benämndt quitt och fritt för alla deraf utgående utlagor, de extraordinarie hjelperna undantagne, i sin lifstid. Der alle som vederbör vete sig att efterrätta, icke görandes henne häremot intrång i någon måtto. Till visso är detta med Vår egen hand och sekret bekräftadt. Datum Stockholm den 30 octobris 1650.

Christina.

Matthias Petri Biörn, var förut pastor i Lappträsk och kallas i mantalsboken kyrkoherde i Luumäki 1651—1660.

Vice pastorer.

Benedictus Canuti Cunelius, vice pastor här 1660—1663, blef pastor i Wiitasaari.

Johannes Arvidi Forsander, vice pastor här 1664—1701. Död 1701.

Gift 1:o med *Kristian Möllers* dotter *Anna* från Wiborg och 2:o med *Helena Ruthenia.* Barn: *Peter,* pastor här.

Matthias Jahnsonius, var förut pedagog i Wekkelaks, vice pastor 1702—1710, och derjemte kapellan, blef pastor i Joutseno.

Peter Johannis Forsander, vice pastor här 1710, blef 1735 pastor, då Luumäki upphörde att vara biskopens annex.

Kyrkoherdar.

Peter Forsander, f. 1676, var förut vice pastor, pastor 1735. Han blef under den stora ofreden gripen och bortförd till Wiborg, der han gjorde det löfte, att i händelse han blefve frigifven, skulle han låta sitt skägg växa och derjemte ville han fasta alla fredagar, hvilket han ock uppfyllde, då han på församlingens anhållan ställdes på fri fot, ty han var af församlingen mycket älskad och vördad. Död 24 apr. 1747, i 71 års ålder.

Gift tvenne gånger. Hans sednare fru *Elisabet Tesche* var enka efter prosten *Magnus Alopæus* i Wiborg och trädde i nytt gifte med Forsander 27 febr. 1726. Barn: *Johan,* f. 16 mars 1715, prestvigd 19 okt. 1740, blef liderlig och fördenskull utan ordinarie lägenhet, drunknade i Kivijärvi 25 maj 1779. Gift med *Helena Bilang.*

Jonathan Johannis Gestrin, pastorsson från Mäntyharju, kapellan i Pelgjärvi 1734, Savitaipal 24 sept. 1740, pastor här 1749. Död 9 jan. 1764 i pesten, som uppkom af en björnhud, hvilken Gestrin tillhandlade sig efter en i skogen dödfunnen björn. På Saksala hemman, der björnhuden bereddes, dogo 5 personer i pestsmittan.

Gift 1:o med *Helena Cajander,* och 2:o 1750 med *Anna Katarina Cleve,* pastorsdotter från Pielisjärvi, enka efter häradshöfd. *Johan Prockman* och död 16 jan. 1787. Barn af 1 giftet: 1 *Helena Kristina,* f. 1 aug. 1741, gift med fadrens efterträdare. 2 *Nathan. Ernst,* f. 4 juli 1744. 3 *David Josafat,* f. 13 mars 1747, kapellan här; och af 2 giftet: 4 *Arvid,* revisionslandtmätare, hvars son *Johan Jonathan* var kronolänsman i Joutseno och dog 6 mars 1831.

5 *Hanna*, gift med kapellanen i Rautus *Jak. Joh. Fabritius.*

Elias Dahlgren, förordnades af kejserl. senaten 30 jan. 1764 till sin svärfaders efterträdare, men afled 19 juni samma år, 29 år gammal, innan han tillträdde lägenheten.

Gift med *Kristina Helena Gestrin.*

Johan Bökman, skall varit fiskareson från Peitsaari (Båtö) holme i Wekkelaks soken, hvaraf han tagit sitt namn. Född 1725, prestvigd 30 nov. 1755, vice pastor 1763, konsistorii notarie i Fredrikshamn 1765, pastor i Luumäki 24 mars 1765. Död 27 maj 1789.

Gift 1764 med *Elsa Charlotta Backman*, som dog 24 sept. 1801. Barn: 1 *Helena Charlotta*, f. 31 dec. 1765, gift 1783 med revisionslandtmätaren *Peter Johan Bäckman.* 2 *Adam*, f. 1 nov. 1772, kapellan här. 3 *Eva Natalia*, f. 1777, gift 1798 med majoren *Otto Wilhelm v. Güterbock.* 4 *Karl Gustaf*, f. 1778, student 1802, interimspredikant i Impilaks, blef sinnessvag och dog 3 febr. 1829.

Karl Govinius, son till tullskrifvaren *Zachar. Govinius* och *Katarina Frondell.* Född 30 jan. 1732, prestvigd i Sääminki kyrka under en derstädes hållen visitation 19 jan. 1760, kapellan i Joutseno 30 okt. 1768, vice pastor 1769, pastor här 1791, assessor consistorii 1792, prost 1793. Död 9 aug. 1807.

Gift med *Maria Helena Stråhlman*, f. 2 febr. 1730 och dog barnlös 23 okt. 1811 och var dotter till kapellanen i Kronoborg *Joh. Stråhlman* och enka efter kapellanen i Joutseno *Peter Carstenius.*

Johan Stråhlman, pastor här 2 mars 1809, blef pastor i Savitaipal 1827.

Thomas Nervin, bondson från Hirvensalmi, f. 1 jan. 1785 (1787, 1788), student 1812, prestvigd 13 apr. 1813, tjenstgjorde sedan i Hirvensalmi, Kangasniemi, St Michel, Karstula och Saarijärvi, pastor här 11 juli 1829. Var begifven på starka drycker och förklarades tjenstledig 4 okt. 1845. Död 2 dec. 1846.

Gift 1:o med *Jeanette Crautlein*, som var född 1795 och dog 14 mars 1831, och 2:o med kapellanen i Laukas

Flinkmans enka *Maria Helena,* f. 28 aug. 1800. Barn: 1 *Johanna Ulrika Wilhelmina,* f. 25 mars 1816, gift med färgaremästaren i Fredrikshamn *Stenberg.* 2 *Theofil Adrian,* f. 21 dec. 1821, officer. 3 *Gottfrid Konstantin,* f. 13 febr. 1823. 4 *Karolina Maria,* f. 24 juni 1826, gift med handlanden *Borodulin.*

Mag. *Jakob Johan Grönroos,* kapellansson från Rengo, f. 4 aug. 1801, magister 1823, prestvigd 22 dec. 1824, tjenstgjorde sedan i Leppävirta tills han utnämndes till pastor här 1848, men dog innan fullmakten utfärdades 21 mars 1848.

Gift 1832 med *Lovisa Wilhelmina Hartman,* f. 1805.

Kristian Anders Hackzell, son till 1 länelandtmätaren *Matthias Hackzell* och *Ulrika Eleonora Löfving,* f. 22 apr. 1797, prestvigd 21 juni 1824, tjenstgjorde sedan i Pyhäjärvi och Lappvesi, kollega vid Borgå pädagogi 6 maj 1835, kollega infimus i Helsingfors 29 apr. 1836, kapellan i Strömfors 18 maj 1836, vice pastor 1839, pastor här 5 jan. 1850, prost 1853. Död 22 aug. 1860.

Gift 1850 med *Eloise Serafina Carlborg,* f. 6 aug. 1819, tullförvaltaredotter. Barn: 1 *Matthias Gustaf,* f. 28 juni 1851. 2 *Anders Kasper,* f. 6 maj 1855.

Karl Fredrik Stockus, f. i Perno 25 maj 1817, student 1837, lärare vid lägre elementarskolan i Helsingfors 2 nov. 1842, rektor vid samma skola 1 sept. 1847, prestvigd 7 febr. 1852, pastor här 1864.

Kapellaner.

Martinus Georgii 1650.

Johannes Jacobi Ruthenius (Ruth) 1653—1694. Under hans tid anslogs $\frac{1}{3}$ skatt jord i Haimila by till kapellansbol, på sätt man finner af följande urkund.

Alldenstund kapellanen uti Luumäki soken, hederlig och vällärde hr Johan Jacobi hafver ödmjukeligast andragit hos hans excellens generalkommendören, huru han på femte års tid hafver dersammastädes tjent församlingen och än till datum intet prestbol njutit, som han kunde bo och bygga uppå. Hvilket ärende bemälte excellens hafver

till mig remitterat, om det hemman han föreslår, nemligen i Haimila by ⅓ skatt, vore några besvär uppå, är alltså befunnet af lagläsarens David Bertilssons häradstingsbevis af den 15 och 17 aug. 1657 samma hemman af ⅓ skatt vara obesväradt och presterskapets privilegier likmätigt sådana prestmän hemman under kapellansbol efterlåta. Fördenskull hafver jag på hans kongl. maj:ts allernådigste behag bemälte kapellan samma hemman i Haimila by af ⅓ skatt förunnat att besitta och bebygga. Detta alla som vederbör hafve sig här att efterrätta. Af Wiborgs slott den 18 febr. 1658.

Andreas Koskull.

Barn: 1 *Matthias,* fadrens efterträdare. 2 *Maria.* 3 *Kristina.* 4 *Jakob,* kapellan i Kesälaks.

Matthias Johansson Ruthenius, var först adjunkt hos sin fader, kallar sig år 1697 kapellan. Död 15 juni 1729, 74 år gammal.

Gift med *Kristina Johansdotter.* De hade 2 döttrar.

Johan Lagus, utnämndes till kapellan här 1730, men förblef såsom adjunkt i Sääminki, utan att tillträda lägenheten, tills han utnämndes till pastor i Kesälaks.

Jakob Polin, pastorsson från Säkkjärvi, kapellan här 1731, blef under Willmanstrandska kriget illa handterad af kosaker och fick deraf lungsot och dog 24 sept. 1748.

Gift 1735 med *Elisabet Walderman.*

Otto Johan Wikman, son till löjtnanten *Anders Wikman* och .... *Sooth* från Sysmä, prestvigd i Fredrikshamn 1744, kapellan här 1750. Död 21 febr. 1757.

Gift med *Margareta Cleve,* pastorsdotter från Pielisjärvi, död 1794. Barn: *Anna Maria,* gift med pastorn i Sysmä *Karl Streng.*

Elias Dahlgren, erhöll 3 juni 1758 fullmakt å kapellanstjensten här, men justitiekollegium befallte att gifva fullmakt åt

Henrik Laviander, prestvigd 1753, kapellan här utan förslag 17 mars 1759. Död 22 juni 1763.

Gift med *Anna Katarina Holmerus,* som sedan trädde i nytt gifte med en rysk löjtnant.

Erik Jussenius, prestvigd i Fredrikshamn 1753, kapellan här 1765. Död af slag 28 okt. 1771.

Gift med *Katarina Sofia Nordberg.*

David Josafat Gestrin, pastorsson, kapellan här 24 maj 1773. Död 7 juni 1776.

Gift med *Sara Katarina Backman.* Barn: 1 *Elisabet Kristina,* f. 1775, ogift. 2 *Johan,* f. 1777, död 1797.

Kristian Adolf Wahlberg, pastorsson från Kerimäki, f. 1752, student 1771, prestvigd 12 mars 1773, kapellan här 26 jan. 1778, vice pastor. Död 22 juni 1798.

Gift med *Sara Katarina Backman,* företrädarens enka. Barn: 1 *Margareta Charlotta,* f. 1779, gift med pastorn i Impilaks *Fredrik Spenner.* 2 *Erik,* f. 1781, kapellan i Walkeala. 3 *Adolf,* f. 1787, student, död 1804. 4 *Kristian,* f. 1789, pastor i Sakkula. 5 *Karl Fredrik,* f. 1792, pastor i Södra Katharinenstadt i Saratow. 6 *Katarina Elisabet,* f. 1794, gift med kapellanen i Sortavala *Gust. Wilh. Åkerblom.* 7 *Johan Fabian,* f. 1797, postmästare i Kristinestad.

Adam Bökman, pastorsson, f. 1 nov. 1772, student 1788, prestvigd 1791, kapellan i Suomenniemi 1793, kapellan här 1799. Blef liderlig och dömdes 5 nov. 1810 att mista tjensten, men dog 3 dec. samma år, innan domen gick i verkställighet.

Gift med *Ebba Eleonora Sallmén,* f. 14 febr. 1770 och död 19 okt. 1846, dotter till kronolänsmannen *Henrik Sallmén.* Af deras 4 söner var den äldste *Peter Gustaf,* f. 1796, uppbördsskrifvare, den andra *Fredrik Wilhelm,* dog 1822 ogift, tvenne söner *Alexander,* f. 1804, underofficer och *Anders,* f. 1806, blefvo jordbrukare. Dottern hette *Maria Amalia,* f. 1801.

Fredrik Blomberg, son till sågskrifvaren i Impilaks *Jakob Blomberg,* f. i Wederlaks 16 maj 1785, prestvigd 1803, tjenstf. konsistorii notarie 1807, kapellan här 14 juni 1811. Den 12 dec. 1813, som var 3 söndag i advent, kom han så öfverlastad af starka drycker till kyrkan, att guds-

tjensten måste inställas. Angifven härföre förklarades han genom nådigt utslag af 29 okt. 1818 förlustig sin prestatjenst. Derefter begaf han sig till Åbo län och lifnärde sig medelst renskrifning. Död 1833. Var ej gift.

Karl Fredrik Norring, kapellan här 8 sept. 1819, vice pastor 1830, blef kapellan i Laukas 1831.

Johan Emanuel Lassenius, kapellan här 1 aug. 1832, blef kapellan i Ruokolaks 1839.

Matthias Holmberg, bondson från Laukas, f. 20 maj 1798, prestvigd 19 dec. 1827, tjenstgjorde sedan i Thusby och Puumala, kapellan här 11 aug. 1841. Död 13 jan. 1845.

Gift med *Anna Hjelm,* f. 1805. Barn: 1 *Wilhelmina,* f. 5 mars 1830, ogift. 2 *Karl Willehad,* f. 14 febr. 1832. 3 *Matthias Nikolai Julian,* f. 1 juli 1834, privat lärare i Ryssland.

Georg Magnus Järnefelt, son till fänriken *Johan Adolf Järnefelt,* f. i Rantasalmi 2 jan. 1803, prestvigd 22 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Ilomants, Puumala, Ruokolaks, Walkjärvi, Räisälä, vice pastor 1838, kapellan i Kymene 31 juli 1844, kapellan här 23 dec. 1845. Död 4 aug. 1855.

Gift 1:o 1839 med *Amalia Renata Stenbäck,* f. 29 mars 1820, död 30 aug. 1849, länsmansdotter, och 2:o 1851 med *Charlotta Evelina Kjemmer,* f. 24 mars 1825. Barn: 1 *Sofia Lovisa,* f. 15 juni 1840, gift med kirurgie magistern *Frans Edvard Lybeck.* 2 *Magnus Wilhelm,* f. 6 apr. 1843, styrman. 3 *Oskar Adolf,* f. 24 juli 1845, officer. 4 *Charlotta Gustava,* f. 22 apr. 1853.

Mag. *Georg Krogius,* pastorsson från Leppävirta, f. 23 apr. 1817, student 1837, magister 1840, prestvigd 20 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Puumala, Mola, Hauho och Hiitola, vice pastor 1856, kapellan här 30 juli 1856. Blef svårmodig och dränkte sig 10 juli 1859.

Gift 1842 med *Maria Georgina Winter,* f. 8 dec. 1822, död 10 aug. 1859, pastorsdotter från Puumala. Barn: 1 *Betty Maria,* f. 6 sept. 1843. 2 *Fredrika Gabriela,* f. 22 juli 1846. 3 *Amalia Lovisa,* f. 17 sept. 1848. 4 *Gabriel,* f. 25 aug. 1850.

Henrik Renquist, var förut i Pukkila, kapellan här 1860, blef pastor i Sysmä 1864.

Karl Henrik Strandman, f. i Laukas 10 jan. 1824, prestvigd 13 maj 1848, tjenstgjorde sedan i Savitaipal, Kristina, Sortavala, vice pastor 1860, kapellan här 1865.

Gift 1866 med *Klara Sofia Hoffrén.* Barn: *Karl Michael,* f. 29 sept. 1867.

MAANINKA.

Omkring år 1766 erhöllo *Maaninka* byamän tillstånd att i Halolanpelto uppbygga en kapellkyrka, vid hvilken anställdes en egen kapellan 1767. Såväl Maaninka som Karttula kapellers områden fastställdes genom nådigt reskript af 8 sept. 1830.

Kapellaner.

Klemens Sirelius, pastorsson från Saarijärvi, student 1748, den förste kapellan här 1767, vice pastor 1781. Död 16 okt. 1787.

Gift med *Maria Löfving,* som var kapellansdotter från Artsjö och dog 22 febr. 1834, 80 år gammal. Barn många, af hvilka här nämnas: 1 *Magnus Gustaf,* handlande i Tavastehus. 2 *Arvid Johan,* f. 28 sept. 1782, kapellan i Nilsiä. 3 *Karl Fredrik,* klockare i Kaavi, dog 7 juli 1842, 57 år gammal och efterlemnade enka och 3 barn. 4 *Berndt Olof,* f. 11 apr. 1789, vice häradshöfding. 5 *Maria Kristina,* gift med pastorn i Kaavi *Sam. Kiljander.*

Samuel Eilard Agander, länsmansson från Kuopio, f. 1762, student 1780, prestvigd 29 sept. 1783, kapellan här 28 jan. 1790, vice pastor 1797. Blef svårmodig och förbjöds att göra tjenst 1807. Död 1 juli 1815.

Gift med *Eva Sofia Tavast,* som dog 12 okt. 1832 och var dotter till fänriken *Magnus Fredrik Tavast* och *Maria Elisabet Molander.* Barn: 1 *Dorothea Sofia.* 2 *Ulrika Kristina.* 3 *Eva Charlotta.* 4 *Fredrika.* 5 *Wilhelm.*

Karl Gustaf Björklund, f. i Åbo stad 31 aug. 1776, prestvigd 1 maj 1802, tjenstgjorde sedan i Tuulois, Luhanko,

Saarijärvi, Karstula och Koskis, kapellan här 22 maj 1816. Dömdes af hofrätten medelst utslag af 5 mars 1833 att mista prestaembetet, hvilket utslag i nåder fastställdes 25 mars 1834.

Gift med *Fredrika Wilhelmina Sass*, löjtnantsdotter från Tuulois, f. 1784.

Nils Gustaf Jack, f. i juni 1805, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Askola och Maaninka, kapellan här 19 maj 1841. Tjenstledig.

MARIEFORS.

Mariefors (Kellokoski) jernbruk anlades 1795 och erhöll egen prest 1799. Gudstjenst hålles här turvis på finska och svenska och högtidsdagarne på hvardera språket.

Predikanter.

Mag. *Michael Ticcander*, predikant här 1799, blef kapellan i Artsjö 1811.

Mag. *Lars Filip Palander*, predikant här 26 jan. 1811, blef curam gerens i Kangasniemi 1816 och slutligen pastor i Thusby.

David Emanuel Kriander, pastorsson från Sastmola, f. 1790, student 1809, prestvigd i Åbo 26 maj 1813, extraordin. predikant vid 2 finska jägare regimentet 1815, predikant här 25 maj 1816, blef curam gerens i Hauho 1819. Död 1822.

Gift med *Kristina Sofia Enckell*, f. 1792.

Kristian Joakim Åkerman, predikant här 19 maj 1819, blef kapellanssubstitut i Kiuruvesi 1822, och sist kapellan i Pielavesi.

Henrik Johan von Pfaler, predikant här 6 nov. 1822, blef kapellan i Mäntsälä 1826.

Anders Gustaf Sevén, predikant här 1 apr. 1829, blef kapellan i Aniala 1838.

Karl Konstantin Grahn, predikant här 7 nov. 1838, blef 2 kapellan i Helsingfors 1847.

Lars August Blom, kapellansson från Iisalmi, f. 5 juli 1813, student 1837, prestvigd 20 dec. 1843, tjenstgjorde

sedan i Tohmajärvi och Kihtelysvaara, predikant här 31 mars 1847. Död 29 aug. 1853.

Gift med *Wendla Sofia Nordström,* f. 2 maj 1814. Barn: 1 *Axel Bruno,* f. 23 nov. 1845. 2 *Isak Arthur,* f. 13 jan. 1848. 3 *Wendla Augusta,* f. 20 sept. 1850.

August Saxelin, f. 18 okt. 1826, prestvigd 23 mars 1853, predikant och folkskollärare i Mariefors 9 apr. 1856, tog afsked och fick dimission till Åbo stift.

Gift med *Ida Fredrika Kotta,* häradsdomaredotter, f. 14 nov. 1843. Barn: *Aino August,* f. 1862.

Viktor Wilhelm Krogell, predikant här 1863, vice pastor 1864, kapellan i Thusby 1867.

Gift med *Hilda Ignatius.*

MERTILAKS.

Redan år 1571 omtalas *Mertilaks* kapell i Pyttis länsmanssoken och Perno kyrksoken, bestående af Hofmansby, Andersby, Skinnarby, Tavastby, Påvalsby, Haddom, Kuggom, Gislom, Degerby, Räfsby, Kouppebacka, Fantsnäs och Andtby. Vidare känner man ej om detta kapell än att för dess kyrka voro år 1577 anslagne till vin och oblater 3 spann 6 vackar spanmål.

METSÄPIRTTI.

Den äldsta lutherska kyrka uppkom mot slutet af 16:de seklet i Kiviniemi by af Sakkula soken. Då en luthersk kyrka sedermera i början af 17:de seklet uppfördes i Sakkula by, der den grekiska kyrkan låg, bibehölls i Kiviniemi ett bönehus, der presterne i Sakkula höllo gudstjenst hvar tredje söndag. Detta bönehus flyttades i slutet af 17:de århundradet, med biskop Laurbecchi tillstånd, till *Metsäpirtti,* der presterne 4 à 5 gånger om året förrättade gudstjenst, utan att någon invigd kyrka eller kyrkogård funnits på stället. Numera hålles der gudstjenst engång i hvarje månad.

MOGENPÖRT.

På *Mogenpört (Munapirtti)* holme, hörande till Pyttis soken, skall i fordna tider hafva funnits ett bönehus med begrafningsplats, som skall haft en egen prest. Närmare upplysningar om detta bönehusgäll kunna här icke meddelas.

MOLA.

Äyräpää (Ägräpää, Eurapää) gisslalag (kihlakunta) är en af de äldsta historiskt kända orter i Wiborgs län och omfattade nuvarande Mola, Kivineb och Nykyrka soknar och således ett större område än det nuvarande häradet af samma namn. Den förste christna församling österom Wiborg kallades efter landsorten *Äyräpää (Eurapää)*. Uti *Juustens Chronicon* p. 228 uppräknas bland de tio kyrkor i Finland, öfver hvilka konungen, enligt kungabrefvet af 1352, hade jus patronatus, endast *Ägräpää* och *Wiborg* från den orten. Under berörde namn omtalas sedan församlingen ganska länge. Sin finska benämning af *Pyhäristi* erhöll denna kyrksoken sedermera af den korskyrka, som derstädes uppfördes och hvilken kyrka under fordna tider fanns afbildad i kyrkans sigill. Den svenska benämningen *Helgekors kyrka* förekommer ock i gamla handlingar. Af *Muola* sjö uppkom ännu ett annat namn, *Mola,* för denna församling, hvilket numera är det allmännaste i alla skrifter. Under en kortare tid (1669—1679) var Mola pastorat anslaget till annex för 2:dra theologie lektorn vid Wiborgs gymnasium. Omkring år 1640 erhöll Mola tvenne kapellaner, den ena för moderförsamlingen och den andra för Walkjärvi kapellförsamling. Begge kapellaner tyckas dock i början varit stationerade vid moderkyrkan.

Kyrkoherdar.

Henrik Makerland, kyrkoprest i Eurapää, uppgjorde under sin sjukdom sitt testamente år 1445, deri han disponerade sin fasta och lösa egendom till flere kloster och kyrkor. Se *Arvidssons Handlingar* III 63—68.

Henricus Nicolai 1545—1564.

Mårten Henrici, ægrepensis, företrädarens son, kyrkoherde i Helgekors, var här tjenstgörande prest under sin faders lifstid sedan år 1562, och erhöll biskop *Erik Herkepæi* kollationsbref på Mola prestagäll och kongl. maj:ts stadfästelse 13 juli 1573, äfvensom ett hemman Peippola i Kuusa by, med skyldighet att göra en viss stadga (ränta) deraf. Han tyckes hafva varit en man af oroligt lynne, efter han i Wiborgs stad 1580 fälltes till 20 marks böter för det han beskyllde en rådman i Wiborg att vara menedare, utan att kunna det med något skäl bevisa. För några andra förseelser blef han afsatt från tjensten och fick en efterträdare 1583, men han blef ytterligare tilltalad och fälld till peningeböter samt dömd till fängelsestraff för det han „skällt“ kongl. maj:ts bref, hvarmedelst hans efterträdare utnämndes till pastor i Mola, för „tjufvabref“, druckit vin i kyrkan, gjort hemgång hos fogdeskrifvaren Henrik Mattsson, icke redovisat för den halfpart kyrkan tillkom för likstol samt gjort öfvervåld på sin efterträdare. År 1585 gjorde han ansökning att återfå sitt embete, såsom synes af följande urkund: [1])

Stormäktigste konung, högborne furste, allernådigste herre! Eder kongl. maj:t skall min underdånige hulle tro tjenst, hörsamhet och lydno alltid redo vara så länge jag lefver.

Allernådigste konung! Jag fattig tjenare är eder kongl. maj:t på det underdånigaste bedjandes, att eder kongl. maj:t värdigas denna min ringa supplikation för godt anse. Jag fattig tjenare hafver varit en ovärdig kyrkotjenare uti Helgekors kyrka i Eurepä uti 23 år, såsom konung *Eriks* bref, gifvet anno 1565, desslikes eder kongl. maj:ts bref, som gifvet är anno 1573, sammaledes biskopens i Wiborg mag. *Erici Herkepæi* förmäla, att jag förenämnde gäll efter min salige faders död njuta och behålla skulle, likasom eders kongl. maj:ts käre hr fader, högstsalig konung *Gustaf* förberörde min salige fader, benämnd *Henricus Nicolai,* förberörde gäll,

[1]) Finnes förut tryckt i *Arvidssons Handlingar* X. 204—207.

till sin lifstid unnat och efterlåtit hafver etc. Men allernådigste konung, nu är jag fattig tjenare för tu år sedan blefven af med gället, och det är skedt genom onda, förgiftiga och arga menniskors tillskyndan och lögn, (bland hvilka en är) benämnd Bengt Arvidson i Kexholm, i det de hafva mig falskeligen angifvit och beljugit för den välborne herren *Henrik Clausson* till Kankas, det jag skulle hafva druckit bränvin uti kyrkan, medan tidegärden hålles; hvilket de aldrig med någon ära och sanning kunna bestå eller mig öfvertyga. Dertill med hafver jag de ärlige och gode mäns bevis och befästade bekännelse, som härom ransakat hafva, som äro *Matts Larsson,* befallningsman på Wiborgs slott, *Hans Bertillsson,* som är befallningsman uti Eurepä härad och *Jakob Bertillsson,* befallningsman uti Ingermanland i Koporje län. Och utaf förenämnde gode mäns bekännelse varder man vidare förnimmandes, huruledes jag fattig tjenare hafver mig ställt i förenämnde prestagäll.

Desslikes hafver jag nu alla mina unga dagar varit i förenämnde gäll, hvilket är beläget allraytterst vid gränsen, der *Thomas Tepponen* bor, och der hafver jag ofta blifvit sköflad och uppbränd af fienderna och derigenom mistat allt det jag hafver ägt och tillhopa dragit, deraf jag kunde föda mig i mina gamla dagar. Sammaledes hafver jag der alltid haft stor gästning och tillsökning af krigsfolket, medan fejdetiden hafver varit, derföre jag fattig tjenare är uti all underdånighet bönfallandes till eder kongl. maj:t, att eder kongl. maj:t värdigas för Jesu Christi namn skull och eder konungsliga ynnest och nåde samt infödda godhet skull vara mig fattige tjenare behjelpelig, det jag måtte bekomma mitt prestagäll igen, efter jag der hafver varit brukad alla mina unga dagar. Men om jag fattig tjenare skall nu uti mina gamla dagar gå ifrån brödet och en annan yngling, som hafver varit min lärjunge, (benämnd *Henricus Johannis Karhuin)* skall träda in och taga brödet ifrån mig, det känner Gud allsmäktig i höjden, huru rätt mig sker.

Allernådigste konung! Jag fattig tjenare hafver besuttit der i samma soken ¼ skatt jord, benämnd Peippola i

Kuusa by och ¼ skatt uti Wiborgs soken, benämnd Watikivi, hvilken jord min och min fattiga hustrus föräldrar hafva af ålder brukat och gjort ut deras skatt och skäl utaf; men nu under fejdetiden hafver krigsfolk utarmat samma ½ skattejord, så att den är nära öde, med mindre jag fattig tjenare kan få något medel uppå. Hvarföre nödgas jag till att bedja eder kongl. maj:t, att jag fattig tjenare måtte få någon frihet och tillgift på förenämnde jord tilldess jag kunde något komma mig före, så mycket och så länge eder kongl. maj:t synes att efterlåta. Jag vill gerna sedan efter min yttersta förmögenhet utgöra eder kongl. maj:t utskylder och rättighet, som deraf bör utgöras. Eller håller en varaktig karl och häst emot rikets fiender der vid gränsen under Thomas Tepponens fana, om eder kongl. maj:t så nådeligen täckes.

Allernådigste konung! Jag fattig tjenare är långvägad och hafver här fördröjt och uppehållit mig uti fem veckor, så att jag hafver intet, dermed jag fattig tjenare kan hjelpa mig på denna långa resan; derföre begärer jag uti all underdånighet, att eder kongl. maj:t värdigas gifva mig, fattig tjenare, ett nådeligt och gunstigt svar. Sådan eder kongl. maj:ts höga välgerning varder den evige och allsmäktige Gud rikeligen lönandes, den jag eder kongl. maj:t och min allernådigste drottning samt eder kongl. maj:ts höge lifsarfvingar till ett långvarigt, lycksaligt och roligt regemente härmed evinnerligen befaller.

Eder Kongl. Majt:s.

fattige undersåte och fordom
kyrkotjenare uti Eurepä

Martinus Henrici.

Ehuru icke genast erhöll Martinus Henrici ändock sin tjenst tillbaka; ty år 1593 var han åter pastor i Mola och derefter ända till år 1608.

Henricus Johannis Karhu var här pastor under Martinus Henrici remotionstid 1583—1591.

Paulus Johannis, predikant vid hospitalet och sjukstugan i Wiborg 1605, pastor här 1610—1612.

Andreas Thomæ Ventzelius, var förut kapellan här, pastor 1612—1618, erhöll genom kongl. bref af 10 jan. 1616 sex tunnor spanmål till sin löneförbättring.

Barn: *Jöran*.

Gregorius Henrici Karhu, son till förenämnde, var förut kapellan här, pastor 1622—1658.

Gift med *Karin*. Barn: 1 *Franciscus*, gift med *Elin*. 2 *Henricus*, fältpredikant, gift med *Johanna*. 3 dotter, gift med kapellanen i Walkjärvi *Andreas Gustavi*.

Ericus Matthiæ 1660—1661.

Andreas Johannis Forsman 1663—1671. Död 1671.

Gift med *Maria Mattsdotter*.

Arvid Forstadius var theologie lektor i Wiborg och hade Mola till annex 1669—1679, blef domprost i Wiborg 1679. Se *Alopæus* l. c. p. 246—262.

Aaron Roselius 1682—1724.

Gift med *Beata Röös*. Barn: 1 *Helena*. 2 *Sofia*. 3 *Katarina*.

Anders Johan Cajander, kapellan här förut, pastor 1724—1742. Död 18 apr. 1742.

Gift med *Margareta Hoppius*. Af deras 7 barn nämnas här: 1 *Kristofer*, fadrens adjunkt, död 6 maj 1742. 2 *Anna*, gift med fadrens efterträdare. 3 *Henrik Johan*, pastor i Ruskeala.

Mårten Platzman, student i Åbo 1734—1738, kapellan i Pyhäjärvi 1739, pastor här 1743. Då Mola pastorat blef ledigt, sökte Platzman hos justitie kollegium lägenheten innan konsist. ens hann upprätta förslag och erhöll nämnde kollegii rekommendation, men konsistorium i Wiborg, som ej ansåg Platzman äga sådana kunskaper och meriter som hans medsökande, uppförde honom icke på förslag. Detta föranledde justitie kollegium, att förordna stadskonsistorium i Narva att examinera Platzman, hvilket ock skedde 14 juni 1743 och consistorium Narvense fann honom in exegesi, theologia thetica et polemica et historia

ecclesiastica vara så bevandrad, att han besitter de för en prest nödiga requisita och kan anses för en skicklig prestman. Och som donatarien, grefve *Tschernischew* dessutom uttryckligen begärt Platzman till pastor i Mola, utnämnde justitie koll. honom till pastor 21 juni 1743 och gaf consistorium i Wiborg en skrapa. Platzman dog 9 okt. 1770.

Gift 1:o med *Anna Cajander,* företrädarens dotter och 2:o med *Elisabet Limnelius,* pastorsdotter från Sakkula. Barn 5, af hvilka här omnämnas sonen *Mårten,* f. 1760, och en annan son, som blef läkare och kollegiiråd.

Johan Petri Stråhlman, pastor här 7 sept. 1772, prost 1778, blef domprost i Wiborg 1792.

Michael Wirenius, pistolsmedson från Wirojoki by i Wederlaks soken, f. 14 sept. 1752, prestvigd 1774, pädagog i Kexholm 1773—1782, kapellanssubstitut i Björkö 1782, vice pastor 1783, kapellan derstädes 1784, pastor här 1793, prost 1796. Död 1801.

Gift 1779 med *Katarina Burmeister,* som sedan trädde i nytt gifte med pastorn i Kexholm *Joel Stubbe.* Barn: 1 dotter, gift med förvaltaren *Henning.* 2 son, civilist. 3 *Juliana,* gift. 4 *Fredrika Blondina,* ogift. 5 *Johan,* läkare, dog ogift.

Alexander Sundblad, tullskrifvareson från Willmanstrand, f. i Wiborg 1749, student i Åbo 1768, ordinerad 1770, kapellanssubstitut i Mola 1776, kapellan derstädes 1780, vice pastor 1789, pastor 1802, prost 1812. Död 25 okt. 1815.

Gift med *Helena Dorothea Torkel,* tulldirektörs dotter, f. 19 mars 1756, död 12 juli 1830. Barn: 1 *Karl Alexander,* f. 1785, kapellan här. 2 *Anna Margareta,* f. 26 dec. 1787, gift med pastorn i Tyris *Adolf Fredr. Logren.* 3 *Johan,* f. 14 maj 1789, pastor i Moloskovits och sist i Liisilä. 4 *Henrik Wilhelm,* f. 24 sept. 1792, apothekare. 5 *Anders,* f. 24 dec. 1794, militär. 6 *Dorothea Elisabet,* f. 5 juli 1797, dog ogift.

Jakob Alexander Stråhlman, var förut vice pastor i Lappvesi, pastor här 5 maj 1819, blef pastor i Lappvesi 1820.

Johan Wilhelm Stråhlman, domprosteson från Wiborg, f. 7 juli 1785, student 1803, prestvigd 14 juni 1804, tjenstgjorde sedan i Nykyrka och Wiborg, slotts- och fånghuspredikant i Wiborg 1806—1820, vice pastor 1808, andra kapellan i Wiborg 15 apr. 1818, pastor här 11 febr. 1822, prost 1830. Död 18 mars 1834.

Gift med *Johanna Blondina Jænisch*, f. 29 okt. 1796, dotter till handlanden *Filip Jænisch*. Barn: 1 *Kasimir Konstantin*, f. 1821, rysk språklärare i Wiborg, gift med lagman *Tamelanders* dotter *Wilhelmina*. 2 *Johan Wilhelm*, f. 14 mars 1824. 3 *Emilia Juliana*, f. 30 mars 1825, gift med kapellanen i Puumala *Johan Henr. Ekelund*. 4 *Karl Wilhelm*, f. 19 okt. 1834.

Fredrik Johan Stråhlman, son till mekanikern och arkitekten i Wiborg *Johan Henrik Stråhlman* och *Fredrika Hanske*. Född 28 okt. 1790, kretsskollärare i Willmanstrand 14 juni 1810, d:o i Fredrikshamn 14 aug. samma år, d:o i Wiborg 1 apr. 1814, tjenstf. öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 18 okt. 1821, ordinarie d:o 9 dec. 1823, prestvigd 17 dec. 1825, pastor i Mola 31 okt. 1835, prost 1845. Död 28 sept. 1846.

Gift med handlanden *Rosenii* dotter *Amalia Wilhelmina Rosenius*, f. 4 dec. 1797. Barn: 1 *Emilia Alexandra*, f. 20 dec. 1828. 2 *Natalia Helena*, f. 26 dec. 1829. 3 *Sofia Amalia*, f. 8 juni 1834. 4 *Fredrik Karl*, f. 22 dec. 1835. 5 *Wilhelmina Fredrika*, f. 31 aug. 1837. 6 *Agatha Mathilda*, f. 13 juli 1839.

Nils Wilhelm Åberg, son till länsmannen *Jakob Åberg Maria Krist Neglick*, f. 26 febr. 1807, student 1826, prestvigd 21 juni 1829, tjenstgjorde sedan i Willmanstrand, Spankko och Kolppana, rysk språklärare vid kadetkorpsen 9 febr. 1836, pastor i Mola 26 jan. 1848. Död 22 juni 1858.

Gift 1846 med *Alexandra Elisabet Löfström*, f. 29 nov. 1829, dotter till landsfiskalen *Kristian Wilh. Löfström* och *Lovisa Ulrika Hasselblatt*. Barn: 1 *Armas Esikko*, f. 20 1847, militär. 2 *Alexandra Emilia*, f. 28 maj 1853.

Mag. *Johan Matthias Hackzell,* son till kommissions landtmätaren *Johan Jakob Hackzell* och *Anna Sofia Boisman.* Född 1 jan. 1816, tjenstf. tredje kollega i Helsingfors 1840, magister 1840, ordinarie 3 kollega 21 apr. 1841, konrektor 24 mars 1847, rektor 21 juni 1854, prestvigd 10 juni 1855, pastor i Mola 1859, tillträdde 1862, tjenstf. kontraktsprost samma år, ordinarie d:o 1868.

Gift med *Fredrika Natalia Elfsberg,* f. 8 dec. 1831, dotter till tullförvaltaren *Thomas Elfsberg* och *Fredrika Sofia Björkelund,* dotter till kronofogden *Johan Peter Björkelund* och *Maria Regina Almgren.*

Kapellaner.

Thord, kallas af pastorn *Henrik Makerland* i dess ofvan åberopade testamente af år 1445 kapellan. Se *Arvids sons Handl.* III. 65.

Axillus Henrici 1593—1601, var 1598 skickad till de finska bönder i Kexholms län, hvilka flyktat dit, för att förmå dem att återvända till landet.

Andreas Thomæ Ventzelius 1607—1608, blef pastor.

Gregorius Henrici 1614, blef pastor.

Andreas Matthiæ Kolcki 1638.

Gift med *Dorothea.*

Claudius Samuelis (Molander), kapellan här 1648—1663, blef pastor i Sulkava.

Georgius Jacobi 1665. Var år 1675 död.

Johan Thoranius 1677—1682, blef pastor i Rautus.

Peter Fabritius 1682—1694, blef pastor i Björkö.

Johan Rohianus, var förut 2 kapellan i Wiborg, kapellan här 1697. Död 1702 och efterlemnade enka.

Henrik Paulinus, kapellan här 7 juli 1702.

Anders Cajander till år 1724, då han blef pastor.

Urenius 1732 och *Wessman* 1737 tyckas hafva förestått kapellanstjensten.

Johan Hoffrén, var kapellan i Kivineb, men transporterades, utan egen ansökning, af konsist. hit 1739, för att

vara den åldrige pastorn till hjelp och gjordes till vice pastor, blef pastor i Parikkala 1743.

Henrik Johan Cajander, kapellan här 1745, blef pastor i Ruskeala 1759.

Karl Anders Neglick, pastorsson från Kronoborg, f. 5 maj 1725, kapellan här 1760, blef sjuklig och erhöll sig substitut 1776. Död 1778.

Gift med *Maria Kristina Nigrell*, f. 15 maj 1731. Barn: 1 *Paul Anders*, f. 24 jan. 1755. 2 *Erik Johan*, f. 28 febr. 1756. 3 *Kristina Helena*, f. 5 dec. 1757. 4 *Karolina Agatha*, f. 10 nov. 1763. 5 *Margareta Elisabet*, f. 16 apr. 1765. 6 *Karl Adolf*, f. 12 okt. 1766. 7 *Martha*, f. 6 okt. 1768.

Alexander Sundblad, kapellan här 1780, blef pastor 1802.

Gustaf Adolf Hornborg, pastorsson från Nykyrka, f. i Björkö 2 febr. 1775, student i Åbo 1796, prestvigd 1798, kapellan här 1803, vice pastor 1806. Död 6 juni 1821.

Gift med *Charlotta Johanna Winter*, f. 1791, dotter till revisionslandtmätaren *Gregor Winter* och *Helena Juliana Hagman*. Barnlös. Hon trädde i nytt gifte med fanjunkaren *Lexén*.

Karl Alexander Sundblad, pastorsson, f. 23 dec. g. st. 1785, student i Åbo 1804, prestvigd 8 juni 1805 till sin faders adjunkt, vice pastor 1810, kapellan här 22 maj 1822. Död 28 aug. 1823, ogift.

Anders Renvall, soldatson från S:t Michel och hette förut *Rivell*, f. 15 juli 1777, student 1800, prestvigd 17 dec. 1802, tjenstgjorde sedan i Pelgjärvi och Ingermanland, Impilaks, Kesälaks, Sortavala och Joutseno, kapellan här 11 aug. 1724. Var liderlig och blef genom hofrättens dom af 14 okt. 1841 afsatt från tjensten.

Gift 1:o 1805 med *Margareta Björkman*, dotter till fältkommissarien *Abraham Björkman* och *Sofia Bergman* och 2:o med *Sofia Albertina Löfström*, f. 1780, pastorsdotter från Impilaks. Barn: 1 *Anders Johan*, f. 29 mars 1813, fanjunkare. 2 *Gustaf Kristian Karl*, f. 6 febr. 1815, mili-

tär, dog i Kaukasien 1843. 3 *Karolina Katarina,* f. 24 maj 1818. 4 *Robert Ferdinand,* f. 5 maj 1821.

Henrik Axel Berner, kapellan här 31 juli 1844, blef kapellan i Sakkula 1849.

Daniel Kristian Hirn, kapellan här 20 mars 1850, blef kapellan i Säkkjärvi 1856.

Odert Theodor Illberg, f. i Mäntsälä 6 dec. 1816, student 1839, prestvigd 17 dec. 1842, tjenstgjorde sedan i Wederlaks och Wiborg, vice pastor 1854, kapellan här 29 juli 1857.

Gift med *Charlotta Emilia Ahlqvist,* f. 11 maj 1821, kapellansdotter från Wederlaks. Barn: *Axel,* f. 8 aug. 1858.

MÄNTSÄLÄ.

Mäntsälä kapell uppkom sålunda att byarne Hermanonkima, Nummis, Sääksjärvi, Mentso, Hirvihaara, Sellinge, och Soukkio skildes från Borgå kyrksoken till detta nya kyrkogäll. Vidare togos dertill delar från Hollola och Janakkala samt år 1698 Okkois (Ohkoila?) by från Thusby soken. Den första kyrkan skall vara uppbygd år 1585 och kort derpå namngifves här en egen prest, hvars efterträdare sedan kallade sig kyrkoherdar och betjenade församlingen ensamme tills en annan tjenstgörande prest antogs. Den äldsta historiska urkund vi känne om Mäntsälä daterar sig från 1616 och lyder:

Vi *Gustaf Adolph* med Guds nåd etc.

Göre veterligt, att våre undersåtare uti *Mänsele kapellgäll* uti Borgå soken hafva haft deras bud hit till oss och uti underdånighet begärt, att Vi dem någon hjelp till kyrkobyggning nådigst betänka ville, desslikes, att de ock något till vinsäd, såsom ock till deras själasörjare och predikant någon hjelp bekomma måtte, efter de sjelfve sådant för deras oförmögenhet skull icke vid makt uppehålla kunna, så hafva Vi deras ödmjuka begäran nådigst ansett och gunsteligen unnat och efterlåtit dem till bemälte deras kyrkobyggning spanmål fyra tunnor, denne gången allena, såsom ock till messvin skall årligen tagas af sjelfva veder-

laget vid moderkyrkan, som förordnadt är, fyra tunnor, desslikes hafve Vi ock nådigst beviljat prosten till hjelp och underhåll årligen sex tunnor spanmål af tionden uti bemälte soken, som honom lefvereras skall. Der Vårt kammarråd, kamrerarn och fogden samt alla andra veta sig efterrätta, låtandes dem detta utan uppehållning bekomma. Af Helsingfors den 30 jan. 1616.

Gustavus Adolphus.

Svensk gudstjenst hålles här någon gång om vintern men om sommaren en gång i månaden.

Kyrkoherdar.

Zacharias Thomæ, Mäntsälensis, 1616–1641, kallar sig 1627 kyrkoherde och pastor i Mäntsälä kapell.

Petrus Michaelis, hvars tillnamn i gamla handlingar förekommer så olika skrifvet, att man ej rätt vet, hvad det är. Kallar sig pastor här 1640, då företrädaren ännu lefde. Han var här från 1640 till 1651.

Henricus Jacobi Stichæus, härstammar från Åbo stift, der hans farfar var kapellan i S:t Marie församling och fader kapellan i Somero, hvilka af *C. H. Strandberg* i Åbo stifts Herdaminne kallas *Stigæus.* Prestvigd 12 apr. 1630 i Åbo domkyrka, följde han sedan med krigsfolket till Tyskland 1639 och blef pastor i Mäntsälä 8 mars 1653. Om honom finnes följande urkund att läsas:

Eftersom kyrkoherden, hederlig och vällärde hr *Henricus Jacobi Sticko* i Mäntso sig som klageligast besvärat öfver sin fattigdom och olägenhet, som han nu sitter och är råkad uti förmedelst det, att under bemälte Mäntso prestgård icke är eller finnes det ringaste hvarken åker, äng, skog eller utmark vara tilldelt eller underlagdt till prestbol, utan de ringa och nästan odugliga ägor, i synnerhet par åkerteppor, som de af Mäntso by honom af sin utmark förunnat att bruka, men ingen äng eller skogsmark, utan det han med lån och lega der och der hos andra sig till

nödtorft, ej utan stort besvär, möda och omak, sig årligen tillhandla och köpa måste, likväl skall honom affordras allehanda ordinarie som extraordinarie taxeringar och krigshjelp, som andra af presterskapet, de der sitta vid stora pastorater och lägenheter, oaktadt att han icke det ringaste prestbol, som förmäles, hafver, och beklagar sig, att när de sex tunnor tertial, som honom tillfalla, kortas emot samma taxeringar, som honom affordras, icke tillräcka, måste han ändock af sin fattigdom det uppfylla, hvarigenom han så utblottad och fattig blefven är, att han intet äger, det han sig, sin fattiga hustru, barn och husfolk kan berga och ernära med, ödmjukligen anhållit, att man hans nöd och olägenhet ville anse, på det han alldeles vidare icke må komma uti ruin och största undergång. Och emedan lagläsaren Samuel Nilsson förmedelst sitt laga tingsbevis, dat. 14 och 15 nästförlidne maj intygar, att han af kronan intet prestbol hafver, befinnes ock således hans besvär uti sanning vara som här förmäles, hafver jag alltså uppå hans kongl. maj:ts nådigste behag härmed velat frikalla honom för sådana besväringar, taxor och utrustningar, som för detta varit, eller härefter påläggas kunna, det vare sig med hvad namn det hellst vara må; förbjudandes fördenskull härmed häradsfogdarne, som för detta varit eller härefter tillförordnas kunna, att de häremot icke göra honom den ringaste molest, men sådant uti sina räkningar föra till afkortning. Här de och alle som vederbör vete sig att efterrätta. Signatum Helsingfors den 13 juni 1657.

Ernst Johan Creutz.

Stichæus, som afled 31 juni 1660, var gift med *Helena Eriksdotter.* Barn: 1 *Johan,* pastor i Mäntsälä.

Jacobus Magni (?) Insulanus, pastor i Mäntsälä 1663. Död 30 juli 1689.

Var 2:ne gånger gift och hans sednare fru hette *Margareta Wilander,* som dog 1690. Barn: 1 *Jsaak.* 2 *Axel,* pastor i Sakkula. 3 *Jakob,* kapellan här. 4 *Maria,* gift

med finska pastorn i Narva *Johan Nappenius*. Deras son *Peter* var lektor i Borgå.

Johan Stichæus, pastorsson, prestvigd i Wiborg 3 apr. 1671, kapellan här 1687, pastor 20 nov. 1689. Död 16 juni 1705.

Gift med *Kristina Lupæus*, pastorsdotter från Thusby. Af deras 13 barn dogo 5 i ungdomen under det svåra året 1692, de öfriga voro: I *Maria*, dog ogift. II *Johan*, dog som scholaris. III *Sofia*, dog ogift. IV *Henrik*, prestvigd 1699, bataljonspredikant vid öfverste Budbergs regimente, gift med *Wendla Saurenhoff*, dotter till *Nils Eriksson Saurenhoff*. Deras barn: 1 *Nils*, f. 1699. 2 *Johan*, f. 1702. V *Alexander*, student 1701, prestvigd 1703, dog som pastorsadjunkt 1722. Gift med *Maria Jakobsdotter Crudelius*. Deras son *Johan* föddes 1709. VI *Salomon*, pastor i Jämsä. VII *Jakob*. VIII *Karl*, f. 1692, kapten vid Nylands infanteriregimente, adlad med namnet *Segersvärd*, men sökte ej introduktion. Död 1776. Gift med *Maria Sahlo*, som dog 1760 och var dotter till kaptenen *Kristian Sahlo* och *Ottiliana Arenander*. Barn: 1 *Karl Kristian*, f. 1724, fänrik, död 17 aug. 1766. Gift 12 dagar förut med *Maria Elisabet Streng*. 2 *Salomon Fredrik*, f. 1725, fänrik, död 1784. Gift med *Sofia Palmstedt*, som dog 1811. 3 *Emanuel*, f. 1729, fänrik, död 1792, ogift. 4 *Wendla Maria*, f. 1736, död 1809, ogift.

Erik Broserus, kollega i H:fors 1687, konrektor 1698, pastor här 1705. Död 1730.

Barn: 1 *Klas*, kapellan här. 2 *Erik*. 3 *Johan*, förare.

Georg Fortelius, pastorsson från Ulfsby, pastor här 1732. Död 12 juli 1739.

Gift med *Kristina Winblad*.

Johan Elg, kapellan i Sibbo 1734, vice pastor 1741, pastor här 1741. Död 5 nov. 1749.

Gift med *Kristina* .... Af deras 6 barn var en dotter gift med studeranden *Henrik Rungius*.

Anders Molander, prestvigd 14 juni 1738, kapellan i Borgå 1740, pastor här 23 sept. 1750. Död 19 juni 1776.

Gift med *Anna Kristina Elsenberg,* som dog 26 jan. 1778 och var dotter till löjtnanten *Elsenberg* och *Elisabet Custer,* hvilken sedermera trädde i nytt gifte med lektorn i Borgå *Peter Nappenius.* Om detta giftermål kan läsas i Borgå gymnasii historia, p. 505. Molanders son *Pehr Adam (Anders?)* var kapten vid Tavastehus läns infanteriregimente. Hans barn: I *Pehr Henrik,* stabskapten, f. 1793, död 1862, gift med *Eva von Becker,* f. 1805. Deras barn: 1 *Evert Feodor,* f. 12 maj 1828, predikant vid länehäktet i S:t Michel. 2 *Klas Israel Joakim,* f. 23 dec. 1829, prestvigd 23 mars 1853, lärare vid lägre elementarskolan i Wiborg. 3 *Pehr Frithiof,* f. 1833, magister, lärare vid Wilkeska skolan i Wiborg. 4 *Johan Gideon,* f. 1836, kronolänsman, gift med *Rosa von Becker.* 5 *Charlotta Ingeborg,* f. 1838, lärarinna vid folkskolan i H:fors. 6 *Ida Sofia,* f. 1843. 7 *Knut Ivar,* f. 1845, machinist på en ångbåt. II *Sofia Lovisa,* gift med pastorn i Saarijärvi *Gustaf Lönnblad.* III *Hedvig,* gift med majoren *Adolf Aminoff* och IV dotter, ofärdig.

Mag. *Isaak Wallenius,* son till regimentspastorn *Josef Wallenius* och *Maria Lignberg,* f. 1738, prestvigd 16 maj 1763, magister samma år, konrektor i Lovisa 18 dec. 1771, pastor här 6 maj 1778, prost 1782. Död 9 okt. 1805.

Gift 1778 med *Maria Borgström,* lektorsdotter från Borgå, död 10 jan. 1818. Barn: I *Maria Charlotta,* f. 20 okt. 1779, gift med kapellanen i Jämsä *Karl Fredrik Grahn.* II *Johan,* f. 1 febr. 1781, registrator i kejserl. senaten, assessor, död 22 nov. 1832. Gift 1820 med *Fredrika Sofia von Knorring,* dotter till kapten *Johan Fredrik von Knorring* och *Katarina Magdalena Levan.* Deras barn: 1 *Emilia Fredrika,* f. 13 dec. 1822, gift 1845 med konrektorn *Fredrik Bergstadi,* f. 1817, blef efter sin mans död lärarinna vid frunt. skolan i H:fors. Barn: *Helena.* 2 *Karl Oskar Konstantin,* f. 10 mars 1829, styrman. 3 *Alexander Eugen,* f. 17 dec. 1830, kamrerare vid banken, gift. III *Karl Isaak,* f. 9 dec. 1782, pastor i Laukas. IV *Josef Gabriel,* f. 24 okt. 1785, kapellan i Aniala. V *Anna Katarina,* f. 26 nov.

1786, gift 1815 med kaptenen *Karl Gustaf Ridderborg.* Deras barn: 1 *Karl Isaak,* prest. 2 *Fredrika.* 3 *Emilia,* gift med possessionaten *Herman Emanuel Waldén.* 4 *Livia.* VI *Sofia,* f. 5 nov. 1790, gift 1818 med bonden *Johan Aspinen* i Wiborgs soken. VII *Kristina Lovisa.* f. 22 dec. 1793, gift 1833 med fanjunkaren *Ivar Otto Wallenius.* De hade 1 son och 2 döttrar. VIII *Johanna Fredrika,* f. 1798, gift 1824 med pastorn i Impilaks *Karl Gustaf Ferrin.* IX *Ivar,* f. 9 juni 1800, häradsskrifvare, död 1848. Gift 1840 med *Anna Josefsdotter* från Sääksmäki. De hade 3 söner.

Anders Johan Asp, son till pastorn i Karkku *Anders Asp* och *Margareta Wallenius,* syster till föregående *Isaak* Wallenius. Född 18 maj 1761, prestvigd 1 dec. 1785, tjenstgjorde sedan i Pielis och Borgå, kapellan i Mäntsälä 20 juni 1791, vice pastor 1795, pastor 20 dec. 1807, prost 1811. Död 22 juni 1825.

Gift med *Johanna Sofia Ekebom,* f. 24 sept 1778. Af deras 9 barn dogo 7 i yngre åren, de öfriga voro: 1 *Emil Herman,* f. 7 dec. 1807, hemmansägare i Sibbo. 2 *Adolf Leopold,* f. 21 jan. 1822, hemmansägare i Sibbo.

Abraham Ehnroos, f. i Lojo 15 aug. 1785, tjenstf. kollega i Borgå 29 jan. 1813, kollega i Lovisa 2 okt. 1813, kollega superior i Kuopio 16 juni 1819, prestvigd 17 dec. 1823, pastor här 24 okt. 1827, prost 1838. Död 30 sept. 1863.

Gift med *Johanna Sofia Ottelin,* f. i Elimä 27 sept. 1800, landtmätaredotter. Utan barn.

Karl Edvard Aspelund, f. i Kuopio 30 okt. 1816, son till landträntmästaren, assessorn *Gustaf Aspelund.* Tjenstf. amanuens vid domkapitlet i Borgå 1844, prestvigd 19 maj 1847, magister 1847, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Tohmajärvi, Wiborg, Borgå och Kides, flyttade till Petersburgska stiftet 1852, der han tjenstgjorde tills han blef svensk pastor i Reval, redaktör af „Julkiset sanomat" i Helsingfors 1858—1864, pastor i Mäntsälä 12 dec. 1864.

Gift med *Johanna Maria Calonius,* kapellansdotter från Tohmajärvi, f. 8 aug. 1825, död 26 nov. 1866. Barn: 1

Karl Wäinö, f. 20 juni 1859. 2 *Irene Maria*, f. 21 mars 1862. 3 *Gustaf Werner*, f. 18 apr. 1864.

Kapellaner.

Henricus Magni, nämnes år 1587 såsom prest i Mäntso, kallar sig sjelf „Guds ords ovärdige tjenare i Mentsela nya kapell". År 1599 kallar han sig kapellan, ehuru han år 1593 underskrifvit Upsala mötes beslut bland kyrkoherdar. Omnämnes ännu 1614.

Johan Stichæus 1687, blef pastor.

Axel Insulanus 1688—1691, blef esquadronspredikant och sedan pastor i Sakkula.

Jakob Insulanus, företrädarens bror, 1691—1715. Död 1715.

Gift med *Anna Törnqvist*. Barn: 1 *Jakob*, kapellan här. 2 *Maria*, f. 3 apr. 1712.

Claudius Broserus, pastorsson, kapellan här 1715. Död 1721.

Gunnar Almén (Almenius) 1722, var år 1734 död.

Gift med *Maria Ek*. Barn: 1 *Anna Maria*, f. 2 sept. 1722. 4 *Lena*, f. 28 maj 1724. 3 *Johan*, f. 19 sept. 1725. 4 *Elisabet*, blind.

Jakob Insulanus, f. 26 aug. 1709, kapellansson, 1734—1776. Död 5 nov. 1776.

Gift 3 gånger, hans sista fru *Brita Sofia Ignatius*, f. 1720, var pastorsdotter från Thusby. De hade en dotter *Anna Sofia*, f. 1755, död 1820, gift med sergeanten vid Nylands infant. regim. *Anders Johan Kallberg*, f. 1751, död 1799. Deras barn: I *Jakob Aaron*, f. 1786, död 1821 ogift. II *Anders Johan*, f. 1788, gift med *Johanna Andersdotter*, f. 1790. Af deras 8 barn dogo 4 unga, de öfriga voro: 1 *Anna Karolina*, f. 1817. 2 *Anders Johan*, f. 1819. 3 *Edla*, f. 1823. 4 *Wendla Erika*, f. 1829. III *Gustaf Henrik*, f. 1791, gift med *Anna Andersdotter*, f. 1764. Utan barn: IV *Gustaf Adolf Ignatius*, f. 1797, sågskrifvare i Mäntsälä, gift med *Fredrika Åberg*, f. 1798. Deras barn: 1 *Johan Adolf*,

f. 1820, postiljon. 2 *Wendla Fredrika,* f. 1826. 3 *Karolina Fredrika,* f. 1828. 4 *Gustaf Adolf,* f. 1831. 5 *Aaron Ignatius,* f. 1837.

Jakob Ferrin, prestvigd 29 juni 1768, kapellan här 20 sept. 1777. Död 1 nov. 1790.

Gift med *Kristina Burgman,* bleckslagaredotter från H:fors. Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Karl Gustaf,* f. 1783, pastor i Impilaks. 2 *Adolf Fredrik,* f. 1789. 3 *Isaak,* f. 1790.

Anders Johan Asp, kapellan här 20 juni 1791, blef pastor 1807.

Henrik Lindberg, f. i Wichtis 1777, prestvigd 9 maj 1805, kapellan här 26 okt. 1808. Död 16 nov. 1825.

Gift med *Maria Kristina Krook,* f. 1780, död 18 juli 1840. Barn: 1 *Aurora Antoinette,* f. 17 nov. 1811, gift med kapellanen i Kärkölä *Johan Fredrik Palm.* 2 *Maria Lovisa,* f. 15 okt. 1813, lefver ogift. 3 *Ebba Agatha,* f. 24 juni 1815, lefver ogift. 4 *Bengt Robert,* f. 1 nov. 1817, handlande i H:fors. 5 *Karl Henrik,* f. 3 jan. 1820, bankokommissarie i Wasa. 6 *Henrik Ferdinand,* f. 1 juni 1823, död 1848.

Henrik Johan von Pfaler, kapellan här 18 okt. 1826, blef kapellan i Heinola 1829.

Erik Niklander, kapellan här 8 sept. 1830, blef kapellan i Askola 1841.

Anders Nord, kapellan här 5 apr. 1843, blef kapellan i Orimattila 1860.

Johan Didrik Lönnroth, f. i Sibbo 13 febr. 1815, prestvigd 18 dec. 1847, tjenstgjorde sedan i Orimattila och Lampis, vice pastor 1858, kapellan här 5 jan. 1861.

Gift 1853 med *Henriette Charlotta Margareta Elisabet Stjernvall,* f. 20 dec. 1816, dotter till löjtnanten *Hans Henrik Stjernvall* och enka efter kronofogden *Fredrik Adolf Stjernvall.* Barn: 1 *Alfons Johan Alexander,* f. 20 maj 1856. 2 *Alma Johanna Charlotta* och 3 *Olga Johanna Henriette,* tvillingar, födda 5 juni 1858.

MÄNTYHARJU.

Mäntyharju församling, som någon tid förut var kapell, inrättades genom följande kungabref till egen kyrksoken [1])

Vi *Karl* med Guds nåd etc., göre veterligt, att efter kronans undersåter, som uti Mäntyharju kapellgäll boendes äro samt de bönder, som der nästomkring ligga, som äro från Savolax, Taipale, Sysmä och Hollola soknar, hafva en lång kyrkoväg till deras rätta sokenkyrkor, så att de med Guds ord och annan tjenst, som dem af deras kyrkoherde hafva bör, för den långa väg skull, icke kunna så försörjde blifva, som med rätta ske borde; derföre hafve vi samt med rikets råd för godt ansett och på kongl. maj:ts till Sverige och Polen etc., vår älskelige käre herr broders vägnar der förordna låtit denne brefvisare, herr *Jacob Petri*, att han deras kyrkoherde i Mäntyharju kapellgäll och de andra af förenämnde soknar, som aflägsne äro, vara skall. Och skall han vara förpliktad att förkunna dem Guds klara och rena ord alldeles oförfalskadt och efter den augsburgiska konfessionen. Bjude fördenskull eder, danemän alle, som uti förenämnde Mäntyharju gäll så ock de af förenämnde andra soknar, som dertill nästliggande äro, att J annammen och bekännen förbemälde herr Jakob för eder rätte kyrkoherde och lärofader, välvilligen utgörandes honom allt det J af kyrkoordningen och en god gammal sedvana skyldige och pliktige ären att utgöra. Der J dannemän alle mågen veta eder efterrätta. Och hafve Vi uppå högbemälte kongl. maj:ts vägnar nådeligen unnat och efterlåtit honom till årlig hjelp och underhåll spanmål sextio tunnor hos fogden der i häradet årligen att bekomma. Af Söderköping den 27 oktober 1595.

Den i Åbo fred fastställda riksgränsen skar Mäntyharju soken i tvenne delar, af hvilka den ena, som utom prestgårdarne innefattade 50 hemman samt kyrkan, lades

---

[1]) Finnes tryckt i *W. G. Lagi Handlingar*, ny följd, 2 häft. p. 85.

under ryskt, hvaremot de återstående 100 hemman förblefvo under svenskt välde. De oredor af mångahanda slag, som denna församlingens styckning och fördelning under tvenne statsmakter medförde, inhemtas af nedanstående urkunder och referater.

Pro Memoria an das Kayserl. Collegium der ausländischen Affaires aus dem Kayserl. Justiz Collegio der Lief- und Ehstländischen Sachen.

Diesem Kayserl. Justiz Collegio der Lief- und Ehstländischen Rechts Sachen hat die Wiburgsche Gouv:ts Canzelei mittelst Donoschenie vom 8 Apr. a. c. berichtet, welchergestalt nach dem letzten Aboischen Friedens-Schlusse ein Theil des in der Kymenegordschen Provinz belegenen Mäntyharjuschen Kirchspiels zusammt der Kirche und dem Pastorat vermöge der in besagtem Friedens Tractat determinirten Grenze Ihro Kayserl. Maj:t zugefallen, hingegen zwei Theile von erwähnter Gemeine der Crone Schweden geblieben. Der Pastor von dieser Gemeine Zach. Cygnæus aber habe nach geschlossenem Frieden der Crone Schweden gehuldigt und wohne doch gleichwohl auf dem Pastorat und also binnen Ihro Kayserl. Maj:ts Grenzen, lasse auch alle schwedische, hingegen keine russische Fest- und Feiertage, die doch in der ganzen dasigen Provinz observirt werden, feiern, und thue in der Kirche nicht allein die russisch-kayserl. sondern auch die königl. schwedischen Publicationen, durch welcherlei Dinge denn Confusion unter Ihro Kayserl. Maj:ts Unterthanen entstehen könnten; und da auch erwähnter Pastor Cygnæus auf einen von der Gouv:ts Canzelei an das Friedrichshamnsche Consistorium ergangenen Befehl dessfalls beschickt und darüber vernommen worden, besonders aber, ob er Ihro Kayserl. Maj:t oder der königl. schwedischen Crone huldigen wollte, habe derselbe sich erklärt, dass er nicht im Stande wäre in dieser Sache cathegorice zu antworten, bevor eine reine Grenz-Scheidung zwischen beiden Reichen getroffen wäre, in welchem Falle er entwedar bei seinem Amte confirmirt oder dessen ent-

lassen sein wolle. Denn so wie er obrigkeitlich wäre eingesetzt worden, also wolle Er auch obrigkeitlich abgesetzt werden, welches seiner Erklärung nach wenigstens nicht eher würde geschehen können, bis die hohen Cronen deswegen correspondirt und unter sich eine Richtigkeit der Grenze wegen getroffen, wie er sich denn auch ferner den Vortheil reservire, so der zwischen beiden Reichen geschlossene Friedenstractat enthielte, nemlich so lange bis der Termin verflossen sei seine Ihm gesetzlich zugefallene Pfarre und Unterhalt zu besitzen.

Weil nun, wie die Gouv:ts Canzelei ferner vorgestellt, in dem 7:ten Articul des Aboischen Friedens Tractats die Grenze zwischen Russland und Schweden dergestalt determinirt worden, das dieselbe in ihrem Lauf von daher an, wo der Kymene und Keltis Strom die Tavasthusische Grenze berühret, die zwischen Tavasthus und der Kymenegordschen Provinz befindlichen ordinaire Grenze folgt bis an den Ort, wo die Tawasthusische Grenze mit der Savolaxischen an die von Kymenegord zusammenstösst, allwo eben das Mäntyharjusche Kirchspiel befindlich und unter drei Schlosslähnen, nemlich Tawastehus, Sawolax och Kymenegord vertheilt sein, deren Grenzen daselbst zusammanstossen; welchem zu Folge ein Theil vom besagtem Mäntyharjuschen Kirchspiel nebst der Kirche und dem Pastorat auf dieser Seite verblieben, wie aus einer von dem Hr General-Lieutenant v. Campenhausen auf der Kymenegordschen Statthalter Canzelei Donoschenie vom 24 Octob. 1743 ertheilten Antwort ebenfalls zu Tage liege, so meint die Wiburgsche Gouv:ts Canzelei, dass um allen Irrungen und Confusionen vorzukommen, die diesseitige Gemeine mit der Kirche und dem Pastorat, gleich allen andern dem Friedr:schen Consistorio subordinirt und sowohl der Gottesdienst als die in diesem Reiche anbefohlene Fest- und Feiertage, so wie es in den andern Kirchen der Kymenegordschen Provinz geschieht, beobachtet und gehalten werden müsse, ohne auf die künftige Grenz-Regulirung zu warten, und bittet obangeregte Gouv:ts Canzelei sowohl darüber als auch, ob dieser

Theil des Mäntyharjuschen Kirchspiels mit einer andern Kirche combinirt, und ob solches jetzt oder nach verrichteter Grenz-Scheidung geschehen solle, von dem Kayserl. Justiz Collegio der Ehst- und Liefländischen Sachen einen Verhaltungsbefehl. Da nun Ihro Kayserl. Maj:t, obigem der Wiburgschen Gouv:ts Canzelei Berichte nach, die Kirche und das Pastorat benebst dem Theil des Mäntyharjuschen Kirchspiels, vermöge des 7 Art. des Aboischen Friedens Instruments bereits wirklich in Besitz haben, mithin der Pastor Zach. Cygnæus in deroselben Reiche wohnt, folglich ihm gar nicht geziemt hat der Crone Schweden zu huldigen, und in Ansehung der Kirchensachen also, wie die Gouv:ts Canzelei berichtet, zu verfahren, zumalen der in dem Aboischen Friedens Instrument angeordnete Termin nur diejenige schwedische Unterthanen angeht, welche eigenthümliche, unbewegliche Güter in den Ihro Kayserl. Maj:t cedirten territoriis haben, welche sie binnen Zeit von 3 Jahren entweder verkaufen oder huldigen müssen, übrigens auch es gar wohl thunlich wäre, dass der hieher gehörige Theil der Mäntyharjuschen Gemeine mit dem nächst daran gelegenen Ihro Kayserl. Maj:ts Bothmässigkeit unterworffenen Kirchspiel vereinigt und der Gottesdienst durch die Pastores alternative in der Mäntyharjuschen Kirche unter Ihro Kayserl. Maj:ts Unterthanen allein verrichtet, und dadurch alle Confusion vermieden würde; so hat doch dieses Kayserl. Collegium Bedenken getragen hierin sogleich etwas zu verordnen, weil demselbem nicht bekannt ist, ob dieserhalben nach dem Aboischen Frieden zwischen Ihro Kayserl. Maj:t und dem Reiche Schweden weiter etwas festgesetzt sein möchte. Wannenhero dann das Kayserl. Justiz Collegium der Lief- und Ehstländischen Sachen resolvirt hat, an das Kayserl. Collegium der ausländischen Affairen diese Promemoria zu schicken und dasselbe um die nöthige Nachricht dessfalls zu ersuchen, der Wiburgschen Gouv:ts Canzelei aber inmittelst zu befehlen, das dieselbe bis zur fernern des Kayserl. Just. Collegii Ordre wegen der Mäntyharjuschen Gemeine

und des Pastoris Zach. Cygnæus alles in dem Stande lasse, in welchem es bisher gewesen. Es geruhe also das Kayserl. Collegium der ausländischen Affaires diesem Kayserl. Justiz Collegio die erforderliche Nachricht mitzutheilen. S:t Petersburg den 26 Junii 1746.

Fr. Emme
V. Præses.

E. G. Glück Rath. *J. F. Büttner* Rath. *J. F. Taube* Ass. *L. Meder* Ass.

I följd af hvad ofvan blef förordnadt befattade sig konsistorium i Fredrikshamn icke det minsta med Mäntyharju församlings ryska del intill år 1753, då Cygnæus blef sjuklig och föll i ett korrumperadt och förvirradt tillstånd, hvarföre konsist. i Fredrikshamn utverkade hos domkapitlet i Borgå tillstånd för komministern Fredr. Gustaf Berner i Mäntyharju att hafva curam pastoralem öfver den ryska delen under pastorns sjuklighet och hålla gudstjenst på de vanliga ryska festinerna. Men då under samma tid tideräkningen genom nya stilens införande på svenska sidan blef förändrad och presterskapet i Mäntyharju således rättade sig efter den nya stilen, blef följden den, att julhelgen och andra högtidsdagar kommo att celebreras 11 dagar förut i Mäntyharju än i alla andra församlingar i Kymenegårds provins och ryska riket, hvarutom bönedagarne, som i Wiborgs guvernement voro påbudne, icke heller kunde inträffa på en och samma dag med de svenska böndagarne, utom det att sjelfve texterne blefvo alldeles olika, förfrågade sig konsist. i F:hmn den 12 mars 1754 hos Justitie Collegium, om Mäntyharju församlings ryska del skall uti alla dessa och flere dylika ekklesiastika mål ännu förblifva i det stånd, som den härtills varit, likmätigt den utfärdade nådiga befallningen af 11 juli 1746, eller om deruti en förändring är nödig att göras?

Såsom svar till hemställningarne härom till högre ort följde

Transl.

Pro Memoria aus dem Reichs Collegio der auswärtigen Affairen an das Justice Collegium der Lief- und Ehstländischen Sachen.

Obwohl das Justice Collegium der Lief- och Ehstländischen Sachen bereits unterm 26 Junii 1746 mittelst Pro Memoria von diesem Collegio der auswärtigen Affairen eine Erläuterung (und Verordnung) wegen des in Finnland, in der Kymenegordschen Provinz belegenen Mäntyharjuschen Kirchspiels, von welchem nach der in dem 7 Articul des Aboischen Friedens Tractats regulirten Grenze, der dritte Theil sammt der Kirche auf russischer, zwei Theile aber auf schwedischer Seite verbleiben sollten, nicht minder wegen des Pastoris Zacharias Cygnæus, welcher bei dieser Kirche in dem Priesterhause russischer Seite wohnet, gleichwohl aber der Crone Schweden gehuldigt, verlanget; so hat doch das Collegium der auswärtigen Affaires dazumahlen einige diese Sache betreffende Nachricht und Erläuterung um so weniger dem Justice Collegio geben können als nach dem Aboischen Friedensschluss zwischen beiden Reichen, nichts neues, welches etwa diese Sache concerniren möchte, festgesetzt worden, vielmehr man von Zeit zu Zeit die längst erwünschte Bestimmung und allendliche Festsetzung der dortigen Grenze zwischen beiden Seiten erwartet, damit ratione dieses einzutheilenden Kirchspiels als auch wegen der Kirche und des Predigers eine gründliche Verfügung, ohne einige Zwistigket von der andern Seite gemacht werden könne. Wann nun diese so nöthige Grenzscheidungssache wieder alles Vermuthen wegen der von schwedischer Seite gemachten Difficultäten bis anhero noch nicht beendigt werden können, inmittelst aber die Wiburgsche Gouv:ts Canzelei sowohl unterm 27 Aug. 1751 als auch unterm 28 März 1754 dem Collegio der auswärtigen Affairen aufs neue Vorstellung gethan, und eine Ukase verlangt, in Sonderheit aber wegen vorgedachten Mäntyharjuschen Kirchspiels angezeigt, dass nicht allein der Pastor Cygnæus sondern auch andere bei dieser Kirche befindliche Prediger,

nemlich der Sacellan Berner und der Compastor Israel Cajander der Crone Schweden gehuldigt, dieser letztere auch wegen dessen mis dem Pastore Cygnæus vorgefallenen Streitigkeiten im Februario dieses Jahres von dem schwedischen Consistorio nach Schweden genommen und an dessen Stelle ein anderer Namens Philenius wiederum verordnet worden, übrigens aber verrichteten diese Pastores an russischen Festins und andern Feiertagen wirklich den Gottesdienst, dahero denn gesagte Gouv:ts Canzelei sich dieserhalb in gegenwärtigen Fall einen Verhaltungsbefehl ausbittet, zumal ausserdem, dass vorermeldete Pastores von der Mäntyharjuschen Kirche, wie bereits oben erwähnt ist, der Crone Schweden mit Eid och Pflicht verbunden, auf hiesiger Seite aber wohnen und den Gottesdienst verrichten, jetzt allerlei Unordnungen und Confusionen entstehen können, weil seit der Zeit, da der neue Stilus in Schweden eingeführt ist, die Feiertage an solchen Tagen nicht celebrirt werden, da solches hiesiger Seits nach dem alten Stil geschieht. Also erachtet das Collegium der auswärtigen Affairen nöthig zu sein dem Justice Collegio der Lief- und Ehstländischen Sachen dessen Meinung zu eröffnen, dass obwohl vorgesagte Pastores der Crone Schweden keinesweges mit Eid und Pflicht verbunden sein sollten, zumal selbige auf hiesiger Seite wohnen und den Gottesdienst verrichten und dahero selbige billig dazu angehalten werden müssten Ihro Kayserl. Maj:t zu huldigen: so würde doch, wenn solchergestalt mit ihnen verfahren und der zur russischen Seite von dem Mäntyharjuschen Kirchspiel gehörige Theil mit dem nächst belegenen zu Ihro Kayserl. Maj:ts Reiche gehörigen Kirchspiel combinirt werden sollte [wie solches das Justice Collegium in dessen Pro Memoria imgleichen die Wiburgsche Gouv:ts Canzelei am dienlichsten zu sein erachten] von schwedischer Seite allerlei Reflexion darüber gemacht, dawieder gestritten und gar hiesiger Seite imputirt werden, als ob man die Prediger mit ihrer Kirche und ein solches Stück Landes, welches weder dem einen noch andern Theile zur wirchlichen Grenze bestimmt worden, sich anmassen wollte,

wie denn dergleiche Streitigkeiten schon ehemals in Ansehung der einfliessenden Revenüen von denjenigen Bauern, welche an den nach dem Aboschen Tractat bestimmten Grenzoertern wohnen, obhanden gewesen und man zur Vermeidung aller solcher Verdriesslichkeiten mit dem schwedischen Hofe sich dahin vereinbart, dass bis zur vollkommenen Grenzregulirung gar keine Abgaben von den an der Grenze wohnenden Einwohnern auf beiden Seiten genommen werden sollen. Dieses alles zum voraus gesetzt, wird nach dem Sentiment des Collegii der auswärtigen Affairen bei dieser Sache nöthig sein, und zwar um alle mit Schweden sich ereignende Misshelligkeiten und Schwierigkeiten zu vermeiden, dass vorgesagter Theil des Mäntyharjuschen Kirchspiels sammt den Predigern und ihrer Kirche bis zur vollkommenen Grenzregulirung in statu quo zu lassen. Damit aber hiedurch unter den Einwohnern keine Unordnungen vorgehen mögen, wie solches die Wiburgsche Gouv:ts Canzelei vorstellt, dass, nachdem der neue Stilus in Schweden eingeführt worden, die Prasnike an solchen Tagen nicht celebrirt werden, da es hiesiger Seits nach dem alten Stil geschieht; so muss alle Sorgfalt angewendet werden, um die Pastores gutwillig dahin zu lencken, dass sie in der Mäntyharjuschen Kirche sich nach dem ehemaligen alten Stilo richten und in Verrichtung des Gottesdienstes an allen russischen Feiertagen, gleich auch zeithero geschehen, continuiren mögen. Was aber den Verdacht anbetrifft, dass mehrerwähnte Pastores der Crone Schweden gehuldigt, und dass von ihnen nichts vorgenommen werden möge, welches hiesiger Seite schädlich sein könnte; so kann nach Gutachten des Justice Collegii und der Wiburgschen Gouv:ts Canzelei solches jemanden aufgetragen werden, welcher daselbst auf eine geschickte Art ein wachsames Auge auf diese Pastores haben möge, und wenn etwas schädliches von ihnen bemerkt werden sollte, solches sodann höhern Orts ohne den geringsten Zeitverlust, um sogleich die nöthigen Maassregeln zu nehmen, einberichtet, und zugleich solches dem Collegio der auswärtigen Affairen gemeldet werden möge.

Ueber obiges alles belieben das Justice Collegium der Lief- und Ehstländischen Sachen die behörigen Ukasen ergehen zu lassen und solche Verfügungen zu treffen als dasselbe am besten und dienlichsten zu sein finden wird. Den 8 August 1754.

Graf *Alexej Bestuschew Rjumin.*
Graf *Michaila Woronzow.*

Kyrkoherden Cygnæus beklagade sig 8 juli 1746 hos konsistorium, att han, som, på landshöfdingen Stjernstedts genom skrifvelse af den 5 nov. nästlidet år lemnade bifall, fått blifva qvar på prestgården derstädes och icke behöft transportera sig tädan, innan gränsen vore fulleligen gången m. m., skall med sin kapellan nu hafva den svårighet, att de blifva ansedde såsom ryska vasaller, hvaraf ryssarne skola visat ett sådant prof, att landtkommissarien *Andersin* på embetets vägnar tillika med tvenne länsmän, en brofogde och en sokenskrifvare samt en rysk löjtnant och 5 st. soldater den 7 ejusdem kommit till prestgården och tagit kapellanen Berner med sig bort, såsom en illgerningsman under arrest, dock icke bunden. Hvarföre och hvart de släpat honom, skall ingen veta. Och begärde kyrkoherden fördenskull, att konsist. ville taga sig an ett sådant procedere och genom brefvexling med landshöfdingen begå saken så, att kapellanen Berner åter må komma tillbaka utur sitt fängelse till församlingens bevakning.

Kort derpå var kapellanen Berner åter i sin tjenst. Af Mäntyharju soken låg en tredjedel eller 50 hemman jemte kyrkan och prestgårdarne på ryska sidan och 100 hemman på den svenska. Hvad gudstjensten beträffade, skedde deri ingen ändring, utan begge delarne höllo sin gudstjenst i den gemensamma kyrkan. Men år 1751 inberättade kronobefallningsmannen *Masalin* till landshöfdinge embetet i Degerby (= Lovisa), att allmogen uti Mäntyharju sokens svenska del genom allmän publikation blifvit förbjuden att sig numera infinna uti sagde sokens kyrka,

som på ryska sidan förblifvit samt derjemte tillsagd, att för den skulle hållas särskild gudstjenst i Toivola by på kyrkoherden Cygnæi hemman, hvarutom den der vakthafvande ryska löjtnanten skall emot vanligheten lätit visitera kyrkfolket. Och som landsh. embetet med anledning häraf ville veta, om presterskapet i Mäntyharju egentligen vore att anses för svenska eller ryska vasaller, svarade konsist., att presterskapet i Mäntyharju äro svenska undersåtare, aflagt tro- och huldhetsed under svenska konungen och står under konsistorii inseende såsom andre prester i stiftet. Derjemte fann sig konsist. nödsakadt, att hos kongl. maj:t förnya sin under samma år gjorda anhållan, det kunde de svenska undersåtarene i Mäntyharju få egen kyrka samt antyda kontraktsprosten att i församlingen göra sig underrättad, om gudstjensten af soknens prester till följe af ofvansagde publikation ordentligen hvarje sön- och helgdag i Toivola by förrättad varder och af hvad anledning samt på hvilkens anstalt denna ändring må hafva förelupit. Kontraksprosten inberättade då, att den svenska delen af församlingen hvarken af ryska öfverheten eller af någon annan haft ett slikt förbud, utan betjent sig af den på ryska sidan varande sokenkyrkan, undantagande 7 och 8 söndagen efter trinitatis, då kyrkoherden Cygnæus, uppå en del sokenboers trägna begäran hållit gudstjenst på dess hemman Gröndal i Toivola by på denna sidan, utom det den andra delen af soknen samma dagar haft ordentlig gudstjenst i kyrkan å ryska sidan, och det af den anledning, att en på gränsen posterad och vakthafvande löjtnant af Wolodimirska regimentet Fredrik Lundengren tvenne söndagar förut lätit, emot förra vanligheten ganska strängt och noga visitera kyrkfolket ifrån svenska sidan, så att ock små barn uti sina lindor derföre ej blifvit förskonte, hvilken svåra visitation dock genast upphört efter det den svenska församlingen förstnämnde tvenne söndagar ifrån kyrkan uteblifvit, ifrån hvilken tid den svenska delen åter såsom tillförene bivistat gudstjensten i kyrkan tillika med den ryska andelen, utan att någon gudstjenst och predikan på Gröndal vidare skett.

År 1753 inberättade kapellanen Berner till kontraktsprosten Heinricius, att kyrkoherden Cygnæus vore i sjukligt tillstånd och att konsist. i Fredrikshamn under den 20 juli g. st. tillsagt Berner att hafva curam öfver Mäntyharju sokens ryska del. Kort derpå anmälte pastorsadjunkten i Mäntyharju Israel Cajander i Borgå konsist., att sedan kapellanen Berner antagit den honom under kyrkoh. Cygnæi sjuklighet af konsist. i Fredrikshamn uppå begäran uppdragne curam ecclesiæ öfver den ryska delen af samma församling, utan att hafva begärt eller fått konsist. tillstånd dertill, har han genom onödigtvis formerade qvætioner hos konsist. i F:hamn bragt saken derhän, att alla ryska fester, som derintills ej skett, framdeles skola komma derstädes att firas samt i giftermålssaker den ändring åstadkommit, att inga qvinspersoner mer få blifva gifta öfver gränsen ifrån ryska sidan, som dock dittills praktiseradt blifvit i kraft af ryska kejserl. kronans till konsistorium i Fredrikshamn afgifna och med presterskapet i Mäntyharju kommunicerade utlåtande, att allt efter gammal vanlighet der skulle tillgå; hvilket allt syntes gå derpå ut, att äfven på ryska sidan den gamla stilen med sön- och helgedagars firande måste observeras, hvarom redan mycket larmades. I anledning häraf förnyade konsist. i Borgå sin den 15 maj 1751 hos konungen gjorda anhållan, att den svenska delen af Mäntyharju soken, bestående af 102 hemman må både i anseende till presterlig betjening och den allmänna gudstjenstens förrättande samt kyrkans nyttjande blifva helt och hållet skild ifrån den ryska delen och den förra uppbygga sig egen särskild kyrka å den plats, som dertill ansees tjenligast. Och för att erhålla närmare upplysningar om de af Berner vidtagna förändringar skref konsist. derjemte till konsist. i Fredrikshamn. Härå svarade det sistnämnda konsist., att det aldrig velat eller kunnat befatta sig med kyrkoväsendet i Mäntyharju sokens svenska del, mindre göra någon ändring derutinnan samt att samma konsist., beträffande den ryska delen ej vidare tillgjort än allenast anmodat kapellanen Berner, såsom en gammal lä-

rare i församlingen, utan att han sådant ansökt, att antaga sig curam ecclesiæ deröfver och låta sig alla ekklesiastiska angelägenheter vara om hjertat, sedan man förnummit, att kyrkoherden Cygnæus förfallit uti ett bedröfligt tillstånd och försports vara uti de omständigheter stadd, att han omöjligen kunde så bestrida och förestå församlingen som vederborde. Vidkommande giftermålen riken emellan, svarade konsist. i Fredrikshamn, att man till deras fria fortsättande hvarken erhållit något öfverhetligt förbud eller befallning å ryska sidan, utan att man låtit dem hafva sin obehindrade framgång så länge något specielt föranstaltande i dy mål ej utkommit; men om sådant försports från Mäntyharju, så förmenar F:hmns konsist. det äga sin grund af blotta partikulära berättelser. Men som konsist. i Fredrikshamn engång för alla erhållit en generel och sträng befallning, att ingen af de ryska festerne uti någon församling eller af någon, som hörer under hennes kejserl. maj:ts höga regering får åsidosättas, vid allrasvåraste straff tillgörande, har samma konsist. anmodat kapellanen Berner, att uppå dem hålla gudstjenst allenast för den ryska delen; begärande meranämnde konsist. på det trägnaste, att konsist. i Borgå ville samtycka dertill och tillåta kapellanen Berner att tillsvidare äga curam ecclesiæ öfver Mäntyharju sokens ryska del samt förrätta gudstjensten å de infallande ryska högtider, hellst som honom af den huld- och trohet han den svenska öfverheten förbunden är, ej något derigenom afgår, och vid de ryska högtidernas firande intet annat der å orten uti de evangeliska församlingarne förelöper än att Guds rena ord blifver, jemte de vanliga kyrkoceremonier, tydligen och oförfalskadt afhandladt och betraktadt, i anledning af de följande söndagarnes epistlar, utan att befara något fremmande bruk och ovanligt förehafvande. Häraf fann konsist. i Borgå, att kapellanen Berner i anseende till dess erhållne curam pastoris öfver Mäntyharju sokens ryska del ej annors än tillbörligen och försvarligen sig uppfört, och att sådant hans uppförande ej, såsom man i förstone tyckt, förtjenar någon särdeles uppmärksamhet,

äfven ock, att konsist. ej kunde undgå, att sålänge begge rikens undersåtare derstädes ej äro ifrån hvarandra af höga öfverheten skilde, tillstädja de ryska festernas firande uti kyrkan på ryska sidan, hvarjemte konsist aktade för godt att samtycka, det må berörde kapellan hafva curam ecclesiæ öfver den ryska delen af soknen tillsvidare och till dess man får se, hvad författning må komma att göras med förvaltningen af pastoris embete i den svenska delen af samma soken, sedan konsist. fått omständligare underrättelse om egentliga beskaffenheten af kyrkoherden Cygnæi tillstånd.

År 1759 utsynades stället för den svenska andelens af Mäntyharju soken nya kyrka, som skulle uppföras vid Lahnajärvi sjö på en jemn sandmo, och till kyrkoherdebol skulle tagas hemmanen n:o 8 och 9 i Lahnaniemi och n:o 12 i Toivola by, alla i ett skiftelag af 4 skattmarkers storlek, och till kapellansbol hemmanet n:o 8 i Toivola by. Denne sokneandel bestod då af 101 hela eller 132 klufna hemman och 122 torpare. Men som dennes soknedel ej mäktade bygga kyrka och prestbol och underhålla både pastor och kapellan, anhöll den vid riksdagen 1761, att antingen Hirvensalmi kapell från S:t Michel eller Heinola kapell från Hollola skulle anslås till kapell under Mäntyharju, hvartill konungen dock icke biföll.

År 1762 kallade ståthållarekansliet i Willmanstrand kapellanen Berner att med liflig ed hylla hennes kejserl. maj:t i Ryssland, men såsom svensk undersåte efterkom han icke kallelsen.

Då en militär-kordon mot hösten 1770 uppdrogs långsmed gränsen mot Ryssland, till förebyggande deraf, att den på en del utrikes orter gängse smittosamma sjukdom ej måtte genom resande landvägen i riket införas, blef det för svenska delen af de soknar, som voro vid gränsen belägne och hade deras kyrkor på ryska sidan, tillsvidare förbjudet att begifva sig till samma kyrkor, och allmogen anvistes till närmaste kyrka på svenska sidan till gudstjenstens bivistande, och presterskapet i Iiti, Heinola, Hartola,

Hirvensalmi och Kristina, såsom nästgränsande till Mäntyharju, äfvensom i Sulkava, Puumala, Rantasalmi och Kesälaks med flere prester, hvilka voro närmast belägne till Kerimäki och Sääminki soknar, de der hafva sina kyrkor på ryska sidan, men till en del voro svenska undersåter, att icke allenast med den allmänna gudstjensten utan ock all annan presterlig vård och skötsel biträda sagde soknars till dem närmast angränsande invånare. Denna kordon indrogs ännu samma höst. Af vice pastor, magister Zach. Cygnæi skrifvelse till konsist. inhemtas, att genom en stark vakt på de minsta vägar, som ledde åt gränsen, all öfverfart från den svenska sidan till den ryska var afskuren, hvarigenom svenska undersåtarene blefvo skilde från sin kyrka, begrafningsplats och flere tillhörigheter på rysk botten. I en så bekymmersam belägenhet ansåg presterskapet icke rådligt att lemna någondera delen af församlingen utan presterlig bevakning, utan öfverenskom, att kapellanen Berner skulle qvarblifva på ryska sidan, hvaremot vice pastorn Cygnæus flyttade ifrån hus och hem öfver på svenska sidan och lemnade sina barn och sin lilla egendom jemte sin gamle och sjuklige fader qvar på ryska sidan, emedan i anseende till de militäriska anstalternas hastiga öfverkomst ingen tid till deras flyttning var öfrig, hvilken å den sena årstiden icke heller kunnat ske för brist på något boningsställe. Till samlingsort att förrätta gudstjenst och utdela nattvarden var Lahtis by utsedd, der den nya kyrkoplanen på svenska sidan var utsynt, och der bivistade ock församlingen gudstjensten den 16 december under bar himmel i svårt väder med allmänna och sorgliga rörelser. Om begrafningsplats var församlingen förlägen, emedan en del byar hade till utsoknekyrkor öfver 4 mil, äfvensom brudpar, hvilka ämna gifta sig öfver riksgränsen och redan voro utlyste, råkade i största förvirring. Cygnæus anhöll derjemte, att konsist. ville hos vederbörande utverka tillstånd för honom, att åtminstone någon gång få se sina barn och anhöriga på ryska sidan, ifrån hvilka det föll honom odrägligen smärtosamt att så plötsligen vara skild.

År 1771 om våren sammandrogs åter en kordon långsmed ryska gränsen till hindrande af pestsmittans införande i riket och ingen öfverfart fick då ske hvarken dit eller derifrån på andra ställen af samma gräns än vid Abborfors postering. Öfversten och riddaren grefve Posse erhöll då kommando öfver kordonen och församlingarne skulle af presterskapet skötas på samma sätt som hösten förut. Denna gränsbevakning fortfor ända till juni 1772, då kommunikationen emellan församlingsboer på hvardera sidan om gränsen åter blef tillåten.

År 1789 den 4 febr. förständigade general Stedingk, att all kommunikation med ryska undersåtare enligt hans kongl. maj:ts befallning på det strängaste var förbjuden och att inga prester tillätos att komma öfver gränsen ifrån ryska sidan. Emedan nu största delen af Mäntyharju soken låg inom svenska gränsen, beordrades kyrkoherden i Mäntyharju Berner att infinna sig vid den svenska delen af dess församling, utan att det blef honom tillåtet att vistas på den ryska sidan, så kärt honom var att blifva vid dess embets förrättning och inkomster bibehållen. Kapellanen Favorin tilläts att qvarblifva på ryska sidan, för att sköta den dervarande delen af församlingen.

År 1798 blef genom kejserlig befallning af 6 juni g. st. all kommunikation emellan begge rikens undersåtare afskuren. Likväl fick landtkommissarien Masalin, genom prosten Berners bemedling, befallning att utdela tillståndsbiljeter åt allmogen att komma till kyrkan och genast eller sist måndagsmorgon resa åter. Men ingen ståndsperson erhöll ett sådant frihetsbref. Begge presterne hade af guvernören i Wiborg erhållit hvardera sitt särskilta pass att i embetsärender resa öfver gränsen; men ingen slapp med landshöfdingens pass från svenska till ryska sidan, icke ens till sina åverkningar. Denna pestkordon fortfor ända till slutet af år 1800, då allmogen fick obehindradt besöka Guds hus. Men då den nye kapellanen Samuel Johan Krogerus infann sig i Mäntyharju, för att vidtaga sin tjenstgöring, kunde han, som ej erhållit något tillstånd från ryska sidan, icke ens

installeras i tjensten. Ryske befälhafvaren Sommer gick i samråd med kosakkaptenen Kratschaschokow så långt, att de förbjödo Krogerus att vistas å kapellansbolet, som låg på rysk botten samt bivista gudstjensten i kyrkan. Och då Krogerus icke hörsammade detta förbud, blef han en söndag under prostens predikan af tvenne beväpnade kosaker uttagen från sakristian och förd under bevakning af en gränsridare till rikets gräns.

En beskrifning om Mäntyharju soken utkom åren 1812—1814 i Åbo, såsom akademiskt specimen i 3 delar, af hvilka den första utgafs af författaren *David Berner* och de begge följande af præses, professor *J. Fr. Wallenius.*

Kyrkoherdar.

Jacobus Petri 1595—1626, var förut fältpredikant under Skottska fanan och utnämndes af hertig *Karl* till den förste prest här. Erhöll genom kongl. bref af 30 dec. 1616 ett ödeshemman fritt för alla utlagor, såsom ersättning för den fordran 296 daler han hade hos kronan för den tid han var krigspredikant. Vidare erhöll han genom kongl. bref af 8 mars 1616 en fjerdedels skatt uti Skyttälä by fritt för alla utlagor för sin och sin hustrus lifstid, hvilket ytterligare konfirmerades den 20 juli 1637.

Barn: 1 *Laurentius,* prest och 2 *Peer.*

Canutus Matthiæ Tallberg 1629—1646, var här kapellan förut. Erhöll genom kongl. bref af 27 apr. 1627 30 tunnor spanmål till sitt underhåll, som hans antecessor haft hade. Han kallas uti häradsrättens i Lappstrand protokoll „en hederlig och lärd man“.

Gift med *Anna Mattsdotter.* Barn: *Matthias Tallberg.*

Thomas Henrici 1649—1666. Erhöll på *Gustaf Evertson Horns* befallning till landshöfdingen i Wiborg 15 tunnor spanmål till sitt underhåll för år 1658, enligt följande skrifvelse:

Hos mig hafver kyrkoherden i Mäntyharju hr Thomas supplicando andragit, huruledes hans antecessorer vid samma gäll hafva årligen njutit af kronan ett visst under-

håll till 30 tunnor spanmål, för det ringa gällets skull, eftersom det icke kan eljest sin kyrkoherde föda. Men nu, sedan samma underhåll är af staten uteslutet, har han derigenom råkat i en sådan armod och fattigdom, att han nödgas tigga sig sin föda, hvar han icke blifver med något af kronan undsatt. Jag hafver fördenskull, i anseende till hans stora fattigdom, på hans kongl. maj:ts nådiga behag efterlåtit honom halfparten emot det underhåll hans antecessorer haft hafva, så att denne må bekomma i detta år 1658 femton tunnor spanmål, och må han vidare söka kongl. maj:t eller det kongl. kammar-kollegium om detta underhåll, eftersom jag ock hans olägenhet och den hjelp jag nu honom gör det kongl. kammar-kollegium aviserandes varder. Befaller hr generalmajoren och landshöfdingen i Guds milda beskärm till all god välgång. Wiborg den 16 mars 1658.

Gustaf Horn
Evertson.

Gift med *Brita Olofsdotter.* Barn: *Henrik* och 1 dotter, gift med adjunkten *Nicolaus Johannis.*

Bartholdus Matthiæ Mollerus, var här vice pastor förut, pastor 1668—1678. Barn: *Matthias,* pastor här.

Johan Nappenius, var förut predikant vid öfverste Funks regimente, pastor här efter Bertill genom kongl. fullmakt af 6 okt. 1679. Blef finsk pastor i Narva. Torde ej hafva tillträdt tjensten.

Matthias Bartholdi Mollerus 1679—1714, kallar sig än *Mollerus* än *Moller,* student 1672. Vid fadrens frånfälle var han för ung, för att kunna i vanlig ordning succedera honom; men han reste till Stockholm och lyckades der få tillfälle att predika för konungen och kom sig sålunda till lägenheten. Dog som prost 1714.

Gift med *Anna Björklund.* Barn: 1 *Sigrid* och 2 *Kristina.*

Johan Gestrin var bataljonspredikant vid Tavastehus infanteriregimente 1703, regimentspastor vid Wiborgska

infanteriregimentet, togs vid Wiborgs öfvergång till fånga 1710, men frigafs såsom illa blesserad af en bomb, blef sedan pastor vid det af grefve Nieroth upprättade Wiborgska regimentet, pastor här 12 sept. 1719, men tillträdde ej lägenheten förrän 17 febr. 1722, blef prost. Angifven för många fel, blef han afsatt 1730, hvarefter han uppehöll sig i Stockholm.

Gift 1:o med företrädarens dotter och 2:o med *Margareta Gustafsdotter Lithovius*, kapellansdotter från Liminko. Barn: 1 *David*, kapellan i Klemis och 2 *Jonatan*, pastor i Luumäki.

Anders Alopæus, son till kapellanen i Jääskis *Magnus Alopæus* och *Brita Fabritius*. Var förut kapellan i Hirvensalmi, pastor här 22 aug. 1730, dog som prost 8 apr. 1732.

Gift med *Elisabet Helsingius*, pastorsdotter, som i sednare giftet fick Alopæi efterträdare *Zach. Cygnæus*. Hennes barn med Alopæus voro: **A** *Anders*, hofrättsauskultant, dog ogift 1745. **B** *Johan*, f. 26 sept. 1731, landskamrer i Tavastehus och Nylands län 1762, kollegii assessor, adlad 2 sept. 1772, kallade han sig *Nordensvan*. Gift med *Johanna Kristina Schvartz*, rådmansdotter från Helsingfors. Utom några i yngre åren döda barn voro de öfriga: I *Henrik Kristian*, f. 23 feb. 1762, landskamrer 1802, ledamot i regeringskonseljen 18 aug. 1809, kammarråd 10 dec. 1809, död i Tavastehus 20 dec. 1822. Gift 1:o 1795 med *Hedvig Elisabet Cygnæus*, biskopsdotter och 2:o 1797 med *Inga Lovisa Gylling*, dotter till landskamrern, kammarrådet *Gabriel Gylling* och *Margar. Kristina Printz*. Deras son *Johan Henrik*. f. 19 maj 1801, landskamrer i Tavastehus 1832, kammarråd 13 apr. 1848, bankodirektör 7 maj 1856. Gift 1831 med *Jakobina Fredrika von Numers*. f. 1808. Deras barn: 1 *Rosa Malvina*, f. 1833. 2 *Hugo Kasimir*, f. 1834, underlöjtnant. 3 *Jacquette Leocardie*, f. 1836. 4 *Hildur Antoinette Victorine*. f. 1838. 5 *Henriette Fredrique Angelique*, f. 1843. II *Zacharias*, major, gift med *Kristina Elisabet Florin*. Deras barn: 1 *Johanna Kristina*, f. 1803. 2

Maria Lovisa, f. 1804, gift 1834 med provincialläkaren *Georg de Besche,* f. 1804. Deras barn: *a) Fanny Georgina Karolina,* f. 1835. *b) Betty Maria Therese,* f. 1837. *c) Olga Lovisa* f. 1842. 3 *Sofia,* f. 1807. 4 *Ingrid Charlotta,* f. 1813, gift 1845 med kapellanen i Sääksmäki *Karl Fredrik Carlstedt.* 5 *Axel Leonard Zacharias,* f. 1816, stabskapten. 6 *Torsten William Knut,* f. 1818, kronofogde, fältkamrer. III *Magnus Jakob,* f. 1770, kronofogde. IV *Gustaf Georg,* f. 12 jan. 1774, kamrerare i regeringskonseljen 31 okt. 1809, kammarråd 9 feb. 1811, tog afsked 1816, död 18 juli 1853. Gift 1801 med *Anna Margar. Indrenius,* pastorsdotter från Keuru. Deras barn: 1 *Johanna,* f. 1803, gift 1828 med majoren *Gustaf Fredrik Grönhagen,* f. 1782. 2 *Elisabet,* f. 1805, gift 1823 med kapten *Adolf Fredrik von Schantz.* 3 *Georg,* f. 1813, brukspatron, gift 1845 med *Constans Elisabet Roos.* Deras barn: *a) Johan Georg,* f. 1846. *b)* och *c) Anders Otto* och *Konstans Elisabet,* f. 1848. *d) Karl Magnus,* f. 1850. *e) Anna Sofia Konstans,* f. 1852. 4 *Anna Lovisa,* f. 1818, gift 1842 med fabrikspredikanten i Tammerfors *Berndt Gustaf Bergroth.* 5 *Magnus,* f. 1820, stabskapten, gift 1856 med *Helena Forssman,* lagmansdotter. 6 *Henriette Augusta,* f. 1823. V *Hedvig Emerentia,* f. 1780, gift 1807 med pastorn i Hvittis *Wilhelm Åkerman,* f. 1770. De hade 3 döttrar. **C** *Jakob,* pastor i Tohmajärvi. **D** *Maria,* gift med regimentsskrifvaren vid karelska dragonregim. *Anders Hirn.* Om Hirns barn se under Walkeala. **E** *Margareta,* gift med pastorn i Jääskis *Michael Lilius.* **F** dotter, gift med underofficern *Florin.* **G** *Brigita,* gift med kapellanen *Fredrik Gustaf Berner.*

Zacharias J. Cygnæus, pastorsson från Kristina, student i Åbo 1723, kapellan i Pelgjärvi 1726, pastor här 13 apr. 1733. Uti en till konsist. ställd skrift af år 1744 anför han, att han i 12 års tid gjort tjenst i Guds församling såsom en medhjelpare och predikat nådår för 4 prestenkor, af hvilka han haft föga lön, utan fått den sista af dem med 8 barn till belöning för sin möda. Och då konsist. år 1740 infordrade upplysningar om församlingarne i åtskilliga om-

ständigheter, bland annat historiska, geografiska och antiqvariska, anförde Cygnæus i sin relation: „bland antiqviteterna kan riktigt uppföras en rik gårdsvärdinna, en käring om några öfver 100 år och är ännu en temmeligen kryger gumma. Skulle hon nu snart dö, finge jag en ko, ville ock låta hennes höga ålder genom gazetterna blifva bekant i hela Europa“. Cygnæus blef sinnessjuk, och anhöll fördenskull år 1752 i konsist., att hans adjunkt *Israel Cajander* måtte, i anseende till hans genom iråkade, långvariga och svåra sjukdom ådragna oförmögenhet att förestå sin syssla, erhålla cura ecclesiæ. Vid anställd närmare undersökning utredde prosten Paulin på ort och ställe 1753 om Cygnæi tillstånd, att han verligen befanns förvirrad till sina sinnen. Han talade mycket för sig sjelf i kors och på någons tilltalan svarade han ej redigt, utan gjorde fukter och underliga miner. Denna sjukdom skall försports i mars månad nämnde år (1753) och fastlagssöndagen, då han begått afsteg uti embetsförrättningen, såsom ock sedermera dominica judica, ifrån hvilken tid han ock rätt litet eller alls intet kunnat sköta sin syssla. Vid pingsttiden har han begynt gå i skogen dels ensam dels tvungit andra med sig till att uppleta sin der efter föregifvande nedlagda skatt af några tusende daler i kontant, [1]) och på söknedagarne ofta gått till klockstapeln och ringt med klockorna, att folket skulle infinna sig till gudstjensten i kyrkan. Om den egentliga orsaken till hans förvirring har ingen kunnat göra besked; men enslighet älskade han. Cygnæus afled 5 jan. 1774.

Gift med företrädarens enka *Elisabet Helsingius,* som dog 29 mars 1750. Barn: I *Zacharias,* fadrens efterträdare. II *Georg,* krigsjustitiarie vid Savolax brigaden, f. 9 dec. 1735, död 1793, gift 1:o med *Anna Sofia Duncker,* dotter till kornetten *Joakim Henrik Duncker* och *Katarina Heinricius,* och 2:o 1779 med *Helena Katarina Poppius,* pastors-

---

[1]) Han egde ett hemman i Rantakyla by af S:t Michels soken. Månne han hade forsålt hemmanet och gomt salupriset i jorden?

dotter från Jokkas. Barn af första giftet: I *Katarina Elisabet*, f. 24 apr. 1765, död 24 dec. 1835, gift med löjtnanten vid karelska dragoner *Johan Poppius*, pastorsson från Pieksämäki, och af 2:dra giftet: 2 *Henrik Johan*, f. 4 maj 1781, protokollssekreterare, häradshöfding i Lappvesi domsaga, död 6 febr. 1831. Gift med *Fredrika Juliana von Essen*, som dog 1813 och var dotter till öfverstelöjtnanten *K. R. von Essen* och *K. J. Ramsay*. 3 *Magnus Wilhelm*, f. 21 sept. 1784, student 1803, landssekreter i Westerbottens län, lagman. [1]) III *Brita*, gift med majoren vid Savolax jägare *Gustaf Fredrik Duncker*, som dog 24 apr. 1793. De hade en son och 3 döttrar, af hvilka här nämnas: 1 *Joakim Zachris*, f. 12 nov. 1774, stupade vid Hörnefors som öfverstelöjtnant 5 juli 1809, hade år 1805 gift sig med *Maria Charlotta Tuderus*, dotter till kommissionslandtmätaren *Daniel Tuderus*, och efterlemnade en son *Gustaf* [2]). 2 *Eva Kristina*, gift 27 dec. 1810 med kapten *Karl Gustaf Tuderus*. IV *Agneta*, ogift.

Mag. *Zacharias Cygnæus*, företrädarens son, hvars substitut han blef 1763, pastor efter fadrens död 15 juli 1775. Då konungen år 1778 infordrade vederbörandes utlåtande, angående de ryska fester, som inom grekiska församlingarne i svenska Karelen firades och de formulärer, som synoden i S:t Petersburg till desse församlingars prester utfärdat och enligt hvilka vid den allmänna gudstjensten förböner gjordes först för kejsarinnan och det kejserliga huset och sedan för hans kongl. maj:t och hans kongl. hus, afgaf kyrkoh. Cygnæus, på konsistorii anmodan, om Mäntyharju soken 1779 den förklaring, att de såkallade statsfestiner å kejserl. ryska sidan, bestående i de kejserl. personernas höga namns- och födelsedagar, åminnelser af hennes kejserl. maj:ts anträde till regeringen, af kröningen och af de höga kejserl. personernas återfående till helsan

---

[1]) Se svenskt biografiskt lexikon III. 138.

[2]) J. Z. Dunckers korta men ärofulla lif finnes tecknadt af *Fr. Cygnæus* i *Bilder ur förgångna tiders lif*. 1 Del. H:fors 1858. — Biograf. Lexikon, ny följd III. 357.

efter koppympningen, som då för tiden utgjorde 13 festiner om året, äfven i Mäntyharju församling på sina bestämda tider och dagar med gudstjenst i kyrkan firades och begingos, hvarvid ej andra än ryska undersåtare, oftast till ganska ringa antal, samlades. Förbönerne i kyrkan förrättades vanligen i generella ordalag: *„för all christelig öfverhet och i synnerhet de begge makter, under hvilka denna församling lydde“*. Men då man på böndagarne och andra stora högtider, i synnerhet då litanien uppläстes, kom att nämna de höga öfverhetspersonerne, skedde det i den ordning, att deras kongl. majestäter i Sverige jemte hennes kejserliga maj:t i Ryssland, hans kongl. höghet kronprinsen i Sverige jemte kejserl. thronföljaren och dess gemål i Ryssland samt kongl. högheterne, hertigarne och hertiginnan samt arfprinsessan i Sverige jemte kejserl. arffurstarne i Ryssland på en gång bådos före och tillika nämndes, men intetdera af de höga regerande husen helt och hållet företräde någonsin lemnades, hvilken försiktighet kyrkoh., ehuru utan något förordnande ifrån högre ort, nödgats med bekymmer vidtaga på detta grannlaga ställe, der ofta begge rikens embetsmän jemväl af högre rang och begge andelarnes kronobetjente ständigt på en gång voro vid gudstjensten närvarande. I den öfriga kyrkodisciplinen rättade sig kyrkoh. efter de höga öfverhetliga författningar, som beggesides voro utfärdade, dock så, att alla högtider, sön- och bönedagar firades efter nya stilen och på de i Sverige förefallande terminer. Den svenska andelens angelägenheter vårdade kyrkoherden efter svenska och den ryska andelens efter ryska stadgar.

Kyrkoherden förmälte vidare, att beskaffenheten i Mäntyharju alldeles icke liknade grekiska församlingarnes tillstånd i Karelen, såvida dessa senare, ehuru af särskild religion, bestodo blott af svenska undersåtare, hvilka ej mindre i kyrkoväsendet och vid gudstjensten än i allt öfrigt endast voro svensk ordning undergifne, men den förra deremot, till ¾delar bestående af svenska och till ¼del ryska undersåtare, begick i sin på rysk grund belägna kyrka ef-

ter särskild öfverenskommelse gemensam gudstjenst. Såvida fri religionsöfning är lemnad grekiska trosförvandterne i Karelen, trodde kyrkoh. dem ej kunna vägras, att såsom i Ryssland skedde fira vissa helgons, Alexander Newskijs, S:t Andreas, S:t Georgs fester med flere; men de såkallade statsfestiner, som ej angingo sjelfva religionen, utan äfven af lutherska trosförvandterne ibland ryska undersåtarne begingos till vördnads betygande för sin öfverhet, voro af särskild beskaffenhet; äfvensom kyrkoh. ansåg det vara ovanligt, att vid den offentliga gudstjensten fälla förböner specifikt för någon fremmande öfverhet.

Kyrkoherden Cygnæus blef pastor i Lovisa 1780, derefter domprost i Borgå och slutligen biskop.

Emanuel Berner, kapellansson, f. 22 febr. 1738, student i Åbo 1760, prestvigd 12 dec. 1761, kapellan här 21 mars 1764, pastor 9 jan. 1782. „Som kyrkoherden Berner under dess tjenstetid ådagalagt prof af nit och oförtrutenhet uti de till Guds församlings vård och stötsel hörande stycken och derjemte städse betygat ett välanständigt uppförande samt i synnerhet under nu påstående krigsoroligheter lemnat utmärkta vedermälen af synnerlig trohet och nit för konung och fädernesland“, blef han på kongl. maj:ts befallning af 15 sept. 1789 utnämnd till prost. Död 23 jan. 1808.

Gift med *Anna Sofia Willström,* rådmansdotter från Lovisa, f. 20 maj 1740, död 14 juni 1800. Barn: 1 *Agneta Sofia,* gift med pastorn i Taipalsaari *Johan Wargentin.* 2 *Gustaf Henrik,* kapellan i S:t Michel. 3 *Zacharias Johan,* f. 14 mars 1772. 4 *Anders Georg,* f. 9 aug. 1775, kapten, död 25 sept. 1833. 5 *Axel Abraham,* fadrens efterträdare. 6 *David,* f. 1785, student 1804, prestvigd 1808, magister, vice pastor 1817, död 29 juli 1817. 7 *Emanuel,* kapten, gift med *Hedvig Pernberg.* Barn: *Axel Emanuel,* pastor i Pieksämäki.

Axel Abraham Berner, företrädarens son, f. 5 sept. 1781, student 1803, prestvigd 29 mars 1806, pastor här 8 nov. 1809, prost 1 nov. 1817. Död 12 maj 1823.

Gift 1811 med *Hedvig Katarina Kerchström*, kapellansdotter från Askola. Barn: *Henrik Axel*, kapellan i Sakkula.

Olof Pesonius, f. 8 jan. 1780, prestvigd 21 maj 1799, tjenstgjorde sedan i Sääminki, Taipalsaari och Wekkelaks, kapellan i sistnämnde församling 1806, vice pastor 1812, pastor här 23 nov. 1824, prost 1828. Död 29 okt. 1849.

Gift med *Anna Katarina Hæggroth*, pastorsdotter från Taipalsaari. Barn: 1 *Alexander Adolf*, f. 20 apr. 1811, student 1829, död 1836. 2 *Katarina Olivia*, f. 18 maj 1813, gift med pastorn i Pieksämäki *Axel Emanuel Berner*. 3 *Ernst Edvard*, f. 20 febr. 1817, döfstum. 4 *Johan Wilhelm*, f. 22 juli 1819, student 1838, magister 1844, lärare vid fruntimmersskolan i Helsingfors 1847, theologie lektor i Borgå 1853, död 23 nov. 1862. Gift med .... *Gestrin*. 5 *Viktor Olof*, kapellan i Suomenniemi. 6 *Gottlieb Leopold*, f. 15 nov. 1823, lektor vid elementarläroverket i Jyväskylä, gift med *F. S. Söderström*. 7 dotter.

Henrik Johan von Pfaler, son till kapellanen i Kiukais kapell af Eura soken *Erik Johan von Pfaler* och *Fredrika Wegelius*, f. 16 sept. 1796, prestvigd 26 okt. 1818, brukspredikant i Mariefors 6 nov. 1822, vice pastor 1824, kapellan i Mäntsälä 18 okt. 1826, kapellan i Heinola 5 aug. 1829, pastor i Kangasniemi 19 mars 1838, prost 1842, kontraktsprost 1846, pastor här 23 okt. 1850. Död 19 juli 1867.

Gift med *Henrika Lovisa Boucht*, f. 29 apr. 1794, död 5 apr. 1853. Barn: 1 *Emerentia Mathilda Fredrika*, f. 28 nov. 1825, död 1865, ogift. 2 *Henrika Otteliana Charlotta*, f. 2 febr. 1827. 3 *Lydik Leonard*, f. 12 mars 1828, kapten vid S:t Michels bataljon.

Kapellaner.

Canutus Matthiæ Tallberg, kapellan 1616—1626. Erhöll genom kongl. bref af 3 mars 1616 ¼ skatt i Skyttälä by fritt för vissa och ovissa persedlar för sin och sin hustrus

lifstid, hvilket genom kongl. bref af 26 juli 1620 ändrades derhän, att han finge njuta nämnde frihet endast för den tid han der är kapellan, utan att om hans hustru nämnes något. Blef pastor.

Thomas Henrici 1639—1646, blef pastor.

Georgius Matthiæ 1654—1655.

Andreas Andreæ 1656—1682.

Josef Molitor 1688—1712. Hade en son *Bartholdus.*

Anders Hoimilander, insattes af ryska öfverheten, men dog 1722.

Karl Rheander, student i Åbo 13 juni 1695, kapellan här 1722—1735. Såsom begifven på starka drycker, erhöll han sig substitut och dog 18 maj 1737.

Gift med *Sofia Norring.*

Fredrik Gustaf Berner, pastorsson från Hollola, student 1731, kapellan här 25 jan. 1736. Erhöll den 20 juli 1752 sig uppdraget, att under kyrkoherden Cygnæi sjuklighet hafva pastoralvården i den ryska andelen af Mäntyharju soken. Död 28 sept. 1762.

Gift med *Brigita Alopæus,* pastorsdotter. Barn: 1 *Emanuel,* pastor här. 2 *Brigita.* 3 *Elisabet.* 4 *Zachris.* 5 *Jakob Johan.*

Emanuel Berner, kapellan här 21 mars 1764, blef pastor 1782.

Anders Konrad Favorin, kronofogdeson från Lampis, student 1761, prestvigd 1 aug. 1764, kapellan här 27 juli 1782. Var angifven för fylleri i och utom embetet, men dog, innan laga dom hann falla, 20 sept. 1796.

Gift med *Hedvig Lind,* kapellansdotter från Lampis, död 1778. Barn: 1 *Margareta Agata,* f. 11 Aug. 1768. 2 *And. Wilh.* f. 23 sept. 1770, fältväbel. 3 *Anna Karolina,* f. 6 maj 1773. 4 *Adolf Efraim,* f. 8 okt. 1775. 5 *Erik Gustaf,* f. 5 apr. 1778.

Samuel Johan Krogerus, kapellansson från Rautalampi, f. 24 aug. 1765 (1767), student 1784, prestvigd 13 apr. 1791, sokenadjunkt i Hankasalmi 1799, kapellan här 3 sept. 1800, vice pastor 1811. Död 25 nov. 1820.

Gift 1:o med *Kristina Elisabet Berner*, som dog 26 aug. 1807 och 2:o 1812 med *Anna Sofia Andersin*. Barn: 1 *Emanuel Johan*, f. 26 mars 1803, landtmätare. 2 *Sigfrid Gustaf*, f. 5 okt. 1804 (1803), pastor i Nurmis. 3 *Zacharias Adolf*, f. 23 febr. 1807, prestvigd 22 juni 1830, tjenstgjorde sedan i Savitaipale, Pielisjärvi, Nurmis, Wederlaks och Ruokolaks, vice pastor 1843, död 13 mars 1847. 4 *A . . . G . . .*, kapten vid generalstaben. 5 *F . . . L . . .*, gift med kommissionslandtmätaren *Gabr. Poppius*, son till löjtnanten *Johan Poppius*, f. 21 aug. 1805. 6 *E . . . J . . .* koopvaerdie kapten.

Mag. *David Kristian Stenius*, pastorsson från Sulkava, f. 15 maj (nov.) 1782 (1781), student 1801, magister 1805, prestvigd 16 juni 1806, kapellan i Karstula 27 nov. 1813, kapellan här 24 okt. 1821, vice pastor 1824. Död 6 febr. 1834.

Gift med *Maria . . .*

Barn 7: 1 *Karl Kristian*, pastor i Saarijärvi. 2 *Johanna Gustava*, gift med vice pastorn i Mörskom *Karl Adolf Lindholm*.

Karl Gröhn, bondson från Tohmajärvi, f. 24 mars 1801, student 1823, tjenstf. elementarlärare i Fredrikshamn 1825, prestvigd 21 dec. 1826, tjenstgjorde sedan i Elimä, Rautus, Sakkula, kapellan här 22 apr. 1835, vice pastor 1842. Död.

Gift med *Anna Katarina Åkerstedt*, pastorsdotter från Sakkula, död 13 jan. 1857. Barn 9.

Axel Emanuel Berner, kapellan här 27 aug. 1851, vice pastor 1853, blef pastor i Pieksämäki 1863.

Alexander Wilhelm Mansner, kapellansson från Hiitola, f. 23 maj 1814, prestvigd 4 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Sortavala, Parikkala, Kronoborg, vice pastor 1859, kapellan här 1864. Ogift.

MÖRSKOM.

Till *Mörskom (Myrskylä)* kyrkogäll togos från Perno kyrksoken byarne: Öfvitsböle, Backböle, Kanckböle, Labbom, Grefnäs, Skomakarböle och Mörskom, hvilka byalag

år 1604 uppförde åt sig en kyrka, hvari presterne från Perno hvar tredje söndag förrättade gudstjent tills biskop *Is. Rothovius* år 1633 förordnade församlingens skiljande till ett eget pastorat, hvilken åtgärd genom kongl. bref af 26 juli 1636 stadfästades med vilkor, att Mörskomboerne skulle „komma den andra församlingen i Perno till hjelp och undsättning uti deras kyrkas upprättande, när något stort arbete varder företaget, med dagsverken, såsnart de kunna härom tillsagde blifva“. Genom kongl. bref af 18 sept. 1747 anslogs Mörskom till biskopens annex, hvilket det förblef intill 10 jan. 1865, då det förordnades, att Mörskom skulle erhålla en ordinarie pastor på stället. Under annextiden var kapellanen i församlingen tillika biskopens vice pastor, och sålunda ensam prest, oaktadt gudstjensten om söndagarne hållits turvis på finska och svenska språken, men under passions- och katechespredikotiderne äfvensom alla högtids- och böndagar på hvardera språket efter hvarandra. Likaså kommer pastorn framdeles att blifva ensam tjenstgörande prest. Under förra seklet aflönade församlingen tidtals en sokenadjunkt.

Kyrkoherdar.

Michael Matthiæ Buscherus, var här predikant 1635 och sedermera pastor till år 1678.

Gift med *Katarina Berg.* Barn: 1 *Ester.* 2 *Kristina.* 3 *Maria.* 4 *Karin.* 5 *Johan,* kapellan här. 6 *Brita.*

Jonas Martini Wernstadius 1680—1694. Gift 1:o med *Elisabet* och 2:o med *Katarina.*

Samuel G. Weckman, student i Åbo 1690, pastor här 1702. Död 25 nov. 1711.

Hade 4 barn.

Matth. Hacklin 1724—1733, var år 1734 död.

Gift med *Maria Blankenhagen.* Barn: 1 *Karin.* 2 *Maria.* 3 *Kristina,* gift 1739 med vice pastor *Jakob Ammelin (Amnelin?)*

Lars Åkerstedt var förut regimentspastor, pastor här 1733. Död 24 mars 1739.

Gift 1734 med *Juliana Serlachius*, som dog 1744 och var pastorsdotter från Perno och enka efter konsist. notarien *Mårten Helsingius*. Barn: 1 *Magnus*, kapellan här. 2 *Juliana*. 3 *Lars*. 4 *Mertha*, gift med kapellanen i Perno *Johan Forsskåhl*.

Mag. *Jonas Kiellgren*, f. 1701 i Kellby församling af Skara stift, der hans fader var bonde och bebrukade kaptensbostället Kelltorp, hvaraf slägtens namn är taget. Studerade i Åbo och blef magister 1732, domkyrkosyssloman i Borgå 1734, pastor här 4 juli 1739, pastor i Floby inom Skara stift 14 nov. 1746 och kontraktsprost. Död 23 febr. 1771.

Gift 1:o med *Johanna Elisabet Beckman*, dotter till kapten *Beckman* och *Dorothea Bode*. För visad otrohet mot sin man, i det hon bedref otukt med konsist. notarien *Matth. Martinius*, hvartill hon, enligt egen bekännelse, blef af Martinius, genom lockelser och löfte att äkta henne, förledd och till bevis hvarpå hon uppvisade en af Martinius erhållen trolofningsring med deri stuckna ord: „i ett beständigt, mycket märksamt minne“, fick Kiellgren skilnad från henne 26 nov. 1743. Härvid må det tillåtas oss att ur ett bref, som biskop Dan. Juslenius skref till pastorn i Pielisjärvi Jak. Stenius 14 mars 1741, här intaga ett utdrag. „Huru pastor Kiellgren angifvit sin hustru för hordom med not. Martinius, lärer vara bekant samt att Kiellgrens svärfader, som i jan. månad reste dit, för att taga sin dotter och hennes egendom bort med sig, på återresan straxt vid prestgården eller bron der nedanför kyrkan blef ihjälslagen af det folk, som Kiellgren skaffat tillsamman. Nu är Kiellgren och några andra med honom i Helsingfors kronohäkte och Martinius suspenderad ifrån notariatet till dess slut blir i saken, som synes bli vidlyftig. Sådant kommer hordom tillväga“. Med henne hade Kiellgren en dotter *Kristina Dorothea*. Sedermera gifte Kiellgren sig 2:o med *Kristina Elisabet Aminoff*. Deras barn: 1 *Jonas*, prost och kyrkoherde i Skatelöf. 2 *Johan Henrik*, f. 1751, konglig sekreterare, skald, död 20 apr. 1795.

Efter Kiellgren blef Mörskom biskopens annex till år 1865, då det erhöll egen pastor.

Georg William Relander, kapellansson från Pyhäjärvi, f. 1837, student 1856, prestvigd 27 mars 1859, pastor i Mörskom 1865.

Gift med *Hilda Maria Polin,* f. 1840, dotter till kronolänsmannen i Jokkas *Karl W. Polin* och *Elisabet Petander.* Barn: *Arthur William.* f. 1862.

Kapellaner.

Nils 1664.

Johan Michaelis Buscherus 1678—1680, pastorsson.

Henrik Georgii Weckman 1711, blef kapellan i Perno.

Efter honom tyckas här ej hafva funnits kapellaner, utan endast sokenadjunkter ända till annextiden.

Kapellaner och tillika Vice pastorer.

Hans Henrik Barck, prestvigd 30 okt. 1747 till vice pastor och kapellan i Mörskon, blef pastor i Nurmijärvi 1759.

Magnus Åkerstedt, pastorsson, vice pastor 10 nov. 1761, blef för oordentligt lefverne skild från vice pastors beställningen 1769 och dog i Janakkala 4 febr. 1773.

Gift med *Hedvig Elisabet Barck,* företrädarens dotter. De hade flera barn.

Henrik Johan Andersin, var här tjenstf. vice pastor från år 1769, blef kapellan i Leppävirta 1772.

Samuel Polin, pastorsson från Säkkjärvi, prestvigd 29 juni 1768. vice pastor här 6 mars 1773.

Gift med *Eva Lovisa Tuderus,* pastorsdotter från Jorois, död 8 maj 1802. Barn: 1 *Anna Lovisa,* gift med fadrens efterträdare. 2 *Maria Kristina,* gift med majoren *Adolf Molander.*

Peter Johan Relander, vice pastor 12 mars 1796 under företrädarens lifstid, som var slagrörd, blef kapellan i Lappträsk 1803.

Mag. *Gustaf Adolf Belitz,* länsmansson från Laukas, f. 25 febr. 1774, magister 1795, prestvigd 7 mars 1799,

vice pastors titel 29 juni 1803, vice pastor här 5 nov. samma år. Död 2 juni 1830.

Gift 1:o med *Sofia Fredrika Ridderstråhl*, f. 1780, död 1804, barnlös. 2:o 1806 med *Mertha Maria Solitander*, f. 1780, död 1850, kapellansdotter från Wekkelaks. Barn: 1 *Lars Erik*, f. 29 okt. 1806, prestvigd 11 mars 1829, tjenstgjorde sedan i Mörskom, Sibbo och Orimattila, dog 3 sept. 1838. 2 *Maria Gustava*, f. 1808, gift 1824 med kapellanen i Petäjävesi *Karl Gustaf Strömborg*. 3 *Charlotta*, f. 1811, gift 1852 med skallfogden *Karl Gustaf Felin*. 4 *Fredrika*, f. 1813, död 1831.

Adolf Wilhelm Roschier, länsmansson från Pieksämäki, f. 14 mars 1797, prestvigd 22 juni 1819, tjenstgjorde sedan i Fredrikshamn och Elimä, kapellan i Aniala 19 dec. 1827, vice pastor samma dag, kapellan och vice pastor i Mörskom, men dog 8 sept. 1831 förrän han tillträdde tjensten.

Gift med *Agatha Sofia Molander*, dotter till majoren *Gabr. Molander*. Barn: *Johan Wilhelm*, provincialläkare i Rautalampi.

Peter Johan Relander, vice pastor här 18 apr. 1832, blef kapellan i Pyhäjärvi 1840.

Karl Adolf Lindholm, f. i Lovisa 4 nov. 1807, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Nastola, Lappträsk, Borgå, blef kollega i Lovisa 14 febr. 1835, vice pastor här 1 apr. 1840. Död 28 jan. 1844.

Gift 1840 med *Johanna Gustava Stenius*, kapellansdotter från Mäntyharju. Barn: 1 *Adolf Wilhelm*, f. 1841, filos. kandidat. 2 *Karl Henrik*, f. 1843, student. 3 *Kristian*, f. 1844, student.

Johan Granholm, vice pastor 1 maj 1845, blef pastor i Orimattila 1861.

Pastors- och Sokenadjunkter.

Jonas Solitander, var här sokenadjunkt till år 1735, då han blef kapellan i Pyttis.

Peter Erici Beckborg 1735—1738, blef sinnesrörd och skildes från tjensten, blef sedan lärare vid pädagogin i Kexholm 1745.

Jakob Ammelin (Amnelin?) var här sokenadjunkt 1745—1749, men såsom en förargelse i församlingen både i lära och i lefverne suspenderades han från tjensten 1749, hvilken han året derpå afsade sig.

Peter Johan Relander 1793—1796, blef kapellan och vice pastor.

NASTOLA.

Man har påstått, att *Nastola* kyrkogäll, som låg inom den fordna Willehtis länsmanssoken, vid uppkomsten af Iiti församling år 1515 kommit undan Hollola och blifvit ett moderkyrkogäll. Detta påstående stöder sig på den urkund biskop *Arvid Kurck* utfärdade om bildandet af Itimaa församling, hvarom talas här ofvan under Iiti. Emedan inga äldre handlingar i kejserl. senatens arkiv bestyrka, att frågan härom gått i verkställighet, hålla vi oss fortfarande till den åsigt, att Nastola under alla tider lydt såsom kapell under Hollola moderförsamling, och hvarken bildat något skildt pastorat ej heller hört till Itimaa, såsom kapell, så mycket mera, som sagde handlingar utreda, att Nastola, som ock kallades *Nyby,* år 1555 hörde till Hollola kyrkogäll. Genom nådigt reskript af 1 okt. 1860 förordnades, att Nastola kapell skulle förvandlas till eget pastorat, som skulle betjenas af en pastor och en sokenadjunkt.

Kapellaner.

Georgius Simonis 1593, bodde vid Hollola moderkyrka.

Severinus Nicolai, kapellan i Nyby 1614, blef pastor i Iiti 1630.

Georgius Marci 1634—1663.

Barn: 1 *Isaak.* 2 *Elin.* 3 *Kirstin.* 4 *Sofia.* 5 *Lisbeta.*

Ericus Jordani Peuronius 1665—1686, blef pastor i Orimattila 1686.

Arvid E. Sortanus 1697—1724.

Gift med *Petronella.* Barn: 1 *Arvid.* 2 *Karin.*

Gregorius Bucht 1726—1740, blef pastor i Rautalampi 1740.

Peter Henrik Boisman, kapellan här 28 mars 1741, vice pastor. Död 10 nov. 1783.

Gift 1:o med *Anna Masalin* och 2:o med *Charlotta Sofia Barck,* som dog 20 aug. 1790. Barn: 1 *Peter Henrik,* kapellan i Orimattila. 2 en son var öfverste, hvars enda son *Adrian* var konsul i Algier, kollegiiråd, sedermera bosatt i Helsingfors. 3 *Karl,* vice kommissionslandtmätare i Brahestad, död 1786.

Anders Norring, f. 18 nov. 1754, prestvigd 23 juni 1778, tjenstgjorde sedan i Nastola, Strömfors och Elimä, kapellan här 14 juli 1784, vice pastor 1789. Död 12 juni 1829.

Gift med *Maria Kristina Wiberg,* som dog 10 febr. 1826, barnlös.

Gustaf Henrik Krogerus, kapellansson från Rautalampi, f. 24 aug. 1772, prestvigd 27 maj 1797, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Rautalampi, Mäntyharju, Joutsa, Iiti, Orimattila, vice pastor 1807, kapellan här 12 maj 1830. Död 20 juli 1846.

Gift med *Kristina Sofia Brummer,* som dog 1851. Barn: tvenne döttrar dogo ogifta, sonen *Alexander,* f. 3 aug. 1809, kapellan i Sääminki 1857.

Johan Hymander var förut kapellan i Borgnäs, kapellan här 4 aug. 1847, blef kapellan i Kerimäki 1860, och var den siste kapellan här.

Sokenadjunkt.

Anders Winter, sokenadjunkt här 24 apr. 1861.

NILSIÄ.

År 1738 uppförde Nilsiäboerne väggarne till en sju famnar lång trädkyrka, hvarvid arbetet för den gången afstannade och bygnaden lemnades utan tak. Vid visitatio-

nen 1753 föreslog biskopen, att en ny korskyrka skulle uppbyggas, hvari presterskapet vid moderkyrkan i Kuopio ville hvar tredje söndag hålla gudstjenst, i fall kapellboerne åtoge sig att skjutsa presten fram och tillbaka. Till formligt kapell bildades *Nilsiä* år 1769, då det ock erhöll egen prest på stället. Genom kejserl. resolution af 20 febr. 1816 skildes Nilsiä från Kuopio till eget pastorat, med tillägg af byar från Iisalmi och Kuopio, hvarefter själavården här besörjts af en pastor och en kapellan, hvartill i senaste tid kom en sokenadjunkt.

Kyrkoherdar.

Anders Johan Brofeldt, bondson från Iisalmi, f. 1 maj 1764, prestvigd 29 juli 1789, tjenstgjorde sedan i Kuopio och Iisalmi, blef kapellan i Nilsiä 26 okt. 1791, vice pastor 1804, den förste pastor här 26 aug. 1819, prost 1828. Död 19 dec. 1830.

Gift med *Kristina Sofia Schele.* Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Pehr Johan Fredrik,* kapellan i Nurmis. 2 *Sofia,* gift med pastorn i Taipalsaari *Anders Johan Wenell.*

Adolf Fredrik Hjelmman, son till fanjunkaren *Fredr. Hjelmman* i Jorois, f. 10 febr. 1804, prestvigd 20 dec. 1826, tjenstgjorde sedan i Iiti, Willmanstrand och Jokkas, vice pastor 1835, rysk språklärare vid trivialskolan i Kuopio 6 maj 1835, pastor i Nilsiä 31 dec. 1835, prost 1843. Död 186 . . .

Gift 1835 med *Karolina Maria Albertina Dreilick,* dotter till bankodirektören *J. J. Dreilick* och *Johanna Margar. Nordberg.* De hade flera barn.

Karl Mårten Kiljander, pastorsson från Kaawi, f. 22 sept. 1817, prestvigd 4 juni 1842 till bönehuspredikant i Lapinlaks, vice notarie vid domkapitlet i Kuopio 1 aug. 1851, ordinarie konsistorii notarie 18 juni 1856, pastor här 1866.

Gift med *Helena Sofia Frosterus,* som dog 1 febr. 1860.

Kapellaner.

Johan Palander, prestvigd 1763, blef den förste kapellan här 6 mars 1771. Död 12 jan. 1791.

Anders Johan Brofeldt, kapellan här 29 okt. 1791, blef pastor 1819.

Arvid Johan Sirelius, kapellansson från Maaninka, f. 28 sept. 1782, prestvigd 14 nov. 1807, tjenstgjorde sedan i Jokkas, Kaawi och Karttula, kapellan här 14 mars 1821, vice pastor 1824. Död 1838.

Gift 1:o med *Brita Lagus,* som dog 1824 och var enka efter kapellanen i Karttula *Peter Joak. Zitting.* Af deras 5 barn nämnes här *Klemens Johan Gabriel,* fältprost. 2:o med *Ulrika Stavén.* Barn: 1 *Ulrika Maria.* 2 *Karl Arvid.* 3 *Bror Olof.*

Henrik Jonatan Melartin, kapellansson från Puumala, f. 9 juni 1800, prestvigd 17 dec. 1825, tjenstgjorde sedan i Ilomants, Tohmajärwi, Kuopio, Tuusniemi och Parikkala, kapellan här 15 apr. 1840, vice pastor 1843.

Sokenadjunkt.

Johan Gustaf Snellman, f. 24 maj 1832, prestvigd 18 dec. 1856, tjenstgjorde sedan i Liminko, sokenadjunkt i Nilsiä 1867.

Gift med *Sofia Eudora Elisabet Aejmelæus,* som dog 14 juni 1868.

NURMIJÄRVI.

Nurmijärvi kyrkogäll, som under äldsta tiden äfven kallades *Nurmo,* uppkom sålunda, att dertill togos från Helsinge byarne: Ytter- och Öfverlepsom, Klöfskog, Valkjärvi, Otby, Bertby, och från Sibbo byarne: Nurmo, Sipo, Nackskog och Paijala. Ehuru den by, der kyrkan sedermera stått, förut hörde till Sibbo, lades kapellet icke under Sibbo, såsom några velat påstå, utan under Helsinge moderförsamling dels derföre, att kapellets största del förut hörde under sistnämnde soken, dels ock derföre, att presterne i Helsinge under första tiderna besörjde om guds-

tjenstens vidmakthållande i Nurmijärvi. Såsom kapell under Helsinge omtalas det redan år 1558. Sedermera erhöll kyrkogället en egen prest, hvilken först tjenstgjorde såsom kapellan och sedermera såsom pastor tills församlingen antog en annan prest. Genom kejserl. reskript af 30 apr. 1842 anslogs Nurmijärvi till annex åt theologiska fakulteten, hvilket det ännu fortfar att vara ända till nuvarande innehafvarens afgång.

Kyrkoherdar.

Josephus Canuti 1605—1648, kallar sig kyrkoherde i Nurmo kapell. Genom kongl. bref af 15 juli 1614 erhöll han 12 tunnor spanmål till lön och årligt underhåll, emedan församlingen ännu var så ringa.

Gift med *Karin Mattsdotter.*

Canutus Sigfridi Lævanus 1649—1668. Var år 1669 död.

Gift 1:o med *Brita Josefsdotter*, 2:o med *Gertrud Michelsdotter.*

Thomas M. Gestrinius, kollega i H:fors 1656, pastor här 1669. Var i oktober 1670 död.

Gift med *Brita Greek,* som dog 25 apr. 1694. Barn: *Johan*, f. 28 nov. 1668.

Samuel Erici Mechelænius, var förut predikant för dragonerne under öfverstelöjtn. Herman v. Borckhusens befäl, pastor här 1676—1710. Flyttade under krigsoroligheterne till Sverige och dog der 1723.

Gift tvenne gånger, den sednare gången 1694 med *Emerentia Forsten.* Hade 12 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Samuel,* kapellan här. 2 *Jöran.* 3 *Emerentia.* 4 *Katarina,* f. 8 dec. 1700. 5 *Maria,* f. 8 aug. 1705. 6 *Karl,* f. 2 sept. 1708. 7 *Sabina,* f. 12 nov. 1710. 8 *Gabriel,* f. 21 mars 1712.

Thomas Kelsinius, konrektor i Kexholm 1698, kapellan här 1700, pastor 1724. Död 30 dec. 1743.

Gift tvenne gånger. Hans sednare fru hette *Johanna Jahnsson,* som dog 3 jan. 1744. Af hans 9 barn nämnas här: 1 *Sofia,* f. 5 febr. 1709. 2 *Margareta,* f. 3 juli 1712,

gift med fadrens efterträdare. 3 *Regina,* f. 7 sept. 1713, gift med *Mich. Benj. Lundan* i Karislojo. 4 *Josef,* f. 24 dec. 1717. 5 *Brita,* gift med kapellanen i Hauho *Henr. Levanus.* 6 *Katarina.*

Simon Majorin, kapellan här 1734, pastor 11 apr. 1745. Blef för sitt oordentliga och förargeliga lefnadssätt och sin dåliga christendoms kunskap suspenderad 1755 och dog 13 nov. samma år.

Gift 1734 med *Margareta Kelsinius,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Immanuel,* f. 28 juli 1735, gift 1760 med *Anna Beckman.* 2 *Simon,* f. 17 okt. 1736. 3 *Ulrik,* f. 13 nov. 1743. 4 *Gustaf,* f. 25 apr. 1745.

Hans Henrik Barck, f. 1721, prestvigd såsom filosofie kandidat 1747 till vice pastor i Mörskom, pastor här 1759, blef pastor i Töfsala 1778, der han afled 1786.

Mag. *Adolf Erik Hedén,* pastorsson från Letala, f. 24 aug. 1751, bataljonspredikant, pastor i Nurmijärvi 12 sept. 1781. Död 12 sept. 1784.

Gift med *Helena Margareta Almström,* f. 1761. Barn: 1 *Gustaf Mårten.* f. 1 okt. 1779. 2 *Charlotta Elisabet,* f. 3 febr. 1781, gift 1805 med pastorn i Öfvermark *Abrah. Cajanus.* De hade 7 barn. 3 *Margareta Kristina,* gift 1806 med pastorn i Euraåminne *Henrik Solin.*

Mag. *Johan Fabritius,* kapellansson från Pieksämäki, f. 11 aug. 1741 (15 sept. 1743), magister 1766, prestvigd 10 aug. 1767, bataljonspredikant, vice pastor i Sibbo 9 febr. 1774, pastor i Nurmijärvi 19 maj 1785, prost 1802. Död 8 maj 1821.

Gift 1:o med *Wilhelmina Augusta Nordensköld,* som dog 10 maj 1790 och 2:o med *Maria Nycander,* som var f. 1755 och dog 24 okt. 1837. Barn: I *Anders August,* f. 1782, löjtnant och sedan sjökapten, död 17 maj 1816. Gift med *Sofia Maria Nycander,* f. 1791. Deras dotter *Sofia Augusta,* f. 16 juni 1816, död 22 okt. 1850, gift 1841 med kronolänsmannen *Karl Viktor Nyberg.* Deras barn: 1 *Viktor August,* f. 6 sept. 1842. 2 *Karl Emil,* f. 12 febr. 1844. 3 *Elis Bernhard,* f. 2 jan. 1849. II *Erik Johan,* f. 1787.

Karl Isaak Wallenius, pastor här 5 juni 1824, blef pastor i Laukas 11 aug. 1841.

D:r *Aaron Gustaf Borg,* theologie professor 1842, pastor i Nurmijärvi annexförsamling 22 febr. 1843, blef pastor i Liminko 1845.

D:r *Axel Fredrik Granfelt,* son till öfverjägmästaren *August Fredr. Granfelt* och *Elisabet Magdalena af Enehjelm.* Född 26 apr. 1815, student 1832, magister 1840, theologie licentiat 1844, theologie adjunkt 22 mars 1848, prestvigd 13 maj 1848, pastor i Nurmijärvi 24 maj 1848, professor i dogmatik och etik 21 jan. 1854, theologie doktor 28 maj 1857.

Gift 1:o 1845 med *Agatha Fredrika Nordensvan,* som dog 22 mars 1855 och 2:o 1865 med *Gustava Cleve,* dotter till ordföranden i ägodelningsrätten, häradsh. *Johan Fredr. Cleve* och *Anna Gustava Selander.* Barn af 1 giftet: 1 *Axel August,* f. 1846. 2 *Göthilda Fredrika Elisabet,* f. 1849. 3 *Karl Zachris Ossian,* f. 1851. 4 *Bertha Karolina Magdalena,* f. 1853.

Kapellaner.

Sigfrid Thomæ Manck, erhöll konungens kollationsbref på Nurmijärvi kapellgäll, såsom synes af biskop *P. Juustens* skrifvelse till konungens sekreterare *Måns Jönsson* och *Måns Pehrsson,* dat. den 22 jan. 1566 [1]).

Min ganska välvilliga och vänliga helsning nu och alltid tillförene kärligen i Gudi.

Käre, gode män! Jag hafver tillförene i mitt bref, som jag senast till eder ärligheter skref, berättat för eder om den dom. *Sigfridum Thomæ Manckum* (sic!), hvilken nu i somras svikakteligen förvärfvat sig kongl. maj:ts, vår allernådigste herres kollationsbref på Nurmijärvi kapellgäll i Helsinge soken, bortdrifvande tädan en fattig, gammal man, som bättre lärd är och skickligare än den svärmaren och rasepannan dom. Sigfridus är. Och på samma ärendet hafver fogden af Helsingfors förskickat denne brefvisare

[1]) Benäget meddeladt af dokt. *K. A. Bomansson.*

dom. Sigfridum, kapellanen från Helsinge till att vidare gifva tillkänna om hans odygd och förargliga lefverne. Bedjandes fördenskull, att eder ärligheter ville hjelpa honom sammaledes i andra hans ärender, hvilka han sig påtagit hafver till att uträtta i Sverige. I hvad måtto jag kan vara eder ärligheter till tjenst och till godo, skolen I alltid finna mig välvillig och redobogen näst Guds hjelp, hvilken jag eder ärligheter till lif och själ kärligen befaller. Dat. Åbo januarii 22 anno Domini 1566.

Paulus Juusten.

Henricus, kapellan i Nurmijärvi 1600.

Samuel 1636.

Johannes Petri Frondenius 1668—1687.

Samuel Mechelænius, pastorsson, 1691—1695. Hade en son *Johan*.

Thomas Kelsinius 1700—1724, blef pastor.

Erik Georg Gramerus, kollega i H:fors 1711, kapellan här 1724. Var år 1734 död.

Gift med *Maria Thauvonius*, som dog 9 jan. 1747. Barn: 1 *Margareta*, f. 5 maj 1732. 2 *Erik*, prest, död 1764.

Simon Majorin, kapellan här 1734, blef pastor 1745.

Simon Caroli Saxelin, bondson från Saksa hemman i Lepsämä by, kapellan här 26 juli 1745, prestvigd 28 juli samma år. Död 7 maj 1767.

Gift med *Anna Katarina Bosin*, f. 1732. De hade 5 barn, af hvilka här nämnes: *Simon Erik*, f. 1762, förste länelandtmätare, död 2 juni 1846.

Mag. *Fabian Gestrinius*, utgaf och försvarade theses theologicas 17 dec. 1768 och erhöll samma dag fullmakt till kapellanstjensten i Nurmijärvi, sedan han på församlingens önskan förbundit sig att försörja företrädarens sterbhus medelst giftermål med enkan, blef pastor i Padasjoki 1797.

Karl Grönholm, kapellan här 22 aug. 1798. Död 24 okt. 1803.

Gift med *Helena Lindholm,* f. 1757. De hade 5 barn.

Johan Åkersten, f. i Nykyrka soken af Åbo stift 11 mars 1771, prestvigd 20 juni 1796, tjenstgjorde sedan i Hollola, kapellan här 19 sept. 1804, vice pastor 1813. Död 8 dec. 1817.

August Granit, kapellan här 15 dec. 1819, blef kapellan i Kuopio 1823.

Fredrik Polén, kapellan här 28 apr. 1824, blef kapellan i Pieksämäki 1825.

Johan Fredrik Bergh, kapellan här 9 aug. 1826, blef pastor i Jaakimvaara 1842.

Johan Forsberg, f. 12 aug. 1802, prestvigd 18 okt. 1828, tjenstgjorde sedan i Kuhmois, Hauho, Thusby och Helsinge, vice pastor 1840, kapellan i Nurmijärvi 8 nov. 1843. Död 11 mars 1846.

Gift med *Margareta Forsström,* f. 1807. Barn: 1 *Alfred Johan,* f. 5 okt. 1832. 2 *Adolfina Johanna,* f. 1834. 3 *Karl Anton,* f. 1836. 4 *Amanda Wilhelmina,* f. 1840. 5 *Erik Alexander,* f. 18 maj 1843. 6 *Aurora Margareta,* f. 27 maj 1845.

August Tolpo, f. i Nurmijärvi 4 aug. 1810, student 1831, prestvigd 4 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Pukkila, Lappträsk och Nurmijärvi, kapellan å sistnämnde ställe 17 mars 1847, vice pastor 6 dec. 1854.

Gift med *Fredrika Sofia Maria Krumhorn,* f. 25 dec. 1812. Deras barn: 1 *Hilma Elisabet Alexandra,* f. 27 juli 1843. 2 *Frans August,* f. 2 juni 1848. 3 *Johannes Achilles,* f. 12 apr. 1851. 4 *Agnes Maria,* f. 25 mars 1854. 5 *Axel Theodor,* f. 29 maj 1857.

NURMIS.

Generalguvernören öfver Finland grefve *Pehr Brahe* lät år 1651 i *Nurmis* uppföra en kyrka, och någon tid derefter finnas här redan egna prester anställda. Den tradition, som förmäler, att Nurmis skulle vara äldre moderförsamling än Pielisjärvi, samt att det senare skulle hafva utgjort ett kapell till det förra, saknar historisk grund redan

derföre, att Pielisjärvi, eller Lieksa under ryska väldet bildade ett kapell till Ilomants, hvaremot Nurmis under den tiden alldeles icke omnämnes såsom något kyrkogäll. Vidare vet man, att Pielisjärvi sedan år 1639 haft egna lutherska pastorer samt att Nurmis fortfor att såsom kapell lyda under Pielisjärvi ända till år 1810, då det genom nådigt bref af 25 apr. nyssnämnde år förordnades, att Nurmis skulle skiljas från Pielis och bilda ett eget pastorat samt att råskilnaden emellan Nurmis nya och Pielis gamla kyrkoherdelägenhet skulle blifva densamma, som förut utgjort gränsen för Nurmis tingslag.

Kyrkoherdar.

Mag. *Adolf Henrik Winter,* pastorsson från Kesälaks, f. 29 febr. 1772, student 1793, magister 1795, prestvigd 12 jan. 1798, konrektor i Kuopio 18 okt. 1797, den förste pastor här 24 sept. 1812, prost 1817. Död 21 mars 1824.

Gift med *Anna Maria Kindelberg,* f. 8 apr. 1780, död 22 nov. 1832. Barn: I *Jeanette,* f. 20 juni 1805, död 7 febr. 1855, gift med kommissionslandtmätaren *Anders Wikman,* som dog 1833. Deras barn: 1 *Anders Odert.* 2 *Frans August.* II *Henrika,* f. 11 maj 1807, ogift. III *Augusta,* f. 4 nov. 1810, gift med pastorn i Uguniemi *Johan Boxström.* IV *Gustava,* f. 11 (15) juni 1813, gift med kollegan i Kuopio *Wilhelm Boxström.* Dessutom ännu tvenne döttrar.

Mag. *Aaron Wenell,* bondson från Kuopio, f. 21 jan. 1784, student 1804, kollega inferior i Kuopio 16 aug. 1809, magister 1810, prestvigd 24 aug. 1811, kollega superior 15 jan. 1812, konrektor 31 mars 1813, rektor 10 dec. 1817, pastor här 21 aug. 1828, prost 1835. Död 19 juni 1847.

Gift 1820 med *Anna Ulrika Gottlund,* pastorsdotter från Jokkas. Barn: 1 *Anna Sofia,* f. 12 juli 1822, gift 1842 med pastorn i Pielavesi *Karl Henrik Ståhlberg.* 2 *Maria Lovisa,* f. 21 jan. 1824, gift med ingenören *Ernst Ulrik Hillbom.* 3 *Otto Fredrik,* f. 13 jan. 1827, student. 4 *Emilie Charlotta,* f. 27 juli 1828, gift 1848 med vice lands-

kamrern *Karl Leopold Kepplerus.* 5 *Jenny,* gift med kollegan i Kuopio *Karl Arnold Therman.*

Sigfrid Gustaf Kroijerus, kapellansson från Mäntyharju, f. 5 okt. 1803, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Elimä, flyttade derifrån till Petersburgska stiftet 1827, blef lärare vid finska kadetkorpsen 26 juni 1827, pastor i Pelgjärvi 1 jan. 1835, pastor i Kexholm 10 febr. 1844, prost 1847, pastor i Nurmis 21 okt. 1849. Död 9 apr. 1866.

Gift 1:o 1830 med *Sofia Albertina Uggla,* dotter till öfverstelöjtnanten *Fredrik Uggla* och *Charlotta Hjelmstjerna,* och 2:o med *Adelaide Ehrenstolpe,* dotter till öfversten *Karl Johan Ehrenstolpe* och *Katarina Charlotta Maria von Schantz.*

Karl Ferdinand Pfaler, f. 11 juni 1817, student 1836, prestvigd 10 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Ristijärvi, Suomussalmi, Perho, Turtola, Öfver-Torneå, Kemiträsk, Sodankylä, Kittilä, Rovaniemi och Neder-Torneå, pastor i Muonionniska 30 nov. 1853, pastor i Nurmis 1867.

Kapellaner.

Laurentius Laurentii Hallitius, kapellan här, blef pastor i Pielisjärvi.

Ericus Jokman, kapellan 1690—1705.

Barn: *Erik.*

Anders Zetræus, företrädarens adjunkt och sedan kapellan här 1705.

Peter Mondelius, f. 1649, kapellan här (?) död 1728, 79 år gammal.

Gift med *Brigita Dannenberg.*

Gabriel Osolander 1728, blef kapellan i Klemis.

Nils Depner 1731—1771. Han var född 1701, hade grundliga kunskaper i Guds heliga ord och den christna läran, var sorgfällig om Guds församlings uppbyggelse och nitisk emot allt missbruk såväl af salighetsmedlen som församlingens instiftelser och kyrkans ceremonier. Att han stundom var ovarsam i sina förklaringar af kyrkans läror,

synes af de klagomål, som adjunkten *Henrik Lyra*[1]) anförde emot honom i konsistorium.

År 1762 androg nemligen Lyra, att kapellanen Depner i nyligare tider begynt såväl vid katechismi förhör som uti offentliga predikningar öfva skadliga lärosätt och ibland annat förkastat skriftermålet såsom en skadlig sak, och som icke skulle blifvit i våra evangeliska församlingar bibehållen, derest icke presterne för biktpenningens skull, som de i stora städer vid sådana tillfällen till ganska stor ymnighet undfå, stridt emot dess afskaffande. Till omvändelsen behöfves icke ånger och ruelse öfver synden. Hans ord voro: katumus on kauhistavainen sana, jota ei löydy koko Pyh. Paamatussa: ei sitä ensinkään tarvita kääntymykseen. Herrans nattvard länder ej till trons styrka, ty de som värdeligen begå nattvarden hafva redan en stark tro.

I sin häröfver afgifna förklaring anförde Depner: jag hafver aldrig tänkt och finner mig ganska svag till att öfva nya lärosätt, utan hafver jag vinnlagt mig alltid att blifva noga vid den gamla d:r Lutheri uttydning, som uti katechismo finnes. Jag hafver ej heller någon tid hyst den minsta tanke till att förkasta skriftermål, mycket mindre sagt, att skriftermål kan eller bör förkastas, utan frågade jag på katechismi förhöret vid det af adjunkten Lyra anförda tillfället: huru många hufvudstycken äro uti katechismo? svarades: sex. Jag sade då: sex nämnas väl uti finska katechismi spörsmål (*Gezelii*), men några lärda räkna allenast fem, såsom d:r *Svebilius* uti svenska katechesen; och skriftermålet tyckes ej egentligen kunna räknas till särdeles katechismi hufvudstycke. Jag frågade vidare: hvad är skriftermål? svarades: skriftermål hafver i sig tu stycken: ett, att man bekänner synderna, det andra, att man undfår syndernas förlåtelse etc., men jag sade: våra christna säga gemenligen: jag går till skrift, presten skriftar och vilja ej veta något om syndabekännelsen. Det är vanligt hos oss, att presterna skrifta; men d:r Luther säger ej, att

---

[1]) *H. Lyra* dog som kapellan i Kiuruvesi.

det är skriftermål, att presten skriftar, utan han säger: skriftermål är, att man bekänner synderna och undfår syndernas förlåtelse etc. D:r Luther visar, att presten ej behöfver tala något förut, utan allenast höra på deras skriftermål, som komma till skrift och sedan tillsäga dem aflösning. D:r Luther låter jemväl förnimma, att det ej är skriftermål, när man bekänner synderna för Gud, ej heller det, att man bekänner synderna för sin nästa, utan att det är skriftermål, att man bekänner synderna för presten; ty så står uti katechismo: så skall du säga till skriftefadren: vyrdige, käre herre, jag beder, att I villen höra min skriftermål och tillsäga mig aflösning på Guds vägnar. — Sådant skriftermålssätt, att flere gå tillika till skrift, är väl hos oss brukeligt, men mig tyckes, att särskilt skriftermål vore bättre; både hade de, som gå till skrift, då bättre tillfälle, att bekänna sina synder och presten hade ock bättre tillfälle att få veta, så mycket möjligt är, deras värdighet, som gå till nattvarden. Presten hade ock då bättre tillfälle att undervisa en hvar efter dess nödtorft och beskaffenhet. Enskilt skriftermål tyckes ock vara bättre derföre, emedan de ogudaktige missbruka det sätt, att flere gå tillika till skrift, till större säkerhet och förhärdelse. Mången ogudaktig och förhärdad syndare tänker, att ingen åtskilnad är emellan syndare, emellan ogudaktiga och rättfärdiga; säger jemväl: jag är ej värre än andra menniskor, alla menniskor äro syndare, ingen menniska är rättfärdig, alla gå till skrift att bekänna sina synder och undfå aflösning. Presterne säga jemväl, när de skrifta, att alla äro syndare, de ogudaktiga blanda sig med de rättfärdiga och öfverskyla med skriftermål sin ogudaktighet. Och således är sådant skriftermålssätt, att flere gå tillika till skrift, orsaken till många ogudaktigas förhärdelse och förtappelse; ty när flere gå till skrift, så bekänner ingen sina synder och presten vet ej heller, hvad han skall säga dem annat än att de alla äro syndare, emedan ingen säger honom något, utan alla, som komma till skrift, visa dermed, att de komma till att bekänna sina synder och att undfå syndernas för-

låtelse. När fördenskull många och stundom hundrade gå tillika till skrift, kan i den hopen finnas mångahanda slags folk: der kan vara en del enfaldiga, som intet veta, hvad synd och omvändelse är, och ibland några gudeliga några ogudaktiga, der kan finnas en del förståndigare och ibland dem några rättfärdiga, svagare och starkare. Hvad vet då presten säga? Huru kan han skrifta dem? Han kan väl se och känna en del ogudaktiga ibland dem, men hvad kan han göra? Han måste låta dem således gå till Herrans nattvard till att äta och dricka sig sjelfvom domen. — Jag hafver icke sagt, att till en syndares omvändelse aldrig behöfves ånger, utan det hafver jag sagt, att det finska ordet katumus, som är ånger på svenska, brukas orätt uti finska böcker, i psalmboken, katechismi spörsmål etc. i stället för omvändelse. Sagde finska ord katumus är såvida skadligt, som att de ogudaktige och förhärdade syndare missbruka det, när de höra, se och läsa, att så ofta talas i finska böcker om katumus och katuvaiset, sluta de deraf, att de äro i nådens tillstånd och att det är nog, när de ångra sina synder, oansedt de aldrig omvända sig: de äro i den tron, att när de ångra och äro katuvaiset de må sedan lefva så illa de kunna, äro de likväl Gudi behaglige och blifva salige. — När jag frågade: hvad nytta hafva vi af Herrans nattvard? svarades: trones styrka. Jag sade: så står väl uti katechismi spörsmål: men uti den Heliga Skrift står icke, ej heller säger d:r Luther uti katechismo, att Herrans nattvard är instiftad till tronens styrka, utan d:r Luther säger, att oss i detta sakrament syndernas förlåtelse, lif och salighet gifne varda. Med lifvet förstås andeligt lif. Mat och dricka äro medel, hvarigenom det lekamliga lifvet varder uppehållet. Guds ord tillika med Christi lekamen och blod äro medel, hvarigenom det andeliga lifvet uppehålles. Herrans nattvard länder ej till trones styrka, utan hellre till trones undfående och uppehållande; ty de ogudaktige, som bortmist tron, få den genom Herrans nattvards värdiga begående: men de rättfärdige, som hafva tron, varda genom Herrans nattvard i tron uppehållne.

Vid visitationen år 1764 anställde biskopen närmare undersökning om de af adjunkten Lyra emot Depner anförda klagomål, och dervid befanns, att Depner gjort sig till någon ovarsamhet skyldig, hvilket han ej sjelf neka kunde. Och då visitatores stycke för stycke grundligen lade honom för ögonen, huru han brukat sådana ovarsamma infall i lärosättet, förklarade han sig fulleligen blifvit öfvertygad om sina fel, dem han af enfaldighet och äfven genom någon öfverilning under diskursen i dessa ämnen med adjunkten Lyra, på läsförhöret i Wuogo begått, bad om tillgift och lofvade att framdeles ställa sig till efterrättelse visitatorum honom lemnade påminnelser och föreställningar: hafvande vid samma tillfälle både kyrkoherden Stenius och adj. Lyra betygat, att Depner allt sedan han straxt efter angifvelsen undfått konsistorii varning, på intet sätt försports förgå sig med sådana och dylika utlåtelser privatim eller publice i sitt lärosätt.

Om Depners lära yttrade sig kyrkoherden Stenius, att ordet *katumus* äfven enligt hans tanke är i den meningen det brukas uti *Gezelii* spörsmål, kyrkoböner och vanligen äfven i predikningar, ett i säkerhet insöfvande ord, och förtager allt redigt begrepp om bättring och omvändelse, emedan katuvaiset, enligt det allmänna bruket, äro de, qui gaudent sola contritione, och katumattomat: sola contritione carentes. När man nu i anledning af Gezelii förfinskade spörsmål tillägger katuvaiset både contritionem och fidem, katumattomat vero neutrum, så förföres den menniskan, som känner hos sig någon ånger öfver sina synder, och särdeles öfver sin missgerning, till den inbillningen, att han äfven äger tron, och således äfven är delaktig af alla de förmåner, som i Guds heliga ord trone tilläggas. Derföre ansåg Stenius för sin del ordet katumus böra brukas endast för bättringens första del, men ej för synonym med bättring, som i Gezelii finska spörsmål sker, och nu af oss finska lärare, i anledning deraf äfven ske måste. Då kunde man varna dem, som komma under namn af katuvaiset, för förtidig inbillning om trons ägande m. m., ja

man kunde till säkra syndares desto bättre uppväckelse säga, att ehuru ingen är uskovainen, som icke varit och ännu är katuvainen, kan dock mången vara och hafva varit katuvainen, men likväl icke blifvit eller är uskovainen, emedan i hans katumus, utom andra egenskaper, fattas i synnerhet gudlig sorg och emedan den katumus, som bereder hjertat till att blifva en tjenlig verkstad för den helige Ande, hvaruti han tron absque posito obice verka kan, måste vara förenad med sorgen efter Guds sinne, eller deruti hufvudsakligen bestå. Stenius önskade fördenskull, att konsist. i Borgå ville tillsammans med konsist. i Åbo under denna tid, då äfven mångt annat i vår finska kateches rättas, jemväl rätta hvad i anseende till det lilla han anförde, uti Gezelii finska spörsmål, angående skriftermål, fordrade rättelse.

Depner dog 26 maj 1771. Gift 1:o med *Maria Hamberg*, som dog 1766 och 2:o 1770 med *Beata Kristina Crohns*, dotter till länsmannen och tullnären *Fredrik Joh. Crohns*, f. 1723 och trädde i nytt gifte 1777 med ekonomiekommissarien *Simon Stenius*. Barn: 1 *Jakob*, klockare i Juuga. 2 *Maria Helena*, gift 1:o med adjunkten *Peter Fagerstedt*, f. 1710, död 18 aug. 1758, och 2:o med adjunkten *Johan Kekonius*, som dog 23 febr. 1771. 3 *Daniel*, klockare.

Salomon Savenius, kapellansson från Tuulois, prestvigd 29 juni 1768, kapellan här 11 sept. 1772, vice pastor 1807. Död 9 apr. 1811. Vid prostevisitationen 19 mars 1781 anfördes åtskilligt, angående mycket sen kyrkogång, barndop och brudvigningar, som förrättades på kapellansbolet sent på qvällen uti ett ostädadt kök, emedan Savenius, som var sträng hushållare, ej gaf sig tid dertill tidigare på dagen. Emot sin pastor visade han vid många tillfällen sidvördnad och egensinnighet i och utom embetet.

Barn: 1 *Maria Eleonora*, som dog 20 aug. 1810, var gift 1:o med löjtnanten *Berndt Fredrik von Burghausen* och 2:o med ryska språkläraren i Uleåborg *Jakob Ståhle*. 2 *Salomon*, f. 16 mars 1784, magister 1815, medicine kandi-

dat 1816, malmletare vid bergstaten 1823, translator för finska språket i kejserl. senaten 30 maj 1826. Död 31 dec. 1828. 3 *Johan Josef*, f. 11 sept. 1799.

Johan Georgii Lagus, pastorsson från Wichtis, f. 3 maj 1775, prestvigd 10 dec. 1800, tjenstgjorde sedan i Kihtelysvaara, H:fors, Asikkala, sokenadjunkt i Kihtelysvaara 1805, kapellan i Nurmis 29 apr. 1812. Död 18 febr. 1836.

Gift med *Margareta Kristina Petrelius*, kapellansdotter från Kihtelysvaara. Barn: 1 *Johan Henrik*, kapellan i Sumiais. 2 *Hedvig Elisabet*, gift med kapellanen i Tohmajärvi *Erik Adrian Nygren*. 3 *Maria Kristina*, gift med inhyseskarlen *Pål Porsiain*. 4 *Sofia Margareta*, gift med kronolänsmannen *Fredrik Reinh. Studd.*

Karl Hahl, f. 11 okt. 1802, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Heinola, Iisalmi, Ilomants och Luhanko, vice pastor 1838, kapellan i Nurmis 17 juli 1839. Död 18 jan. 1848.

Gift med *Johanna Karolina Blom*, kapellansdotter från Iisalmi, f. 10 febr. 1807. Barn: 1 *Johanna Elisabet*, f. 21 aug. 1832. 2 *Laura Amanda*, f. 7 okt. 1834. 3 *Karl Johan*, f. 29 apr. 1836. 4 *Frans August*, f. 5 apr. 1839.

Peter Johan Fredrik Brofeldt, pastorsson från Nilsiä, f. 6 nov. 1804, prestvigd 5 sept. 1827, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Nilsiä, Jääskis och Jaakimvaara, kapellan i Kesälaks 14 mars 1838, vice pastor 1840, kapellan här 14 mars 1849. Död 5 juli 1858.

Gift med *Margareta Charlotta Mechelin*, f. 1806, pastorsdotter från Jaakimvaara, som dog 26 maj 1857. Deras barn: 1 *Johanna Sofia*, f. 1833. 2 *August Fredrik*, f. 1835. 3 *Henrik Gustaf Theodor*, f. 1837. 4 *Karl Alexander*, f. 1840. 5. *Peter Adolf*, f. 1843. 6 *Natalia Elisabet*, f. 1845.

Karl Johan Engelberg, f. 6 dec. 1812, prestvigd 12 dec. 1835, tjenstgjorde sedan i Piippola och Pulkkila, blef kapellan i Ristijärvi 1851, vice pastor 1858, kapellan här 25 maj 1859.

NYKYRKA.

Den urkund, deri *Nykyrka (Uusi kirkko)* först omnämnes, är kyrkoprestens i Äyräpää (= Mola) *Henrik Makerlands* testamente af år 1445, hvari han anslår till hvar och en af kyrkorna i Kivineb, Nykyrka och Mola inom Eurapää härad tre mark silfver. Dock äro de äldsta prester i Nykyrka icke ens till namnet kände förrän från medlet af 16:de seklet. Riksdrotsen *Nils Thureson* (Bjelke) skänkte år 1362 sitt gods *Kokejärvi (Kaukjärvi),* som den tiden hörde till Eurapää kyrksoken, till biskopsbordet i Wexiö. Detta gods fördes efter uppkomsten af Nykyrka prestgäll till denna kyrksoken och kallades ännu år 1590 *S:t Sigfrids* præbende. Inom detta præbende uppfördes sedan ett bönehus, som benämndes efter S:t Brigita och var beläget än i Kaukjärvi än i Talpola by.

Kyrkoherdar.

Michaelis 1554—1561.

Laurentius Andreæ Bjur, rektor vid Wiborgs skola, kallar sig: „ovärdig unga drengars föreståndare uti Wiborgs skolstuga". Blef pastor i Nykyrka 25 sept. 1560 och erhöll genom kongl. bref af 7 sept. 1569 Haapala kronohemman i sin besittning emot erläggande af ränta för detsamma. Han var här pastor till 1577.

Sigfridus Thomæ 1578—1604. Genom kongl. bref af 23 aug. 1586 tillades hr Sigfrid i Nykyrka på tu års tid bogapenningar af Kuolemajärvi nötslag i Wiborgs soken, såsom synes af följande kungabref:

Johan den tredje, med Guds nåd Sveriges, Götes och Wendes konung, storfurste till Finland, Karelen, Wotskaja pjatina och Ingermanland i Ryssland och öfver de Ester i Liffland hertig.

Må du veta Hans Bertillsson (fogde i Eurapää härad), att denne vår undersåte, hr *Sigfrid Thomæ,* kyrkoherde uti Nykyrka uti Eurepä, hafver varit här och ödmjukligen gif-

vit oss tillkänna, att den tid han var till Ryssland med våra sändebud miste der bort hvad som han hade med sig, såsom ock ofta sedan är blefven bränd och sköflad af fienderne och ännu allt härtill intet vederlag derföre bekommit, hvarföre han ock nu det af oss ödmjukligen hafver begärt; så ändock oss på denna tid icke är lägligt något att mista, hafve vi dock för hans trägne och ödmjuka bön skull nådligen unnat och efterlåtit honom bågapenningarne af Kuolemajärvi nötslag uti förenämnde Nykyrka soken på tu års tid att bekomma och behålla. Du skall fördenskull icke göra honom deruppå något men, utan låta honom samma bågapenningar uppbära, när så tid är om året, att de utgå pläga. Du skall ock uti lika måtto hålla dermed allvar öfver, att han måtte blifva vid den ordning, som vår troundersåte, hederlig och vördelig biskop Erik uti Åbo emellan honom och kyrkoherden i Björkö gjort hafver, och icke blifva deremot något orätt tillfogadt. Rättandes dig härefter. Skrifvet på vårt slott Singborg den 23 aug. anno 1586.

Klemens Georgii 1605—1608, var kapellan förut.

Gregorius Matthiæ 1610—1634. Erhöll för sin stora fattigdom konglig sanktion af 3 juni 1614 på fyra års frihet för allt det han bör utgöra, hvilket hertig *Karl Filip* den 13 okt. 1613 honom hade beviljat.

Johannes Bartholdi 1634—1658. Dog 1658.

Gift med *Karin Bertillsdotter*, som dog 1659.

Johannes Pauli 1660—1669.

Gift med *Malin*.

Nicolaus Nycopensis, konrektor i Kexholm 1668, rektor 1669, pastor här 1672—1682.

Gift med *Katarina Gudrath*.

Jonas Thorinus, var förut konrektor i Wiborg, pastor här genom kungabref af 22 juli 1686. Död 1690.

Gift med *Elisabet Rundelius*.

Olaus Quast, son till borgaren i Wiborg *Jonas Quast*, konsistorii notarie i Wiborg 1681, pastor här 1691. Död 1704. Barn: döttrarne *Sara* och *Kirstin*.

Kristofer Hoppius, kapellan i Wederlaks 1697, fick konglig fullmakt på Nykyrka pastorat 1705, med vilkor att præstera examen.

Barn: *Kristofer,* pastor här.

Jakob Dahlman, apologist i Wiborg 1708, pastor här 1724.

Gift med *Margareta Hermigier.* Barn: 1 *Kristofer.* 2 *Elisabet.*

Johan Sevonius 1726.

Gift med *Gertrud Hoppius.*

Gustaf Bäck 1731—1749, var assessor consistorii. Död 29 apr. 1749.

Gift med *Katarina Lithovius.* Barn: I *Klara Katarina,* f. 1733, gift 1:o med diaconus i Wiborg *Karl Stolpe* och 2:o med pastorn i S:t Andreæ *David Starck.* II *Hedvig,* f. 1736, död 1808, gift med pastorn i Pyhäjärvi *Anders Strandman.* III *Michael,* häradshöfding, kollegiiråd.

Johan Jakob Europæus, kapellansson från Parikkala, student 1738, kapellan i Nykyrka 1745, pastor 23 apr. 1751. Död 24 juni 1758.

Gift 1752 med *Beata Katarina Heintzius,* pastorsdotter från Savitaipale, död 9 okt. 1800. Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Peter Adolf,* f. 1753, pastor i Savitaipale. 2 *Maria Kristina.* 3 *Jakob Johan,* f. 1759, student i Åbo 1775, borgmästare i Wiborg, hofråd, död 1827.

Kristofer Hoppius, pastorsson, kapellan i S:t Andreæ 30 juni 1739, pastor i Nykyrka 3 aug. 1759. Död 31 dec. 1764.

Gift med *Elisabet Aurenius.* Barn: 1 *Kristofer,* f. 1743, pastor i Räisälä. 2 *Anna Elisabet,* f. 1748. 3 *Margareta Katarina,* f. 1754. 4 *Johan Henrik,* f. 1756. 5 *Peter,* f. 28 sept. 1758. 6 *Matthias Wilhelm,* f. 8 dec. 1759. 7 *Kristina.* 8 *Johanna Fredrika Renata.*

Henrik Borenius, son till slottspredikanten i Åbo *Erik Borenius* [1]) och *Elisabet Gottleben.* Född i Åbo 1719, prest-

---

[1]) Denna slägt härstammar från Kisko soken i Åbo län, derifrån stamfadren i början af 16 seklet kom till Åbo stad, der han sedan blef

vigd 17 febr. 1750, kapellan i Nykyrka 13 nov. 1751, pastor 7 sept. 1766. Död 27 dec. 1781.

Gift 1:o med *Margareta Kristina Wising*, och hade med henne dottern *Maria Elisabet*, gift med kapellanen i Kivineb *Aaron Limatius*. 2:o med *Kristina Katarina Dahl*, f. 1735, död 10 sept. 1795 och hade med henne barnen: I *Erik Johan*, f. 1762, student i Åbo 1778, civil tjensteman med kollegiisekreterare titel, död 31 jan. 1804, gift med *Kristina Karolina Nigræus*, som dog 22 apr. 1836. Deras barn: 1 *Johan Fredrik*. 2 *Kristian*. 3 *Peter Wilhelm*. II *Henrik*, pastor i Kivineb. III *Karl Fredrik*. IV *Katarina*, f. 12 febr. 1772, död 1846, ogift.

Bogislaus Hornborg, pastorsson från Jaakimvaara, f. 2 maj 1739, student i Åbo 1752, prestvigd 1760, pastor i Björkö 1760, pastor här 1783, prost. Död 1789. Känd för sin ovanliga kroppsstyrka.

Gift med *Maria Elisabet Wirenius*, månne pastorsdotter från Kexholm? f. 2 apr. (27 mars) 1737. Af deras 11 barn dogo en son och en dotter i ungdomen. De öfriga voro: I *Margareta Elisabet*, f. 12 okt. 1763, gift med pastorn i Keltos *Johan Jak. Söderbom*. Deras barn: 1 *Lovisa Eleon.*, gift med pastorn i Hiitola *Daniel Sælan*. 2 *Gustaf Adolf*, läkare, gift. 3 *Helena Elis.*, gift med kapellanen i Heinävesi *David Metén*. II *Maria Kristina*, f. 8 apr. 1765, gift med tulluppsyningsmannen, kollegiisekreterarn *Gustaf Starck*, (se under Jämsä). II *Anders Bogislaus*, pastor i Nykyrka. IV *Johan Henrik*, f. 12 jan. 1770, läkare, kollegiiassessor, gift med *Katarina Linde*. Deras

---

köpman. Boende vid Lähteenkorva brunn, tog han sitt tillnamn af hebraiska ordet *bär*, *bor* brunn, och kallade sig *Borenius*. Hans son *Erik*, som var slottspredikant i Åbo, hade 3 söner: I *Erik*, f. 1715, pastor i Masku och gift 1:o med *Magdalena Sveidel*. Deras barn: 1 *Erik*, och 2 *Johanna Sofia*. 2:o med *Beata Charlotta Björnram*. Deras barn: 3 *Henrik Gustaf*, pastor i Somero. 4 *Karl Peter*, choralis i Åbo. 5 dotter, gift med häradshöfd. i Karelen *Nils Arppe*. 6 *Johanna Sofia*, gift med pastorn i Masku *Jakob Cairenius* och 7 *Martha Charlotta*, gift med kollegan i Åbo *Gabriel Avellan*. II *Henrik*, pastor i Nykyrka. III *Johan*, f. 1720, pastor i Punkalaitio.

barn: 1 *Alexandra Fredrika,* f. 1804, gift med vice häradshöfd. *Bernhard Abraham Godenhjelm,* konstmålare. Deras son *Berndt Fredrik,* f. 7 mars 1840, tysk lektor vid universitetet 1866, gift 1867 med .... *Lindroos.* 2 *Anders Georg,* f. 1806, direktor för landtbruksinstitutet nära Kasan, hofråd, död i Borgå 26 mars 1855. Var gift. 3 *Johan Henrik,* f. 1809. V *Ulrika Theodora,* f. 8 apr. 1771, gift med pastorn i Tyris *Erik Wilhelm Delin,* hvilken sedan blef pastor för tyska församlingen i Astrachan. VI *Herman Emanuel,* kapellan i Nykyrka. VII *Gustaf Adolf,* kapellan i Mola. VIII *Charlotta Barbara,* f. 4 juli 1776 (7 sept. 1779), gift med pastorn i Sääminki *Abraham Johan Lojander.* IX *Fredrika Juliana,* f. 21 sept. 1779, gift med kirurgen, statsrådet *Stoffert.* Deras barn: 1 *Sofia Lovisa.* 2 *Maria.* 3 *Herman Fredrik.* 4 *Michael.*

Anders Bogislaus Hornborg, företrädarens son, f. 10 jan. 1768, student i Åbo 1785, prestvigd 1788, pastor här med civil tribunalets fullmakt af år 1792, prost 1816. Död 21 okt. 1824.

Gift med *Brigita Sofia Nordberg,* dotter till majoren *Gustaf Adolf Nordberg* och ... *Groen.* Barn: I *Anders Henrik,* kapellan i Nykyrka. II *Anna Sofia,* f. 1800, gift med öfversten *Stanislaus Sventorzetsky.* Deras barn: 1 *Sofia.* 2 *Augusta.* 3 *Nikolai.* 4 *Woldemar.* 5 *Alexander.* 6 *Anna Maria,* gift med agronomen *Jakob Alfthan.* III *Julie Elisabet,* f. 1803, gift med handlanden i Petersburg *Henrik Gottlob Trede.* Deras barn: 1 *Alexander Ludvig,* student. 2 *Julius Henrik.* 3 *Julie.* IV *Helena Blondina,* f. 1804, gift 1:o med kronolänsmannen *Magnus Cantell,* hvaraf en dotter *Henriette,* och 2:o med häradshöfd., hofrättsassessorn *Magnus Wilhelm Lavonius.* V *Amalia Maria Rosette,* f. 1807, död 1838, gift med provincialläkaren *Alexander Hornborg* och hade en son, som dog ung. VI *Alexandrina Lovisa Charlotta,* f. 1810, gift med pastorn i Lampis *Karl Fredrik Nordström.* VII *Alexander Karl Mauritz,* f. 21 sept. 1813, magister 1840, rysk språklärare i Lovisa 9 sept. 1840, konrektor i Borgå 4 okt. 1845. Död 22 juni 1856. Gift

1839 med *Wendla Johanna Lagus,* theologie professorsdotter. Deras barn: 1 *Axel Gustaf,* f. i Lovisa 1841, magister, gift med *Nadeshda af Klercker,* dotter till öfversten, baron *Karl Nathaniel af Klercker.* 2 *Wendla Helena.*

Samuel Nordström, kapellansson från Tuulois, f. 29 jan. 1765, prestvigd 15 mars 1792, kapellan i Pyttis 14 nov. 1795, pastor derstädes 1 apr. 1804, prost 1817, pastor i Nykyrka 29 aug. 1827. Död 12 febr. 1835.

Gift 1:o med .... *Solitander* och 2:o med *Helena Sofia Giösling,* f. 1783. Barn af 1 giftet: 1 *Gustaf Magnus,* pastor i Jämsä, och af 2 giftet: 2 *Maria Fredrika,* f. 1804. 3 *Karl Fredrik,* pastor i Lampis. 4 *Samuel Henrik,* kapellan i Iiti. 5 *Augusta Sofia,* f. 1813. 6 *Wilhelmina Elisabet,* f. 1815, föreståndarinna för en privatskola. 7 *Otto Mauritz,* f. 6 juli 1819, filosofie doktor 1850, gymnasii adjunkt 1850, filosofie lektor 29 dec. 1852, lektor i historien 27 maj 1857. Gift med *Eufrosyne Sofia Ottelin,* biskopsdotter. 8 *Katarina Lovisa,* f. 1823, gift 1:o med fadrens efterträdare, 2:o med konrektorn i Wiborg *Jakob Gabriel Leistenius.*

Mag. *Gustaf Wilhelm Wirenius,* kapellansson från Säkkjärvi, f. 11 mars 1798, prestvigd 22 juni 1819, magister 1819, fånghuspredikant i Wiborg 20 sept. 1820, andra kapellan i Wiborg 7 juli 1824, vice pastor 1828, förste kapellan 12 mars 1834, pastor här 14 nov. 1836, prost 1838, kontraktsprost 1845. Död 24 maj 1846.

Gift 1:o med *Amanda Krogius,* f. 14 okt. 1814, dotter till häradshöfd. i Stranda domsaga, lagmannen *Adolf Krogius* och 2:o 1841 med *Katarina Lovisa Nordström,* företrädarens dotter. Utan barn.

Dr *Anders Johan Hipping,* kapellansson från Perno, f. 18 dec. 1788, prestvigd 18 apr. 1812, religionslärare vid gymnasium i Petersburg 6 okt 1812, pastor i Wichtis 27 febr. 1823, prost 1834, kontraktsprost 1842, pastor i Nykyrka 1847, theologie doktor 1857. Död 8 nov. 1862.

Gift med *Maria Lovisa Skotte,* nålmakaredotter från Åbo, f. 1782, död 12 jan. 1852. Barn: 1 *Amalia Theresia,*

gift med pastorn i Iiti *Karl Fredrik Relander.* 2 *Sofia Adelaide,* gift med kronofogden, assessorn *August Wilhelm Selin.* 3 *Anders Wilhelm,* vice häradshöfd., gift med *Wilhelmina Fredrika Poppius.* 4 *Juliana Karolina Emilia,* f. 5 aug. 1815, ogift.

Mag. *Jakob Johan Lindeqvist,* pastorsson från Padasjoki, f. 6 dec. 1800, prestvigd 15 juni 1825, tjenstgjorde sedan i Padasjoki, blef magister 1827, kapellan i Padasjoki 30 apr. 1828, vice pastor 1835, pastor i Sysmä 8 nov. 1848, prost 1853, kontraktsprost 1858, pastor i Nykyrka 18 jan. 1864.

Gift 1830 med *Adelaide Wilh. Lagerblad,* f. 7 maj 1807. Barn: 1 *Hedvig Sofia Fredrika,* f. 18 febr. 1831, gift med provincialläkaren *Karl Oskar Gadd,* som dog 12 sept. 1868. 2 *Jakob Edvard,* f. 17 dec. 1832, handelsbokhållare. 3 *Karl Johan,* f. 6 okt. 1834, öfverlärare vid normalskolan, gift med *Fanny Lagerblad.* 4 *Karolina Adelaide,* f. 21 jan. 1836, gift med *Anton Emil Savander* i Wiborg. 5 *Gustaf Alfred,* f. 18 febr. 1839, vice häradsh., ogift. 6 *Ida Johanna Wilhelmina,* f. 9 aug. 1842, ogift. 7 *Emil Oskar,* f. 1 maj 1848. 8 *Fredrik Gabriel,* f. 13 febr. 1850.

Kapellaner.

Klemens Georgii 1593—1601, blef pastor.

Paulus Olai 1640—1660, erhöll af grefve Pehr Brahe 18 febr. 1640 befrielse från utskylder för det hemman han bebrukade.

Petrus Pauli 1665—1669.

Petrus Olai 1675—1677.

Jakobus Osolanus 1678—1705. Död 1705.

Barn: 1 dotter, gift med *Laur. Retzius,* som var död 1705. 2 *Sara.* 3 *Kirstin.* 4 *Henrik,* kapellan här.

Simon Mutander, kapellan här medelst fullmakt af 21 juni 1705, men lärer ej hafva tillträdt tjensten. Var här vice pastor under ledigheten.

Henrik Osolanus 1706—1724, erhöll kollationsbref å kapellanssysslan 18 apr. 1706 efter sin fader.

Gift med *Margareta Riemonius.*

Barn: 1 *Jakob.* 2 *Elisabet.* 3 *Ingeborg.*

Johan Salmenius, var förut prest i Systerbäck, kapellan här 1729, blef pastor i Kivineb 1742.

Johan Jakob Europæus, kapellan här 1745, blef pastor 1751.

Henrik Borenius, kapellan här 13 nov. 1751, blef pastor 1766.

Mag. *Kristofer Hoppius,* kapellan här 1767, blef pastor i Räisälä 1791.

Henrik Borenius, kapellan här 1791, blef pastor i Kivineb 1808.

Herman Emanuel Hornborg, pastorsson, f. 15 jan. 1774, prestvigd i juni 1799, tjenstgjorde sedan i Kivineb och Sortavala, vice pastor 1804, kapellan i Sortavala 8 okt. 1806, i Nykyrka 4 nov. 1808. Död 18 nov. 1843.

Gift med *Maria Platan,* pastorsdotter från Joutseno. Barn: 1 *Emilie Blondina,* f. 1814, död 19 febr. 1847, gift med pastorsadjunkten *Gustaf Abraham Ancherus,* f. 16 dec. 1809, kollega vid pädagogin i Borgå 24 aug. 1836, prestvigd 19 dec. 1838. Död 19 okt. 1849. 2 *Herman Ferdinand,* f. 25 aug. 1816, officer. 3 *Alexander Edvard,* f. 1822, landtmätare i Permska guvernem. 4 *Lovisa Amalia,* f. 1823, ogift. 5 *Maria Fredrika,* f. 1828, gift med kapellanen i Liljendal *Edvard Mennander.*

Anders Henrik Hornborg, pastorsson, f. 18 okt. 1798, prestvigd 19 juni 1822, tjenstgjorde sedan i Nykyrka, kapellan i Kuolemajärvi 29 juli 1835, vice pastor samma år, kapellan i Nykyrka 23 okt. 1844. Död 7 dec. 1855.

Gift med *Katarina Fredrika Platan,* pastorsdotter från Joutseno, f. 1796. Barn: 1 *Robert Oskar Bogislaus,* f. 21 aug. 1824, militär. 2 *Amalia Fredrika,* f. 24 jan. 1827, ogift. 3 *Anders Mauritz Mortimer,* f. 24 apr. 1829, jurist, död 1857. 4 *Adelaide Lovisa,* f. 1831, gift med räntmästareadjointen *Karl Westerling.* 5 *Emma Sofia,* f. 25 dec. 1833, ogift. 6 *Rosalie Blondine,* f. 11 apr. 1837, ogift.

Albert Wilhelm Schogster, f. i Thusby 30 jan. 1806, prestvigd 20 juni 1829, tjenstgjorde sedan i Sibbo, der han blef kapellan 30 dec. 1835, vice pastor 1840, kapellan i Sysmä 13 mars 1844, kapellan i Nykyrka 22 dec. 1858.

Gift med *Maria Sofia Wallgren,* f. 1 juli 1815, kapellansdotter från Sibbo. Barn: 1 *Oskar Richard,* f. 26 nov. 1833, bokhållare i Tammerfors, ogift. 2 *Robert Albert Bernhard,* f. 17 febr. 1838, rådman i Willmanstrand, gift med *Ida Sigfridina Stenbäck.* 3 *Karl Emil,* f. 30 nov. 1845, student. 4 *Alexander Otto Alarik,* f. 10 sept. 1847. 5 *Hjalmar Wilhelm,* f. 5 febr. 1851.

NYSLOTT.

Redan i medlet af 16:de seklet fanns i Nyslott en stads- eller slottspredikant, som aflönades med 19½ tunnor spannmål. Sedermera förenades denna tjenst med pastorstjensten i Sääminki.

Slottspredikanter.

Ericus Petri 1565—1570, blef pastor i Sääminki.

Andreas Magni, slottsens predikant 1574—1579. Genom kongl. bref af 4 juli 1575 beviljades honom till årlig löneförbättring 16 tunnor spannmål och 30 mark af det samma år förfärdigade klippingsmyntet.

Johannes Michaelis 1582—1586, blef pastor i S:t Michel.

Johannes Jacobi, slottspredikant 1587—1599, blef pastor i Sääminki.

Paulus Johannis, slottspredikant 1599—1605.

Martinus Aronis, var förut predikant under Ambrosius Henrikssons fana, predikant här 1608—1611, blef pastor i Sääminki.

Matthias Andreæ 1614—1625.

Petrus Aeschilli Ascanæus 1632—1635, blef diaconus i Wiborg.

Paulus Olai, predikant på Nyslott 1636, vice kontraktsprost i Lill-Savolaks 1644, blef pastor i Kerimäki 1648, men bibehöll sin predikantstjenst.

Samuel Olai Krogerus, var tillika pastor i Sääminki.

Matthias Erici Mollenius, var tillika pastor i Sääminki, 1674—1678.

Matthias Hangelius 1678—1682, var tillika pastor i Sääminki.

Thomas Johannis Agander 1685—1705, var tillika pastor i Sääminki.

Abraham Carstenius 1707—1710, var tillika pastor i Sääminki.

Hospitalspredikanter.

Af hospitalspredikanterne känna vi icke flere än

Sigfridus Elimæus 1675.

Kristian Sigfridi Elimæus 1678. Var år 1680 död.

Fånghuspredikant.

Då en hop fångar från Sveaborg flyttades till Nyslott, antogs för dem en predikant, hvilken sedermera vid fångarnes transportering till Kexholm följde med dem dit.

Johan Gottlieb Mikander, fånghuspredikant i Nyslott 25 jan. 1855, transporterades till Kexholm 14 okt. 1862.

OLONETS.

Genom kejserl. reskript af 5 febr. 1859 beviljades de i Olonetska guvernementet på arbetsförtjenst stadde finska infödingar af evangelisk-lutherska trosbekännelsen ett årligt understöd af 500 rub. silfver till aflöning af en prest och skolmästare, jemte rättighet för presten att för sin tjenstgöring tillgodoräkna presterliga tjensteår inom det stift i hemlandet, dit han hörer.

Mag. *Johan Albert Tengén*, var förut tjenstf. komminister i Helsingfors, blef prest för lutheraner i Olonetska guvernementet, med station i Petrosawodsk, år 1863, blef pastor i Liisilä i Ingermanland 1867.

ORIMATTILA.

Genom biskopen i Åbo *Is. Rothovii* åtgärd utbrötos från Hollola vidsträckta församling flere byar till ett skildt

prestagäll, som benämndes *Orimattila*. Åtgärden vann hennes kongl. maj:ts sanktion den 26 juli 1636, och alltsedan denna tid har Orimattila församling blifvit skött af tvenne tjenstgörande prester, en pastor och en kapellan.

Kyrkoherdar.

Jacobus Georgii 1634—1639.

Jacobus Magni Insulanus 1650—1657. Död 1657.

Axelius Jonæ Orræus, var förut kapellan här, pastor 1662—1676.

Gift med *Karin*. Barn: *Anders*, pastor här.

Johan Jacobi Tönnerus, född på Tönnö hemman, deraf han tog sitt tillnamn, kapellan i Orimattila 1664, pastor 1675—1686 och 1691—1694.

Gift med *Gertrud von der Lippen*. Barn: 1 *Beata*. 2 *Maria*. 3 *Gustaf*, pastor här. 4 *Karin*. 5 *Johan*, adjunkt. 6 *Samson*.

Ericus Jordani Peuronius, var förut kapellan i Nastola, pastor designatus här 1686, blef pastor i Laukas 1691.

Nils Orræus omnämnes i *Borgå gymnasii historia* p. 421 såsom pastor i Orimattila och lektor *And. Kraftmans* morfar, utan att man känner något annat närmare om honom.

Anders Axelii Orræus, pastorsson, kapellan här 1676, vice pastor i Orimattila 1676—1679, 1686—1687, pastor 1695—1707. Död 1707.

Gift 1:o med *Anna*, 2:o med *Helena*. Barn: *Anders*, pastor i Lampis.

Anders A. Herkepæus 1708—1718. Var under krigsoroligheterne pastor i Orimattila och Hollola. Död 1718. *Borgå gymn. hist.* p. 464.

Gift med *Helena*. Barn: 1 *Gustaf*. 2 *Johan*. 3 *Gabriel*. 4 *Josef*. 5 *Anders*.

Gustaf Tönnerus, kapellan här 1696, erhöll 14 juli 1718 af B. von Tiesenhausen förordnande till pastorsbeställningen efter Herkepæus, prost. Var år 1738 död, 83 år gammal.

Gift 1:o med *Beata Forsenius* och 2:o med *Margareta Forstén.* Barn: 1 *Katarina,* gift med pastorn i Lampis *And. Orræus.* 2 *Henrik.* 3 *Gustaf,* fadrens efterträdare. 4 *Gabriel Gustaf,* sergeant. 5 En dotter gift med regimentsfältskären *Barthells.*

Gustaf Tönnerus, företrädarens son, kapellan här 1720, pastor under fadrens lifstid 1734. Död 2 mars 1749.

Gift 1:o med . . . . *Methén,* hvaraf sonen *Gustaf* kapellan här. 2:o med *Maria Elisabet Åberg,* hvaraf sonen *Henrik,* volontör.

Olof Mjödh, kollega inferior i H:fors 1 okt. 1737, konrektor 26 apr. 1738, rektor 22 dec. 1741, pastor i Orimattila 27 mars 1750, prestvigd 10 maj 1750, prost 1751. Död 29 apr. 1760.

Gift med *Anna Kristina Lanæus,* häradshöfd. dotter, f. 1725. Barn: 2 söner.

Henrik Strömborg, f. 1 jan. 1713, konsistorii notarie 1743—1765, kanslist vid riksens ständers kommission i Stockholm 1752, prestvigd 28 aug. 1755, pastor här 22 apr. 1765, prost 1769, kontraktsprost 1773. Död 20 juni 1773, 80 år gammal. Testamenterade 28 juli 1786 111 riksd. 5 sk. 4 rst till fattiga och värnlösa barns christeliga uppfostran inom Orimattila församling.

Gift med *Kristina Margareta von Glan,* f. 1729, död 1777.

Anders Wilhelm Hirn, pastor här 6 aug. 1795, blef pastor i Padasjoki 1802.

Mag. *Karl Henrik Enckell,* pastorsson från Somero, f. i Wåno 1 apr. 1770, prestvigd 2 apr. 1795, magister 1795, stadskapellan i Borgå 24 maj 1796, titulerad kongl. hofpredikant 9 okt. 1796, pastor i Orimattila 14 febr. 1805. Död 23 mars (aug.) 1809. Var känd för grundlig lärdom.

Gift 1797 med *Ottiliana Lovisa Charpentier,* f. 1776, död 1815, dotter till majoren *Robert Gustaf Charpentier* och *Margareta Blomcreutz.* Af deras 7 barn nämnas här: 1 *Karl Gustaf,* f. 1798, öfverstelöjtnant vid generalstaben. 2 *Magnus Wilhelm,* f. 1802, stabskapten. 3 *Johan Fredrik,*

f. 1804, stabskapten, död 8 okt. 1834. 4 *Ulrik Eberhardt*, f. 1806, löjtnant. 5 *Maria Margareta Lovisa*, f. 1807, gift 1826 med pastorn i Petersburg *Karl Wilhelm Sirén*, (se under Korpilaks). 6 *Robert Toussaint*, f. 1809, pastor i Elimä.

Edvard Daniel Hartman, f. 12 maj 1760, prestvigd 25 juli 1786, bataljonspredikant 21 nov. 1789, regimentspastor 18 dec. 1799, pastor i Orimattila 1810, prost 1817, kontraktsprost 1819. Död 23 apr. 1843.

Gift med *Katarina Benedikta Rajalin*, som var född 1746 och dog 14 febr. 1822, barnlös.

Mag. *Johan Zacharias Lange*, f. 21 sept. 1801, prestvigd 18 juni 1823, tjenstgjorde sedan i Fredrikshamn och H:fors, fånghuspredikant i sistnämnde stad 15 nov. 1826, andra kapellan 30 maj 1829, magister 1836, vice pastor 1838, pastor i Orimattila 1 jan. 1845. Död 29 apr. 1859.

Gift 1:o med *Vivika Eleonora Wilhelms*, f. 1801, död 1851, 2:o med *Wendla Aurora Wilhelms*, f. 20 aug. 1803. Barn: 1 *Hilda Emilia*, f. 4 jan. 1830, ogift. 2 *Alina Ingeborg*, f. 9 nov. 1831, gift 1860 med pastorn i Kirvus *Ulrik Siegberg*. 3 *Ernst Johan*, f. 10 juni 1834, magister 1860, blef jurist.

Johan Granholm, f. i Perno 6 mars 1806, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Jokkas, Perno och Lovisa, vice pastor 1840, vice pastor i Mörskom 1 maj 1845, pastor här 28 nov. 1860.

Gift med *Laura Tallgren*, kapellansdotter från Liljendal.

Kapellaner.

Thomas Ancherus. Om honom förmäler generalguvernören *Herman Flemings* skrifvelse af 8 mars 1667, att han blifvit prestvigd i Åbo och insatt till en lägenhet i Orimattila församling, men sedan berörde församling tillika med flere andra genom kongl. maj:ts förordning är lagd under Wiborgs stift, har Ancherus, som för sin svaghet skull icke kunnat samma lägenhet förestå, blifvit från embetet afsatt, och skulle fördenskull intagas i Nyslotts hospi-

tal och der åtnjuta dubbelt bättre förplägning och underhåll än andra fattiga.

Gift med *Margareta Jakobsdotter.*

Jacobus Magni Insulanus 1645—1650, blef pastor.

Axelius Jonæ Orræus 1658, blef pastor 1662.

Johannes Jacobi Tönnerus 1664, blef afsatt, men återfick tjensten och blef pastor 1675.

Andreas Axelii Orræus 1676—1694, blef pastor.

Gustaf Tönnerus 1696, blef pastor 1718.

Gustaf Tönnerus, kapellan här 17 juni 1720, blef pastor här under sin faders lifstid 1734.

Johan Ottelin, länsmansson från Jämsä kapellan här 19 jan. 1737. Drunknade i ån 10 sept. 1752.

Gift med *Anna Maria Streng,* pastorsdotter från Jämsä. De hade en son och 2 döttrar: I *Adam,* var kommissionslandtmätare i Kymenegårds län, gift med *Johanna Ingman.* Deras barn: 1 *Karl Gustaf,* biskop i Borgå. 2 *Karl Adam,* f. 24 apr. 1796, kommissionslandtmätare i Wasa län, gift 1:o med *Charlotta Törnudd,* pastorsdotter från Lochteå, död 1840, och 2:o med *Helena Elisabet Borg,* pastorsdotter från Brahestad. Han hade många barn. 3 *Johan Adolf,* pastor i Kaavi. 4 *Johanna Sofia,* f. 1800, gift med pastorn i Mäntsälä *Abraham Ehnroos.* II *Juliana.*

Mag. *Gustaf Tönnerus,* f. 1724, pastorsson, prestvigd 6 okt. 1753, kapellan här 23 nov. 1754, vice pastor 1760. Död 15 apr. 1774.

Gift med *Sara Elisabet Lundbeck,* f. 1738, död 10 juni 1815. Barn: 1 *Gustaf Adolf,* f. 1757. 2 *Sara Sofia,* f. 1760, gift med kapellanen *Pet. Henr. Boisman.*

Mag. *Peter Sanngren,* f. 29 juni 1729 i Sysmä soken, Laitjärvi by och Sangar hemman, hvaraf han tog sitt tillnamn, prestvigd 8 febr. 1757, magister 1760, lärare vid Tervike barnskola 1763—1769, kapellan i Thusby 6 febr. 1769, kapellan i Orimattila 2 jan. 1778, vice pastor 1780. Död 7 apr. 1797. Sanngren hade uti dess akademiska disput. den 3 maj 1760, som behandlade „Cognitio nostra de statu gratiæ iræve aliorum“, temmeligen omständligt af-

handlat läran om andras själatillstånds kännedom, och derefter till Stockholm afsändt, för att till hans maj:t inlemnas, ett förslag till inrättning af ett christendoms tabellverk, med tillhjelp hvaraf hela rikets presterskap på ett lätt och kort sätt kunde först för konsistorierna och sedan genom dem hos kongl. maj:t årligen visa redo för hela sin embetsförvaltning och genom sina vitsord ägande prestbetyg årligen vid handen gifva hela svenska församlingens andeliga tillstånd. Men då detta förslag ej blef inlemnadt till konungen, begagnade Sanngren tillfället, då konungen om sommaren 1775 var i Finland, att till hans maj:t inlemna sitt projekt. Dock som konsistorium härom utlät sig, att, då detta tabellverk hade till afsigt att utröna församlingens andeliga tillstånd, och hvar och en af församlingens ledamöter borde särskildt utmärkas till dess själatillstånd efter prestens derom ägande kunskap, anställande pröfning och fattande öfvertygelse, som borde äga vitsord, ansåg konsist. detta ärende vara många betänkligheter underkastadt, emedan den största skicklighet och erfarenhet ej är mer tillräcklig än att sådant omdöme kunde falla emot hvad den Allrahögste, som rätteligen pröfvar och känner alla, allena vet, och någon offentlig dom, om den ock utan misstag kunde i detta afseende fällas, snarare torde hafva en ond än god verkan, gaf kongl. maj:t i skrifvelse af 20 okt. 1775 vid handen, att hans maj:t funnit konsistorii utlätande väl grundadt och projektet till ett christendoms tabellverk i anledning deraf icke kunna antagas.

Under namn af *Peter Henriksson* anmälte Sanngren år 1782 hos landshöfdingen i Heinola om de religiösa rörelser, som då hade uppkommit i Orimattila, och hvarom kan läsas i *Historiska upplysningar* af *M. Akiander*, III Delen p. 219 följ.

Sanngren var gift 1:o med *Anna Kristina Lanæus*, f. 1725, död 1778, enka efter prosten *Olof Mjödh* och 2:o med *Sofia Eleonora Nassokin*, f. 1747.

Peter Henrik Boisman, kapellansson från Nastola, f. 12 maj 1745, prestvigd 29 juni 1768, tjenstgjorde sedan i

Nastola, Artsjö, Hollola, Strömfors, Orimattila och Hauho, vice pastor 1788, kapellan i Orimattila 14 mars 1798. Död 21 maj 1831.

Gift med *Sara Sofia Tönnerus,* f. 1760, död 1825, kapellansdotter. Barn: *Henrika Sofia,* gift med löjtnanten *Johan Robert Wadenstjerna,* f. 1799. Deras barn: 1 *Johan Henrik Edvard.* f. 1825, löjtnant. 2 *Sofia Wilhelmina Josefina,* f. 1826. 3 *Fredrika Karolina Elvira,* f. 1831. 4 *Henriette Johanna Elisabet,* f. 1835. 5 *Evert Johan Knut,* f. 1839, löjtnant.

Sigfrid Sivén, f. 4 juni 1787, prestvigd 12 maj 1815, tjenstgjorde sedan i Asikkala, kapellan i Pyttis 8 aug. 1821, vice pastor 1830, kapellan i Orimattila 14 nov. 1832. Död 31 dec. 1857.

Gift 1:o med *Eva Kristina Kiljander,* som var född 29 juni 1800 och dog 2 sept. 1836, och var kapellansdotter från Libelits. 2:o 1837 med *Anna Sofia Lagerblad,* f. 13 apr. 1799, dotter till tull- och postinspektorn *J. F. Lagerblad* och *Hedvig Lang.* Barn: 1 *Sigrid Sofia,* f. 1827, ogift. 2 *Frans Johan Edvard,* f. 1829, medicine doktor. 3 *Fredrik Ferdinand,* f. 1832. 4 *Sigfrid Gustaf Albert,* f. 1841, forstmästare.

Anders Nord, f. i Janakkala 6 aug. 1812, prestvigd 14 juni 1837, tjenstgjorde sedan i H:fors, Uguniemi och Kides, kapellan i Mäntsälä 5 apr. 1843, vice pastor 1849, kapellan här 1859. Död 8 mars 1862.

Gift 1843 med *Gustava Fredrika Jakobina Alexandra Brander* från Kristina, f. 6 juni 1812. Barn: *Anders Alexander,* f. 28 nov. 1850.

Johan Adolf Alopæus, son till handlanden i Lovisa *Henrik Adolf Alopæus,* f. 20 dec. 1817, prestvigd 20 dec. 1843, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs soken, Mäntyharju, Hauho, Laukas, Hankasalmi, Jyväskylä, Jaakimvaara, Asikkala, Helsingfors, vice pastor 1854, kapellan här 1861.

Gift med *Emilia Sofia Björk,* f. 1831.

PADASJOKI.

Uppkomsten af *Padasjoki* prestgäll går tillbaka till katholska tiden, utan att man närmare känner tiden, då det först bildades. Traditionen förmäler, att Padasjoki i första början varit kapell under Sysmä, men historiska bevis för sannfärdigheten deraf saknas ännu. Deremot vet man med visshet, att Padasjoki redan år 1497 bildade en egen kyrksoken. Enligt kroktalsboken för år 1543 bestod Padasjoki soken af tvenne fjerdingar: 1 *Einä* l. *Äynä* fjerding med byarne: Päätiälä, Myllykylä, Iso Einä, Joenniemi, Vähä Einä, Nystelä, Hinttola, Osoila, Vesijako, Kellosalmi, Torittu, Mestämä (?) och Vehma, och 2 *Kuhmois* fjerding med byarne: Harmas, Tapiala, Äkämäki, Avuttula (Anttula), Päijälä, Lästilä, Kaukola, Valkiala, Saarijärvi, Puukkoniemi.

Kyrkoherdar.

Dominus *Henricus* 1497. *Arvidssons Handlingar* I. 186.

Jöns 1553, blef pastor i Sysmä.

Peder 1560, 61.

Bartholdus Matthiæ 1566—1573, blef pastor i Sysmä.

Lodovich 1575, 1578, var här kapellan förut.

Thomas Matthiæ 1578—1601.

Jacobus Georgii 1606.

Thomas Andreæ 1607—1620, tillsatt genom kungabref af 15 aug. 1607. *Waaranen Samling af urkunder* II. 325. *J. Tengström Handlingar* I. 16.

Bernhardus Thomæ 1632, 1634.

Matthias Michaelis 1634—1639.

Matthias Laurentii 1642—1650.

Gregorius Gregorii 1655.

Abraham Nicolai 1662—1670, var kapellan förut.

Erik Griip 1674—1682. Hade en son *Erik,* kapellan i S:t Michel.

Johan Hindersson 1689, omtalas i kapellanen P. Uronii till konungen inlemnade klagoskrift.

Zachris Colliander 1691—1710. Död 1710.

Gift med *Anna Maria.* Barn: 1 *Zacharias,* kapellan i Kärkölä. 2 *Mårten,* adjunkt. 3 *Kristofer.* 4 *Arvid,* regimentsqvartermästare, kapten, död 10 maj 1765, 80 år gammal, gift med *Korpenfelt.* Deras barn: *Arvid Fredrik,* militär och *Johan.* 5 *Sigfrid.*

Anders Hirn, son till qvartermästaren vid Nylands och T:hus dragonregimente *Jonas Hirn* och *Elisabet Gyllenbögel,* dotter till hofrättsassessorn *Samuel Gyllenbögel,* var förut kapellan i Hollola, förordnad af kongl. rådet till tjenstf. pastor 22 jan. 1712 tills konungen hunne gifva sin fullmakt.

Gift med *Margareta Orræus.*

Anders Andr. Orræus, pastorsson från Orimattila, pastor här 1723—1734, blef pastor i Lampis.

Simon Mulinus (Molin), kollega inferior i H:fors 1729, landskapellan i Borgå 1730, pastor i Padasjoki 20 juli 1734. Död 28 nov. 1741.

Gift med *Anna Helena Scogh,* f. 1712. Barn: *Johan,* kapellan här.

Mag. *Aaron Limatius,* f. 22 febr. 1710, pastorsson från Jorois, konsistorii vice notarie i Borgå 1737, magister 1738, tjenstf. konrektor i Willmanstrand 1741, prestvigd 29 jan. 1742, vice pastor här samma år, ordinarie pastor 1743 medelst en så lydande fullmakt:

Hennes kejserl. maj:ts alla ryssars sjelfherskarinnas etc. etc. etc., min allernådigste kejsarinnas och Stora Frus förordnade generallöjtnant och landshöfding öfver storfurstendömet Finland, landtråd i Liefland, arfherre till de Randenske och Kudumske godsen *Balthasar* von *Campenhausen*

Gör veterligt, att alldenstund kyrkoherdelägenheten i Padasjoki med dess underliggande kapell Kuhmois blifvit ledig genom kyrkoherden *Simon Mulins* dödeliga frånfälle, och hos mig till besättande häraf kommit i åtanka magister *Aron Limatius* icke allenast för dess efter flere års vid akademin härstädes anlagda goda, grundl. förvärfvade

och genom berömligen intygade prof och bevista vackra lärdom, utan ock i anseende till den af honom vid ett ordentligt val erhållna enhälleliga församlingens kallelse samt konsistorii häruppå fästade rekommendation: alltså har jag genom denna öppna fullmakt och i kraft såväl af den kejserl. dirigerande senatens i S:t Petersburg under den 14 och 26 september förlidet år mig uppdragne som ock sedermera af hennes kejserl. maj:t sjelf under den 14 okt. samma år, med egenhändig underskrift fastställde makt och myndighet, i högstbemälde hennes kejserl. maj:ts höga namn, velat förordna honom, magister Aron Limatius till kyrkoherde i Padasjoki församling och dess underliggande kapell Kuhmois; hvarvid han, utom den huld- och trohet, hvarmed han hennes kejserl. maj:t högst förbunden är, sig så till församlingarnes uppbyggelse förhålla bör, som Guds ord, hans ed och kyrkolagen i alla de honom åliggande delar tillbinda; hafvande deremot att åtnjuta härvid den rättighet och de förmåner, som hans antecessor haft och vanliga varit, som denna beställning i en och annan måtto kunna åtfölja. Det alle som vederbör hafva att ställa sig till hörsam efterlefnad. Till yttermera visso varder detta, äfven i mer högstbemälte hennes kejserl. maj:ts höga namn, af mig egenhändigt underskrifvet och med guvernements sigillets undertryckande bekräftadt, af Åbo guvernementskansli den 14 febr. 1743.

B. v. Campenhausen.

M. Martinius
secret.

Limatius blef prost 1747, tjenstf. kontraktsprost 1767. Död 29 mars 1770.

Gift 1:o med företrädarens enka och 2:o 1766 med *Hedvid Katarina Kræmer,* som dog 8 maj 1821, 95 år gammal. Barn: 1 *Aaron,* kapellan i Kivineb. 2 *Katarina Elisabet,* dog ogift. 3 *Hedvig,* f. 1769.

Joakim Clewe, f. 31 jan. 1727, pastorsson från Pielisjärvi, filosofie kandidat 12 juni 1751, prestvigd 19 apr. 1753,

tjenstgjorde sedan i Borgå och Perno, kapellan i Helsingfors 20 dec. 1758 och derjemte bataljonspredikant vid artilleriet, pastor i Padasjoki 20 juli 1771, prost 1777. Död 4 juli 1795.

Gift med *Maria Elisabet Hellenius,* född 29 sept. 1739, död 28 maj 1783, dotter till landträntmästaren *And. Hellenius* [1]). Barn: I *Theodora Lovisa,* f. 28 mars 1765, gift med vice pastoren i Lampis *Henrik Gust. Åkerman.* II *Gustaf Magnus,* f. 14 mars 1770, död 22 nov. 1792. III *Johan Fredrik,* f. 14 dec. 1774, häradshöfding, ordförande i ägodelningsrätten i Wiborgs län. Gift med *Anna Gustava Selander,* som dog 1827. De hade 7 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Emma,* död 1868, gift med hofrättsnotarien *Henrik Felix Solitander,* f. 14 jan. 1809. 2 *Gunilla,* ogift. 3 *Gustava,* gift med professoren *Axel Fredrik Granfelt* och 4 *Betty,* ogift. IV *Joakim Adolf,* f. 1 febr. 1776, pastor i Rantasalmi.

Mag. *Fabian Gestrin,* f. 1739, student 1760, magister 1766, kapellan i Nurmijärvi 17 dec. 1768, prestvigd 21 dec. 1768, vice pastor 1786, pastor i Padasjoki 27 sept. 1797. Död 17 febr. 1800.

Gift med *Anna Katarina Bosin,* som dog 6 juli 1815. Barn: 1 *Karl Salomon,* f. 3 mars 1770, löjtnant. 2 *Aurora Maria,* f. 20 juni 1772.

Anders Wilhelm Hirn, f. 25 mars 1751, son till regementsskrifvaren *Anders Hirn* och *Maria Alopæus,* pastorsdotter från Mäntyharju, prestvigd 4 jan. 1777, till extraordin. bataljonspredikant vid arméns flotta, ordinarie bataljonspredikant vid Savolax infanteriregimente 1781, stadskapellan i Borgå 1782, pastor i Orimattila 6 aug. 1795, prost 1798, pastor här 25 aug. 1802. Död 8 aug. 1811.

Gift 1:o med *Anna Maria Bergman,* som dog 5 nov. 1786 och 2:o med *Anna Elisabet Solitander,* dotter till hand-

---

[1]) A. Hellenius adlades 1770 och adopterades under adliga ätten *Enhjelm,* men hann före sin död ej introduceras. Hans söner *Pehr, Jonas, Karl Gustaf* och *Fabian* introducerades 1772 med namnet: *af Enehjelm.*

landen i Borgå *Erik Solitander* och *Anna Nylander*, samt f. 1762, död 1810. Barn: I *Anders Wilhelm*, f. 15 sept. 1791, död 1814. II *Anna Maria*, f. 15 aug 1793, död 1828, var gift med kapellanen i Mietois *Engelbrecht Rancken*. Deras barn: 1 *Gustaf Wilhelm Engelbrecht*, f. 2 aug. 1821, rektor för lägre element. skolan i Raumo. 2 *Johan Oskar Emanuel*, f. 23 jan. 1824, lektor vid Wasa gymnasium, gift. 3 *Karl Emil*, f. 26 febr. 1828. III *Johan*, f. 30 jan. 1795, pastor i Rautalampi.

Jakob Lindeqvist, bondson från Helsinge, f. 23 jan. 1768, prestvigd 28 jan. 1793, tjenstgjorde sedan i Perno, Lovisa, Strömfors, vice pastor 1811, pastor här 25 aug. 1813, prost 1823, kontraktsprost 1828. Död 16 sept. 1849.

Gift 1:o med ...., som dog 1811, och 2:o med *Karolina Gustava Hedenlund*, f. 28 jan. 1793, död 6 aug. 1854. Barn: 1 *Jakob Johan*, f. 1800, pastor i Nykyrka. 2 *Karl Henrik*, f. 29 sept. 1804, provincialläkare, tituleerad professor. 3 *Gabriel*, kapellan här. 4 *Karolina Jakobina*, f. 20 dec. 1816, ogift.

Mag. *Adolf Reinhold Lang*, var förut sokenadjunkt i Hollola, pastor här 28 aug. 1850, blef pastor i Rautalampi 1860.

Magnus Ingman, häradshöfdingeson, f. i Suonenjoki 19 aug. 1819, prestvigd 20 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Heinävesi, Nykyrka, Mola, S:t Michel, Räisälä, Hirvensalmi, Kristina, vice pastor 1852, kapellan i Sulkava 1859, pastor här 1863. Död 15 apr. 1868.

Gift 1:o 1847 med *Antoinette Kristina Åberg*, som var född 3 febr. 1829 och dog 19 apr. 1866. 2:o med *Amalia Alexandra Natalia Starck*, f. 26 nov. 1841. Barn: 1 *Magnus*, f. 19 dec. 1850. 2 *Naemi*, f. 4 juli 1855. 3 *Efraim*, f. 20 apr. 1857. 4 *Peter*, f. 21 juni 1859. 5 *Agatha Antoinette*, f. 1 maj 1861. 6 *Alexandra Cecilia*, f. 28 juli 1863. 7 *Eva Kristina*, f. 24 dec. 1864. 8 *Johanna Sofia*, f. 1 jan. 1866.

Kapellaner.

Lodovich 1560, blef pastor.

Andreas Petri 1614, blef pastor i Kuhmois 1636.

Johannes Bartholdi 1636, månne densamme som blef stadskapellan i Borgå?

Anders 1637, 1639.

Abraham Nicolai 1655, 1658, blef pastor.

Georgius Aeschilli 1662—1670.

Gift med *Karin* och hade en dotter *Anna.*

Petrus Martini Uronius, månne son till pastorn i Sahalaks *Martin Uronius?* kapellan här 1675—1684, 1692. Bref för straffvärdt förhållande afsatt från tjensten, men fick genom konglig nåd den 11 okt. 1692 sin tjenst tillbaka.

Gift med *Karin.*

Erik Wirilander, var här kapellan under den tid Uronius var skild från tjensten 1684—1692.

Gift med *Karin.*

Gustaf Arrhenius 1707—1740. Död 11 apr. 1740.

Barn: 1 *Maria,* gift med fadrens efterträdare. 2 *Katarina,* ogift.

Matthias Svedelius, var först företrädarens substitut, kapellan 15 nov. 1740, erhöll för liderlighet och oordentligt lefverne substitut år 1764. Död 8 juli 1765.

Gift med *Maria Arrhenius.* Af deras 4 barn var sonen *Aaron* volontör i krigstjenst och en dotter gift med *G. L. Lindén.*

Johan Molin, pastorsson, f. 22 apr. 1735, blef filosofie kandidat och kallades fördenskull magister af *Joh. Helsingberg* i dess gratulation på bröllopsdagen, prestvigd 11 dec. 1758, vice pastor 1760, kapellan här 29 nov. 1766. Död 10 dec. 1787.

Gift 1767 med *Anna Brigita Hellenius,* f. 1747, död 28 juni 1832, 85 år gammal, och var dotter till regementsskrifvaren *Karl Hellenius.* Af deras 4 barn nämnas här: 1 *Gustaf Nils*, f. 29 mars 1779, lektor i Borgå, död 29 mars 1824. Gift med *Sara Maria Kreuger,* som dog 12 maj 1836 och efterlemnade 2 döttrar: af hvilka *Adolfina Gustava Karolina* blef gift 1844 med handlanden, vice konsuln i Borgå *Jakob Johan Othman.* 2 *Anna Katarina,* f.

22 mars 1768, gift med fadrens efterträdare. 3 *Maria Lovisa,* f. 19 jan. 1770, gift med befallningsmannen *Karl Masalin,* men fick skilnad från honom 28 mars 1804. 4 *Ulrika Gustava,* f. 16 aug. 1776.

Arvid Adolf Arvidsson, kapellan här 1788, blef pastor i Laukas 12 dec. 1804.

Karl Johan Grahn, kapellansson från Hauho, kapellan här 19 juli 1806. Död 26 febr. 1808.

Gift med *Helena Sofia Ancherus,* f. 1776. De hade 4 barn.

Gustaf Steen, kapellan här 14 mars 1809, blef kapellan i Korpilaks 1827.

Mag. *Jakob Johan Lindeqvist,* pastorsson, kapellan här 30 apr. 1828, blef pastor i Sysmä 1848.

Mag. *Gabriel Lindeqvist,* företrädarens bror, f. 6 aug. 1814, magister 1840, prestvigd 12 juni 1841, tjenstgjorde sedan i Padasjoki och Jämsä, kapellan här 10 okt. 1849, vice pastor 1852. Ogift.

PARIKKALA.

Sammatlampi kapell bestod år 1589 af byarne: Koitsenlaks, Jouhia, Oravaniemi och Järvenpää och kapellet *Tyriä* af byarne Tyriä, Rautajärvi och Rautalaks. Af begge nämnde kapeller, som under ryska tiden lydde under Kronoborgs moderförsamling, uppkom efter Stolbowa freden *Jouhia* (som efter ryskan uttalas och skrifves *Jougio)* lutherska församling, hvilken stundom kallades *Koitsenlaks.* Då en ny kyrka sedermera uppfördes på bonden *Parikkas* ägor, begynte man kalla församlingen *Parikkala.*

Kyrkoherdar.

Klemens Laurentii 1638—1646, var förut kapellan i Kexholm. Se *Fr. W. Pipping* om Deputaten p. 9, 15.

Henricus Petri Hoffman 1650. Hans bror *Johan* var pastor i Ingris.

Matthias Matthiæ (Lasonius), kapellan i Hiitola 1658, pastor här c. 1666. I Parikkala kyrka skall hafva funnits

hans porträt med åratalet 1666. Några mena, att han hetat *Sinkko*, men ett hemman i Hiitola, som han besuttit, bär ännu namn af *Lasosen* maa.

Samuel Nicolai Nycopensis, biskopsson från Wiborg, student 1674, eloquentiæ lektor i Wiborg 1682, pastor i *Jouhia* 1685. Död 1688, 30 år gammal. *Alopæus* Borgå gymn. hist. p. 359.

Gift med *Kristina Ottosdotter*.

Reinhold von Holl (Hollen?) 1690—1703. Af hans efterkommande finnas ännu bönder i Parikkala, som kalla sig *Holi*.

Gift med *Katarina Sprint*. Barn: 1 *Reinhold*, student i Åbo 1704. 2 *Maria*, gift med kapellanen här *Matth. Europæus*. 3 *Anna*, gift med kapellanen i Uguniemi *Jakob Ruthenius*

Mag. *Magnus Auricola*, kapellansson från Helsingfors, f. 23 sept. 1680, kapellan i nämnde stad 13 febr. 1702, magister 1703, vice pastor på Riddarholmen i Stockholm, befordrad till pastor i Jouhia genom kongl. råds förordnande af 22 jan. 1712.

Gift med *Kristina*. Barn: 1 *Karl Magnus*, f. 1708. 2 *Kristina Margareta*, f. 25 maj 1712.

Kristian Cajander sen. omkring år 1724. — Var en stilla och from man.

Gift med *Margareta Gadde*. Barn: 1 *Kristian*, fadrens efterträdare. 2 *Susanna*. 3 *Brita* och 4 *Margareta*.

Kristian Cajander jun. 1737—1742, studerade i Tyskland, var af stolt och högmodig natur. Togs 1742 af ett svenskt ströfparti, som sköflade hans hus, till fånga och fördes till Nyslott, der han förhördes af kommendanten och berättade sig endast hafva skickat en spion till svenska sidan. Från Nyslott forslades han först till Rantasalmi och sedan till Fredrikshamn. Efter sin löskomst dog han på återresan 1742.

Gift med *Katarina Kiisel*. Barn: 1 *Kristian*. 2 *Margareta Helena*, f. 23 jan. 1742.

Johan Hoffrén, var förut kapellan i Mola, pastor här genom justitie kollegii constitutorium af 1 nov. 1743, sedan församlingen enhälligt honom dertill valt och kammarherren *Michaila Larionowitsch Woronzow*, hvilken 11 juli 1743 erhållit Koitsenlaks till sin donation, honom dertill rekommenderat. Men nyssnämnde herre, som emellertid blef verkeligt geheimeråd och vice kansler, och som hade till förvaltare af sin donation en katholik och i alla hänseende stygg menniska, vid namn *Mainvaring*, hvilken ej tyckte om Hoffrén, såsom allmogens försvarare, yrkade på Hoffréns translokation, och justitie kollegium beslöt 24 febr. 1749 att flytta honom till Impilaks. Konsistorium i Wiborg och presterskapet, som kände Hoffréns oskuld, lade en protest emot denna translokation och yrkade på laga undersökning. Då ändrade justitie kollegium 3 mars 1749 sin åtgärd derhän, att Hoffrén skulle flyttas till det förmånligare Sortavala pastoratet, med befallning, att ännu före 1 maj samma år lemna Parikkala församling.

Matthias Reinhold Europæus, kapellansson, f. 1716, student i Åbo 1738, kapellan här 1746, pastor 1750. Redan såsom student och då trakterne omkring kyrkan voro besatte med svenska trupper och pastor Cajander tillfångatagen, höll han gudstjenst på en till Melkoniemi by hörande holme, hvilken efter denna tid kallades Kirkkosaari. Död 8 jan. 1777.

Gift 1:o med *Anna Grisilia Neglick*, pastorsdotter från Kronoborg och 2:o 1759 med *Katarina Dannenberg*. Barn: 1 *Johan Adolf*, pastor i Kronoborg. 2 *Paul Reinhold*, kapellan här. 3 *Kristina Maria*, f. 1750, gift med fadrens efterträdare. 4 *Helena Grisilia*, f. 20 febr. 1752, gift med pastorn i Lempala *Peter Åkerstedt*. 5 *Jakob Wilhelm*, f. 29 dec. 1755, död 1837, läkare och statsråd. Gift 1:o med .... *Petersson*, utan barn, 2:o med general *Hartongs* enka. 6 *Katarina Charlotta*, f. 28 apr. 1760, gift med pastorn i Slavänka *Zetræus*. 7 *Kristina Juliana*, f. 20 juli 1761, gift med fänriken *Kondratiew*. 8 *Dorothea Ulrika*, f. 4 jan. 1763, gift med kapellanen här *Peter Gust. Stråhlman*. 9

Anna Elisabet, f. 20 mars 1764, gift med kapellanen i Uguniemi *Jakob Charenius.* 10 *Fredrika Amalia,* f. 12 juli 1765, gift med länsmannen i Parikkala *And. Lassenius.* 11 *Abraham Fredrik,* f. 1766, läkare, gift med en grekinna och antog sjelf grekiska läran, dog barnlös. 12 *Karl Gustaf,* läkare, dog ogift. 11 *Isak Emanuel,* kapellan här. 14 *Sofia Aurora,* f. 15 juni 1770.

Karl Johan Melartopæus, pastorsson från Kivineb, f. 29 apr. 1734, student 1754, prestvigd 1756, kapellan i Kakkis 1759, vice pastor 1763, assessor consistorii 1774, pastor i Parikkala 1779, kontraktsprost 1785. Död 1793.

Gift 1:o med sin systerdotter *Margareta Weckman,* f. 1722 och 2:o med *Kristina Maria Europæus,* f. 21 febr. 1750, företrädarens dotter. Barn: 1 *Anders Johan,* f. 13 nov. 1782 (1781), student 1802, pastor i Lempala 1808, pastor i Skworits 1822—1830, gift med *Fredrika Weber.* 2 *Helena Emilia,* f. 13 apr. 1784, gift 1:o med pastorn i Lempala *Peter Åkerstedt,* 2:o med kretsskolläraren *Peter Henrik Melart.* 3 *Anna Karolina,* f. 4 sept. 1786, gift med postmästaren i Nyslott, kollegiirådet *Johan Wilhelm Tavast.* 4 *Amina Beatrix,* f. 21 juli 1788, ogift.

Henrik Fenander, kopparslagareson från Wiborg, f. 24 febr. 1763, student i Åbo 1783, prestvigd 1786, kapellan i Impilaks 1788, pastor för lutherska finnar i Petrosawodsk 1791, pastor i Parikkala 1794. För olaga uppbörd och mångahanda fel i tjensten blef han medelst justitie kollegii utslag af 17 sept. 1809 suspenderad, och ånyo angifven för förbrytelser i och utom tjensten och i synnerhet för hans grofva brott af hordom blef han genom nådigt utslag af 4 juli 1817 afsatt från tjensten. Död 1831.

Gift med *Amalia Eleonora Wirenius,* pastorsdotter från Kexholm. Utan barn.

Dr *Anton Ulrik Rönnholm,* son till borgmästaren i Fredrikshamn *Karl Fredrik Rönnholm,* som dog 17 mars 1816, och *Kristina Bruun,* som dog 27 dec. 1826. Född 20 okt. 1787, kretsskollärare i Fredrikshamn 11 juni 1807, prestvigd 27 jan. 1810, kretsskollärare i Nyslott 1 aug.

samma år, öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 22 apr. 1816, pastor i Parikkala 2 apr. 1819, prost 1830, kontraktsprost 1839, theologie doktor 1856. Död 6 juni 1862.

Gift med *Anna Henrika Weckroth*, f. 24 maj 1790, död 7 mars 1860, dotter till handlanden *Filip Gottlob Weckroth* och *Anna Elis. Dannenberg*. Barn: 1 *Anton*, f. 8 juli 1822, magister, kronofogde, gift 1859 med *Thilda Maria Sofia Roschier*, kapellansdotter från Kerimäki. 2 *Anna Kristina*, f. 4 apr. 1824, gift 1843 med kapellanen i Rautus *Karl Johan Antell*. 3 *Elisabet Karolina Regina*, f. 4 okt. 1826, föreståndarinna för postexpeditionen i Parikkala. 4 *Johanna Maria Konstantia*, f. 20 okt. 1828. 5 *Karl Filip*, f. 21 maj 1831, tjenstf. kapellan i Sippola. 6 *Antoinette Fredrika Katarina*, f. 12 sept. 1833.

Mag. *Klas Collan*, pastorsson från Iisalmi, f. 8 febr. 1816, magister 1840, tjenstf. kollega i H:fors 1841, rysk språklärare vid fruntimmersskolan i H:fors 18 juni 1844, lärare i vetenskaper vid samma skola 14 aug. 1844, prestvigd 25 maj 1850, pastor och religionslärare vid kadetkorpsen i Fredrikshamn 1 aug. 1850, fältprost 24 apr. 1859, pastor i Parikkala 4 juni 1863.

Gift med *Aurora Wilhelmina von Bonsdorff*, statsrådsdotter, f. 26 juni 1823, död 22 apr. 1865. Barn: 1 *Fanny Charlotta*, f. 20 juni 1854. 2 *Wilhelmina Sofia*, f. 10 jan. 1857. 3 *Johan Alexander*, f. 26 maj 1858. 4 *Johanna*, f. 12 aug. 1860. 5 *Anna Elisabet*, f. 26 maj 1862.

Kapellaner.

Jakob Europæus, c. 1709, erhöll generalguvernörens öfver Ingermanland och Karelen tillstånd att utbyta sitt kapellansbol i Huotikkala emot ett bättre i Oravaniemi.

Matthias Europæus 1724—1736.

Gift med *Maria von Holl*, pastorsdotter. Barn: 1 *Johan Jakob*, pastor i Nykyrka. 2 *Matthias Reinhold*, fadrens efterträdare. 3 *Katarina*.

Matthias Reinhold Europæus 1746—1749, blef pastor.

Johan Fredrik Pomoell, kapellan här 1750, blef pastor i Rautus 1754.

Thomas Hulkovius, kapellan här 1755, blef pastor i Jaakimvaara 1766.

Peter Gustaf Stråhlman, kapellansson från Kronoborg, student 1755, kapellan här 1767.

Gift 1:o 1767 med *Dorothea Sofia Deutsch,* f. 16 mars 1746, pastorsdotter från Hiitola. Barn: *Sofia,* gift med kaptenen och godsförvaltaren på Asila i Hiitola *Erdman Wolff.* 2:o med *Dorothea Ulrika Europæus,* pastorsdotter.

Paul Reinhold Europæus, pastorsson, f. 10 nov. 1747, student 1767, prestvigd 1771, kapellan här 1780. Död 1790.

Gift med *Brita Kristina Melart,* f. 13 juli 1761, död 17 nov. 1794, sedan hon för andra gången varit gift med länsmannen *Anders Eriksson Lassenius.* Barn: *Karl Josef,* f. 9 mars 1786. Tre äldre barn dogo i späd ålder.

Erik Johan Lindblad, tullbesökareson från Åbo, f. 15 mars 1760, student 1781, prestvigd 1783, kapellan här 1 maj 1793. Död 1796. Under sin tjenstetid här vårdslösade han sina åligganden i följd af sin begifvenhet på starka drycker så att han vid konsistorialvisitationen den 15 mars 1795 ålades, att från predikstolen offentligen afbedja den förargelse han i församlingen åstadkommit, enligt följande formulär:

Koska minä nyt viimeisessä korkian konsistoriumin käräjässä olen murheella havainnut, että tämä Jumalan seurakunta on löytänyt syitä kaivata minun ylitseni hiiauksien tähden minun virkani toimituksissa, niin minä en tahdo uppiniskaisuudella ja kylmällä sydämellä asettaa itseäni seurakuntaa vastaan ja edestuoda jotain minun edesvaastamisekseni, vaan minun hengellisien isäini neuvon jälkeen tunnustaa, että jos minä olen langennut ja minun sekä käytökselläni että virkani toimituksissa Herran seurakuntaa enemmän pahentanut kuin ylösrakentanut, niin antakoon Jumala sen minulle anteeksi. Ja niinkuin minä nyt tässä Jumalan ja hänen seurakuntansa edessä lupaan kavahtaa kaikkea] sitä, kuin tilan antaisi pahennukseen ja vaarin-

ottaa itsestäni, niin minä myös rukoilen Jumalaa, ja huokatkaat myös te, armaat ystävät, minun edestäni että Jumala vahvistais minun tähän aivoitukseen ja antaisi minulle armoa ja voimaa niin palvelemaan Häntä, että kaikki tulisi ja tapahtuisi hänen nimensä kunniaksi ja teidän sieluinne autuudeksi. Amen [1]).

Gift med *Maria Kristina Mansner,* f. *Backman,* enka efter landtmätaren *Mansner.*

Isaak Emanuel Europæus, pastorsson, f. 14 juni 1768, prestvigd 7 aug. 1788, kapellan i Kuolemajärvi 1794, kapellan här 16 juni 1797, vice pastor 1804. Död 11 maj 1840.

Gift 1794 med *Maria Kristina Steen,* länsmansdotter från Lempälä, f. 1769, död 1848. Barn: I *Johan Jakob,* f. 25 juni 1795, blef läkare i Ryssland och statsråd, gift med *Elisabet Teleschew* och hade 2 söner och 3 döttrar. II *Anders Josef,* f. 30 nov. 1797, pastor i Libelits. III *Fredrik Wilhelm,* f. 15 aug. 1801, prestvigd 17 dec. 1823, död 27 maj (26 juni) 1838. IV *Maria Wilhelmina,* gift med borgmästaren i Kexholm *Simon Meron.* De hade 12 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Fredrik Wilhelm,* blef jurist. 2 *August Gabriel,* f. 9 dec. 1833, prestvigd 1856, död. 3 *Klara Alexandra,* gift med pastorn i Pyhäjärvi *Johan Magnus Zitting.* 4 *Anna Sofia,* f. 14 okt. 1838, lärarinna vid fruntimmersskolan i H:fors. V *Amalia Lovisa,* gift med kronolänsmannen *Bengt Herman Calonius,* f. 29 mars 1792, död 30 maj 1851. VI *Alexandra Emilia,* gift med statsrådet *Magnus von Dohrdet.*

Gustaf Fredrik Melart, pastorsson från Jaakimvaara, f. 11 nov. 1783, prestvigd 19 sept. 1808, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara och Kronoborg, vice pastor 1817, kapellan i Jääskis 9 aug. 1826, kapellan här 28 apr. 1841. Död 7 maj 1865.

Gift med kapellanen i Jaakimvaara Hulkovii enka *Anna Sallmén.* Af deras tvenne döttrar dog *Augusta Ma-*

---

[1]) Emedan konsistorii uppsigt öfver presterskapets förhållande handhades med verkligt allvar, voro slika afböner den tiden icke ovanliga.

thilda 1829, och den andra blef gift med kronolänsmannen *Karl Woldemar Londén.*

Johan Hymander, bondson från Hyömäki by i Hauho soken, deraf han tog sitt tillnamn, f. 3 jan. 1803, prestvigd 21 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Hauho och Luopiois, kapellan i Borgnäs 5 apr. 1837, vice pastor 1842, kapellan i Nastola 4 aug. 1847, i Kerimäki 1860, i Ruokolaks 1864 och här 1866.

Gift med *Gustava Karolina Lovisa Neunbohm,* f. 1800. Barn: 1 *Johan August Gottlieb,* f. 1831, kantor. 2 *Viktor Ambrosius,* f. 1834. 3 *Hulda Josefa,* f. 1835. 4 *Karolina Kristina Elisabet,* f. 1838. 5 *Eunika,* f. 1839. 6 *Karl Abraham,* f. 1841. 7 *Sara Susanna,* f. 1843.

PELGJÄRVI.

Af de många kapeller, som i 16 seklet lydde under Ilimansi moderförsamling, var *Pelkjärvi* ett och omfattade år 1589 Pelkjärvi, Leppälaks, Niinisyrjä, Kokkarila, Iliala, Pirttipohja och Ruisselkä byar. Då lutherska församlingar sedermera uppkommo i Pelgjärvi och Impilaks, lades de söderom Jänisjärvi sjö belägna byar och bland dem Niinisyrjä och Heiskunvaara under Impilaks kyrka (hvarom se under Impilaks). Den förste lutherske pastor i Pelgjärvi omnämnes 1637 och i 17 seklet fanns här äfven en kapellan. Emedan församlingen genom riksgränsen 1721 sålunda delades, att kyrkan med endast några norrut belägna byar stannade på svenska sidan, förminskades soknens omfång derigenom så betydligt, att någon skild pastor derstädes ej mer kunde underhållas, hvarföre medelst kongl. bref af 14 mars 1727 förklarades, att Pelgjärvi skulle såsom kapell läggas under Tohmajärvi, hvars pastor borde underhålla en på stället tjenstgörande prest. Genom kongl. resolution af 11 dec. 1794 skildes Pelgjärvi åter till eget pastorat, der pastorn skulle aflönas med förra tidens pastors och kapellans rättigheter, hvarutom den 7 mars 1797

bestämdes, att pastorn finge jemväl uppbära klockare- och skolmästarekapparne, emot skyldighet att genom vikarier låta sköta deras tjenster.

Kyrkoherdar.

Johannes Martini Nätäin 1637—46, var år 1646 död. Gift med *Margareta Olofsdotter.*

Michael Thomæ Paloposki 1647—1658.

Matthias Canuti, efter Mich. Paloposki.

Sigfrid Auvonius 1686—1690 efter Matthias Canuti.

Anders Herkepæus, var förut vice pastor i Taipalsaari 1690—1693, pastor här 1694. Blef af ett ströfparti kosacker 29 jan. 1705 gripen i sitt hem och jemte sin familj afförd till Ryssland, der han under färden afled 14 febr. samma år.

Med hvem han var gift är okändt och af hans 7 barn vet man endast dottern *Anna* hafva varit gift med sedermera pastorn i Rantasalmi *Johan Norrgren.*

Erik Aquilander, var förut lektor Martinii vice pastor i Säkkjärvi 1693—1705, pastor här 30 aug. 1705. Död här 172....

Barn: *Erik,* länsman i Karelen, död 1765, gift med *M. Neglick,* f. 1711.

Lars Joha Hultin, son till tulluppsyningsmannen *Karl Johan Hultin* och *Beata Katarina Elfström.* Född 4 maj 1764 (5 maj 1765), prestvigd 14 juli 1790, tjenstgjorde sedan i Tohmajärvi och Iisalmi, kapellan här 29 okt. 1791, pastor 11 dec. 1794, prost 1821. Död 8 aug. 1833, ogift.

Sigfrid Gustaf Kroijerus, pastor här 1 jan. 1835, blef pastor i Kexholm 1844.

Mag. *Johan Gideon von Becker,* f. 20 dec. 1796, magister 1823, kollega inferior i Kuopio 1828, prestvigd 6 apr. 1839, kollega superior 17 apr. 1839, förste kollega vid högre elementarskolan 15 dec. 1841, pastor här 14 jan. 1846. Död 25 sept. 1846, ogift.

Karl Alfred Nystén, f. 10 jan. 1809, prestvigd 18 dec. 1833, tjenstgjorde sedan i Pyhäjärvi, Räisälä, Jääskis, Rau-

tus och Sakkula, kapellan i Pukkila 28 apr. 1841, vice pastor 1843, pastor här 15 dec. 1847. Död 6 apr. 1856.

Gift med *Amanda Mathilda Stråhlman,* pastorsdotter från Sääminki. Barn: 1 *Johan Alfred,* f. 18 okt. 1843. 2 *Karl Waldemar,* f. 25 dec. 1844, jurist. 3 *Nina Natalia,* f. 6 maj 1847, gift med kollegan *Johan Magn. Alopæus.* 4 *Adolf Emerik,* f. 12 febr. 1849. 5 *Ida Karolina,* f. 10 jan. 1851. 6 *Emilia Charlotta,* f. 25 sept. 1852. 7 *Aurora Mathilda,* f. 21 okt. 1855.

Lars Anders Landgren, pastorsson från Uguniemi, f. 28 juli 1818, prestvigd 16 dec. 1840, bönehuspredikant i Rautavaara 29 sept. 1841, personell sokenadjunkt i Nilsiä 26 sept. 1846, kapellan i Eno 29 maj 1850, vice pastor 1853, pastor här 20 maj 1857.

Gift 1841 med *Mathilda Aurora Gustavsson,* dotter till kronolänsmannen *Johan Henrik Gustavsson.* Af deras 18 barn dogo 14 i yngre åren, de öfriga äro: 1 *Lovisa Aurora,* f. 31 mars 1842, gift 1865 med fånghuspredikanten i Kuopio *Fredrik Forsman.* 2 *Johanna Andriette,* f. 22 jan. 1844. 3 *Anders Erik,* f. 18 maj 1847, student. 4 *Lars Johan,* f. 27 aug. 1849.

Kapellaner.

Henrik Philippi 1672—1681.

Gift år 1672 med *Lisbeta Thomasdotter* från Wiborg.

Peter Wahlberg 1706, blef kapellan i Jaakimvaara.

Zacharias Cygnæus, var här tjenstgörande prest, pastor eller kapellan efter Aquilanders död 1726, blef pastor i Mäntyharju 1732.

Lars Johan Hultin, ordinarie prest här under namn af kapellan 29 okt. 1791, blef pastor.

Ständiga ministerii adjunkter efter år 1727.

Abraham Winqvist 1733, blef pastor i Leppävirta.

Jonathan Gestrin 1734—1739, blef kapellan i Savitaipale.

Emanuel Foenander 1739, blef pastor i Janakkala 1747.

Henrik Almenius, prestvigd 7 juni 1748, pastorsadjunkt här 15 febr. 1750. Död 20 mars 1777.

Gift med *Brita Argillander*, kapellansdotter från Tohmajärvi.

Anders Norrgren, pastorsson från Ilomants, pastorsadjunkt här 1780. Död 29 juni 1786. Var gift och hade 6 barn.

Isaak Wegelius till 1791.

PERNO.

Om uppkomsten af Perno församling intages här först ett gammalt dokument, som fordom skall förvarats bland handlingarne i Perno kyrkoarkiv, så lydande: [1])

Extract af ett dokument, hvaraf originalet finnes på Malmgård.

En adelsman från Skottland, benämnd *Teet af Perna*, tjente *Börje Jarl* i krig den tid han intog Tavastland och Nyland under Sveriges krona anno 1250. Derigenom blef han en artoger man i Finland och lät bygga Perno kyrka i Nyland och nämnde soknen och kyrkan efter sitt faderliga säte *Perna* i Skottland. Han förde rödt S:t Anders kors uti hvitt fält och $\frac{1}{3}$ af fältet ofvan korset rödt, deruti tre försilfrade stjernor och ofvanpå ett hjorthufvud med en stjerna emellan hornen. Hans son hette *Jöns Teet* och var *Håkans* fader till Teetom.

Ex vidimato vidi *Georg Lagus.*

Om denna urkund anför Hipping: man har mycken anledning att tvifla om sanningen af detta påstående, ehuru dokumentets authenti ej bör betviflas, såsom underskrifvet af en trovärdig man, hvilken år 1756 var nådårspredikant i församlingen [2]). Ty i de handlingar vi känna om Finlands äldsta historie, finnes ej ett ord härom; tvertom tyc-

---

[1]) Finnes förut tryckt i *A. J. Hippings Beskrifning* öfver Perno soken. S:t Petersburg 1817 p. 9.

[2]) Denne *Georg Lagus* dog som pastor och kontraktsprost i Wichtis 1793.

kes en af våra största historiegrafer tvifla, om *Birger Jarl* redan uppbygt några kyrkor [1]), och Hattula, som anses för den äldsta i Tavastland, omnämnes ej förrän år 1324. Dessutom är det otroligt, att Perno, som var kapell under Borgå, skulle så tidigt ägt en så stor och vacker kyrka, då sjelfva moderförsamlingen först omkring år 1490 erhöll sin stenkyrka [2]). Men det svåraste härvid är, att det åberopade originalet ej finnes på Malmgård, då man likväl skulle med skäl förmoda, att ett dylikt dokument ej så lätt bordt förkomma; ja, det finnes ej engång någon, som kan lemna den minsta underrättelse, om ett sådant verkligen funnits. Likväl vågar jag ej helt och hållet bestrida det all sanning; ty att detta dokument kunnat förkomma, är ganska troligt, då efter grefve *Johan Adolf Creutz'* död år 1798 alla papper kommo i oordning, och de vigtigaste först flere år derefter af hans efterträdare blifvit samlade. Dertill kommer, att Teetska familjen är den äldsta i soknen — en Teet har varit här pastor [3]) — och Teetska familjegodset *Teetom* finnes ännu inom soknens område. Men hvad som i synnerhet tyckes bevisa, att Teetska familjen verkligen tillegnar sig äran af Perno kyrkas uppbyggande, hemtas af *Hülphers samlingar* till en beskrifning öfver Norrland, 1:sta saml. p. 71, der han bland Medelpads adliga familjer uppräknar *Teetar,* af hvilka den första, som han säger, skall hafva uppbygt Perno kyrka [4]). Så långt Hipping.

---

[1]) *Porthan, Juustens chronicon* p. 78.

[2]) I *Borgå Tidning* 1842 n:o 83 uppgifves Borgå kyrka vara från år 1414.

[3]) Här nedanföre anföras 3 pastorer i Perno, som hette *Teet.*

[4]) Det var *Erik Teet,* son af *Henrik Mårtensson* och assessor i bergsamtet, som i 8:de nedstigande led härstammade från ättefadren *Hemming Teet* och som år 1652 adlades samt blef stamfader för Teetska slägten i Selångers soken i Medelpad. Äfven i Finland förekomma utgreningar af denna slägt på många orter och under flere århundraden. Hipping nämner i sin beskrifning (p. 22) *Matts Mårtensson, Esaias, Anders* och *Peter Gustafsson Theet.* Bemälde Matts hade en son *Johan,* som var stadsmajor i Dorpat och som adlades 20 okt. 1648 och kallade sig *Stjerncreutz.* En bror till Matts var *Georgius Martini,* skolrektor och sedan kyrkoherde i Åbo 1595, och en annan

Authentin af ofvan anförda urkund må nu vara huru osäker som hellst, så vet man på andra sidan, att *Hemming Teets* närmaste efterkommande besuttit familjegodset *Teetom* i Perno soken samt att denna ort redan i början af 1300 talet bildat ett kapell till Borgå. Ty i *Juustens chronicon* (p. 200) uppräknas Borgå församling i Nyland med sina kapeller Perno och Sibbo år 1327. Och då der vidare omtalas (p. 261), att Borgå lades under Padis kloster 1351, skedde det med begge derunder lydande kapeller, af hvilka likväl Perno kort derefter eller år 1362 erhöll en egen prest *Andreas af Perna* (se p. 264). Innan kort blef Perno åter förenadt med Borgå, emedan *Johan Gram* var pastor öfver Borgå, Perno och Sibbo församlingar (1369—1381). Se härom *Åbo Tidningar* 1785, Bihang p. 94—104. Alltför länge tyckes föreningen likväl ej hafva fortfarit, såvida Pyttis redan år 1422 var skildt från Perno till ett eget prestgäll.

Från början af 1500 talet känner man namnen på pastorer och från medlet af samma århundrade jemväl på kapellaner, hvilka uppvaktat Perno församling. Till församlingens flitigare vård antogs en annan kapellan i början af 1600 talet, hvilken dock sedermera år 1791 flyttades till Liljendal. Genom nådig resolution af 9 mars 1810 bestämdes Perno till biskopens annex, i st. f. Lampis, och från denna skyldighet befriades det för all framtid genom nådigt reskript af 10 jan. 1865. Församlingen är svensk, men för i skären bosatte fiskare hålles finsk gudstjenst fyra gånger om året.

Kyrkoherdar.

Anders af Perna 1362. *Juustens chronicon* p. 264. *Åbo Tidn.* Bih. p. 103. *Hipping* l. c. p. 14, 39.

---

bror *Johan* var pastor i Perno. En *Andreas Laurentii Teyth*, som var tidigare pastor i Perno, hade en bror *Olof Laurentii*, som var pastor i Lappvesi. *Bertill Ivarsson Teet*, som var ägare af Jarppila gods i Tofsala soken, omtalas af *Lagus* i dess *Finska adelns gods och ätter* p. 241. En afkomling af samma slägt *Anders Teeth* var kapellan i Rantasalmi c. 1700. Hans efterkommande tyckas blifvit bönder i Savolaks under namn af *Teittinen*.

Johan Ambjörnson Gram 1369—1381, var tillika pastor i Borgå, blef pastor i Hattula. *Åbo Tidn.* l. c. p. 104. *Hipping* l. c. p. 14, 39.

Laurentius Skötta (Skytte?) 1442. *Hipping* l. c. p. 39.

Cyprianus Andreæ i Perna 1497, torde hafva varit prest här. Se *Grönblads Urkunder.* II flocken p. 59.

Bertill 1510—1537. Följde med den legation till Ryssland 1513, som skulle ratificera den år 1510 afslutade fred. *Arvidssons Handlingar* VII. 93. *Grönblad, Nya källor* p. 572. *Akiander Utdrag* ur ryska annaler p. 167. På sistnämnde ställe läses i slutet af det uppsatta dokumentet: jag Bartholomæus, kaplan, har med min egen hand skriffvit denna förbindelse i Stor Nowgorod den 9 maj 1513. Hos Arvidsson och Grönblad nämnes uttryckeligen hr Bertell, kirkoherra i Perna, men okändt är, hvarföre han i den ryska texten kallar sig kaplan.

Eskil Bertillsson, företrädarens son 1537. Angående honom nämnes i *Arvidssons Handlingar* (VI. 185) ett „bref för hr Eskill Bertilsson, att han må behålla Perno prestagäll efter sin faders död.“ Äfven häraf synes, att fadren var kyrkoherde.

Andreas Laurentii Teyth 1550—1579.

Johan Canuti Teet 1586—1590. *Hipping* l. c. p. 39. Hans enka *Elin* erhöll 9 juli 1590 ett skattehemman i Staffansby af Helsinge soken fritt från alla utskylder. Hennes man upptog af öde Bergby hemman och erhöll frihet derpå. Då enkan sedermera gifte sig med handlingsskriffvaren uti kongl. krigsrätten *Peer Gustafsson,* åtog han sig att efter frihetsårens utgång rusta för Bergby hemman, hvilket honom beviljades 25 mars 1635.

Michael Andreæ Brynthe 1592—1619 (icke 1642, såsom Hipping anför l. c. p. 40, 43). Erhöll 15 dec. 1597 ett hemman i Perno fritt från utskylder för stor gästning af vägfarande han haft.

Johannes Martini Teet, var här kapellan förut, pastor 1618—1632. Erhöll genom ståthållaren Knut Klassons sedel af 15 juni 1618 vederlag för den stora gästning han

hade den tiden, då skattmästaren *Jesper Mattsson* mönstrade krigsfolket. Död 1632.

Gift med *Margareta Simonsdotter.*

Axel Simonsson Borgstadius, pastorsson från Borgå, pastor här 1633—1640, blef pastor i Lampis.

Zacharias Johannis Stachæus, f. på Härkäpää i Perno soken, pastor i Kumlinge på Åland 1631—1639, pastor här 1642—1681, (icke efter *Michael*, såsom *Hipping* p. 43 förmodar). Erhöll genom kongl. bref af 4 okt. 1647 frihet för halfva Perno sokens taxering och 3 hemman i Härkäpää fria från utskylder sålänge han rustade för dem. Blef prost i Borgå län och dog 1681. *Hipping* l. c. p. 43, 69.

Gift 2 gånger. Hans sednare fru hette *Karin Ruuth.* Barn: 1 *Lars*, f. 19 febr. 1679, lektor i Wiborg, pastor i Borgå. Se *Borgå gymn. historia* p. 456. 2 *Elsa*, gift med efterträdaren. 3 *Brita*, gift med fadrens adjunkt, sedermera kapellanen *Henrik Skägg* (?). 4 *Anna Katarina*, gift med kaptenen *Joakim Tichler (Ticler)*, som dog förut och hon dog 17 nov. 1695, barnlös. 5 *Olof*, fältpredikant, var 1680 död och efterlemnade enkan *Margareta (Broo?).*

Petrus Serlachius, f. på Strömsberg i Borgå soken, son till bergmästaren *Johan Danielsson* och *Anna Thorvöst.* Sitt tillnamn tog han af sin faders andra egendom Särkilaks i Perno. Prestvigd i Perno kyrka af superintendenten *Peter Bång* 1680, huspredikant hos riksrådet och presidenten *Karl Johan Creutz,* pastor i Perno 8 juni 1681, prost i Nyländska kontraktet 1690, praeses för den år 1718 af landtrådet, lagman *B. J. von Tiesenhausen* i Nyland inrättade såkallade konsistorialrätt. Död 20 okt. 1738. Se *Finlands minnesvärda män* I. 108—119. *Hipping* p. 68, 78.

Gift 1:o 1681 med *Elsa Stachæus,* som dog 1703, 2:o 1705 med *Anna Kristina Huggut,* som dog 1706 och var dotter till *Nils Huggut* till Fasarby, och 3:o 1707 med *Brita Katarina Bosin,* enka efter regimentspastorn *Karl von der Heyde.* Af de många barn han af dessa tre äktenskap hade anföras här: 1 *Anna,* gift med pastorn i Jämsä *Gustaf Starck.* 2 *Brita,* gift successive med pastorerne i Ruokolaks *Henrik*

Mollerus och *Johan Cojander*. 3 *Peter*, magister, regementspastor, död 1742. 4 *Gustaf*, bildthuggare. 5 *Juliana*, gift 1:o med konsist. notarien *Mårten Helsingius* och 2:o med pastorn i Mörskom *Lars Åkerstedt*. 6 *Hedvig*, gift 1:o med bataljonspredikanten *Johan Naeslindh*, som dog 1743 och 2:o med kapellanen i Perno *Peter Hipping*.

Johan Haberman, f. i Perno 1686, son till svarfvaren *Peter Haberman*, hvars fader *Lorentz* var länsman i Abborfors. År 1709 blef han gymnasist i Wiborg och då denna stad 1710 intogs af ryssarne och Haberman vistades der, blef han jemte många andra gjord till fånge och bortförd först till Moskwa och sedan till Tobolsk i Sibirien, der han under flere år var drenggosse hos någon officer, tills han antogs till lärare i den barnskola, som svenska officerare i Tobolsk hade inrättat 1711. Då fångarne år 1722 fingo återvända och skolan hade upphört, blef Haberman vid 37 års ålder student i Åbo 1723 och prestvigd i Borgå 1724, biskopens vice pastor i Sibbo 1724 och derjemte bataljonspredikant vid Nyländska infanteriregim. genom fullmakt af 21 juni 1732 och sedan pastor vid samma regimente den 15 dec. 1732, pastor i Perno 1740. Under kriget flydde han 1742 till Sverige, der han gjorde tjenst som huspredikant hos riksrådet *Bjelke*. Prost 1747 och död 19 mars 1756. Se *Svenska Mercurius* 1758. *Hipping* p. 79, 96.

Gift 1:o med *Maria Elisabet Lietzen* och 2:o med *Regina Heldt*. Barnen dogo unga.

Mag. *Benedikt Krook*, pastorsson från Hollola, f. 1720, student 1735, magister 1745, docent vid Åbo akademi, rektor vid trivialskolan i S:t Michel 1747, lektor i Borgå 8 okt. 1753, erhöll professors namn och värdighet 1755, pastor i Perno 1758, prost 1763. Död 22 nov. 1770. *Alopæus Borgå gymn. hist.* p. 506. *Hipping* p. 92.

Gift 1756 med *Maria Benedikta Heintzius*, pastorsdotter från Sysmä. Barn: 1 *Anna Ulrika*, f. 1764 (1762), gift 1:o med kapellanen i Perno *Henrik Hipping* och 2:o 1793 med kaptenen, baron *Pehr Stjerncrantz*. 2 *Gustava*

Benedikta, f. 1765, död 1789, ogift. 3 *Eva Kristina,* f. 1767, gift med assessorn *Gabr. Fredr. Kraftman.*

Peter Bergh, son till en handlande i Uleåborg, f. 22 juni 1722, flydde under 1742 års krig till Sverige och studerade i Upsala. Begynte 1744 såsom student biträda pastorn vid finska församlingen mag. Prochæus i Stockholm, prestvigd i Upsala 1746 och flyttade 1747 till Finland, der han tjenstgjorde i Mäntyharju, blef vice pastor 1748, tjenstf. stadspredikant i Lovisa 1748, esquadronspredikant vid karelska dragonerne 1750, pastor i Perno, utan förslag, 10 mars 1773, prost 1774. Död 22 febr. 1785. *Hipping* p. 93.

Gift 1:o 1761 med *Kristina Hornæus,* som var född 1736 och dog 26 febr. 1768 och var dotter till skolrektorn i Uleåborg *Sam. Hornæus* och *Hedvig Lithovius.* Deras dotter *Hedvig* blef gift med kapellanen i Artsjö *Gust. Magnus Löfving.* 2:o med *Maria Benedikta Heintzius,* företrädarens enka, som dog 27 jan. 1813. Deras dotter *Maria Sofia,* f. 1775, gift med hofrättsauskult. *Arvid Henrik Bökman.*

Jakob Skogman, borgareson från Lovisa, f. 24 juli 1753, student 1771, konsistorii vice notarie 1775, prestvigd 1 maj 1777, kapellan i Lovisa 20 sept. 1777, vice pastor 1783, pastor här 9 sept. 1785, prost 1787. Död 9 juli 1807. *Hipping* p. 96.

Gift 1784 med *Maria Magdalena Starck,* pastorsdotter från Lovisa. Barn: 1 *Karl David,* f. 26 okt. 1786, president i kommerskollegium, friherre, kallas en stjerna af första ordningen på svenska embetsmannafirmamentet, en man, som näst konungen utöfvade ett stort och mångårigt inflytande på Sveriges finanser, handel och näringar. Död 20 febr. 1856 och var gift med *Ulrika Scharp.* Se *H:fors Tidn.* 1856 n:o 18. 2 *Daniel Johan,* f. 27 jan. 1792. 3 *Elisabet Fredrika,* f. 24 sept. 1794.

Vice pastorer.

Abraham Mollerus, vice pastor här 1812—1823, blef pastor i Pieksämäki.

Mag. *Karl Fredrik Relander,* vice pastor 1823—1838, blef pastor i Iiti.

Gustaf Roselius, vice pastor här 1839—1867, blef tillika kapellan 1858.

Kyrkoherde.

Otto Ferdinand Hofdahl, rådmansson, f. i Tavastehus 15 jan. 1814, tjenstf. kollega vid Borgå pädagogi 26 febr. 1840, prestvigd 17 juni 1840, tjenstf. kollega i Borgå 27 juli 1842, pastorssubstitut i Borgå 21 dec. 1842, vice pastor 1843, kapellan i Sibbo 19 mars 1845, pastor i Walkjärvi 5 febr. 1857, prost 1860, pastor här 5 juli 1867. Ogift.

Kapellaner.

1 Serien.

Petrus Johannis 1566.

Johannes Laurentii 1593.

Johannes Martini Teet, erhöll genom kongl. bref af 29 apr. 1615 för sin rusttjenst 2 skattar jord till förläning, blef pastor.

Hieronymus Johannis 1617—1623.

Henrik 1634—1641.

Johan Nicolai Collinus 1642—1678.

Gift med *Maria.*

Matts Skogman 1680.

Erik Hoffman 168 . . .—1696.

Justus (Justinus, Jobst) Totilius 1696—1726. Död 1726. *Hipping* p. 69, 76.

Gift med *Anna.* Barn: 1 *Elisabet.* 2 *Katarina,* gift med brukspredikanten *Benj. Weckman.* 3 *Greta,* gift med kapellanen i Lappträsk *Henrik Weckman.*

Anders Hypping (Hipping), härstammar från Österbotten och torde vara son till brukspredikanten i Forsby *Henr. Hypping.* Biträdde under kriget prosten Serlachius, hvilken invigde honom till prest i Perno kyrka, kapellan här 1727. Död 10 febr. 1754. *Hipping* p. 73.

Gift med *Anna.* Barn: 1 *Peter,* fadrens efterträdare. 2 *Nils,* länsman. 3 *Johan.* 4 *Kristina.* 5 *Hedvig.* 6 *Elisabet.*

Peter Hipping, f. 1718, prestvigd i Åbo 1743 af theologie professorn och pastorn i Åbo finska församling *Johan Wallenius.* Hvad Hipping anför (p. 82) om P. Hipping tyckes gälla hellre fadren än sonen, emedan den sednare ännu ej var prestvigd 1737 och då endast 19 år gammal. Kapellan här 1755, vice pastor 1775. Död 27 nov. 1782.

Gift med *Hedvig Serlachius,* pastorsdotter och enka efter bataljonspredikanten *Johan Naeslindh.* Af deras 7 barn nämnas här: 1 *David,* kapellan i Perno. 2 *Henrik,* fadrens efterträdare. 3 *Maria Elisabet,* f. 1756, gift med kapellanen här *E. J. Lönroth.* 4 *Johan,* f. 1757. 5 *Ulrika,* f. 1760. 6 *Anna Sofia,* f. 1762.

Henrik Hipping, företrädarens son, f. 1754, prestvigd 14 febr. 1776, kapellan här 20 okt. 1783, vice pastor 1787. Död 2 juni 1788. *Hipping* p. 95.

Gift 1784 med *Anna Ulrika Krook,* pastorsdotter. Deras son *Benedikt* dog ung.

David Hipping, företrädarens bror, f. 1753, prestvigd 9 apr. 1778, brukspredikant i Forsby 21 aug. 1779, kapellan här 2 sept. 1789, vice pastor 1796. Död 12 juni 1819. *Hipping* p. 97.

Gift med *Juliana Forsskåhl,* som var f. 1759 och dog 21 mars 1822. Af deras 9 barn dogo 3 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *David,* f. 25 dec. 1784, prestvigd 12 maj 1810, dog som adjunkt hos sin fader 30 juli 1811. 2 *Anders Johan,* f. 18 dec. 1788, pastor i Nykyrka, författare till Beskrifningen öfver Perno soken. 3 *Juliana,* f. 1791, gift med kapellanen i Luopiois *Karl And. Gestrin.* 4 *Anna Ulrika,* f. 1794, dog 1862, ogift. 5 *Sofia Albertina,* f. 1797, gift med fadrens efterträdare. 6 *Karl Henrik,* f. 1799, kapellan i Lovisa.

Gustaf Ruuth, kapellansson från Askola, f. 29 mars 1792, prestvigd 15 dec. 1815, kapellan här 22 nov. 1820. Död 28 maj 1827.

Gift 1822 med *Sofia Albertina Hipping,* som dog 31 maj 1854. Barn: *Karl Gustaf,* f. efter fadrens död 11 juli 1827, rektor vid lägre elementarskolan i Lovisa, gift med

Olya Elisabet Meinander, dotter till statsrådet *Jakob Meinander.*

Johan Björkström, orgtrampareson från Borgå, f. 18 juni 1785, lärare vid barnaskolan på Tervike 30 sept. 1809, prestvigd 23 apr. 1818, lärare vid Heinola pädagogi 27 dec. 1820, kapellan i Perno 6 aug. 1828. Död 16 jan. 1851. Var icke gift.

Fredrik Lindberg, f. i Kristina 10 dec. 1814, prestvigd 17 dec. 1842, tjenstgjorde sedan i Perno, Mörskom och Lovisa, kapellan i Perno 5 apr. 1854, vice pastor 1854. Död 16 juni 1857.

Gift med *Johanna Fredrika Durchman.* Deras barn: 1 *Hilda Fredrika,* f. 1849. 2 *Ida Sofia,* f. 1850. 3 *Karl Edvard,* f. 1852.

Gustaf Roselius, f. i Thusby 2 okt. 1809, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstgjorde sedan i Jokkas, Puumala och Perno, vice pastor på sistnämnde ställe 13 mars 1839 och derjemte kapellan 14 juli 1858.

Gift med *Maria Lovisa Willandt.* Deras barn: 1 *Fanny Augusta,* f. 1836. 2 *Maria Lovisa,* f. 1839. 3 *Karl Gustaf Ferdinand,* f. 1841, död som student 1866. 4 *Magnus Konstantin,* f. 1845, landthushållare.

2 Serien.

Matthias 1619—1646.

Nicolaus Olai Sylvius 1652—1678. *Hipping* p. 69.

Henrik Martini (Skägg?) 1679—1693.

Gift med *Brita Stachæus,* pastorsdotter.

Samuel Alvenius 1694—1712. *Hipping* p. 69.

Var gift 1:o med *Elin* och 2:o med *Katarina.*

Henrik Georgii Weckman, student 1694, kapellan i Mörskom 1711, kapellan här 1712. Död 12 mars 1741. *Hipping* p. 69.

Gift 1:o med *Elisabet* och 2:o med *Maria Wadstenia.* Barn: 1 *Henrik,* kapellan i Lappträsk. 2 *Benjamin,* predikant i Forsby bruk. 3 *Johan,* pastor i Kesälaks.

Johan Forsskåhl, härstammar från *Simon Forsskåhl,* pastor i Sagu, hvars sonasons sonason han var. Född

10

1716, prestvigd 3 dec. 1740, kapellan här 21 apr. 1742, vice pastor 1773. Död 14 aug. 1775. *Hipping* p. 82, 89, 94.

Gift 1:o med *Elsa Kristina Eckerstedt* och 2:o med *Mertha Åkerstedt,* pastorsdotter från Mörskom. Barn: 1 *Maria Kristina,* f. 1746, gift till Janakkala 1767. 2 *Johan Henrik,* f. 1749, brukspredikant på Forsby. 3 *Anna Margareta,* f. 1751, gift med bokhållaren *Gabr. Bastman* (*Hipping* p. 90). 4 *Lena Sofia,* f. 1754. 5 *Anders,* f. 1756. 6 *Juliana,* f. 1759, gift med kapellanen *David Hipping.* 7 *Hedvig,* f. 1761.

Erik Johan Lönroth, klockareson från Perno, f. 1746, lärare på Tervike 27 okt. 1769, prestvigd 28 mars 1770, kapellan i Perno 20 okt. 1776. Död 25 maj 1791. Han var den siste andra kapellan i Perno. *Hipping* p. 94, 97.

Gift med *Maria Elisabet Hipping,* kapellansdotter. Barn: 1 *Johan Peter,* f. 1773. 2 *Johanna Elisabet,* f. 1779, gift med kornetten *Appelroth.* 3 *Maria Katarina,* f. 1780, död 1831, ogift.

PETÄJÄVESI.

Genom kongl. bref af 3 dec. 1728 erhöllo *Petäjävesi* eller *Kuivasmäki* byamän tillstånd att uppföra en liten kyrka och inrätta en begrafningsplats der invid, och presterskapet i Jämsä åtog sig, att hvar fjerde söndag der hålla gudstjenst. Och sedan Petäjävesi boerne vid sokenstämmorna 4 okt. 1778, 6 jan. och 21 mars 1779 öfverenskommit om aflöningsvilkoren för en skild prest och domkapitlet godkänt sagde vilkor 11 aug. 1779, förklarades predikogället för ett kapell under Jämsä moderförsamling. Medelst kejserl. reskript af 4 febr. 1856 lades detta kapell under Jyväskylä nya pastorat, men skildes derifrån 14 jan. 1867 till ett eget konsistorielt pastorat.

Kapellaner.

Alexander Invenius, blef den förste kapellan här 8 dec. 1779, kapellan i Karttula 1784.

Peter Aschan, kapellan här 12 maj 1785, blef kapellan i Koskis 1798.

Matthias Sunell, kapellan här 23 sept. 1799, blef kapellan i Kärkölä 1810.

Karl Löfgren, prestvigd 10 dec. 1800, kapellan här 11 sept. 1811. Blef 19 aug. 1812 af konsist. dömd att för åtskilliga tjenstefel mista tjensten, men innan hofrättens dom föll, dog han 6 maj 1813.

Gift 1803 med *Helena Gustava Colliander,* kapellansdotter från Korpilaks. Barn: 1 *Karl Robert,* f. 1805. 2 *Sofia Ulrika,* gift med postmästaren *Karl Gustaf Deck.* 3 *Eva Kristina.*

Erik Johan Westling, prestvigd 22 nov. 1797, kapellan 16 apr. 1814. Blef för fylleri och andra tjenstefel genom Wasa hofrätts utslag af 21 febr. 1822 afsatt, hvilket utslag fastställdes af kejserl. senaten 16 jan. 1823. Död 14 maj 1833.

Gift med *Johanna Pedelius,* som dog 2 mars 1833.

Gustaf Adolf Backman, kapellan här 27 apr. 1825, blef kapellan i Iiti 1828.

Karl Gustaf Strömborg, bondson från Mörskom, f. 8 aug. 1793, prestvigd 15 dec. 1815, tjenstgjorde sedan i Mörskom, Kexholm, Jämsä, vice pastor 1824, kapellan här 5 aug. 1829, utnämnd till pastor i Uguniemi 1838, men dog 4 sept. samma år, innan han tillträdde den nya lägenheten.

Gift 1:o med *Maria Gustava Belitz,* som dog 10 juni 1826 och 2:o 1829 med *Juliana Gustava Schogster,* pastorsdotter från Jämsä. Barn: 1 *Gustaf Julius,* f. 1830, slotts- och lasaretsläkare i Wiborg. 2 *Johan Elias,* f. 13 okt. 1833, lektor i Borgå 1857. 3 *Elis Viktor,* öfverforstmästare.

Karl Gustaf Handolin, f. 21 mars 1803, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Nurmijärvi, Mola och Willmanstrand, kapellan här 22 maj 1839. Död 18 okt. 1867.

Gift med *Karolina Soldan,* f. 23 febr. 1813, kronofogdedotter.

Karl Brynolf Lilius, f. 30 juli 1828, prestvigd 18 nov. 1855, tjenstgjorde sedan i Korpilaks, kapellan här 1868.

Kyrkoherde.

Johan Perenius, pastor här 1868. (Se under Tuulois).

PIEKSÄMÄKI.

Angående uppkomsten af *Pieksämäki* kyrksoken produceras här följande urkund:

Johan III med Guds nåd etc. Efter det Markus Sigfridsson, fogde i Jokkas, (anmält) att oss älskelig, vördelig man biskop *Erich Härkepää* i Wiborg hafver efter vår befallning förordnat flere kyrksoknar uti Wiborgs stift, der sådant tillfälle och lägenhet är, än som tillförene varit hafver; derföre hafve vi gunsteligen efterlåtit, att denne vår troundersåte hr *Matts Henrici*, som han hafver förordnat till kyrkoherde uti Haukivuori soken, må årligen bekomma någon hjelp uti spanmål till vin, vax, oblater och andra kyrkans nödtorfter, efter som du kan tänka nödtorften kräfver och till den församling, som honom af förbemälte biskop Erich tilldelt är, vill behöfvas. Vi befalle dig ock härmed, att du så skulle beställa, det förenämnde hr Matts måtte med det första bekomma något hemman, der han kan blifva boendes uppå, hvilket som lägligt kan vara till prestebol vid förenämnde Haukivuori kyrka. Såsom vi ock härmed ville hafva dig befallt, att du ingalunda skall tillstädja, det de kyrkoprester, som boendes äro uti de gamla kyrksoknar der näst omkring äro belägne, skola göra förbemälde hr Matts något hinder eller förfång uppå de bönder, som honom af biskopen, eftersom förberördt är, tilldelte äro under förenämnde Haukivuori soken, utan så beställa, att han samma bönder obehindradt till förenämnde soken behålla måtte. Der du må veta dig efterrätta. Dat. på vårt slott Stockholm den 26 juli 1574.

Häraf synes, att Pieksämäki kyrksoken år 1574 redan hade en kyrkoherde, hvilket ock stämmer öfverens med den anteckning, som finnes uti en gammal historiebok i Pieksämäki och lyder: „anno 1573 fundatae ecclesiæ Piexämäkensis primus fuerat pastor d:n *Matthias Heinrici*, coelebs, ad annum 1579." Men kungabrefvet nämner ej Piek-

sämäki utan Haukivuori, hvliket härrör deraf, att under samma tid bildades ett nytt länsmansdöme under namn af Haukivuori och dertill togos af Wesulaks länsmanssoken Paukkula, Norola, Wolinko och Melkola fjerdingar och af Jokkas soken delar af Wesikansa och Jorois fjerdingar, äfvensom någon del af Suontie tiend i Kuopio soken. Haukivuori betecknade fördenskull länsmanssoken och Pieksämäki deremot kyrksoken. Då prestbolet år 1578 låg i Paukkula fjerding, hvartill Pieksämäki tiend hörde, och bestod af 1 $^1/_2$ skatt med 14 skattmarker, bevisar detta, att presten, tillfölje af konungens befallning, fick sin bolstad utstakad i Pieksämäki.

Kyrkoherdar.

Matthias Henrici var förut kapellan i Jokkas, pastor här 1573—1579, qvitterade 12 nov. 1574 de 3 pund råg, som till en ny kyrkas upprättelse i Haukivuori voro bevilјade till vin och vax.

Henricus Pauli Leppäinen 1578—1580, kallas år 1578 pastor i Pieksämäki, således under företrädarens lifstid. Torde hafva varit hans biträde.

Georgius Laurentii Heinricius 1581—1594, erhöll tre pund spanmål till det han förut åtnjöt, enligt detta kungabref:

Vi *Johan* III med Guds nåd etc. göre veterligt, att efter det denne vår undersåte hr *Jören Laurentii*, kyrkoherde i Pieksämäki soken uti Savolax, hafver ringa ägor till prestabolet såsom ock så ringa mantal uti samma soken; derföre hafve vi nådeligen efterlåtit honom tre pund spanmål till det vi honom tillförene nådeligen hafva efterlåtit, och han härtill varit utan att bekomma. Och skall han förenämnde tre pund spanmål årligen bekomma der uti häradet af fogden sammastädes. Der våre kamrerare, befallningsman och fogden och alla andra hafva sig att efterrätta. Dat. på vårt kongl. slott Stockholm den 13 juli 1591.

Under samma dag erhöll han ett ödeshemman af 5 skattskinn fritt att njuta på behaglig tid.

Matthias Sylvestri 1592—1607, kallar sig kyrkoherde här medan företrädaren ännu lefde. Se *Grönblads Handlingar* om klubbekriget II häft. p. 197.

Marcus Georgii Heinricius, var här förut kapellan, pastor med konglig fullmakt af 18 maj 1607, kallas landtprost. Erhöll befrielse från halfva taxeringspenningar, enligt detta dokument:

Per Brahe, grefve till Wisingsborg etc. Eftersom prosten, vällärde hr *Markus* uti Pieksämäki soken hafver här varit hos oss och ömkeligen klagat sin nöd och tillstånd, att han genom vådeld hafver mest mistat sitt goda, så att han ej mäktar betala taxeringspenningar för 1650, som befallningsman fordrar och kräfver; så emedan han är en gammal man och stor fattigdom finnes hos honom, eljest ock lidit skada genom vådeld; hvarföre befaller härmed befallningsman, det han låter honom, prosten, blifva okräfd för halfva taxeringspenningar för samma år, men den andra halfva delen skall han utgöra och betala. Der befallningsmannen hafver sig att efterrätta. Actum Brahelinna den 26 mars 1651.

Per Brahe.

Prosten Marcus dog 1654 och efterlemnade sonen *Johan*, som var här kapellan.

Henricus Petri Lyra 1656—1664. Var gift med *Karin Påhlsdotter*.

Simon Christierni Tarvonius 1664—1683, var förut kapellan i S:t Michel. Barn: 1 *Simon*, kapellan här. 2 *Josef*, f. 19 febr. 1675.

Claudius Collanus, var förut 2 kapellan här, pastor och prost 1685, död 1692.

Gift med *Susanna Curnovius* och hade 3 söner och 5 döttrar. Sonen *Klus*, klockare i Pieksämäki och *Erik* kapellan i Rantasalmi. Collans enka gifte sig med *Nils Lång*, kapellan i Pieksämäki, sedermera pastor i Jorois.

Simon Ericius Sculptorius 1693, 1694, var förut kollega superior i Wiborg. Död 1694.

Gift med *Anna Jöransdotter Kyander*, som dog 1726.

Staffan L. Strommius 1695—1708, var förut stadskapellan i Borgå, pastor här med konglig fullmakt af 4 juni 1695, prost. Död 1708.

Gift med *Elisabet Pacchalenius*, död 1727. Barn: 1 *Kristina*. 2 *Maria*, gift med munsterskrifvaren *Samuel Nätt*. 3 *Katarina*, gift med bonden *Samuel Silvast*.

Klas Molander, var esquadronspredikant vid öfverste Cronmans regimente och blef sedan regimentspastor, pastor här 1709—1729. Död sistnämnde år. Gift med *Brita Willander*. Deras barn: 1 *Klas*, prest. 2 *Helena*, gift 1:o med löjtnanten *Karl Tavast* och 2:o med fänriken *Nils Dalhberg*. 3 *Brita Stina*. 4 *Anders* och 5 *Karl*.

Erik Frondell, rektor scholæ i Nyslott 1724—1731, pastor här 1731. Död 14 apr. 1743.

Gift 1:o med *Katarina Lippius*, som dog 1737 och 2:o med *Katarina Charlotta Carstenius*, enka efter bataljonspredikanten *Anders Norrgren*. Enka blefven efter Frondell, gifte hon sig 1746 med löjtnanten *Henrik Johan Affleck*. Frondells barn: 1 *Jonas Staffan*, f. 1728. 2 *Katarina*, f. 1732. 3 *Maria Charlotta*, f. 3 nov. 1739, gift med kapellanen i Jorois *Johan Silander*. 4 *Eva Elisabet*, f. 25 dec. 1742.

Paul Krogius, kapellansson från Kakkis, f. 19 febr. 1689, kapellan i Kakkis 1710, esquadronspredikant vid Nylands kavalleri 1714, amiralitetspredikant vid flottan, archidiaconus och oeconomus templi i Borgå 1724, pastor i Sääminki 6 dec. 1728 och derjemte garnisons och slottspredikant i Nyslott samt prost öfver det dertill hörande kontrakt 1735. Efter Nyslotts öfvergång flyktade han till Sverige och tjenstgjorde såsom vice pastor i Upsala stift. Derifrån återvände han 1743 och blef pastor i Pieksämäki, kontraktsprost 17 nov. 1759. Död 17 nov. 1762. Se *Borgå Tidning* 1843 n:o 49.

Gift med *Katarina Wadsten*, landskapellansdotter från Borgå. De hade 10 barn, af hvilka 2 söner och 1 dotter dogo i barndomen. De öfriga voro: A *Paul*, biskop i

Borgå. **B** *Samuel*, pastor i Rantasalmi. **C** *Maria*, f. 14 apr. 1731, gift med landssekreteraren och kronobefallningsmannen *Johan Wilh. Meinander*. Deras barn: I *Karl Fredrik*, lektor i Borgå, gift 1795 med *Anna Maria Borgström*. Deras barn: 1 *Jakob*, f. 3 apr. 1796, öfverkommissarie vid allmänna revisionsrätten, dog som statsråd 1866 och var gift med *Henriette Katarina Solitander*, f. 7 maj 1807. Barn: *a) Olga Elisabet*, f. 5 juli 1827, gift 1854 med skolrektorn i Lovisa *Karl Gustaf Ruuth*. *b) Fanny Maria*, f. 27 juni 1828. *c) Hersely Johanna*, f. 15 juni 1832, gift 1861 med forstmästaren *Karl Julius Relander*. *d) Anton*, f. 14 jan. 1837. *e) Konrad*, f. 12 nov. 1842. *f) Dion*, f. 9 okt. 1843. *g) Ludvig*, f. 2 okt. 1844. *h) Ida Sofia*, f. 1 jan. 1846. *i) Gregor*, f. 9 febr. 1850. 2. *Maria Fredrika*, dog ogift. 3 *Emil*, f. 23 juni 1799, vice häradshöfding och rådman i Borgå, gift med *Emerentia Sofia Heurlin*, lektorsdotter. 4 *Fredrik Duroc*, f. 30 jan. 1802, apothekare i Eskilstuna. 5 *Karl Johan*, f. 27 dec. 1803, assessor vid allmänna revisionsrätten, gift med *Anna Lovisa Backman*, f. 11 juli 1808. Barn: 1 *Lovisa Charlotta*, f. 26 jan. 1846. 2 *Alma Magdalena*, f. 22 juli 1849. 3 *Sally Maria*, f. 13 aug. 1850. II *Adolf*, f. 5 sept. 1762, landshöfding i Uleåborgs län, adlad 1802, kallade han sig *Edelsvärd*, gift med *Sofia Magdalena Carpelan*, dotter af generallöjtnanten och landshöfdingen, friherre *Johan Fredrik Carpelan* och *Magdalena Maria Norin*. **D** *Gabriel*, pastor i Rautalampi. **E** *Elisabet*, f. 17 okt. 1735, död 7 apr. 1811, gift 1:o med kapellanen i Rantasalmi *Michael Orræus* och 2:o år 1775 med pastorn i Kangasniemi *Alexander Helsingberg*. **F** *Hedvig*, f. 24 aug. 1740, gift 1763 med kornetten *Karl Johan Brusin*. **G** *Karl*, f. 1740, ordinerad 1770 till bataljonspredikant vid lätta dragonerna i Borgå, blef esquadronspredikant vid lifgardet, och sedan pastor i Jomala på Åland.

Mag. *Abraham Poppius*, pastorsson från Jokkas, f. 20 april 1714, student i Åbo 1733, magister 1741, ordinerad 1742 till vice pastor i Jokkas, pastor i Jorois 12 dec. 1745, prost 1755, pastor i Pieksämäki 1765. Död 10 sept. 1768.

Gift med *Ebba Rebecka Martinius,* pastorsdotter från Hauho, som dog 18 nov. 1779. Deras 6 barn: **A** *Henrik Mårten,* f. 16 maj 1751, pastor vid Åbo läns infanteriregimente, död 31 okt. 1780, gift 1:o 1775 med *Margareta Charlotta Loffman,* död 22 juni 1778, assessorsdotter från Åbo och 2:o med sin kusin *Beata Sofia Poppius.* **B** *Lars Abraham,* f. 1754, dog som adjunkt i Jokkas 24 nov. 1779. **C** *Johan,* f. 5 febr. 1756, löjtnant vid karelska dragonerne, gift med *Katarina Elisabet Cygnæus,* f. 24 apr. 1765, död 24 dec. 1835, dotter till krigsjustitiarien *Georg Cygnæus.* De hade 7 barn: I *Abraham,* kapellan i Jokkas. II *Ebba Katarina,* f. 28 maj 1795, gift med vice häradshöfd. i Jokkas *Karl Gabr. Masalin,* f. 1790, död 16 okt. 1846. Deras barn: 1 *Gabriel Johan,* f. 20 aug. 1823, landssekreterare i S:t Michels län. 2 *Henrika Juliana,* f. 7 jan. 1826. 3 *Bror Karl,* f. 1834, adjunkt och 4 en dotter. III *Georg Wilhelm,* f. 16 juli 1797, häradsskrifvare i Kexholms norra härad, gift 1823 med *Mathilda Wilhelmina Björk,* pastorsdotter från Sortavala, de hade 4 barn. IV *Agatha Sofia,* gift med kapellanen i Wiborg *Bror Sven Hougberg.* V *Fredrika Amalia,* f. 21 april 1801, gift med fanjunkaren, länsmannen *Johan Abraham Masalin,* som dog 21 apr. 1847. VI *Johan Gabriel,* f. 27 febr. 1803, dog i yngre åren. VII *Gabriel,* f. 21 aug. 1805, kommissionslandtmätare. **D** *Gabriel,* f. 31 okt. 1757, kapten och regimentsquartermästare vid karelska dragonkorpsen, död i Uleåborg 18 nov. 1809. **E** *Karl Fredrik,* f. 16 nov. 1759, död 1 apr. 1785, fänrik vid Savolax fotjägare, kallade sig *Poppe.* **F** *Ebba Kristina,* f. 25 apr. 1766, död 22 nov. 1844, gift 1:o med krigskommissarien *Peter Johan Masalin* och hade barnen: I *Johan Abraham,* kronolänsman i Jokkas, gift med *Fredr. Amalia Poppius* (se ofvanföre). II *Karl Gabriel,* vice häradshöfding (se ofvanföre). III *Henrik,* pastor i Wederlax. IV *Gustaf Ertvin,* apothekare i Nyslott, död 1832. Och 2:o med kaptenen *Jakob Gabriel Hougberg,* som var son till häradshöfdingen i Karelen *Sven Abraham Hougberg* och

Helena Sofia Thauvonius. Desses sonason *Bror Sven,* 1:ste kapellan i Wiborg.

Mag. *Henrik Wilhelm Pose,* f. 1737, magister i Upsala 1761, ordinerad 9 apr. 1764 till extraordin. bataljonspredikant vid generalmajor Björnbergs regimente, ordinarie predikant vid samma regimente 7 april 1767, pastor här 30 juli 1771, prost 6 dec. 1780. Död 7 okt. 1797. Var i sin tjenst efterlåten och mindre sorgfällig.

Gift 1771 med *Johanna Elisabet Schaukirch,* f. 1751. Utan barn.

D:r *Peter Bonsdorff,* pastorsson från Hauho, f. 27 maj 1756, student i Åbo 1774, i Upsala 1776, magister i Upsala 1779, linguarum orientalium et græcæ docens i Åbo 5 okt. 1782, linguarum sacrarum lektor 13 sept. 1783, prestvigd 5 aug. 1795, pastor här 2 sept. 1800, prost 24 sept. samma år, tjenstf. kontraktsprost 1814, theologie doktor 1817, ordinarie kontraktsprost 1818. Död 17 apr. 1821. Se *Alopæus* l. c. p. 514—516.

Gift med *Wendla Maria Fortelius,* biskopsdotter. Barn: 1 *Gustava Wilhelmina,* gift 1820 med kommissionslandtmätaren *Pehr Adrian Gahmberg.* 2 *Wendla Magdalena,* f. 1789, gift med befallningsman *Abrah. Hypén.* 3 *Juliana Sofia,* f. 1790, gift med pastorn i Kuopio *Matth. Ingman.* 4 *Maria Kristina,* f. 1791, gift med kapellanen i Uguniemi *Karl Fredrik Lukander.* 5 *Lovisa Adolfina,* f. 1801, gift 1831 med häradsbokhållaren *Henrik Gartz* och 6 *Eva Ulrika,* f. 1805, ogift.

Mag. *Abraham Mollerus,* kapellansson från Iisalmi, f. 6 december 1773, student 1795, magister 1798, prestvigd 11 juli 1799, tjenstgjorde sedan i Kiuruvesi och vid finska nationella kyrkan i Stockholm 1800—1808, predikant vid Uleåborgs bataljon 1808—1810, domkyrkoadjunkt i Borgå 1810—1812, vice pastor i Perno annex 12 aug. 1812, pastor här 26 maj 1823. Död 27 aug. 1840.

Gift med *Gustava Rosenborg,* f. 1787. Barn: 1 *Maria Sofia,* f. 1816, gift med länebokhållaren i Kuopio *Georg Joh. Sahlstein.* 2 *Gustava Lovisa,* f. 1819, gift. 3 *Abra-*

ham, f. 1821, dog som student. 4 *Johan Theodor*, f. 1824. major i rysk tjenst. 5 *Gustaf Emil*, f. 1826, possessionat. 6 *Robert Emanuel*, f. 1829, tjenar vid postverket. En dotter gift med fånghuspredikanten på Sveaborg *Nils Gabriel Savenius*.

Mag. *Johan Fredrik Homén*, kapellansson från Gustaf Adolfs soken, f. 16 nov. 1797, magister 1823, amanuens vid domkapitlet i Borgå 23 juli 1823, tjenstf. filosofie och historiae naturalis lektor 24 aug. 1825, gymnasii adjunkt 4 apr. 1827, rektor i Kuopio 25 nov. 1829, prestvigd 6 apr. 1839, pastor här 6 okt. 1842, prost 23 dec. 1846, kontraktsprost 10 febr. 1858. Död 7 jan. 1862.

Gift med *Gustava Elisabet Perander*, f. 1815, pastorsdotter från Libelits. Barn: 1 *Fredrika Charlotta*, f. 1835. 2 *Elisabet Emilia*, f. 1837. 3 *Lars Johan Edvin*, f. 1839, medicine doktor. 4 och 5 *Karolina Lovisa* och *Amanda Maria*, tvillingar, f. 1842. 6 *Hilda Johanna*, f. 1844. 7 *Gustaf Wilhelm*, f. 1849. 8 *Ernst Alexander*, f. 1851. 9 *Oskar August*, f. 1854. 10 *Viktor Theodor*, f. 1858.

Axel Emanuel Berner, son till kapten *Emanuel Berner* och *Hedvig Pernberg*, f. i Mäntyharju 1 juli 1810, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstf. svensk språklärare vid Wiborgs gymnasium 4 mars 1837, förordnad till tjenstf 2:dra lektor i mathematiken vid samma gymnasium 15 dec. 1841, och till 2:dra lektor i theologin 9 juli 1842, erhållit fullmakt å sagde tjenst 16 nov. 1842, kapellan i Mäntyharju 27 aug. 1851, vice pastor 18 maj 1853, pastor här 1865.

Gift med *Katarina Olivia Pesonius*, f. 1813, pastorsdotter från Mäntyharju. Barn: 1 *Augusta Katarina*, f. 1840. 2 *Emanuel*, f. 1842, filologie kandidat. 3 *Olof Wilhelm*, f. 1844, student, död 1868. 4 *Hedvig Sofia*, f. 1848. 5 *Johan*, f. 1851. 6 *Axel*, f. 1853. 7 *Viktor*, f. 1856.

Första kapellaner.

Paulus Stephani 1593.

Marcus Georgii till år 1607, då han blef pastor.

Matthias 1621.

Henricus 1627.

Antonius Johannis 1639.

Henricus Petri Lyra 1644, blef pastor.

Georgius Christierni 1649—1667. Hans barn: *Margareta, Johan* och *Marcus.*

Nicolaus Frilla eller *Fridlander* 1673—1712. Hans barn: 1 *Nils,* 2:dra kapellan här. 2 *Margareta.* 3 *Michael,* f. 1676.

Simon Tarvonius, pastorsson, f. 1663, var förut 2:dra kapellan, 1:ste kapellan 1712—1726. Död 23 jan. 1726.

Gift med *Ebba Hästesko.* Barn: 1 *Ebba,* gift med *Jakob Tarvon,* uppbördsskrifvare. 2 *Kristina.* 3 *Peter.* 4 *Johan.*

Johan Argillander, f. 1696, efterträdde Tarvonius 1727. Död 1738.

Gift med *Elisabet Mollenius,* f. 1700 och död 1763. De hade 5 barn: 1 *Elisabet,* f. 1727. 2 *Maria Kristina,* f. 1728. 3 *Johan,* f. 1730. 4 *Brigita,* f. 1732, gift med klockaren *Johan Lindman.* 5 *Katarina,* f. 1737.

Klemens Fabritius, f. 1708, ordinerad 1736, kapellan här 2 maj 1739. Död 27 juli 1769.

Gift 1741 med *Helena Maria Porthan,* f. 1715, död 1792, pastorsdotter från Wiitasaari. De hade 4 söner och 1 dotter: 1 *Johan,* pastor i Nurmijärvi. 2 *Margareta,* f. 1744. 3 *Henrik,* f. 1747. 4 *Petrus,* f. 1749. 5 *Klemens,* f. 1754, klockare i Pieksämäki.

Israel Cajander, bror till pastorn i Helsingfors, ordinerad 16 febr. 1750, kapellan här 25 okt. 1773 efter Fabritius. Död 13 juli 1780.

Abraham Lind, f. 1745, prestvigd 3 febr. 1773, kollega i Rantasalmi 14 sept. 1774, kapellan här 27 sept. 1780, vice pastor 29 mars 1783. Död 11 febr. 1790.

Gift med *Brigita Maria Salmenius,* kapellansdotter från Jokkas. Barn: 1 *Enok Gabriel,* dog ung. 2 *Abraham,* f. 1 aug. 1779, blef landtmätare. 3 *Jonas Wilhelm,* f. 8 jan. 1783, blef jurist.

Erik Lukander, var förut 2:dra kapellan, 1:ste kapellan 1791, vice pastor 11 dec. 1792, blef pastor i Kesälaks 1800.

Peter Ischander, bondson från Kuopio, f. 16 nov. 1756 (5 nov. 1748), student i Åbo 1771, ordinerad 26 mars 1777, kapellan här 5 nov. 1800, vice pastor 1807. Död 8 nov. 1817.

Gift med *Ebba Albertina Lukander*, f. 1782, pastorsdotter från Kesälaks. Deras barn: 1 *Katarina Sofia Fredrika*, f. 1810, ogift. 2 *Maria Juliana*, f. 1814, gift med pastorn i Kristina *Herman Roschier*. 3 *Kristina*, kallas oförsörjd i Finlands Allm. Tidning 1838 s. 207.

Daniel Ollberg, f. i Sibbo 28 febr. 1776, ordinerad 14 mars 1801, kapellan i Thusby 6 mars 1811, kapellan här 21 juli 1819, vice pastor. Död 15 maj 1822.

Gift med *Margareta Lönnroth*, f. i Sibbo 1771, död 22 sept. 1843. Barn: 1 *Daniel*, f. 5 mars 1805. 2 *Dorothea Benedikta*, f. 7 nov. 1806. 3 *Fredrika Eleonora*, f. 31 aug. 1808. 4 *Gustava Amalia*, f. 12 maj 1811. 5 *Henrika Lovisa*, f. 30 maj 1812. 6 *Oktavia Josefina*, f. 11 april 1814.

Fredrik Polén, kyrkoväktareson från Kiuruvesi, f. 11 jan. 1783 (1782), student 1804, blef sedan korporal och deltog i kriget, prestvigd 23 juli 1813, tjenstgjorde sedan i Pieksämäki, kapellan i Nurmijärvi 28 apr. 1824, kapellan här 2 aug. 1825, vice pastor 16 dec. 1835. Död 2 september 1854.

Gift med *Severina Blidberg*. (egentligen *Hyvärinen*), f. 1784. Barn: 1 *Johan Immanuel*, f. 27 apr. 1809, prestvigd 22 juni 1833, tjenstgjorde sedan i Pieksämäki, Wiitasaari, Libelits, Rantasalmi, Heinävesi, Jokkas, Puumala. Är slagrörd. 2 *Fredrika*, f. 1820, ogift. 3 *Adolfina*, f. 1821, gift med kronolänsmannen *Karl Johan Lang*. 4 *Fredrik*, f. 23 apr. 1823, student 1845, magister 1850, filosofie doktor 1860, finsk lektor vid elementar läroverket i Wiborg 1868. Gift med *Alexandra Mathilda Lang*, f. 7 mars 1833, pastorsdotter från Rautalampi.

Alexander Wahlberg, var förut 2:dra kapellan i Iisalmi från 17 sept. 1851, kapellan här 22 aug. 1855, blef kapellan i Kerimäki 1865.

Johan Julius Gröhn, f. 17 dec. 1819, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Libelits, vice pastor 1860, kapellan här 1866.

Gift med *Amanda Fabritius*.

Andra kapellaner.

Johan Marci Heinricius, pastorsson, kapellan här 1627—1647, blef pastor i Jokkas 1647.

Henricus 1649—1654.

Marcus Johannis 1662—1668.

Claudius Collanus 1673—1685, blef pastor.

Nils Lång 1697—1699, blef kapellan i Hirvensalmi.

Simon Tarvonius 1700—1712, blef 1:ste kapellan.

Nicolaus Fridlander, f. 1662, kapellansson, kapellan här 1714—1737. Död 1737.

Gift med *Anna Katarina Creutzman*. Barn: *Anders, Margareta, Nils, Johan, Beata, Eva Katarina*, f. 1714, gift med kronolänsmannen *Nils Asp*, och *Walborg*.

Henrik Johannis Lyra, f. 1699, kapellansson från Kuhmois. År 1714 blef han gripen af ryssarne och illa handterad, men likväl frigifven. Men då furst Galitzin sedermera i Tavastehus tog honom i sin tjenst och sökte tvinga honom att antaga grekiska läran, rymde han ifrån honom, blef likväl ånyo gripen 1717 och förd till Åbo, der han blef kroppsligen afstraffad och åter lösgifven, hvarefter han underhöll sig med barnaundervisning. Ordinerad af biskop *Gezelius* i Laukas kyrka 1730, efterträdde han Fridlander ett år före hans död, eller 7 apr. 1736, vice pastor 29 aug. 1769. Död 1 febr. 1775. Om honom finnes en biografi i handskrift.

Gift 1730 med *Kristina Gummerus*, f. 1712, kapellansdotter från Iisalmi, som dog 8 jan. 1786. Af deras 10 barn dogo fem före fadren, af de öfriga nämnas här: 1 *Kristina*. 2 *Johan*, fadrens efterträdare. 3 *Henrik*, f. 1738. 4 *Nicolaus*, f. 1740. 5 *Helena*, f. 1743, gift med munsterskrifvaren *K. G. Harlin*.

Johan Lyra, f. 1733, kapellan här 1776, vice pastor 28 apr. 1781. Blef sinnessvag och begaf sig 28 juni

1781 till skogs, och blef ej återfunnen förrän 31 juli, liggande död.

Gift med *Regina Harlin,* f. 1733. De hade 2 barn: 1 *Helena Katarina,* f. 1767, gift med kapellanen i Koskis *Peter Aschan.* 2 *Henrik Johan,* kapellan i Haukivuori.

Erik Lukander, var förut kapellan i Kivijärvi, kapellan här 11 dec. 1784, efter Lyra, blef 1:ste kapellan 1791.

Enok Salmenius, kapellansson från Jokkas, f. 7 okt. 1758, student 1777, prestvigd 6 sept. 1779, kapellan här 30 jan, 1792. Död 26 maj 1793, ogift. Han var den sista andra kapellan här.

PIELAVESI.

Sedan biskop *Pet. Bång* under dess visitationsresa i Iisalmi 15 febr. 1683 lemnat Pielavesi trakten af Iisalmi kyrksoken tillstånd att uppbygga en kyrka i *Pielavesi,* antogos i Iisalmi tvenne kapellaner, af hvilka den ena stationerades i Pielavesi och den andra på soknens norra sida i Wieremä. Först efter den stora ofreden blef kyrkan färdig, och då kom ock kapellet, såsom skildt kyrkogäll med egen prest, i stånd, lydande likväl under moderförsamlingen i Iisalmi. Genom kejserlig resolution af 7 sept. 1811 skildes Pielavesi med allone från Iisalmi, för att skötas af egen kyrkoherde jemte kapellan. Och som till detta nya pastorat togos lägenheter från Rautalampi och Kuopio soknar, reglerades dess omfång ytterligare genom kejserl. reskript af 18 nov. 1814. Den förste pastorn tillsattes här omsider år 1830.

Kyrkoherdar.

Anders Fabian Neovius, f. 26 sept. 1793, prestvigd 17 maj 1817, kollega vid Borgå pädagogi 25 aug. 1817, rektor vid samma skola 4 febr. 1818, kollega i Lovisa 18 juli 1820, i H:fors 18 juli 1821, tjenstf. konrektor i H:fors 1829, den förste pastor i Pielavesi 18 jan. 1830, tjenstf. kontraktsprost 1834, prost 1850. Död 19 maj 1854.

Gift med *Maria Charlotta Stenfelt,* dotter till expeditionsfogden *Gustaf Adolf Stenfelt* och *Fredrika Forstén.*

Mag. *Karl Henrik Ståhlberg*, f. i Hyrynsalmi 15 apr. 1799, son till kronolänsmannen *Jakob Gabr. Ståhlberg* och *Eva Magdalena Lagerberg*, amanuens vid universitets biblioteket 1829, magister 1832, vikarierande öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 4 febr. 1841, förste theologie lektor vid samma gymnasium 15 dec. 1841, prestvigd 18 dec. 1857, pastor här 30 nov. 1855, prost 1857.

Gift med *Anna Lovisa Wenell*, pastorsdotter från Nurmis.

Kapellaner.

Martinus Costianus, f. 1682, kapellan här 1723. Död 5 maj 1761.

Gift med *Prudentia Porthan*, f. 1696, död 1752.

Barn: 1 *Maria Kristina*, f. 8 nov. 1721. 2 *Anna Prudentia*, f. 1725, gift med kapellanen i Luhanko *Thomas Neovius*. 3 *Henrik*, fadrens efterträdare. 4 *Sigfrid*, f. 1734, sergeant, död 1791, gift med *Maria Posseen*.

Henrik Costianus, f. 27 apr. 1728, kapellan här efter fadren 26 maj 1762. Död 7 febr. 1777.

Gift med *Elisabet Argillander*, f. 1738, död 1778. Barn: 1 *Axel Mårten*, f. 21 dec. 1759, kommissionslandtmätare, död 1838. 2 *Kristina Prudentia*, f. 1761, ogift. 3 *Henrik*, f. 7 jan. 1764, kronofogde. 4 *Elisabet Helena*, f. 17 okt. 1765. 5 *Ebba Maria*, f. 25 apr. 1770. 6 *Brita Katarina*, f. 18 okt. 1772. 7 *Aurora*, f. 13 jan. 1775.

Mag. *Jakob Gummerus*, länsmansson från Iisalmi, f. 1742, student 1764, magister 1769, prestvigd 1 dec. 1779, kapellan här 17 juli 1779, vice pastor 1788. Död 15 apr. 1804.

Gift med *Hedvig Margareta Aminoff*, dotter till öfversten *Gregori Aminoff* och *Anna Charlotta Tavast*, och död 23 nov. 1823. Barn: 1 *Johan Fredrik*, f. 11 maj 1789, dog som student 1813. 2 *Sofia Charlotta*, f. 15 maj 1791, gift 1810 med vice häradshöfd. *Gabriel Heinricius*, hvilken dog 30 juni 1836 och efterlemnade många barn. 3 *Gregorius*, f. 10 dec. 1793, borgmästare i Brahestad, gift med *Crohns*. 4 *Karl Adolf*, f. 5 aug. 1798.

Henrik Johan Lyra, kapellansson från Pieksämäki, f. 26 dec. 1768, blef först klockare och sedan fänrik, prestvigd 28 jan. 1793, kapellan i Haukivuori 7 mars 1795, kapellan här 20 mars 1805, vice pastor samma dag. Död 1 aug. 1844.

Gift med *Beata Albertina Forstén,* som var f. 12 maj 1771 och dog 8 juli 1832. Barn: 1 *Fredrika Sofia Charlotta,* f. 21 febr. 1799, gift med kapellanen i Kuopio *Aug. Granit.* 2 *Karl Johan,* f. 4 juli 1801, kronolänsman, gift med '. . . . *Olsoni.* 3 *Agatha Benedikta,* f. 6 maj 1804, gift med vice häradshöfd. *Johan Fredrik Olsoni.* 4 *Henrika Beata,* f. 28 mars 1809, gift med utnämnde kapellanen i Kesälaks *Peter Eskling.*

Kristian Joakim Åkerman, f. 24 juni 1791, prestvigd 16 nov. 1814, tjenstgjorde sedan i Mörskom, Kärkölä, Wederlaks, Mariefors och Kiuruvesi, bönehuspredikant i Rautavaara 4 nov. 1829, vice pastor 1846, kapellan här 21 apr. 1847. Död 12 sept. 1864.

Gift med *Johanna Martiana Maria Lyra,* kapellansdotter från Kiuruvesi, f. 23 juli 1805. Af deras barn dog en stor mängd i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Johanna Lovisa,* f. 23 juni 1825, död 1857, var gift med sokenfärgaren *Peter Johan Hokkanen.* 2 *Henrik Kristian,* f. 13 nov. 1830, kapten vid Nylands bataljon. 3 *Maria Ulrika,* f. 27 mars 1843, gift med pastorsadjunkten *Johan Theodor Dahlström.* 4 *Katarina Gustava,* f. 5 mars 1846. 5 *Axel Julius,* f. 6 sept. 1850.

Pehr Gustaf Ferdinand Hornborg, f. 18 nov. 1819, prestvigd i Åbo 10 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Karkku och Haapajärvi, kapellan i Enare 17 nov. 1847, kapellan i Utajärvi 10 aug. 1853, vice pastor samma år, kapellan här 1864.

Gift med *Margareta Kristina Thepsel,* f. 1 jan. 1825. Barn: 1 *Anders Johan,* f. 19 sept. 1851. 2 *Karl Henrik,* f. 9 apr. 1853. 3 *Ottokar,* f. 13 jan. 1855. 4 *Katarina,* f. 26 maj 1856. 5 *Selim Gerhard,* f. 16 sept. 1858. 6 *Svante Jafet,* f. 10 juni 1860. 7 *Anna Lovisa,* f. 30 apr. 1862. 8 *Margareta Kristina Rebekka,* f. 5 maj 1864.

PIELISJÄRVI.

Under namn af *Lieksa* utgjorde *Pielisjärvi* under ryska väldet ett kapell till Ilimans. Då Sverige på 1580 talet inkräktade Kexholms län och detta landskap under krigsåren blef härjadt och ödelagdt, vandrade en stor del af ortens inbyggare öfver gränsen till ryska sidan. Och när hela Kexholms län genom Stolbova fred lades under svenska kronan och den lutherska läran i följd deraf begynte mera utbredas och vinna fotfäste i Karelen, gaf detta ny anledning till många qvarblifnes bortvandring till ryska området. Deras öfvergifna, ödeblifna hemman upptogos af inflyttade savolaksare och österbottningar. Några af de bortflyktade karelare, som vidhöllo den grekiska trosläran, återvände dock sedermera till sina förra hemvist. De karelska soknarne blefvo sålunda befolkade dels med ursprungliga karelare dels med lutherska finnar från andra trakter i landet. Derföre säga ock Pielisboerne om sig: „Pieliläiset me olemme, vaikka pohjalaiset meitä karjalaisiksi kutsuvat“, hvarmed de tillkännagifva sig icke vara afkomlingar af ortens förra inbyggare. Luthersk pastor hade Pielisjärvi år 1639. I en uppsats med rubrik: *Några dagar i Pielis,* förekomma i *Borgå Tidning* 1840 (n:o 79—81) åtskilliga upplysningar om Pielis. Då grefve P. Brahe hade Kajana till sitt friherskap, hvartill ock räknades Pielis, lät han år 1653 anlägga en stad, Brahea kallad i Lieksa elfsmynning, och ehuru denna anläggning under den oroliga tiden förstördes, repade sig staden dock åter och hade på 1670 talet jemväl några rådmän.

Kyrkoherdar.

Thomas Petri (Jacobi?) 1639—1650. Se *F. W. Pipping Om deputaten* p. 16.

Anders Cajanus, son till grefve Brahes fogde öfver Kajana och Pielis distrikt *Anders Ersson Gyllenhjerta* från Kyrkslätt, hvilken såsom fogde öfver berörde distrikt skall kallat sig *Cajanus.* Förordnades af grefve Brahe till pastor i Pielis pogost. Död i nov. 1657.

Gift med *Anna Henriksdotter Kauhanen,* rådmansdotter från Uleå, som i andra giftet fick kapellanen i Paldamo *Johan Paldanius.*

Laurentius Laurentii Hallitius, var förut kapellan i Nurmis, pastor här 1682—1686.

Peter Herkepæus, torde förut varit archidiaconus i Wiborg, pastor 1689—1710, prost. Om Herkepæus förmäler traditionen, att han jemte sin kapellan och klockare sökt förmå allmogen i Pielis och Nurmis att affalla från Sverige och aflägga trohetsed åt tsar Peter. Se *K. A. Castrén Kertoelmia* Kajaanin läänistä p. 50.

Gift med *Elisabet Schultz.* Efter kriget återvände hon från Sverige och uppehöll sig hos sin dotter i Lampis. Barn: 1 *Herman,* f. 17 mars 1691. 2 *Juliana,* gift 1:o 1727 med länsmannen *Johan Reinh. Åkesen,* som dog 1732 och 2:o med *Johan Kuokkainen.*

Johan Hornborg, var först stadskapellan i Borgå, sedan regimentspastor och archidiaconus i Åbo, undfick konglig fullmakt till detta pastorat, men för soknens vidlyftighet och utfattiga tillstånd afsade han sig denna tjenst medelst bref till konsist. i Borgå af 5 febr. 1723. Blef sedan pastor i Tyrvis. Se *Borgå gymn. hist.* p. 475.

Mag. *Joakim Cleve,* son till glasmästaren, sedan platsmajoren i Wiborg [1]), f. 1681, student i Åbo 1701, magister 1707, blef 1712, då han var informator hos gränsmajoren *Simon Affleck* i Sotkamo, jemte Afflecks fru och barn tillfångatagen af ett ryskt ströfparti, men slapp att rymma och kom till Uleå, uppehöll sig sedan i Liminko till år 1714, då han begaf sig till Stockholm, der han underhöll sig med barnainformation, tills han 10 sept. 1721 fick konglig fullmakt till matheseos lektorstjensten i Wiborg. Kort förut hade pastorn i Borgå *Arvid Alopæus,* som vistades i Medelpad, kallat honom till adjunkt i Borgå; han blef för-

---

[1]) Att den *Niklas Cleve,* som åren 1680—1718 var glasmästare i Wiborg, var fader till vår Joakim, är åtminstone sannolikt. Han var gift med *Anna Jennel* och hade en annan son *Lorenz,* f. 1695.

denskull af superintendenten på Gottland *Johan Esbergius* prestvigd i Stockholm 28 juni 1721. Ännu samma år begaf han sig till Borgå och uppvaktade församlingen, tills han genom nådig fullmakt af 13 juli 1723 befordrades till pastor i Pielisjärvi. Död som prost 11 nov. (icke 25 juli) 1729. Se *Borgå gymn. hist.* p. 471—475.

Gift med *Margareta Alopæus*, pastorsdotter från Borgå. Barn: 1 *Anna Katarina*, f. 20 febr. 1725, gift 1:o med häradshöfd. *Johan Prockman* och 2:o 1750 med pastorn i Luumäki *Jonatan Gestrin*. 2 *Joakim*, f. 31 jan. 1727, pastor i Padasjoki. 3 *Margareta*, f. 1729, gift med kapellanen i Luumäki *Otto Joh. Wikman*.

Johan Pomoelius, biskopens vice pastor i Lappvesi 1723, pastor här 1731 [1]). Död 13 okt. 1738.

Gift med *Hedvig Stille*. Barn: I *Peter*, landsfiskal i Willmanstrand. II *Erik*, tullinspektor i S:t Michel, gift 1763 med *Katarina Margareta Hultin*, tullnärsdotter från Tohmajärvi. Deras barn: 1 *Erik Johan*, f. 11 aug. 1765, vice president i Åbo hofrätt, adlad 1821 kallade han sig *Pomell*. Död 23 apr. 1825. Gift med *Anna Lovisa Winter*, kammarrådsdotter. Deras son *Arndt Johan August*, var direktor för bankens vexelkontor i Åbo, gift 1839 med *Gustava Johanna Alléen*. Deras dotter *Fanny* blef gift med possessionaten *Gustaf Brandt*. 2 *Peter*, f. 1775. 3 *Gustaf Pomoell*, f. 27 sept. 1782, assessor i Åbo hofrätt. III *Maria*, gift 1731 med kapellanen i Ilomants *Henr. Lindenius*. IV *Anna*, gift med korporalen *Erik Spoof*, som dog 1742. V *Brigita*, f. 16 apr. 1738.

Jakob Stenius, son till kapellanssubstituten och sokenadjunkten i Ulfsby *Mårten Stenius* [2]) och *Kristina Polvian-*

---

[1]) År 1734 var *Peter Pomoell* landsfiskal i Karelen. Måhända han var en son till pädagogen i Sortavala *Peter Pumaelius*. Till år 1747 var en *Peter Pomoell* häradshöfding i Jääskis.

[2]) Slägten härstammar från Pungalaitio soken och Kivenoja by, derifrån bonden *Thomas* blef soldat med namnet *Sten*. Dennes son *Mårten* var pastor i Wesilaks och dog 1693. Hans son *Isaak* var pastor i Birk-

der. Föddes 1704, student 1724, prestvigd 1729, kapellan i Artsjö 1731, för dess goda och trogna tjenst in ministerio vice pastor 1739, pastor här 1740.

Kyrkoherden Stenius, som i ungdomen hade förvärfvat sig grundliga insigter i theologiska discipliner och flere andra vetenskapsgrenar, var en af sin samtids märkligaste män på den orten. Såsom församlingslärare arbetade han kraftigt och ihärdigt på sina åhörares religiösa bildning och sedliga förbättring. Att han dervid stundom gick alltför hårdthändt till väga, togs honom under hans första tjenstetid till last, men sedan man insett den goda verkan af hans allvarliga kyrkodisciplin, upphörde klandret. Härom kan läsas närmare i *Borgå Tidning* 1840 (n:o 80).

Men om Stenius var nitisk i sina åhörares undervisning uti kristendomskunskapen, var han icke mindre angelägen om att genom bättre ordnad landthushållning befrämja deras timliga välstånd. Sjelf insigtsfull agronom undervisade han sina sokneboer att aftvinga äfven den ofruktbaraste vildmark någon äring. Inom sokens område funnos många kärr, som kunde odlas till ängsmark och sålunda bidraga till ladugårdars underhåll. Sjelf uttorkade han många kärr och verkade genom den nytta han drog från sina nyodlingar, att hans soknemän började taga efter. För denna hans ifver för kärrodling begynte man kalla honom *korpi-Jaakko.* Några närmare upplysningar om hans verksamhet i detta afseende torde här försvara sin plats [1]).

Medelst skrifvelse, dat. H:fors den 13 maj 1757, gaf kyrkoherden Stenius konsistorium vid handen, att landshöfdingen *Nordenskiöld* [2]), som af de projekterade vattu-

---

kala och dog 1702 och dennes son *Mårten* var först sokenadjunkt i Birkkala och sedan i Ulfsby och dog 16 juni 1717.

[1]) Hela följande referatet är gjordt med ledning af domkapitlets i Borgå protokoller.

[2]) Landshöfd. *Anders Johan Nordenskiöld* var son till öfverinspektorn vid saltpetersjuderiet i Finland *Johan Erik Nordberg* och *Maria Kristina Björnmark* och blef landshöfd. i Kymenegårds län 1752, derifrån han flyttades till Nylands och Tavastehus län 1756.

ledningar här igenom landet till Saltsjön ansett filosofie kandidaten Lagi uti dess gradualdisputation om karelska hushållningens upphjelpande gifna förslag, att kanalen i Karelen skulle ledas genom Kajana län till Uleå, för det mest kompetenta och nyttigaste, förklarat sig vilja, så mycket hos honom stode, söka bidraga till dess verkställande och iståndbringande. Och då bemälde landshöfd. erhållit transport från Kymenegårds till Nylands och Tavastehus län, aktade kyrkoh. nödigt, att med landsh. muntligen konferera om detta ämne och hos honom begära, det ville han, till vinnande af sagde vattuledning, både kronan och Karelens invånare till förmån, fullfölja dess förklarade uppsåt. Derigenom skulle utom annat det derintill mycket öfvade lurendrejeriet i Karelen förekommas. I detta ändamål begaf sig Stenius, sedan han föranstaltat om församlingens tillbörliga vård under hans frånvaro, genom Uleå till H:fors. Utom landsh. ville Stenius här tala om samma ämne med generalmajoren *Ehrensvärd*, som var öfverdirektor för kommunikationsverket i Finland, emedan han trodde landsh. kunna genom denne herre uträtta det mesta. Men som Ehrensvärd på en kortare tid hade rest till Stockholm, kunde han sålunda ej vidtalas af Stenius, hvilken beslöt att afbida Ehrensvärds återkomst, och anhöll hos konsistorium, att för slikt oförmodadt, långvarigt uteblifvande ifrån sin församling ej blifva ogunstigt ansedd, utan beväget ursäktad.

Par månader derefter skrifver generalmajoren Ehrensvärd till konsist., att sedan han tillfälligtvis råkat kyrkoh. i Pielisjärvi J. Stenius och talt med honom om landthushållningen, hade han öfvertalt Stenius att vistas några veckor på den gård Ehrensvärd arrenderat, för att derstädes sätta några sina hushållsrön i verket, på det allmänheten om slika nyttiga inrättningar måtte blifva underrättad. Och som härtill ej fordrades lång tid, höll Ehrensvärd det för onödigt, att hos konsist. anmäla, hellst han trodde vara föranstaltadt om församlingens vård under kyrkoherdens frånvaro. Men under denna tid hände, att

mag. *Chydenius,* hvilken general Ehrensvärd brukat vid den honom anförtrodda strömrensningen, olyckligen dervid omkommit och i en fors drunknat. Uti hans ställe hade generalen ingen annan att tillgå än kyrkoh. Stenii son, filosof. kandidaten Stenius, hvilken han funnit äga någon theoretisk kunskap i dylika saker; men som han aldrig dervid lagt handen, har generalen öfvertalt fadren, att i början vara in loco tillstädes och gå honom med råd tillhanda, tilldess slottsbyggmästaren Thunberg hunne komma från Sverige hit tillbaka. Och hoppades generalen i anseende härtill, att konsist. ej upptoge ogunstigt denne kyrkoh:s frånvaro, utan af nit, att befrämja en så allmän angelägenhet, lemnade honom tillstånd att fullfölja det generalen honom ombedt. Konsist. kunde ej annat än uti ett så angeläget och på det allmänna bästa syftande ändamål samtycka till general Ehrensvärds förslag, men tillika ej utan missnöje anse kyrkoh. Stenii frånvaro från dess embetes och församlings vård utan konsist. minne och vetskap. Fördenskull anmodade konsist. kontraktsprosten, att inställa sig i Pielisjärvi och göra sig underrättad, huruvida församlingen blifvit under Stenii frånvaro nöjaktigt bevakad, och om den utan tillhjelp af någon prestman, utom dervarande ministerio, äfven framgent kan väl vårdas. Härvid fick konsist. den upplysning, att sokneboerne enhälligt förklarat sig hafva af det hemmavarande presterskapet i alla delar tillräcklig och nöjaktig betjening.

Då riksdagen år 1760 blef sammankallad, androg kyrkoh. Stenius i konsist., att kongl. maj:t hade i anledning af riksens ständers tillstyrkande såväl tillförene som ock i synnerhet vid sista riksdag förordnat, att Karelen med allraförsta och skyndsammast skulle refvas och skattläggas, men att ett så angeläget verk dock kommit att tills vidare afstanna. Vid dess ändtliga skeende kunna flere skador tillfogas såväl det allmänna som hvar invånare i synnerhet, der icke försiktiga och helsosamma steg skulle förbättra den gamla skattläggningsmethoden. Fördenskull och som Stenius, under sin hushållskunskap och dess fli-

tiga idkande samt noga iakttagande af dess utslag hos sig och den ortens invånare funnit, att åkerbruket uti Karelen i gemen har af naturen den svagaste grund mest i hela Sveriges rike, har Stenius föresatt sig, att vid nästskeende riksdag i underdånighet föredraga hans kongl. maj:t och riksens ständer åtminstone någon del af de omständigheter, som torde tjena till bemälde skattläggningsverks förkortande, med den säkerhet derhos, att kammarverket, i anseende till ordinarie utgifter ej blefve underkastadt några förändringar, hvilka det med höga kronans mångfaldiga ovisshet om sina inkomster af jordbruk i alla tider gjort besvärligt. Men emedan sådant svårligen låte sig göra med mindre han i egen person skulle anmäla sina förslag, fördenskull och i anseende till allt, hvad han det allmänna och särdeles sin embetsort skyldig är, har han fattat det uppsåt att resa till nästa riksdag. Han anhöll således om konsist. tillstånd dertill och bad derjemte konsist. anmäla honom hos presterskapet i stiftet, att till sagde göromåls desto bättre befordrande adjungera honom biskopen, under hvilkens ålderdom och ofta timande opassligheter han ville sköta stiftets hellst enskilta angelägenheter i all uppriktighet efter sina bästa krafter och utan minsta erkänsla. Men skulle biskopen, i anseende till sin ålderdom och opasslighet undandraga sig riksdagsresan — hvilket ock inträffade — och stiftets presterskap i den händelsen komme att, såsom billigt vore, falla på någon af kons. ledamöter, blefve Stenius såsom dess adjungent onödig. Fördenskull bad Stenius konsist. föreslå stiftets presterskap, att utom en af konsistorialerne affärda till riksdagen någon annan af sina medbröder och dertill utse Stenius, på det han, antagen i ståndet, desto bättre kunde till rikets gagn sköta karelska hushållningens angelägenheter. Konsist. ansåg sig ej böra vara kyrkoh. Stenius hinderlig uti dess tillämnade resa till riksdagen, der hans närvaro vid öfverläggningarne om karelska landskapets tillämnade refning och skattläggning, efter hans föregifvande var så nödvändig, men konsist. kunde ej villfara honom uti dess åstundan att varda

hos stiftets presterskap anmäld till kallelses erhållande att blifva riksdagsfullmäktig, såsom varande ett ingrepp uti riksdagsmanna valfriheten och uppenbart stridande emot regeringsformen och riksdagsordningens föreskrift. Sålunda reste Stenius till riksdagen 1761 och blef ehuru icke lagligen kallad till riksdagsman, likväl såsom fullmäktig från Borgå stift, intagen i prestaståndet. De frågor han under sin vistelse i Stockholm bedref, angingo 1:o en bättre och redigare författning till Kajana och karelska gränseorternas bevakning och betäckning. 2:o Den förderfvade landthushållningens i Karelen förbättring. 3:o En mindre kostsam och mera skyndsam ref- och skattläggning i Karelen och 4:o inrättningen af flere kyrkor i stiftets nordöstra del. Och som dessa frågor ej kunde alla förhandlas inom prestaståndet och ännu mindre bringas till önskadt slut på en riksdag, qvarstannade Stenius i Stockholm ända till hösten år 1762, då konsist. ålade honom att återvända hem.

Vid riksdagsmannavalet år 1764 beslöt presterskapet i karelska kontraktet att skilja sig ifrån det öfriga stiftet och utsåg till herredagsman från sitt kontrakt kyrkoh. Stenius. Och ehuru konsist. ogillade detta val, reste Stenius icke desto mindre af till riksdagen. Nu skref konsist. till kongl. slottskansliet, att kyrkoh. Stenius ej nu för första gången utan flere resor tillförene ådagalagt vårdslöshet i utöfningen af sin tjenst, i synnerhet då han någon tid förut konsist. oveterligen afhållit sig i några månader ifrån sin församling och sysselsatt sig med privata anstalter i Björneborgs län till kärrs och mossars upptagande, uttorkande och dikande; fördenskull anhöll konsist. om slottskansliets embetsåtgärd, att eftertryckligen förplikta Stenius till att fordersammast förfoga sig till dess embetsort, dock så, att han förut på hemresan inställer sig i konsist. att undfå välförtjenta föreställningar för dess betygade straffvärda förhållande [1]). Man uppsökte nu i konsist. protokoller, hvad

---

[1]) Denna åtgärd finner sin förklaring deri, att Stenius var *hatt* och konsistorii ledamöter (Bonsdorff, Borgström, Krogius och Orræus — bi-

som kunde tagas honom vidare till last. Hvad man den gången fann om Stenius var följande: han hade infört något slags disputationssätt vid katechismi förhör sålunda, att åhörarene hade frihet, att vid nämnde förhör begära af presterne närmare förklaring och upplysning uti allt, som i förekommande frågor och svar förefaller dem mörkt, otydligt och tvifvelaktigt samt göra inkast emot de gifna förklaringarne. Denna frihet hade allmogen nyttjat med förspord märkelig uppbyggelse. Men som det någon gång inträffat, att folket öfverhopat presten med gensägelse och dubiolis och det äfven händt, att presterne sig emellan börjat i folkets närvaro disputera om rätta förståndet af några läropunkter, hade biskopen vid visitationen i Karelen anmärkt emot denna inrättning, att den vore mera äfventyrlig än nyttig, eftersom de flesta torde mer af kitslighet, nyfikenhet och fåfäng inbillning om någon deras ägande qvickhet framför andra än i ren afsigt och för sin uppbyggelse skull framställa allehanda onödiga, kuriösa och fåfänga dubiola, som ej tjena till annat än att förorsaka andra förargelse. Biskopen mente vidare, att åhörarnes omförmälte tvifvelsmål säkrast kunde häfvas, om presterne framställa tydliga och efter folkets begrepp lämpade frågor och rätta de afgifvande svaren, då de ej äro riktiga. Och skulle någon ändock icke finna sig dermed tillräckligen tillfredsställd, skulle han rådas att enskilt närmare rådfråga sig hos presten och skaffa sig behörigt ljus. Men Stenius tyckte, att då folket sällan har tillfälle till sådana enskilta samtal med presten, kunna de vid förhören tillfälligtvis förekommande ämnen, om hvilka åhörarene då finna sig betarfva omständlig underrättelse, falla ur deras minne, innan de se sig i tillfälle att rådföra med och höra presten. Af sådan anledning ansåg han sig ej hafva skäl att nedlägga sin inrättning, i synnerhet som dervid intet

---

skopen var frånvarande vid riksdagen —) deremot *mössor*. En så orolig själ som Stenius borde nu ändtligen bringas till sansning, mente konsistorialerne.

rum gifves till några befarade onödiga och fåfänga dubiola och inkast, utan man håller sig endast vid materia substrata, det presten alltid modererar så att man dervid förblifver. Emedan Stenius nu på så straffbart sätt visat ringa aktning för visitatores och de af dem anförda grundliga skäl emot inrättningen samt enständigt förklarat sig vilja densamma bibehålla, skall sådant honom allvarligen förehållas, då han här sig inställer.

Under det förenämnde beslut fattades i konsist., uppehöll sig Stenius i Stockholm. I ett bref derifrån underrättar han konsist., att ehuru han ej blifvit såsom riksdagsman i ståndet intagen, är hans närvaro likväl vid riksdagen och i synnerhet vid riksens ständers defensionsdeputation nödig: i anseende hvartill han hoppas och beder blifva ursäktad både för sitt uteblifvande ifrån församlingen och för sitt qvarstannande i Stockholm ännu någon tid. Och att hans personliga närvaro der verkligen var behöflig synes af ett utdrag ur protokollet, fördt vid nämnde defensionsdeputation 3 maj 1765, som innehåller, att öfverstelöjtnanten Hermansson hos deputationen anmält, att i Stockholm uppehöll sig en kyrkoh. från Karelen, benämnd Stenius, som ägde ganska god och tillförlitlig kunskap om förenämnde lands beskaffenhet, i anseende hvartill öfverstelöjtn. ock, efter deputationens dertill lemnade tillstånd, nyttjat honom till åtskillige nödiga underrättelsers meddelande i de ämnen, som kunna angå försvarsverket för Karelen och dess gräns. Och som han ännu någon tid behöfde dess biträde, men bemälte kyrkoh., som icke var riksdagsman, ej heller i prestaståndet intagen, icke dristade sig utan behörig tillåtelse att längre i Stockholm qvardröja, beslöt deputationen, att genom utdrag af protokollet anmoda biskop Fortelius, att låta kyrkoh. Stenius ännu någon tid här i Stockholm qvarblifva, tills de ämnen hunne blifva utarbetade, som Finlands försvarsverk angå. Detta protokoll insände Stenius till konsist. och androg derjemte, att den nöden och elden, hvaruti Karelen var i sista fejden och det förnämligast i brist af anstalter på regeringens

sida, eller ock otjenliga steg uti dem samt hvars utbredande till ortens totala undergång den Högste genom kyrkoh:s ringa åtgärd afböjde [1]), ej tillstadde honom att nu försumma att bevaka Karelens försvar. När han erinrade sig den mångfaldiga hjertfrätande ångest han då haft och allt det onda han då slitit jemväl i sin egen person samt föreställer sig den stora nöd, som orten förestår i anseende till fiendens sist vunna fördelar, ansåg han sig, till lindrande och afböjande deraf, böra afgifva erforderliga upplysningar om allt hvad till ortens försvar tjenar. Han ville dock ej dröja längre i Stockholm än tilldess första Uleå stads fartyg komme att afgå. I anledning häraf fann konsist. godt att låta dess vidtagna beslut om Stenii inställande i konsist. förfalla.

Mot hösten samma år återvände Stenius till hemorten, och dog 20 jan. (icke 12 apr.) 1766. En sorgeruna öfver Jakob Stenius, författad af den aflidnes måg *Henr. Lyra*, finnes i afstympad form tryckt i finska tidskriften *Mehiläinen* 1837, december.

Gift med *Anna Natalia Elisabet Printz*, f. 1710, död 19 apr. 1791. Barn: I *Jakob*, f. 1732, fadrens efterträdare. II *Mårten*, vice häradshöfding, gift 1791 med *Ulrika Charlotta Alopæus*, pastorsdotter från Tohmajärvi. De hade 2 söner och 2 döttrar. Sönerne voro: 1 *Bengt Mårten*, kapellan i Kontiolaks. 2 *Jakob* f. 13 sept. 1795, häradshöfding, sekreterare i postdirektionen, gift 1:o med *Margareta Sofia Winter*, kapellansdotter från Kides, f. 11 dec. 1808, död 27 febr. 1840, och 2:o 1841 med *Maria Johanna Florin*, pastorsdotter från Wåno, f. 25 jan. 1808. Deras barn: *a) Jakob Theodor*, f. 22 apr. 1829, kopist i kejserl. senaten, gift med *Ottiliana Margar. Jakobina Adlercreutz*, f. 15 apr. 1829. *b) Gabriel Mortimer*, f. 19 nov. 1830, bagare-

[1]) Med denna åtgärd torde Stenius mena det, att han under 1741—1742 årens krig, då bönderne från Pielis voro uppbådade att marschera till Öllölä by i Kides soken, för att möta fienden, lyckades utverka kontraordres för bönderne, hvilka sålunda fingo från Eno återvända att försvara sin egen sokens område.

mästare i Helsingfors. *c) Karl Wilhelm,* f. 3 juli 1832. *d) Charlotta Sofia,* f. 3 mars 1838, gift med magister *Gustaf Alfred af Hällström,* f. 14 mars 1827. *e) Pehr August,* f. 21 febr. 1840. *f) Maria Ulrika Eleonora,* f. 1 juni 1842. *g) Johan Edvard,* f. 20 apr. 1844. *h) Bengt Oskar,* f. 25 jan. 1846. III *Maria Katarina,* f. 1738, gift med kapellanen i Kiuruvesi *Henrik Lyra.* IV *Karl,* pastor i Sulkava. V *Benedikt,* landskamrer i Heinola, gift med *Anna Maria Backman,* som dog 6 maj 1824 och var dotter till handlanden i Lovisa *Anton Martin Backman,* som dog 1762. Deras barn: 1 *Anton Jakob,* f. 10 dec. 1775. 2 *Anna Elisabet.* 3 *Margareta Sofia,* f. 1779, död 1847, gift med kommersrådet i Lovisa *Jakob Johansson Holmsten,* som dog 1854. 4 *Erik Sten,* löjtnant, kallade sig *Stenij,* gift med *Henrika Jakobina Lyra,* munsterskrifvaren *Nils Lyras* dotter. Deras barn: *a) Anna Benedikta. b) Bengt Otto,* sjöman. *c) Sofia Jakobina,* gift med länebokhållaren i S:t Michel *Gabr. Wilh. Sundeberg. d) Wilhelm,* marinlöjtnant, gift med *Augusta Alex. Bernhard. Hornborg,* pastorsdotter från Walkeala. 5 *Bengt Anton,* f. 9 juni 1782. 6 *Karl Gustaf,* f. 15 nov. 1783, kemners præses, gift med *Charlotta Kjellman* från Sverige. Deras barn: *a) Maria Charlotta Gustava. b) Sofia Ulrika Elisabet,* gift med stadsfiskalen i Lovisa *Malmborg. c) Bengt Johan,* handlande. *d) Karl Evert,* föreståndare för navigationsskolan i Åbo, gift med sin kusin *Sofia Gustava Barck,* dotter till länelandtmätaren *Karl Fredr. Barck.* Deras barn: 1 *Georg.* 2 *Ida.* 3 *Julius.* 4 *Iwar. e) Otto Wilhelm,* handlande i Borgå. *f) Fredrik Kristian,* major. 7 *Wilhelm,* f. 28 juni 1786, handlande i Lovisa, gift med *Katarina Tesche,* handelsmansdotter, död 1847. Deras barn: *a) Maria Henrika,* död. *b) Bengt Karl,* brukspatron. *c) Sofia Elisabet. d) Wilhelmina Antoinette,* gift med lektorn *Karl Wilh. Lille.* 8 *Maria Charlotta,* gift med provincialläkaren, assessorn *Anders Johan Lille,* f. 10 aug. 1775, son till pistolsmeden *Olof Lille.* Deras barn: *a) Bengt Olof,* f. 12 nov. 1807, theologie professor, gift 1:o med *Ida Gustava Wænerberg,* som dog 13

mars 1851 och 2:o med *Eugeni Aurora Beyer*, som dog 30 mars 1861. Barn af 1 giftet: 1 *Axel Johan*, f. 1848, student. 2 *Agnes Maria*, f. 1850. 3 *Hanna Theresia*, f. 1858. 4 *Bengt Edvard Eugene*, f. 1861. *b) Anders Johan*, f. 1812, vice advokatfiskal i Wiborgs hofrätt, död ogift. *c) Julia Sofia*, f. 1814. *d) Karl Wilhelm*, f. 6 mars 1821, lektor vid Wiborgs gymnasium, gift 1:o med *Wilh. Antoin. Stenius* (se ofvanföre) och 2:o med *Wilhelmina Rosalia Frey*, som dog 21 okt. 1859 och var dotter till proviantmästaren af 8 klassen *Johan Frey*. *e) Elisabet Augusta*, f. 1822. *f) Maria Gustava Charlotta*, f. 1825. *g) Johanna Benedikta*, f. 1827. 9 *Otto*, handlande, ägare af Taipale gård. VI *Simon*, f. 7 aug. 1744, possessionat, ekonomie kommissarie, blind, gift 1776 med *Beata Kristina Crohns*, enka efter kapellanen i Nurmis *Nils Depner*. Deras son *Isaak*, f. 12 mars 1784, var först klockare och blef sedan länsman i Pielis 1814. VII *Elisabet*, f. 1 febr. 1750, gift med munsterskrifvaren *Nils Lyra*. VIII *Sofia*, f. 9 febr. 1752, gift 1:o med kapellanen i Kuhmoniemi *Jakob Strömmer* och 2:o med kronolänsmannen *Jsaak Schroderus*. Af kyrkoherden Stenii barn dogo 3 unga.

Mag. *Jakob Stenius*, son till företrädaren, f. 2 febr. 1732, student i Upsala 1748, filosofie kandidat i Åbo 1755, utgaf 1757 en disputation: *Om bästa sättet att anlägga forsbyggnader*, kallades 18 juli samma år, att i den drunknade filos. adjunkten mag. *Sam. Chydenii* ställe som mekanikus förestå strömrensningsarbetet i Björneborgs län, i synnerhet i Kumo elf. Derifrån flyttades han genom nådig skrifvelse af 26 apr. 1759 för enahanda uppdrag till Österbotten, blef magister docens i mekaniken och hydrauliken i Åbo 1760, men kunde för sina arbeten i Österbotten ej inställa sig till tjenstgöring i Åbo förrän år 1767, sedan strömrensningen derstädes upphört och hans kongl. maj:t genom bref af 11 nov. 1766 till konsist. i Borgå förklarat dess nådiga vilja vara, att konsist. skulle anse magister Stenii tjensteår, såsom hade han vid gymnasium tillträdt adjunktur, då strömrensningsarbetet honom anförtroddes.

För sitt svar på vetenskaps akademins utsatta fråga: *Om orsakerna till mossa på ängar och huru den bäst skall kunna utrotas?* erhöll han det utfästade priset [1]). (Se *Borgå gymn. hist.* p. 538—542). Det var dessa sysselsättningar, som ådrogo honom benämning af *koski-Jaakko.*

Emedan Stenius hade ansökt Pielisjärvi pastorat, försvarade han theologiska theser, och aflade predikoprof, och efter undergånget pastoralförhör prestvigdes han 10 aug. 1767. Under sin vistelse i Borgå anmälte han hos biskopen, att han vore hugad, såsom han ock trodde vara sin skyldighet att betjena gymnasii ungdomen med föreläsningar uti de vetenskaper, som nödigt kunde pröfvas. Då biskopen föredrog detta ärende, såg konsist. med nöje mag. Stenii benägenhet och lust att gå gymn. ungdomen med undervisning tillhanda. Men under lästermin, då timmarne äro emellan lektorerne så noga indelade, gifves ej tillfälle till publika föreläsningar, hvarföre mag. Stenius anvisades, att om han det åstundar, i hvilken vetenskapsdel han sjelf finner vara nyttigast, privatim gå gymn. ungdomen tillhanda, och lofvade äfven lektorerne utnämna några, dem han kunde handleda uti skrifvande af exercitia stili: för hvilken möda han likväl ej finge förvänta någon lön, såvida det ringa, som dertill är beviljadt, innehafves af den förut till adjunkt vid gymnasium antagne mag. Solitander, hvilken ock derföre måste läsa öfver grundlagarne. — I februari månad året derefter förnyade Stenius sin förra anhållan och gaf tillkänna, att han vore färdig, att, i fall tvenne adjunkter icke bestås, emottaga hela bestyret med gymnasii adjunktssysslan, den han enligt kongl. maj:ts nådigste föreskrift innehafver, hvarhos han anhöll att blifva insatt uti alla dermed följande rättigheter, till följe af sin ägande äldre tjenstetur framför mag. Solitander, hvilken han ansåg af biskopen och konsist. vara konstituerad till denna syssla, i brist på vederbörliga legitimationer, ej annorlunda än till interims förrättning. Häröfver hördes

---

[1]) Fadrens svar på samma fråga vann ej någon belöning.

gymn. adjunkten Solitander, som åberopade sin å sysslan erhållna fullmakt. Och som Stenius sedermera ånyo androg, att Solitanders utnämning till gymnasii adjunkt vore, då han ej aflagt något prof för tjensten, olaglig, att konsist. vägrat Stenius att speciminera för adjunkturen samt att Solitander borde åläggas att distinguera sig medelst något akademiskt arbete, och derest han ej förmådde sålunda legitimera sig till tjensten, borde han afstå tjensten till Stenius. Allt detta afslog konsist. 23 mars 1768 och begärde hos justitie kanslern, att Stenius för dess anstötliga skrifart och ohemula tillmälen emot konsist. måtte ställas under laga tilltal. Denna begäran förföll likväl.

Emellertid erhöll Stenius förslag till pastorsembetet i Pielisjärvi och vid valet tillfölle församlingens kallelseröster honom så enhälligt, att hans medsökande ej fingo någon enda röst. Då man besinnar, att Stenius jun. icke blef prestvigd förrän han sökte lägenheten, icke heller vistats inom församlingen och ännu mindre tjenstgjort der såsom själasörjare, kan man af det förtroende församlingen betygade sonen, sluta till den kärlek och välvilja fadren måste hafva åtnjutit af sina åhörare, då de på ett så vackert sätt hemburo sin hyllning åt fadrens stoft och visade sin tacksamhet för hans omsorg och nit att befrämja församlingens bästa. Kongl. fullmakt å kyrkoherdeembetet erhöll Stenius 28 juni 1768, blef prost 1776, tjenstf. kontraktsprost 1799, ordinarie 1802.

Ett flerårigt obehag hade Stenius af följande anledning: i september 1788 lät kapten *O. F. Wetterhof*, som var chef för de i Karelen förlagde trupper, kungöra i alla karelska kyrkor, att stillestånd vore afslutadt emellan de krigande makterna, hvarjemte han lät indraga alla fältvakter. Prosten Stenius, som under sommarn af yttersta krafter satt både sig och församlingen i försvarstillstånd emot den nära stående och hotande fienden, hade genom utskickade kunskapare fått höra af ryssarne, att stilleståndet vore ogrundadt och att ryssarne ämnade falla in i Pielis. För att förebygga deras infall, skickade Stenius en skrifvelse

på finska språket till ryssarne af följande innehåll: „I vår kyrka är stillestånd kungjordt ända till april månads slut, men om eder afsigt är att bryta stilleståndet, så äro vi fullkomligen beredde på krig. Vi tillåte icke någon att komma öfver gränsen. Med Guds hjelp göre vi motstånd såsom ärlige svenske män. Till Sveriges konung hålla vi alltid vår trohet.“ Genom Stenii föranstaltande samlade sig bondvakten genast; posteringar utsattes långsefter gränsen och hufvudstyrkan placerades vid moderkyrkan, hvilket ock sedan fortfor intill krigets slut[1]). Detta Stenii förhållande misstyddes derhän, att han år 1790 angafs för otrohet emot konungen och riket under kriget. Det var *Anna Brita Toliander,* som, häktad för mord på sin man 1789, ansåg Stenius vara upphofvet till hennes fängslande och derföre af hämndgirighet beskyllde honom att under kriget hafva underhandlat med rikets fiender. Men som vid undersökningen icke det minsta spår kunde upptäckas till några andra af Stenius vidtagna åtgärder än hvad här ofvanföre blifvit anfördt, utan tvertom alla afhörda vittnen enstämmigt intygade, att Stenius vid alla tillfällen uppmanat sina åhörare till trohet och lydnad emot konung och fosterland, förföll hela klagomålet utan vidare påföljd.

Prosten Stenius dog 5 febr. 1809.

Gift 1:o med *Anna Lovisa Heinricius,* pastorsdotter från S:t Michel, död 19 juni 1771, och 2:o 1775 med *Sofia Stephander,* som dog 1784. Barn: **A** *Jakob,* f. 25 maj 1771, possessionat i Pielis, död 7 mars 1821. Gift med *Johanna Fredrika Crohns,* länsmansdotter, f. 27 jan. 1781, död 8 okt. 1861. Deras barn: I *Jakob,* f. 2 aug. 1812, possessionat, gift 1:o med *Sofia Wahlsten,* pastorsdotter, f. 7 febr. 1826 och 2:o med *Susanna Kontio.* Barn: 1 *Karl Henrik.* 2 *Jakob Wilhelm.* 3 *Sanny Elisabet.* II *Johanna Kristina,* f. 25 jan. 1814. III *Karl Johan,* f. 1 aug. 1816, forstmästare, gift med *Sofia Johanna Karolina Stenius,* pa-

---

[1]) Omnämnas må äfven, att Stenius med ifver bedref karelska jägarekorpsens uppsättande.

storsdotter. Deras barn: 1 *Elin Johanna,* f. 1 febr. 1857. 2 *Emilia Fredrika Sofia,* f. 25 apr. 1859. 3 *Berndt Michael,* f. 1 okt. 1861. IV *Ulrika,* f. 2 dec. 1818. V *Samuel Wilhelm,* f. 26 juni 1820, klockare i Juuga, gift 1:o med *Jeanette Bernsten,* länsm.dotter, f. 9 juni 1822, död 5 nov. 1853. Barn: 1 *Emilia Fredr. Sofia,* f. 1846. 2 *Karl Jakob,* f. 1848. 3 *Emil Wilh.* f. 1851. 2:o med *Lovisa Ståhlberg,* länsm.dotter, f. 1825. Barn: 4 *Fredrik William,* f. 1860. **B** *Anna Maria,* gift med fadrens efterträdare. **C** *Kristina Sofia,* f. 4 juli 1778, död 4 febr. 1797, gift med kronolänsmannen *Sven Samuel Mustelin,* f. 1768, död 1823.

Mag. *Jakob Abraham Strömmer,* kapellansson från Kuhmoniemi, f. 10 apr. 1774, prestvigd 10 juli 1799, kapellan i Juuga 12 nov. 1800, pastor här 17 nov. 1812. Död 29 sept. 1828.

Gift 1:o med *Anna Maria Stenius,* som dog 6 apr. 1811 och 2:o med *Hedvig Elisabet Agander,* som dog 8 aug. 1842. Af deras 7 barn nämnas här: 1 *Samuel,* f. 27 mars 1813, pastor i Muhois. 2 *Johan Jakob,* f. 31 maj 1816, sokenadjunkt i Kontiolaks. 3 *Anna Sofia,* död 1840.

Johan Henrik Wahlsten, f. i Åbo 21 mars 1788, tjenstf. kollega inferior i Kuopio 2 nov. 1812, ordinarie d:o 15 dec. 1813, kollega superior 15 nov. 1815, konrektor 18 nov. 1818, prestvigd 15 nov. 1820, pastor här 3 aug. 1834. Död 16 maj 1837.

Gift med *Margar. Sofia Porthan,* kapellansdotter från Kuopio. De hade 2 döttrar, af hvilka den ena *Laura Gustava* dog tidigt och den andra *Sofia* blef gift med possessionaten *Jak. Stenius* i Pielis.

Johan Stenius, pastorsson från Sulkawa, f. 21 sept. 1795, prestvigd 12 juni 1819, tjenstgjorde sedan i Sulkawa, Lovisa och Lappträsk, kapellan i Pyttis 13 nov. 1833, vice pastor 1835, pastor i Pielisjärvi 5 nov. 1838, prost 1851.

Gift 1830 med *Anna Sofia Holmsten,* kommersrådsdotter från Lovisa, f. 2 aug. 1802. Deras barn: 1 *Sofia Johanna Karolina,* f. 2 apr. 1832, gift 1855 med forstmä-

staren *Karl Johan Stenius.* 2 *Bengt Iwar,* f. 3 dec. 1833, sokenadjunkt i Eno. 3 *Emil Johan Ferdinand,* f. 15 mars 1836, löjtnant. 4 *Adelaide Elisabet,* f. 20 maj 1837, gift 1855 med pastorn i Uguniemi *Alexander Fredrik Alander.* 5 *Mathilda Magdalena,* f. 8 mars 1839. 6 *Maria Charlotta,* f. 2 dec. 1840. 7 *Karl Mortimer,* f. 20 nov. 1843, filosofie magister.

Kapellaner.

Marcus Wendalius, omkring år 1691.

Barn: 1 *Beata,* f. 1690. 2 *Kristina,* f. 1693.

Georg Wallius, kapellan här efter Wendalius 1702—1719.

Gift med *Klara Larsdotter Bergman,* som dog 25 juni 1755. Barn: 1 *Georg,* possessionat. 2 *Israel* (l. *Gabriel*), klockare i Pielis. 3 *Peter,* f. 1691. 4 *Klara,* gift med *Mårten Fabritius* från Kaavi. 5 *Margareta,* gift 1730 med handlanden i Fredrikshamn *Johan Nybom.*

Erik Lackman, f. 1693, student 1713, kapellan här 1723, vice pastor 1738. Död 9 jan. 1769.

Gift med *Katarina Leistenius,* som var f. 1691 och dog 15 juni 1769. De hade 3 söner, af hvilka här nämnas: 1 *Samuel,* studerade i Upsala 1744, blef klockare och dog 1800. Han hade 2 söner, *Samuel* och *Mårten,* tvillingar, födde 22 okt. 1785. 2 *Johan,* fadrens efterträdare.

Johan Lackman, företrädarens son, f. 12 sept. 1725, kapellan här 3 okt. 1770, vice pastor 1791. Känd såsom utmärkt messprest och för sin tid ovanlig predikant, från hvars läppar orden flödade med kraft och elegans. Död 26 febr. 1803, ogift.

Jakob Wallgren, f. 1768, var under 1788 års krig fältskärsgesäll, prestvigd 1793, kapellan här 4 apr. 1804. Död 13 juli 1806.

Gift med *Walborg Mattsdotter Mäktä,* f. 1774, död 1808. Utan barn.

Samuel Fredrik Montin, f. i Brunkala kapell af Lundo soken 29 apr. 1771, prestvigd 25 apr. 1797, kapellan här 16 dec. 1807, vice pastor 1817. Död 7 jan. 1823. Ogift.

Filip Hellenius, f. 1780, prestvigd 12 maj 1815, tjenstgjorde sedan i Eno, Kides och Pielis, kapellan här 2 juni 1826. Död 29 okt. 1836.

Gift med *Agatha Fredrika Lindström,* kapellansdotter från Eno. Utan barn.

Herman Fredrik Forsberg, f. 30 nov. 1804, prestvigd 19 dec. 1827, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Elimä, Borgå och Impilaks, kapellan här 3 jan. 1838. Afsatt 28 juli 1841.

Gregorius Aminoff, f. 29 apr. 1798, prestvigd 30 dec. 1831, tjenstgjorde sedan i Ilomants, fånghuspredikant i Kuopio 23 apr. 1834, kollega superior i Kuopio samma år, kretsskollärare i Nyslott 5 dec. 1838, kapellan i Pielisjärvi 5 apr. 1843.

Gift 1846 med *Jakobina Emerentia Wilhelmina Borgström,* f. 30 juli 1816, dotter till handlanden i Borgå *Jakob Borgström* och *Emerentia Fredr. Mether.* Barn: *Alma Augusta,* f. 11 mars 1847.

Sokenadjunkt.

Klas Weisell, var förut sokenadjunkt i Nurmis, personel sokenadjunkt i Pielisjärvi 6 dec. 1848—1854, blef kapellan i Lapinlaks 5 jan. 1854.

PIHTIPUDAS.

Den 12 apr. 1780 lemnade domkapitlet tillstånd, att i *Pihtipudas* uppföra ett bönehus och inrätta en begrafningsplats, i följd hvaraf en kyrka här blef färdig 1783, der presterne vid moderkyrkan i Wiitasaari hvar tredje söndag höllo gudstjenst tilldess kongl. reskriptet af 18 juni 1799 tillstadde bönehusgället att underhålla en egen prest, till hvilkens bolstad kapellboerne inlöste Myllyaho nybygge. Genom nådigt reskript af 1 okt. 1863 förklarades Pihtipudas kapell för ett skildt konsistorielt pastorat, hvarest en kyrkoherde och en sokenadjunkt skola tjenstgöra.

Kapellaner.

Johan Hageman, den förste kapellan här 14 maj 1800, blef kapellan i Askola 1817.

Karl Gabriel Lyra, kapellan här 26 aug. 1818, blef kapellan i Kuhmois 1832.

Anders Kiljander, kapellan här 23 febr. 1834, blef kapellan i Sääminki 1836.

Karl Viktor Tavaststjerna, kapellan här 16 aug. 1837, blef kapellan i Kuhmois 1851.

Immanuel Robert Wallenius, var förut i Sumiais, kapellan här 14 apr. 1852, blef kapellan i Jämsä 1855.

Karl Magnus Dahlström, kapellan här 15 okt. 1856, blef kapellan i Korpilaks 1863.

Albert August Lindbohm, tjenstf. kapellan här 1865, blef kapellan i Wiitasaari 1866.

POLVIJÄRVI.

Medelst nådigt reskript af 18 jan. 1856 erhöllo Polvijärvi eller Sotkuma, Sola och Hukkala byar af Libelits moderkyrkogäll rättighet, att med tillägg af några hemman i Kinahmonsaari och Martonvaara byar af Kontiolaks kapell samt Saarivaara andelen af Marianvaara by inom Kaavi pastorat, bilda ett eget, Libelits pastorat underlydande kapell, hvilket intilldess kapellet kan organiseras, finge utgöra en bönehusförsamling med en predikant.

Predikanter.

Erik Johan Eriksson, f. 24 sept. 1825, prestvigd 27 juni 1849, tjenstgjorde sedan i Libelits och Eno, predikant här 4 juni 1856, vice pastor 26 mars 1862, pastor i Kuolajärvi 1862.

Gustaf Adolf Höök, f. i Libelits 15 febr. 1816, prestvigd 18 dec. 1847, tjenstgjorde sedan i Rautalampi, Kivijärvi och Tuusniemi, vice pastor 1858, predikant här 30 juli 1862. Tog afsked 1868.

PUKKILA.

Savijoki, som sedermera kallades *Pukkila,* hade under första tiden gemensam själasörjare med Askola, men er-

höll år 1676 sin egen prest och bildade ett skildt kapell till Borgå. Ett bol anskaffades åt kapellanen år 1701.

Kapellaner.

Samuel Frostman 1687—1702.

Gift med *Karin.* Barn: 1 *Gustaf.* 2 *Henrik.* 3 *Jonas,* kapellan här.

Samuel Tönnerus 1703—1710.

Gift med *Katarina.*

Anders Orræus 1717—1723, blef pastor i Padasjoki 1723.

Jonas Frostman 1726—1731.

Sigfrid Jerpenius 1734—1769.

Gift med *Greta Herkepæus.* Af deras barn var en son handlande i Borgå, en annan son kornet och en dotter hette *Anna.*

Erik Candelin 1772—1774.

Gift med *Hedvig.*

Lars Cairenius 1784—1798, blef pastor i Thusby.

Johan Bomberg (Bonberg), rusthållareson från Mörskom, f. 23 jan. 1751, prestvigd 6 sept. 1779, kapellan här 15 jan. 1800, vice pastor 1803. Död 25 febr. 1806.

Gift med *Maria Ahllund,* f. 29 apr. 1760, död 17 okt. 1840. Barn: *Kristina Katarina,* gift med fadrens efterträdare.

Henrik Ingell, hette egentligen *Ingelin,* sedan *Ingelius,* f. i Mäntsälä 28 apr. 1773, prestvigd 14 mars 1801, kapellan här 28 jan. 1807, vice pastor 1811. Död 25 aug. 1837.

Gift 1:o med *Kristina Katar. Bonberg,* f. 3 febr. 1783. Deras barn: 1 *Gustaf Adolf,* f. 2 sept. 1806, gårdsinspektor. 2 *Magnus Jakob,* f. 9 dec. 1811, tjente vid finska flottan. 2:o 1815 med *Katarina Elisab. Segerstråle,* f. 1783, död 17 okt. 1865 och var dotter till majoren *Karl Fredr. Segerstråle.* Deras barn: 3 *Fredrika Charlotta.* f. 5 mars 1816, ogift. 4 *Karl Niklas,* f. 19 okt. 1817, underofficer vid flottan. 5 *Sofia Ottiliana,* f. 27 juni 1819, gift med pastorn i S:t Andreæ *Henrik Konstantin Corander.* 6 *Karolina Johanna,* f. 17 juni 1821, dog ogift.

Karl Fredrik Barck, kapellan här 12 sept. 1838, blef kapellan i Lappträsk 1840.

Karl Alfred Nysten, kapellan här 28 apr. 1841, blef pastor i Pelgjärvi 1847.

Henrik Renquist, kapellan här 21 febr. 1849, blef kapellan i Luumäki 1860.

Karl Ekman, f. i Jämsä 21 mars 1813, prestvigd 13 maj 1838, tjenstgjorde sedan i Sääminki, Padasjoki, Pihtipudas, Sumiais, Petäjävesi, kapellan här 1862, vice pastor.

Gift med *Sofia Emilia Stråhlman,* pastorsdotter från Sääminki, f. 11 aug. 1831. Deras barn: 1 *Karl Emil Johan,* f. 22 jan. 1853. 2 *Amas Didrik Gustaf,* f. 31 mars 1854. 3 *Ida Vigilia,* f. 31 jan. 1859. 4 *Sofia,* f. 3 febr. 1861.

PUUMALA.

Puumala församling är veterligen den första, som från Sääminki skildes till ett eget kyrkogäll, såvida denna församling omtalas redan år 1617, såsom hafvande sin skilda kyrkoherde och kapellan.

Kyrkoherdar.

Andreas Olai, var förut kapellan i Sääminki 1617—1627, undertecknar 6 mars 1618 ett quitto på sitt tionde och kallar sig kyrkoherde.

Stephanus Laurentii var förut kapellan här, pastor 1631—1641. Var år 1642 död, emedan hans son detta år kallar sig filius beati pastoris in Puumal, alumnus gymnasii Wiburg. och enkan underskrifver ett quitto sålunda: *Anna Andersdotter,* sal. hr Staffans, kyrkoherdens efterlåtna enka.

Barn: *Lars.*

Stephanus Laurentii 1643—1655.

Gabriel Caroli, var förut kapellan, pastor 1662—1665. [1]) Dog c. 1665.

Barn: 1 *Laurentius,* kapellan i Kristina och kallade sig *Pumælius.* 2 *Anna.*

---

1) Pastorn i Puumala *Gabriel Caroli* blef stamfader för slägten *Pomaelius* (*Pumælius*), *Pomoell*, *Pomell.*

Georgius Erici Nigræus, pastorsson från Luumäki, kapellan i Hirvensalmi, pastor här 1669—1678.

Barn: *Karl,* kapellan i Jokkas.

Antonius Breutigam 1682—1694.

Gift 1660 med *Kristina Krans* från Wiborg. Barn: 1 *Henrik.* 2 *Maria.* 3 *Karin.*

Henrik Romanus, var förut kapellan i Sääminki, pastor här 1697—1712.

Gift med *Brita Fabritius* (?). Barn: 1 *Maria,* gift med adjunkten, sedermera kapellanen här *Henr. Marander.* 2 *Henrik,* kronolänsman.

Thomas Punderus, var förut kapellan i Wiborg, blef tjenstförrättande pastor här 1719—1723 och sedermera pastor i Jääskis.

Gustaf Orræus, var först krigsprest, sedan kapellan i Jääskis 1694—1710 och derefter vice pastor här 1710—1712, men fördes af ett ryskt parti 1712 i fångenskap till Petersburg, derifrån han mot kaution frigafs och förordnades 1714 till tjenstf. pastor i Jääskis. Efter fredsslutet blef han pastor här 1723, prost öfver Puumala kontrakt 1730. Död 1734.

Gift med *Margareta Alopæus,* kapellansdotter från Jääskis. Barn: 1 *Anders,* fadrens efterträdare, sedan pastor i Rantasalmi. 2 *Katarina,* gift med pastorn i Jääskis *Thomas Punderus.* 3 *Magnus,* pastor i Taipalsaari.

Anders Orræus, var här kapellan och blef under fadrens lifstid och enligt hans önskan utnämnd till pastor genom kongl. fullmakt af 6 juli 1728, pastor i Rantasalmi 1745.

Arvid Thoranius, prestvigd 1700, bataljonspredikant, insatt af konsist. till kapellan i Ilmes 1703—1705, blef sedan kapellan i Kymene, och pastor der 1723, erhöll generallöjtn. Campenhausens fullmakt af 30 maj 1743 på Tohmajärvi pastorat, men måste öfvergifva denna lägenhet och utnämndes till pastor i Puumala 30 okt. 1745. Bräcklig och orklös blefven mäktade han icke förestå tjensten, utan erhöll sig en substitut. Död 1749.

Gift med *Susanna Gudseus,* pastorsdotter från Hiitola. Barn: 1 *Karl Johan,* f. 1 sept. 1702. 2 *Arvid,* f. 12 nov.

1703. 3 *Margareta,* gift 1:o med adjunkten *Adam Otto Paulin* i Iiti. 2:o med kapellanen i Kymene *Salomon Bruun.*

Henrik Salmenius, kapellansson från Kerimäki, prestvigd 1721, konrektor i Nyslott 1724, pastor i Joutseno 1732, tjenstf. pastor i Sulkava 1747, pastor här 15 dec. 1749. Död 15 okt. 1779, 87 år gammal.

Gift med *Magdalena Fabritius,* som dog 9 okt. 1780, barnlös.

Lars Poppius, pastorsson från Jokkas, f. 26 febr. 1722, student 1740, filosofie kandidat 1753, prestvigd 1755, bataljonspredikant vid Savolaks regimente 1759, regimentspastor 1771, pastor i Puumala 2 maj 1781. Togs 1789 till fånga af ryssarne och fördes till Wiborg, men frigafs 1790. Död 27 apr. 1795.

Gift med *Elisabet Helsingius,* pastorsdotter från Iisalmi, f. 1741. Deras ena dotter var gift med löjtnanten *Weber* och den andra med kronoläsmannen *Andersin.*

D:r *Georg Gustaf Winter,* pastorsson från Kides, f. 1743 (13 juli 1742?), student 1766, magister 1769, prestvigd 24 febr. 1769, konsistorii vice notarie 17 jan. 1772, rektor i Rantasalmi 13 apr. 1774, flyttade med skolan till Kuopio 1788, pastor här 5 okt. 1796, prost 1799, theologie doktor 1817. Död 10 maj 1823 i dess 81 ålders år.

Gift med *Maria Lovisa Ursin,* f. 13 juli 1753, död 18 nov. 1829, pastorsdotter från Iiti. Barn: 1 *Gustaf,* f. 1774, kapellan här. 2 *Anders,* fadrens efterträdare. 3 *Nils Adolf,* kapellan i Koskis. 4 *Beata Maria,* f. 4 dec. 1788, gift med pastorn i Leppävirta *Gabriel Krogius.* 5 *Karl Johan,* f. 1790, pastor i Taipalsaari. 6 *Gustava Lovisa,* f. 30 apr. 1793, dog 1846, ogift.

Mag. *Anders Winter,* f. 20 febr. 1778 (1781), magister 1805, prestvigd 29 mars 1806, tjenstgjorde sedan i Puumala, blef vice pastor 1822, pastor här 21 jan. 1823, prost 1840. Död 26 apr. 1848.

Gift 1814 med sin kusin *Hedvig Fredrika Winter,* som var född 13 juni 1788 och dog 20 sept. 1833 och dotter till landtmät.direkt. *Jakob Fredrik Winter.* Barn: 1 *Fredrika*

Andrietta, f. 28 mars 1816, gift med skräddaren *Peter Piskonen.* 2 *Maria Georgina,* f. 18 dec. 1822, gift med kapellanen i Luumäki *Georg Krogius.* 3 *Georg Anders,* f. 28 okt. 1828, postmästare i Kajana.

Fredrik Ferdinand Sirelius, f. 3 april 1778, prestvigd 4 dec. 1801, tjenstgjorde sedan i Perno och Elimä, kapellan i Hirvensalmi 1816, vice pastor 1817, pastor i Puumala 1850. Död 22 sept. 1853.

Gift 1:o 1805 med *Anna Sofia Rosdahl,* som var född 10 dec. 1784 och dog 29 apr. 1833 och var dotter till inspektoren *Johan Rosdahl* och *Elisabet Svahnberg* och 2:o 1842 med *Fredrika Sofia Invenius,* f. 10 okt. 1816 och enka efter kapellanen i Eno *Gust. Rob. Kekoni.* Barn: 1 *Johan Napoleon,* kapellan i Hirvensalmi. 2 *Ottiliana Sofia,* f. 29 sept. 1809, gift med pastorn i Kides *Uno Telén.* 3 *Lovisa Maria Jakobina,* f. 28 febr. 1812. 4 *Andriette Katarina,* f. 24 sept. 1814, död 1841. 5 *Otto Arvid Ferdinand,* f. 29 apr. 1818. 6 *Zacharias Emanuel,* f. 15 febr. 1822, död 1848. 7 *Charlotta Mathilda,* f. 8 sept. 1843. 8 *Julia Alexandra,* f. 29 sept. 1845 (26 aug. 1846). 9 *Lydia Fredrika,* f. 27 aug. 1848 (1849).

Karl Gustaf Nordström, son till kollegan i H:fors *Karl Henr. Nordström* och *Maria Krist. Elisabet Wessman,* född 24 apr. 1801, prestvigd 18 juni 1823, tjenstgjorde sedan i Hollola och Borgå, bönehuspredikant i Sumiais 5 dec. 1827, vice pastor samma år, kapellan i Jokkas 30 dec. 1834, pastor här 10 jan. 1855. Död 28 dec. 1858.

Gift 1829 med *Margar. Charlotta Nohrström,* f. 27 maj 1808, dotter till ryttmästaren vid Nylands dragoner *Karl Henrik Nohrström* och *Johanna Elisab. Palmstcn.* Barn: 1 *Karl Edvard Mortimer,* f. 23 okt. 1832, prestvigd 28 nov. 1858, död 1862. 2 *Rosalie Elisabet,* f. 14 juni 1834, gift med vice landskamreren *Herman Eligius Olsoni.*

Mag. *Georg Edvard af Enehjelm,* f. i Saarijärvi 26 sept. 1815, magister 1840, prestvigd 4 juni 1842, tjenstf. fånghuspredikant i H:fors 10 jan. 1844, ordinarie d:o 3 juli

1844, vice pastor 1849, predikant vid dårhusförsamlingen 1 apr. 1851, pastor i Puumala 1861.

Gift med *Ulrika Johanna Standertskjöld*, f. 13 dec. 1839. Barn: 1 *Anna Kristina*, f. 1 sept. 1862. 2 *Henrik Karl Gustaf Edvard*, f. 22 dec. 1863. 3 *Kenny Sofia*, f. 15 juli 1867.

Kapellaner.

Stephanus Laurentii 1617—1624, kallar sig diaconus et comminister, blef pastor.

Gabriel Caroli 1638—1659, blef pastor.

Johannes Francisci 1663—1669.

Israel Bartholdi 1673—1676.

Michael Savander 1688—1693, pastorsson från Kristina, var år 1694 död.

Lars Rosenius, student 1688, kapellan här 1694, var år 1706 död.

Gift med *Elisabet Helsingius*, enka efter vice pastorn i Taipalsaari *Sam. Alopæus*.

Johan Alopæus, vice pastorsson från Taipalsaari, f. 11 mars 1686, gymnasist i Wiborg 1702, student i Åbo 1709, kallades till kapellan i Puumala 1712 och prestvigdes i Åbo 28 aug. 1712. Togs i december månad samma år till fånga af kosaker och fördes till Petersburg i januari 1713. Frigafs 23 mars 1714 och erhöll 25 i samma månad Spankko pastorat, derifrån han sedan flyttades till Gubanits 25 juni 1724.

Henrik Marander, kapellan här 1724—1728, blef kapellan i Kirvus 1728 genom tjenstebyte med kapellanen derstädes

Anders Gustavi Orræus, hvilken fadren önskade erhålla hit, för att såsom kapellan förestå pastorsembetet, hvarå han jemväl erhöll konglig fullmakt (se ofvan). Intill fadrens död skötte han således pastorssysslan och hans bror *Magnus* deremot kapellanstjensten till år 1732.

Johan Limatius, pastorsson från Jorois, utnämnd kapellan här 18 febr. 1734, prestvigd dagen derpå den 19 febr., vice pastor 1748. Död 14 apr. 1763.

Gift 1735 med *Margareta Orræus*, enka efter Hoffrén. Barn: *Aaron*, prestvigd 10 aug. 1767.

Henrik Romanus, sannolikt sonason till pastor loci, student 1749, prestvigd 5 dec. 1753, kapellan här 1767, vice pastor 1775. Död 13 apr. 1783.

Gift med *Maria Helena Mechelin*, som dog 27 aug. 1779. Barn: *Henrik Wilhelm*, f. 5 sept. 1776, student i Upsala 1797, medicine doktor 1804, anatomie adjunkt och prosektor i Upsala 1805, professor regius 1813, anatomie och chirurgie professor ordinarius 1830.

Josef Melartin, kapellansson från Hirvensalmi, student 1768, prestvigd 28 sept. 1772, kapellan här 22 nov. 1784, vice pastor 1785. Död 7 febr. 1790.

Gift 1774 med *Anna Lovisa Argillander*, f. 13 maj 1752, död 5 dec. 1823, kapellansdotter från Kuopio. Barn: 1 *Anna Lovisa*, f. 17 okt. 1774, gift med *Johan Ahlström* i Wiborg. 2 *Zacharias*, f. 18 juli 1776. 3 *Helena Charlotta*, f. 15 jan. 1778. 4 *Karl Gustaf*, f. 11 mars 1782, kapellan i Sulkava. 5 *Fredrika*, f. 26 okt. 1784.

Jonatan Melartin, företrädarens bror, f. 12 dec. 1764, student 1783, prestvigd 29 juli 1789, tjenstf. slottspredikant på Svartholm samma år, kapellan här 1790, vice pastor 1805. Under en sjukbesöksfärd 26 nov. 1809 åkte han med sin skjutskarl jemte häst och släde på svag is in och påfanns först efter två dagar.

Gift med *Anna Elisabet Tavaststjerna*. De hade 2 söner och 2 döttrar. 1 *Anna Elisabet*, f. 1 jan. 1790. 2 *Henrik Jonatan*, kapellan i Nilsiä. 3 *Johanna*, f. 1802. 4 *Gustaf Mauritz*, f. 1804, kommissionslandtmätare, gift med *Amanda Meinander*, dotter till majoren *Berndt Meinander*. Deras barn: 1 *Oskar Mauritz* och 2 *Julia Amanda*.

Gustaf Winter, pastorsson, f. 30 dec. (29 aug.) 1774, prestvigd 12 febr. 1801, extraordin. bataljonspred. vid Savolaks fotjägare 1802, bataljonspredikant vid samma regim. 4 maj 1805, regimentspastor 20 febr. 1809, kapellan i Puumala 3 apr. 1811. Död 21 juli 1838.

Gift med *Margareta Petronella Hultin,* f. 3 okt. 1783, död 6 apr. 1849. Barn: 1 *Gustaf,* f. 15 febr. 1812, possessionat, ogift. 2 *Gustava,* f. 14 jan. 1814, ogift. 3 *Karl Gustaf,* f. 1815, kapellan i Kronoborg. 4 *Alexandra Gustava,* f. 19 mars 1821, ogift. 5 *Georg Gustaf,* f. 23 apr. 1825, medicine doktor, kollegiiråd.

Karl Gustaf Siljander, var kapellan i Joutseno och utnämndes till kapellan här 8 apr. 1840, men dog 17 juli samma år, utan att hinna tillträda tjensten.

Johan Henrik Ekelund, son till sokenskolmästaren, sergeanten *Erik Ekelund,* f. i Rantasalmi 12 dec. 1804, prestvigd 5 sept. 1827, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Fredrikshamn, Impilaks och Mola, stadskapellan i Fredrikshamn 17 febr. 1836, vice pastor 1838, kapellan i Puumala 3 nov. 1841. Död 17 nov. 1859.

Gift 1:o med *Elisabet Nath,* f. 15 nov. 1820, död 4 apr. 1842, och 2:o med *Emilia Juliana Stråhlman,* f. 30 mars 1825, pastorsdotter från Mola. Barn: 1 *Amanda Alexandra,* f. 14 juli 1840, gift 1858 med kapellanen i Leivonmäki *Karl Fredr. Bastman.* 2 *Emilia Elisabet,* f. 22 juni 1847. 3 *Johan Alexander,* f. 15 sept. 1848. 4 *Erik Wilhelm,* f. 15 sept. 1859.

Anders Gustaf Sevén, inspektorsson från Thusby, f. 12 maj 1800, prestvigd 15 juni 1825, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä och Sibbo, predikant på Mariefors jernbruk 1 apr. 1829, vice pastor 1834, kapellan i Aniala 2 juni 1838, i Heinola 20 mars 1839, kapellan här 16 jan. 1861.

Gift med *Johanna Fredrika Nyberg,* f. i Rantasalmi 12 juni 1802. Barn: 1 *Karl Gustaf,* f. 17 okt. 1835, forstmästare. 2 *Ebba Fredrika Gustava,* f. 20 febr. 1837, gift med kaptenen *Anders Knut Lind.*

PYHÄJÄRVI.

Kexholms södra län utgjordes under ryska och första svenska tiden af tre länsmanssoknar: *Ravo (Rautus), Sakkula* och *Räisälä. Pyhäjärvi* bildade ej något eget länsmansdöme, utan räknades till Sakkula soken. Förrän nå-

gon luthersk församling konstituerade sig i Pyhäjärvi, tyckas de närmast till Kexholms stad boende lutherska finnar hafva hållit sig till stadens kyrka, hvaremot de mera aflägset boende begingo sin gudstjenst i den inom Sakkula sokens *Kiviniemi* by uppförda kyrka, hvilken anses för den äldsta lutherska kyrka på denna landsort. Då Pyhäjärvi trakten sedermera blef eget kyrkogäll, förenades det med Kexholms stadsförsamling 1639 under en och samma pastor, erhöll likväl eget pastors- och kapellansbol. Det förra låg i Orola by och bestod af två adrar jord, hvilka sedermera vid laga häradsransakning den 22 okt. 1684 ökades med 1 ader. Kapellansbolet, som låg i Gadila by, bestod, enligt generalguvernören grefve *Jöran Sperlings* ordre af 5 mars 1685, af 1 aderland. År 1735 upphörde församlingarnes förening och från nämnde tid har hvardera af dem utgjort ett skildt pastorat. Egen kapellan har Pyhäjärvi aflönat sedan 1640 talet.

Kyrkoherdar.

Ända till år 1735 var kyrkoherdebeställningen gemensam för Kexholm och Pyhäjärvi. Den som först öfvergaf Kexholm och behöll kyrkoherde-embetet här, var

Andreas Strandman, f. 7 febr. 1685, student i Åbo 1708, krigsprest, pastor i Kexholm och Pyhäjärvi 1721. För sin ålder och öfriga skröplighet afsade han sig pastorsbefattningen i Kexholm 1735 och skötte derefter pastorsembetet i Pyhäjärvi så godt han kunde tills han för vårdslöshet i tjensten och böjelse för starka drycker afsattes från tjensten 1751. Död 6 aug. 1754.

Gift 1:o med *Klara Katarina Lithovius* och 2:o med *Katarina Ursinus.* Barn: 1 *Katarina.* 2 *Anders,* fadrens efterträdare. 3 *Johan,* pastor i Rautus. 4 *Filip Jakob,* f. 1728. 5 *Anna Brita.* 6 *Helena Kristina,* f. 6 januari 1734.

Andreas Strandman, f. 1724, student i Åbo 1744, kollega vid Wiborgs kathedralskola 3 mars 1748, subkonrektor 1750, prestvigd 1751, pastor i Pyhäjärvi efter sin fa-

der 17 juli 1751, prost öfver södra Karelens kontrakt 27 apr. 1778. Död 9 okt. 1783.

Gift med *Hedvig Bäck,* pastorsdotter från Nykyrka, f. 10 okt. 1736, död 13 aug. 1809. De hade många barn, af hvilka här nämnas: 1 *Anders Gustaf,* f. 1754, student 1772, död 1783. 2 *Hedvig Lovisa,* f. 12 nov. 1760, gift med pastorn i Ingeris *Gabr. Passelberg.* 3 *Renata Charlotta,* f. 23 jan. 1767, gift med sin aflidna systers efterlemnade man *G. Passelberg.* 4 *Fredrik Emanuel,* pastor i S:t Andreæ. 5 *Katarina,* f. 19 mars 1778, gift med pastorn i Luumäki *Joh. Stråhlman.* 6 *Wilhelm,* tvillingsbroder till den förra, dog som medicine studerande. 8 *Maria Amalia,* f. 1781, gift med kapellanen härstädes *Gabr. Krist. Schvindt.*

Henrik Wilhelm Wolter, son till handlanden och rådmannen i Kexholm *Henrik Wolter,* som dog 1794 och *Margareta Birgstam.* Född 1 aug. 1755, student i Åbo 1775, prestvigd 1778, lärare vid finska församlingens skola i Petersburg 1781—1786, vice pastor 1784, pastor här 1786, assessor consistorii 1793, prost 1799, vice kontraktsprost samma år och ordinarie d:o 1807. Död 1 febr. 1829.

Gift 1788 med *Maria Tavast,* f. 25 nov. 1770, död 21 dec. 1838, dotter till kamrerarn, assessoren *Niklas Tavast* och *Maria Posse.* Barn: I *Maria Emilia,* f. 8 okt. 1790, död 1806. II *Anna Amalia,* f. 19 jan. 1793, död ogift 1860. III *Karl Henrik,* f. 18 febr. 1797, extra kammarskrifvare i senaten, afhände sig lifvet 1834. IV *Elisabet Ulrika,* f. 6 maj 1799, gift 26 maj 1822 med häradsskrifvaren *Peter Wilhelm Zilliacus,* som var f. 28 maj 1795 och dog 16 jan. 1839. Deras barn: 1 *Henrik Wilhelm Johan,* f. 24 juni 1823, magister 1847, juris doktor 1860, sekreterare i Finlands bank 1858, kamrerare 1862, borgmästare i Helsingfors 1866. Gift med *Ida Charlotta Söderhjelm,* kronofogdedotter, f. 18 aug. 1829. Barn: *a) Enni Amalia,* f. 12 nov. 1854. *b) Konrad Viktor,* f. 18 dec. 1855. *c) Henrik Wilhelm Johan,* f. 18 juni 1857. *d) Ida Rosina,* f. 16 apr. 1859. 2 *Robert Alexander,* major, ogift. 3 *Niklas August,* f. 29 sept. 1828, magister 1853, lärare vid fruntim-

merskolan i Wiborg, gift med *Sofia Söderhjelm*, kronofogdedotter. 4 *Reinhold Waldemar*, f. (23 ?) 29 sept. 1828, prestvigd 4 mars 1855, pastor i Liisilä 1856, pastor i Kattila 25 juni 1857, död 17 dec. 1865. Gift med *Bastman* från Borgå. 5 *Mauritz Emil*, underlöjtnant vid ingenörkorpsen, gift med .... *Calonius*. 6 *Peter Werner*, forstmästare. V *Agatha Blondina*, f. 23 febr. 1804, gift 1828 med pastorn i Sakkula *Johan Gust. Strengell*. VI *Maria Wilhelmina*, f. 31 mars 1808, gift med häradsbokhållaren *Henr. Jonas Zilliacus*, f. 12 maj 1797, död 9 juli 1858. VII. *Lovisa Henriette*, f. 28 jan. 1811, gift med landssekret. *Adolf Eberhard Stråhlman*. VIII *Konrad Wilhelm*, f. 2 sept. 1814, student i Dorpat, omkom vådeligen 1839.

Karl Johan Brusin, kapellansson från Kontiolaks, f. 27 juni 1785, förbytte sin fars tillnamn *Oxeman* till *Brusin*, efter sin moders slägtnamn, prestvigd 8 febr. 1811, tjenstgjorde sedan i Ilomants, fånghuspredikant på Sveaborg 27 jan. 1819, pastor i Pyhäjärvi 24 jan. 1831. Död 22 dec. 1833, i följd af en på lårbenet verkställd amputation.

Gift med *Beata Katarina Procopé*, som dog 14 juni 1828. Barn: 1 *Kristina Sofia*, f. 1823, gift med universitetsadjunkten d:r *Reinhold Ferdinand Sahlberg*. 2 *Johanna Katarina*, f. 1824. 3 *Lovisa Charlotta*, f. 1826. 4 *Bernhard Johan*, f. 1828.

Johan Magnus Zitting, f. i Mäntsälä 17 nov. 1794, kollega vid Borgå pädagogi 1818, kollega vid trivialskolan i Lovisa 18 nov. 1821, förste kretsskollärare i Kexholm 7 apr. 1824, prestvigd 22 juni 1830, pastor i Pyhäjärvi 25 mars 1835, prost 1840.

Gift 1:o 1825 med *Maria Julia Sjöman*, som dog 30 april 1841 och var dotter till öfverstelöjtnanten *A. J. Sjöman* och *A. L. Forsius*. Af deras 9 barn lefver endast sonen *Karl Anders*, f. 2 febr. 1826, magister 1853, direktor för landtbruksinstitutet på Mustiala, gift. 2:o 1843 med *Charlotta Elisabet Tavast*, dotter till majoren *Karl Kristofer Tavast* och *Maria Strandman*. Hon dog 22 sept. 1855 och efterlemnade en dotter *Maria Lovisa Natalia*, f. 8 dec.

1846, och 3:o med *Klara Alexandra Meron*, dotter till borgmästaren i Kexholm *Simon Meron* och *Maria Wilhelm. Europæus*. Hon dog 14 dec. 1865.

Kapellaner.

Johan Erici 1649.

Jakob Jerpenius 1684.

Johan Ursinus 1693—1710, blef tjenstf. pastor i Kexholm och Pyhäjärvi 1710—1720.

Barn: *Peter*, pastor i Räisälä.

Jakob Jerpenius till år 1710, då han under sin flykt för fientliga partier dog i Hassinmäki by.

Samuel Wastin, kapellan här 1718, blef pastor i Wuoles 1722 och derefter i Uguniemi.

Karl Ursinus, kapellan här 1731, blef pastor i Impilaks 1739 och sedan i Björkö.

Martinus Platzman, kapellan här 1739, blef pastor i Mola 1743.

Peter Ursinus, kapellan här 1743, blef pastor i Räisälä 1752.

Peter Miltopæus, kapellan här 1752. Död 30 jan. 1761.

Gift med *Katarina Elisabet Slöör*. Af deras 4 barn nämnas här: 1 *Margareta*, f. 1746, ogift. 2 *Ulrika*, gift 1779 med landtmätaren *Johan Fredrik Zveygberg*. Barnlösa.

Johan Stråhlman, kapellansson från Kronoborg, f. 2 nov. 1732, kapellan här 1763. Död 4 jan. 1779.

Gift med *Anna Martha Avenarius*, f. 20 juni 1746. Af deras 7 barn dog äldste sonen *Johan* ung, de öfriga voro: I *Maria Kristina*, f. 16 aug. 1766, gift 1787 med kapellanen i Walkjärvi *Hans Henr. Wargelin*. II *Eva Sofia*, f. 6 maj 1768, gift 1:o med pastorn i Kattila och Soikkina *Gustaf Lind* och 2:o med pastorn i Slavänka *Karl Henrik Passelberg*. Barn af 1 giftet en son, som var läkare i Ryssland och en dotter *Hermina Lind*, gift med öfverstelöjtnanten *Kotelnikov*. III *Georg Johan*, f. 4 juni 1770, pastor i Gubanits, gift med *Margareta Lovisa Sirelius*, kapellansdotter från Kides. Deras barn: 1 *Arvid*, compastor i Guba-

nits, gift med *Anna Elisab. Sirelius.* Deras barn: *a) Ottilia Lovisa. b) Johan* pastorsadjunkt, gift med *Ida Natalia Stråhlman. c) Emilia Elisabet* och *d) Natalia Fredrika.* 2 *Jakob* dog som pastorsadjunkt. 3 *Anna,* gift med pastorn i Gubanits *Emanuel Passelberg.* 4 *Jakobina Martha,* gift med pastorn i Koprina *Anders Melart.* IV *Karl Kristian,* f. 18 febr. 1772, var läkare och dog i Krim. V *Anna Martha,* som dog 14 nov. 1844 och var gift med kapellanen i Tohmajärvi *Johan Fabritius.* VI *Ulrika Katarina,* f. 1778, ogift.

Jakob Lilius, kapellan här 1781, blef pastor i Kexholm 1794 och sedan i Sakkula.

Gabriel Kristian Schvindt, pastorsson från S:t Andreæ, f. 15 aug. 1767, student i Åbo 1786, prestvigd 17 juni 1788, kapellan här 1 juni 1794, vice pastor 1804. Död 26 febr. 1839.

Gift 1:o 1795 med *Katarina Renata Augusta Krook,* f. 21 maj 1780, död 9 dec. 1825, pastorsdotter från Hiitola och 2:o 1826 med *Maria Amalia Strandman,* pastorsdotter, f. 23 dec. 1781, död 31 dec. 1833. Barn af 1 giftet 9 och af 2:dra endast ett. 1 *Johan Kristian,* f. 5 juli 1796, apothekare, död 14 okt. 1845. 2 *Henrik August,* f. 28 dec. 1797, student i Åbo 1820, prestvigd i Borgå 14 dec. 1822, pastor i S:t Konstantins finska församling vid finländska lifgardes regimente 19 nov. 1824, pastor i Skworits 1832, död 12 maj 1863, och var gift med *Elisabet Deckenbach.* 3 *Karl Wilhelm,* f. 23 febr. 1800, civil tjensteman i Ryssland, hofråd, gift med *Katarina Wilhelm. Deckenbach.* 4 *Ludvig Magnus,* f. 4 febr. 1806, öfverste, gift med *Emilia Karolina Schvindt,* pastorsdotter från Räisälä. 5 *Edvard Alexander,* f. 28 dec. 1807, kollegii assessor, gift med *Karolina Deckenbach.* 6 *Niklas Ferdinand,* f. 24 juli 1809, kapten, död 16 juli 1858, gift med *Nadeshda Lisetskij.* 7 *Paul Theodor,* f. 1 nov. 1813, prestvigd 23 dec. 1835, pastor i Ingeris 15 okt. 1842, pastor i Spankko 19 nov. 1857, gift med *Amanda Alopæus,* kapellansdotter från Kivineb. 8 *Konstantin August,* f. 1815. 9 *August Ehrenfried,* f. 26 apr.

1818, major, död ogift 2 juni 1855. 10 *Olivier Bernhard*, f. 25 sept. 1827, major, ogift.

Peter Johan Relander, kapellansson från Iiti, f. 5 apr. 1805, prestvigd 22 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Iiti, Lappträsk och Mörskom, kapellan här 11 mars 1840. Död 14 juli 1866.

Gift med *Augusta Wallgren*, kapellansdotter från Lappträsk. Barn: 1 *Hilma Augusta*, f. 28 jan. 1835, gift 1855 med kronofogden *Anders Henr. Aschan*. Hon dog 4 sept. 1855. 2 *Georg William*, pastor i Mörskom. 3 *Johan Richard*, f. 1839, student 1858, tjenstf. kollega i Wiborg, ordinarie d:o 1862, gift med *Johanna Alopœus*, pastorsdotter från Jokkas. 4 *Emilia*, f. 6 maj 1841, ogift. 5 *Fanny Maria*, f. 27 nov. 1843, ogift. 6 *Olga Johanna*, f. 17 dec. 1847, ogift. 7 *Ida*, f. 15 febr. 1850, ogift. 8 *Wilhelmina Theresia* och 9 *Laura Amalia*, tvillingar, födda 20 juli 1851.

PYTTIS.

Då vid Åbo domkyrka inrättades tvenne kanonikater i ersättning för Borgå soken, som konung *Magnus Smek* år 1351 lade under *Padis* kloster, togs till dessa kanonikaters underhåll bland andra gods äfven *Tessiö* i Perno. På den tiden var nemligen Pyttis, inom hvilket Tessiö fjerding låg, ännu icke en skild församling, utan hörde till Perno kapellgäll. Efter Perno kyrkogälls afskiljande från Borgå moderförsamling, uppkom Pyttis först såsom kapell under Perno, och sedermera såsom moderkyrkogäll, derifrån sedermera några byar afsöndrades till Lappträsk och andra till Elimä kapellgäll. I *Juustens chronicon* omnämnes Pyttis år 1422 (se p. 462). Församlingen består dels af svensk dels af finsk befolkning, derföre hålles der ock svensk och finsk gudstjenst alla högtidsdagar, men om söndagarne turvis.

Kyrkoherdar.

Herr *Jönis*, kirkioherra i Pyttis soken 1434—1446 *Arvidssons Handl.* III. 85.

Karl Odygd, var förut pastor i Lappvesi, pastor i Pyttis. Enligt salubref af år 1452 upplät han sitt hemman Mäksmäki i Masku soken till Nådendals kloster. Se *Arvidssons Handl.* IV. 21. VII. 24.

Herr *Jop*, kyrkioherra i Pyttis 1457. *Arvidssons Handl.* I. 34.

Herr *Anders* erhöll 1538 kollationsbref på Pyttis kyrkogäll ad dies vitae. *Arvidssons Handl.* VI. 187.

Henricus Jacobi 1547—1591, erhöll genom kongl. bref af 14 aug. 1570 jord i Smedsbacke, som tillförene legat under prestgården, och genom kongl. bref af 18 juni 1575 4 pund spanmål af kyrkotionden, såsom behaglig tids hjelp för ryssens plundringar på dess ägor. I 1592 års räkenskaper kallas han: fordom kyrkoherde i Pyttis.

Gift med *Gertrud Sigfridsdotter*, som erhöll skattfrihet för 1½ skatt jord i Pättjärvi by.

Martinus Henrici 1583—1614, var här pastor redan under företrädarens lifstid. Erhöll 21 sept. 1613 befrielse från den taxa, som året förut i Stockholm blef beviljad.

Justinus Stephani 1616, torde hafva endast förestått pastorstjensten.

Andreas Johannis, Sculptorio-Carelius, var förut theologie lektor vid Wiborgs skola 1610—1616, blef pastor i Pyttis 1616. Var år 1627 död. *Borgå gymn. hist.* p. 25.

Gift med *Karin Sigfridsdotter*.

Andreas Matthiæ 1629—1640, var år 1641 död.

Gift med *Karin*.

Petrus Jonæ Girss, var förut domkyrkosyssloman i Wiborg 1631—1641, pastor här 1641—1653. Om prestbolet utfärdade häradsdomhafvanden Samuel Forsman 1646 följande tings vittnesbörd:

> Anno 1646 den 8 juli, då jag laga härads sommarting höll med menige man af Pyttis soken i dess länsmansgård, närvarandes slottshauptmannen uppå Wiborg äreborne och välbetrodde Aron Johansson Klöf-

verblad, befallningsmannen öfver Kymenegårds län välaktade Erik Hansson, länsmannen Olof Markusson, nämnden med flere gode män:

Kom för rätten näst före denne befallningsmannen Rötgert Kass och inlade räkenkammarens besvär pro anno 1644 uppå Pyttis prestbol. Då blef kyrkoh. hr Peer tillspord, om han några bref och skäl upplägga kunde, svarade sig icke en bokstaf hafva funnit, då han till prestgården inträdt hafver, ej heller sedan. Dernäst blef nämnden åtspord, hvad vetskap de om deras prestbol hafva och huru det allt härtill är vordet försvaradt? Då berättade de, att den tid ryska' fejden var här i landet, då hafver ryssen bortfört all prestgårds egendom med hustru och döttrar, mena alltså, det brefven då skulle vara omkomne och derhos bekänna, att hvad som under prestbolet af ålder och urminnestider häfdadt är, detsamma possideras och brukas ännu i dag och intet dertill lagdt, hvilket också menige man betygade, att af sina förfäder hvar efter andra hafva hört: ty meddelar jag, häradsdomhafvare, kyrkoh. samt befallningsmannen detta tings vittnesbörd, hvilket med egen hand och signete bekräftas. Actum ut supra.

Samuel Mattsson Forssman.

P. *Girss* var gift med *Brita Sigfridsdotter (Hermigier?)*

Mag. *Nicolaus Lindormi,* smolandus, tjenstf. lektor vid Åbo gymnasium 1637, rektor vid H:fors skola 1642, magister 1653 och pastor i Pyttis 1655. Död 1671. Se *Strandberg* II. 251. *Aboa litterata* p. 14. *Vita Rothovii* p. 91. *Suomi* 1844 p. 276. *Borgå gymn. hist.* p. 554.

Erhöll för den tunga han genom militiens durchtåg led den 4 mars 1658 tillsvidare förskoning på den af presterskapet beviljade krigshjelp.

Gift med *Margareta Danielsdotter,* som genom kongl. bref af 10 juni 1675 erhöll för sin stora fattigdom och medellöshet samt många små faderlösa barn årligen 6 t:r spanmål uti sin lifstid till sitt och de sinas underhåll. —

Af barnen nämnas här: 1 *Elisabet,* som blef gift med kapellanen härstädes *Er. Niscelius* och 2 *Gertrud,* gift med pastorn i Lappträsk *Fab. Gudseus.*

Mag. *Johannes Martini Gråå* [1]), magister 1650, konrektor i H:fors 1656, rektor 1662, pastor i Pyttis 1674 – 1697, prost.

Gift med *Margareta.* Barn: 1 *Johan,* fadrens efterträdare. 2 *Mårten,* pastor i Ruokolaks och sist i Töfsala.

Johannes Johannis Gråå, var här pastor först under sin faders lifstid och sedan ensam till år 1701, då han dog.

Gift med *Katarina Schmidt.*

Mag. *Jakob Nicolai Printz,* f. i Kexholm, student i Åbo 1677, rektor vid Wiborgs skola 1692, historiarum et philos. practicæ lektor i Wiborg 9 dec. 1696, pastor i Pyttis 1701, prost. Dog under flykten i Österbotten 1713. *Borgå gymn. hist.* p. 388.

Gift med *Maria Hoppenstång.* Barn: *Sofia,* gift med kapellanen här *Georg Wallgren.*

Andreas Johannis König, månne pastorsson från Sibbo? blef pastor i Pyttis efter den stora ofreden 1723. Blef för det han uppviglade flere af församlingens medlemmar att öfvergifva ryssen, af konsist. tillsagd att afhålla sig från tjenstens utöfning tills de emot honom gjorda angifvelser blifvit afgjorda. Och då König förfrågade sig i konsist., om denna tillsägelse betydde privation eller suspension från tjensten, svarade konsist., att det vore en spontanea ad consilium superiorum officii depositio. Den 20 juni 1741 dömde konsist. honom från tjensten, men konungen benådade honom 2 dec. 1742. Död 28 mars 1746.

Gift 1:o med *Katarina Berg,* som dog 3 apr. 1732 och 2:o med sin hushållerska *Margar. Neck,* som dog 1779. Detta senare giftermål gaf anledning till mycken förargelse i församlingen. Barn: 1 *Brita Katarina,* gift med regim.-pastorn *Fabian W. Gudseus.* 2 *Johan,* kopparslagarelärling i Stockholm. Af senare giftet en dotter.

---

[1]) Slägten skall vara af judiskt ursprung.

Jonas Solitander, var här kapellan förut och blef före Åbo fred af generalmajoren *von Bradke* konstituerad till interimspastor i Pyttis. Dog 1753.

Barn: I *Johan*, fadrens efterträdare. II *Erik,* f. 1722, död 1774, handlande i Borgå, gift med *Anna Nylander,* handelsmansdotter från Uleåborg. Deras barn: 1 *Katarina,* f. 1753, död 1808, gift med handlanden i Borgå *Jakob Borgström.* 2 *Juliana,* f. 1755, död 1815, gift med sin kusin, kommersrådet *Erik Solitander.* 3 *Helena,* f. 24 dec. 1757, död 1803, gift 1:o med handlanden *Henrik Palmsten* i Borgå och 2:o med handlanden derstädes *Gabriel Nymalm.* 4 *Johanna,* f. 1760, död 1797, gift med handlanden i Borgå *Henrik Sjöberg.* 5 *Anna Elisabet,* f. 1762, död 1810, gift med pastorn i Padasjoki *Anders Wilh. Hirn.* 6 *Johan,* f. 30 sept. 1764, död 1838, grosshandlare i Borgå och bergsråd, gift med *Katarina Elisab. Borgström,* dotter till handlanden *Gustaf Borgström.* 7 *Maria,* f. 1770, död 1799, gift med brukspatronen i Mariefors, sedermera kronofogden i Sverige *Lars Olof Nysten,* f. 1763, död 1811. Om Solitanderska slägten se vidare *Genealogia sursilliana* p. 189—191.

Johan Solitander, företrädarens son, prestvigd i Fredrikshamn 1750, kapellan i Pyttis 1753, pastor 10 juli 1756. Död 14 dec. 1769.

Han hade 5 barn, af hvilka sonen *Erik,* f. 1750, var handlande och kommersråd i Borgå, död 1822, och gift med sin kusin (se ofvanföre). Men huruvida kapellanen i Wekkelaks *Johan Wilhelm Solitander* var son eller bror till pastorn *Johan Solitander* kunna vi ej afgöra, likasom icke heller, om *Katarina Solitander,* som var gift med kaptenen *Filipow* och som dog i Pyttis 28 juni 1834, 80 år gammal, var dotter till samma pastor.

Gustaf Bergstein, bondson från Hollola, prestvigd i Fredriksh. 1744, kapellan i Lappvesi 1750, vice pastor 1766, pastor här 13 maj 1771, assessor consistorii, prost 1783. Död $\frac{20}{31}$ dec. 1785.

Gift med *Barbara Hjerppe,* dotter till kornetten *Lorenz Hjerppe* från Savitaipal. Hon dog 10 apr. 1802. De-

ras barn: 1 *Fabian*, fadrens efterträdare. 2 *Johan*, pastor i Kivineb. 3 *Gustaf*, f. 16 nov. 1754, ordningsdomare i Kexholm, gift med *Foedosia Andrejew*, köpmansdotter från Kexholm.

Fabian Bergstein, var förut kapellan här, pastor 1787, blef pastor i Jääskis 1803. Då öfversten för Nylands infant.regim. baron *G. J. Armfelt* om sommaren 1788 tågade med sina trupper öfver gränsen in i ryska Pyttis, fann han i anseende till förekomna omständigheter [1]) nödigt att göra sig försäkrad om kyrkoherden Bergsteins person och skickade honom till Svartholms fästning.

Samuel Nordström, var förut kapellan här, pastor 1 apr. 1804, blef pastor i Nykyrka 1827.

Mag. *Fredrik Rönnbäck*, var förut svensk språklärare vid Wiborgs gymnasium, pastor här 25 febr. 1829, blef pastor i Leppävirta 1833.

Adolf Fredrik Cremer, direktörsson från Pyttis, f. 18 nov. 1797, prestvigd 22 juni 1819, kretsskollärare i Fredrikshamn 17 maj 1820, pastor i Pyttis 23 febr. 1835, prost 1842, kontraktsprost 1853.

Gift 1:o med .... 2:o 1860 med *Katarina Margareta Clayhills*, dotter till hofrådet *Anton Clayhills*.

Kapellaner.

Angående kapellansbolet i Pyttis intages här en urkund af följande innehåll:

Lorenz Creutz till Sarwlax, Kassarits och Abborfors, landshöfding öfver Åbo och Björneborgs län med Åland, så ock assessor uti det konungsl. bergskollegio.

Gör härmed veterligt, att alldenstund man nogsamt förnimmer och spörjer, att sedan hela Elimä fjerding blif-

---

[1]) Hvilka de omständigheter voro, som förmådde baron Armfelt att fängsla Bergstein är ännu icke uppdagadt. Traditionen förmäler, att han låtit uppbränna Pyttis bro. Den mindre grannlaga behandling svenskarne tilläto sig emot Bergstein alstrade hos honom ett under hela lifvet oförsonligt hat emot allt hvad svenskt hette.

vit tagen ifrån Pyttis kyrka och till ett särdeles pastorat afsöndrad, jemväl ock en stor del härifrån till Kymene kyrka lagd och tilldelad är, denne sokens kapellans lägenhet är vorden ganska svag och ringa, så att den person, som här på stället tjena skall, lider stort armod och nöd deraf, att soknen är vorden så mycket mindre och de igenblifne äro mestadels utfattiga. Fördenskull och emedan jag hafver några frelsegods vid Pyttis kyrka belägne, hafver jag detta ärende ansett och med min kära hustrus tidiga inrådande, så ock välbetänckta ja och samtycke, Gudi till ära och kapellanen till nytta, skänckt och gifvit, såsom jag ock härmed skäncker och gifver en fjerdedels skatt af min arffångne frelsejord, belägen uti Pyttis Vesterkyrkby, hvilken tillförene af Jöran Larsson och sedermera af Mårten Thomasson i Österkyrkby häfdad och brukad är, hvilken $\frac{1}{4}$ skatt med alla dess tillägor både i åker och äng, skog och mark, fiske och fiskevatten, qvarn och qvarnställen, så när by som fjerran intet undantagandes uti allt det som dertill lydt och legat hafver, skall nu och till evärdeliga tider vara och blifva ett kapellansbord, dertill med skänckt och gifvit ett tomterum, derå kapellanerne hvar efter andra evärdeligen bo och oqualde bygga skola, hvilket tomterum är beläget emellan prestgården och Vesterkyrkby på byns samfälta mark. Och der någon af kapellanerne med döden afginge, då skall hans efterlåtna enka njuta ett nådår, och hvad samme med döden afgångne kapellan kan hafva med egen bekostnad bygt, förutan soknemännernes tillhjelp, detsamma skall hans successor vara skyldig honom eller hans enka betala efter mätismanna ordom. Emot denna gåfva och andra förändringar af mig till kyrkan gifne vill jag mig *jus patronatus* i denna församling förbehållet hafva, eftersom på sista riksdag år 1650 af kongl. maj:t och ständerne nogsamt blef förklaradt, att man genom sådana donationer samma *jus* sig förvärfvar, besynnerligen när sådana fasta jordagods till kyrkan af en eller annan gratis abalieneras, förutan det att kyrkan är funderad på kyrkobys ägor, som mig genom köp af kongl.

maj:t uppdragen och tillfallen är. Eljest är jag ock sinnad tillkommande sommar, der Gud helsan förlänar, att låta med egen bekostnad förfärdiga och reparera hela kyrkmuren och hvalfvet, som nu synes luta och omkullgå vilja, der sådant i tid icke botadt blifver. Men ifall detta jus af någon verldslig eller andelig rätt mig eller mina efterkommande, som Abborfors eller dess underliggande gods besittandes varda, skulle ifrån erkändt blifva, alltså skall denna gåfva vara kraftlös och af intet värde. Till yttermera visso och större bekräftelse hafver jag denna skrift med egen hand underskrifvit och vanligt signete förseglat. Datum Abborfors den 13 juni 1652.

Lorenz Creutz.

(L. S.)

Olaus 1557.

Nicolaus Laurentii 1571.

Martinus 1582.

Henricus Martini 1593—1611.

Johan Sigfridi 1614—1617, kallar sig vice pastor i Pyttis 1616.

Samuel Thomæ 1641, blef pastor i Kymene.

Claudius Henrici 1646—1649, erhöll genom landshöfd. Johan Rosenhanes bref af 23 dec. 1646, en fjerdedel af ett ödeshemman i Svartbäck by, bestående af $\frac{1}{8}$ skatt jord, till kapellansbol.

Jöran Eschilli 1655—1673.

Gift med *Elin Franzdotter.*

Arvidus Henrici Rosæus 1675—1682, ägde ett skattehemman i Påvalsby af Perno soken, hvars skatt förmedlades 21 juni 1680 från $1\frac{2}{3}$ mantal till 1 mantal.

Erik Niscelius 1688—1711, var död 1711.

Gift med *Elisabet Lindormi,* pastorsdotter. Barn: 1 *Arvid.* 2 *Erik.* 3 *Mårten.* 4 en dotter.

Arvid Rosæus 1711—1722.

Georg Wallgren 1723—1735, blef pastor i Saarijärvi.

Jonas Solitander, kapellan här 3 apr. 1735, blef pastor loci.

Johan Solitander, kapellan här 3 juli 1753, blef pastor.

Samuel Salén, kapellan här 2 aug. 1759, blef kapellan i Kymene 1767.

Peter Gestrin, kapellan här 14 okt. 1768, blef pastor i Vederlaks 1782.

Fabian Bergstein, kapellan här 21 jan. 1785, blef pastor.

Samuel Orrström, f. 1755, prestvigd 1781, predikant i Sippola, kapellan här 1788. Var liderlig och förde en oregerlig och förargelig lefvadsvandel, begick mångahanda embetsfel och blef för allt sådant af kriminaltribunalet i Wiborg 8 juni 1795 från dess kapellanssyssla afsatt och dess prestavärdighet priverad och derhos jemte hustru och barn med kronoskjuts befordrad till dess födelsebygd.

Gift med *Elisabet Collander.* Barn: 1 *Karl Gustaf,* f. 8 mars 1783. 2 *Katarina Elisabet,* f. 26 febr. 1786. 3 dotter.

Samuel Nordström, kapellan här 1795, blef pastor 1804.

Josef Mäklin, kapellan 14 sept. 1805, blef pastor i Joutseno 1820.

Sigfrid Sivén, kapellan här 8 aug. 1821, blef kapellan i Orimattila 1832.

Johan Stenius, kapellan här 13 nov. 1833, blef pastor i Pielisjärvi 1838.

Johan Henrik Gestrin, son till rådmannen i Borgå *Johan Henr. Gestrin* och *Hedvig Elisab. Edman,* f. 20 febr. 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Laukas, Leppävirta och Vederlaks, kapellan i Pyttis 23 okt. 1839, vice pastor samma år. Död 14 mars 1848.

Gift med *Maria Katarina Ahlqvist,* kapellansdotter från Vederlaks, som dog 1 apr. 1843. Barn: *Maria Katarina.*

Fredrik Häyrén, kapellan här 10 apr. 1850, blef pastor i Kymene 1863.

Anders Ulrik Wiksten, pastorsson från Sulkawa, f. 22 febr. 1824, prestvigd 11 okt. 1851, tjenstgjorde sedan i Sulkawa, kapellan här 1863, vice pastor.

Gift 1856 med *Fanny Viktorina Ehrnroth,* f. 1834.

RANTASALMI.

Rantasalmi kyrksoken, som år 1554 var kapell under Sääminki, uppkom af Jokkas och Sääminki församlingar sålunda, att dertill togos från Jokkas kyrksoken Tuusmäki fjerding med Hiismäki, Haltula, Kolkontaipal, Tuusmäki, Vänäle och Hakotaipal tienden, Keriharju fjerding med Hosiaranta, Kerisalo, Warkaus, Harjuranta och Voinsalmi tienden och af Rantasalmi fjerding dessa till Jokkas hörande tienden Haapataipal och Lautakotalaks samt från Sääminki kyrksoken Putkisalmi fjerding med Parkumäki, Vahersalo, Asikkala, Hiltula, Joutsenmäki och Heinävesi tienden och af Rantasalmi fjerding dessa till Sääminki hörande tienden: Osikonmäki, Syväis, Palvalaks och Rantasalo. Rantasalmi fjerding, som derintill var delad emellan tvenne kyrksoknar, kom nu att lyda under en och samma pastor.

De urkunder, som bestämma underhållet för församlingens första pastorer äro dessa kungabref:

Vi Johan den tredje etc.

Göre veterligt, att vi hafva låtit göra den förordning, att Rantasalmi kapellgäll uti Nyslotts län, som tillförene hafver legat till Sääminki prestegäll [1]) skall härefter vara en soken och prestegäll för sig sjelf [2]) och vi förnimme, att till samma soken är intet prestbol, der kyrkoherden kan vistas och hafva sitt tillhåll; derföre hafve vi af gunst och nåd unnat och efterlåtit, som vi ock nu uti detta vårt kongl. öppna brefs kraft unne och nådigst efterlåte våre undersåter i förenämnde Rantasalmi soken ett vårt och kronans hemman, som är en skattmark jord, benämnd Kiis-

---

[1]) Håraf synes, att Rantasalmi förut varit kapell under Sääminki, men närmare upplysningar härom hafva vi ej öfverkommit.

[2]) Denna författning vidtogs den 3 febr. 1578.

kilätaipal, med alla de ägor både uti åker, äng och annat mera, som der med rätta tillyder, hvilken de måge förbygga och upprätta och sedan njuta, bruka och obehindradt behålla till prestgård i förenämnde soken. Förbjudandes fördenskull härmed våra befallningsmän samt alla andra, eho de hellst vara kunna, som för vår skull vilja och skola göra och låta, att göra förbemälde våra undersåter emot denne vår gunstiga efterlåtelse något hinder eller förfång. Der hvar och en må veta sig efterrätta. Skrifvet på vårt kongl. slott Stockholm den 6 sept. 1578 uti vår regimentstid på det tionde.

Och som ofvannämnde Kiiskilätaipal hemman icke låg för en hel utan endast för en half skatt, beslöt lagmansrätten i februari månad 1579, att ett till bolet stötande hemman, tillhörigt Per Karhunen af 8 skattskinn (skattmark) jord skulle läggas under prestbolet och Per Karhunen få i vederlag Hakuli Hakkarainens hemman med 5 och Säynelaks med 3 skattskinn jord.

Johan den tredje etc.

Vår gunst tillförene. Efter det, Henrik Larsson [1]), vi hafve låtit göra den förordning, att Rantasalmi soken uti din befallning skall härefter blifva ett prestgäll för sig sjelf; hvarföre vi nu hafva unnat och konfererat denne vår troundersåte hr Lars Hendrici förenämnde prestgäll, och af gunst och nåd unnat och efterlåtit honom till hjelp och årligt uppehälle desse efternämnde persedlar af prestträntan, som faller i Putkisalmi, Rantasalmi, Tusumäki och Keriharju fjerdingar, nemligen penningar tolf mark, spanmål en pundläst fyra pund fem spann, smör tio lispund och sjuttiotvå skinkor, hvilka persedlar kyrkoherdarne uti Sääminki och Jokkas soknar tillförene uppbära och bekomma plägat. Befalle dig fördenskull härmed, att du icke tillstädjer någon att göra förbemälde vår undersåte häremot något hinder eller förfång. Der du må veta dig efterrätta.

---

[1]) Henrik Larsson var ridfogde i Rantasalmi och Sääminki.

Skrifvet på vårt kongl. slott Stockholm den 11 sept. 1578 uti vår regimentstid på det tionde.

Vidare intages här pastorns och kapellanens intyg af 3 aug. 1691.

Det hafver befallningsmannen, välbetrodde Samuel Hindersson förmedelst länsmannen Lars Jöransson låtit oss underskrifne tilltala och befråga, med hvad rätt prestgården och kapellansbolet härsammastädes af oss besittes och bebrukas; så efter den kun- och vetskap, som vi härom hafva, befinnes, att preststommen är af glorvördigst i hågkommelse konung Johan den tredje år 1578, då denna församling till ett särdeles prestgäll ifrån Sääminki soken afsöndrades, inrättad och allernådigst konfirmerad. Men kapellansbolet anbelangande, så var till denna församling för detta redan härtill gifvet ett litet hemman till kongl. maj:t och kronan tillfallet af fru Katarina Gödrichs (Finckes) frelse och sedan igen tillbaka gifvet högvälborne hr presidenten Robert Lichtone, som nu för tiden i Osikonmäki af Anders Olofsson Rautiain bebos och besittes. Alltsedan har här icke varit något kapellansbol tilldess högvälb. hr landshöfdingen Karl Falkenberg anno 1681 ett annat rätt ringa hemman af tre skattmarker krono dertill nådigst förunnat. Af hvilka trenne skattmarker kapellanen betalar räntan för en till ryttarelöjtnanten Lode och måste stå i knekterotan. Att detta sig alltså i sanning förhåller, skrifve vi våra namn här under. Actum Rantasalmi den 3 aug. 1691.

And. G. Kyander.

Aaron Kyander.

Kyrkoherdar.

Laurentius Henrici 1578—1613, pastor här 11 sept. 1578, erhöll 27 jan. 1589 af landsh. öfver Wiborgs, Nyslotts och Kexholms befästningar till prestbolet ytterligare Stafan Karhuins ödeshemman af ⅓ skatt med 4 skattmarker.

Barn: *Joenn,* erhöll Klas Flemings bref af 22 nov. 1596 på frihet från alla utlagor för en hel skatt (9 skatt-

marker) i Rantasalmi soken emot skyldighet att hålla en karl och en häst till riksens och kronans tjenst.

Thomas Haquini, var här kapellan förut, pastor 1614—1628.

Andreas Matthiæ (s. *Martini*) var här kapellan förut, pastor 1632—1659.

Anders G. Kyander, pastorsson från Kristina, pastor vid generalmajor Erik Kruses regimente, pastor i Rantasalmi 1659—1691.

Mag. *Jakob Ursinus,* son till sadelmakaren *Sigfrid Björn,* bondson från Karhula hemman i Mola (icke Jääskis) soken, student 1662, kollega i Wiborgs skola 1666, magister 1667, rektor 1668, lektor vid gymnasium 1673, pastor i Kerimäki 1680, pastor i Rantasalmi 1692, kontraktsprost. Död 1705. *Borgå gymn. hist.* p. 467.

Gift med *Regina von Udding.* Barn: 1 *Nils,* var först bataljonspredikant och sedan regimentspastor vid Savolaks infanteriregimente, följde med Karl XII under hans kampagner, återvände från Bender till Stralsund och blef pastor i Arnäs pastorat i Ångermanland. 2 *Jakob*, kapellan här. Af 4 döttrar var en gift med pastorn i Kuopio *Henr. Argillander,* den andra med kornetten *Jakob Zitting,* den tredje med kapellanen här *Jakob Hallitius* och den fjerde *Kristina* dog ogift.

Mag. *Anders Heinricius,* pastorsson från Jääskis, student 1690, magister 1694, konsistorii notarie 1696, lektor vid gymnasium 1698, pastor här 1704, kontraktsprost 1706. Död 1729.

Gift 1:o med .... *Flachsenius,* professorsdotter och 2:o med *Maria Rosendahl.* Barn af 1 giftet: 1 *Anders,* pastor i S:t Michel. 2 *Magdalena,* gift 1:o med kapellanen här *Erik Collan* och 2:o med hans efterträdare *Klas Fegman.* 3 *Katarina,* gift med majoren vid karelska sqvadron *Sven Duncker.* Af 2 giftet: 4 *Jakob,* konrektor i H:fors, dog ogift 13 maj 1746. 5 *Gabriel,* akademie adjunkt i Åbo titulerad professor, dog 1785, ogift. 6 *Peter,* f. 1716, skolrektor i Rantasalmi, död 7 dec. 1787. Gift med *Lovisa*

Kyander, pastorsdotter, som dog 1 maj 1804. (Se *Akiander* om Skolverket p. 302). 7 *Henrik*, dog som konrektor i S:t Michel 25 jan. 1748, ogift. Se *Borgå gymn. hist.* p. 368.

Mag. *Johan Norrgren*, son till pastorn i Ilomants *Samuel Kettunius*, f. 14 febr. 1678, student 1696, magister 1700, gick gymnasii ungdomen i Wiborg tillhanda med information tills han 18 aug. 1703 erhöll titel af extraordin. lektor i filosofin. Blef 29 jan. 1705 jemte dess svärföräldrar af ett ströfparti kosaker gripen på Pelgjärvi prestgård och afförd till Moskwa, der han antogs till lärare vid den derstädes inrättade tyska skolan, prestvigd dersammastädes af kongl. hofpredikanten *Jöran Nordberg* den 13 mars 1713, hvarefter han betjenade fångna finnar i Moskwa med presterlig tjenstgöring, förordnades af generalen grefve *Ad. Lewenhaupt* till ledamot i det derstädes organiserade lutherska konsistorium för svenska och finska församlingar. Återkommen från Ryssland utnämndes han till pastor i Lampis 31 okt. 1722, prost 25 febr. 1723, transporterad till pastor i Rantasalmi 11 dec. 1730. Död 23 juni 1740. *Borgå gymn. hist.* p. 524.

Gift 21 okt. 1702 med *Anna Herkepæus*, pastorsdotter från Pelgjärvi [1]). Af deras 11 barn dogo de flesta i unga åren. En son dog som student, en annan *Anders* som bataljonspredikant, dottern *Maria Helena* var gift med pastorn i Iiti *Nils Ursin*. Bataljonspredikanten *A. Norrgren* var gift med *Katarina Charlotta Carstenius*. Deras dotter *Anna Katarina*, f. 10 dec. 1714, blef 1754 gift med hofjunkaren *Karl Gustaf Grotenfelt* och dog 29 maj 1772. Norrgrens enka trädde i nytt gifte med pastorn i Pieksämäki *Erik Frondell*.

Johan Kyander, pastor i Leppävirta 1723—1735, pastor i Tohmajärvi 1735, kontraktsprost 1736, pastor i Rantasalmi 1741. Död 30 juni 1743.

---

[1]) Bjudningsbrefvet till bröllopper för kapellanen i Kides *Krist. Ellonius* läses i *H:fors Morgonblad* 1845 n:o 18.

Gift 1:o med *Anna Elisabet Södermark,* som dog 1738 och hade barnen: 1 *Helena Elisabet,* f. 1714, gift med kapellanen i Kides *Jakob Gerlander.* 2 *Anna Stina,* f. 1717. 3 *Nikolaus,* f. 1720. 4 *Anders.* 5 *Johan.* 6 *Maria Charlotta.* 7 *Katarina Juliana* och 8 *Henrik,* f. 1736. 2:o 1738 med *Margareta Alopæus,* pastorsenka från Tohmajärvi, död 21 mars 1765. Deras barn: 9 *Magnus,* f. 11 (13) sept. 1739, kapellan i Lampis. 10 *Lovisa,* f. 1740, gift med skolrektorn i Rantasalmi *Peter Heinricius* (se ofvanföre).

Anders Orræus, kapellansson från Jääskis, f. 1 okt. 1695, prestvigd 1714, kapellan i Kirvus samma år, genom tjenstbyte med kapellanen *Henrik Marander* blef han 1728 kapellan i Puumala och ännu samma år pastor derstädes, pastor i Rantasalmi 14 febr. 1745. Fick slag på predikstolen 8 nov. 1747 och dog samma dag.

Gift med *Brigita Heintzius,* pastorsdotter från Jääskis. Barn: I *Gustaf,* magister docens i Åbo, blef kollega i Rantasalmi 8 okt. 1760, dog 6 dec. 1768, ogift. II *Michael,* kapellan i Rantasalmi. III *Anders Magnus,* magister 1766, prestvigd 9 sept. 1767, extraordin. bataljonspredikant vid Savolaks infant.regim. 12 april 1772. Död 29 dec. 1782. Gift med *Kristina Eschner,* kornetsdotter. Barn: 1 *Karl Magnus,* f. 1773, löjtnant vid Savolaks inf.reg., död 1831, gift med *Brigita Brunou,* som dog 1818. Bodde på Vähäsalo i Rantasalmi. Deras barn: *a) Anna Karolina,* f. 1799, (gift med konrektorn i Lovisa *Jakob Fredr. Neovius?*). *b) Lovisa Elisabet,* f. 1810, ogift. *c) Maria Sofia,* f. 1814, gift med häradsskrifvaren i Kuopio *Karl Kumlin.* 2 *Anders Johan,* f. 1776, student, dog 3 maj 1831, ogift. 3 *Brita Helena,* gift med löjtnanten *Hallman* i Heinävesi. Barn: *Gustaf Anders,* sergeant. IV *Brita,* gift med hofrättssekreteraren *Herman Heintzius,* som dog i Rantasalmi 1810. V *Anna,* gift med major *Schultz.* Barn: *Margareta,* som dog 1822 och var gift med kronolänsmannen i Salmis *Karl Berg.* Deras barn: 1 *Johan,* titulärråd. 2 *Karl,* generallöjtnant, död 1832. 3 *Fredrik,* fångvaktmästare på Svea-

borg, död 1829. 4 *Magnus*, kronolänsman i Kexholm. 5 *Wilhelm*, bataljonschef i Moskwa.

Jakob Krook, pastor här 3 juli 1750, blef pastor i Hollola 18 sept. 1750, utan att tillträda Rantasalmi pastorat.

Mag. *Georg Helsingius*, pastorsson från Borgå, student 1725, magister 1732, förestod domkyrko sysslomans och konsistorii notarie tjensterne i Borgå 1733, eloquentie lektorstjensten 1734, skolrektor i Willmanstrand 29 apr. 1734, interimslektor i Borgå 1742—1746, eloquentie lektor 11 aug. 1746, prestvigd 1744, pastor i Rantasalmi 23 okt. 1750, prost 1755. Död 13 mars 1764. Se *Borgå gymn. hist.* p. 380.

Gift med *Ulrika Wargentin*, som dog 25 maj 1765, barnlös.

Mag. *Samuel Krogius*, pastorsson från Pieksämäki, f. 17 jan. 1728, magister 1748, prestvigd 19 mars 1751, konglig hofpredikant 9 maj 1765, pastor i Rantasalmi 1766, prost 1769, kontraktsprost 1789, död 27 nov. 1796.

Gift 1758 med *Helena Kristina Nylander*, biskopsdotter. Barn: **A** *Johan Paul*, f. 1761, kapten vid karelska dragoner, död 18 juli 1790. **B** *Katarina Helena (Johanna Katarina)*, gift 29 mars 1781 med öfverstelöjtnanten vid Stackelbergska regim. *Karl Bernhard von Born.* Af deras 4 barn nämnes här *Samuel Fredrik*, f. 2 juli 1782, landshöfding i Uleåborgs län 1819, ledamot i kejserl. senaten 1826. Död 15 nov. 1850. Se *Spåre biografiska anteckn.* p. 101. Gift 1811 med *Katarina Elisabet von Morian*, dotter till lagmannen *Joh. Kristofer von Morian* och *Kristina Katarina Rotkirch.* Barn: I *Karl Fredrik*, f. 4 okt. 1813, referendarie sekreterare, dog ogift 1867. II *Johan August*, f. 29 aug. 1815, chef för tullverket 1855, friherre 1864, senator 1865. Gift med *Hedvig Lovisa Franciska von Haartman*, statsrådsdotter. Deras barn: 1 *Fanny Elisabet*, f. 1847. 2 *Naëma Charlotta*, f. 1848. 3 *Viktor Magnus*, f. 1851. 4 *Helena Rosina*, f. 1854. 5 *Johan Axel*, f. 1857. III *Katarina Augusta Charlotta*, f. 1819, gift 1841 med referend. sekreteraren *Knut Emil Robert Munck*, f. 1807. Deras dot-

ter *Katarina Elisabet,* f. 1844, gift. V *Elisabet Konstantia,* f. 1825, gift 1848 med kaptenen *Klas Otto Seyerstråle,* f. 1812, hvilken förut var gift med *Sofia Kristina Lovisa Ehrnroth.* Barn af 1 giftet: 1 *Otto Joël,* f. 1841. 2 *Karl Magnus,* f. 1843. 3 *Fredrik Abraham,* f. 1845; af 2 giftet: 4 *Klas Samuel,* f. 1850. 5 *Johan Viktor,* f. 1852. 6 *Fanny Katarina,* f. 1856. V en son dog som officer.

Mag. *Johan Henrik Cygnæus,* biskopsson, f. 31 mars 1765, student 1780, magister 1786, eloquentie docens i Åbo 9 dec. 1787, prestvigd i Borgå i sept. 1787. Vid prestexamen 19 sept. 1787 ådagalade Cygnæus berömlig insigt i de till prestembetet hörande lärdomsdelar. Men som han i sin aflagda profpredikan ansågs hafva nyttjat flere ovarsamma uttryck, blef sådant honom allvarligen förehållet med ömmaste åtvarning, att sig derföre framdeles noga akta, hvarom han ock inför konsist. försäkrade sig vilja ombeflita. Och till förekommande af all förargelse i församlingen för framtiden vidtog konsist. då den författning, att ingen okänd skulle tillåtas proklamera någon predikan, innan den antingen af domprosten eller theol. lektorn blifvit vederbörligen censurerad. Cygnæus blef pastor vid Katarina svenska församling i S:t Petersburg 5 aug. 1792. På hög befallning måste han år 1797 företaga en opåtänkt resa till Moskwa och derifrån återkommen fick han med vederbörandes tillåtelse besöka sin fader i Borgå och då han önskade der qvarstanna utöfver den bestämda permissionstiden, erhöll han i stället för förlängd permission på kejserlig befallning afsked från pastorstjensten. Blef pastor i Rantasalmi 9 apr. 1799, prost 1800, kontraktsprost 1803. Död 7 juli 1814. Se *J. Chr. Grot Bemerkungen* über die Religionsfreiheit etc. III. 53. *E. G. Ehrström* Beskrifning af sv. församl. p. 48. *Akiander Om församlingarne* i Ingermanland p. 113.

Gift 1800 med *Hedvig Maria Collan,* kapellansdotter, f. 7 juni 1774, död 25 mars 1844. Af deras 3 barn dogo tvenne döttrar *Ulrika* och *Emerentia* i yngre åren och sonen *Zacharias,* f. 3 sept. 1808, blef student 1826 och der-

efter rysk translator i Wasa samt sist tjenstf. rysk språklärare i Kuopio, död 31 mars 1854, ogift.

Dr *Joakim Adolf Clewe,* pastorsson från Padasjoki, f. 1 febr. 1776, magister 1798, docens i lärdomshistorien 12 jan. 1801, gymnasii adjunkt i Borgå 13 aug. 1804, tjenstf. eloquentie lektor 1804—1809, linguarum sacrarum lektor 14 nov. 1809, prestvigd 3 mars 1810, pastor i Rantasalmi 19 maj 1816, prost 1817, kontraktsprost 26 sept. 1821, theologie doktor 1830. Död 16 maj 1833. *Borgå gymn. hist.* p. 518.

Gift med *Julie Aminoff,* dotter till kaptenen *Zach. Johan Aminoff.* Af deras 5 barn dogo en son och en dotter unga, de öfriga äro: 1 *Zacharias Joakim,* f. 3 dec. 1820, magister 1844, docens i filosofin 15 maj 1848, filos. doktor 1850, filosofie lektor i Kuopio 8 dec. 1851, professor i pädagogik och didaktik 31 jan. 1862. Gift 1863 med *Helena Emilia Melart,* dotter till läraren vid kadetkorpsen, kaptenen *Karl Fredrik Melart.* 2 *Otto Henrik,* f. 3 sept. 1826, tjenstf. rektor i Sortavala 1850, d:o kollega i Nyslott samma år, prestvigd 7 febr. 1852, theologie lektor i Jyväskylä 1863. Gift med *Maria Charlotta Bergh,* pastorsdotter från Rantasalmi. 3 *Augusta Fredrika,* gift 1853 med kaptenen vid finska kadetkorpsen friherre *Alexander August Peter Wrede.*

Mag. *Isaak Ahlholm,* son till bonden *Sorsa* från Kihtelysvaara, kallade sig efter modren Ahlholm, f. 15 sept. 1799, prestvigd 14 dec. 1822, magister 1823, tjenstgjorde sedan som prest i Wiborg och Fredrikshamn, vikarierande kretsskollärare i Fredrikshamn 16 maj 1825, ordinarie d:o i Nyslott 5 jan. 1828, pastor här 12 febr. 1838, kontraktsprost 1840. Död 9 apr. 1856.

Gift med *Karolina Lovisa Rosenström,* som var dotter till provincialläkaren, assessorn *Otto Berndt Rosenström,* föddes 1799 och dog 9 maj 1850, utan barn.

Dr *Johan Fredrik Bergh,* kapellansson från Suonenjoki, f. 17 juni 1795, prestvigd 26 okt. 1818, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs soken, Sysmä, Pelgjärvi, Suonenjoki

och Kuopio, kapellan i Nurmijärvi 9 aug. 1826, vice pastor 1829, pastor i Jaakimvaara 26 okt. 1842, prost 1848, pastor i Rantasalmi 10 juni 1857, theologie doktor 1864. Död 30 sept. 1866.

Gift 1820 med *Eva Fredrika Tandefelt,* som var f. 1792, enka efter kapellanen i Gustaf Adolfs soken *Henr. J. Seleni,* och dog 14 jan. 1868. Af deras 6 barn dogo 3 i yngre åren, de öfriga voro: 1 *Adolf Fredrik,* f. 11 febr. 1825, länebokhållare, gift med *Ida Alexia Palander,* pastorsdotter från Thusby, död 17 dec. 1858. De hade 2 barn. 2 *Maria Charlotta,* f. 24 mars 1827, gift med lektorn i Jyväskylä *Otto Henrik Clewe.* 3 *Robert Ferdinand,* f. 20 okt. 1832, blef prest 1868.

Dr *Johan Kristian Lampén,* f. 15 mars 1821, magister 1847, prestvigd 21 juni 1854, tjenstf. lektor vid Wiborgs gymnasium 24 aug. 1855, theologie lektor 15 juli 1857, transporterad till theologie lektor i Kuopio 27 aug. 1862, theologie doktor 1863, pastor här 22 okt. 1867.

Kapellaner.

1 Serien.

Thomas Haquini 1588—1614, blef pastor.

Henricus Laurentii 1616—1624.

Andreas Matthiæ (Martini) 1629, blef pastor.

Michael Laurentii 1635—1658.

Arvid Henrici Monnius 1662—1669, var förut 2 kapellan.

Jsrael Zachariæ Willander 1673—1690, blef pastor i Kuopio.

Aaron Kyander 1691—1693, var 1694 död.

Jakob Hallitius 1694, omkom vådligen 1704.

Gift med pastor *Ursini* dotter.

Henrik Winter, kapellan här 11 jan. 1705, var förut kollega supremus i Wiborg.

Gift med kapellanen *Teets* dotter.

Ambrosius Gerlander 1722—1727, var år 1728 död.

Jakob Ursinus, pastorsson, student 1705, 2 kapellan 171 . , 1 kapellan 1728. Död 1734.

Gift med *Regina* .... Barn: 1 *Nils*, pastor i Iiti. 2 dotter, gift med fadrens efterträdare.

Johan Pontanus, kapellan här 23 okt. 1734, flyttade till Heinävesi 1748.

Mag. *Michael Orræus*, pastorsson (se ofvanföre), f. 13 mars 1726, magister 1751, prestvigd 21 jan. 1754, samma dag utnämnd till vice pastor, kapellan här 1 febr. 1760, utnämndes till pastor i Iisalmi, men dog 10 apr. 1770, utan att tillträda den nya lägenheten.

Gift med *Elisabet Krogius*, pastorsdotter från Pieksämäki, f. 17 okt. 1735, var för andra gången gift med pastorn i Kangasniemi *Alex. Helsingberg*. Hennes barn med Orræus voro: I *Paul Gustaf*, f. 29 apr. 1759, prestvigd 29 sept. 1783, extraordin. bataljonspredikant vid Savolaks fotjägare 1784, vice pastor 1785, regimentspredikant. Död ogift 27 aug. 1803 i Kangasniemi. II *Anders Wilhelm*, f. 15 nov. 1761, student 1777, häradshöfding i Savolaks domsaga 30 juli 1795, titulerad lagman 16 jan. 1812, ledamot i kejserl. senaten 1817. Död 20 febr. 1826. Gift 1796 med *Anna Dorothea Wigelstjerna*, dotter till kaptenen *Karl Wigelstjerna* och *Dorothea Eleonora Gerdes*, f. 8 nov. 1769, död 23 jan. 1836, barnlös. III *Johan Adolf*, f. 7 nov. 1765, landtmäteridirektör 1796, förste länelandtmätare i Wiborgs län 18 nov. 1812. Gift med *Helena Katarina Meinander*, som dog 1833 och var dotter till kronofogden, assessorn *Paul Meinander* i Sulkava och *Helena Katarina Grotenfelt*. De hade 12 barn, men 8 dogo i späd ålder; de öfriga äro: 1 *Paul Berndt Adolf*, f. 15 jan. 1803, vice häradsh. och possessionat. 2 *Wilhelm Fredrik Gustaf*, f. 16 maj 1810, löjtnant. 3 *Reinhold Alexander*, f. 13 apr. 1815, militär. 4 *Rosalia Blondina*, f. 13 jan. 1821. IV *Brita Katarina*, f. 17 apr. 1768, ogift.

Jakob Pontanus, kapellansson, f. 26 febr. 1739 (1740), prestvigd 14 juli 1761 till ministerii adjunkt i Heinävesi, kapellan här 3 juli 1775, vice pastor 1797. Död 31 okt. 1826.

Gift med *Lovisa Ulrika Eschner,* kornetsdotter, f. 1753, död 28 juni 1816. Barn: 1 *Karl Johan,* f. 14 nov. 1781, kapellan här. 2 *Jakob Ulrik,* dog som student 1812. 3 *Georg Kristian,* f. 1789, död 1809. 4 *Maria Lovisa,* f. 16 juli 1793, gift med pastorn i Duderhof *Zacharias Finnander.* 5 *Helena Kristina,* f. 26 aug. 1796, gift med pastorn i Ingeris *Karl Anders Winter.*

Johan Adolf Gröhn, kapellan här 1828, blef kapellan i Libelits 1839.

Erik Johan Roschier, länsmansson från Pieksämäki, f. 20 febr. 1806, prestvigd 21 juni 1828, tjenstgjorde sedan i Aniala, Rantasalmi, Heinävesi, vice pastor 1835, kapellan här 1 aug. 1840.

Gift med *Maria Juliana Fredrika Brunou,* f. 11 apr. 1813.

2 Serien.

Arvidus Henrici Monnius 1639–166 . ., blef 1 kapellan.

Andreas Arvidi Monnius 1665.

Anders Teeth, student 1690, kapellan här 1697, omkom vådligen 1704 och efterlemnade enka.

Matthias Pardanus, kapellan här 9 dec. 1704, blef kapellan i Libelits 1716.

Jakob Ursinus 1723—1728, blef 1 kapellan.

Erik Collanus, pastorsson från Pieksämäki, f. 3 apr. 1691, student i Åbo 1707, prestvigd i S:t Michels kyrka 10 sept. 1711, flydde under kriget undan till Paltamo 1714, utnämndes till kapellan i Jorois 5 nov. samma år, togs till fånga vid Kajanaborgs intagning 1716 och fördes till Åbo, der han hölls fängslad på slottet i 3 månader, tjenstgjorde efter lösgifvandet i S:t Mariæ församling nära Åbo åren 1716–1717, och tillträdde sin kapellans beställning i Jorois 1718, kapellan i Rantasalmi 1728. Död 1736.

Gift 1719 med *Magdalena Heinricius,* pastorsdotter, f. 1700. Barn: 1 *Anders,* f. 24 mars 1720, student. 2 *Klas,* f. 16 maj 1721, kapellan här. 3 *Erik,* f. 6 mars 1723. 4 *Susanna,* f. 26 apr. 1724. 5 *Maria,* f. 19 sept. 1726, gift

med kollega superior i Rantasalmi *Karl Brusin.* De hade 2 söner, af hvilka den yngre *Erik Adolf,* f. 1752, blef student 1773. 6 *Gabriel,* f. 10 juli 1728, dog 1764. 7 *Johan,* f. 25 jan. 1732, handelsbokhållare, död 1799.

Klas Fegman, f. 1706, prestvigd 1737, kapellan här 30 dec. 1737. Död 15 mars 1765.

Gift 1738 med *Magdalena Heinricius,* företrädarens enka. Af deras 2 söner blef den ena, *Klas,* kapellan i Impilaks.

Klas Collanus, student 1739, 2 kapellan här 8 nov. 1766, vice pastor 1786. Död 14 nov. 1790.

Gift med *Helena Strömberg,* f. 1745, död 11 jan. 1829. Barn: **A** *Magdalena Elisabet,* f. 25 jan. 1768, gift med kapellanen i Karttula *Karl Gustaf Wialén.* **B** *Erik Samuel,* f. 8 dec. 1769, expeditionsfogde, död 12 dec. 1831. Gift med *Katarina Sofia Lind,* f. 1783, död 28 juni 1845. Af deras 9 barn dogo 3 i yngre åren och de öfriga voro: I *Klas Erik,* f. 17 sept. 1805, häradsskrifvare i Rautalampi, gift 1836 med *Karolina Katarina Boxström,* pastorsdotter från Rautalampi, f. 16 apr. 1806. Af deras 7 barn dogo 4 unga, de öfriga voro: 1 *Klas Johan,* f. 14 maj 1840. 2 *Maria Sofia,* f. 19 febr. 1843, gift 1862 med kronolänsmannen *Nils Adolf Norrlin.* 3 *Julius Alexander,* f. 25 okt. 1849. II *Helena Sofia,* f. 10 apr. 1807, gift med munsterskrifvaren *Erik Fredrik Waldén,* f. 24 aug. 1802. III *Hedvig Lovisa,* f. 6 okt. 1808, gift med kapellanen i Iisalmi *Johan Lindberg.* IV *Pehr Gustaf,* f. 4 okt. 1810, sergeant, possessionat, gift 1840 med *Laura Sofia Heinricius,* f. 10 mars 1813. Deras barn: 1 *Sofia Natalia,* f. 23 maj 1841. 2 *Laura Gustava,* f. 5 febr. 1843. 3 *Augusta Alexandra,* f. 2 mars 1845. 4 *Alma Helena,* f. 25 juli 1848. 5 *Peter Alarik,* f. 29 jan. 1851. 6 *Hilma Elisabet,* f. 17 sept. 1853. V *Zacharias,* f. 2 jan. 1814, kronolänsman i Sulkava, gift 1839 med *Anna Lovisa Davidson,* f. 16 mars 1815. Deras barn: 1 *Klas,* f. 29 nov. 1839, landtmätare i Ryssland. 2 *Johannes,* f. 8 juni 1841, fysisk mathem. kandidat. 3 *Lydia Paulina,* f. 17 juli 1844. 4 *Paul,* f. 25 jan. 1846, landt-

mäteri-elev. 5 *Olga Amalia*, f. 20 apr. 1847. 6 *Eva Cecilia*, f. 24 dec. 1848. 7 *Emil*, f. 5 febr. 1851. 8 *Augusta Maria*, f. 28 aug. 1852. 9 *Emma Sofia*, f. 25 jan. 1854. 10 *Karl Julius*, f. 27 jan. 1856. VI *Alexander*, f. 15 febr. 1823, apothekare i Helsingfors, gift 1855 med *Charlotta Johanna Helena Lutostansky*, f. 31 mars 1834. Deras barn: 1 *Ellida Maria*, f. 24 mars 1856. 2 *Uno Adolf*, f. 25 mars 1858. 3 *Ilma Sofia Wilhelmina*, f. 23 okt. 1859. 4 *Alexander Edvin*, f. 13 jan. 1861. **C** *Pehr Johan*, f. 20 aug. 1771, pastor i Iisalmi. **D** *Hedvig Maria*, f. 7 juni 1774, gift med pastor loci *Johan Henr. Cygnæus*. **E** *Klas*, f. 29 aug. 1779, student 1798, prestvigd 20 aug. 1800, regimentspastor vid karelska jägare 20 dec. 1804, dog i fält 1808, utan barn.

Adolf Erik Lohman, f. i Åbo stift, prestvigd 15 maj 1783, extraordin. esqvadronspredikant 15 apr. 1784, kapellan här 26 aug. 1791, vice pastor 1803. Död 18 juli 1809.

Gift med *Ulrika Lohman*.

Erik Terenius, kapellan här 5 febr. 1812, blef kapellan i Kangasniemi 1820.

Anders Landgren, kapellan här 20 okt. 1821, blef pastor i Uguniemi 1824.

Karl Johan Pontan, kapellansson, f. 14 nov. 1781, prestvigd 12 maj 1807, tjenstgjorde sedan i Rantasalmi tills han blef kapellan 29 okt. 1825, vice pastor 1830. Död 25 jan. 1867.

Gift 1:o med *Katarina Sofia Terenius*, kapellansdotter, f. 17 mars 1798, död 9 maj 1828, och 2:o med *Maria Kristina Lovisa Rosberg*, f. 13 sept. 1809. Barn: 1 *Karl Erik Jakob*, f. 25 juni 1824, klockare i Pieksämäki. 2 *Sofia Lovisa*, dog ung. 3 *Thilda Lovisa Kristina*, f. 29 juni 1835, gift med kronolänsmannen *Karl August Andersin*. 4 *Ida Johanna*, f. 12 nov. 1836, ogift. 5 *Frans Johan*, f. 6 sept. 1838, landtmäteri-elev. 6 *Maria Karolina*, f. 12 febr. 1840, ogift. 7 *Betty Sofia Wilhelmina*, f. 7 maj 1841, gift med vice häradsh. *August Fredr. Andersin*. 8 *Hilda Olivia*, f. 23 juli 1843, ogift. 9 *Selina Aurora*, f. 23 okt. 1845, gift med vice häradsh. *Emil Frithiof Andersin*.

RAUTALAMPI.

Rautalampi härad, som i äldsta tider var en ödemark med fiskrika vattendrag, besöktes först af tavastländingar från sydligare orter, såsom Sääksmäki, Akkas (Saaris), Hauho, Padasjoki m. fl., hvilka derstädes idkade fiskafänge och sedan småningom nedsatte sig der. För enahanda ändamål invandrade savolaksare och blefvo boende på stället. *Rautalampi* bildade då den första församling i norra delen af Tavastland år 1561 och omfattade hela häradet. Derifrån utbrötos sedan Laukas, Palvasalmi (= Saarijärvi) och Viitasaari till egna församlingar.

Kyrkoherdar.

Laurentius, kyrkoherde här 17 maj 1561.

Laurentius Laurentii 1570—1597. Se *Grönblads Handlingar om klubbekriget* 1 häft. p. 139, 146.

Matthias Matthiæ 1601—1605.

Laurentius Johannis Jentha. 1606—1620, var förut den förres substitut eller ock kapellan i församlingen.

Johannes Laurentii, kallar sig 1620 kyrkoherde i Rautalampi.

Paulus Matthiæ Winter (l. *Jemsonius*) 1626—1649.

Gift med *Kirstin Larsdotter.* Barn: 1 *Matthias.* 2 *Paulus.* 3 *Laurentius*, kapellan i Jämsä. 4 *Elias.* 5 *Brita,* dog 1660, sedan hon varit gift 1:o med befallningsmannen i Brahelinna *Johan Bomgård* och 2:o med befallningsmannen *Hans Jönsson Falck,* med hvilken hon hade 2 söner och 2 döttrar.

Laurentius Olai 1650—1656.

Gift med *Elisabet Thomasdotter.* Barn: 1 *Johan.* 2 *Elias.*

Laurentius Pauli pastor et præpositus 1662—1666. Var år 1666 död.

Gift med *Karin.*

Isaak Matthiæ Silanius 1666—1693, var förut pastor i Impilaks.

Gift med *Maria.* Barn: 1 *Anna,* gift med kapellanen här *Matthias Norringius.* 2 *Isaak.* 3 *Maria,* gift med kapellanen i Iisalmi *Olof Marinus.*

Johan Porthan, pastorsson från Björkö, kapellan i Helsingfors 1691, pastor här 1694. Död 12 dec. 1697.

Gift med *Elisabet Hoffrén,* pastorsdotter från Iisalmi.

Aaron Hoffrén, pastorsson från Iisalmi, konrektor i Åbo 1695, pastor här 1699, prost 1703. Död 1718.

Gift med *Maria Gertrud Armfelt,* dotter till öfversten *Karl Armfelt* och enka efter löjtnanten *Stockenström.* Efter Hoffréns död trädde hon i nytt gifte med pastorn i Orivesi *Johan Wanæus.* Se *Geneal. sursilliana* p. 220.

August Hoppenstång, var förut i Kronoborg och Sysmä, se *Ticcanders Beskrifning* om Sysmä soken p. 31.

Jakob Barse 1724—1740, vårdslösade sin tjenst, och då han derom erinrades, förebar han sig vara besvärad af hufvudpassion (hufvudvärk). Död 1740.

Gift med *Katarina Seseman.*

Gregorius G. Bucht, var förut kapellan i Nastola 1726—1740, pastor här 8 okt. 1740. Död 15 apr. 1758.

Gift med *Sofia.*

Johan Weckman, sannolikt kapellansson från Perno, prestvigd 1732, pastor i Kesälaks 1736, pastor här 12 juli 1760, prost 1769. Död 24 maj 1771. Öfver honom finnes ett sorgeqväde (valitusruno), tryckt hos Salvius i Stockholm.

Gift 1736 med *Elisabet Berner,* enka efter pastorn i Kesälaks *Johan Lagus* och död 13 sept. 1779, 81 år gammal. Barn: 1 *Margareta,* gift med kapellanen här *Joh. Krogerus.* 2 *Anna Kristina.*

Mag. *Gabriel Krogius,* pastorsson från Pieksämäki, magister 1754, prestvigd 6 mars 1758, konrektor i Rantasalmi samma dag, pastor i Rautalampi 13 nov. 1773, prost 1776. Död 9 mars 1807 i dess 74 ålders år.

Gift med *Katarina Sirelius,* som dog 22 okt. 1822, 78 år gammal. Barn: 1 *Jakobina Magdalena,* f. 1766, död 22 juni 1818, gift med vice häradsh. *Tobias Adolf Ahn-*

ger, hvilken år 1819 gifte sig för andra gången med *Ulrika Maria v. Fieandt,* f. 1802, dotter till öfversten *Otto Henr. von Fieandt* och *Ulrika Maria Rehbinder.* Ahngers barn af 1 giftet: I *Agatha Lovisa,* gift 1813 med häradshöfd. *Erik Johan Ingman.* Deras dotter *Cecilia,* f. 20 nov. 1817, gift med konrektorn, sedermera pastorn i Nystad *Wilhelm Heikel.* II *Adolf.* III dotter och IV dotter. **B** *Gabriel,* f. 26 apr. 1770, pastor i Leppävirta. **C** *Agatha Katarina,* gift med kaptenen vid Tavastehus regim. friherre *Otto Rehbinder.* Deras son *Otto Karl,* f. 27 apr. 1797, guvernör i Tavastehus, gift 1:o 1838 med *Hedvig Charlotta Julia Ernestine v. Baranow,* som dog 1846 och var dotter till statsrådet *Kristofer v. Baranow* till Penningby och *Charlotta v. Fock* och 2:o 1847 med den förras syster *Juliana Augusta Charlotta Henriette von Baranow,* f. 1818. Barn: 1 *Ernestine Leonie,* f. 1844. 2 *Ernestine Charlotte Erique.* f. 1846. 3 *Johan Reinhold Alexander,* f. 1849. 4 *Robert Otto Nikolai,* f. 1851. 5 *Louise Charlotte Julie Marie,* f. 1853. **D** *Eva Fredrika,* gift med pastorn här *Johan Boxström.* **E** *Adolf,* f. 27 dec. 1783, häradshöfding i Stranda domsaga, lagman, död 2 mars 1846. Gift 1:o 1810 med *Katarina Charlotta Brusin,* som dog 31 maj 1832 och var dotter till öfverstelöjtn. *Gotth. Wilhelm Brusin* och *Hedvig Kristina Meinander,* och 2:o 1833 med *Emilia Juliana Charlotta Aminoff,* f. 1807, dotter till landshöfd. i Kuopio *Gustaf Aminoff* och *Lovisa Jakobina Salsvärd.* Barn af begge giften: I *Karl Adolf.* II *Amanda,* gift med archidiakonen i Wiborg *Gustaf Wilh. Wirenius.* III *Mathilda Wilhelmina.* IV *Lovisa Gabriela.*

Mag. *Johan Fredrik Boucht,* pastor här 4 juni 1808, blef pastor i Hollola 1821.

Dr *Johan Boxström,* son till gårdsinspektoren på Gammelbacka i Borgå soken *Anders Boxström* och *Marg. Bergh* f. 15 nov. 1762, magister 1789, prestvigd 15 sept. 1789, konrektor i Lovisa 28 sept. 1791, pastor i Viitasaari 23 juli 1794, prost 1811, kontraktsprost 1815, theologie doktor 1817, pastor här 23 okt. 1822. Död 18 juli 1836.

Gift 1800 med *Eva Fredrika Krogius,* pastorsdotter, f. 12 jan. 1775, död 9 febr. 1849. Barn: 1 *Johan,* pastor i Uguniemi. 2 *Karolina Katarina,* f. 16 apr. 1806, gift 1836 med häradsskrifvaren *Klas Erik Collan,* f. 17 sept. 1805. 3 *Wilhelm,* f. 28 febr. 1810, magister 1836, kollega i Kuopio 24 aug. 1836, tog afsked 1845 och dog 17 sept. samma år. Gift med *Gustava Winter,* pastorsdotter från Nurmis. 4 *Joel Jakob,* f. 24 aug. 1812, landtmätare, gift med *Charlotta Wilhelmina Krogelius,* f. 1814, handelsmansdotter från H:fors.

Mag. *Johan Hirn,* pastorsson från Padasjoki, f. 30 jan. 1795, magister 1819, prestvigd 6 juni 1821, arkidiakonus i Borgå 1822, vice pastor 1828, pastor i Rautalampi 3 apr. 1839, prost. Död 6 dec. 1858.

Gift med *Agatha Charlotta Rancken,* f. 12 apr. 1804, dotter till pastorn i Bjerno *Gustaf Rancken* och *Kristina Johansdotter Rothovius.* Af deras barn dogo några unga, de öfriga voro: 1 *Richard Engelbrecht,* f. 16 sept. 1831, magister 1857, tysk och fransk språklärare i Jyväskylä 1862. Gift med *Aurora Wilhelmina Westzynthius,* f. 1 juni 1833. 2 *August Eberhard,* f. 27 juni 1834, student 1854, kirurgie magister, gift med *Wilhelmina Sundman.*

Mag. *Adolf Reinhold Lang,* son till länsmannen *Lars Johan Lang,* som dog 1836, och *Hedvig Fredrika Rosenblad.* Född 22 juni 1805, magister 1827, prestvigd 19 dec. 1827, sokenadjunkt i Hollola 12 nov. 1828, pastor i Padasjoki 21 aug. 1850, prost 1856, pastor här 25 apr. 1860.

Gift 1:o med *Johanna Maria Witte,* f. 4 nov. 1796, död 7 aug. 1837, och 2:o med *Karolina Mathilda Wilchman,* f. 25 juni 1816, dotter till kronofogden *Sam. Johan Wilchman,* som dog 1834 och *Karolina Kristina Rothman,* död 1834. Barn: 1 *Johan Adolf,* f. 6 dec. 1825, polisfiskal i Götheborg, gift med sin stiufmors syster *Emilia Wilchman.* 2 *Karl Ludvig,* f. 2 mars 1829, kronolänsman. 3 *Aurora Josefina,* f. 1 sept. 1831, gift med ölbryggaren i Jyväskylä *Eberlein.* 4 *Alexandra Mathilda,* f. 7 mars 1833, gift med filos. doktor *Fredrik Polén.* 5 *Mårten Ferdinand,*

f. 6 aug. 1837, officer. 6 *Karolina Sofia Amalia,* f. 7 febr. 1839. 7 *Sulima Augusta,* f. 5 apr. 1842, gift med länsmannen i Leppävirta *Otto Gabr. Lundson.* 8 *Agnes Fredrika,* f. 1 mars 1844. 9 *Adelaide Hillevi,* f. 13 apr. 1846. 10 *August Edvard Reinhold,* f. 8 apr. 1848. 11 *Samuel Alfons,* f. 29 jan. 1850. 12 *Adolfina Alfhild,* f. 21 maj 1852. 13 *Arthur Fredrik,* f. 13 febr. 1855. 14 *Alma Georgina,* f. 28 jan. 1858.

Kapellaner.

Matthias 1597, varnas för onda anslag och stemplingar bland bönder. Se *Grönblads Handlingar* om klubbekriget 1 häft. p. 147.

Michael 1630.

Ericus Laurentii 1639—1648.

Simon Erici Storchonius 1653—1675.

Gift med *Anna.*

Henrik Argillander 1680.

Gift med *Gertrud.*

Matthias Norringius 1682—1710.

Gift 1:o med *Anna Silanius,* pastorsdotter och 2:o med *Karin.*

Johan Teudenius 1724—1746. Död 2 maj 1746.

Gift 1:o med *Margareta* och 2:o med *Gertrud.* Af hans 3 döttrar blef *Hebla* gift med fadrens efterträdare.

Peter Landanus, kapellan här 30 juli 1748. Död 23 apr. 1771.

Gift 1:o 1739 med *Hebla Teudenius* och 2:o med *Anna Argillander,* utan barn. Af 1 giftet hade han 7 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Peter,* pastor i Kexholm. 2 *Matthias,* kapellan i Karttula.

Johan Krogerus, kapellansson från Kangasniemi, f. 1733, prestvigd 20 dec. 1757, predikant vid Strömdals bruk 3 okt. 1759, sokenadjunkt i Rautalampi 1763, kapellan här 16 nov. 1771, vice pastor 1771. Död 21 mars 1800.

Gift med *Margareta Weckman,* pastorsdotter. Barn: 1 *Samuel Johan,* kapellan i Mäntyharju. 2 *Elisabet Mar-*

gareta, f. 1768, gift med kapellanen i Kuopio *Sigfrid Porthan.* 3 *Gustaf Henrik,* kapellan i Nastola. 4 *Julius Adolf,* f. 4 juli 1780.

Jakob Uppström, f. i Österbotten 22 juli 1770 (1769), prestvigd 2 apr. 1795, kapellan här 10 nov. 1803. Död 20 febr. 1820.

Gift med *Katarina Elisabet Eschner,* f. 22 nov. 1777, död 1821. Deras son *Gottlieb Edvard,* f. 3 okt. 1815, dog 1837 som landtmät. auskultant.

Peter Johan Aschan, kapellansson från Koskis, f. 12 aug. 1783, prestvigd 27 okt. 1808, tjenstgjorde sedan i Borgå och blef vice pastor 1813, kapellan vid domkyrkan 11 maj 1818, kapellan här 10 apr. 1822. Död 1 apr. 1850.

Gift med *Anna Katarina Wikström,* f. 30 mars 1797. Barn: 1 *Erik Johan,* f. 13 aug. 1817, död som gymnasist 1841. 2 *Gustaf,* f. 12 jan. 1820, apothekare i Nådendal. 3 *Katarina Henrika,* f. 9 jan. 1823, gift med possessionaten *Ferdinand Ahnger.* 4 *Pehr August,* f. 9 maj 1824, gift med *Augusta Elgéen,* pastorsdotter från Spankko. 5 *Karl Wilhelm,* f. 21 jan. 1826, apothekare i Åbo, gift med *Jenny Hjort.* 6 *Olivia Margareta Karolina,* f. 4 aug. 1827, ogift. 7 *Edla Mathilda Sofia,* f. 25 maj 1829, gift med frelsebonden *Lars Jalkanen.* 8 *Anna Augusta Agatha,* f. 8 mars 1831, ogift. 9 *Adolfina Maria,* f. 8 sept. 1832, gift med sokenadjunkten i Suonenjoki *Johan Warén.* 10 *Laura Johanna Wilhelmina,* f. 9 maj 1836, gift med pastorn i Enotaipale *Nils Gabr. Arppe.* 11 *Axel Adolf,* f. 19 mars 1838, medicine kandidat. 12 *Emilia Lovisa,* f. 9 febr. 1841, ogift.

Gustaf Adolf Martin, f. 22 okt. 1802, prestvigd 17 dec. 1825, tjenstgjorde sedan i Lampis, kapellan i Karstula 11 aug. 1830, vice pastor 1847, kapellan här 19 mars 1851.

Gift med *Augusta Amalia Appelroth,* pastorsdotter från Lampis, som dog 9 maj 1859. Barn: 1 *Gustaf Adolf,* f 29 febr. 1832, gymnasist, död 1858. 2 *Amanda Augusta*

Wilhelmina, f. 26 apr. 1834, ogift. 3 *Berndt Mortimer*, f. 13 jan. 1836, sergeant, död 1855.

Sokenadjunkter.

År 1763 förenade sig Rautalampi sokenboer att till sokenadjunkt antaga pastorsadjunkten Johan Krogerus, utan skyldighet att efter hans afgång aflöna någon annan.

Johan Krogerus, personell sokenadjunkt 1763, blef kapellan här 1771.

Olof Richtenius, personell sokenadjunkt 24 juli 1772, blef kapellan i Kiuruvesi 1776.

RAUTAVAARA.

Med domkapitlets tillstånd af 28 aug. 1816 begyntes i *Rautavaara* med en bönehusbygnad år 1817, som blef färdig först år 1828, då en bönehuspredikant ännu samma år tillförordnades. Det var nämndemannen Grels Ahonen, som genomdref saken, emedan en begrafningsplats här redan dessförinnan var inrättad. Den 19 maj 1849 förunnade Hans Maj:t denna bönehusförsamling rättighet att med tillägg af Ala-Luosta by från Juuga kapell och nybyggena å Tiilikansalo krono öfverloppsjord i Nilsiä soken, bilda ett kapell, såsnart sådant ske kan utan förnärmande af kapellanernes i Nurmis och Juuga löneförmåner. Sin förste kapellan erhöll Rautavaara dock icke förr än år 1859.

Predikanter.

Anders Johan Wenell, blef den förste bönehuspredikant härstädes 16 apr. 1828—1829, kapellan i Aniala 1833.

Kristian Joakim Åkerman, bönehuspredikant 4 nov. 1829—1833, kapellan i Pielavesi 1847.

Gustaf Borg, bondson från Savitaipal, f. 1783, prestvigd 1806, tjenstgjorde sedan i Taipalsaari, Valkeala, Savitaipal, Sääminki, Joutseno, Klemis, Iisalmi och Tuusniemi, bönehuspredikant här 23 apr. 1834, men lemnade denna tjenst 1839 och blef adjunkt först i Nilsiä och se-

dan i Karttula, hvarefter han för dess ålderdom icke vidare var tjenstför.

Lars Anders Landgren, predikant här 29 sept. 1841, blef pastorsadjunkt i Rautalampi 1845.

Bernhard Wilhelm Neiglick, predikant här 9 dec. 1846, blef kapellan i Iisalmi 1856. Han var den siste bönehuspredikant och tjensten stod efter honom några år ledig.

Kapellaner.

Karl Frithiof Calonius, den förste kapellan här 7 sept. (12 okt.) 1859, blef predikant och lärare på Strömsdals bruk 27 nov. 1861.

Isaak Wilhelm Krank, f. 18 okt. 1831, prestvigd 15 dec. 1857, tjenstgjorde sedan i Suomussalmi, Säresniemi, och Ylivieska, kapellan här 10 sept. 1862, vice pastor. Tog afsked 1868.

RAUTJÄRVI.

Rautjärvi, som någon tid förut haft egen kyrka, erhöll egen prest sålunda, att andra kapellansbolet Haloisenniemi i moderförsamlingen Ruokolaks vid 1698 års indelning utbyttes emot ett hemman af lika stort mantal i Rautjärvi by, nemligen $\frac{1}{8}$ skatt och $\frac{1}{4}$ mantal, då ock den andra kapellanen vid moderkyrkan flyttades till kapellet i Rautjärvi. Genom nådigt reskript af 31 okt. 1859 skildes Rautjärvi kapell från Ruokolaks till ett eget imperielt pastorat, hvilket skulle skötas af en kyrkoherde och en af honom aflönad ständig ministerii adjunkt.

Kapellaner.

Simon Kexlerus, blef först kapellan i Ruokolaks 1697 och flyttade derifrån till Rautjärvi 1698, der han sedan tjenstgjorde till omkring år 1712 [1]). Var gift. Hans son *Simon* var jagtlöjtnant och gift med *Margareta Barck.*

---

[1]) Samtidigt var *Johan Kexler* kronofogde i Jääskis.

Johan E. Hammerman, pastorsson från Kymene, kapellan här 1716 och under krigsåren derjemte pastor till år 1722. Fördes år 1741 till fångenskap i Moskwa och dog på återresan 1743.

Gift med *Elisabet Katarina Stråhlman*, pastorsdotter från Kerimäki.

Karl Johan Winter, sannolikt son till kronofogden i Savolaks *Ertvin Winter*, prestvigd 23 mars 1738, tjenstgjorde sedan i Jääskis, Wederlaks och Ruokolaks, kapellan här 1744, vice pastor 1755.

Gift med *Margareta Elisab. Aminoff*, f. 1720, dotter till kapten *Gregori Aminoff* och *Brita Wagenia*. Barn: 1 *Ertvin*, f. 8 febr. 1745. 2 *Anna Margareta*, f. 6 febr. 1747.

Karl Johan Langell, pastorsson från Lappvesi, prestvigd i Fredrikshamn 1760, pädagog i Willmanstrand 23 jan. 1764, kapellan här 5 maj 1768. Död 19 febr. 1777.

Lars Henrik Brunnerus, pastorsson från Kerimäki, f. 21 sept. 1741, prestvigd i Fredrikshamn 1764, kapellan här 26 jan. 1778, vice pastor 1784. Död 15 okt. 1789.

Gift 1764 med *Margareta Åberg*, som dog 27 juli 1826. Barn: I *Anders Henrik*, kronolänsman i Kerimäki, död 6 mars 1809. II *Johan Abraham*, kollegii registrator. III *Anna Margareta*, som dog 20 apr. 1840, var gift med rådmannen i Kexholm, kollegii assessorn *Kristofer Tavast*, som dog 14 jan. 1811. Deras barn: 1 *Karl Henrik*, f. 24 juli 1787, proviantkommissarie, död 1856, gift med *Emilia Wilhelmina Tavast*, f. 1802, dotter till koll. assessorn *Gustaf Tavast*. 2 *Anna Margareta*, f. 1788 ogift. 3 *Kristofer*, f. 1799, postinspektor, hofråd, gift 1822 med *Sofia Amalia Merlin*. 4 *Karolina*, f. 1793. 5 *Katarina Fredrika*, f. 24 apr. 1794. 6 *Ebba Charlotta*, f. 1797. 7 *Fredrik*, proviantkommissarie, hofråd, f. 1 sept. 1799, död 1847. Hans sednare fru hette *Johanna Wilhelmina Hagelberg*. Barn: af 1 giftet: *a) Alexander*, f. 1820. *b) Karl*, f. 1827 och *c) Fredrik*, f. 1829, och af 2 giftet: *d) Emilia Wilhelmina*, f. 1841 och *e) Fredrik Kristofer*, f. 1848. 8 *Alexander*, f. 1802, död 1868, vågmästare i Wiborg, gift 1832 med *Ale-*

xandra Emilia Stålarm-Tavast. Deras barn: *a) Berndt Alexander,* f. 1833. *b) Fredrik Wilhelm,* f. 1836. *c) Kristofer Emil,* f. 1838. *d) Alexandra Rosalia,* f. 1840. *e) Maximilian Kristian,* f. 1843. *f) Johanna Eugenia,* f. 1845. *g) Katarina Charlotta,* f. 1847. *h) Anna Karolina,* f. 1852. 9 *Kristian,* f. 23 nov. 1804, länebokhållare i Wiborg, gift 1:o 1843 med *Anna Amalia Kruskopf,* som var häradshöfdingedotter och dog 1847 och 2:o 1849 med *Eva Wilhelmina von Weimarn,* f. 1817. Barn af 1 giftet: *a) Maria Lovisa,* f. 1844. *b) Anna Amalia,* f. 1845. *c) Karl Robert,* f. 1847, och af 2 giftet: *d) Alexander Kristofer,* f. 1850. *e) Ida Kristina,* f. 1853. IV *Maria Kristina,* f. 1766, gift 1801 med kretsläkaren i Nyslott, hofrådet *Johan Henrik Winter.* V *Ulrika Charlotta,* f. 1771, ogift. VI *Katarina Elisabet,* f. 1775, gift med pastorn i Joutseno *Karl Jakob Ignatius.*

Peter Ursin, bondson från Taipalsaari, f. 1761, prestvigd 1784, kapellan i Rautjärvi 1791. Död 1 jan. 1800.

Gift 1792 med *Emerentia Albertina Punderus,* dotter till possessionaten i Jääskis *Gustaf Punderus.* Barn: 1 *Anders Gustaf,* f. 1794, officer. 2 *Katarina Elisabet,* f. 1795, död 1826, ogift. 3 *Kristina Sofia,* f. 1797.

Karl Tapenius, kapellan här 9 jan. 1801, blef kapellan i Iiti 1835.

Karl Magnus Alopæus, kapellan här 23 okt. 1839, blef kapellan i Kivineb 1853.

Filip Wiitikka, f. i Suomenniemi 22 okt. 1815, prestvigd 19 maj 1853, tjenstgjorde sedan i Räisälä, Kymene, Ruokolaks och Sortavala, kapellan här 23 aug. 1854. Död 27 sept. 1855.

Gift med . . . . *Poppius.* Utan barn.

Johan Hertz, kapellan här 3 sept. 1856, var här den siste kapellan och blef pastor.

Kyrkoherde.

Johan Hertz, f. i Mola 28 mars 1823, prestvigd 25 okt. 1845, tjenstgjorde sedan i Heinjoki, Kivineb, Walkjärvi, Kakkis, Räisälä, Klemis, vice pastor 1854, kapel-

lan här 3 sept. 1856, blef den förste pastor här 26 sept. 1860.

Gift med *Henriette Wilhelmina Blomgren*, f. 26 apr. 1821. Barn: 1 *Johanna* och 2 *Anna*, tvillingar, f. 2 jan. 1853. 3 *Gustaf*, f. 1 nov. 1854. 4 *Alexandra*, f. 4 dec. 1856. 5 *Eva*, f. 12 apr. 1861. 6 *Elin*, f. 5 jan. 1864.

RAUTUS.

Rautus lutherska församling, som uppkom af den förra grekiska, hade egen pastor redan år 1631.

Kyrkoherdar.

Andreas 1631.

Jöran Laurentii 1640—1651.

Samuel Ulvik, var förut kapellan i Sakkula.

Gift med *Maria Saëhls*, som dog 23 nov. 1725. Barn: *Maria*, gift med kapellanen i Kakkis *Paul Jakob Krogius*.

. . . . *Sigfrén*.

Johan Thoranius, kapellan i Mola 1677, pastor här 1683—1705.

Gift med *Elisabet Lagbom*, enka efter pastorn i S:t Michel *Abraham Thauvonius*. Barn: 1 *Johan*, regimentspastor vid Wellingks dragonregim. 2 *Maria*, gift med sin kusin, pastorn i Sortavala *Johan Thoranius*.

Henrik Schyttenius, kapellansson från Libelits, tjenstgjorde i Rautus, derifrån han under kriget flyktade till Libelits, men blef der gripen och förd till fångenskap i Kexholm. Pastor här 1724—1752.

Gift 1:o med *Maria Magdalena Reyer* och 2:o 1737 med enkefru *Martha Margareta Aminoff* från Wiborg. Barn af 1 giftet: 1 *Henrik*, pastor i finska församlingen i Petersburg. 2 *Adam*. 3 *Eva Kristina*, gift med kapellanen här *Georg Avenarius*. Af 2 giftet: 4 *Martha Juliana*, f. 26 jan. 1739, gift 1:o med fadrens efterträdare och 2:o med pastoren *Johan Strandman*. 5 *Georg*, f. 3 juli 1740, läkare i Ryssland. 6 *Gustaf*, f. 2 okt. 1841. 7 *Berndt Johan*, f. 29 juli 1743.

Johan Fredrik Pomoell, kollega i Wiborg 19 juni 1747, subkonrektor 3 mars 1748, kapellan i Parikkala 1750, pastor här 26 juli 1754. Död 1755.

Gift 1754 med *Martha Juliana Schyttenius,* företrädarens dotter. Barn: *Hedvig Juliana,* f. 2 juli 1755, gift med revisionslandtmätaren *Peter Collenius.* Af deras barn dogo några i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Johan,* f. 13 febr. 1780, öfverstelöjtnant. 2 *Karl Alexander,* f. 17 dec. 1782, läkare. 3 *Katarina Jakobina* f. 25 juli 1784. 4 *Maria Elisabet,* f. 10 mars 1786, dog ogift. 5 *Anna Helena,* f. 24 dec. 1791, ogift. 6 *Lovisa,* gift med kapten *Aristow.*

Johan Strandman, pastorsson från Pyhäjärvi, f. 8 juli 1726, prestvigd 1753, pastor här 5 dec. 1756. Död 27 okt. 1782.

Gift med företrädarens enka. Barn: 1 *Johan Henrik,* f. 1761, dog som student i Upsala. 2 *Magnus,* f. 14 febr. 1763, kirurg. 3 *Justina Renata,* f. 17 maj 1767. 4 *Fredrik Wilhelm,* dog ung. 5 *Katarina Lovisa,* f. 25 febr. 1774, gift med arkitekten *Rende* i P:burg. 6 *Margareta Kristina,* f. 1776. 7 *Maria Elisabet,* f. 20 dec. 1778, gift med majoren *Karl Kristofer Tavast.* Deras barn: *a) Elisabet,* gift med pastorn i Pyhäjärvi *Johan Magn. Zitting. b) Natalia,* gift med postmästaren *Anders Norring. c) Karl Alexander,* civiltjensteman i Grusien.

Anders Hasselström, f. i Björneborg 1735, prestvigd 13 juni 1762, kapellan här 1771, pastorssubstitut med vice pastors titel 1782, pastor 1785. Död 14 nov. 1785.

Gift med *Margareta Helena Brundert,* Af deras 7 barn dogo 3 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Anders Johan,* kapellan här. 2 *Maria Brita,* f. 7 aug. 1776, ogift. 3 *Bernhard Henrik,* f. 8 juli 1780, prestvigd 1805, död ogift. 4 *Karl Herman,* f. 30 dec. 1784.

Mag. *Kristian Schvindt,* pastorsson från S:t Andreæ, f. 23 febr. 1747, magister i Åbo 1772 (1775?), subkonrektor 22 mars 1773, subrektor 1774, konrektor 22 maj 1780, pastor här 1788, prestvigd samma år. Död 1801.

Gift med *Margareta Sofia Howe* från Wiborg, f. 22 aug. 1757, död 1801. Af deras barn dogo 3 unga, de öfriga voro: 1 *Anna Elisabet,* f. 24 nov. 1783, ogift. 2 *Magnus Wilhelm,* f. 10 okt. 1785, tjensteman vid krigskommissariatet, titulärråd. Gift med *Katarina Somma.* 3 *Helena Katarina,* f. 26 okt. 1787.

Jakob Schroeder, pastor designatus här 1802, blef pastor i Wiborg 1803.

Jakob Åkerstedt, kapellansson från Kaukola, f. 25 mars 1757, student i Åbo 1775, prestvigd 1780, kollega i Wiborg 10 dec. 1780, pädagog i Kexholm 1782, lärare vid folkskolan derstädes 1788, kapellan i Rautus 1792, vice pastor 1788, pastor här 1804, prost 1817. Död 26 sept. 1827.

Gift med *Margareta Helena Brundert,* som var enka efter pastor Hasselström och dog 1828. Af deras 3 barn dog en son i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Karl Gustaf,* f. 3 maj 1791, hofrättsauskultant, död 1838, ogift. 2 *Katarina Helena,* f. 14 jan. 1794, dog 17 maj 1866, ogift.

Wilhelm Löfberg, pastorsson från Lappvesi, f. 24 mars 1793, prestvigd 8 dec. 1817, tjenstf. kretsskollärare i Kexholm 15 jan. 1820—1821, tjenstgjorde sedan som prest i Wederlaks och Joutseno, ordinarie kretsskollärare i Kexholm 7 aug. 1822, pastor i Rautus 6 sept. 1828. Död 3 nov. 1836.

Gift med *Katarina Kristina Zilliacus,* f. 27 febr. 1791, enka efter kapellanen i Joutseno *Anders Hæggroth.* Deras barn: 1 *Wilhelm.* 2 *Anders.*

Fredrik Peronius, f. 21 aug. 1781, prestvigd 18 febr. 1800, tjenstgjorde sedan i Kakkis, kapellan i Kaukola 18 maj 1804, vice pastor 1808, pastor i Rautus 11 okt. 1837. Död 2 apr. 1843.

Gift 1:o med *Anna Helena Åkerstedt,* som var dotter till pastorn i Lempala *Peter Åkerstedt* och dog 15 apr. 1831 och 2:o med *Helena Zetræus,* som var dotter till pastorn i Slavänka *Israel Zetræus.* Barn: 1 *Peter Gustaf,* apothekareelev. 2 *Fredrik Efraim,* f. 30 juni 1808, pastor

i Lempala. 3 *Jakob Jafet*, dog som medicine studerande 1830. 4 *Samuel Serafim,* militär. 5 *Paul Ferdinand,* uppbördsskrifvare. 6 *Wilhelm Viktor,* pastor i Wuoles.

Adolf Lyra, kapellansson från Asikkala, f. 20 juni 1805, prestvigd 22 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Sysmä 1827—1836 och Rautjärvi, kapellan i Aniala 8 juni 1836, d:o i Elimä 24 maj 1837, vice pastor 1839, pastor i Rautus 20 mars 1844. Död 5 apr. 1845, utan att hinna tillträda.

Gift 1832 med *Eva Maria Karolina Streng,* pastorsdotter från Sysmä, f. 1812. Barn: 1 *Alexander Wilhelm,* f. 15 maj 1834, prestvigd 6 juni 1858, folkskollärare i Sortavala 1865. 2 *Selma Karolina Lovisa*, f. 1836, gift med kollegan i Heinola *Karl Wilh. Ferdin. Boisman.* 3 *Karl Adolf Fredrik,* f. 1838, postsekreter. i Fredrikshamn. 4 *Augusta Adolfina Sofia Wilhelmina,* f. 1845, ogift.

Jakob Zitting, kapellansson från Karttula, f. 2 jan. 1812, prestvigd 15 mars 1834, tjenstgjorde sedan i Sääminki och Iisalmi, tjenstf. kollega i Kuopio 15 jan. 1840, vice pastor 1840, pastor i Rautus 1 apr. 1846, prost 1856. Död 2 apr. 1864.

Gift 1844 med *Lovisa Lagerlöf* från Sverige. Barn: *Magnus Alarik,* f. 1847, student.

Anders Gustaf Hahl, f. i Heinola kapell 25 jan. 1818, prestvigd 4 juni 1842, tjenstgjorde sedan i Borgå, Mäntyharju, Lappvesi, vice pastor 1852, kapellan i Kakkis 12 mars 1856, pastor der 5 dec. 1859, pastor i Rautus 1865.

Kapellaner.

Anders Strandenius 1705, blef kapellan i Kexholm.

Georg Christierni Awenarius 1731—1741, vice pastorsson från Taipalsaari, blef pastor i Wuoles 1741.

Johan Åkerblom, kapellan här 1742, var ett halft år suspenderad 1745 och dog 16 maj 1746.

Gift med *Sofia Borenius,* Tvenne af deras barn dogo unga och det tredje var *Maria Elisabet,* f. 17 febr. 1744·

Karl Molander, prestvigd 24 febr. 1746, kapellan här samma år. Död 28 apr. 1769.

Gift med *Barbara Grotenfelt.*

Anders Hasselström, kapellan här 1771, blef pastor 1785.

Jakob Johan Fabritius, pastorsson från Tohmajärvi, f. 11 juli 1750, student 1773, kapellan här 1786.

Gift med *Hanna Gestrin,* pastorsdotter från Luumäki. Barn: *Johan Fredrik,* f. 9 okt. 1785.

Jakob Åkerstedt, kapellan här 1792, blef pastor 1804.

Anders Johan Hasselström, pastorsson, f. 13 mars 1773, prestvigd 24 jan. 1794, tjenstgjorde sedan i Kaukola, Hiitola och Rautus, der han blef kapellan 1 maj 1804, vice pastor samma år. Död 26 nov. 1854.

Gift 1807 med *Maria Charlotta Stråhlman,* dotter till landtmätaren, kollegii assessorn *Jakob Stråhlman* och *Eva Elisab. Frondell.* Född 1775 och död 1834. Barn: 1 *Jakob Johan,* f. 1808, dog som student. 2 *Anders,* f. 6 febr. 1810, dog 1843. 3 *Karl Henrik,* f. 6 okt. 1811, student 1832. 4 *Katarina Helena,* f. 26 dec. 1812, gift med kapellanen i Sibbo *Gust. Eman. Bjöhrn.* 5 *Alexander Wilhelm,* f. 30 aug. 1818, militär.

Karl Johan Antell, son till kronolänsmannen Karl Fredrik Antell, f. 7 nov. 1810, prestvigd 27 maj 1837, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä, Tuulois, Mola, Parikkala och Kronoborg, kapellan i Aniala 18 nov. 1846, vice pastor samma år, kapellan i Rautus 7 nov. 1855.

Gift med *Anna Kristina Rönnholm,* pastorsdotter från Parikkala.

RUOKOLAKS.

Då *Ruokolaks* år 1572 skildes från Jääskis till eget pastorat, delades pastorsinkomsten sålunda, att pastorn i hvardera församlingen erhöll ungefär hälften. Af de 119 mk 3 öre pengr, 2 läster råg och 2 läster malt, som pastorn i Jääskis ännu år 1572 åtnjöt, behöll han för år 1573 endast 58½ mk pengr, 1 läst råg och 1 läst malt, men pastorn i Ruokolaks uppbar 47 mk 3⅓ öre pengr, 1 läst råg och 1 läst malt. Någon tid derefter erhöll Ruokolaks äf-

ven en kapellan och i sednare hälften af 17 seklet tjenstgjorde här tvenne kapellaner tills den ena af dem flyttades till Rautjärvi kapell.

Kyrkoherdar.

Laurentius Henrici 1573—1576, var den förste kyrkoherde i Ruokolaks. Då han blef pastor här, lades under prestbolet en hel skatt jord, bestående af 4 rökar i Rautiala by.

Magnus Bartholdi 1577—1586, erhöll genom ståthållaren i Wiborg Jöran Boyes bref af 26 jan. 1586 sextio parmar skattehö, emedan han ej hade någon ängsmark under bolet.

Jacobus Johannis 1587—1605. Var två gånger uti fångenskap hos Moskoviten, första gången 3 år och andra gången 5 år och erhöll fördenskull 10 tunnor spanmål sig till hjelp, såsom synes af följande kungabref.

Vår gunst och nådiga vilja med Gud allsmäktig tillförene. Vi låte eder veta Axel Ryning till Uttervik, ståthållare på Wiborg, att vi nådigast hafva skänckt och gifvit denne brefvisare Jacobus Johannis, kyrkoherde uti Ruokolaks soken, 10 tunnor spanmål sig till hjelp, efter han 2 resor uti Ryssland fången varit har. Är fördenskull vår nådiga vilja och befallning, att I honom samma spanmål bekomma låten, när han deruppå fordrar. Det I vele eder efterrätta. Af Nyköping den 9 april 1600.

Carolus.

Gift med *Brita Hansdotter,* som genom kongl. bref af 5 okt. 1607 erhöll Rasila hemman för sin lifstid fritt för alla årliga utlagor.

Olof Johansson 1607—1625, var här kapellan förut och förrättade pastorstjensten under föregångarens fångenskapstid, samt erhöll kongl. kollationsbref på Ruokolaks pastorat 31 mars 1607. Död 1625.

Gift med *Agneta Larsdotter*, som enligt kongl. bref af 16 jan. 1628 under sin lifstid fick behålla Rasila hemman,

som hennes man hade köpt. Barn: 1 *David,* kapellan här. 2 *Lars.* 3 *Henrik.*

Andreas Laurentii 1626—1636.

Gift med *Karin Olsdotter.*

Bartholomæus Jonæ Ulvichius, archidiaconus i Wiborg 1634, pastor här 1636—1660.

Gift med *Brita.* Barn: 1 *Samuel.* 2 *Henrik,* kapellan här.

Olaus Rohianus 1663—1673, erhöll af landshöfdingen i Wiborg den 27 juni 1668 tre frihetsår för extraordinarie räntan för Jäppilä hemman om $\frac{5}{12}$ skatt i Immalanjärvi by. Död 1673.

Gift med *Karin Hansdotter.*

Andreas Henrici Hanstenius 1673—1691, kapellansson från S:t Michel. Konsistorium academicum hade efter yppad ledighet rekommenderat till pastor i Ruokolaks filosofie adjunkten mag. *Johan Salmenius,* hvilken ock erhöll konungens fullmakt, blef installerad i tjensten, men nödgades icke dess mindre afstå lägenheten åt Hanstenius, som jemväl blifvit dertill befullmäktigad. Af denne pastor finnes i behåll ett intyg af följande innehåll:

Vid mitt anträde till kyrkoherdelägenheten här i Ruokolaks soken fann jag inga skrifter eller skäl, angående prestebolet, utan hafva mina antecessores detsamma tid efter annan successive innehaft och det allaredan något öfver 100 års tid, såsom jordeböckerne det med mera lärs utvisa under det bynamnet Rautiala. Dat. Ruokolax prestegård den 1 maj 1691.

Andr. Hanstenius
pastor i Ruokolax.

Gift med företrädarens dotter.

Johan Falck 1694—1700, var förut archidiaconus i Wiborg, pastor i Ruokolaks 1 maj 1694.

Martinus Johannis Gråå, pastorsson från Pyttis, f. 28 sept. 1669, regimentspastor vid Wiborgs läns kavalleriregim. 1693, pastor i Ruokolaks 1703, prost 1705, flyktade under kriget till Sverige och blef pastor i Sånga och Skå försam-

lingar inom Uppland 1718. Derifrån återkommen blef han pastor i Töfsala 1725. Död 3 apr. 1736. I Ruokolaks var han känd under namn af *puntari-Martti*. Se *Strandbergs Herdaminne* I. 170. *Suomi* 1844 p. 297.

Henrik Mollerus 1722—1731, var förut bataljonspredikant och derefter regimentspastor. Död i april 1731.

Gift med *Brita Serlachius*, pastorsdotter från Perno. Barn: *Ebba Katarina*, gift med pastorn i Taipalsaari *Magnus Orræus.*

Johan Cojander, kapellansson från Luopiois, var först præceptor vid H:fors skola 1726, dernäst kollega inferior 1728 och sedan kollega superior 1728—1731, pastor här 1732. Död i februari 1742.

Gift med *Brita Serlachius*, företrädarens enka, som dog efter något år.

Johan Carmelin, f. i Satakunta 1707, tjenstf. kapellan i Savitaipale 1731, pastor i Säkkjärvi 6 dec. 1738, pastor här 1 maj 1744. Död 11 aug. 1748. Var en from och nitisk prest.

Gift med *Kristina Langell*, pastorsdotter från Savitaipale. Barn: 1 *Johan Henrik*, kapellan i Klemis. 2 *Hedvig*, dog 1808 ogift. 3 *Eva Kristina*. 4 *Ulrik*, kollega inferior i Fredrikshamn 28 okt. 1769, kollega superior 5 febr. 1774 och derjemte konsistorii notarie 1776, sekreterare vid allmänna försorgskollegium, kollegii assessor, död 1813. 5 *Maria Helena*, gift med pastor loci *And. Jokelin.*

Henrik Gustaf Lagus, son till sokenadjunkten i Kyrkslätt *Gabriel Lagus*, prestvigd i Fredrikshamn 1747, konsistorii notarie 1748, pastor i Ruokolaks 23 aug. 1751. Död 16 maj 1771.

Gift 1:o med *Katarina Helena Werander*, som dog 1749 och 2:o med *Kristina Langell*, företrädarens enka, död 15 apr. 1783. Barn: 1 *Henrik Adolf*, f. 1753, kapellan i Sääminki. 2 *Gabriel Wilhelm*, f. 15 febr. 1755, sekreterare vid guvernements regeringen i Tobolsk.

Anders Jokelin, borgareson, f. 1745, pädagog i Kexholm 1767—1771, prestvigd 1769, lärare vid finska försam-

lingens skola i P:burg, pastor i Ruokolaks 23 maj 1774. Död 17 dec. 1787.

Gift med *Maria Helena Carmelin,* pastorsdotter, död 1808, barnlös.

Mag. *Benedikt Jakob Ignatius,* son till archidiakonus i Fredrikshamn *Sigfrid Christog. Ignatius,* f. 18 febr. 1746, magister 1769, konrektor i F:hamn 2 sept. 1769, prestvigd 1 sept. 1771, rektor 5 febr. 1774, archidiakonus 1780, undfick af civiltribunalet i Wiborg år 1787 pastorstitel och anciennité från år 1774, då han blef skolrektor, pastor i Ruokolaks 1788, prost 1791, kontraktsprost 1794. Död 23 sept. 1803.

Gift år 1777 med *Katarina Elfvengren,* dotter till stadssekret. rådmannen *Karl Enok Elfvengren* och *Katarina Heidenstrauch.* Hon var född 22 juni 1759 och dog 24 febr. 1803. Af deras 11 barn dogo 6 i späd ålder, de öfriga voro: I *Karl Jakob,* pastor i Joutseno. II *Peter Johan,* f. 12 juni 1780, handelsbokhållare, blef sinnesrörd och försvann på okändt sätt 1823, som man förmodar på svag is. III *Alexander,* f. 16 febr. 1785, prestvigd 1808, dog 1810, ogift. IV *Kristian,* f. 4 apr. 1788, var först handlande i P:burg, flyttade sedan till England och blef lärare vid institutet i Huddersfjeld, der han gifte sig med *Sarah Rees,* född i Wales 1797. De hade flere barn: 1 *Kristina Emilia,* f. 1820. 2 *Isabella Lovisa,* f. 1824. 3 *Sara Elvina,* f. 1826. 4 *Albert Matthew,* f. 1831. 5 *Kornelius,* f. 1832. V *Patientia Kristina,* f. 1 sept. 1798, gift med statsrådet doktor *Johan Kr. Kleinenberg* i P:burg, som var född 1787 och hade med henne många barn: 1 *Adele,* f. 1817. 2 *Julius,* f. 1819. 3 *Emma,* f. 1821. 4 *Mathilda,* f. 1822. 5 *Theodor,* f. 1826. 6 *Robert,* f. 1828. 7 *Julia,* f. 1830.

Anders Gottlieb Castegren, f. i Nådendal 6 aug. 1768, prestvigd i Wiborg 20 sept. 1789, tjenstgjorde sedan i Wiborg och Ruokolaks, pastor i Serebetta 17 febr. 1794, prost 1803, pastor i Ruokolaks 13 okt. 1804, kontraktsprost 1822. Död 4 dec. 1833.

Gift med *Anna Wirenius,* pastorsdotter från Serebetta, död 8 nov. 1832. Af deras 5 barn dogo tvenne i ungdo-

men, de öfriga voro: I *Amalia Lovisa*, f. 27 mars 1802, död 10 sept. 1828, gift med pastorssubstituten i Wuoles *Johan Eman. Lassenius.* II *Edvard Ludolf Wilhelm*, f. 9 maj 1809, landtmäteriauskultant, syssloman för länelasaretet i Wiborg, gift 1837 med *Katarina Margareta Ignatius*, pastorsdotter från Joutseno, f. 9 okt. 1811. Barn: 1 *Anna Elisabet*, f. 12 jan. 1838. 2 *Adelaide Paulina*, f. 2 febr. 1840. 3 *Rosalia Katarina Wilhelmina*, f. 31 maj 1845. 4 *Selma Alexandra*, f. 6 aug. 1847. III *Pauline Emilia Benedikta*, f. 12 mars 1811, gift med provincialläkaren *Adolf Wilhelm Dammert*, f. 1800, medicine doktor 1832. Barn: 1 *Anders Gustaf Wilhelm*, f. 16 jan. 1834, provincialläkare i Tohmajärvi. 2 *Anna Paulina*, f. 13 febr. 1835, gift 1856 med hofrättsassessoren *Alexander August Brunou.*

Dr *Josef Wegelius*, pastorsson från Kides, f. 25 juni 1794, tjenstf. lärare vid kretsskolan i Nyslott 21 febr. 1814, ordinarie d:o 2 juni 1818, magister 1819, tjenstf. öfverlärare vid Wiborgs gymnasium 7 aug. 1819, ordinarie d:o 15 nov. 1821, prestvigd 15 juni 1825, pastor i Ruokolaks 13 febr. 1837, prost 1838, kontraktsprost 1846, theologie doktor 1856. Död 1 aug. 1859, ogift.

Karl Fredrik Londén, länsmansson från Walkeala, f. 10 febr. 1815, tjenstf. elementarlärare i Willmanstrand 28 aug. 1836, d:o i Fredrikshamn 15 mars 1837, d:o i Sortavala 10 maj 1837—1839, tjenstf. kretsskollärare i Fredrikshamn 27 maj 1839, tjenstf. förste kollega dersammastädes 15 dec. 1841, ordinarie d:o 24 aug. 1842, konrektor vid samma skola 27 sept. 1848, prestvigd 17 dec. 1856, rektor 15 juli 1857, pastor i Ruokolaks 1862.

Gift 1:o med *Katarina Kristina Stenius*, som dog 11 juli 1848 och hade barnen: 1 *Ida Maria*, f. 16 aug. 1840, lärarinna i Fredrikshamn. 2 *Ludvig*, f. 8 maj 1843, löjtnant. 2:o med *Emilie Nordenstreng*, hofrådsdotter, f. 18 okt. 1819. Deras barn: 1 *Hjalmar*, f. 17 nov. 1850, student. 2 *Oskar*, f. 20 mars 1853. 3 *Elin*, f. 30 nov. 1854. 4 *Adele Elisabet*, f. 20 aug. 1857. 5 *Axel Fredrik*, f. 5 aug. 1859. 6 *Lydia Naëma*, f. 7 dec. 1862.

Kapellaner.

I Serien.

Olaus Johannis 1593—1607, förestod församlingen under de år pastorn var fången i Ryssland och blef sedan pastor.

Johannes Michaëlis 1614—1625.

David Olai 1635—1645, han var kapellansson.

Gift med *Karin Sigfridsdotter*.

Matthias Georgii 1651.

Henricus Bartholdi 1654—1663.

Gift med *Agneta*.

Johan Rohianus 1665—1676. Död 1676.

Johan Matthiæ Etholenius 1677—168 . . Erhöll 16 mars 1682 af munstringskommissarien tillökning på kapellansbolets ägor, enligt följande beslut:

Kongl. Maj:ts vår allernådigste konungs och herres förordnade landshöfding och genenal munstringskommissarius *Karl Falkenberg* etc.

Gör veterligt, hurusom vid denna kongl. kommission kapellanen i Ruokolaks soken, vällärde hr Johan Etholenius sig besvärat hafver öfver den mycket ringa lägenhet, som till det honom anslagna kapellansbol i Mälkiälä by och samma soken sig befinner, såsom varande fuller i jordeboken för ½ stubbeskatt och 14 dal. 27 öre 22 pengr s:mt ränta uppfördt, men är deremot alldeles ringa och odugligt både i åker, äng, skogsmarker och fiske, att hvarken han eller hans efterkommande det understöd, som kongl. maj:t med slika kapellansbols beviljande haft anseende på, deraf hafva kan, som ock det vid deröfver förelupen ransakning i vederbörande presterskaps, nämndens och flere ståndspersoners närvaro intygadt och befunnet är, föreslåendes han sig till något understöd dervid den ¼ stubbeskatt i samma by under Thomas Larssons namn äfven af lika oduglig lägenhet som det förra och den en tid tillbaka alldeles öde legat; fördenskull och i anseende till så-

dana skäl jemväl, att slika ödeländer dock rätteligen till någon kronones förmån i det extraordinarie må komma att upptagas som icke heller om detta hemman någonsin eljest intygas vara till att förmoda, beviljas å kongl. maj:ts, vår allernådigste konungs och herres vägnar och till dess nådigste behag samt till följe af medgifven kongl. instruktion, honom, kapellanen, merbemälte $\frac{1}{4}$ skatt för sig och sine i samma embete efterkommande med de förmåner, vilkor och rättigheter, som eljest på slika kapellansbol allmänt och efter kongl. maj:ts allernådigste förordningar bestådde äro, att jemte det förra kapellansbolet njuta, bruka och behålla nu och framgent, hafvandes vederbörande sig detta till rättelse. Af kommissionsplatsen Wiborgs stad den 16 mars 1682.

Uppå kongl. kommissionens vägnar

J. Gripenberg.

J. Theslef.

Lars Ischanius 1689, var 1697 död.

Johan Stråhlman, kapellan efter Ischanius 1699, blef pastor i Kerimäki 1712.

Anders J. Molitor, förrättade under krigsåren pastorsembetet, kapellan 1712. Död 28 nov. 1734.

Gift med *Kristina Nigræus.* Af deras 7 barn nämnas här: 1 *Beata Katarina.* 2 *Kristina.* 3 *Elisabet.*

David Leisten, kapellan här 19 nov. 1735, blef pastor i Säkkjärvi 1744.

Michael Lilius, kapellan här 1744, blef pastor i Jääskis 1755.

Anders Hæggroth, f. i Nuorante by af Eura soken, prestvigd 30 nov. 1744, kapellan i Wederlaks 1745, kapellan här 3 dec. 1756, vice pastor 1765. Död 3 juli 1770.

Gift 1:o med *Anna Sofia Schmied,* som dog 30 juli 1766 och var dotter till löjtnanten *Gust. Henr. Schmied* och *Katarina Freudenfelt* och 2:o med *Anna Elisab. Ekman,* dotter till kornetten *Alexander Ernst Ekman* på Kosteala i Jääskis. Hon dog 22 maj 1781. Barn: 1 *Anders,* pastor

i Taipalsaari. 2 *Henrik Johan,* f. 30 maj 1755, gårdsinspektor, död 1825. 3 *Otto Magnus,* f. 11 juli 1757. 4 *Karl Gustaf,* f. 17 aug. 1758, brofogde. 5 *Anna Gertrud,* f. 24 apr. 1760, dog ogift. 6 *Emanuel,* f. 10 juni 1762, kollegii sekreterare, död 24 juli 1802. 7 *Wilhelm Cornelius,* f. 27 nov. 1763. 8 *Alexander Ernst,* titulärråd, dog ogift 9 sept. 1836. 9 *Kristina Elisabet,* som dog 1808, var gift med kronolänsmannen i Taipalsaari *Joakim Henr. Sallmén,* död 1831.

Jonas Ristelius, son till löjtnanten vid karelska jägareregim. *Bengt Ristelius* [1]) och *Margareta Carlstedt,* f. 24 okt. 1737, student i Åbo 1759, prestvigd 1764, kapellan i Ruokolaks 8 juli 1773, vice pastor 1785, tjenstledig för ålderdom och sjuklighet 1800. Död 1811.

Gift med *Eva Maria Heintzius,* pastorsdotter från Savitaipale, död 1 maj 1814. Barn: 1 *Beata Katarina,* f. 1767, gift med kapellanen i Sääminki *Henr. Adolf Lagus.* 2 *Peter Benedikt,* f. 1768, fadrens substitut och efterträdare. 3 *Gustaf Magnus,* f. 18 dec. 1771, var anställd vid medicinska institutet i P:burg och dog ogift.

Peter Benedikt Ristelius, f. 4 okt. 1770, prestvigd 20 juni 1796, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Kerimäki och Sääminki, blef sin faders substitut 1804, kapellan här 8 nov. 1811, vice pastor 1822. Död 3 maj 1835.

Gift 1:o 1800 med *Hedvig Lavonius,* som dog 27 apr. 1803 och var pastorsdotter från Sääminki, och 2:o med *Hedvig Eleonora Westenius,* f. 13 nov. 1790, dotter till kronofogden, hofrådet *Nils Westenius,* död 11 nov. 1824 och *Hedvig Eleonora Wirilander,* död 24 juni 1833. Barn af sednare giftet inga och af första giftet tvenne: 1 *Hedvig Maria,* f. 31 mars 1801, död 18 dec. 1828, gift med häradshöfd. *Magnus Wilhelm Lavonius.* Deras 2 barn dogo i ungdomen. 2 *Jonas Wilhelm,* f. 8 apr. 1803, expeditionsfogde, gift med *Anna Ruin,* kronofogdedotter. Deras enda barn, dottern *Anna,* dog ung.

---

[1]) *Bengt Ristelius* var son till pastorn vid slotts- och norra förstads församlingarne i Wiborg (se under Wiborg).

Johan Emanuel Lassenius, f. i Parikkala 25 juli 1796, prestvigd 8 dec. 1817, tjenstgjorde sedan i Parikkala och Ruokolaks, derefter i Wuoles uti Ingermanland 1826—1831, återvände derifrån och blef pastorsadjunkt i Ruokolaks, kapellan i Luumäki 1 aug. 1832, kapellan här 23 okt. 1839, vice pastor. Död 13 okt. 1863.

Gift 1:o med *Amalia Lovisa Castegren,* pastorsdotter, död 10 sept. 1828. Barn: *Anders Johan Emanuel,* f. 5 apr. 1828, underlöjtnant. 2:o med *Anna Sofia Schwindt,* pastorsdotter från Räisälä, f. 14 mars 1804.

Johan Hymander, kapellan här 1864, blef kapellan i Parikkala 1866.

Anders Abraham Favorin, f. 4 aug. 1818, prestvigd 19 dec. 1844, tjenstgjorde derefter inom Åbo erkestift, derifrån han 1858 dimitterades till Kuopio stift, vice pastor 1860, kapellan i Enare 19 sept. 1860, kapellan i Ruokolaks 1867.

Gift med *Lovisa Ingman,* f. 15 febr. 1818. Barn: 1 *Hanna Augusta,* f. 23 dec. 1845. 2 *Abraham,* f. 30 juli 1847. 3 *Andriette Lovisa,* f. 15 jan. 1849. 4 *Anders Edvard,* f. 18 mars 1852. 5 *Ellen,* f. 31 dec. 1853. 6 *Berndt Alfred,* f. 26 juni 1860. 7 *Fredrik Wilhelm,* f. 28 mars 1863.

2 Serien.

Henrik Rasilain 1663.

Henrik Ulvichius 1665.

Samuel Jacobi Simalinus 1676—1693, erhöll $\frac{1}{8}$ skatt till boställe i Haloisenniemi by, enligt detta dokument:

Alldenstund hans kongl. maj:t i nåder behagat befalla, att de församlingar, som ännu icke något kapellansbol hafva erhållit, skulle med något tjenligt hemman förses, och kapellanen i Ruokolaks soken och Jääskis härad, vällärde hr *Samuel Simalinus* sig beklagat uti berörde soken intet boställe för honom anslaget vara och derföre anhåller att blifva med $\frac{1}{24}$ skatt öde i Haloisenniemi by under Henrik Olai namn, så ock slätt öde i samma by af $\frac{1}{12}$ skatt ansedt: Fördenskull och till följe af hans kongl. maj:ts nå-

digste befallning bemälte hemman härmed till kapellansbol i Ruokolaks soken förbemälte hr Samuel och dess successores lägges och anslås, hvilket ock kronans befallningsman härmed befalles att honom inrymma och sedan framgent dervid handhafva. Wiborgs slott den 3 jan. 1684.

Karl Falkenberg.

Simalinus blef pastor i Jorois.

Simon Kexlerus, kapellan i Ruokolaks 1697, flyttades till Rautjärvi 1698, hvarefter vid moderkyrkan endast funnits en kapellan.

RUSKEALA.

Intill 1721 års fredsslut utgjorde *Ruskeala* ett kapell under Kides soken och förvandlades då till en egen församling i förening med Leppälaks bönehusgäll, som vid gränseregleringen ofvannämnde tid afsöndrades från Pelgjärvi och förblef på ryska sidan. År 1738 antogs här en kapellan och till hans bol togs pastorns boställe, hvaremot församlingen inlöste några hemman till pastorsbol.

Kyrkoherdar.

Johan Neglick 1727.

Peter Urenius var förut kapellan i S:t Andreæ, pastor i Ruskeala 1739—1747.

Gift med *Margareta Rennerus,* pastorsdotter från Jaakimvaara. Barn: 1 *Helena,* f. 1736. 2 *Peter,* f. 1738. 3 *Alexander,* f. 1739.

Jonas Oxenius, blef år 1730 förskrifven från svenska Finland och förordnad till kapellan i Räisälä, pastor i Ruskeala medelst justitie kollegii konstitutorium af 19 nov. 1747. Död 16 maj 1757.

Gift med kapellanen i Räisälä *Wastins* enka *Kristina Magdalena* .... Barn, en dotter, gift med kapellanen här *Matth. Solenius.*

Henrik Johan Cajander, pastorsson från Mola, f. 23 aug. 1718, student 1741, prestvigd 1745, kapellan i Mola 1745, pastor i Ruskeala 3 sept. 1759, prost 1801.

Gift med *Johanna Kristina Nicander,* dotter till häradsskrifvaren *Nicander* och *Juliana Helena Brusin.* Född i Nyslott 1740. Barn: *Gertrud,* gift med pastorn i S:t Andreæ *Johan Laurenius.*

Aaron Schroeder, pastorsson från Uguniemi, f. 27 okt. 1778, prestvigd 24 jan. 1799, tjenstgjorde sedan i Sortavala, kapellan i Ruskeala 16 okt. 1802, vice pastor samma år, pastorssubstitut cum jure successionis i Ruskeala 19 jan. 1804, tillträdde pastoratet 1 maj 1807, prost 1826. Död 31 mars 1830.

Gift med *Ulrika Johanna Olsoni,* som dog 4 maj 1854 och var dotter till kronolänsmannen *Johan Olsonius.* Barn: 1 *Aaron Johan,* f. 16 jan. 1808, landtmätare, gift med *Anna Ulrika Claudelin,* som dog 1859. 2 *Karl Adolf,* f. 15 jan. 1810, kronolänsman i Puumala. 3 *Klas Ulrik,* f. 16 juni 1812, landtmätare. 4 *Ulrika Sofia,* f. 3 juni 1817. 5 *Charlotta Lovisa,* f. 17 nov. 1819, död ogift 1845. 6 *Aurora Johanna* f. 1 mars 1822. 7 *Maria Magdalena,* f. 20 juni 1828, död ogift 1855.

Gabriel Schroeder, bror till företrädaren, f. 8 juni 1784, prestvigd 2 juni 1804, kapellan här 7 juni 1805, vice pastor 1806, pastor här 28 jan. 1833, prost 1849. Död 25 maj 1851.

Gift med *Anna Petersdotter Pylkkönen,* som var f. 4 nov. 1786 och dog 20 sept. 1841. Deras 7 barn nämnas här: 1 *Adolf,* f. 5 jan. 1808, död 7 mars 1859, uppbördsskrifvare, gift 1:o med *Anna Elisabet Bruslin,* som dog 25 aug. 1841, och 2:o med *Anna Maria Savolain,* f. 8 sept. 1827. 2 *Karl,* f. 9 jan. 1811, död 1847. 3 *Sofia,* f. 21 jan. 1815, gift med *Dick* i S:t Petersburg. 4 *Gabriel,* f. 16 nov. 1816. 5 *Karolina,* f. 8 nov. 1818, död 1847, gift med extraordinarie kammarskrifvaren *Jakob Evald Wallenius.* 6 *Theodor,* f. 24 sept. 1820, död 7 dec. 1851, gift med *Augusta Julia Blomqvist,* kapellansdotter, död 29 aug. 1850. 7 *Anton Joakim,* f. 1826, död 1847.

Anders Johan Kiljander, pastorsson från Kaavi, f. 21 dec. 1809, prestvigd 14 jan. 1837, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, Korpilaks och Laukas, bönehuspredikant i Lapinlaks 10 maj 1843, spinnhuspredikant i Willmanstrand 14 aug. 1844, vice pastor 1845, pastor här 9 sept. 1852.

Gift 1:o 1848 med *Rosina Waldén,* pastorsdotter från Laukas, död 5 nov. 1846. Barn: *Elis Johan,* f. 23 aug. 1846. 2:o med *Maria Lovisa Tavaststjerna,* f. 13 apr. 1818, dotter till majoren *Henrik Konrad Tavaststjerna.*

Kapellaner.

David Wideberg 1747.

Matth. Solenius, prestvigd 24 aug. 1750, kapellan här samma år och till år 1768.

Gift med pastor *Oxenii* dotter.

Henrik Sterenius, f. 1729, prestvigd 1764, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara och Kronoborg, kapellan här 1775.

Gift med *Anna Margareta Laurenius,* pastorsdotter från S:t Andreæ, f. 1756. Barn: *Henrik Johan,* f. 1773.

Lars Deutschman, f. i Borgå, prestvigd i Wiborg 1787, kapellan i Ruskeala, afsatt 1792.

Magnus Alopæus, kapellan här 1792, blef pastor i Hiitola 1802.

Aaron Schroeder, kapellan här 1802, blef pastorssubstitut 1804 och sedermera pastor.

Gabriel Schroeder, kapellan här 1805, blef pastor 1833.

Axel Abraham Johnsson, bondson från Kides, f. 18 dec. 1798, prestvigd 19 dec. 1821, tjenstgjorde sedan i flere församlingar tills han blef kapellan i Ruskeala 19 mars 1834. Död 25 apr. 1838.

Var gift, men hade inga barn.

Gustaf Adolf Hillebrand, f. 5 jan. 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs församling, Koskis, Pielisjärvi och Tuusniemi, kapellan här i augusti 1839. Död 13 sept. 1841. Ogift.

August Blomquist, f. 21 mars 1802, prestvigd 19 dec. 1827, tjenstgjorde sedan i Nilsiä, Hollola, Hauho, Ugu-

niemi och Kihtelysvaara, kapellan i Ruskeala 28 sept. 1842, vice pastor 1846. Död 9 nov. 1849.

Gift med *Karolina Katarina Elisabet Kempe,* dotter till kaptenen vid Savolaks jägareregim. *Johan Henr. Kempe,* som dog 9 apr. 1844, 86 år gammal. Hon var f. 3 dec. 1810 och dog 1851. Barn: 1 *Augusta Julia,* f. 29 aug. 1831, gift med *Theodor Schroeder.* 2 *Karl August,* f. 7 febr. 1835, blef militär. 3 *Fredrika Sofia,* f. 20 dec. 1837, gift med bonden *Mikkel Jaatinen.*

Alexander Benedikt Zilliacus, häradsskrifvareson från Ruokolaks, f. 27 mars 1804, prestvigd 11 mars 1829, tjenstgjorde sedan i Kirvus, Kronoborg, S:t Andreæ, Iiti, Elimä, Räisälä, vice pastor 1842, kapellan i Kuolemajärvi 24 sept. 1845, kapellan här 23 okt. 1850.

Gift 1:o med *Helena Hedvig Strandman,* pastorsdotter från S:t Andreæ, f. 7 nov. 1805, död 25 febr. 1855, och 2:o 1857 med enkefru *Johanna Mar. Albertina Olsoni,* f. *Granit,* kapellansdotter från Kuopio, f. 14 jan. 1820. Barn: *Hugo Fredrik Benedikt,* f. 7 nov. 1844, student.

RUTAKKO.

Genom nådigt reskript af 28 febr. 1854 förordnades, att af Rutakko, Petäjäjärvi, Oinasjärvi, Kilpisaari och Sonkajärvi byar inom Iisalmi soken skulle bildas en egen bönehusförsamling med kyrka i Rutakko by, hvarjemte den adjunkt pastorn var skyldig att underhålla i någon aflägsen trakt af Iisalmi soken, stationerades i Rutakko by, för att upprätthålla gudstjensten derstädes. Den 9 okt. 1862 förklarades Rutakko bönehusförsamling för ett kapell.

Kapellaner.

Erik Ekelund, predikant här 1 maj 1855, kapellan 1862, blef kapellan i Iisalmi 1864.

RÄISÄLÄ.

Af den gamla grekiska församlingen i *Räisälä* uppkom efter Stolbowa freden en luthersk, ehuru man ej kän-

ner närmare tiden, när den första lutherska prest här blef tjenstgörande.

Kyrkoherdar.

Andreas Joachimi 1642, præsiderade vid prestmötet 1667. *Borgå gymn. historia* p. 279.

Johan Bernerus, om hvilken man ej känner annat än att hans enka afled i Wiborg 1688.

Erik Mollenius 1679—1688.

J. G. Nigræus 1690.

Jakob Carlquist, pastor här 13 juli 1697, blef pastor i Sysmä 1721. *Borgå gymn. hist.* p. 367. *Suomi* 1844 p. 300.

Johan Spenner 1724—1726.

Gift med *Brigita Insulanus*, pastorsdotter från Sakkula. Barn: 1 *Axel Johan*, kapellan här. 2 *Kristina Juliana*. 3 *Eva Anna Margareta*.

Laurentius Lithovius 1731—1751, blef för hvarjehanda embetsfel och förargeligt lefverne afsatt 1751, men fick behålla hälften af inkomsterne till sitt underhåll. Dog 1761.

Gift med företrädarens enka. Af deras barn blef sonen militär och döttrarne voro: 1 *Klara*. 2 *Katarina*. 3 *Margareta*. 4 *Sara*. 5 *Anna* och 6 *Brigita Kristina*.

Peter Ursinus, kapellansson från Pyhäjärvi, f. 1718, kapellan i Pyhäjärvi 1743, pastor här 3 juli 1752. Död 9 maj 1771.

Gift 1:o 1747 med *Anna Helena Deutsch*, pastorsdotter från Somero och 2:o 1764 med *Katarina Schvindt*, pastorsdotter från S:t Andreæ, f. 29 juni 1738 och död 1782. Barn: 1 *Anna Katarina*, f. 1748, gift med pastorn i Kexholm *Peter Landan*. 2 *Eva Maria*, f. 1752. 3 *Ulrika Sofia*, f. 1756, gift med fadrens efterträdare. 4 *David Emanuel*, f. 1757, student i Åbo 1772. 5 *Helena Juliana*, f. 1761, gift med pastor loci *Kristofer Hoppius*. 6 *Amalia Johanna*, f. 20 apr. 1763, gift med kapellanen i Uguniemi *Henrik Esaias Mondén*. 7 *Johan*, f. 1765, student 1782, sekreterare vid kejserl. senaten i P:burg.

Johan Henrik Schvindt, pastorsson från S:t Andreæ, f. 2 juli 1731, student i Åbo 1750, subkonrektor 175 . ., subrektor 20 okt. 1755, pastor här 19 juli 1773, prestvigd samma år, prost. Död 28 maj 1789.

Gift med *Ulrika Sofia Ursinus,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Johan Kristian,* pastor i Räisälä. 2 *Anna Margareta,* f. 12 apr. 1778, gift med kapellanen i Ruskeala *Magnus Alopæus.* 3 *Sofia Kristina,* f. 8 jan. 1784, gift med kapellanen i Hiitola *Gustaf Adolf Mansner.* 4 *Helena Henrika,* f. 5 maj 1786.

Mag. *Kristofer Hoppius,* pastorsson från Nykyrka, f. 21 dec. 1743, student i Åbo 1761, magister 1766, prestvigd till kapellan i Nykyrka 1767, vice pastor 1785, pastor här 1791, prost 1799. Död 11 aug. 1800.

Gift med *Helena Juliana Ursinus,* dotter till pastor loci, död 10 apr. 1858, 96 år gammal, Barn: 1 *Johanna Wilhelmina,* sinnessvag. 2 *Fredrika Kristina,* gift med pastorn i Spankko *Elgeen.* 3 *Kristofer,* dog som medicine studerande i P:burg.

Johan Kristian Schvindt, son till pastor loci, f. 12 jan. 1776, prestvigd 2 juni 1797, tjenstgjorde sedan i Räisälä, der han blef vice pastor 1801 och pastor 19 juli 1802, prost 1830. Död 4 apr. 1849.

Gift 1803 med *Elisabet Wilhelmina Wirzenius,* pastorsdotter från Slawanka, död 11 aug. 1841. Barn: I *Fredrik,* medicine doktor. II *Anna Sofia,* gift 1:o med pastorsadjunkten *Johan Ollberg,* som var f. 11 juni 1805, prestvigd 19 dec. 1827 och dog 1 juli 1833. Deras barn: 1 *Olivia Henriette Elisabet,* f. 16 dec. 1831. 2 *Adolfina Emilia,* f. 20 apr. 1833. 2:o med kapellanen i Ruokolaks *Joh. Eman. Lassenius.* III *Adolfina Emilia Wilhelmina,* dog 1834, ogift. IV *Emilia Karolina,* gift med öfversten *Ludvig Magnus Schvindt.*

Friherre *Karl August Rehbinder,* son till löjtnanten *Rehbinder* och *Ulrika Eleonora Leijonmark,* som dog 19 mars 1845, 78 år gammal. Föddes i Pelkäne 3 juni 1810, prestvigd 22 juni 1833, tjenstf. kollega i H:fors 12 mars

1834, kollega superior 11 juli 1840, predikant vid sjöequipaget 24 dec. 1840, tjenstf. pastor vid samma equipage 15 jan. 1843, pastor i Räisälä 21 jan. 1851, fältprost 7 maj 1851. Död 16 apr. 1864.

Gift med *Ottilia Wilhelmina Kristina Boisman,* dotter till vice häradshöfd. *Otto Henrik Boisman* och *Agatha Lovisa Taube.* Barn: 1 *Ottilia Augusta,* f. 1846. 2 *Hilma Charlotta,* f. 1848. 3 *August Bernhard,* f. 1849. 4 *Jenny Eleonora,* f. 1850. 5 *Karl Oskar,* f. 1853. 6 *Alma Wilhelmina,* f. 1854. 7 *Ottilia.* 8 *Karolina.*

Johan Fredrik Grönlund, f. 4 sept. 1828, prestvigd 18 juni 1851, tjenstf. predikant vid lifgardes skarpskyttebataljon 25 febr. 1852, ordinarie d:o 1863, fältprost samma år, pastor i Räisälä 1866.

Gift med *Olga Lovisa Finander,* pastorsdotter från Duderhof.

Kapellaner.

Isaak 1686.

Crydenius 1705, blef hängd af fienden.

Jakob Frostman 1724, blef kapellan i Kivineb.

Sven Wastin 1728—1730, blef pastor i Uguniemi.

Jonas Oxenius 1730—1747, blef pastor i Ruskeala.

Jakob Abraham Nyman till år 1755, då han blef afsatt, men blef sedan först kapellan och derefter pastor i Impilaks. Efter Nyman anslogs kapellanslönen åt pastorn *Peter Ursinus,* hvilken måste afstå hälften af pastorsinkomsterna åt sin företrädare (se ofvanföre).

Gift med *Ebba Hedvig Bonderus,* enka efter kapellanen i Kaukola *Fredr. Rajalén.*

Axel Johan Spenner, pastorsson, kapellan här 1761. Död 7 apr. 1770.

Gift med *Margareta E. Deutsch.* Barn: 1 *Johan Gustaf.* 2 *Klara Katarina.* 3 *Fredrik,* pastor i Impilaks.

Peter Landan, kapellan i Räisälä 1772, blef pastor i Kexholm 1785.

Anders Grenquist, kapellansson från Säkkjärvi, f. 1757, student i Åbo 1778, prestvigd 1779, kapellan här 1786.

Kristian Enberg, f. i Åbo stad 2 jan. 1762, student 1778, prestvigd i Wiborg 8 mars 1784 och tjenstgjorde der tills han blef collega tertius vid kathedralskolan 1784, kapellan här 1788, vice pastor 1804. Död 4 juli 1820. Känd för mindre ordentlig diet.

Gift med *Brita Margareta Weckman,* f. 2 juni 1765. Af deras 4 barn dog sonen *Kristian* som medicine studerande. Döttrarne voro: *Anna Katarina, Kristina Amalia* och *Margareta Kristina.*

Georg Alexander Örn, son till magistratssekreteraren i Wiborg, f. 9 apr. 1786, student i Åbo 1803, prestvigd 12 febr. 1804, tjenstgjorde sedan i Björkö och vid svenska församlingen i P:burg, Parikkala, Fredrikshamn, Mola, Nykyrka och Kivineb, vice pastor 1810, kapellan i Kuolemajärvi 22 apr. 1818, kapellan här 22 maj 1822. Död 6 febr. 1833.

Gift med *Maria Elisabet Forssman,* pastorsdotter från Björkö, f. 11 febr. 1791, död 1838. Af deras 6 barn dogo 3 söner och 1 dotter i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Woldemar Adrian,* f. 3 juli 1820, vice häradshöfding, gift med *Lovisa Örn.* 2 *Robert Isidor,* f. 2 jan. 1824, direktor för generalguvernements kansliet, lagman, gift med ... *Sventorzetskij,* öfverstedotter. Deras barn: sonen *V. A.* och döttrarna *Anna* och *Helena.*

Peter David Starck, son till vågmästaren och tulluppsyningsmannen i Wiborg, kollegiisekreteraren *Gustaf Starck* och *Maria Kristina Hornborg.* Född 12 apr. 1795, prestvigd 17 maj 1817, tjenstgjorde sedan i Nykyrka, Kuolemajärvi, Mola, Säkkjärvi, Räisälä, Sortavala och Kexholm, kapellan i Räisälä 19 mars 1834, vice pastor 1835. Död 26 febr. 1867.

Gift med *Karolina Elisabet Tapenius,* kapellansdotter från Rautjärvi. Af deras 9 barn dogo en son och en dotter tidigt, de öfriga voro: 1 *Karl,* telegrafchef i Ryssland, död 1866, efterlemnade enka och 2 döttrar. 2 *Blondina,* gift med doktor *Fredrik Schvindt* och hade 11 barn, af hvilka 3 söner lefva. 3 *Rosa,* gift med kapellanssubstitu-

ten *Erik Wolmar Streng*, som dog 27 juni 1859 och hade 4 barn. 4 *Nikolai*, possessionat i Jääskis, ogift. 5 *Alexander Ludvig*, dog som student 1858. 6 *Amalia*, f. 1841 och 7 *Olga*, f. 1847.

Gustaf Adolf Cajander, f. i Leppävirta 24 juli 1814, prestvigd 20 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Wiborg och Kaavi, biskopens vice pastor i S:t Andreæ 2 sept. 1846, kapellan i Sulkawa 1863, kapellan här 1867.

Gift med *Kunigunda Charlotta Ottelin*, f. i Elimä 3 jan. 1822 och enka efter vice pastorn i S:t Andreæ *Aug. Lor. Wendell*. Barn: 1 *Gunda Alfhild Karolina*, f. 7 apr. 1849. 2 *Zachris Hjalmar*, f. 13 mars 1851. 3 *Gustaf Oskar*, f. 2 sept. 1853. 4 *Blenda Maria Emilia*, f. 22 nov. 1855. 5 *Jarno Adolf Israel*, f. 22 maj 1858. 6 *Agnes Elin*, f. 10 juli 1863. 7 *Lennart Edvard*, f. 22 juni 1866.

SAARIJÄRVI.

Saarijärvi kyrksoken, som ända till år 1690 kallades *Palvasalmi*, blef vid jordransakningen, som år 1628 hölls af kamreraren i Finland, advokatfiskalen vid Åbo hofrätt *Johan Otteson (Klöfverblad)* afsöndrad från Rautalampi soken, då ock en kyrka i Palvasalmi blef uppbygd. Genom generalguvernörens bref af 12 sept. 1639 erhöll Palvasalmi till prestbol ett stadgahemman i Saarijärvi by, hvilket förut tillhört *Karl Böök*, men sedan kommit undan frelset till kronan. I *Åbo Tidningar* för år 1785 läses i bihanget en beskrifning om Saarijärvi soken.

Kyrkoherdar.

Johannes Canuti Peldan, österb., var den förste pastor, tillförordnad af biskopen, 1628—1645.

Josephus Sigfridi Raumoensis (= *Raumannus)* 1647—1682.

Gift med *Maria* och hade en dotter *Susanna*.

Israel Erici Argillander, Helsingforsbo, var här kapellan förut, pastor 1687—91. Död 1691.

Hans första fru hette *Kirstin* och den andra *Brita*.

Barn: 1 *Israel.* 2 *Henrik,* kapellan här. 3 *Elisabet.*

Claudius Thomæ Thaniander, student i Åbo 1677, kapellan i Säkkjärvi 1682, pastor här 1694—1704. Blef för åtskilliga tjenstefel, excesser i kyrkan och andra exorbitantier dömd till uppenbar kyrkoplikt och medelst consistorii dom af 22 jan. 1704 removerad från prestaembetet.

Gift med *Lisbeta.*

Nicolaus Benjamini Krook, viburg., var sannolikt son till lektorn vid Wiborgs gymnas. och sedermera pastorn i Nyskans *Benjamin Simonsson Krook.* Student 1679, esquadronspredikant vid karelska kavalleriet 1689, pastor i Saarijärvi utom förslag med konung *Karl* XII:s fullmakt, 1704—1711.

Gift med *Margareta Couper.*

Klemens Sirelius, student 1709, blef som krigsprest pastor här utom förslag 1723. Död 1734.

Gift med *Katarina (?) Alopæus.* Barn: 1 *Arvid,* kapellan i Kides. 2 *Klemens,* kapellan i Maaninka.

Georg Wallgren, Sysmäbo, kapellan i Pyttis 1723, pastor i Saarijärvi 19 febr. 1735. Död 20 maj 1752.

Gift sednare gången med *Sofia Printz,* som dog 1747 och var pastorsdotter från Pyttis. Barn: 1 *Arvid,* kapellan här. 2 *Jakob,* kapellan i Lappträsk. 3 *Georg.* 4 *Karl.* 5 *Kristina.* 6 *Sofia,* gift med kapellanen i Wiitasaari *Johan Porthan.*

Matthias Calonius, Åbobo, f. 1710, kapellanssubstitut här 1733, kapellan 1737, pastor 15 sept. 1753, prost. Död 7 maj 1777. Han var en man af häftigt och uppstudsigt lynne och föga grannlaga i sina ord och åthäfvor.

Gift 1734 med *Elisabet Silander,* kapellansdotter, död 16 aug. 1797, 90 år gammal. Barn: I *Hedvig,* f. 1 jan. 1735, död 18 dec. 1817, gift med kapellanen i Nedervetil *Johan Alcenius,* utan barn. II *Henrik,* fadrens efterträdare. III *Matthias,* f. 27 dec. 1737, juris professor i Åbo och derefter prokurator och verkligt statsråd, död 13 sept. 1817, ogift. IV *Johan,* kapellan i Saarijärvi. V dotter, gift med *Carlsson.* Deras barn: *Johanna Elisabet.* VI *Israel,* landt-

mäteri-direktör i Kuopio län, död 1838, 90 år gammal. Gift med *Lovisa Packman*. Deras barn: 1 *Matthias Johan*, f. 1797, stadsläkare i Borgå. 2 *Bonaparta Fredrika Lovisa*, f. 1801. 3 *Antonia Margareta*, f. 1805. 4 *Hedvig Elisabet*. 5 *Charlotta* och 6 *Aurora Theresia*. VII *Erik Kristian*, landtmätare i Wiborgs län. Deras son *Johan Henrik*, f. i Kakkis 24 dec. 1786, registrator i kejserl. senaten och sedermera tullförvaltare i Degerby på Åland. Gift med *Johanna Charlotta Barck*. VIII *Brita Elisabet*, f. 19 nov. 1759, gift med kapellanen i Sulkava *Henr. Adolf Logren*.

Mag. *Henrik Calonius*, var pastor i Kesälaks, pastor här 20 mars 1779, blef pastor i Lovisa 1792.

Erik Johan Roschier, son till regimentsskrifvaren *J. Roschier* och *Margar. Katarina Stenroth*, f. 24 juli 1746, student 1768, prestvigd 28 mars 1770, tjenstgjorde sedan i Leppävirta och Lovisa, vice pastor 1778, kapellan i S:t Michel 7 okt. 1778, pastor här 19 okt. 1793, vice kontraktsprost 1802, ordinarie d:o 1805. Död 20 dec. 1825.

Gift 1776 med *Juliana Starck*, pastorsdotter från Lovisa, död 27 aug. 1809. Af deras 12 barn nämnas här: I *Johan David*, f. 24 juni 1777. II *Juliana Katarina*. III *Daniel Fredrik*, f. 1783, predikant i Uurais. IV *Johanna Fredrika*, ogift. V *Jakob*, f. 1787, pastor i Klemis. VI *Erik Gustaf*, f. 29 sept. 1788, häradshöfding med lagmans titel, död 22 febr. 1858, gift med *Fredrika Sofia Gadd*. Deras barn: 1 *Jakob Pontus*. 2 *Emilia Leontina*. 3 *Fredrika*, f. 1 jan. 1816, gift med senatorn *Johan Erik Bergbom*, f. 1796. Deras barn: *a) Emilia Sofia*, f. 7 febr. 1834. *b) Fredrika Elisabet*, f. 8 mars 1837. *c) Gustaf Leonard*, f. 24 okt. 1838. *d) Karl Johan*, f. 1843, magister. VII *Otto Magnus*, f. 5 juli 1793, hofrättsråd, gift med *Sofia Charlotta Wegelius*, pastorsdotter från Uleåborg, f. 16 jan. 1803, död 1842. Barn: 1 *Adele*. 2 *Julia*. VIII *David*, pastor här. IX *Gabriel*, kapellan här. X *Karl Wilhelm*, f. 12 sept. 1802, jurist.

Gustaf Lönnblad, f. 7 dec. 1775, prestvigd 10 dec. 1800, tjenstgjorde sedan i Sysmä, kapellan i Joutsa 8 okt.

1806, vice pastor 1817, kapellan i Jaakimvaara 2 nov. 1825, pastor här 15 juli 1829. Död 20 aug. 1834.

Gift med *Sofia Lovisa Molander,* f. 3 juli 1787, död 5 nov. 1862, kaptensdotter från Pieksämäki. Barn: 1 *Gustava Sofia,* f. 13 apr. 1810, ogift. 2 *Anders Henrik Abrah.* f. 16 apr. 1812, kronolänsman, gift med *Julia Sofia Gren,* f. 2 mars 1820. 3 *Karolina Fredrika,* f. 11 sept. 1814, gift med kapellanen i Liljendal *August Wilskman.* 4 *Gustaf Johan*, f. 1 dec. 1817, prestvigd 13 maj 1848, död 29 maj 1852. 5 *Maria Lovisa*, f. 19 okt. 1820, gift med öfversten *Karl Rob. Westling* i Laukas. 6 *August Wilhelm,* f. 15 jan. 1823, kronolänsman, gift med *Anna Johanna Gröhn,* f. 30 nov. 1828. 7 *Berndt Robert Fredrik,* f. 27 aug. 1825, stabskapten, gift med *Josefina Fredrika Wallenius.*

David Roschier, pastorsson, f. 9 juni 1794, prestvigd 14 dec. 1816, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi och Wiitasaari, kapellan i Karstula 12 dec. 1827, kapellan här 5 aug. 1830, pastor 19 aug. 1835, vice kontraktsprost 1839, honorarie prost 1842. Död 19 juni 1851.

Gift med *Anna Wilhelmina Ahlgren,* kapellansdotter från Wiitasaari. Barn: 1 *Herman Wilhelm*, f. 24 aug 1827, luthersk prest för fångarne i Sibirien. 2 *Amanda Kristina*, f. 7 juli 1829, gift med sokenadjunkten i Tuusniemi *Berndt Sarlin.* 3 *Klara Fredrika,* f. 11 juni 1831, ogift. 4 *Mathilda Wilhelmina,* f. 21 juni 1833, gift 1858 med kofferdikaptenen *Karl Johan Niklin.* 5 *Gustaf Alfred*, f. 23 febr. 1838, forstkonduktör. 6 *Emma Julia,* f. 2 juni 1839, ogift. 7 *Ida Augusta,* f. 19 dec. 1842, gift med skolkollegan mag. *Karl Axel Bergholm.*

Mag. *Karl Kristian Stenius,* kapellansson från Mäntyharju, f. 13 mars 1816, tjenstf. kretsskollärare i Nyslott 1 sept. 1839, magister 1840, tjenstgjorde derefter vid Wiborgs och Borgå gymnasier, tysk språklärare vid sistnämnde läroverk 1 febr. 1842, rektor i Nyslott 1847, pastor i Saarijärvi 22 juni 1853, tjenstf. kontraktsprost 15 aug. 1857, honorarie prost 1860.

Gift med *Laura Emilia Frey,* f. 11 maj 1824, dotter till proviantmästaren af 8 klassen *Johan Frey* och *Helena Tuderman,* handelsmansdotter. Barn: 1 *Axel,* f. 25 mars 1845, student. 2 *Alma,* f. 6 febr. 1847. 3 *Karl Johan,* f. 20 jan. 1850.

Kapellaner.

Abrahamus Isaaci Agricola 1646, kallar sig sagde år vice pastor i Palvasalmi.

Israel Erici Argillander 1653—1682, blef pastor loci.

Henrik Israelis Argillander, företrädarens son. Under hans tid flyttades kapellansbolet till Tarvala.

Laurentius Johannis Carbonarius 1684—1693. Var här vice pastor 1684 och kallar sig år 1693 pastor, då han var här curam gerens.

Gift med *Margareta.*

Henrik Isaaci Silander, student 1688, kapellan här 1694—1736, var pastorssubstitut 1702—1704. Död 1736.

Gift med *Lisbeta.* Barn: *Elisabet,* gift 1734 med sin fars substitut *Matth. Calonius.*

Matthias Calonius, kapellan här 1737—1753, blef pastor loci 1753.

Arvid Wallgren, pastorsson, prestvigd 25 jan. 1745, kapellan här 10 apr. 1754. Död 18 nov. 1759.

Gift med *Katarina Limatius.* Af deras barn nämnes här sonen *Arvid,* pastor i Kuopio.

Jakob Tuderus, pastorsson från Laukas, prestvigd till sokenadjunkt i Jyväskylä 30 nov. 1744, kapellan här 10 apr. 1761. Död 10 mars 1787.

Gift med *Ebba Maria Boisman,* som dog 19 apr. 1805, 85 år gammal. Barn: 1 *Maria Juliana,* f. 1742, gift 1769 med pastorn i Kesälaks *Erik Lukander.* 2 *Johan,* f. 1760, kapellan i Karstula. 3 *Jakob,* f. 1763, student 1784.

Mag. *Johan Calonius,* pastorsson, f. 25 apr. 1741, student 1764, magister 1769, prestvigd 9 maj 1770 til sin faders adjunkt, kapellan i Karstula 10 febr. 1779, kapellan här 23 juni 1788, vice pastor 1790. Död 14 apr. 1819, ogift.

Adam Melén, prestvigd 17 okt. 1805, kapellan här 21 mars 1821. Död 2 juni 1827.

Gift med *Wendla Erika Cauton.* De hade en dotter.

David Roschier, kapellan här 5 aug. 1830, blef pastor 1835.

Gabriel Roschier, företrädarens bror, f. 10 juni 1796, prestvigd 14 dec. 1822, tjenstgjorde sedan i Saarijärvi, Klemis och Savitaipale, utnämndes till kapellan här i mars 1838, men dog 10 juli samma år.

Gift med kapellanen *Meléns* enka. Utan barn.

Lars Johan Kekoni, kapellansson från Libelits, f. 17 mars 1805, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Jyväskylä, kapellan här 31 juli 1839, vice pastor 1847. Död 22 mars 1864.

Gift med *Sofia Kristina Strömmer,* f. 5 okt. 1810, död 1861, kapellansdotter från Jyväskylä. Barn: 1 *Henrik,* tjenstf. kapellan i Karstula. 2 *Frans Oskar,* f. 15 juni 1841. 3 *Lars Johan,* f. 30 maj 1843. 4 *Karl Jakob,* f. 7 mars 1846. 5 *Maria Sofia,* f. 23 mars 1848. 6 *Johanna Kristina,* f. 9 juni 1850. 7 *Josefina,* f. 21 febr. 1852. 8 *Karolina,* f. 23 mars 1854. 9 *Konstantin,* f. 3 dec. 1856.

Anton Lilius, f. 16 juni 1822, prestvigd 19 dec. 1844, tjenstgjorde sedan i Janakkala och Hattula, vice pastor 1852, kapellan i Hattula 1860, kapellan här 1865.

Gift med *Amanda Sofia Perdén,* f. 27 febr. 1830. Barn: 1 *Anton Adiel,* f. 22 juni 1849. 2 *Anna Augusta,* f. 29 jan. 1851. 3 *Agnes Alvina,* f. 21 okt. 1852. 4 *Amanda Antonia,* f. 15 aug. 1854. 5 *Axel August,* f. 2 apr. 1856. 6 *Arthur Anshelm,* f. 5 apr. 1860. 7 *Alfhild Amalia,* f. 22 dec. 1861. 8 *Amy Alice,* f. 10 dec. 1863. 9 *Agda Alina,* f. 8 mars 1868.

SAIMA KANALFÖRSAMLING.

Den 1 dec. 1846 blef i nåder förordnadt, att en prestman skulle vid Saima kanallinien stationeras, för att med presterlig tjenst tillhandagå de vid kanalarbetet anställde tjenstemän och arbetare, och genom nådigt reskript af 4

dec. 1847 reglerades prestens göromål och sättet för tjenstens besättande. Då arbetet upphörde och kanalen öppnades till begagnande den 7 sept. 1856, indrogs predikantstjensten.

Predikanter.

Anders Johan Kiljander, spinnhuspredikant och derjemte tjenstf. predikant vid Saima kanal 1 juni 1846—1848.

Georg Monell, predikant här 26 apr. 1848, blef spinnhuspredikant 1852.

Erik Kristian Relander, predikant här 16 febr. 1853, blef kapellan i Kihtelysvaara 1857.

SAKKULA.

Ända till början af 17:de seklet bildade Sakkula och Pyhäjärvi en gemensam pogost, d. v. s. länsmansdistrikt, med egen grekisk kyrka och prest. Kyrkan skall hafva stått ungefär på samma ställe, der den lutherska numera står. Gamla anteckningar i Sakkula församlings historiebok [1]) förmäla, att för sokens äldsta inbyggare anses de såkallade *Waskelaiset*, af hvilka en qvarlefva ännu bebor en grekisk by i soknen [2]). Detta namn påminner om det af *Walter von Plettenberg* vid utloppet af Peipus sjö år 1500 anlagda fästet *Neuschloss*, hvilket estarne kallade *Waske-Narva*, och ryssarne Сыренскъ och sedermera Сыренецъ [3]). Någon stamförvandtskap torde väl emellan desse Waskelaiset på begge nu nämnda orter kunna antagas, antingen då Waskelaiset i Sakkula utgått från de vid Narowa elf bosatte eller ock tvertom. Vid svenskarnes inkräktning af Kexholms län, drog sig en stor del grekiska finnar från soknarne i Kexholms län till Ryssland, och deras öfver-

---

[1]) Se *Borgå Tidning* 1842 n:o 21.

[2]) Denna by kallas *Waskela* enligt *F. P. von Knorrings Gamla Finland* p. 243.

[3]) Se *Akiander* Om evangel. lutherska församl. i Ingermanlands stift p. 32.

gifna lägenheter bemäktigades sedan af lutherska finnar från skilda trakter af Finland.

Hvad sedan angår uppkomsten af den lutherska församlingen i Sakkula, så vittnar en under den stora ofreden i Suvanto sjö nedsänkt och efter sjöns den 26 maj 1818 timade fall återfunnen kyrkklocka med årtalet 1616, att en luthersk kyrka omkring sistberörde tid funnits i Sakkula. Kyrkan, som var den första i Kexholms läns södra del, var belägen i Kiviniemi by och begagnades af lutherska finnar i Rautus, Pyhäjärvi och Sakkula tills de förstnämnde församlingarne fingo egna prester. Enligt traditionen skall kyrkan blifvit flyttad till dess nuvarande ställe år 1674, hvilket årtal stått att läsas i den nya kyrkans innantak.

Kyrkoherdar.

Laurentius Sasse 1631.

Matthias Andreæ 1640—1644.

Franciscus 1651.

Gregorius Martini.

Henrik Poppius, svensk kapellan i Nyen 1677, pastor i Sakkula 1682, blef pastor i Jokkas 1699. Torde hafva tjenstgjort i Sakkula innan han kom till Nyen, emedan traditionen förmäler honom hafva låtit uppföra den nya kyrkan 1674.

Axel Insulanus, pastorsson från Mäntsälä, kapellan på sistnämnde ställe 1688, esquadronspredikant 1691, pastor i Sakkula 1700. Var år 1731 död.

Gift med kapellanen *Abrah. Brunneri* dotter från Jokkas. Barn: 1 *Reinhold.* 2 *Brigitta,* gift med pastorn i Räisälä *Joh. Spenner.* 3 *Maria.* 4 *Zacharias.* 5 *Anna Kristina.*

Henrik Limnelius, pastorsson från Lemo. Om honom läses i gamla akter, att sedan han i 12 år varit academicus, i en privatskola betjent Wiborgs stads ungdom 5 år med synnerlig åhåga i dess informationssyssla och gjort sig väl bekant med praxis administrandæ ecclesiæ så i predikande

som andra förefallande casibus, blef han i anledning af allt detta för sin skicklighet, grundeliga lärdom och sina uppbyggeliga embetsgåfvor med konsistorii öppna bref af 30 aug. 1734 till kyrkoherde och själasörjare i Sakkula församling förordnad och konfirmerad. Död 11 juli 1765.

Gift 1:o med *Elisabet Salovius,* 2:o med *Katarina Gottzen,* som dog 10 jan. 1781. Barn af 1 giftet: 1 *Elisabet,* f. 1738, gift med pastorn i Mola *Mårten Platzman.* 2 *Margareta,* f. 1741, gift med fadrens efterträdare. Af 2 giftet: 3 *Katarina,* f. 3 febr. 1745. 4 *Maria,* f. 1748, gift med kapellanen *Henrik Berner.* 5 *Susanna,* f. 1751. 6 *Anna Hedvig,* f. 1753, död 1784, ogift. 7 *Henrik Wilhelm,* f. 1755. 8 *Erik,* f. 13 apr. 1757, blef kirurg. 9 *Katarina Susanna,* f. 31 aug. 1759. 10 *Kristina Juliana,* f. 16 aug. 1761.

Peter Wirenius, bondson från Wederlaks, f, 1729, student 1748, pädagog i Kexholm 1750, prestvigd 1757, kapellan i Sakkula 1764, pastor 15 jan. 1768, kontraktsprost 1793. Död 6 febr. 1796.

Gift 1766 med *Margareta Limnelius,* företrädarens dotter. Barn: 1 *Katarina Kristina,* f. 21 nov. 1767. 2 *Maria Elisabet,* f. 22 jan. 1769, gift med fadrens efterträdare. 3 *Peter Fredrik,* f. 13 mars 1771, lärare vid folkskolan i Kexholm 1799. 4 *Johan Henrik,* f. 24 juni 1773, blef prest och dog sinnessvag. 5 *Katarina Charlotta,* f. 26 mars 1777. 6 *Kristian Gottlieb,* kapellan här. 7 *Anders Gustaf,* f. 21 maj 1781.

Jakob Lilius, pastorsson från Jääskis, f. 4 maj 1758, student 1776, prestvigd i Petersburg 1778, kapellan i Pyhäjärvi 1781, vice pastor 1788, pastor i Kexholm 1794, pastor här 1798, prost. Död 6 jan. 1808.

Gift med *Anna Martha Avenarius,* enka efter kapellanen i Pyhäjärvi *Joh. Stråhlman.* Af deras 6 barn dogo 3 i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Margareta Helena,* f. 12 (9) sept. 1781, gift 1:o med fadrens efterträdare och 2:o med kapellanen i Säkkjärvi *Joh. Henr. von Zweygberg.* 2 *Anna Grisilia,* gift med kapellanen i Jääskis *Michael Wil-*

helm Lilius. 3 *Hedvig Lovisa,* f. 23 nov. 1784, gift med häradshöfd. *Johan Grenqvist,* som dog 1834.

Karl Anders Åkerstedt, kapellansson från Kaukola, f. 20 jan. 1752, student 1772, prestvigd 1776, kapellan här 1782, vice pastor 1786, pastor 1810, prost 1817. Död 15 dec. 1822.

Gift 1:o med *Maria Limnelius,* enka efter kapellanen *Henr. Berner* och 2:o med *Maria Elisabet Wirenius,* som dog 1850. Barn af 1 giftet: 1 *Margareta Kristina,* f. 1 juli 1783, dog ogift. 2 *Maria Helena,* f. 8 aug. 1785, dog 1845 ogift. 3 *Karolina Elisabet,* f. 11 aug. 1788, dog ogift. Af 2 giftet: 4 *Anna Katarina,* gift med kapellanen i Mäntyharju *Karl Gröhn.*

Kristian Wahlberg, kapellansson från Luumäki, f. 12 febr. 1789, student i Åbo 1803, i Dorpat 1805, kretsskollärare i Willmanstrand 1808, i Fredrikshamn 6 mars 1809, pastor i Sakkula 28 dec. 1824. Död 20 aug. 1825, ogift.

Johan Gustaf Strengell, borgareson från Kuopio, f. 11 maj 1792, prestvigd 16 nov. 1814, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, fånghuspredikant i H:fors 30 maj 1818, tjenstf. kollega derstädes 25 apr. 1820, ordinarie d:o 4 okt. 1826, pastor i Sakkula 25 okt. 1826, vice kontraktsprost 1838, ordinarie d:o 1842.

Gift 1828 med *Agatha Blondina Wolter,* pastorsdotter från Pyhäjärvi. Barn: 1 *Gustaf Wilhelm,* f. 21 dec. 1828, medicine doktor 1860, stadsläkare i Brahestad, gift med kommersrådet Wolffs fosterdotter. 2 *Karl Albert,* f. 28 nov. 1831, medicine doktor 1860, stadsläkare i Nikolaistad, gift med *Kristina Emilia Rechart.* 3 *Alina Adolfina Gustava,* gift 1856 med kronofogden *Gustaf Fredrik Salonius,* son till fältrevisorn *Karl Johan Salonius* och *Johanna Gustava Tujulin.*

Kapellaner.

Gregorius 1644—1651.

Samuel Ulvich 1658, blef pastor i Rautus.

Zacharias Sidensnöre till år 1700, då han blef pastor i Libelits.

Otto Bergman 1701, togs under kriget till fånga, men blef efter fredsslutet pastor i Tyris uti Ingermanland.

Theodor (Diedrich?) Johan Rickneck 1724—1745 hade såsom gammal och orklös efter 1740 en substitut. Död 20 jan. 1745.

Gift 1:o 1708 med *Magdalena Hartz,* pastorsdotter från Kesälaks, och 2:o 1724 med *Helena Schroeder* från Kexholm. Barn: 1 *Erik.* 2 *Maria.* 3 *Kristina,* f. 1736. 4 *Johan.*

Johan Salinus, prestvigd 10 juli 1741, kapellan här 15 febr. 1746. Död 23 dec. 1763.

Gift med företrädarens enka *Helena Schroeder.* Barn: 1 *Maria Kristina,* f. 1749. 2 *Elisabet,* f. 1751, gift 1767 med länsmannen *Anders Taberman.*

Peter Wirenius, kapellan här 1764, blef pastor 1768.

Henrik Berner, f. 1730, prestvigd 21 juni 1761, kapellan här 1768. Död 26 nov. 1779.

Gift 1769 med *Maria Limnelius,* pastorsdotter. Deras dotter dog ogift.

Karl Anders Åkerstedt, kapellan här 1782, blef pastor 1810.

Kristian Gottlieb Wirenius, pastorsson, f. 9 april 1779, prestvigd 4 sept. 1803, tjenstgjorde sedan i Sakkula, Kexholm och Petersburg, kapellan här 1 maj 1810, vice pastor 1826. Död 19 febr. 1848, ogift.

Henrik Axel Berner, pastorsson från Mäntyharju, f. 27 okt 1811, prestvigd 18 dec. 1833, tjenstgjorde sedan i Kivineb, vice pastor 1838, spinnhuspredikant i Willmanstrand 17 apr. 1839, kapellan i Mola 31 juli 1844, kapellan här 14 mars 1849. Död 7 maj 1862.

Gift med *Maria Sofia Kinberg,* f. 24 apr. 1814. Barn: 1 *Axel,* f. 2 okt. 1843. 2 *Hilda Sofia,* f. 13 apr. 1846.

Henrik Johan Savander, f. i Kristina 1 nov. 1805, prestvigd 18 dec. 1833, tjenstgjorde sedan i Björkö och Fredrikshamn, kapellan i Suomenniemi 4 dec. 1839, vice pastor 1847, kapellan i Taipalsaari 1859, kapellan här från 1 maj 1866.

Gift med *Emilia Henriette Sofia Gardberg,* pastorsdotter från Björkö, f. 4 juni 1823. Barn: 1 *Olga Emilia,* f. 20 mars 1842. 2 *Ida Henrietta,* f. 8 nov. 1843, gift med kronolänsmannen *And. Joh. Brofeldt.* 3 *Ernst Johan,* f. 15 juli 1846. 4 *Theresia Blondina,* f. 11 apr. 1850. 5 *Evert Otto Henrik,* f. 30 nov. 1857.

SALMIS.

I 17:de seklet uppkom i Salmis en liten regal luthersk församling, hvilken ägde bestånd intill nordiska kriget i början på 1700 talet.

Kyrkoherdar.

Gregorius Johannis 1639—1643.

Hans söner voro: 1 *Johan Salmenius,* pastor i Kuopio. 2 *Henricus Salmenius* och 3 *Petrus Salmenius,* kapellan i Kerimäki.

Gregorius Matthiæ 1650.

Johannes Canuti, kollega i Kexholm 1639, rektor 1660, pastor i Salmis 1662—1689.

Gift med *Maria Svahn.*

Petrus Joh. Ischanius 1690, var veterligen den siste lutherske pastor här.

Genom kejserl. bref af 15 mars 1851 anställdes en predikant för de inom Salmis, Suojärvi, Korpiselkä och Suistamo grekiska församlingar bosatte lutheraner, med lön af 300 rubel silfver af allmänna medel, och sådan instruktion för tjenstgöringen, som ekklesiastika expeditionens i kejserl. senaten skrifvelse af 20 mars 1852 närmare af sig visar. Lönen ökades 13 juli 1865 med 800 finska mark.

Predikanter.

David Sirelius, predikant här 24 sept. 1851, blef kapellan i Jääskis 1866.

Filemon Dahl, kapellansson från Kerimäki, f. 4 april 1819, prestvigd 19 maj 1847, tjenstgjorde sedan i Sääminki,

Wiborg, Savitaipale, Rautus, Heinola, Kivineb, vice pastor 1864, predikant här 1866.

Var gift med *Konstantia Theresia Ursin*, som dog 1858.

SAVITAIPALE.

Traditionen förmäler, att i Peltoinlaks by redan år 1590 funnits en kyrka, men till eget pastorat afskildes Savitaipale från Taipale kyrkogäll år 1639, enligt hvad följande urkund derom upplyser.

Erik Gyllenstjerna till Nynäs, Årås och Gärdnäs, landshöfding i Karelen öfver Wiborg, Nyslott och Kymenegårds län

Gör härmed veterligt, att eftersom det är efter hennes kongl. maj:ts nådiga vilja och ankomne skrifvelse skedd och gjord en fördelning med Taipalsaari soken, hellst för den långa kyrkvägen de för detta haft, och förty beviljadt, att vid Peltolaks nu af nyo annan kyrka uppbyggas skulle, uppå det allmogen med Guds saliggörande ord dess mera till sin själs salighet blefve undervisad och bespisad; alltså och emedan högstbemälte hennes kongl. maj:t samma christeliga verk till mera förfordring allernådigst förordna låtit, att till de i så måtto af nyo upprättande pastoraten vissa hemman tillsättas och underläggas måtte; derföre hafver man sådant till vederbörligt fullföljande denne brefvisare af vördige capitulares tillbetrodde kyrkoherde i bemälde Peltolaks, hederlige och vällärde dom. Laurentium Petri i detta brefs kraft efterlåtit, att han till prestbol må hafva att bruka och nyttja i Peltola by belägna, efterskrifna öden, neml. Bertill Ukkoises $\frac{1}{6}$ och Olof Hotises $\frac{1}{12}$ dels, som göra tillsammans en $\frac{1}{4}$ del. Och emedan han med den ringa lägenheten besvärar sig icke kunna behjelpa, tillstädjes honom till förbättring i Kaskis by, som är en half mil från bemälte kapellet, Knut Sairalains öde under en fjerdedels skatt intillldess som med ryttaren Urban Haiminen kan blifva afhandladt, det han ville godvilligt flytta från sitt hemman, der han bor uppå, tagandes sig annorstädes boställe af jemn

god lägenhet och deremot afstå sitt under prestbolet, eftersom det är och pröfvas der lägligast till. Här alle detta angår, isynnerhet befallningsmannen dersammastädes hafva sig att efterrätta, låtandes denne kyrkoherde njuta på sitt prestbol den immunitet och de friheter, som med andra vanligt är. Actum Wiborgs slott den 9 nov. 1639.

Erik Gyllenstjerna.

Kyrkoherdar.

Laurentius Petri Fabricius 1639—1663, var här ensam prest tills hans son blef kapellan här. Afled vid hög ålder. Kallades *Kiiski-Lauri.* Barn: 1 *Petrus,* fadrens efterträdare. 2 *Johan,* kapellan i Sääminki. Tvenne döttrar blefvo gifta.

Petrus Laurentii Fabricius, kapellan här 1650, pastor under fadrens lifstid 1660. Död hastigt på predikstolen 1668.

Gift med *Brita Mattsdotter.* Barn: *Peter,* sannolikt den som blef pastor i Björkö.

Johan Matthiæ Montanus, torde hafva varit pastorsson från Leppävirta, var här kapellan förut, pastor 1670—1682.

Barn: *Matthias,* kapellan här.

Michael Matthiæ Heintzius, handelsmansson från Wiborg och bror till pastorn i Jääskis *Paul Heintzius,* student i Åbo 1669, kapellan här 1670, pastor 1682. Död 1 maj 1718.

Gift 1:o med *Brita Hermigier,* pastorsdotter från Wekkelaks, som dog 1690 och 2:o med *Anna Katarina Kylander (Nylander?).* Barn: 1 *Peter,* pastor här. 2 *Michael,* pastor i Sysmä. 3 *Samuel,* kapellan i Hartola. 4 *Eva.* 5 *Sofia,* gift med löjtnanten *Jerppe.*

Henrik Langell ell. *Langelius,* son till *Henrik Wargh* från H:fors, apologist i Wiborg 1703, kollega supremus 1705—1710, pastor i Savitaipale medelst konglig fullmakt af 3 aug. 1720. Död 25 febr. 1725.

Gift med *Kristina Strandenius.* Af deras många barn nämnas här: 1 *Kristina,* gift med pastorn i Ruokolaks *Jo-*

han Carmelin. 2 *Anders,* pastor i Lappvesi. 3 *Fredrik,* kapellan i Wekkelaks.

Matthias G. Avenarius, kapellan i Lempala 1685, pastor der 1695—1725, pastor här 1727. Död 3 juli 1736.

Barn: *Mårten.*

Peter Heintzius, pastorsson, f. 1699, prestvigd i Borgå 31 mars 1725, kapellan i Kristina 1728, pastor här med konglig fullmakt af 18 juni 1737, prost 1761. Död 11 mars 1777.

Gift med *Beata Katarina Nigræus,* som dog 7 febr. 1785. Barn: 1 *Michael Magnus,* blef student, men kände ingen inre kallelse för prestembetet, hvartill fadren sökte förmå honom. Fördenskull öfvergaf han fadrens hus och flyttade till sin akademie kamrat, pastorn i Lempala *Henr. Argillander,* efter hvars död han underhölls af Argillanders efterträdare *Pet. Joh. Åkerstedt* och *Anders Joh. Melartopæus* tills pastor loci *P. A. Europæus* gaf honom underhåll på sitt hemman Olkkola, der han slutade sin jordiska vandel 11 okt. 1816, 85 år gammal. 2 *Beata Katarina,* gift 1752 med pastorn i Nykyrka *Johan Jakob Europæus.* 3 *Anna Kristina,* f. 10 okt. 1745, gift 1771 med sekreter. vid ståthållare kansliet i Wiborg *Alexander Witting* och dog 13 nov. 1797. 4 *Eva Maria,* gift 1766 med kapellanen i Ruokolaks *Jonas Bened. Ristelius.*

Karl Henrik Winter, prestson f. 28 sept. 1716, prestvigd 20 febr. 1739, var någon tid krigsprest, kapellan i Sääminki 1742, vice pastor 1753, pastor här 30 mars 1778, prost. Död 25 maj 1794.

Gift med *Elisabet Sofia Åberg,* som dog 15 aug. 1786. Barn: I *Maria Elisabet,* f. 23 mars 1744, dog ung. II *Anna Kristina,* f. 27 nov. 1745, dog ogift 1824. III *Helena Sofia* f. 13 jan. 1748, dog ogift 1839. IV *Katarina Margar.,* f. 11 jan. 1750, gift med kapellanen i Wederlaks *Israel Oleander.* V *Lovisa Charlotta,* f. 30 apr. 1752, gift med kapellanen i Wekkelaks *And. Rågback.* VI *Johan Henrik,* f. 14 nov. 1754, kretsdoktor, hofråd, död 1824. Gift 1:o med *Maria Margar. Runnenberg* och 2:o 1801 med *Maria Kri-*

stina Brunnerus. Deras barn: 1 *Alexander,* f. 25 nov. 1787. 2 *Karl Fredrik,* f. 29 jan. 1792. 3 *Fredrika Maria,* f. 15 mars 1794. 4 *Katarina,* f. 16 maj 1797. 5 *Henrik Adolf,* f. 1 sept. 1801. 6 *Gustaf,* proviantmästare, titulärråd. VII *Karl Fredrik,* f. 29 mars 1757, regimentskirurg. statsråd. Hans son *Alexander,* major, stupade i franska kriget 1812. VIII *Abraham Reinhold,* f. 13 mars 1759, gränsuppsyningsman i Mäntyharju, länsman i Savitaipale, död 1819. Gift 1:o med *Sofia Pehrsdotter* och hade med henne 6 barn och 2:o med *Kristina Lovisa Oldenburg.* Barn: 1 *Karl,* landtmätare i Ryssland. 2 *David,* ingenörlöjtnant. 3 *Peter,* landtmätare i Ryssland. 4 *Adolf,* fodralmakare i P:burg. Hans söner: *Johan*, *Karl*, *Nils* och *Feodor.* 5 *Johan Reinhold,* kapellan i S:t Andreæ. 6 *Gustaf Fredrik,* f. 28 febr. 1799, kontorsskrifvare vid tullkammaren i Wiborg, död 31 maj 1867, ogift. 7 *Peter Emanuel,* f. 2 jan. 1814. 8 *Anders August*, f. 2 mars 1817, landtmätare i Ryssland. 9 *Wilhelm,* militär. IX *Herman Gustaf,* f. 3 apr. 1761, läkare vid ingenörkorpsen i F:hamn. Gift med borgaren *Jangars* dotter. Barn: 1 *Gustaf,* bokhållare i Wiborg. 2 *Alexander,* rysk translator, kollegiiassessor, död 15 apr. 1867. Hans son *Alexander Emil,* löjtnant, gift med *Mathilda Platan,* apothekaredotter. 3 *Anna Sofia.* X *Maria Elisabet,* f. 1764, gift 1:o 1788 med ordningsdomaren i Willmanstrand, titulärrådet *Johan Nybeck.* Deras barn: 1 *Karolina Elisabet,* f. 15 dec. 1788. 2 *Alexandra,* f. 1791. 3 *Karl,* 1795. 2:o med kronofogden i Lappvesi, hofrådet *Anders Wirenius*, som dog 1820. XI *Ulrika,* f. 9 febr. 1767, gift med pastorn i Joutseno *David Platan.* XII *Gottfrid Adolf,* f. 24 maj 1769. XIII *Otto Kristian,* f. 6 febr. 1772, handelsbokhållare.

Peter Adolf Europæus, pastorsson från Nykyrka, f. 31 juli 1753, student 1771, prestvigd 1 okt. 1777, lärare i ryska, tyska och franska språken vid Wiborgs kathedralskola 14 maj 1781, rektor vid trivialskolan i Fredriksh. 1785, lärare vid normalskolan och archidiaconus derstädes 1790, pastor i Savitaipale medelst dirigerande senatens fullmakt

af 17 apr. 1795, kontraktsprost 1804. Död 11 juni 1825. Var bevandrad i theologiska och andra vetenskaper och kände 6 språk, var en driftig och verksam lärare, men sedan han lidit benbrott och blifvit förlamad, nödgades han de sista åren af sin lefnad vara overksam.

Gift 1:o 1784 med *Eva Kristina Platan*, kapellansdotter, död 15 juni 1803 och 2:o 1806 med landbondedottern *Sofia Peijo* från Peltoinlaksby. Barn: 1 *Eva Kristina*, f. 1787, ogift. 2 *Gustava Wilhelmina*, f. 1792, ogift. 3 *Katarina Charlotta*, f. 1794, död 1858, ogift. 4 *Anna Elisabet*, f. 1796, gift med kapellanen i Jaakimvaara *Peter Platan*. 5 *Peter Adolf*, f. 1802, kapten i rysk tjenst, död 1838. 6 *Emil*, f. 24 juli 1807, var en tid rysk translator vid landshöfd. embetet i Åbo och begaf sig sedan till Kaukasien. 7 *Nils Wilhelm*, f. 20 juli 1810, tjente vid militären. 8 *Ulrika Sofia*, f. 16 okt. 1813, gift med artillerilöjtnanten *Alex. Kislow*. 9 *David Emanuel Daniel*, f. 1 dec. 1820, litteratör.

Dr *Johan Stråhlman*, son till landtmätaren, kollegiiassessorn *Jakob Stråhlman* och *Eva Elisabet Frondell*, f. 29 mars 1773, prestvigd 15 aug. 1793, tjenstgjorde sedan i Luumäki, vice pastor 1802, pastor i Luumäki 2 mars 1809, prost 1812, pastor här 12 nov. 1827, theologie doktor 1840. Död 3 apr. 1845.

Gift 1:o 1804 med *Katarina Strandman*, pastorsdotter från Pyhäjärvi, f. 1778, död 1819, utan barn, och 2:o 1819 med *Hedvig Katarina Homan*, dotter till forstlandtmätaren *Jonas Fredr. Homan* och *Maria Elisabet Couper*, f. 27 apr. 1791. Af deras 7 barn dogo 2 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Katarina Elisabet*, f. 10 aug. 1821, gift med kapellanen i Wederlaks *Alexander Gulin*. 2 *Karolina Amalia*, f. 16 dec. 1822, ogift. 3 *Johanna Blondina*, f. 22 febr. 1826, lärarinna vid frunt. skolan i Fredrikshamn. 4 *Alexandra Erika*, f. 22 jan. 1828. 5 *Fredrik Alexander*, f. 15 dec. 1832, dog som fänrik.

Karl Magnus Kjellman, son till kommiss. landtmätaren *Magnus Kjellman* och *Johanna Schöneman*, f. i Sumiais

6 sept. 1797, amanuens vid domkapitlet 28 febr. 1821, vice notarie 31 juli 1822, ordinarie notarie 5 dec. 1829, prestvigd 18 dec. 1839, pastor här 11 aug. 1846, prost 1851.

Gift med *Maria Forsberg,* f. 3 jan. 1816. Utan barn.

Kapellaner.

Petrus Laurentii Fabricius 1650, blef pastor 1660. Erhöll af grefve P. Brahe 4 febr. 1649 fyra års frihet på det ödeshemman han upptagit.

Johan Matthiæ Montanus 1660—1670. Rörande det hemman honom beviljades finnes i behåll följande urkund.

Kongl. maj:ts förordnade landshöfding öfver Wiborgs och Nyslotts län *Jakob Törneskiöld* till Runstorp, Räisälä och Lissina.

Gör veterligt, att brefhafvanden, kapellanen i Savitaipale soken vällärde hr *Johan Montanus* hafver här præsenterat häradshöfdingen välförståndige *Eliæ Haraldssons* tingsattest de dato 28 januari innevarande år, lydandes, hurusom han för fyra år sedan hafver upptagit ett ödeshemman i Kaskis by och Savitaipale soken om $\frac{1}{6}$ skatt, som Matts Kristersson ödelagt hafver, i mening att få njuta det under kapellansbols vilkor, men sedan blef samma hemman i sista generalmunstring infördt i dragonrullan, hvarföre han nu måst utrusta dragon; och emedan nämnden har intygat och vittnat, att samma hemman hafver i fyra års tid ödelegat och af en flyktig soldat, som sig der uppehållit, alldeles förlamadt, inga dugliga hus deruppå, förutan en stuga, och gärdsgårdarne alldeles förfallne samt åkern merendels i linda, då hr Johan det antog. Och hafver han ställt uti borgen för sig efterskrifne män, som äro Grels Wääräjalka, Matts Pehrsson i Laukanniemi och Sigfrid Karhu, hvilka utfästade sig vilja svara till hans (. . . oläsligt) efter lag; hvarföre, och som han nu anhåller att få bemälte hemman bruka och besitta och derå någon frihet till dess bättre upprättelse åtnjuta; alltså uppå hans kongl. maj:ts allernådigste behag efterlåtes honom härmed, att han samma hemman med alla de ägor derunder lyda, af

ålder lydt och legat hafva eller härefter med lag och dom tillvinnas kunna, att lagligen häfda, bruka och besitta för den skatt och afgäld, som deraf till kronan erläggas och præsteras bör. Och till hemmanets bättre upprättelse förunnas honom hr Johan tre års frihet uppå tionden, ordinarie och extraordinarie räntorna ifrån den tid han först det antog, dock mantals samt lagmans och häradshöfdingepenningarne undantagandes. Det kronans befallningsman samt flere som vederböre veta sig att efterrätta. Datum Wiborgs slott den 15 mars 1665.

Jakob Törneskiöldh.

Zachar. Rechart.

Michael Heintzius, kapellan här 1670, blef pastor 1682.

Matthias Montanus, pastorsson, kapellan här 1683. Död 1 apr. 1738, 80 år gammal. Var blind på ålderdomen sedan år 1730.

Barn: *Brita, Maria* och *Sofia.*

Johan Carmelin, förestod under företrädarens blindhet kapellanstjensten till år 1738, då han blef pastor i Säkkjärvi.

Laurentius Pajander, kapellan i Suomenniemi 1727, kapellan här 1739, men afled på första dagen af sin tjenstgöring 1 maj 1739.

Gift med *Maria Gilander.*

Jonatan Gestrin, kapellan här 24 sept. 1740, blef pastor i Luumäki 1749.

David Platan, son till klockaren *Anders Platan*, f. 24 aug. 1714, student 1741, prestvigd i Fredrikshamn 1744, kapellan här 1749, vice pastor 1767. Död 16 aug. 1787.

Gift med *Ingeborg Lydenius.* Barn: 1 *Peter*, f. 18 nov. 1750, magister 1775, prestvigd 1777, död 1780. 2 *Anders*, f. 1752. 3 *David*, f. 1753, kapellan här. 4 *Brita*, f. 1754 dog ogift. 5 *Fabian*, f. 1758, student 1778. 6 *Eva Kristina*, f. 1760, gift med pastor loci *Peter Adolf Europæus.* 7 *Katarina Charlotta*, f. 1761, död 1788 ogift.

David Platan, kapellansson, kapellan 1789, blef pastor i Joutseno.

Adolf Fredrik Mennander, son till färgaren i Tavastehus *Benjamin Mennander,* f. 23 maj 1772, prestvigd 15 aug. 1793, tjenstgjorde sedan i Walkeala, Savitaipale och Fredrikshamn, kapellan här 10 jan. 1802. År 1827 stjelpte han med kärran under en sokenbudsfärd och skadde sin fot så illa, att han måste nyttja kryckor under hela sin öfriga lifstid, utan att kunna tjenstgöra. Död 31 juli 1832.

Gift med *Eva Johanna Platan,* företrädarens dotter. Barn: 1 *David Benjamin,* f. 1808. 2 *Adolf Fredrik,* f. 12 aug. 1809, lärare vid lägre elementarskolan i Willmanstrand. 3 *Emilia,* f. 11 juni 1811, gift med pastorsadjunkten *Anders Hyrén,* som var son till bonden *Hyyrynen* från Luumäki, f. 15 nov. 1804, prestvigd 18 okt. 1828, död 1839. Deras son *Gustaf Adolf,* f. 6 nov. 1837, student 1854, magister 1860. 4 *Anders Johan,* f. 18 sept. 1832, kommissionslandtmätare, död 11 juli 1859. 5 *Amalia,* f. 19 jan. 1816. 6 *Jonas Benedikt,* f. 21 mars 1818. 7 *Edla Johanna,* f. 30 juli 1823. 8 *Edvard,* f. 7 juni 1827, kapellan i Liljendal.

David Arenius, rusthållareson från Padasjoki soken och Hietala rusthåll, deraf han tog sitt tillnamn, f. 16 nov. 1793, prestvigd 11 dec. 1819, tjenstgjorde sedan i Iisalmi, Maaninka, Sääminki, Luhanko, Sortavala och Uguniemi, kapellan i Savitaipale i augusti 1833. Död 24 mars 1839, ogift.

Gustaf Magnus von Hertzen, löjtnantsson från Lappträsk, f. 29 juni 1803, prestvigd 21 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Elimä, Savitaipale, Ruskeala, Sortavala, Impilaks, kapellan här 11 mars 1840, vice pastor 1848.

Gift 1:o 1840 med *Gustava Ulrika Argillander,* majorsdotter från Lappträsk, f. 3 jan. 1810, död 1852, och 2:o med *Elisabet Jakobina Kielgast,* f. 7 okt. 1824, enka efter kollegiisekret. *Alexander Govinius.* Barn: 1 *Alexandra,* f. 28 okt. 1841, ogift. 2 *Gustaf,* f. 24 okt. 1842, postsekret. i F:hamn. 3 *Karl,* f. 17 maj 1844, student. 4 *Olga,* f. 8

maj 1847, gift med pastorssubstituten *Anders Rosberg*. 5 *Emil*, f. 17 aug. 1853. 6 *Johanna*, f. 18 juni 1854. 7 *Alexander*, f. 15 dec. 1855. 8 *Magnus*, f. 13 mars 1858. 9 *Elisabet*, f. 6 dec. 1859. 10 *Wilhelm Gotthard*, f. 19 aug. 1862. 11 *Mathilda Ottilia*, f. 20 apr. 1865.

SAVONRANTA.

Sedan ett bönehus i *Savonranta* by af Kerimäki soken blifvit uppfördt, anställdes der en predikant år 1862.

Predikanter.

Anders Samuel Kiljander, f. 30 dec. 1828, prestvigd 17 dec. 1856, predikant här 1862.

Gift med *Karolina Theresia Roschier*, kapellansdotter från Kerimäki.

SEISKARI.

Seiskari (Seitskär) utö, som ligger 47 verst från fasta landet och som alla tider legat under Björkö pastorat, har ett predikohus, hvari presterskapet i Björkö vanligen par gånger om året förrättar gudstjenst.

SIBBO.

Redan år 1327 omtalas Sibbo såsom kapell till Borgå, men okändt är, när det skildes derifrån till eget pastorat. År 1536 fanns der redan en egen pastor. År 1724 anslogs det till annex åt den nya biskopen i Borgå, enligt

> Kongl. maj:ts nådiga resolution uppå consistorii i Borgå underdåniga skrifvelse, dat. den 4 sistlidne februari, hvarutinnan ansökning göres, att Sibbo pastorat måtte anslås till præbende vid biskopssätet i Borgå, gifven i Stockholm den 11 april 1724.

Kongl. maj:t har sig bemälte ansökning i nåder föredraga låtit, och som consist. derhos andrager, det för biskopen der i stiftet ganska obeqvämt är, att hans annexer äro ifrån biskopssätet allt för långt vid ryska gränsen be-

lägne, så att han af dem ej kan hafva den nytta, som honom vore högeligen af nöden och andra dess vederlikar hafva att fägna sig af; anhållandes fördenskull det biskopsannexerne, som till det i Wiborg varande biskopssätets kommoditet varit indelta och beviljade, numera, sedan biskopssätet är vordet flyttadt, kunde i andra jemngoda pastorater, som närmare till Borgå ligga, förbytas, hvartill nu äfven ofvannämnde Sibbo pastorat föreslås; alltså vill kongl. maj:t, i anseende till ofvan anförda skäl, i nåder hafva samtyckt, det biskopen Johan Gezelius må hädanåt hafva att nyttja Sibbo pastorat till præbende vid biskopssätet i Borgå, i stället för en af de förra till Wiborgs stad närmare liggande och under detta stiftet för detta hörande annexer. Förblifvandes kongl. maj:t i öfrigt consistorio med all kongl. nåd och ynnest välbevågen. Actum ut supra.

Friedrich.

Genom nådigt reskript af 10 jan. 1865 befriades Sibbo från annexskyldigheten. Församlingen är svensk, men för den finska befolkningen hålles finsk gudstjenst hvarje högtidsdag och deremellan hvar fjerde söndag.

Kyrkoherdar.

Lars 1536. Se *Arvidssons Handlingar* V 335.
Jöns 1548—1566.
Henrik 1570—1577.
Ericus Erici 1579—1598 [1]).

---

[1]) I *H:fors Tidning* för år 1829 n:o 16 finnes intagen en i Sibbo soken gängse folksaga, som här må reproduceras. Hertig *Karl,* som om sommaren 1599 landsteg vid nyländska kusten, för att kufva konung *Sigismunds* parti, ämnade, efter åtnjuten hvila och intagen förplägning begifva sig från prestgården till Eriksnäs säteri, för att gripa grefve *Wittenberg,* som ansågs för en af Sigismunds anhängare. Af företaget gjordes ingen hemlighet och mäster Anders erfor det öde, som väntade hans granne. Han skref några rader till grefve Wittenberg och afsände biljeten med en trogen tjenare till Eriksnäs. Grefven begaf sig med sin familj och det redbaraste af sina ägodelar på en farkost öfver sjön, men

Andreas Sigfridi, Borgensis, var förut predikant under Tönne Jöranssons fana, pastor här 1601—1636. Erhöll först ett hemman uti Nevas by fritt, som han af öde upptagit, och genom kongl. bref af 23 febr. 1616 femton tunnor spanmål till årlig ränta för dess stora gästning med vägfarande.

Han hade tvenne döttrar: *Anna* och *Karin*.

Lars Pampinæus 1635—1670, var här pastor redan under sin föregångares lifstid.

Gift 1:o med *Kirstin Henriksdotter* och 2:o med *Agneta Jakobsdotter Bröijer*, som dog 1694. Barn: 1 *Johanna*. 2 *Agneta*, gift med fadrens efterträdare. 3 *Markus*. 4 *Anders*.

Anders Streng 1675—1691, genom kongl. bref af 5 jan. 1683 frikallades han från taxeringens erläggande för fyra år. Död 1691. Se *Gezelii den äldres minne* p. 304.

Gift 1:o med *Agneta Pampinæus*, företrädarens dotter och 2:o med *Maria Wijnblad*. Barn: 1 *Karl*, dog 1694. 2 *Jonas*, pastor i Jämsä [1]).

Johan König, kapellan på Siikaniemi 1682, pastor här 1693—1701.

Gift med *Gertrud*. Barn: 1 *Peter*. 2 *Anders*, månne pastor i Pyttis? 3 *Israel*.

---

glömde att förstöra biljeten. Hertig Karl anländer till Eriksnäs, finner biljeten på bordet och grefven bortrymd; då tänder han eld på sätesgården, och låter sina väpnare släpa den ärevördige gubben från prestgården till Eriksnäs och halshugga honom. Stället, der hans hufvud föll under bödelns bila, skall ännu visas af ortens invånare. — Vi hafva ej fått reda på någon prest, vid namn Anders, som skulle varit pastor i Sibbo år 1599.

1) Huruvida en vid namn *Lorentz*, som var kemnerspræses i H:fors, var son till pastorn i Sibbo, måste här lemnas osagdt, emedan under senare hälften af 17:de seklet i Finland och Ingermanland funnos flere grenar af slägten Streng. Sålunda voro *Anders* (1634—1644) och *Jonas Streng* (1662) landtmätare i Finland, *Georg Streng* var skräddaremästare i Tavastehus (1675), *Erik Staffansson Streng*, sergeant vid major Peter Krusbjörns esquadron i Ingermanland (1661) och *Axel Streng* förvaltare i Nyen (1681). Förenämnde *Lorentz Streng* dog 16 okt. 1764, 86 år gammal och var gift med *Maria Burtz*. Vid deras guldbröllopp 1755 höll skolrektorn *Jonas Krook* ett tal.

Gustaf Wijnblad 1702—1724, var här kapellan förut. Gift med *Margareta,* f. 1675, död 1739. Barn: 1 *Lars Gustaf,* länsman i Sibbo. 2 *Sofia,* gift med ryttmästaren *Olof Falk.*

Under annextiden voro här

Vice pastorer.

Johan Haberman 1724—1740, blef pastor i Perno 1740.

Johan Elg 1740—1741, blef pastor i Mäntsälä 1741.

Johan Tallquist erhöll här pastoralvården 14 juli 1744, blef kapellan 1763.

Georg Lagus, f. 5 maj 1730 (1731), prestvigd 6 aug. 1751, bataljonspredikant vid Nylands infanteriregimente 31 aug. samma år, kommenderad i aug. 1757 till Pommern, der han blef regimentspastor 21 dec. 1758, vice pastor i Sibbo 15 juni 1763, blef pastor i Wichtis 1773, prost 1777, kontraktsprost. Död 9 maj 1793. Se *Åbo stifts Herdaminne* I. 356.

Gift med *Maria Kristina Lagus,* f. 1746, dotter till handlanden i Borgå *Karl Lagus.* Deras barn: I *Kristina Katarina,* f. 1764, död 1823 ogift. II *Gabriel,* f. 7 aug. 1766, kapellan i Jomala. III *Maria Lovisa,* f. 1769. IV *Brita Magdalena,* f. 1771, gift med pastorn i Lempälä *Karl Johan Schaeffer.* V *Karl Georg,* f. 1773, var först revisor och postmästare på Sveaborg, blef sedan postinspektor i Westervik. Gift 1:o 1807 med *Katarina Lovisa Sture* och 2:o med *Hartvik.* VI *Anna Hedvig,* f. 1774, död 1808. VII *Johan,* f. 3 maj 1775, kapellan i Nurmis. VIII *Greta Elisabet,* f. 13 apr. 1782, gift med landtmätaren *Magnus Björklund.* Deras barn: 1 *Karolina.* 2 *Johan Georg,* snickare.

Mag. *Johan Fabritius,* vice pastor här 9 febr. 1774, blef pastor i Nurmijärvi 1785.

Arvid Wallgren, vice pastor här 10 dec. 1785, blef pastor i Kuopio 1811.

Robert Johan Wallgren, vice pastor här 15 apr. 1812, blef derjemte kapellan 1828.

Albert Wilhelm Schogster, tjenstf. vice pastor 14 jan. 1835, blef kapellan samma år.

Karl Fredrik Bergholm, vice pastor här 15 apr. 1840, blef pastor loci 1865.

Kyrkoherde.

Karl Fredrik Bergholm, son till handlanden *Peter Bergholm* och *Katar. Fredr. Brunckman,* f. i H:fors 15 juli 1808, tjenstf. kollega i H:fors 1831, prestvigd 30 dec. 1831, tjenstgjorde sedan i Thusby och Sibbo, tjenstf. vice pastor här 25 apr. 1838, konstituerad i samma tjenst 15 apr. 1840, blef den förste ordinarie pastor utan examen 27 juli 1865. Död 29 maj 1868.

Gift med *Johanna Gust. Amalia Wallgren,* vice pastorsdotter. Barn: 1 *Hilda Johanna,* f. 19 dec. 1839. 2 *Karl Axel,* f. 6 nov. 1841, skolkollega, gift 1866 med *Ida Augusta Roschier,* pastorsdotter från Saarijärvi. 3 *Alma Konstantia,* f. 4 nov. 1845. 4 *Fanny Augusta,* f. 16 maj 1850.

Kapellaner.

Martinus Simonis 1593—1617.

Lars Hansson 1634.

Gift med *Margareta Andersdotter.* Barn: *Jakob.*

Simon 1651.

Johannes 1656—1670.

Gift med *Karin Simonsdotter.*

Klaudius Ollander 1675—1682.

Gift med *Anna.*

Gustaf Wijnblad 1687—1702, blef pastor.

Erik Sigfridi Castelius, f. 1673, kapellan här 1702—1703, död 23 juni 1730.

Gift 1:o med *Gertrud* och 2:o med *Kristina Printz.* Barn: *Maria.*

Johan Elg 1732—1741, blef derjemte vice pastor 1740, men redan året derpå pastor i Mäntsälä.

Gift med *Kristina Printz.* Barn: 1 *Peter Johan,* f. 1 dec. 1732. 2 *Helena,* f. 17 jan. 1735. 3 *Kristina,* f. 1737. 4 *Jakob,* f. 8 febr. 1740.

Matthias Asp, kapellan här 19 aug. 1741, erhöll af generalfältmarskalken grefve Laçy 21 sept. 1742 fullmakt att tills vidare ordres vara pastor i Sibbo, hvilken fullmakt efter fredsslutet ej mer hade någon kraft. Död 8 (4) jan. 1761.

Gift med *Helena Wessman,* f. 1718, död 1803. Af deras 4 barn nämnas här: 1 *Anders,* f. 1745. 2 *Maria Sofia,* f. 1751. 3 *Wendla Katar.* f. 1755, gift med kapellanen i Askola *Alex. Ruuth.*

Johan Tallquist, f. 1715, prestvigd 2 aug. 1741, tjenstgjorde sedan i Sibbo, först såsom ministerii adjunkt, derefter såsom vice pastor från år 1744, kapellan här 1763. Grefve Laçy's fullmakt af 21 sept. 1742, att vara kapellan här, förblef utan verkan. Död 19 sept. 1780.

Gift 1:o med *Maria Eleonora Wrangel,* f. 1717, död 1752. 2:o med *Kristina Svahn,* f. 1733, död 1796. Barn: 1 *Eva Sofia,* f. 1758, gift 1:o med länsmannen *Matth. Träskman,* som dog 1791 och 2:o med länsmannen *Fredr. Olin.* 2 *Juliana,* dog ogift. 3 *Johan,* f. 1 jan. 1767, styckjunkare, gift med *Maria Dor. Schmidt.* 4 *Daniel,* f. 26 mars 1769, reste till sjös. 5 *David August,* f. 1771.

Gabriel Lyra, kapellan här 5 juli 1782, blef kapellan i Asikkala 1791

Jakob Johan Björk, kapellan här 17 okt. 1792, blef pastor i Sortavala 1821.

Gustaf Johan Blylodh, kapellan här 17 juli 1822, blef kapellan i Elimä 1826.

Robert Johan Wallgren, kapellansson från Lappträsk, f. 21 dec. 1785, prestvigd 8 febr. 1811, vice pastor i Sibbo 15 apr. 1812, kapellan 21 mars 1827. Död 11 jan. 1835.

Gift med *Sofia Charlotta Blåfield,* f. 25 mars 1792, död 23 juli 1862, dotter till kornetten *Karl Gustaf Blåfield.* Af deras 6 barn nämnas här: 1 *Sofia Maria,* f. 1 juli 1815, gift 1831 med fadrens efterträdare. 2 *Johanna*

Gustava Amalia, f. 6 jan. 1818, död 31 maj 1850, gift 1839 med vice pastorn *Karl Fredrik Bergholm.* 3 *Augusta Charlotta*, f. 25 maj 1822, gift 1849 med revisorn *Karl Gustaf Dreyer.* 4 *Georg Gustaf Werner*, f. 6 sept. 1823. 5 *Johan Ulrik Theodor*, f. 21 sept. 1825, underofficer. 6 *Herman Leonard,* f. 1 mars 1827, provisor. 7 *Wilhelmina Fredrika Amanda*, f. 13 okt. 1829, gift med kaptenen *Alexander Wilhelm Hasselström.*

Albert Wilhelm Schogster, kapellan här 30 dec. 1835, blef kapellan i Sysmä 1844.

Otto Ferdinand Hofdahl, kapellan här 19 mars 1845, blef pastor i Walkjärvi 1857.

Herman Wilhelm Roschier, pastorsson från Saarijärvi, f. 25 (27) aug. 1827, prestvigd 11 okt. 1851, tjenstgjorde sedan i Wiborg, Saarijärvi och i Petersburgska stiftet, kapellan i Sibbo 14 juli 1858, vice pastor 1860, blef predikant för finska fångar och kolonister i östra Sibirien 1864. Ogift.

Gustaf Emanuel Björn, klockareson från Suomenniemi, f. 28 febr. 1821, prestvigd 25 maj 1850, tjenstgjorde sedan i Rautus, Mola, Heinjoki, Sakkula, vice pastor 1861, kapellan här 1864.

Gift 1859 med *Katarina Helena Hasselström*, f. 1815, kapellansdotter från Rautus.

SIPPOLA.

Traditionen förmäler, att friherinnan *Elsa Duvall,* enka efter amiralen och rikerådet *Lorentz Creutz* († 1676) och moder till landshöfdingen *Johan Creutz,* hvilken possiderade Sippola frälsesäteri, skall der låtit uppbygga en kyrka, och sedan en ny trädkyrka 1737 blifvit uppförd, har presterskapet vid moderkyrkan uti Wekkelaks förrättat der gudstjenst hvarannan söndag. Den 7 dec. 1825 förklarades Sippola för kapell och derefter hafva på stället stationerade prester varit tjenstgörande, oaktadt den förste ordinarie kapellanen ej tillsattes förrän år 1843. Genom nådigt re-

skript af 25 mars 1861 afskildes Sippola från Wekkelaks till ett eget pastorat, som skulle betjenas af en kyrkoherde och åtnjuta sammanslagna pastors och kapellanslönerne.

Predikanter.

Samuel Orrström, var predikant i Sippola innan han blef kapellan i Pyttis 1788.

Johan Tengén, predikant här 3 nov. 1824, blef tjenstf. elementarlärare i Fredrikshamn 1827.

Johan Adolf Järnefelt, fänriksson från Rantasalmi, f. 17 maj 1806, prestvigd 21 juni 1828, predikant i Sippola 18 maj 1831—1832, tjenstgjorde sedan såsom pastorsadjunkt till sin död, som timade 19 aug. 1843.

Gift med *Anna Sofia Brandt,* handelsmansdotter från Borgå, som sedan trädde i nytt gifte med pastorn i Jorois *Karl Alexander Lillström.*

Karl Clayhills, hofrådsson, f. 8 dec. 1804, prestvigd 20 dec. 1826, tjenstgjorde sedan i Kymene och vid elementarskolan i Fredrikshamn, var derjemte predikant här 1832—1841.

Kapellaner.

Jonas Justén, bondson från Jämsä, f. 13 juli 1804, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstgjorde sedan i Pukkila, Kristina, Uguniemi och Parikkala, kapellan i Sippola 19 dec. 1843, vice pastor 1854. Död 11 jan. 1865.

Gift med *Anna Katarina Hagelin,* f. 10 jan. 1797, död 7 jan. 1865. Barn: 1 *Jonas Fredrik,* f. 1834, tjenstf. elementarlärare. 2 *Mathilda,* f. 1838, ogift.

Karl Filip Rönnholm, pastorsson från Parikkala, f. 21 maj 1831, prestvigd 15 okt. 1854, tjenstgjorde sedan i Parikkala, vice pastor 1864, tjenstf. kapellan i Sippola 1867.

Gift 1:o med *Helena Katarina Elisabet Lagervall,* f. 7 aug. 1838, död 29 apr. 1866, dotter till expeditionsfogden *Robert Lagervall* och *Natalia Popow.* 2:o med *Selma Natalia Sirelius,* kapellansdotter från Hirvensalmi

S:t ANDREÆ.

Redan under konung *Karl* XI hade den så kallade Alavuoksi trakten af Jääskis soken anhållit om tillstånd att få bygga sig en egen kyrka och i sådant afseende år 1688 släpat stock till Lusikkasaari holme, 2 verst från Hatula by, men ansökningen blef afslagen. Och då riksgränsen, som år 1722 uppgicks emellan Ryssland och Sverige, afskilde nästan halfva församlingen (180 hemman) från Jääskis soken till ryska sidan, förnyade de under ryska väldet lagde byalag sin anhållan om kyrkbyggnad hos den nya öfverheten och erhöllo medelst resolution af 21 okt. 1724 andeliga collegii eller dirigerande synodens bifall dertill. Sålunda uppbyggdes då år 1725 den första kyrkan i Hatula by och invigdes 13 febr. 1726 samt kallades efter S:t Petri broder S:t Andreas. Jääskis kyrka bär nemligen namn af S:t Petrus.

I anseende dertill att byarne Käriniemi, Kondus, Kemppilänmäki och Ahtiala på Jääskiska och byarne Sairala, Torajärvi, Niukkala, Jäniksela, Ihaksela, Eijola, Paavilanmäki, Haikola, Worniala, Lahdenmaa, Jantula, Matikkala och Hauhiala på Kirvuska sidan af S:t Andreæ församling hafva närmare väg till förenämnde församlingars kyrkor, betjenade nämnde byalag sig af dessa församlingars presterskap vid barndop, sjukbesök och jordfästningar och besökte sin egen kyrka endast vid nattvardsgång. I anledning häraf faststälIdes på presterskapets i Jääskis begäran vid visitationen 9 mars 1768 om presterliga tjenstgöringens godtgörande följande: pastorn i Jääskis uppbär för hvart stort lik från S:t Andreæ, som begrafvas i Jääskis och Kirvus, tre daler kopparmynt, hvaremot likstolen tillfaller pastorn i S:t Andreæ oafkortad, för barn likstol betalas till kapellanen i S:t Andreæ, och för inledningar till pastorn derstädes, men för barndop och sjukbesök godtgöres den som förrättar dem. Derjemte bestämdes, att de till Jääskis moderkyrka närmare belägna byalag ej finge besvära Jääskis presterskap under andra än den svårare årstiden från 25

mars till 30 november[1]) och de till Kirvus kapellkyrka närmare belägna byalag ej anlita presterskapet derstädes andra än menföres tider från 25 mars till 1 maj och från 29 sept. till 30 november. Dessa olägenheter äro numera genom kejserl. reskriptet af 15 febr. 1858, som förklarar Kirvus för ett eget pastorat, sålunda afhulpne, att ofvanuppräknade byar blifvit från S:t Andreæ afskilde och förenade med Jääskis och Kirvus församlingar. Till personel annexa för biskopen anslogs S:t Andreæ 6 okt 1838, men indrogs 10 jan. 1865.

Kyrkoherdar.

Samuel Alopæus, vice pastorsson från Taipalsaari, f. 12 juli 1688, archidiaconus i Wiborg 1718, den förste pastor här med kejserlig fullmakt af 21 okt. 1724, assessor consistorii. Död 1 nov. 1745.

Gift med *Maria Tesche,* utan manliga arfvingar.

Johan Schvindt, son till handlanden i Wiborg *Jonas Schvindt,* hvars fader *Kristian* var löjtnant i dansk tjenst. F. 1699, student i Åbo 1723, andra kapellan i Wiborg 1725, pastor här medelst justitie kollegii konstitutorial af 16 jan. 1746. Död 17 jan. 1757.

Gift med *Anna Brunnerus,* som var f. 1710 och dog 19 jan. 1788. Barn: I *Johan Henrik,* f. 2 juli 1731, pastor i Räisälä. II *Lars,* pastor loci. III *Katarina,* f. 29 juni 1738, gift med pastorn i Räisälä *Peter Ursinus.* IV *Abraham,* f. 1743, major i rysk tjenst, dog i Turkiet. V *Kristian,* f. 23 febr. 1747, pastor i Rautus. VI *Anna Kristina,* f. 10 maj 1750, gift med räntmästaren i Kexholm, titulärrådet *Ernst Johan Hoffman,* som dog 1800. Deras barn: 1 *Anders Johan,* f. 27 nov. 1772, död 1814. 2 *Adolf Magnus,* f. 25 apr. 1774. 3 *Karl Kristian,* f. 23 maj 1777.

---

[1]) Härvid bör anmärkas, att hela den tid Wuoksi elf är ofrusen, kunde S:t Andreæ boer på Jääskiska sidan ej passera öfver elfven annorstädes än invid Jääskis kyrka, derifrån de hade 18 verst till sin egen kyrka. Derföre blef den vackraste årstiden för dem den svåraste tid att komma till egen kyrka.

4 *Ernst Fredrik*, f. 6 mars 1779. 5 *Ernestina Fredrika*, f. 21 okt. 1780, gift 1800 med landtkommissarien *Fredrik Gustaf von Dreijer.* Deras barn: *a) Anna Katarina*, f. 28 febr. 1801. *b) Sofia Fredrika*, f. 5 juni 1802. 6 *Anna Kristina*, f. 1784. Efter sin frus död gifte sig E. Hoffman 1799 med *Maria Magdalena Winblad* och hade med henne en son *Karl Kristian*, f. 1800. Hans efterlemnade enka M. M. Winblad trädde 1801 i nytt gifte med postmästaren *Karl Brusin*, hvilken förut var gift med *Juliana Dorothea Pröbsting.*

Johan Lindström, f. 24 juni 1711, prestvigd 1738, konsistorii notarie 11 okt. 1745, kapellan i Kakkis och assessor consistorii, pastor här medelst justitie kollegii konstitutorial af 31 juli 1757. Död 14 apr. 1763.

Gift med *Kristina Katarina Ezelius*, f. i Uskela 13 nov. 1705, död 5 febr. 1791.

Johan Laurenius, f. i Nyslott 6 okt. 1724, kollega i Wiborg 1750, prestvigd 10 apr. 1751, kapellan i Hiitola 1752, pastor här med just. collegii konstitutorial af 23 dec. 1764, oaktadt församlingen ej fann sig belåten med den profpredikan han aflade. Ingångsspråket var taget från Jer. 3: 15 och sjelfva predikan afhandlade predikoembetet, mest ordagrannt afskrifvet ur Fresenius, med tillägg ur Pontoppidans herdabref, utom hvad han på sina ställen talte om sin person, såsom att han redan förut var af just. kollegium utsedd till pastor i denna församling. En god prest, menade han, bör förlåta menniskors fel och brott tio gånger, innan han med ord tillrättavisar dem. Ej heller bör man hos öfverheten upptäcka och angifva ens de gröfsta brottslingar. Det visade sig ock snart efter tillträdet af tjensten, hvarföre han önskade undseende med sin person; ty han var så illa begifven på starka drycker, att han vårdslösade sin tjenst och slutligen den 17 aug. 1780 dömdes embetet förlustig, fick likväl till underhåll för sig och sin familj behålla en tredjedel af pastorsinkomsterna.

Gift med *Gertrud Cajander*, pastorsdotter från Ruskeala, f. 1736, död 17 maj 1781. Barn: 1 *Anna Marga-*

reta, f. 1756, gift med kapellanen i Ruskeala *Henrik Sterenius.* 2 *Anders Johan,* f. 1757, student i Åbo 1775, tjensteman vid ett hospital i P:burg. 3 *Peter Sigfrid,* f. 21 juli 1760, löjtnant, gift med *Helena Sofia Bolin,* hvilken år 1793 trädde i nytt gifte med subkirurgen *Peter Muselius.* 4 *Charlotta Sofia,* f. 6 mars 1763, gift 1778 med packhusinspektoren och öfverbesökaren *Joakim Henr. Couper.* 5 *Henrik Gottlieb,* f. 11 nov. 1767, kronolänsman i Sortavala, död 15 maj 1844, gift med *Anna Fischer.* Deras barn: *a) Henrik,* kapten, död 26 dec. 1856. *b) Katarina,* gift med ordningsmannen i Sortavala *Karl Nygren.* 6 *Maria Ulrika,* flyttade till Ruskeala. 7 *Paul Fredrik,* f. 23 febr. 1774.

Lars Schvindt, pastorsson, f. 11 maj 1736, student i Åbo 1752, prestvigd 1757, kapellan här 1760, vice pastor 1776, enligt församlingens önskan pastor utan föregånget val medelst just. kollegii konsistutorial af 17 aug 1780, prost. Död 1 nov. 1791.

Gift 1760 med *Hedvig Katarina Cretalen,* kapellansdotter från Salo i Uskela soken, f. 17 mars 1738. Barn: 1 *Johan Henrik,* f. 11 juli 1761, häradsskrifvare, död 1832, gift med *Ulrika Eleonora Wolter.* Deras dotter *Katarina Emilia,* blef år 1833 gift med stabskaptenen *Karl Henrik Kyrenius* och dog 12 nov. 1834. 2 *Karl Gustaf,* f. 16 jan. 1763, pastor i Kexholm. 3 *Anna Katarina,* f. 23 febr. 1765, gift 1796 med majoren *Karl Stråhlman* och dog 1798. 4 *Gabriel Kristian,* f. 4 aug. 1767, kapellan i Pyhäjärvi. 5 *Hedvig Juliana,* f. 12 dec. 1780, död 1825, var gift med pistolsmeden i S:t Andreæ *Karl Ström.*

Mag. *David Starck,* son till landtkommissarien *Peter Starck,* f. i Kymene 17 januari 1732, student i Åbo 1751, magister 1757, prestvigd 1760, konsistorii notarie 1760, diaconus i Wiborg 1776, assessor consistorii 1784, pastor här 1794, kontraktsprost 1796. Död 31 dec. 1803.

Gift med *Klara Katarina Bäck,* pastorsdotter från Nykyrka, f. 26 apr. 1733, enka efter diaconus i Wiborg *Karl Stolpe* och död 4 apr. 1800. Barn: 1 *David,* läkare och kollegiiråd. 2 *Karl,* läkare och kollegiiråd. 3 *Peter,*

f. 1 mars 1773, kapten, stupade vid Preussisch-Eilau. 4 *Johan Kristian,* f. 1774, öfverste, platsmajor i Tavastehus. 5 *Anna Hedvig,* f. 10 apr. 1777, dog ogift.

Fredrik Emanuel Strandman, pastorsson från Pyhäjärvi, f. 16 sept. 1773, prestvigd 15 juni 1795, skollärare i Willmanstrand 2 juni 1799, vice pastor 1801, pastorssubstitut i S:t Andreæ 1803, pastor 5 febr. 1804, prost 1817. Död 11 juli 1836.

Gift 1804 med *Maria Katarina Nessin,* pastorsdotter från Lappvesi, f. 16 dec. 1782. Barn: 1 *Hedvig Helena,* f. 26 okt. 1805, gift med kapellanen i Kuolemajärvi *Alex. Bened. Zilliacus.* 2 *Anders Wilhelm,* f. 7 dec. 1807, död som student 1842. 3 *Katarina Fredrika,* f. 21 febr. 1810, gift 1838 med landtmät. auskultanten *Karl Alexander Winter.* 4 *Fredrik Ferdinand,* f. 22 febr. 1812, dog som student. 5 *Karl Johan.* f. 3 maj 1814, officer. 6 *Leo Alexander,* f. 11 apr. 1816, officer. 7 *Paul Edvard,* f. 11 juli 1818. 8 *Lovisa Elisabet,* f. 22 sept. 1821.

Vice pastorer.

August Lorenz Wendell, son till kronolänsmannen *Erik Magnus Wendell* och *Kristina Magdalena Paldani,* f. 26 aug. 1806, prestvigd 19 dec. 1832, tjenstgjorde sedan i Iisalmi och Kaavi, biskopens vice pastor här 28 nov. 1838. Död 26 juli 1846.

Gift med *Kunigunda Charlotta Ottelin,* f. 3 jan. 1822. Barn: 1 *Selma Augusta,* f. 19 juni 1840. 2 *Alfred Lorenz,* f. 30 juni 1842. 3 *Arthur Erik,* f. 7 nov. 1843.

Gustaf Adolf Cajander, vice pastor här 2 sept. 1846, blef kapellan i Sulkawa 1863.

Kristian Emanuel Calonius, f. i Parikkala 12 apr. 1832, prestvigd 17 dec. 1856, tjenstgjorde sedan i Impilaks, vice pastor här 1864—1867.

Gift med *Alina Ofelia Krook,* f. 10 juni 1832.

Kyrkoherde.

Dr *Henrik Konstantin Corander,* länsmansson, f. i S:t Michel 21 sept. 1814, magister 1836, prestvigd 27 maj 1837,

tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Walkjärvi, Kristina, Tohmajärvi, Pukkila, Juuga, Pielis, andra lektor i matematiken vid Wiborgs gymnasium 8 nov. 1843, rektor vid lägre elementarskolan i Kexholm 22 okt. 1851, andra lektor i theologin vid Wiborgs gymnasium 28 jan. 1852, filologie doktor 1857, gymnasii addjunkt 24 febr. 1858 och efter 1862 lärare i finska språket, pastor i S:t Andreæ 17 juli 1867.

Gift 1840 med *Sofia Ottiliana Ingell,* kapellansdotter från Pukkila, f. 27 juni 1819. Barn: 1 *Karl Henrik Gotthard,* f. 5 maj 1841, kollega i Tammerfors. 2 *Otto Louis Armas Olivier,* f. 16 nov. 1845. 3 *Sofia Konstantia Mieluisa,* f. 23 maj 1848. 4 *Fredrik Axel,* f. 19 sept. 1851. 5 *Matthias Alexander Castrén,* f. 4 juli 1855. 6 *Hulda Onni Ottilia,* f. 2 febr. 1861. 7 *Sievä Siveä Alexandra,* f. 9 sept. 1863.

Kapellaner.

Peter Urenius, kapellan i S:t Andreæ 1732, blef pastor i Ruskeala 1739.

Kristofer Hoppius, kapellan här 30 juni 1739, blef pastor i Nykyrka 1759.

Lars Schvindt, kapellan här 1760, blef pastor 1780.

Anders Sælan, torpareson, f. i Nousis 20 nov. 1741, student 1766, prestvigd i Wiborg 20 apr. 1771, tjenstgjorde sedan i Kakkis och Björkö, kapellan här med konsistorii fullmakt af 14 dec. 1781, vice pastor 1788. Död 27 apr. 1813.

Gift med *Anna Katarina Nickström,* klockaredotter, f. 1754, död 26 jan. 1828. Barn: 1 *Brita Margareta,* f. 1775, död ogift. 2 *Anna Sofia,* död ogift. 3 *Daniel,* pastor i Hiitola. 4 *Klara Henrika,* f. 11 aug. 1788. 5 *Karl Henrik,* f. 6 febr. 1791, dog som student i P:burg. 6 *Klara,* död 1817, ogift. 7 *Anders Johan,* f. 1795, pastor i Jämsä.

Daniel Sælan, kapellan här 4 maj 1814, blef pastor i Hiitola 1833.

Johan Reinhold Winter, länsmansson från Savitaipale, f. 21 juni 1786, prestvigd 25 juni 1811, tjenstgjorde sedan

i Kerimäki, Uguniemi, Hiitola, Räisälä, Mola, Taipalsaari, Joutseno och Kakkis, kapellan i Wekkelaks 21 mars 1827, i Joutseno 22 juni 1829, vice pastor 1830, kapellan i Kides 21 aug. 1833, i S:t Andreæ 16 apr. 1834. Död 24 nov. 1858.

Gift med *Katarina Charlotta Mondén*, kapellansdotter från Uguniemi, död 4 aug. 1845. Barn: 1 *Sofia Elisabet*, f. 14 jan. 1824. 2 *Emilia Olympia*, f. 25 okt. 1825, gift med kapellanen i Lampis *Alb. Boman*. 3 *Amanda Charlotta*, f. 14 sept. 1829, gift med kaptenen *Johan Ferdin. Masileff*.

David Toikka, torpareson från Wiborgs soken, f. 21 okt. 1808, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Gustaf Adolfs soken, S:t Michel och Kangasniemi, kapellan i Suonenjoki 28 okt. 1846, vice pastor 1851, kapellan här 5 jan. 1861.

Gift 1:o med *Amalia Charlotta Terenius*, kapellansdotter från Kangasniemi, död 30 nov. 1841. 2:o med *Franciska Fredrika Mathilda Petersén*, kapellansdotter från Tuulois, f. 28 apr. 1826. Barn: 1 *Julius Selim*, f. 22 aug. 1848. 2 *Karl Fredrik*, f. 22 juli 1851. 3 *David Wilhelm*, f. 21 apr. 1856.

S:t MICHEL.

Såsom ortsnamn förekommer *Savlax* i Nöteborgska fredstraktaten af år 1323, hvarmedelst storfursten *Georgij* III *Danilovitsch* afstod åt konungen *Magnus Eriksson Smek* tre gislalag: *Ägräpää (Eurapää)*, *Jääskis* och *Savlax*. Att Savlax då ännu räknades till Karelen, påstår *Porthan* bestämdt i *Juustens chron.* (p. 88). Det är först senare man begynte betrakta dessa landskap såsom skilda från hvarandra. Sålunda nämner erkebiskopen i Upsala *Jakob* uti dess skrifvelse af 1504, hvari han anmodar biskopen i Åbo *Lars (Suuripää)* att klyfva de vidsträckta församlingarne i mindre kyrksoknar, både Savolax och Karelen.

Ur *Juustens chron.* (p. 185 och 186) inhemtas, att kokonung Magnus år 1329 anbefallte invånarene i Karelen,

att med biskopen i Åbo öfverenskomma om biskops- och presttionde, hvilken öfverenskommelse han 1331 fastställde, af innehåll, att i Karelen skulle tionden erläggas, efter karelsk rätt, 2 goda bälg (palje) för hvar rök och i Nyland efter Helsinge rätt en mark smör för hvar mans- och qvinsperson, som fyllt 7 år. Och då konungen under samma dag och år 1329, som han skref till Karelen, ålägger invånarene i Savlax att vid tiondens utgörande rätta sig efter samma sed, som hos deras grannar i Tavastland var öflig, tyckes detta förordnande varit öfverflödigt, emedan Savlax och Karelen bordt betraktas såsom ett och samma landskap, och det som föreskrefs för Karelen således äfven bordt blifva gällande för Savlax. Detta blef emellertid icke fallet, utan beskattningens grunder bestämdes för hvardera orten olika, måhända derföre, att den kristna läran infördes till Savlax icke öfver Wiborg, utan genom Tavastland och att presterskapets aflöning i Savlax fördenskull ställdes på samma grund som i Tavastland. Betalningssättet stadgades ytterligare af konung *Albrecht* och meddelades sokenmännerne i Savlax till efterlefnad genom biskopen i Åbo *Johan* II *Petri* år 1370. (Se *Juustens chron.* p. 303).

A. G. Corander uppkastar i *Kertoelma Suur-Savosta* (p. 16) den förmodan, att orten möjligen kunnat få sitt namn af Wisulaks vikens östra strand, som skall hafva lergrund och derföre kunnat heta Savilahti. Ty den första kyrkan har stått der på Juonennurmi och i dess granskap låg *Sairila (Sairola)* by. På landets nyaste karta läses deremot *Savonlahti* icke der Wisulahti viken ligger, utan vesterom derifrån vid en annan vik. Af den skrifvelse, som erkebiskopen i Upsala *Niclis Ragvaldsson* (död 1448) afsände till sokenmännerne i Savilax, synes, att kyrkoherden derstädes hade tillhandlat sig en holme söderom kyrkan, för att flytta sin bostad dit från norra sidan af kyrkan, men att sokenboerne vägrade att utgöra krono ränta för den nya bolstaden. Denna holme, som låg $\frac{3}{4}$ mil från Sairila och som sedermera genom vattnets förminskning blef förenad med fasta landet, har alltsedan hört till prestgår-

den. Dock besutto de följande kyrkoherdarne ännu länge det gamla stället. Konung *Gustaf* I förordnade 29 maj 1556 *Thure Bjelke* och *Gustaf Fincke* att undersöka, huruvida prestbolet vore lägligare till konungens afvelsgård än Matts Saironens och några andra bönders hemman der invid inom Sairola länsmansdöme och Wesulax soken. Desse män funno då Sairola vara en bättre lägenhet till kungsgård än prestbolet på holmen, hvarföre ock böndernes hemman togos till kungsgård emot vederlag för de mistade lägenheterna. (Se *Arvidssons handl.* III. 320—324, IV. 206, 248). Prestgården och Sairila voro sålunda tvenne skilda ställen, hvilket en berättelse till general krigsöfversten och ståthållaren *Klas Fleming* af år 1597 jemväl ådagalägger (se *Borgå Tidn.* 1844 n:o 95). Vidare vet man, att Ransakningsrätten den 2 nov. 1619 lade 4 skattmarker jord under prestbolet, till vederlag för den jord, som ifrån prestbolet var tagen till Sairila kungsgård.

En lång tid bar denna kyrksoken, som innefattade ett helt landskap, namn af Savilax [1]). Savilax kyrksoken bildade medelpunkten i landskapets södra del och kallades sedermera *Stor-Savolax* både i ekklesiastikt och administrativt hänseende, till åtskilnad af *Lill-Savolax* i norra delen, hvars medelpunkt blef Tavisalmi eller Kuopio soken. Inom denna soken låg *Savilaks* fjerding, hvaraf orten sedermera fick sin benämning af *Lill-Savolaks (Savolahti)*. Omkring medlet af 17:de seklet och sedan många andra församlingar inom Stor-Savolaks hunnit bildas, begynte man kalla den äldsta kyrksoken efter dess skyddshelgons namn *S:t Michel*. Församlingens område förblef likväl ganska vidsträckt, hvarföre det ock var fördeladt i tvenne länsmanssoknar: *Wesilax (Wisulax)*, som förut hette *Sairola* och

[1]) Detta namn skrefs först *Saulax*, *Savlax* och *Savilax* och sedermera *Savolax*. Enahanda förvexling af bokstafven i med o ser man äfven i andra namn, t. ex. ofvan anförda *Sairila* och *Sairola*, *Sarvniemi* och *Savoniemi* i Jääskis, numera S:t Andreæ soken. Härledningen af namnet Savilax, Savolax af det ryska ortsnamnet Заволочье saknar historisk bevisning, och anföres såsom en hypothes.

Pellosniemi, och betjenades, utom pastorn, af tvenne kapellaner. Sedan här blifvit anlagd en stad, har svensk gudstjenst för stadsboer hållits engång i månaden.

Kyrkoherdar.

Philippus Andreæ 1541—1550. Anför uti en böneskrift till hertig *Johan,* att han varit kyrkoprest i Saulax kyrksoken och jemväl prost, men att han, som i denna till mantalet stora men fattiga församling blifvit ålagd att underhålla 4 knekter i borgläger, med annan gästning och utgärd, och dessutom blifvit besvärad med en hel fennika knechter i flere månaders tid, sett sig nödsakad att afsäga sig kyrkogället, och anhåller fördenskull att hugnas med något annat litet gäll till sitt underhåll. (Se *Arvidssons Handl.* IX. 380).

Andreas Sigfridi 1554—1593, var här tjenstgörande innan han genom kongl. bref af 21 maj 1561 sanktionerades i tjensten.

Gift med *Anna Jakobsdotter,* hvilken genom kongl. bref af 1 juli 1594 såsom enka erhöll ett hemman Karpala i Norola fjerding fritt från skatt. Barn: *Samuel* (kallade sig *Savonius*), pastor i Helsingfors.

Johannes Michaelis, predikant på Nyslott 1582, kapellan här 1586, tjenstf. pastor under företrädarens lifstid 1588, ordinarie pastor medelst fullmakt af 3 juli 1594—1606. Erhöll genom kongl. bref af 1 juli 1594 Nils Nilsson Minkkins ödeshemman af 3 skattskinn och Henrik Sokkains ödeshemman af 2 skattskinn att besitta och njuta fritt för gärder, skjutsfärder och andra ovissa pålagor, men den årliga räntan skulle han utgöra. År 1603 erhöll han sitt hemman Sokkala af ½ skatt fritt för alla årliga utlagor för det han hade en stor gästning af kronans tjenare.

Sigfridus Petri Savonius 1607. Död 3 mars 1611.

Paulus Johannis 1612—1621. Hans enka erhöll sitt hemman fritt för utlagor 25 jan. 1622.

Mårten Thomasson 1624. Erhöll genom kongl. bref af 28 apr. 1624 åtta tunnor vinsäd till de 10 tr han förut

hade, och genom kongl. bref af 27 mars 1629 tre års frihet för sitt hemman Häyrilä i S:t Michels soken. Kallas 1630 prost och var död 1635.

Gift med *Elin Hansdotter.*

Johannes Kristierni Syllenius 1637—1650, var riksdagsman 1649 och död 1650.

Gift med *Margareta Hansdotter Stråhlman.*

Johannes Sigfridi Brotherus, var först krigsprest och sedan pastor i Helsinge 1651, derifrån han genom kongl. fullmakt af 20 augusti 1653, då Helsinge anslogs till annex för pastorn i H:fors, transporterades till pastor i S:t Michel. Blef prost och dog 1676.

Gift 1:o med *Elin Hansdotter* och 2:o med *Johanna Carsten.* Barn: 1 *Sigfrid,* pastor loci. 2 *Johan.*

Mag. *Anders Johan Strandenius,* wiburg., student i Åbo 1662, magister 1667, skolrektor ett halft år i Wiborg, gymnasii lektor 1669, pastor här 21 juli 1676. Efter företrädarens död hade hans enka samlat några personers röster i församlingen för företrädarens son *Sigfrid* och sökte förskaffa successionen åt denne unge prestman. Häremot lade konsistorium sin protest med den framgång, att Strandenius erhöll fullmakt å lägenheten. Men vid hans tillträde mötte honom nya svårigheter, emedan församlingen genom fogden *Hans Baumgård* försökte få pastorn vid Siikaniemi och slottsförsamlingen i Wiborg *Samuel Reuter* utnämnd till pastor. Denna ansökning förkastades af kongl. maj:t, som 20 jan. 1678 anbefallte konsistorium att introducera Strandenius i pastorsembetet. Strandenius blef prost 1679 och dog 1688. Se *Borgå gymn. hist.* p. 444—450.

Gift med *Sara Nycopensis.* Barn: *Katarina.*

Mag. *Abraham Thauvonius,* biskopsson, student 1665, magister 1682, gymnasii lektor i Wiborg 1679, pastor i S:t Michel 1688. Död som prost 1689. Se *Borgå gymn. hist.* p. 469.

Gift med *Elisabet Lagbom,* som sedermera trädde i nytt gifte med pastorn i Rautus *Johan Thoranius.*

Sigfrid Brotherus, pastorsson, prestvigd, icke för sin lärdom, utan för sin faders trägna bön och tårar, till fadrens medhjelpare, kapellan här 1675, pastor 31 mars 1690, prost. Död 1697.

Gift med *Katarina Tålpo*. Barn: 1 *Elin*. 2 *Helena*. 3 *Sigfrid*.

Mag. *Georg Helsingius*, var förut pastor i Wiborgs slotts och Norra förstads församling, pastor här 1697. Förordnad att præsidera vid konsist. extraord. i S:t Michel 1711, men flyktade 1713 till Sverige, derifrån han återkom med transportfullmakt af 5 juli 1722 på pastorsembetet i Borgå. *Borgå gymn. hist.* p. 490.

Kristofer von der Heide, student 1698, pastor här 1723. Död 27 apr. 1731.

Gift med *Katarina Margareta Nidelberg*, enka efter pastorn i Nyen *Joakim Wittstock*, med hvilken hon var i fångenskap i Nowasoli.

Mag. *Anders Heinricius*, pastorsson från Rantasalmi, f. 1700, student 1725, magister 1726, gymnasii adjunkt i Borgå, histor. och moral. lektor 17 juni 1728, pastor här 1732, prost. Död 16 maj 1756. *Borgå gymn. hist.* p. 397.

Gift med *Magdalena Wargentin*, dotter till häradsh. *Johan Wargentin*. Hon trädde i nytt gifte med häradshöfd. *Karl Wilhelm Malleen* och dog 1765. Hade med Heinricius 12 barn, af hvilka de flesta dogo i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Johan*, kommissionslandtmätare. 2 *Anders*, kapellan i Hirvensalmi. 3 *Elisabet Sofia*, gift med pastorn i Jämsä *Sam. Niklas Heurlin*, och 4 *Anna Lovisa*, gift med pastorn i Pielisjärvi *Jakob Stenius*.

Peter Aschan, kapellansson, student 1729, prestvigd 21 dec. 1734, tjenstgjorde sedan i Borgå tills han blef esquadronspredikant vid Nylands och Tavastehus läns dragonregimente 4 mars 1737, regimentspastor vid karelska dragonregimentet med generalen grefve C. E. Lewenhaupts fullmakt af 2 juni 1742, med hvilken tjenst han fortfor till år 1749. Erhöll generalfältmarskalken grefve Laçys fullmakt af 10 sept. 1742, att vara pastor i Borgå stads och

landsförsamling, som dock blef utan kraft och verkan. Kapellan vid stadsförsamlingen i Borgå 21 apr. 1744, pastor här 4 maj 1759. Död 2 aug. 1760.

Gift med *Margareta Rahling,* som trädde i nytt gifte med häradshöfd. i Karelen *Sven Abr. Hougberg* och dog 1780. Barn: *Peter Aschan,* kapellan i Koskis.

Henrik Wegelius, kapellansson från Ilmola, f. 6 apr. 1707, student 1729, prestvigd 30 maj 1730 till kapellan i Kuusamo och Sodankylä, förste pastor i Sodankylä 1747, kontraktsprost 1758, pastor i S:t Michel 2 aug. 1763, kontraktsprost 1765. Död 30 juli 1780.

Gift 1730 med *Maria Fellman,* kapellansdotter från Kemiträsk, f. 1709, död 1788. Barn: I *Margareta,* f. 1732, död 1805, gift 1:o med *Olof Graape,* kapellansson från Öfver-Torneå och 2:o med handlanden i Torneå *Nils Hedman.* Utan barn. II *Henrik,* f. 3 okt. 1735, pastor i Lillkyro med professors namn och värdighet, död 1791. Gift med *Magdalena Kristina Falander.* Deras barn: 1 *Henrik,* f. 1766, pastor i Uleåborg, theologie doktor, död 1839, gift med *Engla Charlotta Steinhausen,* brukspatronsdotter. Deras barn: *a) Sofia Charlotta,* f. 1803, död 1842, gift med hofrättsassessorn i Wasa *Otto Magnus Roschier. b) Engla Maria,* f. 1806, gift med kapellanen i Uleåborg *Karl Mammert Ståhle. c) Henrik,* f. 1810, apologist i Uleåborg. 2 *Jakob,* f. 1 okt. 1768, pastor i Lillkyro, död 1804. 3 *Maria,* f. 1778, gift 1798 med häradshöfd. lagman *Kristian Sundius.* III *Johan,* f. 30 juni 1737, pastor i Kemiträsk, död 1812. IV *Anders,* f. 1 dec. 1738, dog som student 1758. V *Susanna,* f. 10 okt. 1740, gift med handlanden i Uleåborg *Johan Florin.* VI *Anna,* f. 4 apr. 1742. VII *Esaias,* f. 7 jan. 1744, pastor i Wörå. VIII *Michael,* f. 24 nov. 1745, possessionat. IX *Jakob,* f. 12 nov. 1748, konrektor i Wasa, död 1778, ogift. Se vidare om denna gren af Wegelii slägt *Genealogia sursilliana* p. 66—70.

Dr *Henrik Forsius,* son till handlande borgaren i H:fors *Henrik Forsius* och *Barbara Helena Skugge,* som dog 6 apr. 1763. F. 13 jan. 1733, magister 1757, tjenstf. konrektor i

H:fors 3 okt. 1759, ordinarie 19 apr. 1760, prestvigd 22 apr. 1760, rektor 8 mars 1769, pastor i S:t Michel 12 nov. 1781, kontraktsprost 1782, theologie doktor i Upsala 1800. Död 19 aug. 1813.

Gift med *Hedvig Malm,* pastorsdotter från Wichtis, f. 21 dec. 1736, död 22 apr. 1826. Barn: I *Maria Kristina,* gift med kapellanen i Askola *Erik Kerchström.* II *Hedvig Charlotta,* gift med kapellanen här *Johan Henr. Norring.* III *Gustaf Henrik,* f. 3 dec. 1780, gymnasii lektor i Borgå. Se *Borgå gymn. hist.* p. 440. *Akiander Om skolverket* p. 200.

Dr *Aaron Molander,* pastorsson från Ilomants, f. 17 aug. 1753, student 1771, magister 1775, prestvigd 31 mars 1775, extraordinarie predikant vid Savolax fotjägare, pastor vid samma regimente 23 apr. 1779, pastor i Kangasniemi 20 sept. 1787, pastor i S:t Michel 27 febr. g. st. 1816, theologie doktor 1817, kontraktsprost 1821. Död 15 nov. 1821.

Gift 1788 med *Fredrika Tavast,* som dog 2 dec. 1827, 62 år gammal, och var dotter till kaptenen *Torsten Tavast* och *Eva Sofia Rehbinder.* Barn: I *Maria Sofia,* f. 1791, död 24 nov. 1866, gift 1834 med majoren *Karl Johan Blom,* hvilken förut var gift med *Lode.* II *Johan Torsten,* f. 9 juli 1794, hofrättsråd, död 27 jan. 1851. Gift 1:o med *Sofia Augusta Wallenstjerna,* dotter till öfverstelöjtn. *Karl Fredrik Wallenstjerna* och *Johanna Eleonora Armfelt,* och 2:o med *Mathilda Serafia Eufrosyne Favorin,* dotter till löjtnanten *Klas Robert Favorin.* Hon dog 11 febr. 1857. Barn af första giftet: 1 *Edvard.* 2 *Torsten Ferdinand,* dog som elementarlärare i Kuopio 1847.

Mag. *Gustaf Adolf Brunou,* son till mantalskommissarien *Karl Brunou,* f. 13 maj 1779 (13 dec. 1774), magister 1802, extraordin. kammarskrifvare vid kammarkollegium 18 nov. 1803, juris kandidat i Upsala 31 mars 1804, auskultant vid Svea hofrätt 16 apr. 1804, extra notarie vid hofrätten 30 maj 1804, prestvigd 14 nov. 1807, tjenstgjorde sedan i Lampis, vice pastor 1813, curamgerens i Joutseno

9 febr. 1814, tjenstf. kapellan i Wiborg 1822—1824, curamgerens i Taipalsaari 1824, pastor i S:t Michel 29 mars 1826, prost 1826. Död 19 apr. 1833.

Gift med *Ottiliana Lovisa Charpentier*, som dog 11 jan. 1835 och var enka efter pastorn i Orimattila *Karl Henr. Enckell.* Barn: 1 *Karl Paul Collin*, f. 12 mars 1815, konrektor i Heinola. 2 *Matthias Berndt Gustaf*, f. 3 juli 1817, häradshöfding. 3 *Alexander August*, f. 15 apr. 1821, hofrättsråd, gift 1856 med *Anna Paulina Dammert.*

Arvid Gottfried Nordquist, f. i Pargas 16 apr. 1794, prestvigd 15 dec. 1815, tjenstgjorde sedan i Jorois, Kiuruvesi, Iisalmi, Kuopio, Nilsiä, H:fors, kapellan i Helsinge 17 juli 1822, vice pastor 1826, pastor i Gustaf Adolfs församling 17 nov. 1830, prost 1838, pastor i S:t Michel 19 mars 1839. Död 27 apr. 1866.

Gift med *Amalia Gustava Landtman*, som dog 10 febr. 1864. Barn: 1 *Amalia Augusta Maria*, f. 1826. 2 *Arvid Frithiof*, f. 1828, rysk professor vid universitetet, gift med *Sofia Grabbe.* 3 *Ida Sofia*, f. 1830. 4 *Amanda Rosalia*, f. 1832, gift med underlöjtnanten, kronolänsmannen *Maurits Alfred Nordquist.* 5 *Laura Selima*, f. 1834, död 1846. 6 *Maurits Ferdinand*, f. 1836, medicine kandidat, död 23 apr. 1862. 7 *Emma Adolfina*, f. 1839. 8 *Viktor Aristides*, f. 1842. 9 *Oskar Alfred*, f. 1843. 10 *Karl Alexis*, f. 1845.

Dr *Anders Johan Hornborg*, son till pastorn i Karkku *Anders Johan Hornborg* och *Katarina Corpolander.* F. 21 dec. 1821, stud. 1841, mag. 1844, vice notarie vid Åbo domkapitel 1846, prestvigd 1858, theol. dokt. 1863, sekret. i prestaståndet vid landtdagarne 1863—64 och 1867, lektor i grekiska vid Åbo gymnasium 1864, pastor i S:t Michel 1867.

Gift 1851 med *Hilda Augusta Henrika Thomé*, f. 1832, dotter till handlanden i Åbo *Ernst Pet. Thomé* och *Margar. Sofia Hedman.* Barn: 1 *Ernst Joh. Filip*, f. 1852. 2 *Agda Leon. Marg.*, f. 1853. 3 *Alexander Ludvig Georg*, f. 1856. 4 *Signe Ida Katarina*, f. 1862. 5 *Alfhild Johanna Sofia*, f. 1867.

Kapellaner.

1 Serien.

Johannes Olai 1577.

Johannes Michaelis 1586, blef pastor 1594.

Matthias Matthiæ 1603—1639, erhöll af krigsöfversten och lagmannen Arvid Eriksson (Ståhlarm) 2 febr. 1603 frihet från ryttare, knekte och båtsmansgärd samt skjutsfärder för det hemman han af öde upptagit och begynt bo uppå.

Henricus Henrici Hanstenius 1645—1673. Fick 15 mars 1652 tre och en half skattmarker jord, som han af öde upptagit, behålla till kapellansbol.

Barn: 1 *Anders,* pastor i Ruokolaks. 2 *Margareta.*

Sigfrid Brotherus, pastorsson, kapellan här 1675, blef pastor 1690.

Henrik Jerpenius 1693—1708. Erhöll af landshöfdingen *And. G. Lindehjelm* 23 mars 1692 tre års frihet för det hemman Parentala, som hans företrädare på rusttjenst innehaft och som Jerpenius sedan upptog.

Barn: *Kristina,* gift med länsmannen *Erik Mårtensson Barck.*

Peter Aschanius 1711—1750, bodde först i Norola by och sedermera på Rahula kapellansbol. Död 15 juni 1750.

Barn: 1 *Peter,* pastor loci. 2 *Georg,* fadrens efterträdare. 3 *Elisabet,* gift 1745 med kapellanen i Sortavala *Samuel Henrik Passelberg.*

Georg Aschan, prestvigd 16 jan. 1748 och tjenstgjorde sedan här tills han efterträdde sin fader 6 nov. 1751. Död 14 dec. 1760.

Gift med *Brita Helena Molander.* Af deras 4 barn nämnas här: 1 *Helena Margareta,* gift 1775 med kapellanen i Hirvensalmi *Anders Heinricius.* 2 *Magdalena,* gift 1775 med bataljonspredikanten vid Savolaks infanteriregim. magister *Karl Stenius.* Enkan gifte sig sedan med kapellanen *Kr. Herm. Carlquist.*

David Fellenius, prestvigd 14 febr. 1746, kapellan här 14 sept. 1763. Död 12 apr. 1784.

Gift med *Helena Sundblad.* Af deras barn nämnas här: 1 *Alexander*, f. 1755, prestvigd 9 dec. 1778. 2 *Brita*, f. 1759, ogift. 3 *Albertina Maria*, gift med fadrens efterträdare.

Erik Westzynthius, kapellansson från Ylivieska, f. 21 nov. 1744, prestvigd 16 maj 1771 till pastorsadjunkt vid finska nationella församlingen i Stockholm, predikant hos öfverste von Rehausen på dess sätesgård Säby i Wermdö församling 16 apr. 1777, predikant på Svartholm med krigskollegii fullmakt af 29 mars 1779, kapellan i S:t Michel 2 okt. 1784, vice pastor. Död 24 nov. 1787.

Gift 1785 med *Albertina Maria Fellenius,* företrädarens dotter, död 1827. Barn: *Helena,* dog ogift 1812.

Erik Johan Roschier, var förut 2 kapellan, 1 kapellan 1787, blef pastor i Saarijärvi 1793.

Mag. *Johan Henrik Norring,* rådmansson från Lovisa, f. 8 sept. 1767, magister 1789, tjenstf. kollega i H:fors 4 sept. 1790, d:o i Lovisa 12 febr. 1791, ordinarie kollega 28 jan. 1793, kapellan här 1 febr. 1794, exraordin. predikant vid karelska dragonregim. 2 jan. 1796, vice pastor 1799. Död 3 jan. 1814.

Gift med *Hedvig Charlotta Forsius,* pastorsdotter, som i andra giftet fick fältprosten i Jorois *Johan Heinricius.* Barn med Norring: 1 *Johan Gabriel*, pastor i Wiborg. 2 *Sofia Gustava,* f. 1805. 3 *Karolina Fredrika,* f. 1807.

Karl Fredrik Linde, f. 11 dec. 1760, prestvigd 3 apr. 1786, tjenstgjorde sedan i Iiti, Kymene, Elimä, Mörskom, Perno, Helsinge, Leppävirta, Juuga, Kangasniemi, Laukas, bönehuspredikant i Uurais 1805, kapellan i S:t Michel 1816, vice pastor 1803. Död 18 maj 1832.

Gift med *Margareta Kristina Järnefelt,* som var enka efter kapellanen i Kangasniemi *Gust. Jak. Hoffren* och dog 13 apr. 1822. Barn: 1 *Eva Fredrika,* f. 1802. 2 *Karl Fredrik,* f. 1805, landtmäteri-elev. 3 *Jakob Magnus*, f. 1809, sinnessvag. 4 *Anders Johan,* f. 6 okt. 1810, student 1834.

Johan Gabriel Forsskåhl, f. 14 aug. 1784, prestvigd 10 maj 1810, tjenstgjorde sedan i Lovisa, S:t Michel, Borgå,

2 kapellan här 17 mars 1824, vice pastor 1826, 1 kapellan 1836. Död 13 juni 1855.

Gift 1818 med *Anna Beata Hammarin,* som dog 18 aug. 1858. Barn: 1 *Beata Sofia,* f. 1821. 2 *Karolina Elisabet,* f. 1823. 3 *Fredrika Wilhelmina,* f. 1826.

Johan Georg Hofström, var förut 2 kapellan, 1 kapellan 1855, blef kapellan i Lappvesi 1867.

Alfred Sillfors, f. i Mäntsälä 11 apr. 1827, prestvigd 2 nov. 1853, tjenstgjorde sedan i Pyhäjärvi och på Hogland, der han blef ordinarie predikant 1859, vice pastor 1864, kapellan i S:t Michel 1867.

2 Serien.

Matthias Augustini 1589.

Andreas Laurentii 1621—1623.

Georgius Andreæ 1633—1649.

Simon Christierni Tarvonius till 1663, blef pastor i Pieksämäki.

Peter Snäck 1666—1673, var år 1675 död.

Erik Griip 1693—1699.

Paulus Mollerus 1700—1723, var år 1724 död.

Barn: 1 *Kristina.* 2 *Katarina.*

Samuel Hertz 1727. Död 17 okt. 1744.

Barn: 3 söner.

Kristian Herman Carlquist, kapellan 1745, blef pastor i Sulkava 1778.

Erik Johan Roschier, kapellan här 1778, blef 1 kapellan 1787.

Erik Adolf Brusin var förut i Haukivuori, kapellan här 1788, blef kapellan i Kangasniemi 1801.

Gustaf Henrik Berner, pastorsson från Mäntyharju, f. 8 aug. 1768, student 1791, prestvigd 28 jan, kapellan här 1 sept. 1802, vice pastor 1811. Död 10 mars 1817.

Gift med *Eva Piira.* Barn: 1 *David,* f. 1802. 2 *Johan Gustaf,* f. 1804. 3 *Anna Sofia,* f. 1806, gift med kapellanen i Askola *Erik Niklander.* 4 *Maria Elisabet,* f. 1807. 5 *Anders Emanuel,* f. 1809, pastor i Asikkala.

Karl Gustaf Melartin, kapellan här 29 juli 1818, blef kapellan i Sulkava 1823.

Johan Gabriel Forsskåhl, kapellan här 17 mars 1824, blef förste kapellan 1836.

Olof Resander, timmermansson från Kuopio, f. 15 juni 1790 (24 nov. 1788), prestvigd 20 apr. 1816, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Kristina, kapellan här 17 juli 1839, vice pastor samma år. Död 16 juli 1844.

Gift med *Maria Helena von Becker,* enka efter kapellanen i Kristina *Joh. Kristian Schottman.* Barn: *Olof Ferdinand,* f. 1827.

Johan Georg Hofström, kapellan här 1 apr. 1846, blef 1 kapellan 1855 och sedermera i Lappvesi.

Gregorius Monell, kapellan här 3 sept. 1856, blef pastor i Ilomants 1859.

Karl Gustaf Stenroth, kapellan här 24 okt. 1860, blef kapellan i Walkeala 1866.

Alexander Theodor Sundberg, f. i Kuopio 29 nov. 1820, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä, Joutsa, Gustaf Adolfs församling, S:t Michel och i Kuopio stift, vice pastor 1860, kapellan här 1866. Död samma år.

Peter Malinen, f. 1832, prestvigd 1860, kapellan här 1868.

Kronohäktet och länelasarettet.

Predikanter.

Karl Reinhold Cedervaller, predikant här 22 jan. 1845, blef kapellan i Walkjärvi 1848.

Adolf Emerik Olsoni, tjenstf. predikant 1 maj 1851, blef pastor vid 2 finska sjöequipaget 1855.

Evert Theodor Molander, kaptensson, tjenstgjorde först såsom vikarierande lärare i S:t Michel och H:fors, prestvigd 15 okt. 1854, predikant här 9 maj 1855, vice pastor 1864.

SORTAVALA.

Sortavala (Micholski, Sortabolschi) kyrksoken räknade under ryska väldet i 16 seklet under sig 6 kapeller, af

hvilka sedan uppkommo Kides och Impilaks lutherska församlingar. Då *Gustaf Adam Banér* 26 mars 1651 upphöjdes i grefligt stånd, fick han för sin faders tappra och märkeliga tjenster till grefskap Sortavala pogost och stad.

Kyrkoherdar.

Paulus Matthiæ 1639—1650.

Martinus H. Thoranius 1681—1686.

Anders Ahockius, var förut kapellan, pastor 1692—1704.

Erik Bouman, var förut kapellan, pastor 1704.

Barn: *Erik,* klockare i Sortavala, gift med *Sofia Ellonius.*

Johan Thoranius 1722—1549. Med anledning af hans sednare giftermål med sin kusin angaf pastorn i Jaakimvaara Alexander Rennerus ratione officii, att han äktat sin faderbroders dotter, utan gjord ansökning om tillbörlig dispensation hos höga öfverheten. Efter sin faders död hade bruden under krigsoroligheterna flyttat till Kymenegårdslän och blifvit svensk undersåte, hvarföre ock Thoranius anhöll för henne och undfick kongl. maj:ts tillstånd af 5 sept. 1733, att ingå äktenskap med sin kusin. Nu ställdes han under tilltal för det han äktat sin kusin emot kyrkol. 15 kap. 9 § och utan laga afvittring emellan barnen af första giftet emot kyrkol. 15 kap. 24 §, hvarföre han 19 mars 1734 förbjöds att göra tjenst intilldess målet hunne afgöras, och sedermera 9 sept. samma år af justitie kollegium dömdes till 14 dagars fängelse vid vatten och bröd, hvarefter han finge tillträda sitt embete, sedan han offentligen inför församlingen bekänt och ångrat sitt brott och varnat sina åhörare att taga sig till vara för slika förseelser. Död 1749.

Gift 1:o med *Maria Magdalena Andersin,* och hade med henne 2 döttrar, och 2:o 1733 med *Maria Thoranius,* pastorsdotter från Rautus.

Johan Hoffrén, kapellan i Kivineb 1739, i Mola 1740, pastor i Parikkala 1743, transporterades derifrån till pastor i Sortavala 1749—1753, (se under Parikkala).

Gift 1:o med ...., som öfverfölls af husarer och tilltygades så illa, att hon fick missfall och dog. 2:o med *Helena Poppius*, pastorsdotter från Jokkas. Barn: 1 *Lars Abraham*, pastor i Gustaf Adolfs församling. 2 *Peter Reinhold*, underofficer.

Samuel Alopæus, pastorsson från Gubanits, f. 9 jan. 1721, studerade i Åbo och Halle, språkmästare vid kathedralskolan i Wiborg 29 nov. 1745, prestvigd i Narva 1751, pastor vid finska församlingen i Petersburg 9 mars 1752, pastor här 1755, assessor consistorii 1765, kontraktsprost 1770, ledamot af fria ekonom. sällskapet i P:burg. Död 14 okt. 1793. Alopæus har utgifvit en finsk öfversättning af grekisk-ryska konfessionens kateches och en beskrifning på tyska öfver marmorbrotten i Ruskeala, dem han förmäles hafva upptäckt.

Gift 1:o med *Anna Katarina Sigfren*, som var f. 1733, dotter till handlanden i P:burg *Michael Sigfren*, och enka efter pastorn vid finska församlingen *Henrik Schyttenius*. Hon dog 1781. 2:o 1785 med *Anna Helena Dannenberg*, som dog 1788 och var enka efter pastorn vid S:t Annæ tyska församling i P:burg *Johan Anders Erhardt*, och 3:o med *Ulrika Sofia Ursinus*, f. 2 jan. 1756, död 24 maj 1833, pastorsdotter från Räisälä och enka efter pastorn derstädes *Johan Henr. Schvindt*. Barn: I *Fredrik Michael*, f. 1755, löjtnant vid gardet, död 1811. II *Magnus Samuel*, f. 1756, hade sönerne: 1 *Johan Alexander*. 2 *Samuel Anders*, läkare. III *Karl*, f. 4 nov. 1757, student. IV *Katarina Renata*, f. 22 sept. 1759, gift 1:o 1780 med pastorn i Hiitola *Gustaf Fredr. Deutsch*, som dog 1782 och 2:o med ståthållaren i Wiborg *Henrik Dannenberg*. V *Jakob Johan*, f. 3 jan. 1765, stabskirurg. VI *Anna Maria*, f. 7 jan. 1768. VII *Niklas Samuel*, f. 6 febr. 1769, registrator vid guvernementskansliet i Wiborg.

Kristian Hornborg, son till pastorn vid Björneborgs regimente *Pehr Hornborg* och *Kristina Forss*, f. i Karkku 5 apr. 1753, student 1772, prestvigd i P:burg 1776, pastor i Slavänka 1776—1778, vice pastor 1781, kapellan i Kuo-

lemajärvi 1784, pastor i Sortavala 1795, prost 1796. Död 18 sept. 1802.

Gift med *A. M. Rickneck,* f. 1756, enka efter pastorn i Slavänka *Anders Georg Wirzenius.* Barn: I *Elisabet Wilhelmina,* f. 3 jan. 1777. II *Anna Kristina,* f. 15 juli 1778. III *Helena Albertina,* f. 17 dec. 1780, död 1831, var gift med häradshöfd. *Johan Hansson.* IV *Johan Kristian,* f. 28 apr. 1783, pastor i Walkeala. V *Kristina Karolina,* f. 26 apr. 1785, gift med *Iwaskewitsch.* VI *Adolf Fredrik,* f. 27 okt. 1787, pastor i Narwa, gift med *Peiker.* VII *Maria Amalia,* f. 29 dec. 1791, gift med häradsskrifvaren i Kymene *Johan Londén.* VIII *Herman,* underofficer, sedan utan tjenst. IX *Ernst Adrian,* f. 1796, polismästare i Wiborg, öfverstelöjtnant, död 21 aug. 1854, gift 1827 med *Gustava Katarina Knorring,* dotter till kaptenen *Johan Gustaf Knorring.* Deras barn: 1 *Laura Aurora Amalia.* 2 *Alfred Gottlieb,* f. 1829. X *Leopold Ferdinand,* f. 1800, löjtnant, död 1833, ogift. XI *Alexandra Marg. Blondina,* f. 1803, ogift.

Adolf Penzelius, var diaconus i Wiborg och utnämndes till pastor i Sortavala 1805, men tillträdde ej tjensten.

Michael Melanchton, bondson från Tammela, f. 29 sept. 1751, student 1773, prestvigd i Wiborg 1782, kapellan i Kronoborg 1785, vice pastor 1799, pastor här 1806. Var begifven på starka drycker, men innan undersökningen om hans embetsfel hann slutföras, dog han i dec. 1817.

Gift 1786 med *Klara Katarina Miltopæus,* som dog 1815, barnlös.

Jakob Johan Björk, f. 25 aug. 1761, prestvigd 1 maj 1787, kapellan i Sibbo 17 okt. 1792, vice pastor 1799, pastor i Sortavala 27 juli 1821, prost 1824. Död 25 dec. 1826.

Gift 1:o med *Ingrid Sofia Forsius,* f. 1772, död 1808, och 2:o 1814 med *Gustava Lovisa Blåfield,* som dog 24 aug. 1818, och var dotter till kornetten *Karl Gust. Blåfield.* Af deras 7 barn nämnas här: I *Mathilda Wilhelmina,* gift 1823 med häradsskrifvaren *Georg Wilhelm Poppius* och dog 1866. Deras barn: 1 *Wilhelmina.* 2 *Johan*

Willehad. 3 *Emilia.* 4 *Fredrik Wilhelm,* f. 8 aug. 1830. II *Jakob Wilhelm,* f. 15 maj 1803, prestvigd 15 juni 1825, pastor i Serebetta 1829. Död 1836. Gift med *Amalia Wendt,* enka efter ordningsmannen i Sortavala, titulärrådet *Alexander Gottfried Uimoin,* hvilken sedermera kallade sig *Espensee,* som är en tysk öfversättning af Haapajärvi, ett hemman, som hans fader ägde. III en dotter var gift med handlanden *Wilke* i P:burg.

Johan Adolf Neovius, kapellansson från Joutsa, f. 4 jan. 1787, tjenstf. kollega i Borgå 4 dec. 1807, i H:fors 7 febr. 1809, ordinarie kollega i Lovisa 20 apr. 1811, konrektor i H:fors 21 sept. 1813, prestvigd 21 juni 1824, pastor i Sortavala 1829. Död 23 juli 1833.

Gift med *Gustava Maria Charlotta Burman.* Barn: 1 *Karl Adolf,* f. 28 juli 1822, medicine doktor 1860, provincialläkare i Nystad 1860. 2 *Edvard Engelbrecht,* öfverstelöjtnant vid fältingenörkorpsen, lärare vid finska kadetkorpsen. 3 *Wilhelm Engelbrecht,* tvillingsbroder till den förre, f. 7 nov. 1823, magister 1850, docens i rena matematiken vid universitetet 28 sept. 1852, lektor vid Åbo gymnasium 28 dec. 1857. 4 *Otto Albert,* f. 26 jan. 1827. 5 *Frithiof Alfred,* öfverste, gift med *Geschwendt.*

Gabriel Johan Fabritius, klockaresson från Bräkkylä, f. 6 jan. 1791, tjenstf. kretsskollärare i Nyslott 18 dec. 1816, ordinarie 7 aug. 1822, prestvigd 19 juni 1822, pastor i Sortavala 14 jan. 1835, kontraktsprost 1840. Död 9 nov. 1862.

Gift 1:o med *Margareta Charlotta Fabritius,* kapellansdotter från Tohmajärvi, död 1833. 2:o med *Katarina Fredrika Fabritius,* syster till den föregående. Barn: *Charlotta Fredrika,* f. 17 aug. 1835, gift med pastorn vid lifgardes finska skarpskyttebataljon *Erik Viktor Pettersson.*

Adolf Relander, son till klockaren i Tohmajärvi *Michael Relander* och *Katarina Elisabet Svahn,* f. 29 sept 1804, tjenstf. fransk språklärare vid Wiborgs gymnasium 15 juni 1836, ordinarie 15 dec. 1814, prestvigd 1860, vice pastor samma år, pastor i Sortavala 10 febr. 1865. Död 19 jan. 1866, ogift.

Gabriel Platan, f. i Saarijärvi 15 febr. 1809, prestvigd 19 maj 1843, pastor för lutherska församlingen på Sitka i Amerika 26 febr. 1845, kapellan i Uguniemi 2 dec. 1857, pastor i Sortavala 15 nov. 1867.

Kapellaner.

Johan Pulski 1658.

Anders Ahockius 1686—1694, blef pastor.

Erik Bouman, blef pastor 1704.

Samuel Lackman, kapellan här 24 juli 1705, var förut kollega i Wiborg.

Barn: *Helena,* gift med fadrens efterträdare.

Erik Norring 1722—1734, blef för det han utan föregången ordentlig lysning och skedd afvittring med barnen af första giftet sammanvigde sin pastor J. Thoranius med dess kusin, den 9 sept. 1734 af justitie kollegium dömd till fyra veckors fängelse vid vatten och bröd och två års suspension. Död 1736.

Gift med *Helena Lackman,* som dog 18 maj 1786. Barn: *Sofia,* dog ogift i Lovisa 1789, 60 år gammal.

Jakob Johan Dannenberg, kapellan här 1737, blef pastor i Jaakimvaara 1738.

Karl Gustaf Melartopæus, kapellan i Kivineb 1733, kapellan här 1738. Blef år 1750 afsatt från tjensten.

Gift 1735 med *Regina Sackelius.* Barn: I *Maria,* f. 13 febr. 1736, gift med pastorn i Jaakimvaara *Thomas Hulkovius.* II *Karl Johan,* f. 30 okt. 1739, pastor i Jaakimvaara. Han och hans bröder kallade sig *Melart.* III *Henrik,* borgmästare i Sortavala, kollegii assessor, gift med *Helena Katarina Grön* och 2:o 1804 med *Anna Katarina Tavast,* dotter till häradshöfd., kollegiirådet *Karl Tavast* och *Charlotta Nessin.* Hon fick i andra giftet majoren *Jakob Fredrik Lagervall.* IV *Benjamin,* kretsläkare i Ryssland, gift med .... *Wojeikow.* V *Gustaf,* läkare, kollegiiråd, gift med apothekaren *Knobbes* dotter från Woronesh. VI *Kristian,* f. 20 jan. 1747, pastor i Jaakimvaara. VII Dot-

ter, gift med rådmannen *Johan Sundius.* Deras dotter *Anna Katarina,* gift 1788 med stabskirurgen, sedermera kretsläkaren, hofrådet *Johan Jakob Wendt.* Deras barn: 1 *Anna Elisabet,* f. 1789, gift med *Philippæus.* 2 *Sofia Alexandra,* gift med kretsskolläraren i Sortavala *Gustaf Ferdinand Melart.* 3 *Amalia,* gift 1:o med borgmästaren *Alex. Gottfr. Uimoin (Espensee)* och 2:o med pastorn i Serebetta *Jakob Wilh. Björk.* 4 *Alexander Jakob,* f. 1800, generallöjtnant, gift 1:o 1837 med *Anna Natalia Merlin,* som dog 1849 och 2:o med *Sofia Elisabet Melartin,* erkebiskopens dotter, (se under Jaakimvaara). 5 *Katarina Juliana,* gift med häradshöfd. *Karl Hasselblatt.*

Samuel Henrik Passelberg, f. 1711, prestvigd 8 dec. 1743, kapellan i Hiitola 1745, kapellan här 1751. Död 5 apr. 1768.

Gift 1:o 1745 med *Elisabet Aschan,* kapellansdotter från S:t Michel, 2:o med *Margareta Charlotta Elfvengren,* f. 1725. Barn: 1 *Peter Johan,* f. 23 nov. 1745, kollega i Wiborg 1767. 2 *Gabriel,* f. 2 nov. 1750, pastor i Ingeris 1786. 3 *Karl Henrik,* f. 25 dec. 1756, pastor först i Koporje 1781 och sedan i Slawänka 1802, gift med *Eva Sofia Stråhlman,* kapellansdotter från Pyhäjärvi och enka efter pastorn i Kattila *Gust. Lind.* 4 *Anna Margareta,* f. 11 febr. 1759. 5 *Samuel Fredrik.* 6 *Maria Katarina,* tvillingsbarn, f. 1761. 7 *Niklas Gustaf,* f. 1767.

Karl Johan Melart, kapellan här 1770, blef pastor i Jaakimvaara 1787.

Henrik Kyrenius, bondson från Nyby eller S:t Mårtens soken i Åbo stift, f. 18 jan. 1761, student 1783, prestvigd 1788, kapellan här 1792, vice pastor 1804. Död 1805.

Gift 1793 med *Anna Maria Richter,* f. 24 febr. 1764, död 19 apr. 1844. Barn: 1 *Simon,* f. 19 aug. 1794, kapten vid finska gardet. 2 *Karl Henrik,* stabskapten, gift 1833 med *Katarina Emilia Schvindt,* häradsskrifvaredotter, död 1834. 3 en son var läkare. 4 *Charlotta.*

Herman Emanuel Hornborg, kapellan här 8 okt. 1806, blef kapellan i Nykyrka 1808.

Gustaf Wilhelm Åkerblom[1], son till kretslandtmätaren *Gustaf Viktor Åkerblom* och *Anna Magdalena Tuderus*, f. 19 aug. 1786, student 1804, prestvigd 2 juni 1804, tjenstgjorde sedan i Wiborg, Jaakimvaara och Uguniemi, kapellan här 20 aug. 1809, vice pastor 1812. Död 6 juni 1833.

Gift med *Katarina Elisabet Wahlberg*, kapellansdotter från Luumäki, f. 21 febr. 1794. Barn: 1 *Alexander Ferdinand*, f. 1816, skolrektor i Joensuu. 2 *Anna Emilia*, f. 1818, gift med kapellanen i Kides *Mårten Henrik Fabritius*. 3 *Kristian Theodor*, f. 1822, generalmajor, guvernör i Wiborg, gift med *Julia Böckelman*. Deras barn: 1 *Aina*, f. 1852. 2 *Georg Kristian*, f. 1859. 3 *Edgard Ferdinand*, f. 1861. 4 *Maximilian*, f. 1863. 5 *Alexander*, f. 1865.

Henrik Renqvist, son till bonden *Kukkonen* från Ilomants, f. 1 aug. 1789, prestvigd 17 maj 1817, tjenstgjorde sedan i Libelits och Borgå, tjenstf. rektor vid Borgå pädagogi 1824, extraordin. amanuens vid domkapitlet 3 maj 1826, fånghuspredikant på Svartholm 13 juli 1826, kapellan i Sortavala 29 juli 1835, vice pastor 1842. Död 5 nov. 1866. Se *Akiander* Om relig. rörelserna VII. 27 följ.

Gift med *Eva Maria Öhman*. Barn: 1 *Henrik*, pastor i Sysmä. 2 *Johan*, major, postexpeditör i Wiborg. 3 *Karl*, stabskapten vid Uleåborgs bataljon. 4 *Edvard*, student och bokhandlare. 5 dotter, gift med läraren vid Sitoins folkskola *Fredrik Mich. Saukko*.

Gustaf Bäckström, f. i Esbo 2 dec. 1805, student 1834, prestvigd 14 jan. 1837, tjenstgjorde sedan i Puumala, Joutseno, Kivineb, Rautus, Parikkala, Hiitola och några andra ställen, vice pastor 1845, kapellan här 1867.

---

[1]) Denna slägt förmodas hafva kommit från Sverige till Åbo och derifrån till Karelen, der en *Matthias Åkerblom*, som dog 1759, var gift med *Anna Aurenius*. De hade 3 barn: 1 *Anna Margareta*, gift med *Siegberg*. 2 *Gustaf Viktor*, f. 1754, död 1819, och 3 *Henrik Johan*. — *Gustaf Viktors* 6 barn voro: 1 *Anna Charlotta*, gift med pastorn i Uguniemi *Joh. Schroeder*. 2 *Gustaf Wilhelm*. 3 *Maria*, död 1836. 4 *Magnus*, hofråd i Ryssland 5 *Ernst Johan*, borgmästare i Willmanstrand. 6 *Sofia*, gift med pastorssubstituten *Bengt Simming*.

STRÖMFORS.

Efter fredsslutet i Åbo 1743 afskilde riksgränsen en del af Pyttis soken till svenska sidan, som bildade en egen församling och kallades *svenska Pyttis* samt lades under Perno moderkyrka. År 1748 erhöll Degerby stad inom Perno soken sina privilegier och då lades Elimä och Aniala samt svenska Pyttis, såsom annexer under Degerby, sedermera Lovisa kalladt. Enligt kejserl. reskriptet af 17 jan. 1817 ändrades benämningen af svenska Pyttis till *Strömfors,* såsom det derstädes anlagda jernbruket redan förut kallades. Genom nådigt reskript af 13 apr. 1863 förvandlades Strömfors kapell till ett skildt pastorat, hvarest anställes endast en kyrkoherde, hvilken sig till biträde aflönar en adjunkt ex officio.

Kapellaner.

Karl Östberg 1746—1755, blef pastor i Jämsä.

Arvid Ekedahl, den förste ordinarie kapellan här 7 apr. 1756. Död 31 maj 1778.

Gift med *Anna Maria Streng,* som dog 17 jan. 1793 och var enka efter kapellanen i Orimattila *Johan Ottelin.*

Erik Jakob Backman, kapellan här 12 apr. 1780, blef kapellan i Elimä 1788.

Matthias Gottlund, kapellan här 24 aug. 1789, blef landskapellan i Borgå 1797.

Jakob Lindequist, kapellan här 29 aug. 1798, blef pastor i Padasjoki 1813.

Israel Reinhold Hoffren, kapellan här 30 juli 1814, blef pastor i Taipalsaari 1826.

Karl Gustaf Roschier, kapellan här 12 mars 1828, blef kapellan i Kerimäki 1834.

Kristian Anders Hackzell, kapellan här 18 maj 1836, blef pastor i Luumäki 1850.

Kristian Fredrik Gestrin, kapellan här 8 okt. 1851, blef pastor loci.

Kyrkoherde.

Kristian Fredrik Gestrin, f. i Borgå 12 maj 1812, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Nurmis, Pieksämäki, Kristina, Elimä, Aniala, Asikkala och Pyttis, kapellan här 8 okt. 1851, tjenstf. pastor 1865.

STRÖMSDAL.

Egen predikant har *Strömsdals* bruk inom Nilsiä soken haft sedan år 1758, ehuru icke oafbrutet, ända till år 1805, då denna lägenhet indrogs. Men 4 okt. 1861 beviljades ägarene af Strömsdals bruk tillstånd, att å bruket inrätta en folkskola och rättighet att till lärare vid skolan efter eget val kalla någon prestman, hvilken vore skyldig att förrätta gudstjenst åtminstone en gång i månaden och dessutom på större högtider. Den 9 okt. 1862 beviljades Strömsdals bruksförsamling rättighet att hålla egna kyrkböcker.

Predikanter.

Gustaf Jakob Hoffren, förordnad till förste predikant här 3 juni 1758, blef kapellan i Kangasniemi.

Johan Krogerus, predikant här 3 okt. 1759, blef sokenadjunkt i Rautalampi 1763.

Efter Krogerus fanns här ej någon predikant förrän år 1789.

Gabriel Lagus, predikant här 1789, blef kapellan i Juuga 1792.

Karl Gustaf Mollerus, predikant här 1793, blef kapellan i Karttula 1795.

Anders Johan Brosell, f. i Ekenäs, der hans fader var regimentsfältskär, student 1781, prestvigd 1784, predikant här 3 juli 1799, skilde sig från denna tjenst och blef pastorsadjunkt i Kaavi 1802. Död 24 maj 1806.

Mag. *Erik Wenell,* bondson, f. 1776, student 1797, magister 1802, prestvigd 15 maj 1803, predikant här 1804, blef kollega i Kuopio 1805 och dog 27 apr. 1809.

Predikanter och skollärare.

Karl Frithiof Calonius, predikant här 27 nov. 1861, blef consistorii vice notarie 1866.

Frans Niklas Lackström, länsmansson från Pyhäjoki, f. 1 juni 1834, prestvigd 5 maj 1858, predikant här 1867. Gift med *Sofia Elisabet Walle*, pastorsdotter från Leppävirta.

SULKAVA.

Af landshöfdingens i Wiborg *Erik Gyllenstjernas* bref, dat. 28 aug. 1640, inhemtas, att sedan hauptmannen i Nyslott Anders Hare och lagläsaren August Eriksson, med anledning deraf, att biskopen *Nicolaus Magni* förordnat Laurentius Matthiæ till kyrkoherde uti *Idelaks* eller *Sulkava* kapell, och på det han kunde nedsätta sig der att bygga och bo, hade dåvarande generalguvernören *Nils Bjelke* anslagit till prestbol några ödesmarker, nemligen Bengt Kontiains öde under 6 skattmarker och Henrik Kekkoins öde 9 skattmarker, hvilka 15 skattmarker skulle af Laurentio och hans efterträdare possideras [1]), utfärdat inrymningssedel på nämnde skattmarker till prestbol den 12 apr. 1634, anbefallte Erik Gyllenstjerna fogdar och andra som vederbör att låta kyrkoherden i Sulkava på förenämnde prestbol åtnjuta samma vilkor och immuniteter, som andra väl funderade pastorater pläga gaudera.

Kyrkoherdar.

Laurentius Matthiæ 1630—1634.
Gift med *Margareta Larsdotter.*

Ericus Georgii 1638. Död 1663.
Gift med *Anna Påhlsdotter.*

Klaudius Samuelis (Molander), son till löjtnanten *Samuel Jakobsson* och *Elin Jöransdotter* i Mola [2]), kapellan i Mola 1648, pastor här 1666—1682.

---

[1]) Detta måste hafva inträffat före mars månad år 1631, då Nils Bjelke afgick från generalguvernörs embetet.

[2]) Stamfader för den i Finland och Sverige vidt utgrenade slägten ***Molander*** var ståthållaren i Koporje uti Ingermanland ***Jakob Bertillsson,***

Gift med *Elin Andersdotter.* Barn: 1 *Anders,* fadrens efterträdare. 2 *Ingeborg.*

Anders Molander, företrädarens son, student 1671, pastor här 1682—1720. Död 1720.

Barn: 1 *Emerentia,* dog 1755 ogift. 2 *Klas,* fadrens efterträdare. 3 *Aaron,* pastor i Tohmajärvi. 4 *Katarina,* dog 1765 ogift. 5 *Maria,* gift med quartermästaren *Jakob Agander.* 6 *Anna,* 7 *Agneta,* dog 1740 ogift. 8 *Beata,* som dog 1757 i Kuopio, förmäles hafva varit gift med *Johan Argillander* i Lempala, hvars son *Henrik* var pastor i Lempala 1762—1791.

Klas Molander, företrädarens son, pastor här 1722. Död 23 juli 1745.

Gift med . . . . *Agander,* utan barn.

Henrik Salmenius, var förut pastor i Joutseno, förestod här pastorstjensten 1747—1749, blef pastor i Puumala.

Gustaf Lindblad, prestvigd 1731, till kapellan i Lappvesi, pastor vid Savolax regimente 1737, pastor i Sulkava 5 dec. 1748, prost 1769. Död 6 (11) juni 1776.

Gift med *Katarina Thauvonius.* Barn: 1 *Gustaf,* kapellan i Juuga. 2 *Maria Elisabet,* gift med kapellanen här *Johan Montan.*

Kristian Herman Carlquist, prestvigd 1735, tjenstgjorde sedan i Rautalampi och Lampis, bataljonspredikant vid Westerbottens infanteriregimente 1742—1745, kapellan i S:t Michel 1745. Då Carlquist år 1753 ej fick förslag till Jämsä pastorat, besvärade han sig hos kongl. maj:t deröfver och anförde bland annat, att som protokollet vid den med honom anställda pastoralexamen ej för honom blifvit uppläst och af honom vidkändt samt att således svar på de honom förestållde frågor torde till hans nachdel hafva der influtit, eftersom han från förslaget till Jämsä pastorat blifvit utesluten, anhöll han att få undergå nytt förhör å

---

hvars son löjtnanten *Samuel* var boende i Mola soken i Wiborgs län. Hans son *Klaudius* kallade sig efter sin födelseort *Molander.*

den ort kongl. maj:t i nåder täckes utsätta. Härå fick han den resolution den 15 maj 1754, att han må i Åbo consistorio ånyo undergå pastoralexamen. Men vid denna examen ådagalade Carlquist sig icke äga så tillräcklig insigt i theologin, som en kyrkoherde hafva bör, och fördenskull afslog kongl. maj:t 30 jan. 1755 hans besvär och fastställde domkapitlets i Borgå åtgärd. I samma nådiga skrifvelse till konsist. i Borgå förklarar kongl. maj:t, att 6 punkten af kongl. brefvet till konsistorierna af 19 dec. 1748, angående förhörsprotokollernas justering bör sålunda förstås, att examinandus ej får sedermera rätta eller jemka dess svar annorledes än det engång gifvet är och att justeringen ej skall ske ensidigt eller efteråt, utan straxt både för examinator och examinandus, så att när frågan är tagen till protokollet och uppläst, svaret äfven straxt bör införas i protokollet och uppläsas, det äfven konsist. i Åbo vid det nu anställdta förhör iakttagit, kunnandes eljest lätteligen hända, i synnerhet när frågorna och svaren äro vidlyftiga, att något ej rätteligen kan blifva antecknadt, hvarom den som talat äger att påminna; men der skiljaktighet förefaller, om så taladt eller svaradt är, bör, som lagen om domstolarne säger, icke en ledamot utan konsist. äga vittsord att det säga. — Carlquist erhöll vice pastors titel 1757 och blef pastor i Sulkava 29 apr. 1778, prost 1782. Han var känd för arbetsamhet och drift i tjensten, men af obändigt och kittsligt lynne, med hvilken närmaste embetskamrater ej kunde förlikas. Död 3 juni 1789.

Gift 1:o 1738 med *Katarina Orræus,* pastorsdotter från Lampis, död 9 sept. 1770 och 2:o med *Brita Helena Molander,* enka efter kapellanen i S:t Michel *Georg Aschan.* Barn: 1 son, som blef auditör i Ryssland. 2 *Jakob,* student 1767. 3 dotter, gift med löjtnant *Kruse.* 4 dotter, gift med fadrens efterträdare.

Mag. *Karl Stenius,* pastorsson från Pielisjärvi, f. 24 mars 1742, student 1762, prestvigd 21 nov. 1764, magister 1769, extraordin. bataljonspred. vid Savolaks lätta infant.-regim. 1 sept. 1770, ordinarie 5 juni 1771, pastor vid samma

regim. 25 sept. 1781 och tjenstgjorde vid savolaksska brigaden vid dess fälttåg och aktioner åren 1788 och 1789, pastor här 15 nov. 1791, prost 1797. Död 14 jan. 1810.

Gift 1:o med företrädarens dotter och 2:o 1775 med *Magdalena Aschan,* kapellansdotter från S:t Michel, f. 13 okt. 1757, död 1809. Barn: 1 *Jakob,* f. 1776, regementsskrifvare, död 20 apr. 1856. 2 *Karl Georg,* f. 27 dec. 1779, dog som student 1802. 3 *David Kristian,* kapellan i Mäntyharju. 4 *Margareta Sofia,* f. 1788, ogift. 5 *Johan,* pastor i Pielisjärvi. 6 *Helena Katarina,* f. 22 okt. 1798, ogift.

Mag. *Berndt Johan Gadd,* pastor här 6 juli 1811, blef pastor i Gustaf Adolfs församling 1824.

Jakob Fredrik Neovius, pastor här 25 okt. 1826, blef pastor i Kerimäki 16 dec. 1841.

Gustaf Wilhelm Wiksten, f. 24 febr. 1789, prestvigd 16 nov. 1814, tjenstgjorde sedan i Sulkava och Kexholm, kapellan i Sysmä 5 aug. 1829, vice pastor 1830, pastor i Sulkava 25 jan. 1843, prost 1847. Död 28 apr. 1853.

Gift 1:o 1816 med *Katarina Sofia Gadd,* som var f. 1 sept. 1797 och dog 1836 och var pastorsdotter från Gustaf Adolfs församling och 2:o med *Johanna Fredrika Pastelberger,* f. 10 nov. 1787, enka efter pastorn i Gustaf Adolfs församling *B. J. Gadd* och dog 21 nov. 1866. Barn: 1 *Berndt Johan Wilhelm,* f. 3 maj 1817, vice häradshöfd. 2 *Johanna Sofia,* f. 11 juni 1821, gift med possessionaten *Bengt Kraftman,* f. 1809, död 1859. 3 *Anders Ulrik,* f. 22 febr. 1824, kapellan i Pyttis. 4 *Katarina Fredrika,* f. 22 apr. 1828, gift med kapellanen i Kesälaks *Wern. Wilh. Wilskman.* 5 *Augusta Emelie,* f. 30 mars 1830, gift med possessionaten *Johan Mölsä.* 6 *Maria Charlotta,* f. 25 juni 1833, ogift.

Klas Magnus Molander, biskopsson, f. 4 juni 1803, 2 amanuens vid domkapitlet 20 juni 1827, förste amanuens 29 juli 1829, titulerad vice notarie 1838, prestvigd 13 maj 1848, pastor i Sulkava 7 juni 1854.

Gift 1:o med *Karolina Aurora Tuderus,* pastorsdotter från Karis, död 17 aug. 1866. 2:o med *Ida Alexandra Lindeberg,* häradsskrifvaredotter. Barn: 1 *Aurora Fredrika Ma-*

ria, f. 24 juli 1835, gift med lektorn i Kuopio *Joakim Zitting*. 2 *Wilhelmina Lovisa*, f. 1837, död 1854. 3 *Karl Johan Julius*, f. 20 mars 1839, stabskapten och teknolog.

Kapellaner.

Bernhardus Nicolai Petræus 1645. Var år 1663 död.

Johannes Martini 1666—1694. Hade en son *Mårten*.

Mårten Martini Allenius 1697. Död 1716.

Aaron Molander 1722—1743, blef pastor i Tohmajärvi 1743.

Daniel Tuderus, kapellan här 28 apr. 1744, blef pastor i Jorois 1766.

Johan Montan, kapellansson från Leppävirta, prestvigd 8 febr. 1757, kollega i Rantasalmi 9 okt. 1760, kapellan här 6 sept. 1766, vice pastor 1777. Montan anförde i en skrift till konungen 1794 bland annat följande: slutligen anhåller jag underdånigst hos eders kongl. maj:t om faderlig nåd till följande min böns attention: då jag så mycket lidit både till kroppens besvär och egendomens förlust, (anhåller jag) till de minas bättre bergning, det jag blefve i nåder hugnad med detta Tohmajärvi pastorat. Nu är jag femte gången på förslag, men hvarje gång till regala pastorater. Jag har hitintills haft ingen för mig talande i eders kongl. maj:ts kabinet än vår Herre: men han har alltid, enligt sina fördolda vägar och domar, varit tyst. Beder fördenskull underdånigst, det eders kongl. maj:t och Dess store farbror, den stormäktigste allernådigste herrn, arffursten och hertigen, Svea rikes öga, ville vara mig allernådigst härvid biträdande. Montan dog 14 juli 1797.

Gift 1767 med *Maria Elisabet Lindblad*, pastorsdotter. Af deras 4 barn voro tvenne söner underofficerare.

Henrik Adolf Logren, son till en sergeant vid Tavastehus regim., f. 1762, student 1782, vice pastor 1796, kapellan i Lovisa 29 mars 1797, kapellan här 24 okt. 1798. Död 22 nov. 1820.

Gift med *Brigita Elisabet Calonius*, pastorsdotter från Saarijärvi, död 9 jan. 1818, utan barn.

Karl Gustaf Melartin, kapellansson från Puumala, f. 13 juni 1783 (31 (11) mars 1782), prestvigd 12 maj 1807, tjenstgjorde sedan i Kuopio, Puumala, stadskapellan i Kuopio 9 okt. 1811, vice pastor 1815, kapellan i S:t Michel 29 juli 1818, kapellan i Sulkava 23 apr. 1823. Död 8 mars 1853.

Gift 1:o med *Beata Henrietta v. Fieandt,* f. 15 juli 1784, död 7 juli 1847 och 2:o med *Karolina Meinander,* f. 22 maj 1817. Barn: *Karl Wilhelm,* f. 15 sept. 1852.

Ernst Johan Harlin, f. i Rantasalmi 5 okt. 1811, prestvigd 17 maj 1834, tjenstgjorde sedan i Lappträsk, Kerimäki och Sulkava, kapellan i Heinävesi 26 okt. 1842, vice pastor 1845, kapellan här 18 mars 1854. Död 24 okt. 1858.

Gift med *Aurora Charlotta Claudelin,* f. 14 jan. 1820. Barn: 1 *Karl Ernst,* f. 30 maj 1840. 2 *Otto Gustaf,* f. 14 dec. 1843. 3 *Wilhelm Alarik,* f. 5 mars 1847. 4 *Iwar Emerik,* f. 15 jan. 1849. 5 *Anna Maria,* f. 3 maj 1852. 6 *Almar August,* f. 9 febr. 1855. 7 *Herman Johan,* f. 11 dec. 1858.

Magnus Ingman, kapellan här 1859, blef pastor i Padasjoki 1863.

Gustaf Adolf Cajander, kapellan här 1863, blef kapellan i Räisälä 1867.

Julius Henrik Lind, f. i Lampis 29 sept. 1819, prestvigd 18 dec. 1847, tjenstgjorde sedan i Lampis, Laukas, Rautalampi, Leppävirta, kapellan här 1868.

SUMIAIS.

Sumiais bönehusgäll uppkom sålunda, att dertill togos 42 hemman från Laukas, 10 från Saarijärvi, 16 från Rautalampi och 3 från Wiitasaari, hvilka hemmans åboer 15 mars 1800 erhöllo domkapitlets tillåtelse att uppföra ett bönehus, som skulle lyda under Laukas moderkyrka. Medelst kejserl. bref af 22 okt. 1842 beviljades invånarne i Sumiais och Raikous byar kapellrättighet jemte befrielse från skyldigheten att aflöna kapellanen vid moderkyrkan. Sumiais kyrka kallas ock *Koukan* kirkko.

Predikanter.

Erik Engman, tillförordnad predikant här 17 aug. 1807, blef kapellan i Heinola kapell 30 aug. 1815.

August Granit, predikant här 15 maj 1816, blef kapellan i Nurmijärvi 1819.

Karl Fredrik Calonius, predikant här 22 mars 1820, blef kapellan i Tohmajärvi 1827.

Karl Gustaf Nordström, predikant här 5 dec. 1827, blef kapellan i Jokkas 1834.

Alexander Magnus Brummer, predikant här 9 sept. 1835, blef kapellan i Brääkkylä 1846.

Kapellaner.

Immanuel Robert Wallenius, tjenstf. kapellan här 1 febr. 1847, ordinarie 8 mars 1848, blef kapellan i Pihtipudas 1852.

Johan Henrik Lagus, kapellansson från Nurmis, f. 23 maj 1816, prestvigd 20 dec. 1843, tjenstgjorde sedan i Juuga, Eno, Nurmis, Kexholm, Brääkkylä, kapellan i Sumiais 6 apr. 1853, vice pastor 1854.

Gift 1844 med *Maria Karolina Pistolekors,* f. 1816, dotter till löjtnanten *Berndt Adolf Pistolekors* och *Anna Elisab. Fabritius.*

SUOMENNIEMI.

År 1689 uppbygdes i *Suomenniemi* en kyrka och anställdes en på stället tjenstgörande prest. Genom nådigt reskript af 10 okt. 1866 förordnades, att af Suomenniemi kapell skall bildas ett eget pastorat, som betjenas af en kyrkoherde.

Kapellaner.

Johan Plogman, blef den förste kapellan i Suomenniemi 1689. Död 1724. Hans dotter hette *Brita.*

Laurentius Pajander, kapellan här 1727, blef kapellan i Savitaipale 1739.

Gustaf Jylenius, kapellan här 6 juni 1739. Angifven för efterlåtenhet och försumlighet i tjensten, blef han dömd att göra offentlig afbön inför församlingen och suspenderad från tjensten på ett halft år samt erhöll sig en substitut. Dog på Kuolimo isen under en resa från Savitaipale till Suomenniemi den 27 febr. 1764.

Petrus Laurstedt var den föregåendes substitut 1759—1764, blef pädagog i Willmanstrand 1773.

Bernhard Isaak Bertram, prestvigd 1760, kapellan här 21 okt. 1765. Död 4 aug. 1773. Var känd för sitt snille och sina qvickheter.

Johan Westrin, kapellan här 8 maj 1774, blef kapellan i Wederlaks 1782.

Anders Rågback, kapellan här 16 mars 1783, blef kapellan i Wekkelaks 1791.

Adam Bökman, kapellan här 1793, blef kapellan i Luumäki 1799.

Anton Ulrik Bergman, målareson från Åbo, f. 17 jan. 1769 (1773), prestvigd 28 aug. 1794, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks och Rautjärvi, kapellan här 1800, vice pastor 1806. Död 19 dec. 1838.

Gift 1:o 1800 med *Hedvig Kristina Oudar,* som dog 1805 barnlös och var dotter till tullnären *Nils Johan Oudar* och *Brita Sofia Witting,* och 2:o 1807 med *Ebba Lovisa Witting,* f. 5 mars 1784. Af deras 8 barn dogo 3 i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Lovisa Juliana,* som var f. 9 maj 1808 och dog 6 nov. 1833 och var gift med häradsbokhållaren *Henrik Jonas Zilliacus.* Deras barn: *a) Henrik,* magister. *b) Konstantin,* kontorsskrifvare. *c) Lovisa.* 2 *Anton Ulrik,* f. 21 apr. 1812, blef landtmätare i Ryssland. 3 *Robert Wilhelm,* f. 2 febr. 1815, apotheksprovisor, njuter pension för det hans ena ben blef krossadt af en ångvagn och blef postmästare på Eckerö. 4 *Adolf,* f. 17 juni 1819, likaledes landtmätare i Ryssland, assessor. 5 *Gustava Amalia,* f. 21 maj 1820, gift med kapten *Laube.*

Henrik Johan Savander, kapellan här 4 dec. 1839, blef kapellan i Taipalsaari 1859.

Viktor Olof Pesonius, pastorsson från Mäntyharju, f. 6 febr. 1821, prestvigd 14 aug. 1844, tjenstgjorde sedan i Mäntyharju och Borgå, vice pastor 1853, kapellan här 1860. Ogift.

SUONENJOKI.

Suonenjoki kapell inrättades till följe af kongl. förordnande af 11 jan. 1781. Och sedan en kyrka här blifvit 1785 uppförd, underhöll presterskapet vid moderkyrkan i Pieksämäki gudstjensten intill år 1793, då en sokenadjunkt i stöd af konsistorii utslag af 4 maj 1793 här blef anställd. Genom kongl. bref af 5 mars 1795 indrogs 2 kapellanstjensten i Pieksämäki moderkyrkoförsamling och Suonenjoki förklarades för ett kapell under Pieksämäki, och genom kongl. bref af 24 juli 1798 reglerades kapellanens aflöning; men som kapellet uppkommit af Pieksämäki, Rautalampi och Leppävirta församlingar, hafva pastorerne i dessa församlingar uppburit sin pastorslön, hvar i sin andel af kapellet. Genom kejserl. resolution af 7 sept. 1811 lades kapellet under Rautalampi pastorat. Till följe af nådiga reskriptet af 4 febr. 1856 afskildes Suonenjoki kapell från Rautalampi till ett eget konsistorielt pastorat, der en kyrkoherde och en sokenadjunkt skola tjenstgöra.

Kapellaner.

Karl Fredrik Bergh, löjtnantsson från Kuopio, f. 23 nov. 1763, prestvigd 24 juli 1788, sokenadjunkt i Suonenjoki 4 maj 1793, kapellan 28 nov. 1798, vice pastor 1813. Död 9 febr. 1844.

Gift 3 gånger. Hans sista fru hette *Katarina Charlotta Montell* och dog 13 jan. 1833, utan barn. Af föregående äktenskap voro barnen: 1 *Johan Fredrik,* pastor i Rantasalmi. 2 *Gustaf Adam,* kapellan i Juuga. 3 *Nils Henrik,* fadrens efterträdare. 4 *Julius Immanuel,* pastor i Liminko, gift med *Olivia Wilhelmina Bergroth,* pastorsdotter från Ruovesi. 5 *Elisabet,* ogift.

Nils Henrik Bergh, företrädarens son, f. 10 juni 1800 (6 dec. 1799), prestvigd 21 juni 1828, tjenstgjorde sedan i

Suonenjoki, der han blef kapellan 21 maj 1845, men dog 27 nov. samma år.

Gift med *Katarina Charlotta Forselius.* Barn: 1 *Maria.* 2 *Nils Henrik.*

David Toikka, kapellan här 28 okt. 1846, blef kapellan i S:t Andreæ och var den siste kapellan här.

Kyrkoherde.

Johan Warén, f. i Rautalampi 7 febr. 1827, prestvigd 20 dec. 1849, tjenstgjorde sedan i Hankasalmi och Pielisjärvi, kapellan i Reisjärvi 23 aug. 1854, den förste sokenadjunkt här 18 dec. 1861, vice pastor 1862, blef den förste pastor här.

Sokenadjunkter.

Johan Warén, sokenadjunkt här 1861, blef pastor.

Gustaf Adolf Sivenius, var förut kapellanssubstitut i Kärkölä, sokenadjunkt här 1869.

SVARTHOLM.

År 1778 förordnade hans kongl. maj:t, att till förestående af själavården och predikoembetet på Svartholms fästning skulle antagas en slottspredikant, hvilken i årligt arfvode skulle undfå 50 riksd. specie samt att krigskollegium skulle utfärda fullmakt till denna tjenst. Denna lön utgick under första ryska tiden med 86 rub. 88 kop. silfver, sedan under någon tid med 365 rub. banko om året och bestämdes slutligen genom kejserl. bref af 17 nov. 1829 till 171 rub. 42$\frac{6}{7}$ kop. silfver samt fria husrum, då här inrättades ett fånghus.

Slottspredikanter.

Mag. *Nils Palander,* f. i Åbo stift, prestvigd i december 1778 till slottspredikant på Svartholm.

Erik Westzynthius, predikant här 29 mars 1779, blef 2 kapellan i S:t Michel 1784.

Henrik Lindström, predikant här 23 juli 1788, men på konsistorii derom gjorda anmälan befallte kongl. maj:t 6 febr. 1789 krigskollegium att återtaga dess för Lindström utfärdade konstitutorial och förbjöd Lindström att befatta sig med presterliga göromål. Om Lindström meddelas vidare upplysningar i *M. Akianders Historiska Upplysningar* D. II p. 184—202.

Mag. *Höckert* var predikant vid Nylands infant.regim. och derjemte tjenstf. predikant på Svartholm 1789.

Jonatan Melartin var här tjenstf. predikant 1789 och blef kapellan i Puumala 1790.

Karl Gustaf Melartopæus, prestvigd 4 juni 1781, tjenstf. predikant 1790, konstituerad af biskopen 15 jan. 1791 och af krigskollegium 17 nov. 1791. Tog afsked 24 sept. 1800.

Otto Magnus Appelroth, konstituerad 4 dec. 1800, var tillika först konrektor och sedan rektor i Lovisa, blef pastor i Lampis 1811.

Anders Gustaf Argillander, var kapellan i Lovisa och derjemte slottspredikant 1812—1826.

Fånghuspredikanter.

Henrik Renqvist, tjenstf. fånghuspredikant här 13 juli 1826, erhöll konstitutorial å samma tjenst 28 juli 1830, blef kapellan i Sortavala 1835.

Gabriel Österberg, ordinarie fånghuspredikant här 23 mars 1836, var den siste predikant, emedan tjensten vid fångarnes flyttning till Sveaborg indrogs. Österberg blef sedan pastor i Joutseno.

SVEABORG.

I Sveaborgs fästning inrättades ett *stockhus* för civila arrestanter och predikantens lön bestämdes till 50 daler silfvermynt. Då denna lön sedermera indrogs, förordnade hans kongl. maj:t 20 nov. 1766, att fångarne skulle, hvad deras själavård angår, skötas af de vid regimenterna dersammastädes varande prester. Detta fortfor under hela svenska tiden. Genom kejserl. bref af 26 aug. 1811 be-

viljades fånghuspredikanten lön å stat, hvilken genom nådiga reglementet för allmänna fängelset å Sveaborg af 19 okt. 1829 bestämdes till 300 rubel silfver samt fria husrum, ved och ljus. Utom fånghuset finnes på Sveaborg en luthersk församling, hvartill höra derstädes bosatte finnar, svenskar och tyskar inom och utom garnisonen och fånghuspredikanten är vanligast pastor i denna församling och åtnjuter såsom sådan en skild aflöning. Han håller turvis finsk och svensk gudstjenst och engång i månaden samt större högtider på tyska språket.

Stockhuspredikant.

Melanus, till år 1766, då han vid lönens indragning afsade sig tjensten.

Fånghusprester.

Anders Jakob Ruuth, kapellansson från Askola, f. 19 sept. 1784, student 1803, prestvigd 12 maj 1807, blef den förste ordinarie fånghuspredikant på Sveaborg 12 aug. 1812. Död 31 maj 1815.

Johan Henrik Gustavson, fånghuspredikant 10 jan. 1816, blef pastor i Fredrikshamn och Wekkelaks 1818.

Karl Johan Brusin, fånghuspredikant 27 jan. 1819, blef pastor i Pyhäjärvi 1831.

Nils Gabriel Savenius, kapellansson från Luopiois, f. 10 juni 1803, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Tuusniemi och Libelits, predikant här 22 febr. 1832 och derjemte pastor vid lutherska församlingen. Var länge tjenstledig för oförmåga att sköta tjensten och förordnades 6 sept. 1854 till tjenstförrättande predikant på Hogland. Död 22 dec. 1858.

Gift med *Mathilda Mollerus,* häradshöfdingedotter från Libelits. Barn: *Nils Theodor,* f. 1838, student, och *Mathilda.*

Under Savenii sjuklighet voro här vikarierande prester.

Mag. *Samuel Henrik Nordström* 1841.

Mag. *Johan Jakob Rahm* 1841—1842.

Klas Weisell 1842—1843.

Alexander Fernberg 1843—1846.
Mag. *Pehr August Cygnæus* 1846—1850.
Jakob Hellenius 1850—1856.
Dr *Henrik August Reinholm*, f. i Raumo 21 mars 1819, student 1837, magister 1847, prestvigd 1854, doktor 1857, vikarierande fånghuspredikant 27 febr. 1856, ordinarie 1859.

SYSMÄ.

Sysmä (Sysmäki) kyrksoken omnämnes uti *Juustens chronicon* (p. 462) år 1442, och innefattade den tiden Jämsä, Padasjoki och Koskipää jemte de af dessa uppkomna kapeller. Sysmä utgör sålunda en af Tavastlands trenne äldsta församlingar, ehuru man ej känner mer än en pastor till namnet från katholska tiden. Kapellanssonen *Mich. Ticcander* utgaf år 1792 en geografisk och historisk beskrifning om Sysmä soken, såsom akademiskt specimen.

Kyrkoherdar.

Dominus *Canutus* 1497. *Arvidssons Handl.* I. 186.
Anders 1553—1560.
Jöns 1566—1578, var förut i Padasjoki.
Bartholdus Matthiæ 1578—1585, var förut i Padasjoki.
Sigfridus Petri tyckes först varit företrädarens substitut, såvida han redan under den förres lifstid (1582—1585) kallar sig kyrkoherde i Sysmä. Pastor var han här ännu 1601.

Matthias Petri, pastor här genom konglig utnämning af år 1607 (se *Waaranens urkunder* II. 325) och ända till 1647.

Johannes Matthiæ Reuchlinus 1648—1676.
Gift med *Karin Henriksdotter*. Barn: 1 *Karin*. 2 *Brita*.
Jakob Bernhardi Gååsman, kapellan i Koskipää 1669, pastor 1676—1700.
Gift 1:o med *Lisbetta*, 2:o med *Maria Eriksdotter*. Barn: 1 *Kristian*, pastor i Kuhmois. 2 *Johan*, pastor i Hauho, och 2 döttrar.

Nils Burtz, kollega i H:fors 1686 och derjemte kapellan 1695, pastor i Sysmä 1700. Död 1715.

Gift med *Anna.* Af deras barn dogo flera i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Johan,* auditör vid Savolaks regimente. 2 *Mårten,* räntmästare i H:fors, död 1767.

August Hoppenstång, var förut pastor i Kronoborg, tillsatt här af ryska befälet, men blef pastor i Rautalampi (se *Ticcander* l. c. p. 31).

Nils Gestrin, var pastor i Kuhmois och utnämndes af ryska befälet till pastor i Sysmä, men nödgades återgå till sin förra tjenst, då

Jakob Carlquist med konglig fullmakt af 17 nov. 1721 tillträdde pastoratet. Han var förut pastor i Räisälä och dog här 1729. *Suomi* 1844 p. 300.

Gift 1698 med *Stina Cornelius,* dotter till arrendatorn *Henrik Cornelius* och död 1707.

Michael Heintzius, pastorsson från Savitaipale, f. 20 juni 1700, student 1723, prestvigd 6 dec. samma år till kapellan i Walkeala, predikant vid karelska dragonesquadron 11 jan. 1728, pastor i Sysmä 24 mars 1732, prost 1746. Under den stora ofreden satt Heintzius i rysk fångenskap och blef för något honom oskyldigt pådiktadt brott dömd till döden, hvilken dom han med christlig undergifvenhet beredde sig att undergå, men undgick densamma likväl sålunda, att hans anklagare återkallade sin angifvelse. Under det andra finska kriget blef han af ryska kosaker plundrad, pinad och bränd, hvaraf han bar märken ända till dödedagen. Såsom en klok och driftig landthushållare gaf han sina sokenmän godt föredöme till åkerbruk och bidrog sålunda till de utblottades upphjelpande ur sitt armod. Sjelf var han ansedd för den förmögnaste prestman i stiftet. Död 23 juni 1782.

Gift med *Maria Hirn,* pastorsdotter från Walkeala, dog 2 jan. 1783. Barn: I *Anna Elisabet,* som dog 2 juli 1800, var gift med gymnasii lektorn i Borgå *Anders Kraftman,* f. 11 maj 1711, död 22 apr. 1791. Deras barn: 1 *Gabriel Fredrik,* f. 1 aug. 1764, var justitie borgmästare i

i H:fors, tog afsked 1794 och fick assessors titel samt blef landthushållare. 2 *Maria Margareta,* dog barnlös 1770 och var gift med kaptenen *Daniel Rotkirch.* 3 *Anna Elisabet,* som dog 15 maj 1785, var gift med öfverstelöjtnanten *Karl Fredrik Ekestubbe.* 4 *Lovisa Benedikta,* gift med pastorn i Iisalmi *Johan Lagus.* (*Borgå gymn. hist.* p. 429). II *Eva,* som var f. 1733 och dog 22 dec. 1782, blef 1752 gift med öfverstelöjtnanten *Fredrik Wilhelm Toll.* III *Maria Benedikta,* gift med pastorn i Perno *Bengt Krook.* IV *David Gottfrid,* konglig sekreterare, gift med *Anna Charlotta v. Essen,* som dog 22 mars 1796 och hade 7 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Helena Maria Heintzius,* gift 1:o med majoren *Peter Ulrik Möllersvärd* och 2:o 1815 med kaptenen *Kasper H. Ridderståhle.* 2 *Margareta Elisabet,* gift med löjtnanten *Magnus Wilhelm Charpentier.* Utan barn. Då pastor Heintzii enka afled innan nådåret ingick, gjorde hennes son, nyssnämnde David Gottfr. Heintzius, som hade 7 barn, men ingen publik tjenst, hos konungen ansökning om nådår efter sin fader. Och då konsist. häröfver hördes, anförde Heintzii svåger, lektor Kraftman till protokollet, innan han såsom jäfvig afträdde, att han ansåg sin svågers ansökning för alldeles oanständig och i sig sjelf orimlig samt att Heintzius vanhedrat sina kära föräldrar, hvilka lemnat honom så ansenlig broderlott, att han Gudi lof! rikligen kan subsistera. V *Sara Elisabet,* gift med pastorn i Walkeala *Gabr. Procopæus.*

Jakob Wallgrén, pastorsson från Saarijärvi, f. 1733 i i Wallittula by af Sysmä soken, student 1755, vice notarie vid konsist. i Borgå 26 febr. 1756, prestvigd 22 apr. 1760 till vice pastor i Lappträsk, kapellan derstädes 28 maj 1773, pastor i Sysmä 23 mars 1785, prost 11 juni 1788. Död 9 mars 1790.

Gift med *Eva Kristina Stormbom.* Af deras 7 barn nämnas här: 1 *Maria Kristina,* f. 1774, gift med kapellanen här *Johan Ticcander.* 2 *Margareta,* som dog 1817, 40 år gammal. 3 *Hedvig Beata,* gift med pastor loci *Anders Joakim Streng.*

Karl Streng, kapellansson från Jämsä, f. 14 apr. 1749, prestvigd 31 jan. 1774, extraordin. predikant vid Tavastehus läns infant.regim. 10 sept. 1777, ordinarie bataljonspredikant 22 juli 1779, regimentspastor vid samma regim. 15 maj 1782, kapellan i Gustaf Adolfs församling 18 okt. 1788, pastor i Sysmä 15 nov. 1790, prost 17 nov. 1802, vice kontraktsprost 1802, ordinarie 1805. Död 19 mars 1826.

Gift med *Anna Maria Wikman,* kapellansdotter från Luumäki. Barn: I *Anders Joakim,* fadrens efterträdare. II *Karl Gustaf,* pastor i Klemis. III *Otto Wilhelm,* landssekreterare, kollegiiassessor, gift 1827 med *Gustava Lemberg.* Deras barn: 1 *Anders Otto Wilhelm,* öfverste, gift 1856 med *Ida Mathilda Charl. Wilhelmina Tavaststjerna,* f. 1835, dotter till öfverstelöjtn., landträntmästaren *Karl Gustaf Tavaststjerna.* 2 *Viktor,* major, gift 7 aug. 1864 med *Wilhelmina Schulman.* 3 *Thilda,* gift med häradshöfd. *von Fieandt.* 4 *Karl Gotthard,* kandidat. 5 *Thekla,* gift med provincialläkaren *Wilhelm Gabr. Poppius.* IV *Kristofer,* apothekare, gift 1827 med *Theodora Amalia Lemberg,* som dog 27 sept. 1866. Deras barn: 1 *Theodora,* gift med ryska språkläraren *Otto Argillander.* 2 *Konrad Gabriel,* rysk språklärare, ogift. 3 *Evald Joakim,* skolrektor i Fredrikshamn. 4 *Johan Adhemar,* magister 1864, lärare vid lägre element.skolan i H:fors. 5 *Anton Olof,* magister 1864, tjenstf. kollega i Heinola. V *Robert Fredrik,* löjtnant i svensk tjenst, gift med *E. A. Uggla.* Deras barn: 1 *Fredrika,* gift med länsman *Broms.* 2 *Robert,* länsman. 3 *Maria,* ogift. 4 *Sofia,* ogift. 5 *Peter,* protokollist, ogift. 6 dotter, ogift. VI *Ulrika Lovisa,* gift med kaptenen *Gustaf Adolf Gadding.* Deras barn: 1 *Charlotta Maria Lovisa,* gift med ryska språkläraren *Peter Wilhelm Thalus.* 2 *Viktor Mortimer,* gift med . . . . *Hartvall.* 3 *Hedvig Amanda,* ogift. 4 *Edla Sofia,* ogift. 5 *Frithiof Peter Henrik,* sjöman, ogift. VII *Gabriel,* ryttmästare, gift med löjtnanten *Urenii* dotter, utan barn. VIII *Wendla Maria.*

Mag. *Anders Joakim Streng,* företrädarens son, f. 19 febr. 1782, prestvigd 12 maj 1807, magister 1810, bataljons-

predikant vid 2 jägareregim. 10 okt. 1812, kapellan i Sysmä 4 mars 1818, titel af regimentspastor 1819, då han tog afsked från predikantstjensten, pastor i Sysmä 8 sept. 1827, prost 1830. Död 9 nov. 1832.

Gift med *Hedvig Beata Wallgren,* som var f. 4 apr. 1783 och dog 12 sept. 1834. Barn: 1 *Eva Maria Karolina,* f. 6 mars 1812, gift 1832 med kapellanen i Elimä *Adolf Lyra.* 2 *Anders Johan Wilhelm,* f. 24 juli 1813, dog som student. 3 *Erland Gabriel,* f. 17 sept. 1817, värdshusvärd, gift med *Helena Haapaniemi.* 4 *Adolf Konstantin,* f. 17 dec. 1819, underofficer. 5 *Natanael Romanus,* f. 9 aug. 1821, kapten, gift med *Katarina Urenius.*

Johan Selén, f. 6 sept. 1788, prestvigd 9 juni 1813, tjenstgjorde sedan i S:t Michel, Maaninka, Jämsä, vice pastor 1826, kapellan i Iisalmi 31 maj 1826, pastor i Sysmä 20 apr. 1836, prost 1840. Död 26 nov. 1847.

Gift 1830 med *Agatha Sofia Rehbinder,* f. 28 sept. 1800, dotter till kaptenen, baron *Otto Rehbinder* i Rautalampi och *Agatha Krogius.* Barn: 1 *Emilia Sofia,* f. 25 juli 1833, ogift. 2 *Johan Ferdinand,* f. 10 nov. 1835, possessionat, ogift.

Mag. *Jakob Johan Lindequist,* pastor här 8 nov. 1848, blef pastor i Nykyrka 1864.

Henrik Renqvist, kapellansson från Sortavala, f. 14 febr. 1819, prestvigd 20 dec. 1841, tjenstgjorde sedan i Sysmä, Pukkila, Parikkala, Mola och Sortavala, kapellan i Pukkila 21 febr. 1849, i Luumäki 1860, pastor här 1864.

Gift 1849 med *Charlotta Sofia Wadenstjerna,* f. 31 mars 1825, död 7 aug. 1866. Barn: 1 *Henrik Wilhelm,* f. 5 mars 1851. 2 *Sofia Elisabet,* f. 25 nov. 1852. 3 *Anna Maria,* f. 11 mars 1855. 4 *Kaino Johan,* f. 27 mars 1857. 5 *Hanna Wilhelmina,* f. 6 jan. 1861. 6 *Hilma Charlotta,* f. 1 mars 1863. 7 *Elin Dagmar,* f. 21 jan. 1865.

Kapellaner.

Laurentius 1560.

Martinus 1593.

Matthias Petri till år 1607, då han blef pastor.
Georgius Stephani 1614—1617.
Henrik 1632.
Jöran Georgii 1634—1653.
Gift med *Gertrud Larsdotter.*
Jacobus 1655.
Matthias 1662.
Gift med *Margareta.*

Hambelman, anföres af Ticcander såsom kapellan i Sysmä, men vi hafva ej påfunnit någon sådan kapellan omnämnd i några gamla handlingar.

Elias Zachariæ Messenius 1676—1694.
Gift med *Maria,*
Samuel Florinus 1703—1707.
Gift med *Beata.*

Olof Henrik Soilander, f. i Soiniemi by af denna soken, kapellan här 1710—1739. Misstänkt för otrohet emot ryssarne under kriget, grepo desse honom och förde honom fängslig till Tavastehus slott, der han blef illa handterad och dömd att pinas till döds, men slapp på flykten och återkom barfota till församlingen, hvarest han sedan höll sig fördold. Död 12 febr. 1739.

Gift 1:o med *Beata,* 2:o 1734 med *Katarina von der Pahl.* Barn: *Maria.*

Johan Wredfors, kapellan här 1740. Död 3 febr. 1752.

Gift 1738 med *Maria Kristina Lind.* De hade 2 döttrar.

Iwar Wallenius, son till pastorn i Akkas *Johan Wallenius* och *Elisabet Bock,* f. 1714, prestvigd 1742, kapellan i Sysmä 1752. Död 5 dec. 1761.

Gift med *Ulrika Levanus,* kapellansdotter från Hauho, som trädde i nytt gifte 1764 med furiren *Dan. R. Antell.* Deras barn, en son och dotter dogo i yngre åren.

Tobias Simonis Ticcander, f. 17 apr. 1718 i Hatsina by af Hollola soken, prestvigd 19 apr. 1753, tjenstgjorde sedan i Jämsä, Padasjoki, Kuhmois och Hollola, kapellan i Sysmä 7 nov. 1764, vice pastor 1781. Död 7 jan. 1805.

Gift med *Anna Katarina Sundblad,* som dog 10 sept. 1795. Barn: 1 *Johan,* fadrens efterträdare. 2 *Jakob,* liqvidationskommissarie och kronoläusman i Saarijärvi. Hans son *Tobias Andreas* var häradshöfd. i Kymene och dog 5 jan. 1823. 3 *Michael,* kapellan i Artsjö. 4 *Katarina Elisabet,* gift med kapellanen i Korpilaks *Elias Forsander.*

Johan Ticcander, företrädarens son, f. 4 jan. (1 apr.) 1754, prestvigd 9 mars 1780, vice pastor 1790, kapellan i Sysmä 13 nov. 1805. Död 14 febr. 1810.

Gift med *Maria Kristina Wallgren,* pastorsdotter, f. 2 aug. 1774, död 1844. Af deras 7 barn nämnas här: I *Tobias Jakob,* f. 13 jan. 1792, kapellan i Gustaf Adolfs församling. II *Johan,* f. 6 febr. 1795, (2 jan. 1794), död 11 juni 1859, häradsh. i Jyväskylä, gift 1832 med *Elisabet Carlström,* f. 15 juli 1815, dotter till handlanden, vice konsuln *Isaak Carlström* och *Katarina Montin.* Deras barn: 1 *Katarina Elisabet,* f. 19 juli 1833. 2 *Axel Isaak Anders,* f. 24 sept. 1834. III *Anders David,* f. 11 aug. 1796, kanslist i kejserl. senaten, tog afsked och dog ogift 1868. IV *Anna Kristina,* f. 8 mars 1798, död ogift 1866. V *Wendla,* f. 5 sept. 1801, ogift. VI *Karl Fredrik,* f. 1 okt. 1805, lektor vid Borgå gymnasium, död 30 juli 1849, ogift.

Samuel Johan Antell, f. 13 juli 1758, prestvigd 16 jan. 1782, huspredikant hos öfverstelöjtn. och vice landshöfd. baron Robert Wilh. de Geer 4 juni 1784, kapellan i Heinola 6 mars 1787, vice pastor 1791, kapellan i Sysmä 24 apr. 1811. Död 30 dec. 1816.

Gift 1788 med *Johanna Elisabet Hagström,* f. 1 febr. 1768, död 5 okt. 1827, dotter till landtmätaren *Karl P. Hagström.* Barnlösa.

Mag. *Anders Joakim Streng,* kapellan här 4 mars 1818, blef pastor 1827.

Gustaf Wilhelm Wiksten, kapellan här 5 aug. 1829, blef pastor i Sulkava 1843.

Albert Wilhelm Schogster, kapellan här 13 mars 1844, blef kapellan i Nykyrka 1858.

Mag. *Erik Johan Blom*, kapellansson från Iisalmi, f. 22 maj 1817, tjenstf. kollega i Lovisa 6 maj 1840, magister 20 juli 1840, tjenstgjorde sedan såsom vikarie i Kuopio skola, ordinarie 2 kollega i H:fors 14 juni 1843, prestvigd 18 dec. 1844, hvarefter han förrättade läraretjenster i Kuopio och Heinola, blef 1 kollega i Fredrikshamn 28 febr. 1849, tog afsked och tjenstgjorde sedan i församlingar tills han blef kapellan i Heinävesi 11 apr. 1855, kapellan här 1860.

Gift med *Johanna Lovisa Blom*, f. 10 juni 1826. Barn: 1 *Erik William*, f. 17 maj 1857. 2 *Otto Rafael*, f. 22 juli 1860. 3 *Herman Alexis*, f. 30 apr. 1862. 4 *Julia Johanna*, f. 23 apr. 1866.

SÄKKJÄRVI.

Säkkjärvi, som omnämnes i Mich. Agricolas förteckning år 1541 och sedermera i 1556 års ränteundervisningsbok, var kapell under Wiborg innan det blef eget pastorat år 1572. Anslogs först till personel annexa åt pastorn vid Wiborgs slottsförsamling (1678—1684) och sedan till annex åt andra theologie lektorn i Wiborg och Borgå (1684—1730). I ersättning för Säkkjärvi erhöll theologie lektorn i Borgå Lappträsk pastorat, såsom närmare beläget.

Kyrkoherdar.

Georgius Martini 1572—1615 omnämnes i gamla handlingar såsom den förste pastor i Säkkjärvi och erhöll 1½ skatt jord till prestbol, der prestgården var bygd uppå. Konglige kommissarierne vid ryska riksgränsen *Henrik Horn* och *Arvid Tönneson (Wildeman)* lemnade honom 31 okt. 1613 eftergift för hvad han bordt utgöra för sitt prestgäll år 1613.

Matthias Georgii Friare, kapellan här 1593, pastor 1616—1631.

Laurentius Laurentii 1632—1651, var kapellan förut.

Gift med *Karin Mattsdotter*. Barn: 1 *Ingeborg*. 2 *Margareta*.

Franciscus Laurentii, kallas af prosten Sylvin i dess memoria ecclesiæ Sæckjærvensis, *Korpæus*, var här kapellan 1638, och blef pastor 1652. Erhöll jemte pastorn i Pyttis den 4 mars 1658 förskoning för den af presterskapet beviljade krigshjelp, för den tunga de, såsom boende vid stråkvägen, hade af militiens durchtåg. Han var år 1676 död.

Gift med *Margareta Mattsdotter*.

Thomas Francisci Korpæus, företrädarens son, kapellan här 1657, pastor 1675. Var 1678 död.

Gift med *Maria Persdotter*. De hade en son *Frans*, hvars son *Erik Korpæus* var länsman i Säkkjärvi och en dotter, som var gift med rådmannen i Wiborg *Peter Babbe*.

Erik Cupræus, borgoënsis, var pastor vid slotts- och förstadsförsamlingar i Wiborg och hade Säkkjärvi till annex (1679—1684).

Vice pastorer.

Arvid Sorthanus 1680—1682, blef kapellan i Nastola.

Henrik Hoppius 1688—1689.

Erik Kekonius 1690—1693, blef kapellan i Jääskis.

Erik Aquilander 1693—1705, blef pastor i Pelgjärvi.

Peter Forsander 1706—1710, blef pastor i Luumäki.

Matthias Polin 1722—1730, blef pastor loci.

Kyrkoherdar.

Matthias Polin, blef ordinarie pastor i Säkkjärvi 1730, då detta pastorat upphörde att vara theologie lektorns annex. Död 1737 såsom prost.

Gift med *Magdalena Palilius*. Barn: 1 *Anna Elisabet*, som dog 8 okt. 1774, var gift med gränsevakten, sedermera kaptenen *Albrecht Johan Orbinskij* och hade 8 barn [1]). 2 *Samuel*, kapellan i Mörskom. 3 *Jakob*, kapellan i Luumäki. 4 *Susanna*, gift med kapellanen *Fabian Oleander*.

---

[1]) Orbinskij gifte sig sedermera med *Elsa Katarina Wright*, dotter till öfversten *Henrik Wright* och hade med henne 8 barn.

Johan Carmelin, satakund., förestod kapellanstjensten i Savitaipale till år 1738, då han blef pastor i Säkkjärvi 6 dec. 1738, blef pastor i Ruokolaks 1744.

David Leistenius, kapellan i Ruokolaks 19 nov. 1735, pastor i Säkkjärvi 1742. Död 25 febr. 1746.

Gift 1:o 1735 med *Kristina Nigræus,* som dog 1739 och var enka efter kapellanen i Ruokolaks *Anders Molitor,* och 2:o med *Hedvig Kristina Nordberg,* dotter till löjtnanten vid karelska dragonerne *Johan Nordberg* och *Brita Eleonora Aminoff.* Barn: 1 *Margareta,* f. 9 sept. 1738. 2 *Brigita Eleonora,* f. 10 juni 1741, död 1796, var gift med landtkommissarien, kollegiiassessorn *Karl Fredrik Wirilander,* som första gången var gift med *Helena Charlotta Andersin,* och dog 2 mars 1805 [1]). 3 *Johan,* notarie, dog vådligen af ett bösskott, gift med *Anna Helena Sidensnöre.*

Erik Sylvin, son till handlanden i Åbo *Henrik Sylvin,* f. 12 (17) maj 1712, student 1731, var informator från år 1735 hos öfverkrigskommissarien *Hans Henrik Soldan,* kapten *Peter Törne* och krono befallningsmannen *Aaron Lechlin* och år 1741 hos prosten i S:t Michel *Heinricius,* konrektor i Fredrikshamn 29 nov. 1744, tjenstf. rektor 1747, ordinarie 1 mars 1748, pastor i Säkkjärvi med justitie kollegii konstitutorial af 27 maj 1748, prestvigd i aug. 1748, assessor consistorii i F:hamn 1746, prost 1773. Död 17 (28) mars 1785 (1786).

Gift med *Hedvig Kristina Nordberg,* företrädarens enka, död 1796. Då Sylvin sökte lägenheten, lofvade han försörja

---

[1]) Assessor Wirilanders dotter *Hedvig Eleonora,* var gift med kronofogden *Nils Westenius,* som var f. i Elimä 1744, och dog i Ruokolaks 11 nov. 1824. Deras barn: 1 *Hedvig Eleonora,* f. 1790, gift med kapellanen i Ruokolaks *Peter Bened. Ristelius.* 2 *Kristina Ulrika,* f. 1798, ogift. 3 *Gustaf,* f. 1805, tysk pastor i Nya Saratowka i Ingermanland. Af sitt första gifte med *Katarina Eleonora Masalin,* död 1788, hade Westenius barnen: 1 *Nils,* dog som rådman i Fredriksh. 2 *Katarina,* f. 1779, gift med häradsskrifvaren *Georg Nordh.* 3 *Dorothea,* f. 1782, ogift. 4 *Georg,* dog som major. 5 *Gabriel,* f. 1784, dog som förafskedad kronofogde 1827. 6 *Maria Helena,* f. 1788, gift med läkaren, hofrådet *Wolter* i Wiborg.

sterbhuset. Barn: I *Maria Kristina,* f. 1753, dog 30 okt. 1834, 81 år gammal, var gift med ordningsdomaren i Fr:-hamn, hofrådet *Nils Clayhills,* som dog 1795. Deras barn: 1 *Erik,* öfverstelöjtnant. 2 *Alexander,* stupade vid Leipzig 1812. 3 *Johan Henrik,* f. 27 juni 1795, generalmajor, gift med *Natalia Bruun,* f. 29 okt. 1792. II *Erik,* fadrens efterträdare. III *Henrik,* f. 9 maj 1758, kronofogde, hofråd, död 24 (16) jan. 1816. Gift med *Elisabet Gemnich.* Deras tvenne barn dogo i ungdomen. IV *Gustaf Wilhelm,* f. 22 jan. 1761, rådman i F:hamn, död 24 febr. 1802 (1804), gift med *M. Lundborg.* Deras barn: 1 *Gustaf,* handelskontorist i P:burg. 2 *Alexander,* f. 1795, kapten, stupade 1812 vid Leipzig.

Erik Sylvin, f. 1 jan. 1756, prestvigd 20 jan. 1780, vice pastor 1783, pastor här 10 nov. (14 juni) 1788, prost 1812. Död 6 dec. 1841.

Gift med *Ulrika Dorothea Boisman,* handelsmansdotter från F:hamn, f. 17 aug. 1768, död 20 maj 1820. Barn: 1 *Kristina Elisabet,* f. 1793, död 1832. 2 *Ulrika Lovisa,* f. 1797, död 1814. 3 *Erika,* f. 1798, ogift. 4 *Erik Reinhold,* f. 1800, fadrens efterträdare. 5 *Alexander Henrik,* f. 2 apr. 1803, vice häradsh., registrator i finska banken, rådman i F:hamn, gift.

Erik Reinhold Sylvin, företrädarens son, f. 31 maj 1800, prestvigd 15 dec. 1821, tjenstgjorde sedan i församlingen och fick vice pastors titel 1834 samt nådig fullmakt af 23 okt. 1843 på Säkkjärvi pastorat, prost 1853. Död 9 okt. 1868.

Gift 1847 med *Selma Heloise Aurora Bergenstråle,* f. 1829, dotter till löjtnanten i svensk tjenst *Karl Johan Bergenstråle,* f. 1786, och *Maria Fredrika Linder,* f. 1791. Barn: 1 *Emilia,* f. 22 juni 1848. 2 *Selma,* f. 27 mars 1850. 3 *Karl Erik,* f. 24 nov. 1852. 4 *Hulda,* f. 26 nov. 1855. 5 *Reinhold,* f. 10 apr. 1858. 6 *Oskar,* f. 19 aug. 1860. 7 *Matthias,* f. 7 dec. 1862. 8 *Axel,* f. 4 okt. 1865.

Kapellaner.

Johan Petri till år 1584, då han dog.

Matthias Georgii, kapellan här 1593—1616, blef pastor.

Laurentius Laurentii 1616—1632, blef pastor 1632.

Franciscus Laurentii Korpæus 1638—1652, blef pastor.

Thomas Francisci Korpæus 1657—1673, blef pastor.

Laurentius Matthiæ 1675, var år 1680 död.

Claudius Thaniander 1682—1694, blef pastor i Saarijärvi.

Henricus Claudii Hoppius 1697—1735.

Fabian Oleander, prestson, f. i Nyland 26 dec. 1703, student 1728, pädagog i Willmanstrand 1729—1731, prestvigd 1732, tjenstgjorde sedan i Säkkjärvi, der han blef kapellan 27 mars 1739, vice pastor 1753. Han hade svaga studier, men var en man af ovanlig fromhet och stor stillhet. Död 1785.

Gift 1:o med *Susanna Polin,* pastorsdotter, 2:o med .... *Olsonius* och 3:o med *Klara Reinius,* kapellansdotter från Laihela, f. 26 febr. 1711. Barn af 1 giftet: 1 *Maria,* f. 1738, gift med fadrens efterträdare. 2 *Kristina,* f. 19 apr. 1740, död 1812 ogift, och af 3 giftet: 3 *Israel,* kapellan i Wederlaks. 4 *Susanna,* f. 28 febr. 1752. 5 *Fabian,* kapellan i Kirvus.

Anders Grenqvist, bondson, f. 1726, prestvigd 30 nov. 1755, kapellan i Säkkjärvi 1786, vice pastor 1787. Död 1796.

Gift 1:o med *Maria Oleander,* företrädarens dotter och 2:o med .... *Platan.* Barn af 1 giftet: I *Anders,* f. 1757, kapellan i Räisälä. II *Fabian,* f. 17 juli 1758, rådman och magistratssekreterare i Willmanstrand, död 1806, gift med *Kristina Fredrika Starck,* som dog 1809. Deras barn: 1 *Anders,* rysk translator på Sveaborg, död 1834. 2 *Fredrika,* gift med uppsyningsmannen i Nykyrka *Berg.* III *Klara Katarina,* f. 6 nov. 1761, gift med fadrens efterträdare. IV *Johan,* f. 3 maj 1766, häradshöfding i Kexholm, död 18 maj 1835, gift med *Hedvig Lovisa Lilius,* pastorsdotter från Sakkula. V *Israel,* f. 1768, sekreterare vid provincialkansliet, gift med borgmästarens i Willmanstrand *Matth. Wanéns* dotter. VI *Gustaf,* f. 23 nov. 1769, sekret.

vid lagmansrätten i Wiborg, dog 11 sept. 1812. Hans barn: 1 *Peter Gustaf,* sekreterare vid passexpeditionen i P:burg, statsråd. 2 dotter, ogift. Af 2 giftet: VII *Fredrik,* kapellan i Kuolemajärvi.

Anders Wirenius, f. i Wirdois 23 mars 1762, (11 juni 1763), prestvigd 15 mars 1792, kapellan i Säkkjärvi 11 febr. 1797. Död 7 nov. 1821.

Gift 1792 med *Klara Katar. Grenquist,* som dog 19 sept 1819. Barn: I *Johan,* f. 1793, munsterskrifvare, dog ogift. II *Anders,* f. 1795, provisor på något krono apothek, dog ogift. III *Gustaf Wilhelm,* f. 1798, pastor i Nykyrka. IV *Klara Johanna,* f. 1800, gift 1819 med klockaren *Gustaf Blomgren,* som dog 1860. Deras barn: 1 *Otto,* f. 1829, prestvigd 1855. 2 *Henriette Wilh.,* f. 26 apr. 1821, gift med pastorn i Rautjärvi *Joh. Hertz.* 3 *Eleonora,* f. 28 mars 1823. 4 *Amalia,* f. 20 maj 1833. 5 *Alvina,* f. 6 apr. 1835, gift med vice landtm. *N. Hertz.* V *Wilhelmina Katarina,* f. 2 apr. 1804, gift med länsmannen i Säkkjärvi *Gust. Wilh. Tornell,* som dog 1855. Barn: 1 *Robert,* f. 5 maj 1823, kapellan i S:t Petersburg. 2 *Wilhelm,* f. 20 apr. 1828, kronofogde. 3 *Thure,* f. 27 juli 1830, klockare. 4 *Karl,* f. 6 apr. 1833, länsman. 5 *Alfrid,* f. 31 maj 1838, löjtnant. 6 *Albert,* f. 6 apr. 1842, landtmät. elev.

Johan Henrik Zveygberg, son till landtmätaren *Karl Henrik Zveygberg,* f. 10 juni 1759, och *Anna Margar. Couper,* f. 23 apr. 1764, död 1833. Född 11 mars 1781, prestvigd 9 sept. 1804, tjenstgjorde sedan i Pyhäjärvi, Kakkis, Sakkula, Kronoborg, Parikkala och Klemis, kapellan i Taipalsaari 15 mars 1820, kapellan i Säkkjärvi 23 okt. 1822, vice pastor 1830. Död 11 aug. 1855.

Gift med *Margareta Helena Lilius,* som var pastorsdotter från Sakkula, enka efter pastorn i Kexholm *Joh. Kristofer Voelker* och dog 1850. Barn: *Anna Helena,* f. 31 okt. 1818, gift 1850 med kapellanen i Jokkas *August Magnus Tolpo.*

Daniel Kristian Hirn, son till ägodelningsrätts ordför. vice häradsh. *David Hirn* och *Fredrika Tihlman.* Född 14

nov. 1807, prestvigd 7 juli 1832, tjenstgjorde sedan i Wederlaks, Gustaf Adolfs församling, Hauho och Wiborg, kapellan i Hauho 11 mars 1840, vice pastor 1842, kapellan i Mola 20 mars 1850, kapellan här 30 juli 1856.

Gift med *Gustava Sofia Ulrika Alopæus,* f. 7 okt. 1821, pastorsdotter från Hauho. Barn: 1 *Karl David Axel,* f. 18 okt. 1845. 2 *Jonas Ivar,* f. 22 jan. 1847. 3 *Hilda Gustava Fredrika,* f. 31 juli 1848. 4 *Daniel Richard,* f. 10 juni 1850. 5 *Uno Ivar,* f. 22 maj 1852. 6 *Aline Sofia,* f. 14 aug. 1855.

SÄÄMINKI.

Sääminki församling afskildes från Jokkas efter år 1477 och innefattade då Puumala, Sulkawa, Kerimäki och en del af Rantasalmi. Vid 1743 års fredsslut tillföll största delen af församlingen ryska kronan och endast byarne Juwola, Waikontaipale, Saukkola, Punnola, Pöllölä, Joutslaks och Otavaniemi förblefvo på svenska sidan. Dessa byalag betjenades likväl af presterskapet i Sääminki.

Kyrkoherdar.

Philippus Andreæ 1535. *Arvidssons Handl.* V. 333, blef pastor i S:t Michel.

Jakob 1554.

Matthias Olai 1557, proest i hela Savlaks, höll år 1557 proestvinterting med allmogen i Sääminki soken. Död år 1562.

Andreas Andreæ 1563—1570.

Ericus Petri 1570—1599.

Johannes Jacobi 1599—1611, var förut predikant på Nyslott, pastor här 1599.

Gift med *Margareta Eriksdotter,* som erhöll 3 mars 1615 4 skattmarker ödesjord i Kulennos by fritt för utlagor.

Martinus Aaronis 1613—1617, var förut predikant på Nyslott. Erhöll genom kongl. bref af 13 sept. 1615 för sin långvariga fältpredikantstjenst Parkumäki och Marala i Rantasalmi och Klosternäs i Sääminki fritt för alla årliga utlagor.

Sigfridus Erici Kostianus (Kostenius) 1619, var år 1641 död.

Gift med *Elisabet Mårtensdotter.* Barn: 1 *Mårten,* pastor i Kerimäki. 2 *Malin,* gift med pastorn i Kerimäki *Paulus Olai.*

Samuel Olai Krogerus 1643—1674, prost.

Gift med *Anna Bertillsdotter.* Barn: 1 *Karin.* 2 *Olaus,* pastor i Kerimäki. 3 *Maria,* gift 1:o med fadrens efterträdare, och 2:o med pastorn *Thomas Agander.*

Matthias Erici Mollenius, var förut apologist vid Wiborgs skola 1665—1668, pastor här 1674. Var år 1680 död.

Gift med *Maria Krogerus,* företrädarens dotter. Barn: *Anna,* som dog 1726 och var gift med sergeanten *Nordstedt.*

Matthias Hangelius 1682.

Thomas Jacobi Agander, kapellan på Siikaniemi 1677—1679, pastor här med kongl. fullmakt af år 1685. Död 10 nov. 1705.

Gift 1:o med *Anna Henriksdotter* och 2:o med *Maria Krogerus.* Barn: 1 *Anna.* 2 *Eva.* 3 *Thomas.* 4 *Maria.*

Abraham Petri Carstenius, domprosteson från Wiborg, adjunkt eller extraordin. lektor vid Wiborgs gymnasium, förordnades af konungen 25 apr. 1701 till rektor vid H:fors skola, derifrån han befordrades till pastor i Sääminki 1706. Flyktade under kriget till Sverige, derifrån han återvände 1722, kontraktsprost medelst fullmakt af 14 nov. 1723, hvari nämnes, att han skulle hafva prostevården öfver Jääskis, Ruokolaks, Savitaipale och Joutseno församlingar. Död 13 juni 1727. *Borgå gymn. hist.* pagg. 1, 269, 524.

Gift med *Katarina Carlstedt,* dotter till räntmästaren i H:fors *Arvid Carlstedt.* Af deras barn dogo några unga, de öfriga voro: 1 *Abraham,* f. 25 nov. 1723. 2 *Peter,* kapellan i Joutseno. 3 *Arvid,* f. 13 dec. 1725, student, död 1764.

Paul Krogius, pastor här 6 dec. 1728, flyttade efter Nyslotts öfvergång till Sverige, och återvände derifrån såsom utnämnd pastor i Pieksämäki 1742.

Abraham Lawonius, kapellansson, f. 30 nov. 1712, student 1734, prestvigd 1736, kapellan här samma år, pastor 1742, enligt en afskrift af ett så lydande förordnande, utfärdadt af kommendanten i Nyslott *Afanasij Dawydow.*

Hennes kejserl. majestäts, sjelfherrskarinnas öfver hela Ryssland ukas, utgifven af underskrifven uppå hans höga excellence general en chef och riddaren af åtskilliga örne orden, högvälborne herr Rumänzows befallning till Nyslotts län och Sääminki soken.

Sedan förre prosten och pastorn Paul Krogius medelst sitt afvikande från orten lägenheten ledig lemnat, och högvälbemälte general en chef, i betraktande af samma lägenhets besättande med försvarsgode män, på församlingens trägna och enhälliga anhållan om sacellanen dersammastädes Abraham Lawonius, för dess goda skicklighet och allestädes aflagda berömliga prof, har behagat anbefalla att honom, Abraham Lawonius, i anseende till ofvananförda omständigheter, särdeles under församlingens idoga uppvaktan i förlidne vintras, utom sin der i åtta års tid aflagda flitiga tjensts förrättande vid kapellans sysslan, till merberörde kyrkoherdelägenhet i Sääminki soken konstituera och bibehålla, varder han, Abraham Lawonius, till följe häraf medelst denna öppna befallning förordnad och insatt att vara och förblifva kyrkoherde i Sääminki soken, hvarvid han hafver tid efter annan utgifna lagar och förordningar, i synnerhet kyrkolagen sig att efterrätta. Börandes en hvar, utom att erkänna och hålla berörde Lawonius för *laga kyrkoherde,* honom i församlingen i lön betala, ej allenast hvad redan anordnadt vara kunde, utan ock det hädanefter tillagdt blifva kan. Gifvet Nyslott den 2 nov. 1742.

Полковникъ *Аѳанасей Давыдовъ.*

Föregående afskrift vara enlig med dess original intygar:

Kapten *Matth. Gibertowskij.*

Förenämnde utnämning sanktionerades på konsistorii anmälan af justitiekollegium 1 sept. 1747, hvarefter han installerades i tjensten 20 jan. 1753. Blef prost 1779 och dog 11 mars 1790.

Gift tvenne gånger, men namnet på hans första fru är okändt, den sednare hette *Ebba Brigita Meinander,* var enka efter häradsskrifvaren *Peter Stråhlman* och dog 27 jan. 1761. Af hans barn med första frun dogo några i ungdomen, de öfriga voro: I *Abraham,* fadrens efterträdare. II *Maria,* f. 1747, gift med kapellanen i Jokkas *Abraham Fabritius.* III *Sara Katarina,* f. 9 juni 1750, gift med pastorn i Hiitola *Joh. Aug. Krook.* IV *Anna Elisabet,* f. 21 jan. 1754, gift 1768 med assessorn *Berndt Ad. Pistolekors.* Deras barn: 1 *Berndt A.,* löjtnant, gift med *Anna Elisabet Fabritius,* kapellansdotter från Jokkas. 2 *Otto Fredrik,* f. 30 maj 1770. 3 *Abraham Wilhelm,* f. 14 febr. 1772. 4 *Amalia Charlotta,* f. 25 dec. 1773. 5 *Fredrika Elisabet,* f. 27 febr. 1775. 6 *Bernhard Adolf,* f. 25 maj 1784. 7 *Karl Gustaf,* f. 24 apr. 1788. V *Brita Kristina,* f. 28 apr. 1756, död 1828 ogift.

Mag. *Abraham Lawonius,* företrädarens son, f. 19 maj 1740, student 1759, magister 1763, konrektor i Wiborg 5 nov. 1763—1769, prestvigd 3 maj 1769 till sin faders adjunkt med vice pastors titel, assessor consistorii 1776, på sin faders och församlingens anhållan utnämnd till pastor i Sääminki 22 mars 1779 och på samma gång erhållit titel af prost, kontraktsprost 1781, flyttad af dirigerande senaten till pastor i Wekkelaks 23 dec. 1787, att tillträdas efter Gudsei död, vice domprost och præses consistorii i Fredrikshamn från 4 aug. 1786 till 1792, men återgick till Sääminki pastorat 1792. Död 15 (26) maj 1794 [1]).

Gift med *Hedvig Carpén,* f. 13 febr. 1729, kronolänsmansdotter från Uskela, som dog 1806. Barn: A *Abra-*

[1]) Traditionen förmäler, att en trollkarl i grafven afskurit den aflidnes hufvud och bortfört det, för att med tillhjelp af ett presthufvud bedrifva sin svartkonst. Oaktadt alla efterspaningar har gerningsmannen ej kunnat upptäckas.

ham, f. 10 jan. 1770, guvernements translator, kollegii sekreterare, gift med *Sara Amoena Alopæus,* domprostedotter från Wiborg, som dog 1821. Deras barn: I *Magnus Wilhelm,* f. 11 apr. g. st. 1800, student 1817, häradshöfd. med lagmanstitel. Gift 1:o med *Hedvig Maria Ristelius,* kapellansdotter från Ruokolaks. 2:o med *Helena Blondina Hornborg,* pastorsdotter från Nykyrka. Deras barn: 1 *Wilhelm,* f. 14 febr. 1832, magister 1857, juris kandidat 1865, extraordin. professor 1866, gift 1868 med *Maria Franciska Westzynthius.* 2 *Sofia.* II *Alexander,* f. 4 jan. 1802, guvernör i Uleåborgs län, adlad 1855, gift 1842 med *Sofia Rosina von Haartman,* f. 1821, dotter till statsrådet *Karl von Haartman* och *Maria Helena Rosina Franzén,* biskopsdotter. Deras barn: 1 *Karl Alexander,* f. 1843, död 1860. 2 *Maria Amelie Albinia,* f. 1846, gift med possessionaten *Ernst Kristof. Alexander Linder,* som dog i maj 1868. 3 *Ebba Charlotta Lovisa,* f. 1850. **B** *Johan Wilhelm,* f. 27 apr. 1773, läkare vid landthospitalet i P:burg, död 1809. Gift med *Justina Kroll,* död 1831. Deras son *Fredrik Wilhelm,* lärare vid 3 gymnasium i P:burg, kollegiiråd, ogift. **C** *Hedvig,* f. 12 maj 1775, gift med kapellanen i Ruokolaks *Peter Bened. Ristelius.*

Peter Wahlberg, pastorsson från Kerimäki, f. 30 sept. 1746, student 1768, prestvigd 1769, lärare vid stadsskolan i Sortavala 1779, vice pastor 1779, kapellan i Kerimäki 1784, pastor i Sääminki 1796. Död 21 febr. 1797, förrän han tillträdde Sääminki pastorat.

Gift med *Beata Helena Herkepæus,* pastorsdotter från Kerimäki. Barn: I *Margareta Hedvig,* f. 1769. II *Helena Katarina,* f. 6 maj 1775, gift med pastorn i Kerimäki *Nils Maconi.* III *Beata Maria,* f. 24 dec. 1776, gift med handlanden *Thomas Valentin Boehm,* f. i Sortavala 24 apr. 1770. Deras barn: 1 *Alexander Gottfrid,* f. 14 mars 1802, handlande, gift med *Charlotta Mathilda Kyntzell.* 2 *Thomas Jakob,* statsråd, gift med fröken *Charlotta Angelo.* 3 *Maria Lovisa,* gift med handlanden i Gamla Karleby *Axel Böckelman.* 4 *Kristian Edvard,* handlande i Sortavala,

gift med *Emilia Wahlberg.* IV *Abraham Josef,* f. 1781, kapellan i Taipalsaari. V *Peter Adolf,* f. 1785, kapellan i Kivineb.

Johan Bäckman, klockareson, f. i Klemis 1741, student 1764, prestvigd 1766, pastor i Kymene 1779, assessor consistorii 1786, prost 1790, pastor i Sääminki 1797. Död 8 sept. n. st. 1800.

Gift med *Kristina Marg. Rosenius,* enka efter pastorn i Kymene *Sven Govinius.*

Abraham Johan Lojander, son till sågskrifvaren i Ruokolaks *Abraham Lojander* och *Johanna Kristina Pihl,* f. 15 juli (5 dec.) 1769, var ej student, sekreterare vid nedre landträtten i Wiborg och kollegii registrator, prestvigd 1798, pastor i Sääminki 1802. Död 1 febr. 1825.

Gift 1:o med *Charlotta Barbara Hornborg,* pastorsdotter från Nykyrka, död 1815 och 2:o med *Sara Maria Fabritius,* f. 11 dec. 1789, enka efter kapellanen *Anders Lavén.* Barn af 1 giftet: 1 *Fredrik Johan,* f. 1803, kommissionslandtmätare, gift med *Elisabet Telén,* dotter till kommissionslandtmätaren *Telén.* 2 *Alexander Georg,* f. 24 dec. 1804, major, ogift. 3 *Emilia Wilhelmina.* f. 1806, gift 1824 med kapellanen i Taipalsaari *Abrah. Josef Wahlberg.* 4 *Alexandra Charlotta,* f. 9 febr. 1808, dog ogift. 5 *Karl Leopold.* 6 *Maria Antoinette,* f. 1812, ogift. Barn af sednare giftet voro: 7 *Edvard,* f. 1820, blef militär. 8 *Herman Waldemar,* f. 1822, postmästare, död c. 1862, gift med *Emilie Pistolekors,* assessorsdotter. 9 *Johanna,* f. 1823, gift med kapellanen i Hinnerjoki *Fredr. Adolf Björkqvist.* 10 *Ferdinand,* f. 1825, handlande i Björneborg, gift med *Charlotta Lagerbom.*

Johan Tykén, f. 11 nov. 1787, rysk språklärare i Nyslott 1 aug. 1812, kretsskollärare dersammastädes 24 juni 1813, prestvigd 17 dec. 1823, pastor här 16 juni 1826. Död 8 jan. 1835.

Gift med *Fredrika Katarina Rönnholm,* dotter till borgmästaren *Karl Fredr. Rönnholm,* f. 21 sept. 1790, död 10 nov. 1836, barnlös.

Johan Niklas Stråhlman, pastorsson från Walkjärvi, f. 22 jan. 1784, prestvigd 24 febr. 1804, tjenstgjorde sedan i Walkjärvi och Jaakimvaara, vice pastor 1811, kapellan i Walkjärvi 31 aug. 1814, pastor här 2 maj 1836, prost 1845. Död 17 aug. 1864.

Gift med *Anna Karolina Oleander,* f. 18 jan. 1800, kapellansdotter från Kirvus. Barn: 1 *Johan Leopold,* dog som student 1837. 2 *Mathilda Amanda,* f. 7 maj 1821, gift med pastorn i Pelgjärvi *Karl Alfred Nysten.* 3 *Katarina Elisabet,* f. 8 mars 1823, gift med *Hagelberg.* 4 *Helena Karolina Blondina,* f. 14 juni 1828. 5 *Sofia Emilia,* f. 11 aug. 1831, gift med kapellanen i Pukkila *Karl Ekman.* 6 *Anna Amalia,* f. 24 dec. 1833. 7 *Ida Natalia,* gift med pastorsadjunkten *Johan Stråhlman.*

Alexander Jakob Gummerus, son till pastorn i Liminko *Jakob Gummerus* och *Maria Gust. Snellman,* f. 9 apr. 1807, prestvigd 8 juni 1831, sokenadjunkt i Gamla Karleby 1 sept. 1841, vice pastor samma år, kapellan i Ylikannus 15 apr. 1846, pastor i Karkku 1859, prost 1865, pastor här 1865, tillträdde 1 maj 1867.

Gift 1839 med *Emma Nordling,* pastorsdotter från Gamla Karleby, f. 24 okt. 1814, död 26 juni 1868. Barn: 1 *Karl Jakob,* f. 13 apr. 1840, kandidat. 2 *Emma Maria,* f. 2 aug. 1841. 3 *Alexander,* f. 13 sept. 1845, student. 4 *Jonatan,* f. 3 juli 1849. 5 *Valentin,* f. 29 apr. 1852. 6 *Otto Leonard,* f. 10 febr. 1854. 7 *Julius Immanuel,* f. 13 mars 1855. 8 *Alba Sofia,* f. 9 juli 1857. 9 *Alexandra Irene,* f. 29 okt. 1860. 10 *Ines Gustava,* f. 11 jan. 1863.

Kapellaner.

Matthias 1588.

Andreas Olai 1593, blef pastor i Puumala.

Sigfridus Erici Kostianus 1602—1617, blef pastor.

Martinus Martini 1624.

Petrus Johannis 1630.

Martinus Sigfridi 1634, blef pastor i Kerimäki.

Bartholdus Jacobi 1645—1649.

Johan Laurentii Fabricius, pastorsson från Savitaipale, kapellan här 1652—1663.

Matthias Laurentii 1663—1678.

Henrik Romanus 1679—1694, blef pastor i Puumala.

Samuel Mollenius 1697—1712.

Gift med *Hedvig Rosenhoff.*

Jordanus Lawonius, pädagog i Nyslott 1709—1713, kapellan här 1723. Död 5 maj 1735.

Gift med *Elin Kultanus,* enka efter pädagogen *Barth. Dichæus,* och död 10 maj 1749. Barn: 1 *Jordan,* dog som konrektor i Willmanstrand 30 apr. 1739. 2 *Abraham,* pastor loci. 3 *Erik,* kammarskrifvare, död 1743.

Abraham Lawonius, kapellan här 23 juni 1736, blef pastor. Till kapellan valdes han sålunda, att pastorn vid sokenstämman 4 juni 1736 föredrog, det framlidne kapellanen Jord. Lawonii enkas nådår vore inne och höga vederbörande ville vara betänkte på ledighetens besättande; derföre frågades af sokenmän, hvilken de till sin själasörjare och kapellan nu åstunda och kalla vilja? Då alla enhälleligen kallade på hr Abrah. Lawonius. Vidare frågades, om de ock vilja höra några andra hederlige prestmän, som tilläfventyrs sig härtill söka ville? Respond. enhälligt, att om än aldrig så många ville sig här låta höra, så kalla de dock ingen annan, utan deras besvär vore i så måtto fåfängt. Än på ytterligare fråga hade ingen till att säga häremot.

Karl Henrik Winter var förut krigsprest, kapellan här 1742, blef pastor i Savitaipale. Vid consistorii visitation 2 febr. 1747 frågades församlingen, angående prestmannen *Karl Henr. Winter,* hvilken betygat, det han af församlingen enhälligt till kapellan uti hr pastor Lawonii ställe vore antagen och allt sedan hos dem samma beställning förvaltat, ehuru utan någon erhållen fullmakt dertill: om dermed så vore beskaffadt samt om de framdeles vilja blifva vid honom eller åstunda, att ordentligt kapellansval härstädes anställas skall? Hvartill enhälligt af alla blef svaradt, att de finna sig ganska väl förnöjde med honom, hafvande icke något hvarken emot hans person, lära eller lefverne, hvar-

före de icke något ytterligare kapellansval sade sig åstunda, utan ville hellst vara förnöjde med den, som redan uti så lång tid och jemväl under sjelfva fiendtliga tiden haft besvär uti församlingen. Icke dess mindre och ehuru konsist. var sinnadt att härå lemna hr K. H. Winter behörig fullmakt, efter ett kort ärnadt examen, så anhöll han dock om uppskof med fullmaktens undfående för vissa orsaker skull, hvilket ock dervid för denna gång blef beroende. Sedermera erhöll han fullmakt den 20 jan. 1753.

Anders Hæggroth, kapellan 25 jan. 1779, blef pastor i Taipalsaari 1780.

Henrik Adolf Lagus, pastorsson från Ruokolaks, f. 27 sept. 1753, prestvigd 1 sept. 1776, kapellan i Sääminki 27 mars 1781, vice pastor 1798. Död 3 okt. 1807.

Gift med *Beata Katarina Ristelius*, kapellansdotter från Ruokolaks. Barn: *Eva Kristina*, f. 21 okt. 1785, gift med öfversten *Gustaf Fredr. Weymarn*. Deras barn: 1 *Jakob Henrik*, f. 1819. 2 *Leonard Fredrik*, f. 1822.

Anders Lawén, bondson från Lawikka by i Savitaipale soken, hvaraf namnet är taget, f. 1 dec. 1779, student 1802, prestvigd i Fredrikshamn 1803, kapellan här 1810. Död 30 mars 1815.

Gift 1811 med *Sara Maria Fabritius*, kapellansdotter från Jokkas, som i andra giftet fick pastor Lojander (se ofvan). Barn: 1 *Abraham Wilhelm*, f. 29 juli 1812, kommendörkapten i Sverige. Om honom kan läsas i *Svenskt biografiskt lexikon*, ny följd VI. 193. 2 *Maria Sofia*, f. 1816, gift med borgmästaren i Tammerfors *Fredrik Sacklén*.

Arvid Zacharias Sirelius, kapellansson från Kides, f. 13 sept. 1766, student 1793, prestvigd 18 juni 1794, tjenstgjorde sedan i Kides och Ilomants, sokenskolmästare på sistnämnde ställe 9 juni 1802, kapellan här 2 apr. 1817, vice pastor samma år. Död 23 dec. 1833.

Gift med *Ottiliana Wilhelmina Hjerppe*, kapellansdotter från Ilomants, f. 15 jan. 1772, död 18 dec. 1860. Barn: I *Arvid Kristian*, f. 8 juni 1803, kommissionslandtmätare, död 2 juni 1846, ogift. II *Augusta Aurora*, f. 11 febr.

1805, och III *Anna Elisabet,* f. 11 febr. 1805, tvillingssystrar, den sednare gift 1826 med *Arvid Sirelius.* Deras barn: 1 *Ottiliana Lovisa,* f. 1828. 2 *Johan,* f. 22 aug. 1830. 3 *Emilia Elisabet,* f. 14 nov. 1832. 4 *Fredrika Natalia,* f. 17 maj 1836. IV *Kristina Charlotta,* f. 2 dec. 1806, ogift. V *Gustaf Wilhelm,* f. 9 apr. 1808. VI *Henrik Alexander,* f. 1 febr. 1810, consistorii academici notarie, död 22 maj 1856. VII *Fredrika,* f. 26 sept. 1811, gift med kapellanen i Hirvensalmi *Johan Napoleon Sirelius.* VIII *Karolina Katarina,* f. 4 mars 1813. IX *Georg August,* f. 23 nov. 1814, postexpeditör, död 1861. X *Selma Wilhelmina,* f. 4 febr. 1817.

Anders Kiljander, kapellansson från Bräkkylä, f. 4 aug. 1790, prestvigd 6 juni 1821, tjenstgjorde sedan i Tohmajärvi, Libelits, Kaavi, Wiitasaari, kapellan i Pihtipudas 26 mars 1834, kapellan här 20 juli 1836, vice pastor 1842. Död 15 maj 1856.

Gift med *Sofia Fredrika von Burghausen,* f. 1799, död 1864, dotter till kaptenen *Berndt Fredrik von Burghausen.* Barn: 1 *Sofia Maria,* f. 25 febr. 1824, gift 1843 med skolrektorn i Nyslott *Kristian Stenberg.* 2 *Mårten Herman,* dog som student 1847. 3 *Anna Charlotta,* f. 15 apr. 1827. 4 *Anders Samuel,* f. 30 dec. 1828, bönehuspredikant i Savonranta. 5 *Karl Johan,* f. 14 maj 1830.

Alexander Krogerus, kapellansson från Nastola, f. 3 apr. 1809, prestvigd 19 juli 1836, tjenstgjorde sedan i Nastola, Kärkölä, Iiti, Rantasalmi, Heinävesi, vice pastor 1854, kapellan i Sääminki 9 sept. 1857.

Gift med *Maria Wilhelmina Tornell,* kronolänsmansdotter från Iiti, som dog 25 nov. 1864. Barn: 1 *Ida Wilhelmina,* f. 23 juli 1848. 2 *Olga Maria,* f. 16 juli 1855. 3 *Gustaf Henrik,* f. 10 mars 1858. 4 *Hilma Elisabet,* f. 12 aug. 1860.

TAIPALSAARI.

Taipalsaari var först kapell under Lappvesi och omnämnes såsom sådant år 1561, men eget pastorat bildade det redan år 1571, såsom synes af detta kungabref.

Vi *Johan* den tredje med Guds nåd etc.

Göre veterligt, att Vi af synnerlig gunst och nåd hafve unnat och konfererat, som Vi ock nu med detta Vårt öppna bref unne och nådigt konferere denne brefvisare, Vår troundersåte hr *Jons Simonis* Taipale prestgäll, liggandes i Wiborgs stift, och hafve Vi gunsteligen efterlåtit, att Taipale gård skall härefter alltid vara prestbol till förstnämnde prestgäll. Hvarföre bjude Vi eder trogne undersåter och dannemän alle, som i förenämnde prestgäll bygge och bo, att I annammen och bekännen förbemälte hr Jons Simonis för eder rätte kyrkoherde och lärofader, utgörandes honom välvilligen tionde, likstol och annat mera, såsom I tillförene eder kyrkoherde till uppehälle och underhåll efter en god och christelig sedvana plägen och pliktige ären det att göra. Han skall deremot förpliktad vara att förkunna för eder Guds rena och klara ord, utan all vrång bilärdom eller menskliga dikter och påfund, efter sitt yttersta och bästa förstånd, som den allsmäktige, evige Gud honom förlänt hafver, och eljest i allan måtto så förestå eder uti sitt kall och embete, som han det inför Gud, oss och hvar christen man tryggeligen ansvara vill. Der I trogne undersåter och dannemän alle mågen veta eder efterrätta. Stockholm den 24 juli 1571.

Denna församling var anslagen till annex för biskopen i Wiborg och Borgå från år 1676 till 1743.

Kyrkoherdar.

Johannes Simonis 1571—1583, veterligen den förste pastor.

Petrus Laurentii 1585—1610, erhöll genom Klas Flemings bref af 4 febr. 1595 frihet på sitt hemman för gärd och utlagor.

Matthias Laurentii 1612—1631, lärer vara densamma, som förut var pastor på Siikaniemi.

Laurentius Petri Herkepæus 1640—1657, var förut kapellan och sedan pastor och landtprost, riksdagsman 1640.

Gift med *Margareta Larsdotter.* Barn: 1 *Johan,* pastor i Joutseno. 2 *Laurentius,* fadrens efterträdare.

Laurentius Herkepæus 1659—1673, den förres son, var här förut kapellan. Död 1673.

Gift med *Anna Croell,* som dog 1688. Barn: *Anna,* gift med vice pastor *Abr. Brunnerus.*

Vice pastorer.

Abraham Brunnerus, kallas åren 1673—1681 vice pastor, blef pastor i Jokkas 1681.

Samuel Alopæus, son till kapellanen i Jääskis *Magnus Kettunius,* hvars söner kallade sig *Alopæus,* vice pastor här 1681. Död 1689.

Gift med *Elisabet Helsingius,* som i andra giftet fick kapellanen i Puumala *Lars Rosenius.* Barn: **A** *Johan,* f. 11 mars 1686, pastor i Gubanits, gift 1:o med *Anna Maria Maidelin,* pastorsdotter från P:burg och 2:o med *Katarina Helena Hagert,* som dog 1739. Barn af första giftet: I *Brita Elisabet,* f. 4 aug. 1718. II *Samuel,* pastor i Sortavala. III *Jakob,* f. 9 juni 1722, pastor i Narwa, död 17 nov. 1780. Hans barn: 1 *Fredrik,* anställd hos ryska ministern i Konstantinopel. 2 *Jakob,* f. 1761, major, som hade 2 söner: *Roman,* kollegii assessor och *Iwan,* hofråd, af hvilkens 3 söner endast tvenne äro till namnet kände: *Michael* och *Iwan.* IV *Johan,* f. 28 febr. 1728, utan publik tjenst. Af andra giftet funnos 4 barn, af hvilka 3 dogo unga och det fjerde, dottern *Helena* var f. 16 juli 1738. **B** *Samuel,* pastor i S:t Andreæ. **C** dotter, gift med kapellanen i Loimjoki *Kristian Voigt.* Deras son *Henrik* var kapellan i Jorois.

Anders Herkepæus, vice pastor här 1690—1693, blef pastor i Pelgjärvi 1694.

Kristiern Awenarius, vice pastor här 1694—1728.

Gift med .... *Schvindt.* Barn: 1 *Maria.* 2 *Georg,* pastor i Wuoles. 3 *Kristina.* 4 *Sofia.* 5 *Anna.*

Petrus Paulinus, pastorsson från Iiti, vice pastor här 1728—1732, blef sin faders vice pastor i Iiti.

Magnus Orræus, vice pastor 1732—1743, blef ordinarie pastor.

Kyrkoherdar.

Magnus Orræus, pastorsson från Puumala, f. 10 maj 1703, student 1723, vice pastor här 1732, ordinarie pastor 28 juli 1755, prost 1771. Död 1778.

Gift med *Ebba Katarina Mollerus,* pastorsdotter från Ruokolaks, död 1791. Barn: **A** *Gustaf,* f. 1739, död 1811, lifmedicus, verkligt statsråd. Gift 1:o med .... *Thitz* och 2:o med *Anna Stricker.* Deras barn: I *Fredrik,* öfverste. II *Anna Maria,* gift med generalmajoren, vice guvernören *Joakim Jænisch,* som förut var kommendant i Nyslott. Deras barn: 1 *Magnus Gottlob Karl,* f. 18 febr. 1791. 2 *Maria Katarina Lovisa,* f. 25 mars 1793. 3 *Anders,* f. 13 maj 1794. 4 *Natalia,* f. 29 maj 1795. 5 *Anna,* f. 12 sept. 1796. 6 *Michael,* f. 7 nov. 1797. 7 *Alexander Gustaf,* f. 10 jan. 1801. **B** *Magnus,* f. 1744, civilguvernör i Wiborg, verkligt statsråd, död 1819. Gift med *Elisabet von Daehn.* Deras barn: I *Alexander,* öfverstelöjtnant, stupade vid Borodino, var gift med *Katarina Etholén,* som dog 19 nov. 1840. Deras dotter *Katarina* var gift med öfverstelöjtnanten *Akates Ferdin. Gripenberg.* II *Alexius,* generalmajor, var gift. III *Johan,* tjensteman vid finansministéren, verkligt statsråd, gift med .... *Zimmerman.* IV *Elisabet,* gift med lifmedicus, geheimerådet *Niklas Suthof.* V *Natalia,* ogift. VI *Helena,* dog ogift 1822. **C** *David,* handlande och flyttade till England, der han kallade sig *Orrhay.* **D** *Ulrika,* gift med ståthållaren *Karl Fredr. Krompein.* **E** *Ebba Katarina,* gift 1:o med pastorn i Walkeala *Karl Gust. Nikander* och 2:o med hans efterträdare *Erik Fabian Backman.* **F** *Hedvig Elisabet,* f. 1753, gift med fadrens efterträdare.

Anders Hæggroth, kapellansson från Ruokolaks, f. 20 juli 1747, student 1767, prestvigd 17 jan. 1770, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Savitaipale och Suomenniemi, kapellan i Sääminki 1779, pastor här genom dirigerande senatens ukas af 31 juli 1780, prost 1790. Död $\frac{5}{17}$ dec. 1802.

Gift med *Hedvig Elisabet Orræus*, företrädarens dotter, som dog 24 mars (4 april) 1797. Deras barn: 1 *Gustaf Magnus*, f. 1781. 2 *Anders*, f. 9 febr. 1784, kapellan i Joutseno. 3 *Anna Katarina*, f. 1785, gift med pastorn i Mäntyharju *Olof Pesonius*. 4 *Gustaf Fredrik*, f. 1789.

Johan Wargentin, klockareson, f. i Sääminki 12 apr. 1763, student 1782, prestvigd 1786, kapellan här 1792, vice pastor 1799, pastor 1807. Död 12 juni 1817.

Gift med *Agneta Sofia Berner*, pastorsdotter från Mäntyharju. Deras barn: 1 *Kristina Sofia*, f. 1797. 2 *Katarina Lovisa*, f. 1801. 3 *Maria Sofia*, gift med häradsbokhållaren, kaptenen *Fredrik Giös*. 4 *Anna Johanna*, f. 1804. *Johan Emanuel*, f. 1807. 6 *Karl Gustaf*, f. 27 juni 1811, pastor i Heinävesi. 7 *Hedvig Emilia*, f. 1814.

Karl Theodor Stråhlman, pastorsson från Walkjärvi, f. 7 okt. 1782, student 1801, prestvigd i Wiborg 20 juni 1805, tjenstgjorde sedan i Walkjärvi och Pyhäjärvi, vice pastor 1811, kapellan i Taipalsaari 6 apr. 1814, pastor 1819. Död 3 dec. 1819.

Gift med *Katarina Elisabet Bernitz*, dotter till häradsskrifvaren *Fredrik Bernitz*. Deras enda barn dog i späd ålder.

Johan Gustaf Löfberg, son till landtmätaren *Johan Löfberg* och *Anna Katarina Starck*. F. 11 maj 1798, student i Dorpat 1809, lärare vid kretsskolan i Willmanstrand 1 aug. 1810, i Kexholm 1 jan. 1814, prestvigd 13 jan. 1811, pastor här 30 jan. 1822. Död 24 juli 1825.

Gift 23 maj 1812 med *Helena Nessin*, f. 27 jan. 1785, pastorsdotter från Lappvesi, död 1848. Barn: 1 *Henrik Wilhelm*, f. 5 maj 1813, kapten. 2 *Alexander Richard*, f. 7 febr. 1817, död 1835, som konditorlärling. 3 *Johan Anders*, f. 19 apr. 1819, död 1848 som tjensteman vid banken i P:burg. 4 *Helena*, f. 10 apr. 1821, ogift. 5 *Katarina Augusta*, f. 18 juni 1823.

Israel Reinhold Hoffrén, pastorsson från Gustaf Adolfs församling, f. 20 sept. 1783, student 1796, prestvigd 1 febr. 1809, konsistorii notarie 30 maj 1810, kapellan i Ström-

fors 30 juli 1814, vice pastor 1814, pastor här $\frac{3}{15}$ febr. 1826. Död 28 okt. 1828.

Gift 1812 med *Anna Maria Næslindh,* f. 6 mars 1793, dotter till rådmannen i Borgå *Peter Næslindh.* Barn, som öfverlefde fadren: 1 *Lars Peter Reinhold,* f. 22 (25) maj 1814, komminister vid svenska församlingen i P:burg. 2 *Maria Sofia,* f. 1 juli 1818, död 1854, gift med proviantmästaren, hofrådet *Peter Nordman.* 3 *Sigrid Virginia,* f. 5 apr. 1824, gift 1:o med ryska språkläraren *August Maurits Öhman,* som dog 1849, och 2:o med sin framlidne systers man hofrådet *P. Nordman.*

Karl Johan Winter, pastorsson från Puumala, f. 18 jan. 1790, student 1812, prestvigd 7 apr. 1813, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Klemis, Mäntyharju, Björkö, extraordin. predikant vid Kuopio bataljon 1822, ordinarie d:o 8 jan. 1825, pastor här 30 dec. 1829. Död 27 juni 1833.

Gift 1829 med *Mina Ottiliana Evert,* dotter till kretsskolläraren *Johan Karl Evert* och *Wilhelmina Watke.* Utan barn.

Anders Johan Wenell, nämndemansson från Nilsiä soken, f. 4 aug. 1800, prestvigd 17 dec. 1823, tjenstgjorde sedan i Ilomants, Kontiolaks, Nilsiä, bönehuspredikant i Rautavaara 16 apr. 1828, lemnade denna tjenst och tjenstgjorde i Nurmis och Nilsiä tills han blef kapellan i Aniala 13 nov. 1833, pastor här 15 maj 1835, prost 1849. Död 21 maj 1868.

Gift med *Sofia Brofeldt,* pastorsdotter från Nilsiä.

Kapellaner.

Olaus Matthiæ, kapellan här före 1586, åtnjöt på sina gamla dagar underhåll från hospitalet och sjukstugan i Wiborg.

Matthias Laurentii 1593—1612, blef pastor.

Laurentius Petri Herkepæus 1613—1639, blef pastor.

Laurentius Herkepæus c. 1648, blef pastor. Erhöll $\frac{1}{4}$ skatt jord till kapellansbol, enligt följande urkund:

Jag *Johan Rosenhane* till Stenhammar och Mossebo.

Gör härmed veterligt, eftersom kapellanen i Taipalsaari, vällärde hr Laurentius Laurentii hafver præsenterat sub dato lagläsarens Samuel Mattsson (Forsmans) underskrifna och förseglade tingsbevis, dat. den 26 juli 1648, begärandes att emottaga en fjerdedels skatt kronojord uti Wilkkola by till ett kapellansbol, som lägligast utmed kyrkan är beläget och en god del af dess ägor lagd till kyrkovall; så emedan hennes kongl. maj:t vår allernådigste drottnings nådiga resolution, dat. Stockholm den 4 juli 1644, förmår, att kapellanerne är beviljad en fjerdedels skatt, som närmast vid kyrkorna är belägen, att bo uppå, och efter ordningen emot en viss stadga till kapellansbol allt framgent njuta och behålla; derföre på dragande kall och embetes vägnar tillstår jag honom det till kapellansbol att bruka och besitta, såsom ock till hennes kongl. maj:ts nådigste behag och det högtärade konungsliga kammarkollegii vidare ratifikation efterlåter jag honom tre års frihet af orsak, som förbemäldt är, att dess ägor genom kyrkobyggningar äro förringade, och efter frihetsårens förlopp till kronan årligen skatta 13 daler 7 öre 4⅛ pgr silfvermynt uti penningar, undantagandes extraordinarie krigshjelpen. Förbjuder fördenskull slägtingarne till förbemälte hemman, att de häremot intet förfång, hinder eller mehn tillfoga, utan låta honom allt det, som ofvan bemäldt är, för krono och icke för skatte besitta. Och hvad ägor derunder lyda eller af ålder tillegat hafva, dem skall han hafva makt och tillstånd efter derpå utgångne mandater igen under hemmanet eller rätta bolstad utan någon lösen att vederkänna. Dertill både fogden och lagläsaren skola vara förpliktade att behjelpa. Här alla detta angår hafve sig således fullkomligen att efterrätta. Datum Lappvesi prestgård 27 juli 1648.

Johan Rosenhane.

Anders Heinricius 1656, blef lektor i Wiborg och sedan pastor i Jääskis.

Anders Lacmannus 1659—1666. Om kapellansbolet förbättring utgafs under hans tid följande dokument:

Eftersom kapellanen uti Taipalsaari soken, hederlig och vällärde dom. Andreas Lacmannus hafver här hos mig supplicando klageligen andragit, hurusom han med stor fattigdom skall uppå ett krigsfolket påfördt hemman sig uppehålla och nära, så att han af det ringa, som han af soknen till sitt uppehälle kan få, måste ställa till skattens afbetalning; ödmjukligen begärandes, att honom måtte inrymmas ett ödeshemman till kapellansbol i d:o soken och kyrkoby om $\frac{1}{4}$ skatt och hemman 1, der fordom kapellanen dom. Laurentius Laurentii åbott hafver. Nu som samma hemmanet säges vara öde och under kronan obesväradt, derföre och på det han desto bättre kan förestå sitt embete (och kapellanerne efter honom), hafver jag till hans kongl. maj:ts vidare ratifikation honom tillåtit förbemälte hemman under kapellansbol alldeles obehindradt att bebygga, bruka och behålla med de konditioner, som deröfver upprättade presternes privilegier förmäla. Signatum Wiborgs stad den 15 febr. 1659.

Erich Kruse.

Att denna kopia är lika lydande med sjelfva originalet vittnas af mig undertecknad

Laur. Härkepæus.
Past. Taip.

Abraham Brunnerus 1668—1673, blef vice pastor här.

Arnoldus Jakobi 1673—1678.

Aaron 1680.

Andreas Herkepæus 1688, blef vice pastor 1690.

Klas Dyster 1690—1725.

Benjamin Cojander, kapellansson från Luopiois, prestvigd c. 1708, tjenstgjorde sedan i Suomenniemi, kapellan här 1727. Död 12 sept. 1750.

Gift 1738 med *Elisabet Couper,* dotter till arrendatorn på Saviniemi i S:t Andreæ *Robert Couper* och *Lucia Sofia von Burghausen.* Barn: 1 *Elisabet,* gift med fadrens efter-

trädare. 2 *Beata Sofia.* 3 *Johan.* 4 *Anders.* 5 *Anna Katarina.*

Henrik Wahrenberg, prestvigd 1750, kapellan här 10 juni 1752, vice pastor 1779. Död 1 maj 1781.

Gift med *Elisabet Cojander,* företrädarens dotter, som dog 1810. Barn: 1 *Elisabet.* 2 *Henrik Magnus,* kapellan i Wederlaks. 3 *Ebba Kristina,* f. 1759, död 1817, gift 1:o med revisionslandtmätaren *Otto Hirn* och 2:o med häradsskrifvaren *Fredrik Bernitz.* 4 *Hedvig Sofia,* f. 1761. 5 *Karl Peter* och 6 *Gustaf Adolf,* tvillingar, födde 1768.

Abraham Langell, pastorsson från Willmanstrand, f. 30 juli 1755, student 1773, prestvigd i Fredrikshamn 1 okt. 1777, tjenstgjorde först som prest, blef sedan pädagog i W:strand 18 juli 1782, kapellan här 1784, vice pastor samma år. Död 27 febr. 1791.

Gift 1788 med *Maria Tanninen,* som dog 1793, barnlös.

Johan Wargentin, kapellan här 1792, blef pastor 1807.

Elias Löflund, son till bonden *Lehtonen* i Taipalsaari, f. 10 mars 1780, student 1803, prestvigd samma år, tjenstgjorde sedan i Ruokolaks, Klemis, kapellan här 1807. Död 25 apr. 1813.

Gift med *Helena Agatha Giös,* pastorsdotter från Joutseno. Utan barn.

Karl Theodor Stråhlman, kapellan här 6 apr. 1814, blef pastor 1819.

Johan Henrik Zveyyberg, kapellan här 15 mars 1820, blef kapellan i Säkkjärvi 1822.

Abraham Josef Wahlberg, pastorsson från Sääminki, f. 1 jan. 1781, prestvigd 3 okt. 1810, tjenstgjorde sedan i Uguniemi, Kakkis och Sakkula, kapellan här 22 okt. 1823. Död i apr. 1838.

Gift med *Emilia Wilhelmina Lojander,* pastorsdotter från Sääminki, f. 1806. Barn: 1 *Josefina Emilia,* f. 25 sept. 1828, gift med stadsfiskalen i Kexholm *Alopæus.* 2 *Amalia Mathilda,* f. 9 apr. 1830, ogift. 3 *Peter Abraham Rudolf,* f. 6 febr. 1832, sinnessvag. 4 *Nils Edvard,* f. 12 aug. 1833,

apothekare i Björneborg. 5 *Fredrik Alexander,* f. 18 aug. 1835, löjtnant vid indelta militären.

Anders Huchtman, bondson från Rantasalmi, f. 11 dec. 1805, prestvigd 12 jan. 1831, tjenstgjorde sedan i Sulkava, S:t Michel, Kristina, Walkjärvi, Wiborg, vice pastor 1838, kapellan här 2 sept. 1840. Död 10 febr. 1855.

Gift med *Elvira Sofia Lyra,* parstorsdotter från Kristina, f. 1820. Barn: 1 *Elin Sofia,* f. 7 juli 1843, gift med hofrättsassessorn *Felix Theodor Mechelin.* 2 *Hulda Eva* och 3 *Hilja Anni,* tvillingar, f. 16 okt. 1852.

Wilhelm Ludvig Lundan, kapellan här 12 mars 1856, blef pastor i Iiti 1858.

Henrik Johan Savander, kapellan här 1859, blef kapellan i Sakkula 1866.

Gabriel Wilhelm Melart, son till vice häradsh. *Fredrik Melart,* f. i Tohmajärvi 13 febr. 1812, student 1838, tjenstgjorde sedan som lärare i Lovisa och Kuopio och blef ordinarie lärare vid finska afdelningen af lägre elementarskolan i Kuopio 12 nov. 1845, prestvigd 11 sept. 1852 och tjenstgjorde i Frantsila, Temmes, Piippola, Törnävä, Bräåkkylä, Leppävirta, Iisalmi och Maaninka, vice pastor 1862, kapellan här i dec. 1863. Död 2 okt. 1865.

Karl Hellén, f. 4 sept. 1806, student 1833, prestvigd i Borgå 19 juli 1836, predikant på Hogland 8 apr. 1840, pastor på Runö 28 maj 1845, tjenstf. pastor i Markkowa uti Ingermanland 1856, återvände till Borgå stift, der han sedan tjenstgjorde tills han blef kapellan i Heinola 1862, kapellan i Taipalsaari 1866.

Gift med *Wilhelmina Ulrika Falkenberg,* f. 20 aug. 1818. Barn: 1 *Alexandra,* f. 2 maj 1846. 2 *Maria Lovisa,* f. 25 apr. 1850. 3 *Karl Alexander,* f. 15 nov. 1855.

THUSBY.

Till följe af kongl. brefvet af 22 juli 1643 uppkom *Thusby (Tuusula)* församling sålunda, att från Sibbo togos byarne Tuusula, Paijala, Ruskela, Järvenpää (Träskända), Thomasby, Hökkilä, Öfverkervo och Ytterkervo, från Nur-

mijärvi byarne: Nahkila (Nackskog), Rusutjärvi och Gammelby och från Helsinge byarne: Hyrilä (Skafvaböle), Finnby och Ruotsa (Klemetskog), och sammanslogos till ett kapell, hvars första kyrka uppfördes i Tuusula by, som sedan gaf namn åt hela kyrkogället. Det var ryttmästaren i Gammelby *Nils Larsson Stålhane,* som bedref inrättandet af ett kapell och sedermera af ett pastorat i Thusby. Ty då pastorn i Sibbo, hvarunder det nya gället först lades, vårdslösade sin befattning i kapellet, förordnade biskopen med capitulares i Wiborg 22 dec. 1653, att detta kyrkogäll skulle från 1 jan. 1654 utgöra ett eget pastorat och få sig en skild pastor, hvilken åtgärd genom kungabref af 29 aug. 1668 stadfästades. Pastoratet anslogs till annex åt eloquentie lektorn i Borgå medelst nådigt reskript af 23 juli 1766, från hvilken skyldighet det befriades 25 apr. 1770, men tillades icke dess mindre genom kungabref af 22 nov. 1772 då varande eloquentie lektorn för dess lifstid till præbende tills det ytterligare genom nådigt bref af 12 nov. 1781 skildes från egenskapen af præbendelägenhet. Se *Borgå gymn. hist.* p. 81—83. För de inom soken boende svenskar hålles svensk gudstjenst hvar 3 söndag och alla högtidsdagar.

Kyrkoherdar.

Johan Magnus Lupæus var först kapellan här och blef sedan den förste pastor 1654. Död 1680.

Gift 1:o med *Margareta* och 2:o med *Maria Michelsdotter.* Barn: *Kristina,* gift med pastorn i Mäntsälä *Johan Stichæus.*

Johan Cramerus, var förut kapellan, tillträdde Thusby pastorat 11 juni 1682. Död 16 juni 1693.

Gift med *Regina.* Barn: 1 *Kristina*, gift med fadrens efterträdare. 2 *Brita,* gift med pastor loci *Johan Sevonius.*

Gustaf Hindsberg, var kapellan förut, pastor 1694—1727.

Gift med *Kristina Cramerus (Cræmer)*, som dog 25 juli 1735. Barn: 1 *Gustaf*, qvartermästare. 2 *Kristina*, gift med trumpetaren *Abrah. Ekberg.* 3 *Anna Maria*, gift

med uppbördsskrifvaren *Gustaf Hertzberg.* 4 *Regina,* som dog 1728, var gift med sergeanten *Eggert Enroth.* 5 *Zacharias,* dog 1769.

Johan Sewonius, borgareson från Åbo [1]), var här kapellan förut, pastor 1728. Död 4 apr. 1731.

Gift med *Brigitta Cramer,* pastorsdotter.

Benedikt Ignatius, pastorsson från Wiitasaari, f. 1685, kapellan i Wiitasaari 1713, pastor här 1732. Död 1 febr. 1766, 80 år 10 månader gammal.

Gift med *Prudentia Porthan,* pastorsdotter från Jorois, död 7 maj 1758. Barn: I *Sigfrid Kristogerus,* f. 1712, arkidiakonus i Fredrikshamn. II *Henrik,* f. 1713, kapellan i Borgå. III *Benedikt,* f. 11 nov. 1718, blef som student kollega superior i H:fors 22 febr. 1744, prestvigd 15 mars 1755 och förordnad till sin faders substitut och vice pastor 1755. Död 2 maj 1765. Gift med *Kristina Malm,* pastorsdotter från Wichtis. Barn: 1 *Bengt Jakob,* f. 16 jan. 1761, pastor i Ulfsby. 2 *Anders Henrik (Herman),* f. 5 nov. 1762, sokenadjunkt i Sahalaks, död 1791, ogift. IV *Brita Sofia,* f. 1720, gift med kapellanen i Mäntsälä *Jakob Insulanus.* V *Anders,* f. 1723, munsterskrifvare vid Nylands och T:hus dragonregim., död 22 aug. 1767. Gift 1764 med *Maria Sofia Enroth,* sergeantsdotter från Thusby, utan barn. VI *Peter,* f. 1725, dog som scholaris 1737 deraf, att djeknarne Abraham Harkman och Henrik Antrovius, som brottades med hvarandra derunder kommo att stöta Harkman på Ignatius så att denne föll omkull och skadade sin venstra hand så illa, att, ehuru åkomman af sig sjelf ej var dödande, Ignatius likväl, för försummad vård, deraf ljöt döden, hvarföre hofrätten 21 juni 1737 dömde berörde djeknar till 20 dalers vådabot. VII *Prudentia,* f. 1727, gift 1760 med kassören, sedermera tygskrifvaren *Martin Buck,*

---

[1]) Denna slägt härstammar från rusthållaren i Pemar soken *Henrik Jönsson Siewo,* hvars efterkommande kallade sig *Siewonius, Sewonius* och *Sewon.* Se *Åbo stifts Herdaminne* I. 377. Johan Sewonii fader var son till nyssnämnde stamfader.

son till kapten *Buck.* Barn: 1 *Engelbrecht Jakob,* f. 20 juli 1761, bokhållare vid Wuokkala såg i Wiborgs län, ogift. 2 *Anna Prudentia,* f. 15 apr. 1764, död 1813, var gift med rådmannen i Borgå, brukspatronen *Peter Næslindh,* f. 1739, död 1822. Deras barn: *a) Peter Johan,* f. 1791, handlande först i P:burg, sedan i Borgå, död 1848, och var gift med *Nordenborg,* utan barn. *b) Anna Maria,* f. 1793, gift med pastorn i Taipalsaari *Israel Reinh. Hoffren.* *c) Karl Gustaf,* f. 1795, handelsbokhållare. *d) Hedvig Prudentia,* f. 1798, gift med rådmannen *Gabriel Kniper.* *e) Mårten Kristofer,* f. 1801, tobaksfabrikör i P:burg. *f) Robert Henrik,* kronoapothekare i P:burg. 3 *Helena Sofia,* f. 1768, död 1835, gift med handlanden i Borgå *Gustaf Gustafsson Borgström,* som dog 1803, utan barn. 4 *Maria Kristina,* f. 1772, gift med handlanden i Borgå, rådmannen *Isaak Öhman.*

Vice Pastorer.

Mag. *Peter Lindforss,* magister 1751, prestvigd 21 sept. 1752, esquadronspredikant vid T:hus läns kavalleriregim. och sedan vid Nylands dragoner 1753, curam gerens och vice pastor i Nurmijärvi 1755, vice pastor här 17 jan. 1767. Död 24 sept. 1775.

Gift med *Maria Kristina Crohm.* Barn: 1 *Mårten Kristofer,* f. 1756, pastor i Kides. 2 *Karl Gustaf,* f. 24 mars 1759.

Arvid Mårten Paulin, vice pastor här 6 mars 1776, blef pastor 1782.

Kyrkoherdar.

Arvid Mårten Paulin, pastorsson från Iiti, f. 1746, prestvigd 9 maj 1770, extraordinarie bataljonspredikant vid artilleriregim. i H:fors 1772, ordinarie d:o 17 apr. 1776, vice pastor här 1776, pastor 1782, prost 1784. Död 2 dec. 1796.

Gift med *Margareta Kristina Olander,* som dog 28 aug. 1839. Barn: 1 *August Wilhelm,* f. 1777, sergeant. 2 *Margareta Charlotta,* f. 1781. 3 *Johanna Gustava,* f. 1782, dog

ogift 1860. 4 *Karl Gustaf,* f. 17 nov. 1783. 5 *Sofia Lovisa,* f. 17 juli 1793, ogift.

Lars Cairenius, kapellansson från Kuuru, f. 21 aug. 1753, student 1775, prestvigd 31 aug. 1778, kapellan i Pukkila 23 apr. 1784, vice pastor 1789, pastor här 24 apr. 1798. Död 24 mars 1804. Ogift.

Simon Jusselius, f. 22 okt. 1751, student 1773, prestvigd 4 mars 1775, skollärare på Tervikegård 22 nov. 1777, kapellan här 30 maj 1778, vice pastor 1791, förestod pastoralvården 1796—1805, pastor här 24 juli 1805, prost 1815. Död 27 mars 1823.

Gift 1777 med *Anna Kristina Lyra,* kapellansdotter från Kärkölä, f. 2 jan. 1734, död 11 okt. 1827, barnlös.

Mag. *Lars Filip Palander,* pastorsson från Wåno, f. 25 febr. 1778, magister 1802, prestvigd 18 juni 1803, predikant vid Jägerhornska värfvade regimentet samma år och gjorde tjenst till krigets slut, och derefter i Gustaf Adolfs församling, predikant på Mariefors 26 jan. 1811, vice pastor 1813, lemnade sistberörde befattning och tjenstgjorde i Kangasniemi, Helsinge, Hauho och Thusby, der han blef pastor 15 febr. 1826. Död 27 nov. 1829.

Gift 1818 med *Charlotta Wilhelmina von Becker,* dotter till kaptenen *Abrah. Gideon von Becker,* som dog 1819 och *Margar. Katarina Järnefelt.* F. 12 nov. 1797. Barn: 1 *Laura Charlotta Katarina,* f. 8 dec. 1818. 2 *Maria Sofia,* f. 16 febr. 1820, död 1837. 3 *Ebba Lisette,* f. 25 sept. 1821, dog ogift. 4 *Lars Gabr. Gideon,* f. 25 juni 1823, officer. 5 *Amanda Lovisa,* f. 25 apr. 1825, gift med pastorn i Gustaf Adolfs soken *Johan Filip Danielsson.* 6 *Ida Alexia,* f. 9 mars 1827, gift med länebokhållaren *Adolf Fredrik Bergh.*

Johan Ihlström, son till gymnasii vaktmästaren i Borgå *Jakob Ihlström* och *Maria Öberg,* borgaredotter. Föddes 21 sept. 1795, tjenstf. amanuens vid domkapitlet 1811—1812, prestvigd 23 april 1818, extraordin. predikant vid Heinola bataljon 12 juli 1823, ordinarie d:o vid 4 skarpskytte bataljon 25 nov. samma år, tjenstf. fånghuspredikant på Svea-

borg 16 febr. 1831, tjenstf. pastor vid sjöequipaget 31 mars samma år, pastor här 20 juli 1831, prost 1840. Död 8 sept 1853.

Gift med *Sofia Lovisa Tollet*, f. 9 apr. 1797, dotter till löjtnant *Tollet* i Janakkala. Barn: 1 *Johan Edvard Agathon*, f. 29 aug. 1831, dog som tingsnotarie 1857. 2 *Amanda Sofia Theresia*, f. 14 maj 1833, gift med majoren *Fredrik Wilhelm v. Fraser*.

Karl Aspegren, f. i Pelkäne 8 febr. 1800, prestvigd 18 juni 1823, tjenstgjorde sedan i Hauho, Thusby och Helsinge, kapellan i Thusby 2 sept. 1833, pastor här 13 dec. 1854, prost 1860.

Gift 1:o med *Sofia Wilhelmina Broms*, länsmansdotter, f. 1805, död 7 mars 1861. Barn: 1 *Fredrik*, f. 19 juli 1833, underofficer, gift med *Sofia Charlotta Lindfors*, f. 26 okt. 1842. Deras barn: *Fredrik Wilhelm*, f. 7 aug. 1865 och *Karl Alexander*, f. 24 aug. 1867. 2 *Karl Theodor*, f. 22 dec. 1838. 3 *Reinhold Wilhelm*, f. 16 juli 1841, dog som underofficer 1864. 2:o 1861 med *Fredrika Katarina Tollet*, f. 11 juli 1802.

Kapellaner.

Johan Magnus Lupæus, var den förste kapellan i Thysby, dertill förordnad af biskop Rothovius i Åbo 1644, blef sedan pastor 1654.

Laurentius 1662.

Johan Cramerus, kapellan 1670, blef pastor.

Gustaf Hindsberg, kapellan 1691, blef pastor.

Johan Sewonius 1702, blef pastor.

Erik Johan Borgelin, f. i Tennilä by af Hollola socken 1705, kapellan här 1729. Död 20 okt. 1745.

Gift med *Kristina Ingman*. Barn: 1 *Maria Kristina*, f. 1733. 2 *Anna Helena*, f. 1737. 3 *Ulrika Juliana*, f. 1739. 4 *Hedvig Sofia*, f. 6 maj 1741. 5 *Anna Katarina*, f. 23 dec. 1743. 6 *Charlotta Katarina*, f. 5 maj 1744.

Henrik Hyttéen, kapellan här 28 febr. 1747. Blef för sin fallenhet för starka drycker och deraf föranledd vårdslös-

het i utöfningen af dess tjenst af hofrätten 10 apr. 1753 dömd att minsta tjensten, men fick genom konglig nåd 3 apr. 1753 behålla prestaembetet och antogs till extraordin. bataljonspredikant vid grefve Cronhjelms regimente 1 juli 1757. Blef vice pastor i Lappträsk.

Henrik Nordström, kapellan här 4 maj 1754, blef kapellan i Tuulois 1768.

Mag. *Peter Sanngren,* kapellan här 6 febr. 1769, blef kapellan i Orimattila 1778.

Simon Jusselius, kapellan här 30 maj 1778, blef pastor 1805.

Lars Tallgren, kapellan här 28 juli 1806, blef kapellan i Liljendal 1810.

Daniel Ollberg, kapellan här 6 mars 1811, blef kapellan i Pieksämäki 1819.

Simon Jusselius, kapellan här 20 sept. 1820, blef kapellan i Joutseno 1834.

Karl Aspegren, kapellan här 2 sept. 1833, blef pastor 1854.

Matthias Putkonen, kapellan här 14 nov. 1855, vice pastor 1860, utnämndes till kapellan i Laukas 1867, men dog 26 febr. 1868, utan att hinna tillträda den nya lägenheten.

Viktor Wilhelm Krogell, bondson från Östersundom i Sibbo, f. 15 juni 1827, prestvigd 15 dec. 1852, tjenstgjorde sedan i Kerimäki, Mäntyharju och Helsinge, predikant i Mariefors 1863, vice pastor 1864, kapellan i Thysby 1867. Gift 1857 med *Hilda Lovisa Jakobina Ignatius,* kapellansdotter från Wichtis, f. 28 mars 1826. Barn: 1 *Axel,* f. 22 apr. 1862. 2 *Wilhelm,* f. 18 juni 1864. 3 *Gustaf,* f. 1866.

TOHMAJÄRVI.

Ånda till Stolbowa fred bildade Tohmajärvi ett kapell till Ilomants och blef, liksom moderförsamlingen, något senare luthersk församling än de flesta andra grekiska kyrkogäll inom Kexholms län. Efter den stora ofreden anställdes i församlingen, som redan förut hade uppfört ett

bönehus i Kihtelysvaara by, på fyra mils afstånd från moderkyrkan, tvenne kapellaner, hvilka besörjde om gudstjensten äfven i bönehuset intilldess den ena kapellanen flyttades till Kihtelysvaara, som förklarades för kapell. Den 12 nov. 1838 ålades pastorn i Tohmajärvi att aflöna en i kapellet stationerad adjunkt.

Kyrkoherdar.

Johan Brobeck, hemma från Söderköping, domkyrko syssloman i Wiborg 1648—1653, pastor vid major Herman Borkhusens regimente, pastor i Tohmajärvi till år 1658, då han dog i posten i Wiborg.

Johan Glummerus 1661.

Klemens Toliander 1681—1683.

Gift med *Susanna Mårtensdotter.*

Johan Sylvester 1685, var här pastor och prost, höll sig på flykten 1710—1722 och dog 1725.

Johan Wittstock, son till pastorn i Nyenskans *Joakim Wittstock,* f. 1682, student 1704. Togs under kriget till fånga i Wiborg och affördes till Nowasoli, der han förrättade predikantstjensten vid Savolaks dubblerings regimente i de delar för honom, såsom oinvigd, var möjligt. Efter återkomsten derifrån 1722, blef han lektor vid Borgå nya gymnasium 31 okt. 1724, pastor i Tohmajärvi 1725 och prestvigd 12 jan. 1726, prost 1726. Död 24 aug. 1733. Se *Borgå gymn. hist.* p. 396. Men enligt uppgifter från Tohmajärvi församlings historieböcker dog han 13 jan. 1734, 47 år 8 mån. gammal. Han var således född 1686.

Gift 1731 med *Margareta Alopæus,* enka efter pastorn i Pielisjärvi *Joakim Clewe.* Barn: 1 *Johan Fredrik,* filos. kandidat, prestvigd 6 nov. 1760, blef svagsint och dog 21 mars 1816. 2 dotter, gift med häradsbokhållaren *Erik Claudelin.*

Johan Kyander, pastor i Leppävirta 1723, pastor här 1735, blef pastor i Rantasalmi 1741.

Arvid Thoranius, var förut i Kymene, pastor här med generallöjtnanten Campenhausens fullmakt af 30 maj 1743

och tillträdde lägenheten; men sedan Aaron Molander, som erhållit konungens fullmakt på Tohmajärvi pastorat, anländt till orten, blef Thoranius af länsmannen afhyst 23 dec. 1743, hvarefter han blef pastor i Puumala 1745.

Aaron Molander, pastorsson från Sulkava, f. 1691, student 1708, kapellan i Sulkava 1722, erhöll under ryska väldet consistorii Aboënsis fullmakt af 30 maj 1743 till pastorsembetet i Jorois, men kunde ej tillträda denna lägenhet, emedan kapellanen i Wekkelaks *Erik Anders Thun* samma år fick konglig fullmakt på samma beställning. Pastor här 30 sept. 1743. Död 1 febr. 1755.

Gift med *Kristina Malleen*, f. 1694, död 1756. Barn: I *Klas Johan,* pastor i Ilomants. II *Kristina,* dog 1748, 15 år gammal. III *Aaron,* regimentspastor. IV *Maria Elisabet,* gift med fänriken *Magnus Fredrik Tavast.* Deras barn: 1 *Anna Kristina,* f. 20 mars 1751, gift med kaptenen *Jonas Maurits Wright,* f. 1727. Deras son *Henrik Magnus* var major och gift med *Maria Elisabet Tuderus* (se under Leppävirta). 2 *Torsten,* öfverste, dog 22 dec. 1823, ogift. 3 *Maria Elisabet,* f. 25 sept. 1754, gift med kaptenen vid Savolaks infanteriregim. *Zacharias Johan Aminoff.* Deras barn: *a) Karl Henrik,* f. 1795, kommissionslandtmätare, gift 1838 med *Maria Elisabet Collan,* dotter till sokenskräddaren *Johan Collan* och *Anna Katarina Frilander.* Deras barn: *Henrik Johan,* forstmästare. *Torsten Gustaf,* f. 1838, filos. kand., och dotter gift med kapten *Colliander.* *b) Fredrika Charlotta,* f. 1794, gift med biskopen *Johan Molander.* 4 *Sofia Charlotta,* f. 12 aug. 1756, gift med majoren *Gabriel Molander.* Deras barn: *a) Emilia Charlotta,* dog 1818, 23 år gammal. *b) Johan Fredrik,* kapten, bodde i Pieksämäki, der han dog 21 mars 1862. *c) Agatha Sofia,* gift med kapellanen i Aniala *Adolf Wilhelm Roschier.* 5 *Fredrika Lovisa,* f. 29 jan. 1759, gift med biskopen *Johan Molander.* 6 *Karl Fredrik,* f. 4 maj 1761, öfverstelöjtnant, bodde i Maaninka, der han dog 19 okt. 1828, gift med *Ulrika Kristina Printz.* Deras barn: *a) Fredrika,* stiftsfröken, ogift.. *b) Ulrika,* ogift. *c) Beata,* gift med slotts-

läkaren i Kuopio *Gustaf Maurits Schmidt.* 7 *Johan Henrik,* f. 31 juli 1762, general af infanteriet, en af rikets herrar i Sverige och grefve, gift 1:o med *Kristina Sofia Hising,* dotter till brukspatronen *Wilhelm Hising* och *Barbara Katarina Fabrin.* Hon dog 21 jan. 1821, barnlös. 2:o 1823 med *Lovisa Albertina Bark,* dotter till presidenten vid Wismarkska tribunalet, grefve *Nils Anton Bark* och *Katarina Charlotta Travenfelt.* Deras enda barn, sonen *Torsten Fredrik,* dog 1826 ung. 8 *Hedvig Helena,* f. 1766, död 1847, var gift med räntmästaren, kapten *Alexander Ramsay.* 9 *Ulrika,* f. 31 aug. 1769, gift med majoren *Berndt Aminoff.* 10 *Eva Sofia,* som dog 1832, var gift med kapellanen i Maaninka *Sam. Eilard Agander.*

Johan Fabritius, f. 1711, prestvigd 6 jan. 1736, bataljonspredikant vid Savolaks infant.regim. 1737, pastor vid samma regimente 1749, pastor i Tohmajärvi 25 apr. 1758. Död 19 mars 1766.

Gift med *Margareta Punderus,* pastorsdotter från Jääskis f. 1724. Barn: I *Jakob Johan,* kapellan i Rautus. II *Fredrik,* f. 1753, student 1773. III *Ebba Katarina,* f. 1755, gift 1776 med häradsbokhållaren *Fredrik Andersin.* Deras barn: 1 *Maria Margareta,* f. 11 mars 1777. 2 *Katarina Samuela,* f. 8 sept. 1779. 3 *Adolf Fredrik,* f. 24 aug. 1782. 4 *Erik Johan,* f. 14 juni 1786. 5 *Johan,* f. 1788. 6 *Johan Wilhelm,* f. 1795. IV *Brita Margareta,* f. 1761, död 1790. V *Anders,* drunknade. VI *Johan,* kapellan här.

Mag. *Samuel Norrgren,* pastorsson från Ilomants, f. 18 febr. 1726, student 1745, prestvigd 1745, magister 1754, tjenstgjorde sedan i Libelits och Ilomants, pastor i Tohmajärvi 27 sept. 1768, prost 1790. Död 7 juni 1793.

Gift 1769 med företrädarens enka, som dog 21 mars 1800. Utan barn.

Jakob Alopæus, pastorsson från Mäntyharju, f. 23 juli 1726, prestvigd 16 febr. 1750, kapellan här 23 mars 1757, vice pastor 25 febr. 1767, pastor 27 nov. 1794, prost 1798. Död 8 sept. 1798.

Gift med *Hedvig Kristina Schildt,* dotter till kornetten i Perno *Ulrik Schildt* och *Kristina Krook.* Hon var f. 3 apr. 1734 och dog 15 okt. 1804. Barn: I *Anders Ulrik,* f. 2 febr. 1759, befallningsman, gift med *Fredrika Johanna Silfversvärd.* Deras barn: 1 *Eva Ulrika,* f. 1798. 2 *Nils Gabriel,* f. 8 febr. 1801, vice häradshöfding. 3 *Jakob,* fänrik, gift 1:o med *Karolina Blankensten* och 2:o med *Anna Sofia Giösling.* Deras barn: *a) Odert,* skallfogde i Kerimäki. *b) Lorenz Fabian,* militär. 4 *Maria Kristina,* gift 1811 med klockaren i Hirvensalmi *Erik Relander.* 5 *Johanna Sofia,* gift 1813 med bonden *Staffan Haaranen.* II *Kristina Elisabet,* f. 1760, död 1814, gift 1782 med kronolänsmannen i Pielis *Nils Aschan.* Deras barn: 1 *Hedvig Helena,* f. 27 sept. 1783, gift med pastor loci *Peter Wallenius.* 2 *Jakob,* fjerdingsman, var gift, men hade ej barn. 3 *Johanna,* dog 1808, 19 år gammal. 4 *Anders Henrik,* f. 27 febr. 1791. 5 *Nils,* f. 13 dec. 1794, kapellan i Kihtelysvaara. 6 *Eva Fredrika,* f. 10 dec. 1796, gift med kapellanen i Hiitola *Pehr Magnus Löfving.* 7 *Maria Charlotta,* gift 1809 med kommissionslandtmätaren *Peter Ferrin.* Deras barn: *a) Erik Wilhelm,* f. 18 sept. 1811. *b) Mathilda Florentina,* f. 1816. 8 *Magnus Zachris,* f. 16 dec. 1798. 9 *Pehr.* 10 *Gustaf Robert,* f. 29 mars 1801. III *Ulrika Charlotta,* f. 20 juli 1761, gift 1:o med vice häradshöfd. i Libelits *Mårten Stenius,* och hade 2 söner *Jakob* och *Bengt Mårten,* och 2:o med pastorn i Kides *Sven Abrah. Hougberg.* IV *Jakob,* f. 1 aug. 1763, krigskommissarie och rådman i T:hus, död 30 aug. 1810, ogift. V *Magnus,* pastor i Kides. VI *Eva Maria,* f. 19 maj 1768, död 26 juni 1852, gift med häradsskrifvaren i Tohmajärvi *Johan Renheim,* utan barn. VII *Hedvig,* f. 24 juli 1771. VIII *Zachris,* f. 17 okt. 1772, häradshöfding i Salo, död 13 jan. 1839, gift med *Maria Karolina Nykopp,* enka efter postrevisorn *Dambäck.* Utan barn. (Se Suomi 1841. III 28). IX *Fredrika Sofia,* f. 1776, död 1818, gift 1796 med kapellanen i Kontiolaks *Mich. Forstén.*

Gustaf Magnus Löfving, kapellansson från Artsjö, f. 1748, student 1766, prestvigd 4 febr. 1771, kapellan i Artsjö 13 nov. 1773, vice pastor 1781, pastor här 27 jan. 1801. Död 28 juni 1801. Han var en mångsidigt bildad man och driftig församlingslärare.

Gift 1784 med *Hedvig Bergh*, pastorsdotter från Perno, död 17 juli 1819. Barn: 1 *Pehr Magnus*, f. 28 jan. 1785, kapellan i Hiitola. 2 *Axel Eberhard*, f. 28 aug. 1786. 3 *Gustava Benedikta*, dog 1819. 4 *Sofia*, gift med en bonde i Riikola by. 5 *Ulrika*, ogift. 6 *Fredrik*. 7 *Gustaf Fabian*, döfstum.

Mag. *Peter Wallenius*, son till kronofogden *Gabriel Wallenius* och *Kristina Sofia Possenius*, f. 10 sept. 1773, student 1792, magister 1795, prestvigd 1 apr. 1796 till extraordin. bataljonspredikant vid karelska jägarekorpsen, pastor här 25 jan. 1803, prost 1815, kontraktsprost 1821. Död 20 jan. 1838.

Gift 1804 med *Hedvig Helena Aschan*, länsmansdotter (se här ofvanföre). Af deras 10 barn dogo 6 i späd ålder, de öfriga voro: I *Konrad Leopold*, f. 20 aug. 1809, possessionat, dog 1846 ogift. II *Jakob Evald*, tvillingsbroder till den förra, kammarskrifvare vid postdirektionen, död 1846. Gift 1840 med *Karolina Schroeder*, pastorsdotter från Ruskeala, f. 1818. Deras barn: 1 *Hilda Helena*, f. 1841. 2 *Alexandra Sofia*, f. 1843. 3 *Fanny Katarina*, f. 1845. III *Peter Kasten Gabriel*, f. 1 okt. 1816, student 1832, stupade som underlöjtnant i Kaukasien 25 febr. 1840, ogift. IV *Fanny Alexandra Helena*, f. 16 juli 1820, gift 1840 med politie borgmästaren i Wiborg, sedermera senatorn *Samuel Henrik Antell*, f. i Rantasalmi 25 juli 1810 och son till regimentsskrifvaren, kollegiiassessoren *Samuel Johan Antell*. Deras barn: 1 *Pehr Casten Samuel*. 2 *Gustaf Willehad*. 3 *Armida Helena*. 4 *Fanny Maria*. 5 *Selma Gabriela*. Efter sin frus 1857 timade död trädde senatorn Antell i nytt gifte 1859 med *Anna Wilhelmina de la Chapelle*, dotter till senats ledamoten baron *Albrecht Fredrik Richard de la Chapelle* och *Anna Charlotta Sacklén*.

Dr *Erik Johan Andelin,* f. 18 maj 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstf. kollega i Kuopio 1 maj 1828, kollega superior 7 okt. 1829, konrektor 28 jan. 1835, pastor i Tohmajärvi 16 mars 1841, prost 1846, tjenstf. kontraktsprost 1848, theologie doktor 27 maj 1857, ordinarie kontraktsprost 1862.

Gift med *Henriette Sofia Blom,* kapellansdotter från Iisalmi. Barn: 1 *Fanny Augusta,* f. 9 mars 1834, gift med lektorn *Gustaf Marelius* i Uleåborg. 2 *Alexander,* f. 17 juni 1836, jur. kand. 3 *Karl August,* f. 3 maj 1838, magister. 4 *Oskar Evert,* f. 18 juli 1840, löjtnant vid gardes bataljon. 5 *Lars Robert Kasimir,* f. 7 juli 1846. 6 *Emil Aleatus,* f. 26 maj 1848. 7 *Ida Evelina,* f. 28 aug. 1850.

Kapellaner.

Vid sokenstämman den 24 juli 1757 förenade sig moderkyrkoförsamlingens ledamöter att till bol för andra kapellanen, hvilken saknade eget boställe, inlösa bonden Olof Eronens kronohemman i Kemi by, hvarefter vid 1761 och 1762 årens riksdag fastställdes, att Erola hemman skulle blifva ett ständigt boställe för andra kapellanen i församlingen. Efter kapellanens flyttning till Kihtelysvaara inlöste vice pastorn Jakob Alopæus Erola hemman för 300 daler kopparmynt eller 16 riksd. 32 skill. specie.

1 Serien.

Erik Wilckius eller *Wilcky* 1687—1703.

Gift med *Brita Ahlholm.*

• *Anders Eriksson Cajanus,* pastorsson från Paltamo, kapellan i Tohmajärvi 26 jan. 1705. Död 25 sept. 1730.

Gift med *Kristina Svanhals.*

Axel Argillander, f. 1705, prestvigd 1730, kapellan här 1731, erhöll af generallöjtnanten Campenhausen den 30 maj 1743 fullmakt på Leppävirta pastorat, som dock ej hade någon verkan. Död här 27 juli 1779.

Gift 1:o med *Kristina Hästesko,* underofficersdotter och 2:o med *Kristina Elephant,* f. 1702, död 1782. Barn: 1 *Brita,* gift 1752 med ministerii adjunkten i Pelgjärvi *Hen-*

rik Almenius. 2 *Anders,* flyttade 1752 till S:t Michel. 3 *Johan,* f. 11 juli 1735, kapellan i Kihtelysvaara. 4 *Elisabet,* f. 1738, gift 1756 med kapellanen i Hirvensalmi *Henrik Costian.* Deras barn: *Albertina,* f. 1758. 5 *Henrik,* f. 22 maj 1740. 6 *Axel,* f. 27 jan. 1746.

Jakob Alopæus, kapellan här 23 mars 1757, blef pastor 1794.

Mag. *Johan Fabritius,* pastorsson, f. 29 mars 1766, magister 1789, prestvigd 3 mars 1791, kapellan här 7 okt. 1795. Död 21 febr. 1817.

Gift 1:o med *Anna Fredrika Hjerpe,* kapellansdotter från Ilomants, f. 1 apr. 1770, död 27 juli 1805, och 2:o med *Anna Martha Stråhlman,* kapellansdotter från Pyhäjärvi, död 14 nov. 1844. Barn: 1 *Margareta Charlotta,* f. 19 juli 1793, gift med pastorn i Sortavala *Gabriel Joh. Fabritius.* 2 *Anna Wilhelmina,* f. 21 mars 1795. 3 *Fredrika Katarina,* f. 25 nov. 1796, gift med sin aflidna systers man *Gabr. Joh. Fabritius.* 4 *Maria Kristina,* f. 13 apr. 1798, ogift. 5 *Johan Kristian,* f. 29 juni 1801, kommissionslandtmätare. 6 *Johanna Karolina.* 7 *Hedvig Sofia,* tvillingssystrar, födda 5 juli 1803. 8 *Benjamin,* f. 27 juli 1805, kapellan i Ilomants. 9 *Helena Lovisa,* f. 1812, ogift. 10 *Georg Henrik,* f. 9 maj 1814. 11 *Fredrik Wilhelm,* f. 24 juni 1816, student 1833, tjenstf. elementarlärare i Kexholm 24 aug. 1842, död 23 juni 1848.

Simon Wehonius, bondson från Kuhmalaks kapell af Kangasala soken, f. 5 juli (7 febr.) 1778, prestvigd 15 juni 1805, kapellan här 6 maj 1818. Död 17 maj 1826.

Gift 1826 med sin tjenstepiga *Maria Simanainen,* som sedan trädde i nytt gifte med bonden *Johan Toliander.*

Karl Fredrik Calonius, kapellansson från Kristina, f. 11 juli 1787, prestvigd 19 juni 1812, tjenstgjorde sedan i Sulkava, Kuopio och Saarijärvi, bönehuspredikant i Sumiais 22 mars 1820, vice pastor 1824, kapellan här 1828. Död 30 nov. 1837.

Gift 1820 med *Johanna Ulrika Rosenbröijer,* f. 22 aug. 1796 och blef sedan lärarinna vid spinnhuset i Willman-

strand. Af deras 8 barn dogo 4 i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Johanna Maria,* gift med pastorn i Mäntsälä *Karl Edv. Aspelund.* 2 *Karl Frithiof,* f. 21 sept. 1829, konsistorii vice notarie i Kuopio. 3 *Natalia Sofia,* f. 17 jan. 1833, gift 1861 med stadsfiskalen *Erik Johan Forsblom.* 4 *Gustaf Matthias,* f. 22 aug. 1837, bokhandlare i Kuopio.

Erik Adrian Nygren, länsmansson från Ilomants, f. 24 febr. 1800, prestvigd 21 juni 1824, tjenstgjorde sedan i Libelits, Nurmis, Juuga, Eno och Tohmajärvi, kapellan i sistberörde församling 21 okt. 1840.

Gift 1:o med *Hedvig Elisabet Lagus,* kapellansdotter från Nurmis, f. 1 maj 1809, död 25 apr. 1858. 2:o med *Sofia Wilhelmina Lind,* f. 31 maj 1813. Barn: 1 *Fredrika Kristina,* f. 18 jan. 1829. 2 *Alfred Adrian.* f. 7 nov. 1830, kapten. 3 *Selma Alexandra,* f. 1 jan. 1833, ogift. 4 *Konrad Gottfrid,* f. 6 mars 1835. 5 *August Theodor,* f. 14 apr. 1838, underofficer. 6 *Karl Gustaf,* f. 1 mars 1841, stadsfiskal. 7 *Johan Wilhelm*, f. 14 apr. 1843. 8 *Angelika Leonida,* f. 30 juni 1848. 9 *Ida Elisabet,* f. 26 dec. 1850. 10 *Edita Effendia*, f. 7 maj 1853.

2 Serien.

Kristian Avenarius, var här andra kapellan till år 1690.

Gregorius Porthan 1694—1709.

Hans barn: 1 *Mårten,* f. 1692, gift 1731 med *Brita Tujulin.* 2 *Gregorius*, f. 1702, dog som torpare 1786, 84 år gammal, var gift med *Maria Frondelius.* 3 *Henrik*, f. 1703. 4 *Susanna*, gift 1731 med *Sven Hammar.* 5 *Anna,* ogift, flyttade 1758 till Kuopio.

Mårten Toliander, kapellan här 1719—1728.

Gift med *Anna Stille.*

Israel Castelius 1727, var år 1731 död.

Gift med *Katarina Wijnblad.* Barn: *Henrik.*

Johan Wegelius, f. 1709, kapellan här 1734, dog 27 juni 1756, efter 21½ års tjenstgöring som kapellan.

Gift 1:o med *Elisabet Scogh,* som var född 1700 och dog 27 mars 1736 och 2:o med *Maria Alopæus*, som var

född 1710 och dog 1758, 48 år gammal. Barn: 1 *Johan Henrik*, f. 1737, gift med *Maria Pardanen*. 2 *Katarina Margareta*, f. 1740. 3 *Arvid Magnus*, f. 1742, gift med *Elin Karhu*. Alla tre förenämnde blefvo bönder och hemmansinnehafvare i Kemi by. 4 *Maria Elisabet*, f. 1744, flyttade till Rantasalmi. 5 *Gabriel*, f. 1746, dog som klockare i Tohmajärvi 1790, ogift.

Johan Argillander, var kapellan här tills han flyttade till Kihtelysvaara 1783.

TUULOIS.

Såsom länsmanssoknar nämnas *Hauho* och *Tuulois* redan år 1431 (se Arvidssons Handl. VII. 50), likaså år 1483 uti en häradsdom af Hans Petersson. Bland kyrksoknar uppräknas Tuulois af *Mich. Agricola* år 1541 i dess register öfver församlingarne i landet, ehuru man ej finner någon derstädes tjenstgörande prest namngifven förrän år 1593.

Kapellaner.

Thomas Andreæ 1593.

Laurentius Andreæ Herkepæus 1614—1615, blef pastor i Hauho.

Matthias Simonis Brunnerus 1649—1680. Var år 1680 död.

Gift med *Karin Jöransdotter*. Barn: *Elisabet*.

Petrus Johannis Frisius 1684—1691, blef sist pastor i Joutseno.

Laurentius Johannis Frisius 1694—1732, företrädarens bror, förestod under kriget pastoralvården i Hauho år 1721. Död 1 juni 1732.

Gift tvenne gånger.

Johan Savenius 1734—1767, kapellan här 1734, vice pastor 2 mars 1754. Död 6 febr. 1767.

Gift med *Katarina*. Barn: 1 dotter, gift med adjunkten *Matthias Landanus*. 2 *Salomon*, kapellan i Nurmis.

Henrik Nordström, direktor cantus i H:fors 1746—1750, prestvigd 10 jan. 1750, hospitalspredikant i H:fors 1751,

kapellan i Thusby 4 maj 1754, kapellan i Tuulois 25 juni 1768, vice pastor 5 sept. 1776. Död 25 juni 1782.

Gift med *Margareta Elisabet Bosin.* Deras barn: 1 *Johan Fredrik,* fadrens efterträdare. 2 *Maria Eleonora,* f. 30 juni 1754. 3 *Hedvig Elisabet,* f. 10 apr. 1757. 4 *Ulrika,* f. 21 sept. 1761. 5 *Henrik,* f. 18 apr. 1764. 6 *Samuel,* f. 17 nov. 1766, blef pastor i Nykyrka.

Johan Fredrik Nordström, f. 25 juni 1752, prestvigd 6 sept. 1779 till adjunkt hos sin fader, efter hvars död hans moder under konungens resa i Finland utverkade hans rekommendation till förslagsrum till tjensten, och då kapellboerne vid valet jemväl föllo med sina röster på honom, undfick han 13 aug. 1785 fullmakt på tjensten, den han likväl icke länge fick innehafva, då han, anklagad för lönskaläge och förfalskningsbrott, dömdes till 28 dagars fängelse vid vatten och bröd och afsättning från tjensten. Från fängelsestraffet befriades han genom konungens nåd.

Erik Ferrin, prestvigd 10 aug. 1767, tjenstgjorde sedan i Nurmijärvi och Thusby tills han blef ordinarie kapellan i Tuulois 7 febr. 1791, vice pastor 5 apr. 1795. Död 27 juni 1810.

Gift 1776 med *Eva Sofia Herkepæus.* De hade 4 söner och 2 döttrar, af hvilka här nämnas: 1 *Erik Johan.* 2 *Gustaf Fredrik.* 3 *Sofia Lovisa.* 4 *Maria Charlotta.* 5 *Pehr,* landtmätare.

Frans Fredrik Petersén, f. 27 nov. 1774, prestvigd 10 dec. 1800, kapellan i Tuulois 16 okt. 1811, vice pastor 1824. Död 19 okt. 1825.

Gift med *Gustava Elisabet Lalin.* Af deras barn nämnas här: 1 *Fredrik Julius,* f. 4 apr. 1820, gymnasii adjunkt i Borgå. 2 *Franciska Fredrika Mathilda,* gift med kapellanen i S:t Andreæ *David Toikka.*

Wilhelm Björkstén, kapellan här 20 okt. 1827, blef kapellan i Hollola 1829.

Alexander Dahlström, kapellan här 11 aug. 1830, blef pastor i Wiitasaari 1838.

Henrik August Lindeberg, kapellan här 7 okt. 1840, blef kapellan i Laukas 1843.

Karl Fredrik Kockström, kapellan här 25 sept. 1844, blef kapellan i Hiitola 1863.

Johan Perenius, smedson från Paakkola by i Hollola soken, f. 3 dec. 1820, trädde i krigstjenst 1838, men tog derifrån afsked, prestvigd 13 maj 1848, tjenstf. sokenadjunkt i Hollola 1 apr. 1752, vice pastor 1861, kapellan i Tuulois 8 nov. 1864, blef pastor i Petäjävesi 1868.

Gift med *Edla Olivia Björkstén*, kapellansdotter från Hollola. Barn: 1 *Johan Alexander*, f. 10 nov. 1851. 2 *Johan Usko Wilhelm*, f. 9 okt. 1857. 3 *Aina Emma Wilhelmina*, f. 24 febr. 1865.

TUUSNIEMI.

Den 11 januari 1781 erhöllo Tuusniemi byamän kongl. maj:ts tillstånd att inrätta ett kapell i *Tuusniemi*, i stöd hvaraf en kyrka här uppfördes 1798. Genom landshöfdingens och domkapitlets gemensamma beslut af 12 maj 1802 samt kongl. maj:ts utslag af 23 juli 1803 reglerades kapellanens aflöning, så att kapellet, som först betjenades af en extraordinarie prest, år 1804 erhöll sig en ordinarie kapellan. Genom nådigt reskript af 24 juli 1855 skildes Tuusniemi kapell från Kuopio pastorat till en egen kyrkoherdelägenhet med tillägg af några hemman i Riistavesi by af Kuopio soken och Kartansalo by af Leppävirta soken. Pastoratet skulle skötas af en pastor och sokenadjunkt och deras aflöning fastställdes i nådig resolution af 17 okt. 1856. Med pastoratets slutliga organisation hafva kapellboerne på förekomna skäl fått anstånd till 1 maj 1870.

Kapellaner.

Johan Gröhn, f. 22 juli 1757, prestvigd 4 juli 1781, tjenstgjorde sedan i Leppävirta, den förste kapellan i Tuusniemi 8 aug. 1804, vice pastor 1807. Död 20 jan. 1833.

Gift med *Hedvig Maria Andersin*, f. 6 sept. 1767. Barn: *Johan Adolf*, f. 24 apr. 1786, kapellan i Libelits.

Klas Anders Lindblad, kapellansson från Juuga, f. 11 mars 1786, prestvigd 7 apr. 1813, tjenstgjorde sedan i Karttula, Kesälaks, Kides, Kihtelysvaara, Brääkkylä, Kivijärvi, Nurmis, kapellan i Kontiolaks 30 mars 1825, kapellan i Tuusniemi 2 apr. 1834. Död 3 febr. 1839.

Gift med *Eva Maria Duncker*, f. 1784.

Georg Magnus Kiljander, kapellan här 17 mars 1841, blef kapellan i Kivineb 1858, och var den siste kapellan i Tuusniemi.

Sokenadjunkt.

Bernhard Kristfrid Sarlin, f. i Wiitasaari 13 apr. 1828, prestvigd 25 maj 1850, tjenstgjorde sedan i Wiborg, Nilsiä, Rautalampi, sokenadjunkt i Tuusniemi 16 mars 1859, vice pastor 1860, blef pastor.

Gift med *Amanda Kristina Roschier*, som dog 25 maj 1868 och efterlemnade 7 barn.

UGUNIEMI.

Under ryska tiden utgjorde *Uguniemi* ett af Kurkijoki grekiska församlings nio kapeller och var i likhet med det öfriga Kexholms län befolkadt af karelare, som bekände sig till grekiska läran. Den första lutherska församling, som jemväl omfattade Kesälaks, kallades, lika som den gamla pogosten eller kyrksoknen, Uguniemi, ehuru dess kyrka och prestgårdar voro belägna i Kesälaks. För bättre beqvämlighets skull uppbygdes en ny kyrka i Uguniemi år 1692, men hon förstördes af åskeld den 19 juli 1694, hvarefter en annan kyrka uppfördes emellan åren 1697 och 1700, och invigdes 24 febr. sistnämnde år, för att begagnas gemensamt af nuvarande Uguniemi och Kesälaks, som då ännu bildade en och samma kyrksoken. (Se härom Kesälaks). Den 29 sept. 1696 hade fältmarskalken, generalguvernören *Otto Wilh. von Fersen* förordnat till pastorat i Uguniemi Jeremias Greelssons, Olof Pöyhöins och Lars Kokkos hemman, fördenskull påmintes församlingen vid sokenstämman 1697, hvad hon den 17, 21 sept. och 22 okt.

1693 sjelf beviljat och som sedermera lagligen blifvit konfirmeradt, angående pastoratshusens uppsättande på Uguniemi. Före år 1700 tyckes dock pastorn ej hafva flyttat från Kesälaks till Uguniemi, men efter det presterskapet bosatt sig derstädes, höllo de jemväl gudstjenst i Kesälaks gamla kyrka till år 1711. Då riksgränsen år 1721 med allone skilde Uguniemi från Kesälaks, bildade hvardera af dem en egen församling.

Kyrkoherdar.

Fabian Isaaksson Nircko, installerades till pastor i Uguniemi och Kesälaks 8 febr. 1691, blef pastor i Jaakimvaara 1700. Vid visitationen före Nirckos flyttning yttrade sig på tillfrågan så unga som gamla, „att han dem som en nitälskande kyrkoherde till Herrans fruktan, tukt och ärbarhet troget förmanat och fördenskull af alla blifvit högt älskad, såsom de ock med stort beröm ihågkomma månde, huru han i sin härvarande korta tid har tvenne korskyrkor genom församlingens hjelp och kontribuerande uppbygga låtit samt kyrkans skrud och egendom märkeligen förbättrat, hvarföre de nu intet annat kunde än tacka sin goda kyrkoherde härföre, och till hans nya kyrkoherdeembete af hjerta önska mycken nåd, lycka och välsignelse m. m. som de till hans beröm sade och man i pennan icke här utföra kan.“

Peter Hartz, efterträdde F. Nircko med konglig fullmakt af 16 febr. 1701. (Se Kesälaks).

Gregorius S. Wastin, tillträdde pastorsembetet i Uguniemi 1 maj 1710. (Se Kesälaks). Han var här pastor ännu år 1731.

Gift med *Katarina Kettunius*, pastorsdotter från Ilomants. Barn: 1 *Johan*. 2 *Anna*. 3 *Karl*. 4 *Kristina*. 5 *Anders*.

Sveno Wastin, var först kapellan här, sedan i Räisälä och sist pastor här 173 . .

Samuel Wastin, kapellan i Pyhäjärvi 1718, pastor i Wuoles uti Ingermanland 1722, pastor här 1741. Död 23 dec. 1762.

Gift 1:o med *Elisabet Törne.* Barn: *Anna Katarina.* 2:o med .... *Schroeder.* Barn: *Jakob Johan*, f. 1757, bataljonspredikant, död 1791. Gift 1:o 1784 med *Katarina Ottiliana Lindén*, död 1785 och 2:o med *Rosina Lovisa Kyllén.* Barn: 1 *Karl Jakob*, f. 1789. 2 *Johan*, f. 1790.

Johan Schroeder, f. 1732, student i Åbo 1748, prestvigd 1755, utnämnd till kapellan i Walkjärvi 1761, pastor här 24 jan. 1762. Död 31 dec. 1786.

Gift 1766 med *Anna Kristina Molander*, f. 1749, död 31 jan. 1787, pastorsdotter från Ilomants. Barn: 1 *Maria*, f. 30 mars 1769, dog ogift 13 juli 1817. 2 *Jakob*, pastor i Wiborg. 3 *Johan*, pastor här. 4 *Kristina*, f. 23 juli 1776, gift med possessionaten *Olsoni* i Pelgjärvi. 5 *Aaron*, pastor i Ruskeala. 6 *Adolf*, f. 23 febr. 1781, död 1819, hofrättsassessor, lagman, gift med *Anna Margareta Ahrenberg*, som dog 1830, och efterlemnade en son *Adolf*, student, som afhände sig lifvet 1833. 7 *Gabriel*, pastor i Ruskeala.

Jakob Johan Slottman, pastor här 1788, blef pastor i Kronoborg 1802.

Johan Schroeder, pastorsson, f. $\frac{11}{22}$ mars 1774, student i Åbo 1798, prestvigd i Sortavala kyrka af domprosten under visitationen 1799, tjenstgjorde sedan i Sortavala, Hiitola och Wiborg, pastor här 1804, vice kontraktsprost 1 nov. 1817, ordinarie d:o 21 dec. 1822. Död 9 mars 1823 (1822).

Gift med *Anna Charlotta Åkerblom*, f. 13 apr. 1784, dotter till kretslandtmätaren *Åkerblom.* Barn: 1 *Natalia*, f. 1 okt. 1806, ogift. 2 *Konstantin,* f. 29 juni 1808, pastor i Walkiasaari, dog ogift 9 aug. 1868. 3 *Amalia,* f. 24 juli 1813, ogift. 4 *Theresia*, f. 25 dec. 1818, ogift. 5 *Konstantia*, f. 24 okt. 1820, gift 1837 med pastorn i Slawanka *Kristian Wilh. Avenarius.*

Anders Landgren, son till bonden *Anders Laukkanen* i Pielavesi, f. 4 juli 1791, amanuens vid domkapitlet 10 juli 1813, prestvigd 12 maj 1815, tjenstgjorde sedan i Nurmijärvi, Nurmis och Kaavi, andra kapellan i Rantasalmi 20 och 1821, pastor i Uguniemi 11 aug. 1824. Död 9 juni 1837.

Gift med *Aurora Katarina Lagerstam*, f. 6 sept. 1796, död 1 juli 1867. Barn: 1 *Aurora Amalia*, f. 28 juli 1816, gift med handlanden i S:t Michel *Kiuru*. 2 *Lars Anders*, pastor i Mäntyharju. 3 *Johan Fredrik*, f. 7 dec. 1819, klockare i Nilsiä. 4 *Alexander Erik*, f. 5 apr. 1823, kronofogde. 5 *Antoinette Sofia*, f. 25 okt. 1825, gift med kanslisten *Hjellman* i S:t Michel. 6 *Alexandra Olivia*, f. 29 juli 1827, gift med länsmannen i Kristina *Karl Kristian Theodor Hyrkstedt*.

Karl Gustaf Strömborg, var kapellan i Petäjävesi och utnämndes till pastor här, men dog innan han tillträdde lägenheten 4 sept. 1838.

Johan Boxström, pastorsson från Rautalampi, f. 12 mars 1804, prestvigd 21 juni 1826, tjenstgjorde sedan i Rautalampi, pastor här 1 aug. 1840, suspenderad på sex månader för ett en prest mindre värdigt förhållande genom nådigt utslag af 3 febr. 1842. Död 28 okt. 1845.

Gift med *Augusta Winter*, f. 4 nov. 1810, pastorsdotter från Nurmis. Barn: 1 *Ida Johanna*, f. 22 apr. 1831, ogift. 2 *Selma Karolina*. f. 13 juni 1834, gift med klockaren i Jämsä *Lindblad*. 3 *Rosa Wilhelmina*, f. 20 apr. 1837, ogift. 4 *Emma Adolfina Fredrika*, f. 19 sept. 1843, ogift. 5 *Anders Johan Adolf*, f. 14 mars 1846, officer i Ryssland.

Erik Niklander, var kapellan i Askola, utnämndes till pastor här 18 nov. 1846, men dog 30 juli 1848 förrän han tillträdde lägenheten.

Anders Emanuel Berner, pastor här 22 aug. 1849, blef pastor i Asikkala 1865.

Alexander Fredrik Alander, f. i Helsingfors 29 juli 1818, student 1837, prestvigd 19 maj 1843, tjenstgjorde sedan i Kides och S:t Petersburgska stiftet, predikant i Joensuu 12 mars 1851, vice pastor 1853, lärare vid Joensuu skola 30 dec. 1857 och derjemte predikant, pastor här 1865.

Gift med *Adelaide Elisabet Stenius*, f. 20 maj 1837, pastorsdotter från Pielis. Utan barn.

Kapellaner.

Jakob Johannis Ruthenius, student 1689, kapellan i Uguniemi 1702, bodde första tiden i Kesälaks. Drunknade i Ladoga sjö 1710.

Gift med *Anna von Holl,* pastorsdotter från Parikkala. Barn: *Kristina,* gift med fadrens efterträdare.

Sveno Wastin 1716—1728. Vid sokenstämma år 1716 tillsporde Pehr Wahlbergius, om Uguniemi församling ville antaga dom. Sveno Wastin till kapellan, hvartill mesta delen sade ja, hvarpå han installerades den 1 advent. Blef kapellan i Räisälä och sedan pastor här.

Gift med *Kristina Ruthenius,* företrädarens dotter. Barn: *Anna Kristina.*

Gustaf Stråhlman, pastorsson från Kerimäki, f. 16 sept. 1716, prestvigd 8 okt. 1752, kapellan här 1752. Död 28 juli 1791.

Gift med *Dorothea Elisabet Jænisch,* som dog 1788. Barn: I *Anna Dorothea,* f. 20 juni 1754, gift med gränsridaren *Jöran Neglick.* Deras barn: 1 *Helena Sofia,* f. 1786. 2 *Dorothea Elisabet,* f. 1791. II *Johan,* f. 1 mars 1758, gränsridare, gift med *Hedvig Crohns.* Deras son *Gustaf* var kapellan i Kronoborg. III *Maria Kristina,* f. 14 dec. 1759, gift med brofogden *Iwan Baikow (Bykow).* IV *Hedvig Helena,* f. 29 maj 1761, ogift. V *Sofia Alitta,* f. 31 aug. 1768, gift 1:o 1797 med drällväfvaren i Kexholm *Johan Alander* och 2:o med drällväfvaren *Lakkonen.*

Henrik Esaias Mondén, sokneskolmästareson från Kerimäki, f. 21 jan. 1760, student i Åbo 1782, prestvigd 1786, kapellan här 1793, lemnade tjensten och blef skollärare i Kexholm 1798, der han afled 1799.

Gift med *Amalia Johanna Ursin,* död 1799, pastorsdotter från Räisälä. Barn: 1 *Anna Elisabet.* 2 *Katarina Charlotta,* f. 1791, gift med kapellanen i S:t Andreæ *Johan Reinh. Winter.*

Jakob Charenius, f. i Nummis soken nära Åbo stad 3 jan. (juli) 1771, student 1791, prestvigd i Wiborg 7 jan.

1797, kapellan här 1799, vice pastor 1807. Död 10 juni 1815.

Gift med *Anna Elisabet Europæus,* f. 20 maj 1764, pastorsdotter från Parikkala. Deras barn: 1 *Karolina Gustava,* f. 16 jan. 1801. 2 *Jakob Alexander,* f. 1802, sinnessvag och 3 *Ulrik Wilhelm,* f. 25 juni 1804, student 1824, tjenstförrättande pastor vid tyska församlingen i Wiborg, dog likaledes rubbad till sina sinnen 1836.

Karl Fredrik Lukander, pastorsson från Kesälaks, f. 6 okt. 1780, student 1800, prestvigd 16 okt. 1805, tjenstgjorde sedan i Pieksämäki, Kuopio, Rautalampi, vice pastor 1813, kapellan här 14 aug. 1816. Död 10 mars 1841.

Gift 1:o med *Maria Kristina Bonsdorff,* f. 1791, pastorsdotter från Pieksämäki och 2:o med *Katarina Karolina Ahnger,* f. 1784. Barn af sednare giftet: 1 *Nina Sofia,* f. 1 maj 1814, gift med kronolänsmannen *Karl Gustaf Plathan.* 2 *Karl Adolf,* f. 7 okt. 1815, skrifvare. 3 *Amanda,* f. 24 juli 1819, ogift.

Berndt Magnus Zilliacus, häradsskrifvareson, f. 29 apr. 1802, prestvigd 11 mars 1829, tjenstgjorde sedan i Joutseno, Elimä, Jääskis, Rautjärvi, S:t Andreæ, Sakkula, Impilaks, Jaakimvaara och Nykyrka, kapellan här 18 maj 1842, vice pastor 1847. Död 31 dec. 1856.

Gift 1:o med *Sofia Ulrika Mäklin,* pastorsdotter från Joutseno, f. 23 sept. 1813, död 6 nov. 1839. 2:o *Karolina Wilhelmina Olenius,* f. 26 febr. 1839. Barn: *Lydia Karolina Lovisa,* f. 25 aug. 1857.

Gabriel Plathan, f. i Saarijärvi 15 febr. 1809, student 1840, prestvigd 19 maj 1843, pastor vid lutherska församlingen i Sitka 26 febr. 1845, kapellan här 2 dec. 1857, pastor i Sortavala 1867.

Gift med *Hilma Wilhelmina Lukander,* f. 10 apr. 1835, kapellansdotter från Kesälaks. Barn: 1 *Viktor Johan,* f. 25 apr. 1857. 2 *Albert Gabriel,* f. 24 febr. 1859. 3 *Ellen Fanny Johanna,* f. 29 mars 1865.

Isaak Alexis Wallenius, var förut fånghuspredikant i Kexholm, kapellan här 1868 (se vidare under Kexholm).

UURAIS.

Uurais kapell kallas ock *Kuukkajärvi* och *Minkkilä*, af hvilka tre namn det sistnämnda är det mest och det förstnämnda deremot det minst egentliga, ehuru det längst bibehållit sig. Till följe af erhållet nådigt tillstånd af 2 sept. 1801, bildades här ett bönehusgäll med egen prest år 1804, hvartill togos byar från Laukas och Saarijärvi. Efter flere gånger erhållet afslag på ansökningen om kapellrättighet, bifölls slutligen den 22 febr. 1856 Minkkilä boers förnyade anhållan om bönehusets förvandling till kapell, hvarjemte dertill togos Oikkari, Mannisenmäki, Peuramäki, Heinäaho, Konttilanmäki, Matomäki, Mikkola, Laitala, Teivastenaho, Riihimäki, Lammasmäki och Sydenmaanaho hemmanslägenheter och nybyggen af Soukkajärvi by i Laukas soken samt några hemman af Kangashäkki by i Saarijärvi soken. Uurais bönehus, som hör till Saarijärvi länsmansdöme, var likväl under första tiderne lagdt under Wiitasaari moderkyrka, derifrån det sedermera afskildes och fördes till Saarijärvi pastorat.

Predikanter.

Karl Fredrik Linde, predikant här 1805, blef kapellan i S:t Michel 1816.

Mag. *Daniel Fredrik Roschier,* f. 1 jan. 1782, student 1801, magister 1805, prestvigd 12 maj 1807, tjenstgjorde sedan i Borgå och Saarijärvi, predikant i Uurais 1816. Död 18 (6) febr. 1848.

Gift med *Johanna Gadd,* häradshöfdingedotter, f. 1786, död 1853. Barn: 1 *Johan Herman,* f. 28 okt. 1813, vice häradshöfding, död 1848. 2 *Juliana Sofia,* f. 29 okt. 1815, ogift. 3 *Aurora Beata,* f. 23 nov. 1817 (2 dec. 1819), gift med vice häradshöfd. *Fredrik Mauritz Tunzelman von Adlerflug.* 4 *Laura Susanna,* f. 2 maj 1820, gift med pastorn i Iiti *Wilh. Ludv. Lundan.* 5 *Augusta Fredrika,* f. 4 juli 1822, ogift. 6 *Paul Ludvig,* häradshöfd., gift med *Mathilda Hammarström* och 7 *Helena Wilhelmina,* tvillingar, födda

28 okt. 1824. 8 *Olivia,* f. 28 jan. 1829, död 5 apr. 1861, gift med bataljonspredikanten *Frans Winter.*

Robert Wilhelm Brummer, predikant här 28 juni 1848, blef pastor i Joutsa 1865.

Otto Adolf Stenroth, tjenstf. predikant 1866, blef förste komminister i H:fors.

WALKEALA.

I början på 1600 talet skildes från Iiti kyrksoken följande byar inom Taipale länsmansdöme: Tuohikotti, Hevosoja, Kinansaari, Jäniksellä, Kyttälä, Inkerilä och Partsima och inom Wekkelaks länsmanssoken: Rautajärvi, Kourula, Skipparila, Kuivala, Haimila, Karhula, Miettula, Toikkala, Anttila, Rämälä, Jokela, Selänpää, Oravala, Mattila, Walkeala, Saarento, Ruotsula och Kouvola byar, af hvilka alla bildades ett nytt kapell i *Walkeala,* som lades under Iiti moderkyrka. Redan år 1640 förvandlades kapellgället till en moderkyrkoförsamling, hvarest en pastor och en kapellan skulle tjenstgöra. Till prestabol för pastorn anslog landshöfdingen i Wiborg *Erik Gyllenstjerna* tvenne ödeshemman, såsom synes af följande urkund.

Erich Gyllenstjerna till Nynäs, Årås och Gennäs, landshöfding i Karelen öfver Wiborg och Nyslott m. m.

Gör härmed veterligt, att eftersom hennes kongl. maj:t, min allernådigste utkorade drottning och arffurstinna haffver af den christeliga nitälskan hennes kongl. maj:t drager om dess trogne undersåtares förkofran såväl i deras andeliga som timliga välfärd, låtit den konungsliga resolution skriftligen utgå, att medan detta Karelen är ett vidt begripet land och finnes för få kyrkor på några orter, derigenom alltså icke litet tillfälle gifves till gudstjenstens nederliggande, så att de som äro långvägade ganska sällan eller icke en gång kunna komma årligen till kyrkan; hvarföre ock för godt funnet är, att hvar som sådana soknar äro och finnas för stora att vara, att de då delas och förskiljas uti två eller flere församlingar, eftersom gället kan

vara stort och vidlyftigt till; alltså och emedan man tillika med hans vördighet, höglärde herr biskopen mag. *Gabriel Melartopæus* och konsistorialer den disposition fattat och gjort hafver, att Wekkelaks soken skall blifva i tu förbytt och delad, i synnerhet för de till Itima kapellgäll fordom underliggande boers trägne anhållande, som härtill hafva varit något fjerran aflägsne från Wekkelaks fordna moderkyrka, eftersom konsistorialers gifna kollationsbref förmäler, dermed hederlig och vällärde dom. *Bartholdus Caroli* tillförordnas att blifva pastor uti Walkeala nyss upprättade kyrkogäll. Hvarföre och på det han må hafva visst tillhåll och särskildt prestebol att bo uppå, ty vill man på häröfver för detta undfångna konungsliga ordres, förmedelst detta på hennes kongl. maj:ts nådiga behag, unna och efterlåta dom. Bartholdo Caroli till pastorat efterskrifne ödeshemman, som äro uti Walkeala by och Itima fjerdung en fjerdedels skatt, som hela byn hafver skattat före allenast de vissa partselarne och ingen derpå åbott, än hafver Jakob Mårtensson dersammastädes ödelagt en tolftedels skatt, eftersom befallningsmans Daniel Olofssons inrymningssedel och lagläsarens deröfver gifna tings ransakningsbevis, dateradt 21 mars anno 1640, det således vara i sanning utvisa, hvilka tu mantal (bör väl heta hemman) honom äro förty efterlåtne, alldenstund mantalen uti hans gäll äro eljest för ringa, och på det han desto bättre sig ernära och sin tjenst utan suckan göra kunde. Förbjudandes arfvingarne till samma berörde hemman, att de häremot intet intrång och mehn göra, utan låta sådant för krono och icke för skatte obehindradt njuta och besitta, eftersom de i några år öde legat och således förfallit hafva i skattevrak. Och hvad ägor derunder legat och tillydt hafva, skola lagläsaren och fogden vara bepliktade att tillhjelpa, det sådant utan lösen igen hemkallas, eljest ock låta derpå åtnjuta samma vilkor och immunitet som andra funderade pastorater eller prestebol pläga gaudera. Och att sådan konungslig benådning ej må onyttigt användas, skall dom. Bartholdus vara betänkt sig både i lärdom och lefverne

ställa, alldeles som kapitularers gifna kollation förmår och innehåller. Här alla detta angår hafva sig att efterrätta. Actum Saarento tingsställe den 21 mars 1640.

Erich Gyllenstjerna.

Walkeala kyrksoken hade en lång tid efter dess uppkomst förmånen, att erhålla redbara själasörjare af *Procopæiska* och *Ithimæiska* slägterna. Ännu för ett decennium tillbaka tjenstgjorde här en Procopæus såsom personligt antagen sokenadjunkt. Ty ehuru församlingen en och annan gång under förra seklet bestod sig en sokenadjunkt, tyckes någon stående sokenadjunktstjenst ej varit inrättad.

Den af pastor Ithimæus påbegynta historiebok för Walkeala församling, hvarom blifvit taladt under Iiti, blef sedermera fortsatt af andra prester.

Kyrkoherdar.

Bartholdus Caroli Ithimæus, blef den förste pastor här 1640. Död 1645.

Gift med *Anna Simonsdotter.*

Anm. Till Ithimæi efterträdare skulle biskop Bjugge, enligt berörde historiebok, hafva år 1647 konstituerat kapellanen *Petrus Petri Procopæus,* hvilken skulle hafva dött 1659; men enligt gamla handlingar i kejserl. senatens arkiv, blef

Sigfridus Martini, som var förut kapellan i Wederlaks, pastor i Walkeala 1647 och dog 1659.

Henricus Petri, var förut kapellan i Wekkelaks, pastor här 1659—1670. Död i november 1670.

Carolus Bartholdi Ithimæus, kapellan i Lappträsk 1658, konstituerad till pastor här 1 okt. 1672, icke af biskop Bång, såsom historieboken förmäler, utan af biskop Thauvonius. Ithimæus dog 1699.

Gift med *Katarina Winter.* Barn: *Anna* och *Bartholdus*, pastor loci.

Enligt fortsättningen af åberopade historiebok skulle den femte pastorn i Walkeala varit *Johannes Petri Pro-*

copæus, om hvilken anföres, att han förut varit kapellan i Luopiois 20 år, sedan i S:t Mårtens soken 15 år och sist pastor här 1701—1706 samt dött efter hemkomsten från kyrkan 31 dec. 1706, 87 år gammal, och blifvit begrafven under altaret i kyrkan. Sonen *Gabriel Procopæus* (se nedanföre) har tillagt om honom: „min salig fader var pastor och præpositus *Johannes,* som dog 1706.“ Men af series sacellanorum synes, att Johannes Petri blifvit kapellan här i Walkeala 1652 samt att han blifvit kapellan i Luopiois 1682. *Strandbergs Herdaminne* känner ej någon *Procopæus,* som under 17 seklet varit pastor eller kapellan i S:t Mårtens eller Nyby moderkyrka, ej heller i dess kapell Koskis, förrän *Petrus Procopæus* blef kapellan i Koskis 1708. Vidare anmärkes här emot ofvananförda uppgift om *Johannes Petri,* att han ej var kapellan i Luopiois längre än till år 1693, emedan *Anders Cojander* den 1 aug. 1693 erhöll kollationsbref på kapellansbeställningen i Luopiois. Och sist tillägges ännu, att Johannes Petri icke heller varit pastor i Walkeala till sin död 1706, emedan consistorii ecclesiastici Wiburgensis brefbok upplyser, att

Bartholdus Caroli Ithimæus, som förut var kapellan här, år 1703 installerades till pastor i Walkeala. Var år 1705 död.

Gift med *Anna Frese.*

Gustaf Nehrman, efterträdde sin svåger B. Ithimæus år 1705 och dog 1709. Var gift med *Katarina* . . . .

Anm. Ingendera af begge sistnämnde pastorer omnämnes i historieboken.

Gustavus Johannis Procopæus, säger om sig sjelf i historieboken, att „han blef sacellanus loci 1 maj 1696.“ Pastor här 1710—1714. Drunknade midsommardagen 1714 i Wuohijärvi nära till Kinansaari, dit han måste fly undan för fienden.

David Johan Hirn, esquadronspredikant och regimentsskrifvare vid Nylands och Tavastehus regimente, följde konung *Karl* XII uti dess krig i Ryssland, Polen och Sachsen. Pastor här 1715. Hans dödsår uppgifves i perso-

nalierna öfver prosten i Kimito, doktor *Dan. Hirn* hafva varit 1741, men i fortsättningen till ofta åberopade historiebok säges han hafva dött 13 maj 1722. Sistnämnda årtal är ingalunda det riktiga, såvida *von Henels florerande Sverige* för år 1729 upptager Dav. Hirn såsom pastor i Walkeala.

Gift 1:o med *Elisabet Orræus,* pastorsdotter från Hollola och 2:o med *Anna Björklund,* enkefru prostinna. Barn: I *Maria,* gift med pastorn i Sysmä *Michael Heintzius.* II *Jonas,* kronofogde. III *Johan,* regimentsskrifvare. IV *David,* kapellan i Hollola. V *Anders,* regimentsskrifvare vid karelska dragonregimentet, död 13 juni 1788. Gift med *Maria Alopæus,* pastorsdotter från Mäntyharju. Af deras 9 barn dogo 3 döttrar ogifta. De öfriga voro: 1 *Elisabet,* gift med kommissionslandtmätaren *Jakob Johan Zitting.* 2 *Maria,* gift med öfverstelöjtnanten *Fredrik Wilhelm Toll.* 3 *Daniel,* pastor i Kimito. 4 *Anders Wilhelm,* pastor i Padasjoki. 5 *David,* ägodelningsrätts ordförande i Gustaf Adolfs soken, död 21 juni 1834. Gift med *Fredrika Tihlman,* som dog 1850. Deras barn: *a) Maria,* gift. *b) Sofia,* gift. *c) Anders Fredrik,* kommissionslandtmätare, gift med *Sofia Wilhelmina Godenhjelm,* dotter till kommissionslandtmät. *Adolf Fredrik Godenhjelm. d) Benedikta,* ogift. *e) Anna Lovisa. f) Gustava. g) Daniel Kristian,* kapellan i Säkkjärvi. *h) Elisabet,* gift. *i) David August,* packhusinspektor i Wiborg, gift. 6 *Margareta Lovisa,* gift med pastorn i Kyrkslätt *Abrah. Wessel.* Om *Hirnska* slägten se *C. H. Strandbergs Herdaminne* I. 413 och ofvanberörde personalier öfver *Dan. Hirn.*

Såsom Hirns efterträdare uppgifves i fortsättningen af historieboken *Michael Heintzius,* som skulle hafva varit pastor i Walkeala 1724—1728. Detta vederlägges likväl dels deraf, att Heintzius, som var kapellan i Walkeala, år 1728 blef predikant vid karelska dragonesquadron, hvilken tjenst han såsom pastor ingalunda skulle hafva emottagit, dels ock deraf, att *von Henel* anför 1729 Mich. Heintzius, både såsom predikant vid nyssnämnde esquadron och såsom comminister i Walkeala.

Mag. *Gabriel Procopæus,* son till pastorn *Johan Procopæus,* sokenadjunkt i Walkeala, vice pastor 1725, pastor 1742, prost 3 april 1742, assessor consistorii 1743. Död 18 jan. 1752.

Gift med *Sara Elisabet Heintzius,* pastorsdotter från Sysmä. Barn 8, af hvilka här nämnes sonen *Michael,* pastor loci.

Mag. *Jonas Backman,* förestod här kapellanstjensten en kortare tid, var sedan curam gerens och vice pastor, försörjde sterbhuset och blef pastor 1754. Död 1758.

Gift med företrädarens enka *Sara Elisabet Heintzius,* som dog 30 apr. 1796.

Isaak Indrenius, ordinerad 21 dec. 1737, kapellan här 1742, vice pastor 10 juni 1752, pastor 4 maj 1759. Död 1770.

Gift med *Anna Katarina Hjerppe,* som dog 16 apr. 1793 och var dotter till kornetten *Lorenz Hjerppe.* Deras barn: 1 *Emanuel,* domprost i Fredrikshamn. 2 *Gabriel,* kretslandtmätare, död 1809, ogift. 3 dotter, gift med handlanden i Fredrikshamn *Tobias Wikman.* 4 *Klara Agatha,* som dog 31 okt. 1800, gift med sin systers efterlemnade man *Tobias Wikman.* 5 en dotter, ovärdig.

Karl Gustaf Nikander, son till en underofficer från Olkkola hemman i Savitaipale soken, kollega superior i Fredrikshamn 1750, konrektor 29 nov. 1760, rektor 1 sept. 1765, prestvigd 1768, pastor i Kymene 30 maj 1768, kontraktsprost 1770, pastor här 29 maj 1773, vice domprost 1786. Död 16 maj 1786.

Gift 1:o 1767 med *Anna Beata Indrenius* och 2:o 1769 med *Ebba Katarina Orræus,* pastorsdotter från Taipalsaari. Barn: 1 *Magnus,* f. 26 nov. 1770. 2 *Ebba Kristina,* f. 16 apr. 1773, gift med kretsskolläraren *David Georg Åberg* (Oberg). 3 *Karl Benjamin,* f. 1774, sinnessvag. 4 *Anna Katarina,* f. 1781, ogift.

Erik Fabian Backman, pastorsson, f. 10 aug. 1752, student 1771, prestvigd 24 jan. 1776, vice pastor 1787, pastor här 1787, prost 1789. Död 29 juni 1800.

Gift med sin företrädares enka *Ebba Katarina Orræus,* som dog 19 aug. 1800. Barn: *Sara Fredrika,* f. 1789.

Mag. *Michael Procopæus,* pastorsson, f. i Sysmä, 18 aug. 1737 (1742), student 1763, ordinerad 1764 till sokenadjunkt här, kapellan i Walkeala 8 maj 1774, vice pastor 1790, pastor här 15 sept. 1803. Död 16/28 mars 1807.

Gift med *Margareta Katarina Argillander,* f. 1762, död 1829, dotter till saltpetersjuderi direktören *Abrah. Argillander,* död 27 maj 1800 och *Margareta Maria Petræus,* som dog 23 mars 1796. Af deras 10 barn nämnas här sönerne: I *Abraham Ulrik,* sokenadjunkt. II *Gabriel Erik,* f. 12 juli 1789, magistratssekreterare i Fredrikshamn, död 22 okt. 1841, gift med *Charlotta Stewen,* död 26 febr. 1832, dotter till tullförvaltaren, kollegiirådet *Kristian Daniel Stewen* och dess andra fru ... *Bruun.* De hade 2 söner: 1 *Alexander,* f. 8 aug. 1828, major. 2 *Bernhard Kristian Daniel,* f. 17 jan. 1830, major. 3 *Margareta Jakobina,* f. 20 mars 1831, ogift. III *Fredrika Lovisa,* f. 15 aug. 1790, ogift. IV *Anna Juliana,* f. 15 okt. 1791, död 1863, ogift. V *Henrika Amalia,* f. 1 aug. 1793, ogift.

Johan Kristian Hornborg, pastorsson från Sortavala, f. 28 apr. 1783, prestvigd 8 juni 1803, kapellan i Kronoborg 27 mars 1807, pastor här 21 jan. 1808, prost 1830. Död 8 febr. 1864.

Gift med *Margareta Sofia Knorring,* f. 1793, död 12 apr. 1860, dotter till kaptenen *Johan Gustaf Knorring.* Deras barn: 1 *Johan Kristian,* f. 1 nov. 1812, häradshöfding i Kexholms domsaga. 2 *Emilia Sofia Lovisa,* f. 6 mars 1815, gift 1850 med kronofogden *Alexander Bernitz.* 3 *Klas Edvard,* f. 29 apr. 1818, död som pastorsadjunkt 1854. 4 *Mathilda Fredrika Amalia,* f. 18 dec. 1820, död 1861, ogift. 5 *Augusta Alexandra Bernhardina,* f. 27 nov. 1821, gift med löjtnanten *W. Stenij.* 6 *Charlotta Ottilia Lovisa,* f. 1823, död 1850, gift med baron *Rabbe Zachris Wrede.* Barn: *Margareta Jeanette Juliana,* f. 1850. 7 *Nikolai Konstantin,* f. 1825, assessor vid Wiborgs hofrätt. 8 *Maria Evelina Blondina,* f. 1828 och 9 *Reinhold Oskar,* f. 1830.

Mag. *Knut Gustaf Reinhold Blåfjeld,* häradshöfdingeson, f. 26 sept. 1817, magister 1840, tjenstf. rysk språklärare vid gymnasium i Kuopio 24 aug. 1844, fransk språklärare vid samma gymnasium 2 juli 1845, prestvigd 18 maj 1851, tjenstgjorde sedan i Lapinlaks, Suonenjoki, Nurmis, Juuga, Kides, Piippola, Kontiolaks, Kalajoki, pastor här 28 maj 1866.

Gift 1865 med *Eugenie Lojander,* f. 27 nov. 1840, dotter till kapten N. P. Lojander.

Kapellaner.

Petrus Petri Procopæus, kapellan här 1614—1647.

Johannes Petri, konstituerad af biskop P. Bjugge till kapellan här 1652, blef kapellan i Luopiois 1682.

Johan Ursinus 1688, var 1691 död. Barn: *Samuel*[1]) och *Ingrid.*

Sigfridus Petri 1694. Död 1694.

Gustavus Johannis Procopæus, kapellansson, 1696—1701.

Bartholdus Caroli Ithimæus 1701—1703, blef pastor.

Gustaf Nehrman 1703—1705, blef pastor.

Thomas Riemonius, kapellansson från Kymene, kapellan här 30 aug. 1705, blef pastor i Toksowa i Ingermanland 1714.

Michael Heintzius, kapellan här 1723, blef pastor i Sysmä 1732.

Mag. *Gabriel Procopæus* 1733—1742, blef pastor.

Isaak Indrenius, kapellan här 1742, blef pastor 1759.

Anders Bethulin, pädagog i Willmanstrand 11 juni 1754, prestvigd 1759, kapellan här genom fullmakt af 17 aug. 1760, vice pastor 1767. Död 29 maj 1770.

---

[1]) Sonen *Samuel Johannis Ursinus* intygade 6 aug. 1691, att hans salige fader, kapellanen i Walkeala soken *Johan Ursinus* innehaft och possiderat det hemman, som honom påfördt varit af $\frac{1}{8}$ skatt till kapellansbol, beläget i Walkeala soken och Jokela by.

Mag. *Michael Procopæus,* var sokenadjunkt förut, insattes vid konsistorial visitationen den 1 maj 1772 till kapellan här och erhöll fullmakt 8 maj 1774, blef pastor 1801.

Gustaf Magnus Elephant, f. 1780, ordinerad 1801 till adjunkt i Walkeala och intygar sjelf om sig, att han tillträdt sacellaniet den 20 maj 1801, blef pastor på Runö 1806.

Erik Wahlberg, kapellansson från Luumäki, f. 10 juli 1781, ordinerad 19 maj 1799, kapellan här 2 apr. 1806, vice pastor 21 dec. 1822. Död 12 apr. 1864.

Gift 1:o 1807 med *Helena Sidensnöre,* död 1843, hofrådsdotter. Barn: 1 *Alexander,* kapellan i Kerimäki. 2 *Sofia,* gift med sokenadjunkten i Nykyrka, inom Åbo stift, *Herman Gustaf Finkenberg.* 3 *Julia.* 2:o 1846 med *Josefina Högström,* landssekret.dotter. De hade en son *Albert.*

Karl Gustaf Stenroth, majorsson från Rantasalmi, f. 6 nov. 1820, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Borgå och Joutsa, domkyrkosyssloman 12 nov. 1851, vice pastor 12 maj 1852, 2:dra kapellan i S:t Michel 24 okt. 1860, kapellan här 15 mars 1865.

Gift 1:o 1852 med *Fanny Helena Lagus,* professorsdotter, f. 28 okt. 1820, död 25 okt. 1861, barnlös. 2:o 1862 med *Adelaide Karolina Rosalie Colliander,* f. 20 maj 1837. Barn: 1 *Gustaf Jonatan,* f. 9 juni 1863. 2 *Karl Gideon,* f. 19 jan. 1865.

Sokenadjunkter.

Mag. *Gabriel Procopæus,* var här sokenadjunkt innan han blef kapellan.

Mag. *Michael Procopæus* 1764—1772, blef kapellan.

Niklas Mellberg, var förut pädagog i Willmanstrand, sokenadjunkt här 1772, blef kapellan i Kymene 1775.

Abraham Ulrik Procopæus, pastorsson, f. 18 febr. 1783, prestvigd 31 juli 1810 till pastorsadjunkt i Gubanits i Ingermanland, tjenstgjorde sedan i Koprina, Spankowa, Narwa, Skworits, Ropscha, Nowasolkka, Duderhof, Hietamäki, Ing-

ris, Slawanka, Tyris, Gatschina, Serebetta och S:t Petersburg, vice pastor 10 aug. 1817, personell sokenadjunkt här 20 sept. 1817. Död 5 jan. 1854, ogift.

WALKJÄRVI.

Walkjärvi församling uppkom redan på 1640 talet såsom kapell till Mola, såvidt man kan sluta deraf, att i Mola från denna tid funnos tvenne kapellaner. Enligt riks- och kammarrådet Lorenz Creutz' samt kongliga kommissionens öfver militiens redressement i Finland resolution af 1674 anvisades till kapellansbol i Walkjärvi $\frac{1}{4}$ skatt, $\frac{1}{2}$ mantal, 1 hemman, som sedermera vid roteringen 1683, efter landshöfdingen Karl Falkenbergs resolution förmedlades till $\frac{1}{8}$ skatt, $\frac{1}{4}$ gärdemantal, 1 hemman, hvartill dock genom landshöfdingen Anders Lindhjelms resolution af 28 mars 1698, såsom augment åter tillades $\frac{1}{12}$ skatt, $\frac{1}{6}$ mantal. Enär kapellanen sålunda erhöll ett bol i Walkjärvi, flyttade han från moderförsamlingen till kapellet. År 1720 öfverenskom pastorn i Mola Anders Cajander med kapellanen i Walkjärvi Thomas Taberman, att denne skulle hafva pastoralvården i kapellet och derföre åtnjuta pastorsinkomsterne derifrån, hvilken öfverenskommelse ej mindre donatarien grefve Tschernischew än præses consistorii, domprosten i Wiborg Melartopæus godkände. Kapellanen, som sedermera af den heliga synoden blef förordnad till pastor i Walkjärvi, utöfvade sålunda alla en pastors åligganden, utan att Walkjärvi kapell derföre ännu var förklaradt för ett särskildt pastorat. Ty skulle detta varit fallet, hade väl pastorn i Mola ej vidare behöft afsäga sig curam pastoralem jemte pastorsrevenüerne från Walkjärvi, hvilket han år 1737 gjorde, och i anledning hvaraf consistorium i Wiborg anhöll, att Walkjärvi skulle såsom ett skildt pastorat anses och beviljas till annexa åt konsistorium, på det inkomsterna deraf kunde användas till bestridande af konsistorii nödvändigaste utgifter, såsom postporto, skrifmaterialer, notarii aflöning, hvilka utgifter derintill blifvit bestridde med consistorialium egna tillgångar. Dertill biföll ock ju-

stitiekollegium 3 mars 1738 med vilkor, att konsist. med en del af pastoralierna skulle aflöna en adjunkt eller vice pastor i Walkjärvi. Då utfärdade konsist. kyrkoherdefullmakt åt dåvarande kapellanen Johan Allenius år 1738, och denne förbandt sig den 10 juni samma år, att af pastorsinkomsterne årligen betala 40 rubel till konsistorii kassa samt att med kapellansinkomsterne aflöna och underhålla en adjunkt sig till biträde i tjensten. Walkjärvi förblef sålunda till år 1744 på sätt och vis konsistorii annex. Då kapellanen på omförmäldt sätt förklarades för pastor, förblef församlingen utan kapellan till år 1747, men efter sistberörde tid har Walkjärvi församling underhållit tvenne tjenstgörande prester.

Kyrkoherdar.

Johan Allenius, f. 1699 i Nousis soken af Åbo stift, der hans fader var kapellan. Hans moder hette *Liljehök.* Tjenstgjorde först hos sin fader och kallades efter kapellanen Tabermans död till hans successor i Walkjärvi 1729. Blef den förste med konsistorii Wiburgensis fullmakt försedde pastor i Walkjärvi 1738. Död i januari 1746.

Gift med *Sara Stenudd.* Barn: 1 *Helena Regina,* gift med kapellanen här *J. A. Byström.* 2 *Katarina Susanna,* gift med fadrens efterträdare. 3 *Johan,* kapellan i Wiborg.

Till ledigheten efter Allenius uppförde konsist. trenne prestmän, af hvilka församlingen valde subkonrektorn i Wiborg *Henr. Sartelius,* men enkan anhöll om sterbhusets försörjande, hvilket ock var donatarien Tschernischews önskan. Konsistorium hemställde då till justitiekollegii afgörande, om församlingens kallelse eller sterbhusets försörjande i denna fråga vore afgörande, hvaraf utgången blef, att justitiekollegium utfärdade konstitutorial för den bland sökanderne, som lofvade efterkomma sterbhusets önskan.

Karl Stråhlman, pastorsson från Kerimäki, f. 12 okt. 1719, student i Åbo 1740 och i Rostock 1743, subkonrektor i Wiborg 10 okt. 1745, pastor i Walkjärvi 2 okt. 1746, prestvigd 17 okt. 1746. Död 16 apr. 1778.

Gift 1746 med *Katarina Susanna Allenius,* företrädarens dotter. Barn: **A** *Anna Katarina,* som dog 13 maj 1828 och var gift 1:o med kapellanen i Jaakimvaara *Karl Henrik Merlin* och 2:o med hans successór *Kristian Melart.* **B** *Johan,* fadrens efterträdare. **C** *Sara,* gift med pastorn i Jaakimvaara *Karl Johan Melart.* **D** *Helena,* gift med pastorn i Gubanits *Fredrik Weber.* Barn: I *Karl.* II *Fredrika,* gift 1:o med inspektoren *Lustig* och 2:o med pastorn i Lempala *Anders Joh. Melartopæus.* Deras barn: 1 *Ferdinand Wilhelm Lustig,* dog som student. 2 *Jakob Lustig,* dog ung. 3 *Amalia Lustig,* gift. 4 *Emilia Melartopæus,* gift 1:o med ritläraren och häradshöfdingen *Peter Kruskopf,* död 30 mars 1852. Deras barn: *a) Peter Emil,* f. 9 apr. 1833, landtmätare. *b) Alexander Bernhard Gabriel,* f. 24 mars 1836, officer, död. *c) Fredrik Andreas,* f. 25 aug. 1837. *d) Emilia Maria,* f. 28 maj 1839. *e) Karl Edvard,* f. 15 febr. 1841. *f) Maximilian Theodor,* f. 3 dec. 1842. *g) Bertha Helena Elisabet,* f. 9 juni 1845. *h) Aina Adel. Amalia,* f. 3 nov. 1847. *i) Armas Ernst Robert Napoleon,* f. 18 febr. 1850. 2:o med häradshöfdingen *Berndt Elias Paldani.* 5 *Karl Melartopæus,* student. **E** *Maria,* gift 1:o 1782 med handlanden i Rantasalmi, sedermera rådmannen i Sortavala *Karl Philippæus* och 2:o med postmästaren i Nyslott, kollegiirådet *Johan Wilhelm Tavast.* Barn: I *Karl Henrik Philippæus,* f. 1783, postmästare i Dorpat, gift med *Anna Elisabet Wendt,* f. 1789, dotter till hofrådet *Johan Jakob Wendt.* Deras barn: *Emilia Katarina,* gift med pastorn i Wederlaks *Henrik Masalin.* II *Johan Fredrik Philippæus,* f. 1787, militär, dog ogift. III *Katarina Fredrika Philippæus,* f. 1788. IV *Rafael Wilhelm Tavast,* f. 1791, tullförvaltare i Wiborg, öfverstelöjtnant, gift med *Charlotta Henrika Bartram,* som dog 16 sept. 1841. Deras barn: 1 *Alexandra.* 2 *Viktor.* 3 *Viktoria,* gift med litteratören *Johan Alfthan.* 4 *Wilhelm.* V *Alexander Magnus,* fältkamrer, gift 1:o med *Elisabet Tavast,* dotter till kollegiiassessorn *Gustaf Tavast* och *Wilhelmina Lüdecke* och 2:o med .... Utan barn. **F** *Karl,* pastor i Hiitola. **G** *Margareta,* död 6 jan. 1838, var

gift 1:o med rådmannen *Karl Fredrik Richardt* och 2:o med kretsläkaren, hofrådet *Johan Jakob Wendt,* som dog 1835. Hofrådet Wendt var förut (1788) gift med rådmansdottern *Anna Katarina Sundius.* **H** *Susanna Elisabet,* dog ung. **I** *Brita Kristina,* dog ung. **K** *Sofia,* gift med pastorn i Kivineb *Henrik Borenius.* **L** *Peter Gustaf,* dog ung. **M** *Henrik,* f. 1769, stabläkare, kollegiiråd, dog ogift. **N** *Kristina Elisabet,* dog ung. **O** *Peter,* officer, sedan kollegiiråd, dog 1831. Gift med general Antropows dotter. Barn: I *Niklas.* II *Viktor.* III *Alexander.*

Dr *Johan Stråhlman,* företrädarens son, f. 23 apr. 1749, student 1767 i Åbo och 1768 i Upsala, subkonrektor i Wiborg 18 aug. 1769, konrektor 1773, pastor i Walkjärvi 10 apr. 1780, prestvigd 23 apr. samma år, kontraktsprost i Kexholms södra prosteri 1796, utnämnd till domprost och præses consistorii i Wiborg 24 apr. 1803, hvilket embete han dock icke kunde emottaga, emedan justitiekollegium kort förut meddelat kollationsbref till kyrkoherdeembetet i Wiborg åt sterbhusets adjunkt, utnämnde pastorn i Rautus *Jakob Schroeder,* hvarigenom domprosteembetet och pastorsembetet i Wiborgs församling blefvo delade på olika händer. Obelåten med denna lagstridiga åtgärd, besvärade sig Stråhlman i kejserl. dirigerande senaten, der ärendet lemnades oafgjordt ända till Wiborgs läns förening med Finland, hvarefter ryska senaten remitterade alla oafgjorda mål från Wiborgska guvernementet till regeringskonseillen i Finland, som 21 mars 1817 afgjorde ärendet sålunda, att „sedan konsistorium och dermed domprosteembetet i Wiborg upphört, kommer ansökningen att af sig sjelf förfalla.“ Thelogie doktor 1817. De sista åren före sin långvariga och ärofulla lefnadsslut fick han ytterligare röna det obehag, att konsistorium i Borgå, på adjointens hos generalguvernören i Finland anmodan, tillsände honom en substitut att sköta pastoralvården. Han dog 16 jan. 1840.

Gift 1779 med *Elisabet Tavast,* som dog 16 dec. 1833 och var dotter till guvernementskamrern och räntmästaren, kollegiiassessorn *Nils Tavast* och *Anna Maria Pose.* Af

deras 19 barn dogo några i barnåren, de öfriga voro: I *Maria Katarina,* dog 1846 ogift, 66 år gammal. II *Anna Elisabet,* dog 12 febr. 1829, var gift med pastorn i Jääskis *Fabian Bergstein,* utan barn. III *Karl Theodor,* pastor i Taipalsaari. IV *Johan Niklas,* pastor i Sääminki. V *Fredrik Gustaf,* stabläkare, hofråd, död 1831, var gift. VI *Kristofer Henrik,* öfverläkare, kollegiiråd, gift 1:o med *Alexandra Franciska Tavast,* som dog 2 juni 1836 och hade 5 barn och 2:o med *Emelie Marie Pose,* som dog 21 maj 1839 och hade 2 barn. VII *Filip Benjamin,* stabkirurg, hofråd, död 1848, ogift. VIII *Helena Kristina,* gift med kollegiisekreteraren *Niklas Spiring.* IX *Peter Emanuel,* generalmajor, gift. X *Charlotta Ulrika,* gift med löjtnanten, kronofogden *Johan Ulrik Söderhjelm.* Deras barn: 1 *Amalia,* ogift. 2 *Karl Viktor,* kapten, polismästare i Wiborg. 3 *Ida Charlotta,* gift med borgmästaren i H:fors, dr *Henr. Joh. Wilhelm Zilliacus.* 4 *Sofia,* gift med skolläraren magister *Niklas August Zilliacus.* 5 *Werner Woldemar,* sekreterare vid hofrätten. 6 *Emilia,* gift med possessionaten *Jarl August Hagelstam* i Helsinge. 7 *Johan,* forstman. 8 *Ivar Alexander.* XI *Georg Ulrik,* kapellan i Walkjärvi. XII *Amalia Silvia,* gift med häradsbokhållaren *Michael Ålgren.* XIII *Jakob Herman,* major, gift med .... *Rydzewskij.* XIV *Emilia Benedikta,* dog 1825, ogift. XV *Adolf Eberhard,* f. 1809, landssekreter. i Kuopio 1846 och sedermera assessor vid öfverstyrelsen för väg- och vattenkommunikationer, titulerad lagman, död 17 apr. 1868, gift 1:o med *Lovisa Henriette Wolter* och 2:o med *Klara Nordenstreng.* Af 1 giftet lefva barnen: 1 *Hilda Maria.* 2 *Lovisa Elisabet* och af 2 giftet: 3 *Adolf Theofil* och 4 *Klara Mathilda.*

Henrik Johan Salenius, kapellansson från Borgnäs, f. 16 nov. 1796, prestvigd 11 dec. 1819, tjenstgjorde sedan i Borgnäs och Borgå, domkyrko syssloman 9 aug. 1826, vice pastor 1827, kapellan i Borgå 19 aug. 1829, pastor här 16 mars 1841, prost 23 apr. 1845. Död 3 dec. 1855.

Gift med *Johanna Wilhelmina Alopæus,* f. 10 juni 1812, domprostedotter. Barn: 1 *Johanna Sofia,* f. 8 febr. 1841.

2 *Henriette Wilhelmina,* f. 24 maj 1842. 3 *Henrik Wilhelm,* f. 16 mars 1844. 4 *Johan Magnus,* f. 27 jan. 1846, filos. magister. 5 *Oskar Ferdinand,* f. 20 maj 1854.

Otto Ferdinand Hofdahl, pastor här 5 febr. 1857, prost 1860, blef pastor i Perno 1867.

Fredrik Häyrén, se under Kymene. Pastor här 4 juni 1868.

Kapellaner.

Henricus Georgii Karhu 1648—1659.

Andreas Gustavi 1663—1682.

Gift med pastorns i Mola *Greg. Karhus* dotter.

Johannes Olavi 1682—1689.

Gustaf Porthan 1689. Var år 1703 död.

Gift med *Anna Dorothea Achtman.*

Thomas Georgii Taberman, föddes i Wiborg, student i Åbo 1698, tjenstgjorde som prest först i Libelits och sedan i Walkjärvi, kapellan här 3 juni 1703, tjenstf. pastor tillika 1720—1728. Död 26 dec. 1728.

Gift med *Anna Dorothea Achtman,* företrädarens enka. Barn: 1 *Anders,* länsman. 2 *Aaron.* 3 *Anna Margareta.*

Johan Allenius, kapellan här 1729, erhöll konsistorii fullmakt att vara pastor i Walkjärvi 1738.

Johan Anders Byström, tavastensis, kapellan här 1747. Död 14 maj 1761, 44 år gammal.

Gift med *Helena Regina Allenius,* pastorsdotter.

Johan Schroeder, utnämnd kapellan här 1761, men blef året derpå pastor i Uguniemi.

Johan Herlin, f. af bondaståndet 5 okt. 1722, student i Åbo 1744, prestvigd i Wiborg 6 maj 1752, kapellan i Kuolemajärvi 1753, kapellan här 1763, blef slagrörd och fick sig en substitut 1785. Död 1 maj 1791.

Gift 1:o med *Brigita Johansdotter,* och 2:o med *Ulrika Elisabet Green.* Barn: *Johan,* f. 9 dec. 1755, klockare.

Hans Henrik Wargelin, son till kapellanen i Lappo *Anders Wargelin* och *Kristina Asproth,* f. 1759, student i Åbo 1775, prestvigd i Borgå 28 febr. 1782, företrädarens

substitut 1786, vice pastor 1790, kapellan här 1792. Död 9 juli 1795.

Gift med *Maria Kristina Stråhlman,* kapellansdotter från Pyhäjärvi.

Henrik Johan Welén, f. i Åbo 1768, student 1787, prestvigd i Borgå 1795, kapellan här 1797, vice pastor 1802. Afsade sig tjenstgöringen och blef för dryckenskap och otillbörligt förhållande af hofrätten förklarad förlustig sin tjenst 1 apr. 1813 och af domkapitlet afsatt från prestaembetet 1 sept. 1813. Död 27 jan. 1814.

Gift med *Beata Helena Berg* och hade 2 döttrar.

Johan Niklas Stråhlman, pastorsson, tjenstf. kapellan här 1812, ordinarie kapellan 31 aug. 1814, blef pastor i Sääminki.

Georg Ulrik Stråhlman, företrädarens bror, f. 21 sept. 1800, prestvigd 17 maj 1828, kapellan här 5 apr. 1837, vice pastor 1842. Död 29 juni 1847.

Gift med *Johanna Lovisa Sallmén.* Af deras 5 barn dog en son i ungdomen, de öfriga voro: 1 *Adolfina Maria,* död 1868. 2 *Karl Henrik,* konstförvandt. 3 *Edvard Niklas,* sjöman och 4 *Emil William.*

Karl Reinhold Cedervaller, son till boktryckaren i Wiborg *Anders Cedervaller,* som dog 1837, f. i Linköping 1 sept. 1809, student 1830, prestvigd 20 dec. 1834, tjenstgjorde sedan i Wiitasaari, Jaakimvaara, Nurmijärvi och Wiborg, predikant vid kronohäktet i S:t Michel 22 jan. 1845, kapellan här 9 aug. 1848. Död 2 maj 1862.

Gift 1:o 1836 med *Sofia Mathilda Kiljander,* pastorsdotter från Wiitasaari. 2:o med *Fredrika Berner,* pastorsdotter från Mäntyharju.

Fredrik Häyrén, var förut kapellan i Pyttis, utnämnd kapellan här 1863, men blef pastor i Kymene 1864.

Jakob Molin, f. i S:t Michel 11 aug. 1814, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Kristina, Jokkas, Jorois, Heinävesi, kapellan här 1864, vice pastor, död 7 aug. 1868.

WARKAUS.

I *Warkaus* eller *Laivalinna* förskansning var en fördelning af arméns flotta förlagd, som betjenades af en predikant.

Mag. *Klas Magnus Moliis,* f. 1778, prestvigd 13 apr. 1804, magister 1805, konstituerad af grefve Cronstedt 16 febr. 1808, att i egenskap af predikant betjena den under majoren von Törnes befäl å Laivalinna stående militär, var sedan för sjuklighet tjenstledig.

På ägarenes af Warkaus bruk, handlanden Paul Wahl et comp. derom gjorda anhållan biföll hans keiserl. maj:t den 4 okt. 1816 dertill, att å sagde bruk få inrätta en folkskola, med rättighet, att till lärare antaga en prestman, hvilken på större högtider och en del söndagar skulle förrätta gudstjenst å bruket.

Lärare och predikant.

Anders Gustaf Westerlund, f. i Brahestad 10 maj 1833, student 1854, prestvigd 7 aug. 1859, tjenstgjorde sedan i Uleåborg, predikant vid länehäktet och lasarettet i Kuopio 22 febr. 1860, befullmäktigad att vara predikant och lärare på Warkaus bruk 29 jan. 1862.

Gift med *Anna Storm.*

WEDERLAKS.

Den äldsta församling, som emellan Borgå och Wiborg uppkom, var *Wederlaks,* (*Werelaks, Wirolaks*), hvilken i *Juustens Chronikon* (p. 302, 355) omnämnes såsom kyrksoken redan åren 1370 och 1380. Närmare upplysningar om denna församlings kyrkliga förhållanden saknar man likväl ända till lutherska tiden, hvarefter man åtminstone har reda på församlingens lärare.

Kyrkoherdar.

Bartholdus 1540, provest.

Johannes (Jönnes) Matthiæ 1545—1571. *Arvidssons Handlingar* VI. 293.

Matthias Henrici 1571—1573.

Georgius Francisci 1574—1593.

Martinus Martini 1593—1615.

Ericus Jacobi 1614—1654, erhöll genom kongl. bref af 13 sept. 1614 en half skatt jord i Erikkälä by fritt för alla årliga utlagor till behaglig tid. Död 1654.

Gift med *Maria Hendersdotter.*

Martinus Henrici Fatebur, pastorsson från Nyskans, tjenstgjorde först i Nowabura församling uti Ingermanland innan han år 1656 blef pastor i Wederlaks. Var år 1665 död.

Barn: *Karin,* f. 1659.

Henrik Pistor 1666—1667, var interimsprest.

Henrik Hoppius, eller Hopp, såsom han sjelf skref sitt namn, f. 8 sept. 1624, kapellan i Wederlaks 1 maj 1649, pastor 1665. Död 15 juli 1695.

Gift 1:o 1651 med *Margareta Petersdotter Stråhlman,* som dog 2 apr. 1673, och 2:o med enkan *Kristina Starbbo.* Af deras 10 barn dogo flere i yngre åren och de öfriga voro: 1 *Brigitta,* f. 28 jan. 1652, gift 1672 med *Filip Giösling.* 2 *Peter.* 3 *Henrik,* f. 23 jan. 1656, pastor loci. 4 *Dorothea Elisabet.* 5 *Kristofer,* pastor i Nykyrka. 6 *Kristina.* 7 *Margareta,* f. 17 apr. 1665 och död 1682, var gift med korporalen *Johan Paulin,* hvilken år 1685 gifte sig med *Kristina Bertillsdotter Sundeman.*

Henricus Henrici Hoppius, företrädarens son, kapellan här 1678, pastor 1697—1712.

Gift 1678 med *Gertrud Bengtsdotter.* Barn: 1 *Margareta.* 2 *Kristina,* f. 4 febr. 1688.

Karl Fornæus, f. i Lampis, pastor här 1719—1739. Flyktade under Willmanstrandska kriget till Sverige, der han ännu år 1744 uppehöll sig i Norr-Telje, blef pastor i Lampis 1745.

Gift 1719 med enkefru pastorskan *Margar. Elisab. Sove.* Barn: 1 *Anna Maria,* gift 1730 med materialskrifvaren vid fortifikationen *Johan Pose.* Deras barn: *Maria Elisabet,* f. 25 juni 1731. 2 *Elias.*

Arvid Löflund, kapellansson, prestvigd 1 maj 1736, pastor här 1744. Död 30 aug. 1748, 36 år gammal.

Gift med *Maria Gillberg.* Barn: 1 *Ulrika,* f. 21 jan. 1747. 2 *Filippina Katarina,* f. 3 dec. 1748. Enkan trädde 1752 i nytt gifte med handlanden *Anton Johan Boisman.*

Gustaf Lilius, pastorsson från Joutseno, student i Åbo 1739, prestvigd 2 aug. 1741, tjenstgjorde sedan i Sysmä, kapellan i Wekkelaks 1742, pastor här 3 maj 1751. Död 28 juli 1763, 43 år gl. Var en flitig, alfvarsam och oförtruten och med grundlig lärdom och ganska uppbyggliga embetsgåfvor utrustad prestman.

Gift 1753 med *Margareta Maria Petræus* från Lampis. Barn: 1 *Maria Elisabet,* f. 8 juli 1758. 2 *Katarina Kristina,* f. 30 sept. 1759. 3 *Ulrika,* f. 14 dec. 1761. 4 *Beata Katarina,* f. 30 mars 1762.

David Gestrin, pastorsson från Mäntyharju, kapellan i Klemis 1743, vice pastor 1757, pastor i Wederlaks 12 aug. 1765. Var reslig till växten och en nitisk religionslärare, men ohöfvisk mot sina förmän, hvarföre han för förmäns förnärmande år 1772 blef suspenderad på två månader. Död 1780 (?).

Gift med *Sofia Elisabet Lilius,* pastorsdotter från Joutseno, som dog 5 nov. 1790. Af deras 11 barn dogo flera i späd ålder, de öfriga voro: 1 *Peter,* fadrens efterträdare. 2 *Daniel,* f. 9 dec. 1748, prestvigd 17 jan. 1770, magister 1775, lärare vid pädagogin i Nyslott 24 jan. 1782, dog 12 apr. 1787, ogift. 3 *Margareta,* f. 17 juni 1751. 4 *Elisabet,* f. 24 juni 1756. 5 *Hedvig,* f. 17 dec. 1758. 6 *Katarina,* f. 9 apr. 1761.

Peter Gestrin, f. i Klemis 1744, student i Åbo 1765, prestvigd 1766, kapellan i Pyttis 14 okt. 1768, pastor i Wederlaks 16 dec. 1782, assessor konsistorii 1786, prost 1790. Död 5 apr. 1805.

Gift 1:o med .... *Solitander* och 2:o med *Helena Kristina Suthof,* f. 3 aug. 1760, död 4 mars 1804, dotter till handlanden i Fredrikshamn *Hans Henr. Suthof,* som dog 1764 och *Maria Kristina Tesche,* som dog 1765. Barn: I

Maria Elisabet, f. 1773, gift 1791 med ministerii adjunkten *Adolf Stenberg,* hemma från Björneborg, död 1 okt. 1807 och lemnade efter sig 2 söner: *Henrik,* f. 1793, landskanslist och *Johan David,* f. 1803, landtmäteriauskultant, begge liderlige, och 2 döttrar: *Maria Kristina,* f. 1798 och *Sofia Johanna,* f. 1800, gift med brofogden i Säkkjärvi *Isaak Tornell,* som dog 1837 och hade 2 barn, af hvilka sonen *Gustaf Wilhelm* var kronolänsman och hade sönerne: 1 *Gustaf Robert,* f. 5 maj 1823, prest, och 2 *Theodor Titus Timotheus,* f. 12 okt. 1830, prest. II *Katarina Sofia,* f. 1775, ogift, men födde med studeranden *Jakob Johan Estlander* en oäkta dotter *Kaisa Lisa.* III *David,* f. 23 apr. 1783, student i Åbo 1804, kronolänsman. IV *Jonatan,* f. 8 dec. 1786, prestvigd 18 febr. 1806, tjenstgjorde sedan såsom adjunkt i Kymene, Savitaipal, Wederlaks, Luumäki, Björkö, Jääskis och Sakkula. Död 1829. V *Gabriel,* f. 1792, öfverste. VI *Emanuel,* f. 26 dec. 1795. VII *Paul,* f. 27 okt. 1799. VIII *Lovisa,* f. 19 febr. 1803, gift 1826 med rådmannen i Willmanstrand *Bror Lindegren.* De hade flere döttrar.

Jakob Johan Corsberg, son till arkidiakonus *Jak. Corsberg* i Fredrikshamn, f. 21 aug. 1769, prestvigd 11 juni 1792, vice pastor 1795, arkidiakonus i Fredrikshamn 29 aug. 1795, assessor konsistorii 1799, konsistorii notarie 1800, pastor i Wederlaks 21 juni 1807, prost 1812, kontraktsprost 1816. Död 7 juli 1837.

Han var gift med *Maria Tallniemi* och efterlemnade 5 barn: 1 *Maria Elisabet,* f. 8 aug. 1800, ogift. 2 *Alexander,* f. 19 apr. 1816, dog som major 1866, ogift. 3 *Anton Wilhelm,* f. 9 juni 1818, kapten, ogift. 4 *Konstantin,* f. 13 sept. 1819, tjensteman vid rikslånebanken, död 1843. 5 *Emilia Jakobina Konstance,* f. 14 sept. 1829, ogift.

Henrik Masalin, son till krigskommissarien *Peter Johan Masalin* och *Ebba Kristina Poppius.* Född i S:t Michel 15 juni 1791, tjenstf. rektor vid Borgå pädagogi 23 aug. 1815, ordinarie d:o 8 maj 1816, tjenstf. kretsskollärare i Nyslott 20 aug. 1817, ordinarie d:o 29 okt. 1818, prest-

vigd 15 dec. 1821, pastor i Wederlaks 9 apr. 1839, prost 1848.

Gift med *Emilia Katarina Philippæus*, postmästaredotter, f. 12 juni 1808. Barn: 1 *Milda Adele*, f. 24 aug. 1827, gift med agronomen *Lars Sarén*. 2 *Ferdinand Johan*, f. 3 apr. 1830, prestvigd 17 dec. 1856, gift 1858 med *Henriette Amanda Ahlquist*. 3 *Emilie Alexandra*, f. 1 sept. 1832, gift med ölbryggaren *F. Tanninen*. 4 *Sofia Wilhelmina*, f. 15 mars 1836, ogift. 5 *Karl Lorenz*, f. 4 maj 1842, postexpeditör. 6 *Emil Ertvin*, f. 30 okt. 1848.

Kapellaner.

Paulus Andreæ 1582—1616, var fången i Ryssland i 6 års tid och erhöll för detta sitt lidande 28 okt. 1595 6 tunnor spanmål till årligt underhåll, der han boendes är.

Sigfridus Martini 1633—1647, blef pastor i Walkeala.

Henricus Hoppius 1649—1665, blef pastor loci.

Gabriel Bartholdi Ithimæus 1665—1675. Död 1675.

Henricus Romanus var här tjenstf. kapellan till 1678, blef kapellan i Sääminki.

Henricus Hoppius jun. 1678—1697, då han blef pastor.

Kristofer Hoppius 1697—1705, blef pastor i Nykyrka.

Henrik Hoppius 1706—1710.

Matthias Löflund 1723—1742, var från Åbo stift. Död 23 okt. 1742, 76 år gammal.

Barn: 1 *Anna Maria*, som dog 1742, var gift med sågskrifvaren *Henrik Gustaf Lallerus*. 2 *Johan*. 3 *Arvid*, pastor loci. 4 *Maria*. 5 *Elisabet* [1]).

---

[1]) Tyska pastorn i Helsingfors *Andr. Schroeder* har meddelat följande notiser om den till Tyskland flyttade grenen af *Löflundska* slägten, som han erhållit från pastorn i Schönaich i Würtemberg *Gustaf Adolf Löflund*.

M. *Johan Löflund*, som år 1740 prestvigdes i Borgå, var sist pastor vid Flemingska infanteriregimentet och dog i H:fors 17 dec. 1756. Han var gift med *Anna Katarina Peetschius*, dotter till pastorn i Hohendorf nära Wolgast i Pommern *Franz Christian Peetschius* och hade med henne en dotter och tvenne söner. Efter sin mans död flyttade enkan med sina barn från H:fors tillbaka till Hohendorf 1761, der hon dog 1762. Dottern

Andreas Hæggroth, kapellan här 15 nov. 1745, blef kapellan i Ruokolaks 1756.

Peter Hordiander, kapellansson från Joutseno, student i Åbo 1739, prestvigd i Fredrikshamn 1744, kapellan här 8 febr. 1757. Död 19 nov. 1773, 59 år gammal.

Gift 1758 med *Sofia Hjerppe,* dotter till kornetten *Lorenz Hjerppe.* Barn: 1 *Maria Sofia,* f. 5 sept. 1759, ogift. 2 *Ulrika,* f. 8 mars 1761. 3 *Eva Katarina,* f. 7 maj 1762. 4 *Peter Gustaf,* f. 13 mars 1766. 5 *Beata,* f. 4 apr. 1768. 6 *Ebba Kristina,* f. 21 juli 1769. 7 *Johan Henrik,* f. 21 juni 1771, blef kirurg, kollegiiråd. 8 *Michael Emanuel,* f. 17 dec. 1772.

Karl Brandstaka, prestvigd 1769, kapellan här 6 maj 1776. Död 18 nov. 1779.

Anna Johanna afled ogift i Greifswald 1787. Den yngre sonen ***Johan,*** som föddes 15 juli 1757 (posthumus), blef anställd vid svenska flottan, der han tjente som fänrik vid amiralitetet tills han trädde i holländsk tjenst som löjtnant 1781. Från Holland återvände han till Karlskrona 1784, deltog i sjökampagnerna åren 1788—1790. År 1793 gick han ånyo i holländsk tjenst, men omkom i Rotterdam 26 okt. 1793. Hans äldre broder ***Franz Christian Löflund,*** som blef född på Ulrikasborgs skans i H:fors 8 aug 1755, lärde sig boktryckerikonsten och tjente vid bokhandeln i Altenburg, Breslau, Weimar och Regensburg. År 1788 kom han till Stuttgart, der han gifte sig med bokhandlaren ***C. E. Erhards*** syster ***Louise Fredrika Erhard*** och blef först hans kompagnon, men anlade sedermera en egen bokhandel, hvilken han bedref till år 1825, hvarefter hans äldsta son ***Christian Wilhelm*** öfvertog rörelsen och fortsatte den någon tid. Utom denne son efterlemnade Fr. Christ. Löflund af sitt sednare gifte med ***Klara Kathar. Hartmann*** 3 döttrar, som dogo ogifta, och 2 söner: ***Gustaf Adolf*** och ***Edvard,*** af hvilka den sistnämnde var anställd vid bokhandeln hos ***I. G. Cotta*** i München och dog 30 okt. 1829. Den äldre brodren ***Gustaf Adolf,*** som föddes i Stuttgart 8 april 1801, var först prest i Scharnhausen vid Stuttgart 1829—1838, derefter diakonus i Geisslingen 1838—1855, och är numera sedan år 1855 pastor i Schönaich vid Böblingen i Würtemberg. Gift med ***Louise Henriette Conz*** och har 7 barn. Döttrarna ***Emma*** och ***Klara*** äro gifta, och af sönerne hafva ***Theodor*** och ***Gustaf*** egnat sig åt handeln, den förre i London och den sednare i Paris, ***Adolf*** och ***Herman*** äro civila tjenstemän och den femte ***Eduard*** är apothekare och kemist i Stuttgart, fabrikant af maltextrakt och andra födoämnen för barn, efter Liebigs methode, i extraktform.

Gift 1776 med *Sofia Hjerppe,* företrädarens enka, död 1815.

Johan Westrin, borgareson, prestvigd 12 mars 1773, kapellan i Suomenniemi 8 maj 1774, kapellan här 12 maj 1782. Död 26 sept. 1786. Var fallen för starka drycker.

Gift med *Anna Lovisa Streng,* som sedan trädde i nytt gifte med landtkommissarien i Sortavala *Henr. Kristian Richardt.* Barn: 1 *Hedvig Lovisa,* f. 1779, gift med kapellanen i Rautjärvi *Karl Tapenius,* 2 *Peter Adolf,* f. 1 apr. 1784.

Henrik Magnus Wahrenberg, kapellansson från Taipalsaari, f. 27 jan. 1756, student i Åbo 1776, prestvigd 1779, lärare vid folkskolan i Willmanstrand 1784, kapellan här 1787. Död 1788.

Israel Oleander, kapellansson från Säkkjärvi, f. 14 mars 1749 (1751, 1753 och 1754?), student i Åbo 1774, prestvigd 1 sept. 1776, kapellan i Wederlaks 19 apr. 1789. Död 5 dec. 1820.

Gift 1:o med *Katar. Margar. Winter,* pastorsdotter från Savitaipal, och 2:o 1802 med *Anna Juliana Paqualén.* Barn: 1 *Adolf Fredrik,* f. 1787. 2 *Karolina Gustava,* f. 6 maj 1790, gift 1805 med majoren *Johan Carl Mayder (Meider).* 3 *Israel,* f. 1792, officer. 4 *Alexander Magnus,* f. 7 mars 1804, kapellan i Kymene. 5 *Konstantin Magnus,* f. 18 maj 1807, officer.

Fredrik Johan Ahlquist, son till kapellanssubstituten i Klemis, f. 7 sept. 1784, prestvigd 21 juni 1805, kapellan i Kymene 21 sept. 1807, i Wederlaks 24 okt. 1821, vice pastor 1824. Död 10 jan. 1847.

Gift med *Gustava Kristina Platan,* pastorsdotter från Joutseno, f. 13 mars 1790. Af deras 9 barn nämnas här: 1 *Gustaf Johan,* f. 27 apr. 1810, student 1828, medicine doktor 1840. Död 14 nov. 1846. Gift med sjökapten *Mattheiszens* dotter från Helsingfors. 2 *Maria Katarina,* f. 12 aug. 1811, gift med kapellanen i Pyttis *Johan Henr. Gestrin.* 3 *Kristina Fredrika,* f. 18 dec. 1814, gift med pastorn i Ilomants *Gregorius Monell.* 4 *Wendla Elisabet,* f. 9 aug.

1817, gift med handlanden i Fredrikshamn *Jeremias Nybom.* 5 *Natalia Wilhelmina,* f. 27 mars 1819, ogift. 6 *Charlotta Emilia,* f. 12 maj 1821, gift med kapellanen i Mola *Odert Theodor Illberg.* 7 *Anders Leopold,* f. 17 apr. 1823, kontorist, död 1856. 8 *Karl Henrik,* f. 20 aug. 1825, handlande och vice konsul. 9 *Henriette Amanda,* f. 30 juni 1831, gift med curam gerens *Ferd. Joh. Masalin.*

Alexander Gulin, f. i Lovisa 18 sept. 1810, prestvigd 23 dec. 1835, tjenstgjorde sedan i Sulkava, Savitaipal, vice pastor 1845, kapellan i Wederlaks 24 nov. 1847.

Gift med *Katarina Elisabet Stråhlman,* pastorsdotter från Savitaipal, f. 10 aug. 1821. Barn: 1 *Johan Adolf,* f. 12 juni 1841, farmaceut. 2 *Adele Olivia,* f. 10 juli 1842. 3 *Fanny Mathilda,* f. 16 mars 1844. 4 *Alexandra Josefina,* f. 20 jan. 1846. 5 *Hilda Blondina,* f. 2 febr. 1848. 6 *Oskar Alexander,* f. 23 okt. 1849. 7 *Selma Katarina,* f. 13 sept. 1851. 8 *Jenny Karolina,* f. 27 maj 1853. 9 *Arthur Lorenz,* f. 24 sept. 1855. 10 *Bertha Emilia,* f. 8 jan. 1865.

WESANTO eller SONGARINSAARI.

Medelst nådigt reskript af 31 mars 1854 beviljades Kuuslaks, Songarinsaari, Wesamäki och Horontaipal byar i norra delen af Rautalampi moderkyrkogäll rättighet, att i Songarinsaari by vid Wesanto sjö inrätta ett bönehus, med på stället boende predikant. Den 26 nov. 1868 förklarades bönehusgället för ett kapell under Rautalampi pastorat.

Predikant.

Karl Johan Strandman, f. 3 mars 1826, student 1846, prestvigd 29 jan. 1851, tjenstgjorde sedan i Lampis och Iisalmi, predikant i Wesanto 10 mars 1858, vice pastor 1862, blef den förste kapellan här 1868.

WESIKANSA.

Den 21 okt. 1862 erhöll Wesikansa trakten af Rantasalmi soken tillstånd att inrätta ett bönehus.

WIBORG.

Den första christna församling, som med anledning af riksmarskalken *Torkel Knutsons* inkräktning af södra Karelen uppkom, var ofelbart den som grundades af Torkels följeslagare, biskopen i Westerås *Petrus Elavi* i den nya köpingen *Wiborg.* Om tiderna efter Wiborgs stads anläggning känner man, att konungen år 1352 förbehöll sig patronatsrätt öfver flere församlingar i landets vestra del och derjemte öfver Borgå, Wiborg och Äyräpää (se *Juustens chron.* p. 228) samt att en curatus (= kyrkoherde) i Wiborg, vid namn *Torstanus,* år 1360 testamenterade sin förmögenhet till domkyrkan och klostren i Åbo och till flere andra kyrkor, äfvensom till Åbo skola (se *Åbo Tidn.* 1785, bih. p. 25). Men utom en stadsförsamling uppstodo här i förra hälften af 15 seklet tvenne kloster, det ena *dominikaner* (svartbrödra eller predikomunkarnes) och det andra *franciskaner* (gråbrödernes) kloster, af hvilka det förstnämnda är äldre än det sistberörde.

Rhyzelii uppgift i dess *Monasteriologia sviogothica* om franciskaner klostrets första uppkomst tarfvar den rättelse, att detsamma ej grundlades år 1481, utan hade franciskanerorden redan tidigare bildat sig i Wiborg. Ty jemte svartbrödernes kloster nämnes gråbrödernes redan i kyrkoherden uti Eurapää *Henrik Makerlands* testamente af år 1445, hvari han gifver „till sankt *Francisci* kloster i Wiborg till byggning 10 silfverskålar och en paulun." (Se *Arvidssons Handlingar* III. 65, 66). Härvid måste dock lemnas oafgjordt, om med ordet „byggning" skall förstås sjelfva klostrets grundläggning eller någon ny tillbygnad. Kort derpå tillföllo klostret äfven andra gåfvor. Man vet nemligen, att lagmannen i Norra Finland *Henrik Klasson Diekn* i dess testamente af 24 dec. 1449 gaf åt gråbröderne i Wiborg en silfverskål och den 1 mars 1453 en guldring, äfvensom hans fru *Lucia Olofsdotter (Tavast)* tillade samma kloster den 2 maj 1455 ett silfverstop. (Se *Arvidssons Handl.* VI. 21, 39, 42 och *Stjernmans Höfdingaminne* II.

463). Hade franciskanerklostret under nu nämnda år ännu icke funnits till, utan varit endast påtänkt af någon ordensbroder att grundas, skulle väl testarores sådant hafva antydt. Hvad sedan angår den af Rhyzelius åberopade inskription, som han ansett bevisa klostrets grundläggning, strider hans uppgift äfven i denna del emot rätta förhållandet ithy att sagde inskription, såsom straxt skall visas, alldeles icke hört till franciskanernes klosterkyrka.

I förenämnde testamente tillägger Makerland jemväl Wiborgs stadskyrka 3 mark och svartbröderklostret dersammastädes 3 mark, äfvensom Henrik Diekn år 1449 åt sistnämnde kloster skänker en silfverskål och år 1453 likaledes en silfverskål samt hans fru år 1455 en silfverskål. (Se *Arvidsson* l. c.). Medelst gåfvobref af 24 april 1448 förlänade höfvidsmannen på Wiborgs slott, sedermera konung *Karl Knutsson* Dominici kloster och dess konvent i Wiborg till uppehälle, gagn och bestånd sitt ägande gods *Nestenkaivo* (*Naistenkaivo*, sedermera *Papula* kalladt), med förbehåll, att derest samma kloster skulle nedläggas och Dominici ordensbröder flytta derifrån, skulle sagde gods sedan komma till sankt Eriks och Henriks præbenda, som der i Wiborgs bykyrka då stiftad blef, och i evinnerlig tid under samma præbenda blifva. (Se *Arvidssons Handl.* III. 117). År 1450 sålde svartbrödreklostret *Haiko* gods, nära Borgå stad, till höfvidsmannen på Wiborgs slott *Jonis Olofsson*, medelst ett så lydande salubref:

Alle de gode män detta bref förekomma kan, helse vi bröderne och konventet i svarta bröders kloster i Wiborg kärliga med Gud, och göre veterligt med detta vårt närvarande öppna bref oss hafva sålt och upplåtit med alla konventine ville och fullburd ett gods, som heter *Haiko*, liggandes i Borgå soken, välborne mannen *Jonis Olofsson*, höfvidsman på Wiborg, för LXX mark ryskä (rigiska?), med allom tillagom, som det godset af ålder tillegat hafva och än framdeles uppspörjas kunna inom dess råer. Scriptum Wiborg anno D:ni 1450. (Se *Juustens chron.* p. 472. *Borgå gymn. hist.* p. 7).

Hvad sedan angår den af Rhyzelius åberopade inskription, anför *Mich. Wexionius* uti dess *Descriptio Sveciæ* närmare 100 år tidigare än Rhyzelius: „templa habet (Wiburgum) complura. Quod nunc Carelorum sacris servit, olim coenobium fuit hac inscriptione:

MCD semel L ter et X superaddito unum
Artificum manibusque opus inceptum æviternum“ [1]).

Enligt Wexionius tillhörde således inskriptionen alldeles icke gråbrödra- utan svartbrödraklostrets kyrka. Den var huggen i sten och fästad på nuvarande finska kyrkans yttre vägg nära stora ingången, derifrån den före kyrkans reparation under åren 1828—1831 blef nedtagen. Numera förvaras stenen, som gått i stycken, inom kyrkan.

Att dominikanernes klosterkyrka är den af Wexionius så kallade karelska eller nuvarande finska kyrkan, kan ej mer betviflas, då man, utom hvad Wexionius derom förmält, påfunnit en af *And. Streng* år 1644 författad plankarta öfver Wiborgs stad, på hvilken ej mindre stadskyrkans än begge klostrens läge är tydligt utsatt [2]).

---

[1]) En säkrare dechiffrering af inskriptionen borde lemna en bättre tolkning af åratalet och de öfriga orden än den af Rhyzelius godkända.

[2]) Staden, som i äldsta tider var högst irreguljärt bebygd med smala och krokiga gator, erhöll enligt den nya planen bredare och rakare gator i samma riktning de för närvarande löpa. Om deras benämningar må här anföras, att hufvudgatan, som från slottsbron gick till torget och derifrån genom staden åt söder, kallades drottninggatan. Parallelt med hufvudgatan gingo på högra sidan Anders och klöstergatorna och på venstra sidan Långgatan. Från drottninggatan tog den första tvärgatan af till höger åt Håkansporten, den andra hette Nyportsgatan och den tredje svartmunkegatan, och till venster lopp först kyrkogatan, hvilken sedermera kallades biskopsgatan — icke boskapsgatan såsom på *Gyldéns* planritning-, och dernäst vattenportsgatan, och ändan af den tredje tvärgatan från Långgatan åt vallen hette gråmunkegatan, såvida gråbrödernes kloster var derinvid beläget. Den fjerde tvärgatan åt venster, som ledde till runda tornet, saknade namn. Några gårdsägares namn äro ock upptagna på kartan, der deras gårdstomter lågo, såsom rådmännerne *Peter Ruuth*, *Peter Freese* och *Herman von Borgen*, borgmästaren *Reinh. Boisman* samt skolrektorn mag. *Hendr. Fatebur*.

Efter indragningen af samtliga kloster och deras gods i Svea riket, biföll konung *Gustaf* I den 12 mars 1541 borgarenes i Wiborg anhållan, att af det ena klostret få taga tegel till förbättring af stadens torn och murar och begagna det andra klostret till förvaringsrum för fetalier. (Se *Arvidssons Handl.* I. 234, 311). Detsamma upprepades uti kongl. brefvet af 30 apr. 1547, med tillägg, att konungen ville uti det andra eller svartbrödernes kloster hafva kronans spanmål liggandes, liksom tillförene ske plägat. (Se *Arvidssons Handl.* VII. 209). Af gråbrödernes kloster finnas numera hvarken ruiner eller andra märken qvar, men af svartbrödernes kloster har kyrkan bibehållit sig och begagnas, såsom förut blifvit nämndt, af finska stads- och landsförsamlingarne till gudstjenst; men sjelfva stadskyrkan, som sedermera blef domkyrka, led under Wiborgs belägring 1710 mycken skada och låg under hela förra seklet i förfall samt förvandlades i början af detta århundrade till proviantmagasin för ryska militären, hvartill den ännu i denna tid användes.

Stadsförsamlingen, som under 18 seklet ej mäktade iståndsätta domkyrkan, begick sin gudstjenst i finska klosterkyrkan tills en tysk-svensk kyrka här uppfördes och 29 juni 1799 invigdes. Under svenska tiden tjenstgjorde i Wiborgs svenska och finska församlingar 1 pastor, 2 kapellaner och 1 domkyrkosyssloman. Omkring år 1690 tillkom ytterligare en kapellan i finska församlingen, hvars befattning, äfvensom domkyrkosysslomannens upphörde år 1710. Så länge kyrkans styrelse handhades från Wiborg, buro pastorerne namn af *domprostar* från 1618—1800 och kapellanerne vid domkyrkan hette *archidiakoner* och vid klosterkyrkan *diakoner* ända till år 1812, hvarefter de kallats *förste* och *andra kapellan.*

Utom svenska och finska gemensamma församling fanns i Wiborg ännu en så kallad *slottsförsamling,* hvartill sedermera lades *norra förstaden* (Neitsytniemi) och *Siikaniemi.* I denna församling, som hade tvenne kyrkor, den ena inom slottet och den andra i förstaden, tjenstgjorde 1

pastor och 1 kapellan till år 1710, då församlingen indrogs.

Emedan en stor del af stadens borgerskap i alla tider varit tyskar, har någon i tyska språket mäktig krigsprest eller ock någon prestvigd gymnasii- eller skollärare redan i äldre tider en och annan gång betjenat dem med tysk gudstjenst. En egen församling bildade stadens tyska talande invånare år 1743, och till denna församlings vård anställdes då en tysk pastor med kronolön.

Vidare hade hospitals- och sjukstuguförsamlingen i Pantsarlaks, söderom Wiborgs stad, sin egen predikant ända till år 1710. Och i senare tider har fånghuset, äfvensom det i Pantsarlaks inrättade arbets- och korrektionshuset hvardera erhållit en tjenstgörande prest.

1. Svenska och finska stads- och landsförsamlingarne.

Kyrkoherdar.

Torstanus 1360—1366. *Åbo Tidningar* 1785, bihang p. 25.

Thomas 1446. *Arvidssons Handlingar* V. 6.

Erik är död 1511. *Grönblads Nya källor* p. 537.

Petrus Soroi erhöll 1536 kollationsbref på Wiborgs prestagäll. (*Arvidssons Handl.* V. 336). Enligt *Alopæi* Borgå *Gymnasii Historia* (p. 12) skulle *Petrus Soroi* redan år 1529 kommit till pastoratet och varit den andra evangeliska pastor i Wiborg. Detta kunde dock icke vara fallet redan år 1529. Sedermera kallas Petrus Soroi proest i Wiborgs läns prosteri åren 1552—1555. Men pastor i Wiborg skall varit

Theobaldus Sigfridi 1543—1548. *Alopæus* l. c. p. 11. Man har skäl att misstänka, det den af *Alopæus* begagnade oration på latinsk vers, författad 90 år senare af lektor *Rachlitius*, icke är nog tillförlitlig i dess uppgifter. Vi mena nemligen, att *Rachlitius* läst *Theobaldus* i st. f. *Enevaldus Sigfridi*. Det förra namnet hafva vi ej sett någonstädes i gamla handlingar, men så mycket oftare det sed-

nare. Vår mening bestyrkes ytterligare af hvad *Alopæus* (l. c. p. 16) anför, att *Gunnerus* kommit till pastorstjensten efter *Theobaldus* (enligt vår förteckning *Enevaldus) Sigfridi,* hvilken dog 1570.

Enevaldus Sigfridi, tjenstgjorde här som prest redan år 1546, men pastor tyckes han blifvit senare, 1559—1570. Erhöll genom kongl. bref af 7 juni 1561 till hjelp och underhåll 4 pundlester spanmål af den tionde, som faller i Eurapä härad. Likaså blef Albrechtsö honom efterlåtet till behaglig tids underhåll. Sjelf ägde han Träskända hemman i Nykyrka soken.

Hans efterlemnade enka *Anna* blef genom kongl. bref af 28 mars 1571 efterlåten en fjerdedel af en skattmark jord i Alasommes by af Wiborgs soken. Hans dotter *Kristina* var gift med borgaren i Wiborg *Bertill Pehrsson Ruuth,* som sålunda kom i besittning af Träskända hemman.

Laurentius Petri Gunnerus, var rektor scholæ 1563—1571, då han blef pastor och genom kongl. bref af 28 mars 1571 erhöll 4 pundlester spanmål af tionden i Wiborgs län till underhåll, halfparten af bågepenningar i Wiborgs soken, som hans antecessor Enevaldus plägade uppbära och derjemte Albrechtsö, utom fisket. Han afled 1581. *Alopæus* l. c. p. 16.

Gift med *Agneta Henriksdotter,* som genom kongl. bref af 23 mars 1590 erhöll tillgift för resterande utskylder för Alasommes hemman och till behaglig tid skattfrihet för detsamma.

Martinus Severini Winter. Fadren *Söffring Winter* var rådman i Wiborg. Blef här pastor 18 juni 1582. Genom kongl. bref af 12 juli 1582 försäkrades han om samma underhåll, som hans företrädare haft, nemligen 4 pundlester spanmål af tionden i Wiborgs och Eurapää soknar, halfparten af bågepenningar i Wiborgs soken och Albrechtsö. Död 14 mars 1586. *Porthan* l. c. p. 626. *Alopæus* l. c. p. 16.

Gift med *Elisabet Mattsdotter.* Barn: *Martinus,* rektor vid domskolan i Reval, pastor i Nuckö i Estland 1613,

död 1638 (se *Carlbloms Prediger Matricul* Ehstlands u. der Stadt Reval p. 67). Enkan Elisabet Mattsdotter erhöll genom kongl. bref af 24 sept. 1589 Ahokkala hemman i Wiborgs soken till evärdelig besittning för sig och sina efterkommande barn och arfvingar, såsom vederlag för det stenhus och den tomt vid Revals slott, som framlidne hr Mårten undfått till evärdelig egendom för sig och sina barn och arfvingar, men som konungen igenkallade och lade till kyrkan i Reval, såsom det af ålder dertill lydt hade.

Johannes Olai, kyrkoherde här 1586, enligt följande kungabref till befallningsmannen *Kort Hermansson:*

Vi *Johan* III med Guds nåd etc. Må du veta, *Kort Hermansson,* att vi af ynnest och nåd hafve förordnat denne brefvisare, vår undersåte hr *Jons Olai* till kyrkoherde utöfverWiborgs stad och soken, sammaledes till att njuta och behålla det spanmålsunderhåll, desslikes Albrechtsön och halfparten af bågepenningar af förenämnde Wiborgs soken, eftersom hans antecessor före honom hade och du det vidare hafver till att förnimma af det öppna bref vi honom deruppå hafva gifva låtit. Och ändock oss på denna tid icke är mycket lägligt att förläna något bort, så hafve vi dock likväl för den stora omkostnad och förtäring, som förbemälde hr Jons hafver måst göra uti dessa tu förlidne år, som han hafver varit uti Liffland, nådeligen efterlåtit honom oss till en behaglig tid alla bågepenningar af förenämnde Wiborgs soken. Du skall fördenskull icke göra honom emot denne vår nådiga tillpliktelse något hinder eller förfång, utan alldeles låta honom förenämnde penningar obehindradt uppbära och behålla. Dermed sker vår vilja och du hafver dig att efterrätta. Skrifvet på vårt slott Steckeborg den 24 augusti anno 1586.

Genom kongl. bref af 4 juli 1594 erhöll han frihet för alla de utlagor både vissa och ovissa, som årligen böra utgöras af det hemman han efter sina föräldrar har, benämndt Kirjola med den holme Luurisaari, som af ålder derunder lydt och legat hafver. Ytterligare erhöll han genom kongl. bref af 17 okt. 1607 tre lester spanmål, i st.

för två, som han förut haft, till sitt årliga underhåll (se *Alopæus* l. c. p. 17). Att han skulle varit hemma från Reval, såsom *Alopæus* anför, tyckes ej vara sannolikt. I sitt sigill nyttjade han dessa initialer *J. O. W*(iburgensis). Hans dödsår är icke med säkerhet kändt och af hans barn har man endast reda på namnet af hans son *Anders*. Efter år 1607 torde han ej mera hafva bestridt pastorsembetet, emedan

Laurentius nämnes såsom kyrkoherde i Wiborg 1607 uti *Waaranens Samling* af urkunder (II. 276), der ett kungabref af 27 mars 1607 är intaget, innehållande bland annat följande: „sammaledes [1]) skolen I (*Arved Tönneson,* till hvilken brefvet är skrifvet) ock göra hr *Lars,* kyrkoherden i Wiborg, och .... att han kan blifva behållen.“ Oafgjordt måste likväl lemnas, huruvida Lars var ordinarie eller blott tillförordnad kyrkoherde.

Domprostar.

Mag. *Nicolaus Magni,* Carelius, var rektor scholæ 1605—1616, kyrkoherde här genom kongl. kollationsbref af 11 jan. 1616, blef domprost och slutligen biskop i Wiborg 1630. Erhöll 21 okt. 1617 sanktion på samma underhåll, som hans antecessor åtnjutit. *Alopæus* l. c. p. 19.

Som kungabrefvet af 21 okt. 1617 lemnar några upplysningar om regleringen af presterskapets aflöning, produceras detsamma här in extenso.

Vi *Gustaf Adolph* etc. göre veterligt, att eftersom Vår älskelige, käre hr fader (christelig och berömmelig hos Gud i åminnelse) hafver år 1607 gunsteligen unt, konfirmerat och efterlåtit kyrkoherden, som då var i Wiborg, tre pundlester spanmål till årligt underhåll, såsom ock skolmästaren sammastädes på half tredje pundlest, så hafver ock he-

---

[1]) I det föregående nämnes, att *Arvid Tönneson* skulle låta gifva presten i Björkö så mycket som han kan hjelpa och underhålla sig med. Derefter följer: sammaledes —

derlige och vällärde mäster *Nils*, som der nu för en lärare och kyrkoherde brukas, underdånligen presenterat Oss bemälde bref, såsom ock några flere bref, som utaf förre framfarne konungar uppå deras underhåll gifne äro, ödmjukeligen begärandes konfirmation på samma bref; så hafve Vi sådana brefs innehåll tagit uti godt betänkande och efter tids lägenhet framdeles Oss vidare till förklaring, gunsteligen unt och efterlåtit, såsom ock Vi nu uti Vårt konugsliga öppna brefs kraft konfirmere och efterlåte kyrkoherden i Wiborg årligen att bekomma förbemälte tre pundlester spanmål, som honom tillförene efterlåtne äro, halfparten af fogden i Eurapää och den andra halfparten af Stranda härad. Derhos vilje Vi ock gunsteligen hafva unt och efterlåtit under prestbol det godset *Albertsö*, som Vår sal. faderbroder (christelig i hågkommelse), konung *Johan* prestebolet för det godset Papula, som han derifrån under staden lagt haffver, unnade och lade med dess lägenheter till att njuta, bruka och behålla, undantagandes konungsfisket, som derunder är beläget, efter bemälte brefs innehåll. I lika måtto eftersom kyrkoherden dersammastädes af ålder innehaft halfparten af bågepenningar utaf den annexan Wiborgs strands soken benämnd, som derunder ligger och sal. konung Johan sedan på det året 1586 gaf den som den tiden var kyrkoherde, alla bågepenningar för några orsakers skull, som i brefvet förmäles; så hafve Vi nu gunsteligen efterlåtit honom förbemälte halfva bågepenningar, som de tillförene och af ålder haft hafva att njuta och behålla.

Hvad sedan det fisket anlangar, som de sig förvärffvat hafva, deruppå kyrkoherden klagar, att han mister sin rätta fisktionde, så är Vår nådiga förmaning och befallning, att de ock deras själasörjare i så måtto med tionde fisk ihågkomma. Desslikes tionde af ladugården, som ock kyrkoherden klagar om, att honom förhålles, så ock kronones åltionde, som kan falla uti annexan, så äre Vi nådigst tillfreds att Våre fogdar och befallningsmän härefter skola honom sådan sin vanliga och af ålder brukliga rättighet tillställa låta.

Skolmästaren vilje Vi med tu pundlester spanmål efter Vår salige, älskelige, käre hr faders gifna bref, dat. 1607, konfirmerat hafva, såsom ock det godset *Soniensaari,* som under skolan härtill legat hafver.

Kapellanerne skola ock gunsteligen njuta Oss till en behaglig tid de tolf tunnor spanmål, som Vi år 1614 dem bebrefvade.

Befalle härmed Vår ståthållare och befallningsmän samt alla andra, som detta vidkommer, att de sig här efter rätta, låtandes dem ovägerligen den del bekomma, njuta och behålla, som Vi dem härutinnan gunsteligen efterlåtit hafva. Gifvet i Uppsala den 21 okt. 1617.

Gustavus Adolphus.

Mag. *Matthias Jacobi Tolja.* Fadren *Jakob Andersson Tolja* var borgare i Wiborg. Född i febr. 1582, gick i Wiborgs skola i 19 år och blef 1608 informator för ståthållarens på Wiborgs slott *Arvid Tönneson Wildemans* söner, med hvilka han ock reste till Åbo, der han 1610 blef prestvigd och derefter antagen till huspredikant hos nämnde ståthållare. Sedermera antogs han af fältherren *Jacob de la Gardie* år 1611 till hof- och fältpredikant vid armeen i Ryssland och Nowgorod. Erhöll af konung *Gustaf Adolf* genom nådigt bref af 16 sept. 1614 30 tunnor spanmål årligen till sina studiers fortsättande utomlands, begaf sig då till Wittenberg, der han tog magistergraden 1617, besökte många tyska akademier och återvände till Wiborg 1619 och utnämndes ännu samma år till theologie lektor vid Wiborgs skola. År 1631 fick han af Wiborgs magistrat och församling kallelse till kyrkoherde i Wiborg, å hvilken beställning han erhöll konungens stadfästelse. Befrielse från taxeringspenningars erläggande lemnades honom medelst detta kungabref:

Vi *Christina* med Guds nåd etc. göre veterligt, att Oss hafver brefvisaren och kyrkoherden i Wiborg vällärde mag. *Matthias Jacobi* i underdånighet supplicerat och ödmjukligen begärt, att honom måtte efterlåtas frihet på taxe-

ringspenningarne af dess annexe soken, som han och hans antecessores före honom njutit hafva; hvilken hans underdåniga begäran hafve vi nådigt ansett och fördenskull beviljat, att han samma taxeringspenningar af sin annexa till vår vidare ratifikation med våra angående myndiga år och regering obehindradt skall njuta och behålla. Der alle som vederbör vete sig att efterrätta. Till yttermera visso är detta med vårt sekret och våra samt Sveriges rikes respektiva förmyndares och regerings underskrift bekräftadt. Datum Stockholm den 4 mars 1636.

Gabriel Gustafsson Oxenstjerna
Sveriges drots.

Jacob de Gardie
Sveriges R. marsk.

Carl Gyllenhjelm
Riks admiral.

Peer Baner
I rikskanslerns ställe.

Gabriel Oxenstjerna, friherre,
S. R. skattmästare.

Jacobæus, som Tolia mest kallade sig, blef år 1641 primarius theologie lektor vid Wiborgs gymnasium, från hvilken beställning han dock för sin höga ålder tog afsked 1648. Död 28 jan. 1656 (1654?)

Gift med *Brigitta Petersdotter*. Barn: *Benjamin*, blef prest, en annan son *Samuel* dog ung och en dotter var gift med *Valentin Betge*. *Alopæus* l. c. p. 26, 211—219.

Mag. *Michael Johannis Wattrangius*, son till kontraktsprosten i Södertelje stads- och Tveta landsförsamling *Johan Wattrangius* och *Brita Michelsdotter Roslagius*. Slägten härstammar från Wattrangsby och Harmångers soken i Helsingeland (se *Hofclereciets historia*. I. 367, 371). Blef logices lektor vid Wiborgs gymnasium 1648, eloquentie lektor 1652, 2:dra theologie lektor 1653, domprost 10 okt. 1656. Död 24 maj 1657. *Alopæus* l. c. p. 279—281, 622.

Gift med *Brita Bjugg*, biskopens dotter.

Mag. *Claudius Thesleff*. Han var son till borgaren i Wiborg *Hans Thesleff* och *Katarina Stråhlman*. Hans stjuffader *Herman Böök* var lagläsare i Kexholms län och gift med *Karin Henriksdotter Stråhlman* och ägde Nisalaks hem-

man inom Säkkjärvi soken. Konrektor 25 nov. 1635, blef ethices, politices och logices lektor 1641, fysices lektor 1644 och derjemte pastor i Siikaniemi 1652, 1:ste theologie lektor 1653 och domprost 17 juni 1657. Död 15 aug. 1666. *Alopæus* l. c. p. 219—229.

Under den tid Thesleff var tyskarnes predikant i Wiborg erhöll han genom kongl. bref af 19 okt. 1650 adelig frihet för sin och sin hustrus lifstid icke allenast för Nisalaks hemman utan ock för ½ skatt jord i Niemelä och ¾ skatt i Kaukiala by i förenämnde soken. Hos *Alopæus* l. c. läses ett kort referat ur det rättegångsmål, som behandlades af en särskilt dertill af hofrätten utsedd kommission emot borgmästare och råd, rörande den oreda och illvilja, som förelupit vid Thesleffs introduktionsakt till kyrkoherdeembetet samt den olydnad och förakt de ådagalagt för konungens åt Thesleff gifna fullmakt, och för hvilken olydnad, tredsko och opiniastret borgmästare och råd bötfälldes till 1000 daler s:mt och mistade tjensten, men af konglig nåd blefvo de åter insatte i sina embeten 13 mars 1660.

Thesleff var gift med *Anna Eriksdotter,* som af generalguvernören *Herman Fleming* den 12 nov. 1666 erhöll Nisalaks till frelse, med skyldighet att rusta för hemmanet. Barn: 1 *Wendla,* gift med lektorn *Benj. Krook,* men dog kort derefter. 2 *Katarina,* gift med pastorn i Jääskis *And. Heinricius,* och 3 *Klas.*

Mag. *Henrik Carstenius,* kyrkoherde och domprost 9 febr. 1667, tillträdde 1 maj 1669, enligt konungens förordnande af 1670 derjemte primarius theologie lektor, och sist biskop i Wiborg 30 april 1679. Under hans tid lades, enligt landshöfdinge-embetets skrifvelse af 14 juni 1670 Skrifvareholmen under kyrkoherdebolet, hvarunder den tillförene lydt hade. *Alopæus* l. c. p. 233—246.

Mag. *Arvid Henriksson Forstadius,* var först kollega supremus vid Wiborgs skola 1648, blef sedan græcæ linguæ lektor 1652, 2:dra theologie lektor 1659 och pastor i Mola annex 1669, primarius theologie lektor och domprost 1679. Död 23 febr. 1683.

En vidlyftig relation om den rättegång, som emot honom gjordes anhängig i konsistorium och rådstugurätten i Wiborg, angående nekromanti, läses hos *Alopæus* l. c.

Gift med *Sigrid Henriksdotter Gudrath*. Barn: 1 *Henrik*. 2 *Karin*.

Mag. *Petrus Carstenius*, son till föregående, student i Åbo 1665, magister i Rostock, logices och fysices lektor 1672, skolrektor 1673, linguarum sacrarum lektor 1675, pastor i Nyskans 1676, domprost och kyrkoherde i Wiborg 21 mars 1683 och derjemte primarius theologie lektor. Angifven för flere olaga sammanvigningar blef han suspenderad från tjensten, under hvilken tid *Erik Holmenius*, som förut var pastor i Moloskowits, förrättade domprostens beställning. Carstenii dödsdag är icke känd, men han begrofs 19 april 1712.

Carstenius synes hafva varit en man af ofördragsamt sinnelag och beherrskad af stor äregirighet. Då han vid besättandet af den lediga biskopsstolen år 1696 ej kom i fråga, försökte han åtminstone förskaffa sig theologie doktors värdighet och insände till konungen underdånig ansökning derom. Till svar derå fick han

Kongl. Maj:ts resolution på mag. Peter Carstenii supplik, att blifva doktor, dat. Kongsör 26 febr. 1697.

Vi hafve erhållit eder underdåniga skrifvelse, dat. den 22 passato, och som I derutinnan anhållen, det I af Oss måtte blifva benådad med doktors titel och heder; alltså länder Eder deruppå till nådigt svar, att så framt I till samma hedersgrad vill uppklifva, så måste I undergå hvad akademie konstitutioner i det fallet förmå, eller ock dermed uppskjuta tilldess nästa jubelfest infaller, konfererandes Vi ingen doktorsgraden dessförinnan, utan att han först fullgjort, hvad bemälte konstitutioner innehålla, då man vid akademin densamma har att obtinera. Härmed etc.

Konung Karl XI, som gifvit denna resolution, låg knappt i grafven, innan Carstenius var fram med en ny petition hos den unge konungen. Derå erhöll han svar genom

kongliga rådet grefve *Karl Piper*, den 14 jan. 1698, så lydande:

Som kongl. maj:ts salige herr fader lofvat, att han vid nästinfallande jubelfest skall blifva behedrad med doktors digniteten, så lärer kongl. maj:t söka samma löfte att fullborda, der Gud kongl. maj:t och honom sålänge täcktes lifvet förunna. Dock vore säkrast, efter han så högt anfäktas af äregirighet, det han sökte till att erhålla samma dignitet, igenom de medel och utvägar, hvartill akademie konstitutioner gifva anledning, emedan det andra synes hafva med sig en stor ovisshet, eller åtminstone gå allt för långt ut.

Vid ledigheten af biskopsembetet år 1705, gaf väl presterskapet honom 108 kallelseröster, hvaremot domprosten i Åbo *Joh. Flachsenius* endast hade 20 och professor *Dav. Lund* 25 röster, men då var redan fråga väckt om Carstenii lagstridiga embetsförrättningar, hvarföre han ock slutligen blef suspenderad från tjenstens utöfning.

Gift med biskop *Thauwonii* dotter. Barn: *Henrik, Abraham,* pastor i Sääminki, *Peter, Johan, Ulrik,* sergeant, och *Georg,* samt döttrar: *Katarina,* som lägrades majoren *Adolf Fredrik Krusenstjerna* under äktenskapslöfte, och *Anna Kristina,* gift med borgmästaren *Jonas Lippius. Alopæus* l. c. p. 262—277.

Mag. *Magnus Alopæus,* son till kapellanen i Jääskis *Magnus Alopæus* och *Brita Fabritius,* f. 1 dec. 1675, student i Åbo 1695, konsistorii vice notarie i Wiborg, magister 1700, konsistorii notarie 1702, extraordinarie lektor 22 mars 1705, matheseos lektor 20 nov. samma år, prestvigd 1708, förordnad af brigadiren Tschernischew till pastor i Wiborg efter stadens intagning 6 juli 1710, anmodad af generalsuperintendenten i Riga *Heinrich Bruiningk* 1714 att examinera och ordinera prester. Död 5 juni 1716.

Gift 1:o 1703 med *Katarina Franseen,* dotter till handlanden i Kexholm *Frans Johansson Franseen* och *Brita Heinricius.* Deras barn dogo unga, utom den yngsta sonen *Frans,* som blef handlande i Wiborg och efterlemnade

sönerne: 1 *Mårten,* rådman i Wiborg. 2 *Anders* och ännu en tredje son, hvardera handlande. 2:o med *Elisabet Tesche,* handelsmansdotter. Deras barn: 1 *Johan David,* pastor i Leppävirta. 2 *Magnus,* domprost i Wiborg. 3 *Brita Elisabet,* gift 1:o 1732 med handlanden i Willmanstrand *Klas Jakob Claudelin* och 2:o 1750 med handlanden i Willmanstrand *Henrik Schmidt.* *Alopæus* l. c. p. 460—465.

Kristian Melartopæus, son till prosten i Janakkala *Gabriel Melartopæus.* Prest vid Nylands dragonregimente och togs under kriget till fånga, åtföljde sedan fångarne från Moskwa till Petersburg, hvilka skulle derstädes arbeta vid stadens anläggning. Frigafs vid fredsslutet och utnämndes till pastor i Wiborg 1718, der han blef præses för det under samma år inrättade konsistorium. Om hans dödsår känner man ej något.

Gift med *Anna Salot.* Barn: *Karl Gustaf,* kallade sig *Melart,* studerade i Åbo, Upsala och Rostock, var kollega secundus i Wiborg 1751—1767, blef sedan handlande och rådman i Wiborg. Hans barn: 1 *Karl Kristian,* läkare och kollegiiråd, gift med *Elisabet Goertz.* 2 *Niklas,* landthushållare, gift med handlanden *Alfthans* dotter. 3 *Anna Hedvig,* († 8 febr. 1826), gift med hofrådet *Hans Hornborg,* som var domhafvande eller ordförande i nedre lagskipningsrätten (= häradsrätt) och hade 6 barn, om hvilka se ofvan under Jaakimvaara, Hornborg. 4 *Charlotta Sofia,* gift med domprosten *Joh. Stråhlman* och 5 en dotter, gift med handlanden *Glasmeijer.*

Magnus Alopæus, son till ofvannämnde M. Alopæus, f. 27 sept. 1716, efter sin faders död, student i Åbo 1734, sedan i Halle, konsistorii notarie 1740, konrektor 1745, prestvigd 1746, vice pastor i Kakkis (S:t Johannes) 11 okt. 1746, diaconus i Wiborg samma år, assessor konsistorii 1749, archidiaconus 1752, pastor här 5 maj 1755, domprost 24 juli 1755. Död 25 jan. nya st. 1790.

Gift med *Maria Kristina Tesche,* död 23 juni g. st. 1802. Barn: 1 *Magnus,* verkligt geheimeråd och rysk minister i Berlin, död i Frankfurt 16 maj 1821. Deras dot-

ter var gift med generallöjtnanten *Konstantin Benkendorff*, (f. 1785, död 1826). 2 *David*, geheimeråd, grefve, likaledes rysk minister i Berlin, gift med *Jeanette von Weugtstern* från Hanover. Efter sin första mans död trädde hon i nytt gifte med furst *Lopuchin*. 3 en son var mycket sjuklig och hade ingen tjenst. 4 *Elisabet Maria*, gift med pastor *Abr. Forssman* i Björkö. 5 en dotter, gift med medicinalinspektorn, statsrådet *Bützow*. 6 *Sara Amoena*, gift med kollegii sekreteraren *Abraham Lawonius*. 7 *Anna*, gift med assessor *Nottbeck* i Mitau. Dessutom namngifvas tvenne döttrar: *Margareta Kristina* och *Dorothea Renata*, af hvilka endera torde varit gift med förenämnde Bützow.

Mag. *Johan Petri Stråhlman*, son till häradsskrifvaren *Peter Stråhlman* och *Ebba Brigitta Meinander*. Född 6 apr. 1733, student 1750, magister 1756, konrektor 1756, assessor consistorii 1758, rektor scholæ 1759, ordinerad 1772, pastor i Mola 7 sept. 1772, prost 20 juli 1778, kontraktsprost i Kexholms södra prosteri 1785, domprost 1792. Död 25 maj 1800.

Gift 1:o med .... *Pyls* och hade med henne 6 barn, af hvilka 5 dogo i ungdomen och den sjette: dottern *Maria Kristina* blef gift 1:o med pastorn i Kexholm *Karl Gustaf Schvindt* och 2:o med läkaren, kollegiirådet *Wolter*. 2:o var Stråhlman gift med *Charlotta Sofia Melart*, handels- och rådmansdotter från Wiborg, död 1822. Af deras 8 barn dogo 2 i ungdomen; de öfriga voro: 1 *Helena Dorothea*, gift med fadrens efterträdare. 2 *Johan Wilhelm*, pastor i Mola. 3 *Hedvig*, gift med handlanden, kollegii sekret. *Johan Alfthan*. 4 *Elisabet*, gift med handlanden *Anton Jænisch*. 5 *Karl Gustaf*, läkare, kollegiiråd. 6 *Niklas Henrik*, öfverstelöjtnant, gift med *Blondine Hornborg*.

Med Johan Stråhlman slutades serien af domprostar. Den som efter honom befordrades till kyrkoherde i Wiborg blef hvarken domprost eller præses konsistorii. Dertill ville man hafva en för solida theologiska kunskaper känd man, prosten i Walkjärvi *Johan Stråhlman*, hvilken dock afsade sig detta förtroende, då Wiborgs pastorat alla-

redan var besatt med en annan man och Stråhlman, hvars församling låg 8 mil från Wiborg, fann det ogörligt för sig att præsidera i konsistorium, som höll sina sammanträden i Wiborgs stad och der konsistorii betjening var bosatt.

Kyrkoherdar.

Jakob Schroeder, pastorsson från Uguniemi, f. 18 febr. g. st. 1772, student i Åbo 1790, prestvigd 11 juni 1792, tjenstgjorde sedan i Jaakimvaara, Walkjärvi och Wiborg, der han blef konsistorii notarie 1798, vice pastor 1800, utnämnd pastor i Rautus 1802, men tillträdde ej lägenheten innan han blef pastor i Wiborg 1803, prost 4 mars 1812, tjenstf. kontraktsprost 22 juli samma år. Död 23 mars 1829.

Gift med *Helena Dorothea Stråhlman*, företrädarens dotter, f. 11 juni 1777, död 1 dec. 1844. Barn: I *Helena*, f. 6 juni 1803, gift med guvernementssekreteraren, sedermera handlanden i Wiborg *Anton Alfthan*, f. 17 febr. 179 . ., död 3 april. 1854. Deras barn: 1 *Anton*, f. 30 okt. 1820, död som juris kandidat i Pisa 14 mars 1847. 2 *Ferdinand*, f. 14 mars 1822, handlande i Wiborg, gift med *Adele Charlotta Kuhlström*, landträntmästaredotter, f. 12 juli 1827. 3 *Sofia*, f. 29 aug. 1823, död 11 okt. 1849, gift med allmänna referendarie sekreteraren *John Snellman*, f. 13 maj 1815. Deras dotter *Thilda*, gift 1867 med filosofie doktorn *Anders Wilhelm Bolin*. 4 *Georg*, f. 26 okt. 1828, generalmajor, guvernör i Uleåborgs län, gift med *Mathilda Geschvend*. 5 *Johan*, f. 4 juli 1830, litteratör, gift med *Viktoria Tavast*, f. 15 juni 1829, död 1866, dotter till öfverstelöjtnanten *Rafael Wilhelm Tavast*, f. 1791 och *Charlotta Henrika Bartram*, som dog 1841. 6 *Otto*, f. 16 mars 1833, teknolog, gift med *Adelaide Sventorzetsky* f. 23 juni 1837, dotter till öfversten *Stanislaus Sventorzetsky* och *Anna Sofia Hornborg*, pastorsdotter från Nykyrka. 7 *Jakob*, f. 16 mars 1835, agronom, gift med *Anna Maria Sventorzetsky*, f. 28 sept. 1835, syster till nyssnämnde. 8 *Helena*, f. 3 febr. 1837, ogift. 9 *Anna*, f. 8 okt. 1838, gift med lektorn

i Wiborg *Johan Hugo Emerik Nervander,* f. 22 apr. 1827. 10 *Gustaf,* f. 28 juli 1840, midshipsman, gift med *Laura Nervander,* professorsdotter. 11 *Benjamin,* f. 1845, student, drunknade 1865. II *Anna,* f. 29 febr. 1808, död 2 febr. 1864, gift med kommerserådet *Karl Henrik Rosenius,* f. 29 aug. 1794, död 6 jan. 1855. Deras barn: 1 *Lovisa,* f. 1829, ogift. 2 *Karl Johan,* f. 17 juli 1831, handlande och konsul i Wiborg, gift med *Henrika Aurora Fagerström,* f. 19 juli 1833, dotter till hofrättsrådet i Wiborgs hofrätt *Anton Erik Fagerström.* 3 *Mathilda Dorothea,* f. 1833, död 1857, gift med possessionaten *Fredrik Alfthan,* f. 30 juli 1829. 4 *Anders Henrik,* f. 1837, sågföreståndare i Kuopio. 5 *Georg Jakob,* f. 1 jan. 1841, magister 1864. III *Johan,* f. 30 apr. 1810, student, död 1833. IV *Alexander,* f. 9 juli 1813, häradshöfding i Kymene domsaga, död 26 maj 1868, gift med *Sofia Calonius,* f. 11 aug. 1824, död 7 juni 1868. Deras barn: 1 *Iwar,* f. 20 juni 1848, student. 2 *Bertha,* f. 16 dec. 1849. 3 *Elis,* f. 18 mars 1853. 4 *Benjamin,* f. 13 sept. 1859. 5 *Alexander,* f. 29 okt. 1861.

Dr *Karl Gustaf Ottelin,* pastor här 14 dec. 1831, blef biskop i Borgå 28 mars 1838.

Mag. *Johan Gabriel Norring,* kapellansson från S:t Michel, f. 17 dec. 1803, student 1821, magister 1827, prestvigd 17 maj 1828, domkyrkosyssloman 7 apr. 1830, vice pastor samma dag, pastor i Wiborg 6 nov. 1839, prost 9 juli 1842, tjenstf. kontraktsprost 1846, ordinarie 3 juli 1850. Död 29 maj 1859.

Gift 1831 med *Helena Lovisa Salingre,* dotter till stadskirurgen *Isaak Salingre* och *Hedvig Helena Witting.* F. i Borgå 28 apr. 1809. Barn: 1 *Hedvig Lovisa Emilia,* f. 10 juli 1832, gift med justitie borgmästaren i Wiborg, hofrättsassessorn *Alexander Frey,* f. 24 maj 1825. Deras barn: *Alma Lovisa,* f. 8 apr. 1854 och *Johan Hjalmar,* f. 28 nov. 1856. 2 *Viktor Wilhelm Gabriel,* f. 17 febr. 1842, agronom. 3 *Alfred Johan Theodor,* f. 7 nov. 1843, bohandelselev.

Gustaf Bernhard Mortimer Forstén, f. i Rautalampi 19 juni 1819, student 1837, prestvigd 19 maj 1843, tjenst-

gjorde sedan i Nurmijärvi 1843—1855, vice pastor 19 dec. 1849, pastors substitut i Helsingfors 1855—1864, utnämnd pastor i Wiborg i november 1862, tillträdde lägenheten 1 maj 1864.

Gift med *Henrika Lovisa Danielsson,* assessorsdotter, f. i Saarijärvi 31 dec. 1821. Barn: 1 *Anna Mathilda Bernhardina,* f. 19 okt. 1846. 2 *Hanna Wilhelmina,* f. 28 mars 1851. 3 *Filip August Karl,* f. 6 juli 1852.

Kapellaner vid domkyrkan, archidiaconi och sedermera 1:ste kapellaner.

Kapellanen vid domkyrkan åtnjöt i kronolön 12 tunnor spanmål, enligt detta kungabref:

Vi *Gustaf Adolph* etc. göre veterligt, att desse brefvisare och kapellaner i Wiborgs stad, hr *Mårten Thomæ* och hr *Johannes Matthiæ* hafva haft sitt bud här hos Oss och i underdånighet gifvit tillkänna, att de icke hafva något synnerligt underhåll, allenast en ringa lön, som de af kyrkoherden bekomma, ödmjukligen fördenskull bedit, att Vi gunsteligen ville unna och försörja dem med ett ringa spanmålsunderhåll; så hafve Vi deras ödmjuka bön nådigst ansett och gunsteligen efterlåtit, som Vi ock nu med detta Vårt öppna bref unne och efterlåte dem hvardera till det de af kyrkoherden bekomma, spanmål tolf tunnor af fogden i Lappvesi härad årligen och utan afkortning att bekomma. Der Vårt kammarråd, kamrerare, fogden, som nu är eller hädanefter förordnad varder, vete sig att efterrätta. Af Narwen den 25 juni 1814.

Gustavus Adolphus.

Sedermera förhöjdes lönen till 54 daler s:mt i kontant och 24 tunnor spanmål, svarande tillsammans emot 48 tunnor spanmål, eller 108 daler s:mt.

Magnus, 1566.
Nicolaus, 1584.
Thomas Johannis, 1593.
Gregorius Matthiæ, 1609.

Martinus Thomæ 1614—1622, erhöll genom kongl. bref af 3 mars 1616 till vederlag för den tomt, som han köpt vid Nyport och som togs under vallen, skattfrihet för ett hemman i Näätälä by af Stranda soken af en tredjedels skatt, som han der hade köpt.

Bartholdus Jonæ Ulvichius 1624—1635, var förut diaconus, blef pastor i Ruokolaks.

Simon Martini 1638.

Ericus Georgii 1640—1658. Hans son *Georg* var vice pastor på Siikaniemi.

Ericus Cupræus 1659—1681, var förut domkyrkosysslo-man, blef pastor på Siikaniemi.

Petrus L. Herkepæus 1682—1689, var förut diaconus, blef pastor i Pielisjärvi (?)

Johannes Falck 1690—1692, var förut diaconus, blef pastor i Ruokolaks.

Kristian Wijnblad 1693—1697, blef pastor på Siikaniemi.

Erik Åhman 1699—1702, tog afsked från tjensten 1702 och reste öfver till Sverige 1703.

Hans sednare hustru hette *Anna Magdalena Adamkovits.*

August Hoppenstång, filosofie kandidat, archidiaconus 12 maj 1702, blef pastor i Kronoborg 1708.

Samuel Ristelius, pastorsson från Siikaniemi, student i Åbo 1697, archidiaconus 1 maj 1708. Dog under Wiborgs belägring 1710.

Gift med *Brigitta Eceroda.* Deras dotter *Marg. Elisabet* var gift 1:o med handlanden i Petersburg *Stogsjöö* och 2:o med hofjuveleraren *Johan Tunckell.*

Samuel Alopæus, kapellan här 1718, blef pastor i S:t Andreæ 1724.

Samuel Krogius, son till kapellanen i Kakkis (S:t Johannis) kapell *Paul Jakob Krogius* och *Maria Ulvich,* pastorsdotter från Rautus. Född 3 apr. 1687, archidiaconus 172 . . Död 7 sept. 1750.

Gift med *Anna Margareta Tesche,* f. 8 nov. 1695, död 22 okt. 1765. Hon var dotter till handlanden i Wiborg

27

Henrik Tesche och *Margareta Suthof*. De hade 6 barn, af hvilka 3 dogo i ungdomen, de öfriga voro: I *Margareta*, f. 27 maj 1726, gift med tulldirektorn, hofrådet *Karl Torkel*. Deras 11 barn voro: 1 *Karl*, generalmajor, död i Sarensk 1839. 2 *Samuel*, öfverste, dog i Wiborg. 3 *Johan Karl*, kommendant i Kislar vid persiska gränsen. 4 *Margareta*, gift med archidiaconus *Anders Corsberg*. 5 *Helena Dorothea*, gift med pastorn i Mola *Alex. Sundblad*. 6 *Maria Elisabet*, gift med kapellanen i Kakkis *Fredr. Gust. Palmæus*. 7 *Wilhelmina*, gift med vice guvernören, statsrådet *Henrik Dannenberg*. 8 *Karolina*, gift med hofrådet *Jobst Fabritius*. 9 *Fredrika*, ogift. 10 *Anna*, dog ogift 1841, 90 år gammal. 11 *Hedvig Eleonora*, gift med pastorn i Björkö *Abrah. Forssman*. II *Johan Henrik*, f. 1 jan. 1728, pastor vid S:t Mariæ finska församling i Petersburg. Gift 1:o 1753 med *Helena Wasabonde*, dotter till arrendatorn af donationsgods i Rautus *Lars Wasabonde* och *Anna Maria Sigfren* och 2:o med enkefru *Dreyer*, som efter Krogii död 1791 blef öfverinspectrice för qvinliga elever uti uppfostringsanstalten för döfstumma i Petersburg. Med sin första hustru hade Krogius 10 barn, men af sednare giftet känner man inga barn. De flesta barn dogo i yngre åren. De som öfverlefde fadren voro: 1 *Anna*, f. 31 mars 1754, gift 1782 med pastorn i Kelttos *Henrik Johan Andersson Winter*. Dennes son *Anders Johan*, f. 11 juni 1777, student i Åbo 1793, blef professor i Greifsvald (?). 2 *Fredrika Wilhelmina*, f. 22 aug. 1758. 3 *Helena Dorothea*, f. 9 dec. 1765, gift med hofrådet *Dreyer* och blef öfverinspectrice för qvinliga elever uti uppfostringsanstalten för döfstumma. 4 *Amalia Benedikta*, f. 26 sept 1768. 5 *Henriette Elisabet*, f. 11 jan. 1771. III *Maria*, f. 6 april 1733, gift 1:o med archidiaconus *Johan Allenius* och 2:o med hans efterträdare *Fredrik Beriche*.

Magnus Alopæus, var här förut diaconus, archidiaconus 1752, blef pastor och domprost 1755.

Johan Allenius, pastorsson från Walkjärvi, f. i Nummis soken af Åbo stift, student 1742, kollega vid kathedral-

skolan 1747, subkonrektor samma år, subrektor 1748, diaconus 1751, archidiaconus 1755. Död 1756.

Gift med *Maria Krogius,* dotter till archidiaconus Krogius.

Fredrik Beriche, archidiaconus 7 juli 1758. Död 6 sept. 1773.

Gift med företrädarens enka *Maria Krogius.*

Anders Corsberg, f. i Åbo 23 nov. 1723, ordinerad 26 okt. 1753, konrektor 1759, diaconus 1762, archidiaconus 1776, assessor konsistorii samma år, prost 28 aug. 1796. Död 29 mars 1812.

Gift med *Margareta Torkel,* dotter till hofrådet *Karl Torkel,* utan barn.

Adolf Penzelius, klockareson från Kangasala i Åbo stift, och hette egentligen *Penselius,* f. 26 mars 1762, student i Åbo 1781, prestvigd 29 juni 1787, konsistorii nonarie 1788, vice pastor 1791, diaconus här 1794, assessor konsistorii samma år, prost 19 april 1801, erhöll fullmakt på Sortavala pastorat 1805, hvilket han dock ej tillträdde, förste kapellan här 28 maj 1817. Död 28 februari 1834.

Gift med *Charlotta Molitor,* f. 1778 och död 26 sept. 1834. Barn: 1 *Georg Adolf,* f. 28 apr. 1800, löjtnant. 2 *Karl Adolf,* f. 17 sept. 1801, flyttade till Reval 1827. 3 *Elisabet Charlotta,* f. 23 febr. 1803, död 25 dec. 1858, ogift. 4 *Katarina Sara Kristina,* f. 7 aug. 1804, gift med handlanden *Karl Wrigstedt,* f. 1809. 5 *Alexander Wilhelm,* f. 21 mars 1806, kommissionär i Systerbäck. 6 *Juliana Amalia,* f. 29 mars 1810, gift med majoren *Jegor Grön.* 7 *Peter Wilhelm,* f. 9 nov. 1811, död som kapten 1861. 8 *Sofia Adventa,* f. 28 nov. 1813, gift med proviantkommissionären *Alexander Grön.*

Mag. *Gustaf Wilhelm Wirenius,* var här förut 2 kapellan, 1:ste kapellan 12 mars 1834, blef pastor i Nykyrka 1836.

Bror Sven Hougberg, son till kaptenen *Jakob Gabriel Hougberg* och *Ebba Kristina Poppius,* f. 25 apr. 1766, död 22 nov. 1844. Hon var förut gift med krigskommissarien

Peter Johan Masalin. Född i S:t Michel 1 febr. 1797, prestvigd 11 dec. 1819, tjenstgjorde sedan i Jokkas, Mäntyharju, Hollola och Wiborg, der han blef predikant vid arbets- och korrektionshuset 16 mars 1831, vice pastor 1835, 2:dra kapellan här 5 okt. 1836 och 1:ste kapellan 23 nov. 1836.

Gift 1831 med *Agatha Sofia Poppius*, f. 5 febr. 1799, dotter till löjtnanten vid karelska dragonerne *Johan Poppius* och *Katarina Elisabet Cygnæus*, f. 24 apr. 1765 och död 24 dec. 1835, dotter till krigsjustitiarien *Georg Cygnæus*. Hougbergs barn: 1 *Ebba Elisabet Fredrika*, f. 14 sept. 1832, ogift. 2 *Karl Abraham*, f. 16 okt. 1835, forstmästare och 3 *Sven Wilhelm*, f. 2 febr. 1839, magister 1864, justitie rådman i Wiborg.

Kapellaner vid klosterkyrkan, diaconi och sedermera 2:dra kapellaner.

Kapellanen vid klosterkyrkan åtnjöt likaledes i kronolön 12 tunnor spanmål, enligt ofvan intagna kungabref. Denna lön tyckes dock icke blifvit förhöjd, hvaremot den till militiens redressement tillförordnade kommission år 1681 anslog *Toikka* hemman till begge kapellaners underhåll, hvilket konungen genom följande nådiga bref stadfästade:

Vi *Carl* med Guds nåd etc. göre veterligt, att såsom Våre trogne undersåtare, kapellanerne i Wiborg hafva gifvit Oss underdånigst tillkänna, huruledes, till följe af åtskilliga Våra för detta gifna resolutioner den till militiens redressement der i Finland af Oss förordnade kommission dem till hjelp och understöd uti deras embeten hafver utsett och anslagit ett ödeshemman *Toikka* benämndt i Wiborgs soken och Stranda härad, att de halfparten deraf hvardera njuta och undfå skola, som bemälte kommissions derå gifna bref af 18 juli 1681 vidare det utvisar; underdånigst berörde kapellaner om Vår nådiga konfirmation derå nu anhållandes; alltså hafve Vi detta deras ansökande med nåder förmärckt och bemälte hemman Toikka under kapellanstjensten icke allenast för de nuvarande, utan ock härefter kommande kapellanerne velat konfirmera och stad-

fästa, som Vi det ock härmed konfirmere och stadfäste derunder till evärdeliga tider att förblifva. Här alla som vederbör hafve sig att efterrätta. Till yttermera visso hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och med Vårt kongl. sekret bekräfta låtit. Datum Stockholm den 4 dec. anno 1682.

Carolus.

J. Bergenhjelm.

(L. S.)

Ericus Olai 1585— predikant uti klosterkyrkan och derjemte oeconomus för alla kyrkor.

Martinus Svenonis 1593—1609.

Johannes Matthiæ 1614—1618.

Bartholdus Thomæ, wiburg., var förut predikant vid grefve *Jakob de la Gardies* kompagni, diaconus 1621—1626.

Johan Michaelis 1634, 1635.

Petrus Aeschilli Ascanæus, diaconus 1635—1639, blef pastor i Siikaniemi.

Sigfrid Matthiæ 1641—1647, blef kapellan i Elimä.

Matthias Nicolai Ignatius, var förut domkyrkosyssloman, diaconus 1649—1658, blef pastor i Jokkas.

Matthias Canuti 1659.

Laurentius Aridlander 1659—1660.

Gabriel Sigfridi Hermigier 1660—1674.

Gift med *Margareta Henriksdotter.* Barn: *Sigfrid* och en dotter.

Petrus L. Herkepæus 1674—1682, blef archidiaconus.

Petrus Ristelius 1682—1684, blef pastor på Siikaniemi.

Johan Falck diaconus 1688—1690, blef archidiaconus.

Johan Rohianus 1690—1694, blef kapellan i Mola.

Jöran Nigræus 1694—1702, blef pastor i Kristina.

Thomas Punderus 1700—1705. Han bodde på Toikka hemman, tyckes hafva öfvergifvit tjensten under kriget, blef tjenstf. pastor i Puumala 1719.

Sigfrid Sigfridi Brotherus 1705—1716, var förut 3:dje kapellan.

Gift med *Elisabet Arvidsdotter.* Barn: *David.*

Johan Schvindt, diaconus här 1725—1746, blef pastor i S:t Andreæ.

Magnus Alopæus, var förut konrektor, sedan vice pastor i Kakkis 1746, diaconus här samma år, blef archidiaconus 1752.

Johan Allenius 1751—1755, blef archidiaconus 1755.

Karl Stolpe 1756—1759. Dog 1759.

Gift med *Klara Katarina Bäck,* pastorsdotter från Nykyrka, som i andra giftet fick pastorn i S:t Andreæ *David Starck.* Barn: 1 *Katarina.* 2 *Johan,* snickaremästare i Wiborg, gift med *Anna Maria Duuk.* Deras barn: 1 *Anna Amalia,* gift 1:o med stadsnotarien i Wiborg *Karl Gustaf Renfors* och 2:o med rådmannen i Wiborg *Anders Hällström,* som dog 20 juni 1837 och efterlemnade 5 barn. 2 *Alexander,* var tjenstf. predikant vid lifgardes finska skarpskyttebataljon (se Helsingfors).

Anders Corsberg, diaconus 1762, blef archidiaconus 1776.

Mag. *David Starck,* diaconus 1776, blef pastor i S:t Andreæ 1794.

Adolf Penzelius, diaconus 1794, blef 1:ste kapellan här 1817.

Johan Wilhelm Stråhlman, 2:dra kapellan här 15 april 1818, blef pastor i Mola 11 febr. 1822.

Mag. *Gustaf Wilhelm Wirenius,* 2 kapellan 7 juli 1824, blef 1:ste kapellan 1834.

Bror Sven Hougberg, 2:dra kapellan 5 okt. 1836, blef 1:ste kapellan samma år.

August Wilhelm Relander, kapellansson från Iiti, f. i Lappträsk 15 juli 1809, student 1829, prestvigd 30 dec. 1831, fånghuspredikant i Wiborg 1 okt. 1834, 2:dra kapellan här 13 juni 1838, vice pastor samma år. Död 23 aug. 1860.

Gift med *Fredrika Jakobina Mangelus,* f. 20 apr. 1818, död 9 mars 1841. Barn: 1 *Fredrika Amalia,* f. 9 okt. 1839, gift med apothekaren i Wiborgs *Gustaf Viktor Ekroos,* f.

15 febr. 1831. 2 *Ida Wilhelmina,* f. 27 jan. 1841, gift med hofrättsnotarien, friherre *Otto Adolf Rehbinder,* som är f. 1 mars 1833.

Tredje kapellaner.

I slutet på 17:de seklet blefvo vid klosterkyrkan eller landsförsamlingen anställde tvenne kapellaner, men deras tjenstgöring upphörde med år 1710. Förökning af tjenstgörande presters antal har, med anledning af folkstockens tillväxt, åter i senaste tider varit föremål för öfverläggningar och blifvit genom nådigt bref af 3 dec. 1863 sålunda afgjord, att i Wiborgs stads- och landsförsamlingar skola aflönas 3 kapellaner sålunda, att begge förra kapellaners löner framdeles delas jemt emellan alla tre kapellaner, hvarjemte medelst nådigt reskript af 14 sept. 1864 föreskrefs, att alla tre kapellaner böra vara bosatte i Wiborgs stad och gemensamt med pastorn upprätthålla gudstjensten i begge kyrkorna, den svenska och den finska, samt vid behof hålla gudstjenst i Nuijamaa och andra aflägsna soknetrakter.

Jöran Nigræus, var här 3 kapellan 1690—1694, blef 2:dra kapellan.

Herman Hermigier 1694—1697. Död 1697.

Iwar Argillander 1697—1700, blef pastor i Leppävirta.

Thomas Punderus 1700, blef andra kapellan.

Sigfrid Sigfridi Brotherus till 1705, blef 2 kapellan.

Domkyrkosyssloman, oeconomi templi.

Redan tidigt anställdes en ekonom eller syssloman såväl för dom- som stadens öfriga kyrkor. Angående hans aflöning anföres här ett utdrag ur

Hennes kongl. majestäts nådiga resolution på det capitulares från Wiborgs stift hafva andraga låtit, gifven i Stockholm 27 nov. 1635.

1:o. — — — — — — — — — — — — — — — —

2:o. På det ock domkyrkans syssloman med något underhåll af kronan må blifva försedd, hafver hennes kongl. maj:t af ödesspanmålen eller någon annan viss ränta der uti länet honom 10 tunnor spanmål årligen till en behaglig tid beviljat, hvilka honom af landshöfdingen dersammastädes skola tillordnade blifva.

På högstbemälte hennes kongl. maj:ts vägnar af H. K. M:ts samt Sveriges rikes respektive förmyndareregering.

Gabriel Oxenstjerna
Sveriges drots.

Claes Christersson Horn
i riks marskalkens ställe.

Claes Fleming
i amiralens ställe.

Peer Sparre
i rikskanslerns ställe.

Gabriel Oxenstjerna
Svea rikes skattmästare.

Ericus Olai 1585, 1586, blef genom kongl. fullmakt af 4 juli 1585 predikant uti klosterkyrkan vid Karjaporten i Wiborg för dem, som bo i den nya fästningen och i Pantsarlaks, derjemte oeconomus eller syssloman för alla kyrkor i staden.

Johannes Erici 1593.

Andreas Henrici 1611, blef kapellan vid sjukstugan.

Laurentius Jonæ Ulvichius 1617—1622.

Henrik Hansson Wentzelius 1623—1626, kallar sig tillförordnad kyrkoherde i Wiborg.

Petrus Jonæ Girs 1631—1641, var riksdagsman 1635, blef pastor i Pyttis 1641.

Matthias Nicolai Ignatius 1642—1646, oeconomus templi cathedralis, blef lärare vid pädagogin i Nyslott 1646 och derefter andra kapellan i Wiborg 1649.

Johannes Brobeck, domkyrkosyssloman 1648—1653, blef pastor först vid major *Herman Borkhusens* regimente och sedan i Tohmajärvi.

Gift med *Karin Hansdotter Pool* eller *Fool.*

Ericus Erici Cupræus 1654—1659, blef kapellan vid domkyrkan.

Johan Huss 1659—1685, var hemma från Södermanland.

Gift med *Helena Lackman.*

Johan Huss 1702—1704, f. i Westerbotten, blef år 1704 skild från tjensten, emedan han icke præsterade borgen och var 1706 död.

Gift med *Kristina Willand.*

Anders Ahlgren, domkyrkosyssloman 30 jan. 1704, prost 1705, blef pastor i Siikaniemi 1706.

Erik C. Holmenius, var förut pastor i Moloskowits, oeconomus templi här 1707 (?)—1710. Var år 1710 död.

Gift med *Johanna Margareta* (Hilestrop?), enka efter pastor Wijnblad på Siikaniemi.

2. Slotts- och Siikaniemi eller norra förstadsförsamling.

Vid Wiborgs slott fanns en församling redan under lutherdomens första tider, hvilken betjenades af en slottspredikant. Sedermera uppfördes en kyrka på malmen i norra förstaden, som då kallades Siikaniemi, men numera benämnes Neitsytniemi, hvari slottspredikanten skulle besörja om gudstjensten. Predikanten på slottet blef sålunda gjord till pastor i norra förstadsförsamlingen. Såsom predikant på slottet åtnjöt han kronolön på stat, på sätt här nedan intagna urkunder af sig visa, och såsom pastor på malmen beviljades honom högre lön af kronan och räntan från Hannukkala och Pätilä hemman (inom Kakkis), hvilka anslogos till prestbol. Dessa hemman utbyttes på generalguvernören *Herman Flemings* befallning af landshöfdingeembetet i Wiborg den 4 aug. 1668 emot Herttuala, som den tiden räntade 20 daler 5 öre 17 pen. s:mt. Enligt 1699 års landsbok uppgick pastorslönen för begge församlingar till 108 daler kontant, 24 tunnor spanmål och 54 daler 15 öre 18$\frac{2}{5}$ pgr prestbolsränta, eller tillsammans 216 daler 15 öre 18$\frac{2}{5}$ pgr s:mt, svarande emot något öfver 96 tunnor spanmål. Emedan pastorn ej mäktade ensam upprätthålla gudstjensten och handhafva själavården i tvenne församlingar, erhöll han sig till biträde en kapellan, hvars kronolön utgick med 10 tunnor spanmål eller 22 daler 16 öre s:mt.

Predikanter.

Laurentius 1542.
Matthias 1566.
Magnus 1575.
Petrus Laurentii, predikant 1581, blef pastor.

Kyrkoherdar.

Petrus Laurentii, den förste kyrkoherde på Siikaniemi 1584, enligt följande förordnande:

Kongl. maj:ts till Sverige etc. min allernådigste herres tillförordnade ståthållare på Wiborg, Nyslott och Kexholms befästning, jag *Henrik Claesson* till Kankas, riddare samt *Matts Larsson* till Niemenpää, befallningsman uppå Wiborg, bekänne och göre härmed veterligt, att efter det högbemälte kongl. maj:ts undersåter och tjenare, som på Siikaniemi vid Wiborg vånhaftige äro, hafva uppsatt sig en kyrka på malmen, och att den må med tillbörlig och sannskyldig gudstjenst blifva vid makt hållen, derföre hafve vi uppå högbemälte kongl. maj:ts vägnar befallt och konfererat, såsom vi ock nu utskicke och konferere denne slottets predikant, ärlig och vällärd hr *Pehr Laurentii* till deras rätte kyrkoherde, på det han skall förestå dem med ren och sannskyldig lärdom och sakramentens rätta bruk, och uti alla måtto ärligen, tillbörligen och troligen sig förhålla uti sådant sitt kall, dock så, att han derjemte detsamma så framdeles som tillförene uti slottets kyrka flitigt göra skall, efter man utan predikant uppå ett konungsligt hus ej vara kan, nemligen hvar helge- och söndag om morgonen på malmen och sedan om middagen uti slottets kyrka. Så efter det han är en lång tid vorden brukad här uppå huset för en predikant, och måste nu hafva större omak i det, att han skall förestå begge kyrkor, och han hafver besvärat sig öfver sin löns ringhet och fliteligen begärt, att man honom det förra något förbättra och förmera ville; fördenskull och emedan han, som förmäldt är, måste hafva större och mera omak härefter än härtill skedt är, och måste försörja båda kyrkor med messvin och andra nödtorfter,

hafve vi honom uppå kongl. maj:ts vägnar och till nådigt behag hans lön förbättra velat och efterlåtit honom härefter årligen att uppbära och bekomma uti allt penningar 16 daler, kläde 10 alnar, spanmål 16 tunnor, humla 1 lisp., slagtnöt 2 st., och saltfisk 1 tunna, deruppå, att han sitt kall och embete dess troligare och flitigare förestå skall.

Och vi begäre derföre vänligen af alla högbemälte kongl. maj:ts tromän och undersåter, att de för förenämnde hr Pehr häremot icke något hinder eller förfång göra, såsom ock att de som på Siikaniemi boendes äro anamma och erkänna honom för deras rätte lärofader och utgöra till honom den rättighet, som dem bör, i likstol, påskamål och eljest. Dermed sker det rätt och tillbörligt är. Datum Wiborg den 12 febr. 1584.

Hans Erici, kyrkoherde på Siikaniemi 1585—1609. Om hans utnämning produceras här tvenne kungabref.

Vi *Johan* III med Guds nåd etc. göre veterligt, att efter det vår troman och ståthållare på Wiborgs, Nyslotts och Kexholms befästningar, den ädle, välbördige *Jöran Boije* till Gennäs hafver på våra vägnar förordnat denne hr *Hans Erici,* att han skall vara predikant på Wiborgs slott och kyrkoherde för våre undersåter, som boendes äro i den förstad, som utanför Wiborgs stad är, Siikaniemi benämnd, hvilket vi låtit oss behaga. Hvarföre bjude och befalle vi eder, trogne undersåter, som uti vår tjenst ären i förbemälte befästning såväl som eder alla, som boendes ären på förberörde Siikaniemi, att I anammen och bekännen förenämnde hr Hans för eder rätte kyrkoherde och lärofader, välvilligen utgörandes honom tionde, likstol och påskaränta och all annan del, som I eder rätte kyrkoherde och lärofader efter en christelig, gammal sedvana plägen och pligtige ären. Han skall deremot igen vara förpliktad att förkunna för eder Guds heliga ord rent, klart och oförfalskadt, såsom ock eljest bevisa eder den tillbörliga tjenst och så förestå eder som hans embete kräfver, och eljest sig uti sitt lefverne och umgänge hos eder förhålla, såsom han det för Gud, oss och hvar christen man vill och kan trygge-

ligen vara till svars med. Der I, trogne undersåter alla skolen eder efterrätta. Skrifvet på Wadstena slott den 18 mars 1587.

Vi *Johan* III med Guds nåd etc. göre veterligt, att eftersom vår troman och ståthållare på Wiborgs slott, Nyslotts och Kexholms befästningar *Jöran Boye* hafver förordnat denne hr *Hans Erici* till predikant på Wiborgs slott såsom ock uti förenämnde förstad Siikaniemi, derföre och på det han uti samma sitt embete skall desto flitigare vara, hafver förenämnde Jöran Boye på våra vägnar och till vårt behag unt och efterlåtit honom till årlig lön och underhåll pengr 16 daler, engelskt packlakan 12 alnar, spanmål 20 tunnor, humla 2 lisp., oxar två, lax en half tunna och en half tunna sik, hvilket vi ock härmed af ynnest och nåd honom unne och efterlåte. Det vårt kammarråd, kammarerer, befallningsman samt alle andra som oss med ed och tro äro förpliktade, vete sig att efterrätta; icke görandes förberörde hr Hans Erici häremot något hinder. Skrifvet på Wadstena slott den 18 mars 1587.

Genom kongl. bref af 7 juli 1594 bestämdes predikantens på Wiborgs slott lön och underhåll till kontant 20 daler, spanmål 30 tunnor, humla 4 lisp., engelskt 12 alnar, görlisk 12 alnar, oxar 2 st., får 4 st., lax en half och strömming en hel tunna, och utspisning på en dräng efter svenneordningen vid Wiborgs slott, hvilket konung *Carl* IX jemväl biföll och godkände genom kongl. bref af 27 mars 1595.

Matthias Laurentii 1610, var riksdagsman i Örebro och torde hafva blifvit pastor i Taipalsaari.

Anders Matthiæ 1612—1624, erhöll kongl. kollationsbref af 1 dec. 1612 sitt underhåll bestämdt.

Gift med *Johanna Mårtensdotter.*

Krister Sigfridi 1628—1634, erhöll konungens kollationsbref 13 febr. 1628.

Gift med *Elin Hansdotter.*

Laurentius Jacobi 1639—1640, var år 1641 död.

Gift med *Marina Eriksdotter.*

Petrus Aeschilli Ascanæus (Asicanus) 1641—1650, död 1650. Erhöll konungens sanktion på det underhåll, som var beviljadt Christer Sigfridi, så lydande:

Vi *Christina* med Guds nåd etc. göre veterligt, att oss hafver brefvisaren och kyrkoherden uti Siikaniemi vid Wiborg hr *Peter Eschilli* underdånigst præsentera låtit ett vår salige kärälskelige hr faders, glorvördigst i åminnelse, bref de dato Stockholm den 13 febr. 1628, derutinnan är beviljadt fordom kyrkoherden dersammastädes hr *Christian Sigfridi* det torpet uti Kaislaks by i Wiborgs soken quitt och fritt att njuta och behålla samt tionden och slottsgården och dertill 16 dal. till vinkorn, sålänge han sig der för predikant bruka låter, ödmjukeligen begärandes deruppå dess vederlag kunna på honom konfirmeradt blifva. Denne hans underdåniga begäran hafve vi gunsteligen anhört och fördenskull af gunst och nåd unt och konfirmerat, eftersom vi härmed och i detta vårt öppna brefs kraft unne och konfirmere honom *Pehr Eschilli* bemälte vederlag Hannukkala och Pätilä, begge uti benämnde soken belägne, jemväl ock det årliga underhåll och tionde af slottsgården samt ock de sexton daler vinpenningar, som hans antecessor för detta innehaft hafver, att njuta, bruka och behålla, sålänge han förbemälte församling uti predikoembetet förestår och sig bruka låter. Der alle som vederbör vete sig tillbörligen att efterrätta. Datum Stockholm den 29 juli 1646.

Christina.

Asicanus var gift med *Elin Blasiidotter.*

Mag. *Claudius Thesleff,* var lektor vid Wiborgs gymnasium och derjemte kyrkoherde på Siikaniemi 1652—1659, blef domprost.

Samuel Laurentii Reuter, præceptor vid Helsingfors skola 1646, kollega superior 1648, konsistorii notarie och direktor cantus i Wiborg 1652, slottspredikant och pastor i norra förstaden 1659 och derjemte garnisonspredikant 1663, assessor consistorii 1664, præpositus för några landsförsamlingar. Den 24 juli 1664 invigde han en ny träd-

kyrka (den Heliga Trefaldighetskyrkan) på Siikaniemi, sedermera Neitsytniemi benämndt. Död 1679. *Alopæus* l. c. p. 448, 547—554, 623.

Gift 1654 med *Margareta Vogel*, dotter till handlanden *Johan Vogel* och *Elisabet Croël*. Barn: 1 *Elisabet*, gift med pastorn i Jokkas *Henrik Poppius*. 2 *Karin*, gift 1663 med pastorn i Iiti *Erik Ancherus*. 3 *Helena*, gift med *Jonas Dykander*. 4 *Anna*, gift med befallningsman i Eurapää härad *Hans Otteson*.

Till de af Alopæus uppräknade skrifter af S. Reuter tilläggas här: 1 *Inauguratio templi*, d. ä. *kyrkovignings sermon*, hållen i Wiborgs förstads Siikaniemi nya kyrka 24 juli 1664. Åbo. 2 *Lik*-predikan öfver regimentsskrifvaren Erik Djurmans husära *Johanna Danielsdotter*, hållen 12 apr. 1657 i Wiborgs domkyrka. (Cfr Suomi 1844 p. 275, 276).

Ericus Erici Cupræus, borgoensis, ordinerad 17 juni 1651, domkyrkosyssloman 19 jan. 1654, kapellan vid domkyrkan 1659, pastor i förstaden Siikaniemi och slottet i Wiborg 28 okt. 1679 och i Säkkjärvi annexförsamling, assessor konsistorii 1679, prost 1681. Död 24 sept. 1684.

Gift 1659 med *Karin Willamsson*, dotter till inspektoren *Daniel Willamsson* och hade med henne 5 söner och 1 dotter, hvilka alla dogo före fadren.

Pehr Ristelius, var förut kapellan vid klosterkyrkan, pastor 14 okt. 1684, men fick ej behålla Säkkjärvi, som bestämdes till annex för 2:dra theologie lektorn, (*Alopæus* l. c. p. 46) assessor konsistorii, prost. Död 1695. Han ägde Härskiänsaari holme i Saimen inom Ruokolaks soken, och rustade derföre en dragon. Han har utgifvit en *likpredikan* öfver tullinspektorn *Henrik Schmidts* husära *Maria Johansdotter Tolpo* 1690.

Ristelii 3 barn voro: **A** *Samuel*, kapellan vid domkyrkan. **B** *Bengt*, löjtnant vid karelska jägareregimentet, gift 1:o 1709 med *Helena Agander*, död 1717, pastorsdotter från Deulina i Ingermanland och 2:o med *Margareta Carlstedt*. Barn af första giftet: I *Margareta*, f. 21 jan. 1710,

gift 1:o med pastorn i Leppävirta *Abrah. Winquist* och 2:o med pastorn i Janakkala *Eman. Foenander*. Deras barn: 1 *Fredrik*, f. 1741. 2 *Brita Helena*, f. 1744. II *Bengt*, kronolänsman i Rantasalmi. Af sitt andra gifte hade Ristelius barnen: III *Peter Arvid*, f. 1724, död 1738. IV *Margareta Katarina*, f. 1726, död 4 apr. 1800, gift med possessionaten *Johan Bernhard Zilliacus*[1]). Deras 7 barn voro: 1 *Helena Margareta*, f. 13 mars 1754. 2 *Katarina Elisabet*, dog 1766. 3 *Eva Dorothea*, f. 8 febr. 1757. 4 *Ulrika Eleonora*, f. 11 dec. 1758, gift med landtmät. *Johan Åkerstedt*. 5 *Anna Juliana*, f. 6 sept. 1760, gift med titulärrådet *Esaias Lojander*. 6 *Maria Kristina*, f. 20 apr. 1764. 7 *Henrik Benedikt*, häradsskrifvare i Jääskis, död 10 dec. 1829, gift med *Katarina Dorothea Stammeyer*, död 1831. Af deras 9 barn dog den äldsta sonen *Johan Ludvig* såsom kretsskollärare i Willmanstrand år 1808, endast 19 år gammal och en annan son *Benedikt* vid 2 års ålder. De öfriga voro: *a) Katarina Kristina*, f. 1791, gift 1:o med kapellanen i Joutseno *Anders Hæggroth* och 2:o med kretsskolläraren i Kexholm, sedermera pastorn i Rautus *Wilhelm Löfberg*. *b) Peter Wilhelm*, f. 1795, död 16 jan. 1839, häradsskrifvare i Kexholms södra härad. *c) Henrik Jonas*, f. 1797, död 9 juli 1858, häradsskrifvare i Jääskis härad. *d) Maria Wilhelmina*, f. 1799, ogift. *e) Berndt Magnus*, f. 1802, kapellan i Uguniemi. *f) Alexander Benedikt*, f. 1804, kapellan i Ruskeala. *g) Helena Amalia*, f. 1808. V *Anna Elisabet*, f. 7 juli 1729, död 7 maj 1812, gift med fänriken *Michael Hjerppe*, som dog 1786. VI *Helena Kristina*, f. 3 febr. 1732, gift med löjtnanten *Karl Henr. von der Osten*. VII *Jonas*, kapellan i Ruokolaks. C *Peter*, flyttade bort från landet.

Mag. *Georg Helsingius*, var lektor vid Wiborgs gymnasium och derjemte pastor här 1695—1699, blef pastor i S:t Michel. *Alopæus* l. c. p. 490.

---

[1]) I början på 1700 talet flyktade *Johan Zilliacks* från Nyskans till H:fors stad. *Otto Zilliacks* var år 1729 löjtnant och bodde i Pyttis.

Kand. *Kristian Wijnblad,* var kapellan vid domkyrkan 1693—1697, pastor här 1699, tillträdde 1 maj samma år. Död 11 aug. 1705.

Gift med *Johanna Margareta Hilestrop (?).*

Anders Ahlgren, rector scholæ i Nyskans 1688, svensk kapellan i Narwa 1690, domkyrkosyssloman i Wiborg 30 jan. 1704, prost 1705, pastor på Siikaniemi 1706.

Kapellaner.

Georgius Erici 1650, vice pastor.

Matthias Canuti 1656.

Sigfrid 1663.

Andreas Jacobi Agander 1665—1677, blef pastor i Kymene 1677.

Thomas Jacobi Agander 1677—1679, blef pastor i Sääminki.

Petrus Fabritius 1679, blef kapellan i Mola 1682.

Johan König 1682, blef pastor i Sibbo.

Erik P. Hammerman 1688—1694, blef pastor i Kymene.

Jakob Helsingius 1695—1705.

Bartholdus Laetenius 1705.

3. Hospitals- och sjukstuguförsamlingen i Pantsarlaks.

Sjukstugan i Wiborg stiftades redan under katholska tiden af höfvidsmannen på Åbo och Wiborgs slott *Erik Axelsson Tott* och erhöll påfvens sanktion 1475. (Se *Historiallinen Arkisto* II. 28). Dermed förenades sedan ett hospital eller fattighus [1]). Konung *Gustaf* I skref 1547 till befallningsmannen på Wiborgs slott *Måns Nilsson:* „Vi hafve också gunsteligen tillåtit, att det hospital och den sjukstuga, som der ligga så nära vid staden, måtte blifva

[1]) Påfvens sanktion gällde närmast inrättandet af ett kapell i sjukstugan, hvilket sedan kallades *Mariæ Magdalenæ* kapell. I *Arvidssons Handl.* I. 22—45 läses samma urkund, i ordalagen något olik den, som finnes tryckt i *Historiall. Arkisto.*

dädan flyttade något längre ut, der lägligast vara kunde." (*Arvidssons Handlingar* VII. 208). Inrättningarne voro således icke mera nya, då deras flyttning bifölls, och det är sannolikt, att de kort efter nämnde tid flyttades till Pantsarlaks, som ligger utanför stadens murar på södra sidan. Genom kongl. bref af 27 aug. 1561 tillades de fattige i Wiborgs hospital 10 pundlester tiondespanmål och före år 1566 voro till hospitalets underhåll anslagne kronogodset Savolais och klostergodset Rytkylä samt betalning för 420 behållna rökar. Genom kongl. bref af 19 juni 1591 lades under hospitalet och sjukstugan Laiharanta hemman till evärdelig ägo med all dess ränta och lägenheter uti vått och torrt, men redan året derpå utbyttes Laiharanta emot Wekkesalo.

Predikanter, stundom kapellaner kallade.

Michel 1551, 1552, de fattiges kapellan.

Andreas Jacobi Undranck, 1552—1570, kallas än kapellan än predikant för de fattiga i Wiborgs hospital. Erhöll genom kongl. bref af 6 juli 1566, 6 pund råg till underhåll.

Henricus Johannis, de fattiges predikant, 1572—1580. Genom kongl. bref af 5 juli 1575 tillades honom 6 pund spanmål såsom förbättring till dess förra månadskost.

Canutus Nicolai, var krigsprest under *Pontus de la Gardie,* hospitalspredikant efter Henrik 1584—1600, med konungens sanktion af 27 aug. 1586. Erhöll genom kongl. bref af 29 juli 1591 till behaglig tid frihet för en half skatt jord i Hapenensaari by af Wiborgs soken för gärden, dagsverken och ovisse persedlar, undantagandes årliga räntan, hvilken han måste tillfyllest utgöra; hvarjemte han förklarades fri för gästning och stadens tunga så länge han låter bruka sig uti de fattiges tjenst. Blef pastor i Jääskis 1602.

Mårten 1603, 1604, dog 1604.

Paulus Johannis 1605—1610, blef pastor i Mola.

Andreas Henrici, Borgensis, 1611—1626.

Matthias Laurentii Mononius, nosocomianus 1632—1660. Död 1672.

Matthias Johannis 1666—1680.

Matthias Fabiani, efterlemnade enka och en dotter.

Kristiern Winter, apologist vid Wiborgs skola 1675—1688, predikant här 1688—1692, blef kollega superior.

Jacobus Thomæ Agermannus 1694—1704. Hans dotter var gift med adjunkten *Bartholdus Erici Matthænius*, som var här vice pastor och flyttade 1710 till Willmanstrand.

Simon Kristierni Huss, var bataljonspredikant, predikant här 22 mars 1705. Var år 1709 död.

Gift med *Kristina Willand*.

Mårten N. Lång 1710, flyktade under kriget härifrån, bodde sedan i S:t Michel och blef kapellan i Libelits 1726. Vid flykten tog han af kyrkans egendom med sig messkalken, patenet, af 40 lods vigt och en silfverkanna af 38 lods vigt. För sin fattigdom pantsatte han kalken och patenet i Kides kyrka och kannan hos prostinnan Wittstock i Tohmajärvi, och de inlöstes sedan till hospitalskyrkan i Helsingfors.

4. Tyska församlingen.

Redan år 1636 hade Wiborgs stads borgerskap af tyska nationen hos regeringen anhållit och jemväl erhållit tillstånd, att hålla en predikant för egen räkning. I samma mån det tyska elementet under 17:de seklet vann mera terrain i Ingermanland, utbredde det sig derifrån jemväl till Wiborgs län och blef mera allmänt än tiderna dessförinnan och derefter. Det var derföre naturligt, att tyskarne önskade sig en egen prest. Men hvem annan än regeringen skulle aflöna honom. Härpå gick regeringen likväl icke in och tyskarne fingo åtnöja sig med den bland stadens presterskap eller någon annan prestvigd man, som kände deras språk. Sålunda förrättade lektorn *Claudius Thesleff* en tid tysk predikantstjenst. Borgerskapet förnyade sin petition om anställande af en tysk predikant och

erhöll genom följande kungabref ytterligare bifall till sin anhållan.

Vi *Christina* med Guds nåd etc. göre veterligt, att såsom Våra f. d. varande förmyndare och riks regering hafva å Våra vägnar uti en resolution, gifven Wiborgs stad den 19 juli 1636, ibland annat förunnat och beviljat, att de af fremmande nationer, enkannerligen handtverkare, som sig der nedersatt hafva, om deras handtverk till stadens uppkomst och förkofring att idka, skulle få hafva och hålla en predikant, som på det tyska tungomålet uppehölle och förrättade gudstjensten dersammastädes; alltså hafve Vi befunnit välbemälte Våra dåvarande förmyndares och riksregerings intention och uppsåt vara skäligt och christeligt och lända Guds församling till styrka och förmering, och fördenskull efterlåtit och beviljat, såsom Vi ock härmed i detta Vårt öppna brefs kraft efterlåte och bevilje, att de fremmande, som för detta hafva varit och än komma kunna uti tyska församlingen, det vare sig handtverkare eller andra, som bruka sin ärliga näring och handtering, de vare boende der eller eljest trafiquerande och genomresande, och icke äro mäktige det svenska språket, måge med biskopens och konsistorii dersammastädes inrådan och godtfinnande, antaga och behålla en tysk predikant, hvilken skall vara förpliktad att predika Guds klara och rena ord, grundadt uti de profetiska och apostoliska skrifter och förklaradt uti den oförändrade Augsburgiska konfessionen och Upsala concilio, rätt administrera de högvärdiga sakramenten och eljest med ett oförargeligt lefverne och godt exempel föregå sine åhörare och sig således förhålla, som en trogen och rättsinnig själasörjare egnar och bör. Men uti hvad kyrka och huru ofta, antingen engång i veckan och engång hvar söndag och helgedag eller flere de skola hålla sin gudstjenst, det vilje Vi hafva hemställdt biskopen och konsistorium dersammastädes att disponera öfver, efter som de finna bequämligast, och den svenska församlingens gamla och vanliga gudstjensts förrättande och öfning tilldrägligast.

Här bemälte Vår biskop och konsistorium samt borgmästare och råd i Wiborg och alla andra, som vederböra, hafva sig att efterrätta, icke görandes emot denne Vår förordning hinder eller intrång i någon måtto. Till yttermera visso hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och med Vårt sekret bekräftat. Datum Stockholm den 29 mars 1651.

Christina.

Christian Friedr. v. Schwalch.

(L. S.)

Men oaktadt detta kungabref fingo tyskarne i Wiborg ingen egen församling i stånd. Hvarken mantalslängder från 1650—1710 eller några andra räkenskapsböcker omnämna någon tysk prest i Wiborg.

Sedermera kallade öfverkommendanten i Wiborg, generallöjtnanten *De Coulon,* som sjelf var reformert, år 1735 den 14 juli, till pastor för tyskarne i Wiborg och den församling, som då skulle bildas, pastorn vid evangelisk-lutherska församlingen i Systerbäck, theologie licentiaten *Johann Gottlieb Ulrich Hoffmann,* hvilken föregaf sig vara prestvigd i Upsala af vice biskopen *Spegel* och gift med dess dotter. Då Hoffmann begärde justitiekollegii sanktion på dess sålunda till Wiborg erhållna vokation, infordrade justitiekollegium konsistorii i Wiborg utlåtande om Hoffmanns ditkomst och vokation, examen och ordination, om hvilket allt konsistorium uti sitt svar påstod sig icke hafva den ringaste kännedom. Consistorium inberättade tillika, „att der i Wiborgs stad ingen tysk församling eller pastor icke heller i svenska tider någonsin varit, undantagandes tyska regimentspredikanter och andra i krigstiden undan fienden flyktande tyska församlings pastorer ifrån Nyskans.“ Genom korrespondens med domkapitlet i Upsala stift blef det uppdagadt, att allt hvad Hoffmann föregifvit om sin ordination i Upsala af vice biskopen *Spegel* åren 1704, 1705 eller 1706 och sitt giftermål med dess dotter

Amalia Katarina Spegel vore idel osanning. Och då han sålunda på falska uppgifter förrättat presterlig tjenst, utan att vara ordinerad, yrkade konsistorium i Wiborg på ansvar för denne bedragare, och justitiekollegium remitterade målet till laga undersökning vid Wiborgs rådstugurätt, inför hvilken domstol Hoffmann sedermera bekände sig vara uppfödd i den romersk-katholska läran och hafva studerat hos jesuiterne i Carlstadt, Freystadt och Prag och blifvit theologie licentiat; derefter hade han varit sekreterare hos erkebiskop *Erasmus Spegel* i Upsala, blifvit lutheran och gift sig i Altona med *Margar. Catharina Juliana Hosen* 1731, hvarefter han kommit till S:t Petersburg, gjort presterlig tjenst dels i staden dels på landet, tills han blifvit förordnad till Systerbäck. Rådstugurätten dömde honom den 16 nov. 1738 för allt sitt förhållande till 40 marks s:mt böter, fotstock, spö och landsförvisning.

År 1743 gjorde magistraten i Wiborg hos hennes kejserliga maj:ts justitiekollegium underdånig ansökning om tillstånd att få inrätta en tysk församling i Wiborg. Skriften lydde:

Aller-Durchlauchtigste, Grossmächtigste Kayserinn und Grosse Frau *Elisabeth* I, Souveraine Beherrscherinn aller Reussen etc. etc. etc.

Allergnädigste Kayserinn und Frau!

Demnach der teutsche Gottesdienst bei hiesiger Stadtgemeinde laut beigefügten Privilegien schon vor vielen Jahren her concedirt und eingerichtet gewesen: bei jetzigen Zeiten aber um so viel nöthiger ist, weil nicht allein einige Einwohner sondern auch in Garnizon liegende, auch zum öftern ab- und zureisende hohe Standespersonen und Herren Officiere, wie auch Kaufleute und Schiffer der schwedischen Sprache unkundig sind; über dem fleissige Catechisationes der hiesigen Jugend unentbehrlich sind, dieselbe nicht allein im Christenthum sondern auch in der teutschen Sprache festzusetzen: Als hat der Magistrat mit Zuziehung der Bürgerschaft beschlossen den Hrn Pastor *Nicolaus Büt-*

zow als teutschen Prediger und Catecheten bei hiesiger Stadtgemeinde zu vociren. Damit aber der hiesigen Geistlichkeit bei der schwedischen Gemeinde an ihren bisherigen Revenues nichts abgehen möge, so hat man ex ærario und daneben durch einen freiwilligen Zuschub die Subsistence dem Hrn Pastor Bützow ad interim ausgemacht, bis in künftig bei der schwedischen Gemeinde eine Vacance entstehen werde, da man dann verabredet keinen andern als gedachten Herren Pastor Bützow dazu in Vorschlag zu bringen, weil er auch der schwedischen Sprache mächtig ist, und künftighin den Gottesdienst in beiden Sprachen verrichten kann [1]).

Wie nun die Gemeinde zu gedachten Hrn Pastor Bützow ein ganz besonderes Vertrauen hegt: also bittet der Magistrat unterthänigst Ein Kayserliches hocherlauchtes Reichs Justice Collegium der Lief- und Ehstländischen Sachen wolle gnädigst geruhen die vom Magistrate und der Bürgerschaft intendirte Vocation und Versicherung zu confirmiren, damit wir in der Person des Hrn Pastoris Bützow einen geschickten und frommen Lehrer conserviren können. Für gnädigste deference ersterben wir

Ew. Kayserlichen Majestät
allerunterthänigste Vasallen.
Von wegen des Magistrats:

Reinecke.
Nicol. Jaenisch. *Johann Thesleff.* *Jacob Dannenberg.*
Christian Adrian Lado. *Carl Dichæus.*

Wiburgs Rathhaus d. 8 Martii 1743.

Härpå resolverade justitiekollegium den 27 maj 1743.

Alldieweil das Consistorium in Wiburg wieder die Competence des dortigen Magistrats, ratione vocationis eines teutschen Predigers und dessen Nothwendigkeit da-

---

[1]) Magistraten tyckes ej hafva fästat något afseende derpå, att svenska församlingen hade gemensam pastor med den finska, och att denna pastor valdes af begge församlingarne, men icke af magistraten.

selbst sowenig als wieder die Lehre und Leben des vocirten Pastoris *Nicolaus Bützow* etwas eingewandt, und da derselbe bis zu der sich künftig ereignenden Vacance ex aerario und durch einen freiwilligen Zuschuss erhalten werden soll, der Wiburgschen Geistlichkeit nicht præjudicirt wird: Als findet dieses Ihro Kayserl. Maj:t Reichs Justice Collegium vor Recht, dass die von dem Wiburgschen Magistrat mit Zuziehung der dasigen Bürgerschaft zum teutschen Prediger-Amt geschehene Vocation des Pastoris Nicolaus Bützow zu bestätigen, gleich dann solche hiemit bestätigt; hingegen der Priesterschaft in der Wiburgschen Diœces ihre Competence, ratione electionis Præpositi auf den Fall eine Vacance existiren sollte, reservirt wird.

Den tyska församlingen i Wiborg uppkom sålunda år 1743.

Pastorer.

Nicolaus Bützow, f. på ön Rügen 30 nov. 1707, tysk pastor 1743, rektor vid kathedralskolan i Wiborg 1745, blef pastor vid S:t Petri tyska församling i Petersburg 1752. *J. Chr. Grots Bemerkungen* I. 354. *Akiander* om Ingermanlands stift p. 104.

Johann Andreas Erhardt, f. i Erfurt 1726, pastor i Wiborg 1752, pastor vid S:t Annæ tyska församling i Petersburg 1757, der han dog 7 mars 1762. *Grot* l. c. I. 354. *Akiander* l. c. p. 106.

Gift med *Anna Helena Dannenberg,* som sedan trädde i nytt gifte med pastorn i Sortavala *Sam. Alopæus.*

Carl Gustav Couper, f. 1730, lärare vid S:t Annæ skolan i Petersburg, kallad till pastor här 1757, prestvigd samma år, blef assessor konsistorii och prost. Död 4 juni 1779. *Grot* l. c. I. 355.

Gift med dottern till hofmusikus *Gaudelitz,* hvilken på kejsarinnan *Katarina* II:s befallning kallade sig *Julius.* Barn: 1 *Agneta Benedicta.* 2 *August Wilhelm,* f. 1768, öfverstelöjtnant, död 28 maj 1838. Hans ena dotter var gift med major Govinius och den andra med sin kusin, assessor Couper, son till tullförvaltaren. 3 *Theodor Gottfried,* tull-

förvaltare. 4 *Concordia Augusta,* lärarinna vid flickskolan i Wiborg. 5 *Dorothea,* ogift. 6 *Sofia Christina,* gift med häradshöfdingen *Karl Adolf Sattler.* De hade många barn, af hvilka sönerne blefvo militärspersoner och läkare i Ryssland. Af döttrarne blef 1 *Amalia* gift med statsrådet *Karl Anders Merlin.* 2 *Natalia Sofia,* gift med erkebiskopen *Erik Gabr. Melartin.* 3 *Elisabet,* gift med apothekaren i Moskwa *Schumacher.* 4 *Katarina,* gift med prosten *Jakob Alex. Stråhlman.* 5 *Julie,* gift med borgmästaren, assessorn *Ernst Johan Åkerblom.*

Dr *August Gottfried Wahl,* superintendentsson från Weimar, f. 11 sept. 1746, filosofie magister 1773, prestvigd 1780, pastor här 1780, prost 1789, præses consistorii 1800—1812, och direktor för normalskolan i Wiborg 1800—1804, konsistorialråd 1802, theologie doktor 1817. Död 13 dec. 1830.

Gift med *Augusta Maria Behaghel von Adlerscron,* som dog 2 mars 1837. Barn: I *Natalia,* dog ogift 1817. II *Karl,* öfverste, dog 1829 i kriget emot Turkarne. III *Julia,* dog 1853 och var gift med general af infanteriet *Christof. von Stegman,* som dog 1863. IV *Paul,* grosshandlare, hamburgisk konsul, gift med *Amalia Elisabet Frankenhæuser,* som dog 29 aug. 1844. De hade 7 barn, af hvilka här nämnas: 1 *Paul,* f. 1830, gift med . . . . *Seseman.* 2 *Alexander,* f. 1833.

Friedrich von Heinleth, pastor i Polotsk, pastor här 13 mars 1844, afsade sig tjensten samma år, utan att tillträda.

Wilhelm Carl Christian Pfingsten, f. i Schlesvig 27 apr. 1820, prestvigd i Borgå 26 sept. 1847, pastor i Wiborg 29 sept. 1847. Död 8 sept. 1852.

Gift med *Anna Catharina Juliana Elisabet von Rennenkampff,* generalsdotter, f. 3 mars 1820 i Estland. Barn: 1 *Johan Georg Paul,* f. 28 okt. 1848. 2 *Marie Elise Jakobe Christine,* f. 4 juni 1852.

Georg Julius Nicolaus Steger, f. i Kiel 25 dec. 1818, prestvigd i Borgå 5 febr. 1854, pastor här 26 april 1854.

Gift med *Alexandrine Cusin,* f. i Schweitz. Barn: 1 *Elisabet,* f. 17 nov. 1856. 2 *Paul,* f. 6 maj 1860. 3 *Gottlieb,* f. 12 april 1863. 4 *Martin,* f. 8 april 1866.

5. Fånghusförsamlingen.

Predikanter.

Johan Wilhelm Stråhlman, fånghuspredikant 1806—1820, blef 2:dra kapellan i Wiborg 1818.

Mag. *Gustaf Wilhelm Wirenius,* predikant vid kronohäktet i Wiborg 20 sept. 1820, blef 2:dra kapellan 1824.

Abraham Poppius, fånghuspredikant 3 sept. 1825, blef 2:dra kapellan i Jokkas 1833.

August Wilhelm Relander, fånghuspredikant 1 okt. 1834, blef predikant vid arbets- och korrektionshusinrättningen 1836.

Karl Henrik Jakob Ignatius, fånghuspredikant 14 dec. 1836, blef predikant vid arbets- och korrektionshusinrättningen 1838.

Mag. *Uno Cygnæus,* son till landträntmästaren i Tavastehus, assessorn *Jakob Georg Cygnæus* och *Johanna Fredrika Aeimelæus,* som dog 1853. Född 13 okt. 1810, magister 1836, prestvigd 14 juni 1837, fånghuspredikant i Wiborg 29 aug. 1838, tog afsked 1839 och blef pastor vid evangelisk-lutherska församlingen i ryska amerikanska kompagniets koloni i Sitka i norra Amerika 1839, direktor för finska församlingens skola i Petersburg och sedermera öfverinspektor för folkskolorna i Finland. (Se 1 Del p. 70).

Wilhelm Ludvig Lundan, fånghuspredikant 31 juli 1839, tog afsked 1843 och blef kapellan i Lappträsk 1845.

Karl Gustaf Winter, fånghuspredikant 23 aug. 1843, blef predikant vid arbets- och korrektionshusinrättningen 19 nov. 1851.

Otto Wilhelm Segersvärd, f. i Orimattila 10 mars 1825, prestvigd 23 mars 1853, fånghuspredikant 11 april 1855, och derjemte lärare vid flickskolan i Wiborg 1861, vice pastor.

6. Arbets- och korrektionshusinrättningen.

För Wiborgs län organiserades genom nådigt reglemente af 17 nov. 1829 en arbets- och korrektionshusinrättning, der lösa och vanartiga personer skulle insättas och deras moraliska förbättring beredas.

Predikanter.

Bror Sven Hougberg, predikant vid arbets- och korrektionshusinrättningen 16 mars 1831, blef 2:dra kapellan Wiborg 1836.

August Wilhelm Relander, var förut fånghuspredikant, predikant här 1 nov. 1836, blef 2:dra kapellan i Wiborg 1838.

Karl Henrik Jakob Ignatius, pastorsson från Joutseno, f. 23 dec. 1809, var förut fånghuspredikant, predikant här 25 juni 1838, blef gymnasii adjunkt 1841 och skötte begge tjensterne till år 1851, vice pastor 1842. Död 11 okt. 1856. Gift 1842 med *Selma Kalista Favorin,* dotter till löjtnanten *Klas Robert Favorin* och *Ulrika Eleonora Andersin.* Deras barn: 1 *Selma Katarina,* f. 23 maj 1843, gift med possessionaten *August Nathanael Quist.* 2 *Mathilda Ulrika,* f. 22 febr. 1845. 3 *Karl Robert,* f. 14 dec. 1846, student.

Karl Gustaf Winter, var förut fånghuspredikant, predikant här 19 nov. 1851, blef kapellan i Kronoborg 1854.

Fredrik Wilhelm Brander, f. i S:t Michel 22 april 1822, prestvigd 10 maj 1845, tjenstgjorde sedan i Mola och Nykyrka, predikant här 7 mars 1855, vice pastor 23 apr. 1856, tog afsked 1859 och blef sedan kapellan i Kaukola.

Karl Johan Gyllenbögel, f. i Borgå 28 febr. 1831, prestvigd 23 mars 1853, tjenstgjorde sedan i flere församlingar tills han blef predikant här 1859.

WIITASAARI.

Den 31 jan. 1635 inrymde landshöfdingen i Åbo län *Bror Andersson Rålamb* åt kyrkoherden i *Wiitasaari* kapellgäll *Matthias Bartholdi* ett ödeshemman i Haapaniemi by till prestbol, hvilket landshöfdingen i Tavastehus län

Arvid Horn sedermera den 2 mars 1639 stadfästade och grefve *Pehr Brahe* konfirmerade den 2 aug. 1639. Hemmanet bestod af 1¾ öres skatt, men som det var ganska ringa, erhöll kyrkoherden af landshöfd. Arvid Horn den 6 mars 1643 ytterligare lika mycket jord inom samma mantal, med vilkor, att dertill utverka sig kongl. maj:ts konfirmation. Häraf synes, att Wiitasaari församling funnits till före år 1635, såsom ny kyrksoken. Sitt namn har församlingen af den holme i Keitele sjö, benämnd Wiitasaari, hvarpå kyrkan är bygd.

Om Wiitasaari finnes en beskrifning införd i *Åbo Tidningar* år 1777.

Kyrkoherdar.

Matthias Bartholdi 1635—1662, kallar sig sjelf år 1640 pastor Wiitasaariensis, var år 1663 död.

Gift med *Helga Bengtsdotter*. Barn: 1 *Elin*. 2 *Judith*.

Benedictus Canuti Cunelius, vice pastor i Luumäki 1660, pastor här 1663. Erhöll befrielse från halfva taxan, enligt detta dokument:

Såsom kongl. maj:t alles vår nådigste konung och herre nu vid sist hållne riksdag sig nådigst förklarat, att kyrkoherden i Wiitasaari, vördige och vällärde hr Benedictus Cunelius skall njuta någon lindring på sina utlagor för pastoratets ringhet skull, och honom således af konglig ynnest för halfva taxan i nåder velat befria, fördenskull befalles härmed kronans befallningsman med alla andra, som kronans räkningar och uppbörder handtera, att de bemälte kyrkoherde så för 1669 års halfva taxan som de efterföljande åren låter vara fri och för samma afgift omolesterad, afförandes sådant i dess räkningar. Datum Muurama den 24 mars 1669.

Axel Stålarm.

Cunelius dog 1690.

Gift 1:o med *Lisbeta* och 2:o med *Maria*. Barn: 1 *Israel,* kapellan här. 2 *Isaak,* adjunkt. 3 *Brigitta,* gift med pastor loci *Sigfrid Ignatius*.

Paulus Laurentii Paulinus, Rautalampensis, 1691, var kapellan förut. Död 1693.

Gift 1:o med *Karin* och 2:o med *Anna.*

Sigfrid Matthiæ Ignatius, pastorsson från Jokkas, student 1679, tjenstf. kapellan i Wiitasaari 1691, pastor 1693. Död 1703.

Gift med *Brigitta Cunelius,* f. 1659, död 1719, sannolikt pastorsdotter. Barn: 1 *Kristina,* gift 1711 med borgaren i Uleåborg *Gabriel Tuderus.* 2 *Elisabet.* 3 *Benedikt,* pastor i Thusby. 4 *Matthias,* död hos sin faderbroder i H:fors 1710.

Henrik Porthan, pastorsson från Jorois, student 1689, esquadronspredikant vid Wiborgs läns dragoner, utnämnd 1703 till Ignatii efterträdare, med vilkor, att han præsterar examen och försörjer sterbhuset. Lägenheten fick han behålla, men sterbhusets försörjande genom giftermål med Ignatii enka eller dotter, hvarom konsist. ännu år 1706 kolluderade, tyckes på föreslaget sätt ej gått i fullbordan. Åtminstone vet man honom hafva varit gift med en helt annan person. Pastor här 1705. Död 1729.

Gift med *Maria Harensköld.* Barn: 1 *Sigfrid,* fadrens efterträdare. 2 *Sofia Mertha,* gift 1738 med kapellanen i Kristina *Henrik Calonius.* 3 *Helena Maria,* gift med kapellanen i Pieksämäki *Klemens Fabritius.* 4 *Henrik,* pastor i Kuopio. 5 *Beata,* gift 1:o 1737 med kapellanen här *Johan Castelius* och 2:o med *Johan Alander.* 6 *Katarina,* gift med kapellanen i Askola *Johan Kerchström.* 7 *Herman,* kapellan i Lappträsk. 8 *Johan,* kapellan här.

Sigfrid Porthan, företrädarens son, tjenstgjorde först vid domkyrkan i Borgå, pastor här 1734, men blef 1744 rörd till sina sinnen, hvilken sjukdom gjorde honom oförmögen att sköta sin tjenst. Död 19 juli 1793, 85 år gammal.

Gift 1738 med *Kristina Juslenius,* dotter till professorn *Gabriel Juslenius,* som dog 19 mars 1724 och *Margareta Wallensten,* död 1722. Barn: 1 *Henrik Gabriel,* f. 9 nov. 1739, eloquentie professor och kansliråd, död 16 mars

1804, ogift. 2 *Sigfrid,* f. 15 febr. 1741, historiarum lektor i Borgå, död 7 mars 1798, ogift. (*Borgå gymn. hist.* p. 431). 3 *Maria Margareta,* f. 6 febr. 1742, död 23 nov. 1812, ogift. 4 *Kristina Katarina,* f. 17 okt. 1743, död 9 nov. 1813, ogift.

Dr *Johan Boxström,* pastor här 23 juli 1794, blef pastor i Rautalampi 1822.

Mårten Kiljander, kapellansson från Brääkkylä, f. 8 jan. 1783 (1785), student 1804, prestvigd 12 maj 1808, tjenstgjorde sedan i Liljendal, Hirvensalmi och Brääkkylä, kapellan i Kivijärvi 13 mars 1816, kapellan i Bräākkylä 6 mars 1822, vice pastor samma år, pastor i Wiitasaari 2 maj 1827, kontraktsprost 1831. Död 24 nov. 1836.

Gift 1:o 1809 med *Barbara Elisabet Grefberg,* som dog 21 apr. 1829, och 2:o 1830 med stiftsfröken *Katarina Lovisa Rehbinder,* som dog 5 okt. 1864 och var dotter till kaptenen baron *Otto Rehbinder,* död 1838, och *Agata Katar. Krogius.* Barn: 1 *Maria Gustava,* dog 5 sept. 1854, ogift. 2 *Sofia Mathilda,* gift med kapellanen i Walkjärvi *Karl Reinhold Cedervaller.*

Alexander Dahlström, f. i Mörskom 23 dec. 1797, prestvigd 15 dec. 1821, tjenstgjorde sedan i Laukas tills han blef kapellan i Kivijärvi 8 okt. 1823, kapellan i Tuulois 11 aug. 1830, vice pastor 1835, pastor här 11 apr. 1838, prost 1854. Död 17 apr. 1862.

Gift 1858 med *Kristina Maria Cheylan,* f. *Petrelius,* kapellansdotter från Kihtelysvaara.

Gustaf Reinhold Blomquist, f. i Kuopio 7 mars 1813, prestvigd 19 dec. 1838, tjenstgjorde sedan i Kaawi, H:fors och Pukkila, vice pastor 1846, kapellan i Haukivuori 18 apr. 1849, pastor i Kesälaks 25 apr. 1855, pastor här 1864.

Gift 1843 med *Sofia Charlotta Fredrika Blåfield,* dotter till löjtnanten *Anders Konrad Blåfield,* f. 10 okt. 1816. Barn: 1 *Reinhold Waldemar,* f. 27 febr. 1845. 2 *Selma Maria,* f. 8 mars 1849. 3 *Alma Sofia,* f. 3 nov. 1850. 4 *Hanna Charlotta,* f. 13 apr. 1852. 5 *Rosa Amanda,* f. 6 juni 1857.

Kapellaner.

Thomas Matthiæ 1648.

Claudius 1655, gift med *Sara.*

Paulus Laurentii Paulinus 1664—1682, blef pastor.

Sigfrid Ignatius 1691—1693, blef pastor.

Johan Forsander 1707—1710.

Anm. Ingendera af begge sistnämnde torde hafva varit ordinarie kapellan.

Israel Benedicti Cunelius, pastorsson, student 1680, kapellan 1684—1711, var 1711 död.

Gift med *Elisabet.*

Samuel Simalinus 1711.

Benedikt Ignatius 1713—1732, blef pastor i Thusby 1732.

Matthias Strannius, var förut i Kivijärvi, kapellan här 1732. Död 4 jan. 1735.

Gift med *Susanna.* Barn: *Israel.*

Johan Castelius, kapellan här 23 aug. 1735. Död 31 mars 1743.

Gift med *Beata Porthan,* pastorsdotter. Barn: 1 *Katarina,* ogift. 2 *Sara,* blind.

Johan Alander, prestvigd i Abo 13 febr. 1744 till pastor Porthans adjunkt, kapellan här 18 juni 1744. Död 26 dec. 1781.

Gift med företrädarens enka *Beata Porthan.* Barn: 1 *Johan Fredrik,* f. 30 maj 1763, student 1782. 2 *Johanna Juliana,* gift med kapellanen i Laukas *Abrah. Nordman.*

Johan Porthan, pastorsson, prestvigd 1744 till sin sjukliga broder *Sigfrids* vice pastor, titulerad vice pastor 1753, kapellan här 16 juni 1784. Död 16 aug. 1797.

Gift med *Sofia Wallgren,* som dog 19 aug. 1780.

Elias Ahlgrén, f. 10 juni 1762, prestvigd 3 aug. 1791, tjenstgjorde sedan i Jämsä, Laukas och Wiitasaari, kapellan på sistnämnde ställe 14 maj 1800, vice pastor 1811. Död i juni 1831.

Gift med *Hedvig Kristina Tapenius,* kapellansdotter från Jämsä, död 3 maj 1847. Barn: 1 sonen .... blef

sjöman. 2 *Fredrika,* dog ogift. 3 *Anna Wilhelmina,* gift med pastorn i Saarijärvi *David Roschier.*

Johan Fredrik Kjellstrand, f. i Pihtipudas 2 sept. 1802, prestvigd 22 juni 1827, tjenstgjorde sedan i Asikkala, Elimä och Aniala, kapellan här 16 aug. 1837, vice pastor 1839. Död 30 juli 1865.

Gift med *Maria Borgman,* som dog 10 okt. 1865.

Albert August Lindbohm, f. i Wiitasaari 22 maj 1831, prestvigd 8 juli 1853, tjenstgjorde sedan i Mäntsälä och Korpilaks, vice pastor 1864, kapellan här 1866, blef pastor i Jämsä 17 nov. 1868.

WILLMANSTRANDS spinnhusförsamling.

Sedan hans kejserl. maj:t 13 okt. 1818 bifallit till kejserl. senatens hemställan om inrättandet af ett kronospinnhus i Willmanstrand och 15 febr. 1820 bestämt predikantens aflöningsvilkor till 300 rub. banko ass. samt dubbel tjensteårs beräkning, föreskrefvos genom reglementet af 26 febr. 1823 predikantens tjensteåligganden. Aflöningen reglerades ytterligare medelst kejserl. brefvet af 30 juni 1847.

Predikanter.

Anders Johan Sælan, var lärare vid elementarskolan i Willmanstrand och förordnades derjemte till predikant vid spinnhuset 3 maj 1820, blef pastor i Jämsä 1836.

Robert Toussaint Enckell, predikant här 27 juli 1836, tog afsked 17 apr. 1839 och blef sedan kapellan i Aniala.

Henrik Axel Berner, predikant här 17 apr. 1839, blef kapellan i Mola 1844.

Anders Johan Kiljander, predikant här 14 aug. 1844, blef pastor i Ruskeala 1852.

Gregorius Monell, predikant här 17 nov. 1852, blef kapellan i S:t Michel 1856.

August Magnus Tolpo, predikant här 30 juni 1858, blef kapellan i Jokkas 1867.

Johan Lindh.

ÖSTERSUNDOM.

Östersundom bönehusgäll, som ligger inom Sibbo socken, utgöres af några närmast boende lägenhetsinnehaffvare från Sibbo och Helsinge soknar, för hvilka hålles gudstjenst hvar tredje söndag sålunda, att tvenne turer bestridas af presterskapet i Helsinge och den tredje af Sibbo prester.

Namnregister.

B.

C.

D.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

V.

W.

Z.

Å.

Ö.

Församlingars namn.

II Delen.

Tillägg och rättelser.

1 Delen.

Sid. 18 rad. 3 står: underschrieben läs: unterschrieben
„ 63 „ 35 „ 1725 läs: 1724
„ 70 „ 27 tillägg efter *Fanny:* f. 24 febr. 1837,
„ 71 „ 4 står: ogift läs: död 1866. Gift med *Mathilda Danielsson.*
„ „ „ 7 tillägg efter student: död 1865.
„ „ „ 28 står: hofrättsassessor läs: hofrättsråd,
„ 72 „ 21 tillägg efter 1796: död 1861.
„ „ „ 23 „ efter löjtnant: död 1858.
„ „ „ 24 står: löjtnant läs: öfverste,
„ „ „ 31 „ kansliråd läs: statsråd,
„ 74 „ 28 tillägg efter 1837: död.
„ „ „ 29 står: *Alma Fredrika* läs: *Alina Fredrika* och tillägg från föregående rad: gift med magister docens, prof. *Johan Gustaf Frosterus.*
„ 75 „ 6 och 8 står: *Gyllich* läs: *Gylich*
„ „ „ 9 står: bergsmekaniker läs: civilingenör,
„ 83 „ 16 „ *Anna Katarina* läs: *Anna Kristina*
„ „ „ 26 tillägg efter löjtnant: död 11 aug. 1868,
„ 89 „ 28 „ efter Kärkölä, f. 1750,
„ „ „ 31 „ efter Hollender, f. 1762,
„ „ „ 32 står: oeh läs: och
„ „ „ 35 tillägg efter *Gust. Magnus:* f. 18 febr. 1789,
„ 93 „ 14 „ efter *Asp:* f. 1755, kapellansdotter från Sibbo.
„ „ „ 27 står: 17 läs: 16
„ „ „ 36 „ possessionat läs: afhände sig lifvet.
„ „ „ 37 „ afhände sig lifvet läs: possessionat.
„ 99 „ 23 tillägg efter *Ahrenberg:* död 9 sept. 1868,
„ 100 „ 16 står: 1827 läs: 1857.
„ 124 „ 26 tillägg: Blef pastor i Taipalsaari 1869.
„ 130 „ 23 står: 1809 .... 1811 läs: 1810 .... 1812.
„ 140 „ 1 „ *Chrons* läs: *Crohns,*
„ 143 „ 15 „ *Bornsdorff* läs: *Bonsdorff,*
„ 148 „ 26 „ *Andræ* läs: *Andreæ*
„ 153 „ 28 „ 3 sept. läs: 6 sept.
„ 154 „ 2 tillägg efter häradsskrifvare: död 30 mars 1869.
„ 154 „ 6 står: *Experence* läs: *Esperence*

Sid. 154 rad. 27 tillägg efter 1845: filos. magister 1869.
„ 155 „ 25 står: *Boldt* läs: *Rötger Boldt.* Barn: *Leontina Augusta,* f. 1850.
„ 156 „ 6 tillägg efter 1822: död 1856,
„ „ „ „ „ efter 30 raden: Dr *Johan August Lindelöf,* pastor här 27 apr. 1869.
„ 173 „ efter tredje kyrkoherden: *Hans Simonis* 1568—1570.
„ 187 „ efter 9 raden: *Johan Jakob Sihvonen,* var förut 2 komminister.
„ 188 „ 29 „ efter 1864: Blef 2 kapellan 1869.
„ 203 „ 6 står: *Anna Krist.* läs: 1 *Anna Kristina,*
„ 204 „ 7 „ kapten läs: öfverstelöjtnanten
„ 213 „ 28 „ och läs: ock
„ 217 „ 35 „ 1789 läs: 28 maj 1786,
„ 221 tillägg efter 8 raden: Gift med *Wendla Agatha Lyra,* pastorsdotter.
„ 226 „ 15 står: *Lorenz Johan* läs: *Johan Lorenz,*
„ 227 „ 32 tillägg efter 1823: död 30 dec. 1868,
„ 229 „ 33 står: *Lorenz Johan* läs: *Johan Lorenz*
„ 230 „ 1 „ 27 dec. 1843 läs: 23 dec. 1842
„ „ „ 2 tillägg efter 1824: död 29 mars 1869,
„ „ „ 6 „ efter 1847: gift med forstmästaren *Henrik Johan Aminoff.*
„ „ „ efter 26 raden: Gift med *Anna Elisabet Boisman.*
„ „ „ 29 utgår: (Kristina)
„ „ „ 34 står: *Brandenburg* läs: *Wendla Lovisa Brandenburg.*
„ 232 „ 23 „ *Naëma* läs: 3 *Naëma*
„ 233 tillägg efter 23 raden: *Henrik Gustaf Theodor Brofeldt.*
„ 241 „ 15, 16 står: pastorsdotter från Saarijärvi läs: predikantsdotter från Uurais,
„ 244 „ 19 står: 7 läs: 5
„ 245 „ 19 „ student läs: filos. magister 1869.
„ „ „ 25 tillägg efter 1850: filos. magister 1869,
„ 253 „ 8 står: 5 läs: 6
„ 260 tillägg efter 26 raden: *Michel Adolf Pelkonen,* f. 23 dec. 1825, prestvigd 5 dec. 1854, tjenstgjorde sedan i Suomussalmi, Juuga, Ilomants och Pielisjärvi, pastor här 1868. Gift med *Aurora Lovisa Molander,* som dog 20 juli 1864.
„ 261 „ 15 står: *Albrecht* läs: *Gust. Fredr. Albrecht* och tillägg: deras barn: 1 *Ernst Kuno Fredrik,* f. 7 febr. 1844, filos. magister 1869. 2 *Olga Fredrika,* f. 19 dec. 1849.

Sid.	265	rad.	19	står:	*Johan Fredrik* läs: *Johan Henrik*
„	„	„	32	„	*Eredrik* läs: *Fredrik*
„	281	„	29	„	student läs: filos. magister 1869.
„	282	„	12	„	student läs: filos. magister 1869.
„	290	„	34	tillägg	efter 1858: 3 *Eugenie Charlotta*, gift med magister docens *Emil Böök.*
„	292	„	21	tillägg:	Död 1 jan. 1869.
„	295	„	25	„	Död 11 apr. 1869.
„	299	„	18	„	efter apothekare: död 8 febr. 1869.
„	312	„	23	står:	konditorn läs: hofjuveleraren
„	317	„	16	„	Idensalmi läs: Iisalmi
„	318	„	17	„	dotter läs: *Selma Mathilda Sofia*,
„	319	„	7	„	död läs: som dog.
„	„			tillägg	efter 21 raden: *Albert August Lindbohm*, var förut kapellan i Wiitasaari, pastor här 17 nov. 1868.
„	321	„	29	står:	*Thunberg* läs: *Karl Johan Thunberg.*
„	„	„	34	tillägg	efter 1835: gift 1860 med magister *Otto Höijer.*
„	„	„	35	„	efter 1837: gift 1859 med kamrern *Fredr. Wilh. Dittmar*, och efter 1839: gift 1862 med possessionaten *Nikolai Kavalew.*
„	334	„	34	tillägg	efter 1863: filos. professor 1869 och filos. doktor samma år,
„	336	„	26	står:	1778 läs: 1798
„	342	„	17	tillägg:	Deras dotter *Charlotta*, f. 31 maj 1854.
„	343	„	13	„	student läs: filos. magister 1869.
„	344	„	27	„	ingenör *Brandenburg* läs: kommiss. landtmät. *Gust. Reinh. Brandenburg*
„	347			tillägg	efter 36 raden: Sokenadjunkt *Johan Theodor Dahlström.*
„	354	„	11	står:	student läs: filos. magister 1869.
„	357			tillägg	efter 3 raden: *Johan Julius Gröhn*, kapellan här 1869, se Pieksämäki.
„	375	„	21	står:	*Johan Julius*, borgmästare i Kexholm läs: *Johan Fredrik*, notarie i hofrätten.
„	376	„	6	tillägg	efter 1800: död 12 jan. 1869,
„	377	„	14		läs: Mag. *Uno Wilh. Telén*,
„	379	„	4	står:	*Stenins* läs: *Stenius.*
„	„	„	34	tillägg	efter pastorsdotter: död 27 jan. 1869.
„	391	„	24	„	Död 25 nov. 1868.
„	395	„	30	står:	*Henrik Alexander* läs: *Henrik Axel*
„	401	„	1	„	*Ehrenroth* läs: *Ehrnrooth*
„	402	„	18	„	*Hedvig Elisabet* läs: I *Hedvig Elisabet*
„	406	„	17	„	*Charlotta* läs: *Maria Charlotta*

Sid. 418 rad. 3 står: 1793 läs: 1792
" 423 " 28 " *Jokan* läs: *Johan*
" 427 " 35 " 1666 läs: 1645
" 431 " 19 tillägg efter Bernhard: öfverste, död 1858.
" 435 " 9 står: *Davidson* läs: *Davidsson*
" 440 " 15 " *Kuhlhem* läs: *Kuhlhelm*
" 451 " 12, 13 " student läs: filos. magister 1869.
" 469 " 26 " *A. Brotherus* läs: *Alexander Nikolai Brotherus*. Deras barn: 1 *Karl Gottfrid*, f. 10 sept. 1836, blef filos. doktor 1869. 2 *Helena Ida Rosalie*, f. 5 juli 1840.
" 473 " 31 " *Otto* läs: *Atle*
" 474 " 24 " *Florina* läs: *Flora*
" " " 37 tillägg efter *Nycander*: död 22 mars 1869,
" 478 " efter 8 raden: *Henrik Kekoni*, kapellan här 1869, var förut i Karstula

II Delen.

Sid. 2 rad. 10 står: rakningsbevis läs: sakningsbevis
" 5 " 30 " *Bror Ulrik* läs: *Bror Wilhelm*
" 6 " 14 tillägg efter Taipale: VI *Ferdinand*, f. 1822, landskapsmålare. VII *Adolf*, vapenmästare.
" 10 " 11 står: löjtnant läs: kapten, död 22 apr. 1869
" 17 " 23 " *Eva* läs: 1 *Anna*, f. 30 apr. 1851. 2 *Eva Wilhelmina*, f. 22 juni 1853.
" 23 " 21 " *Hongberg* läs: *Hougberg*.
" 25 " 11 tillägg efter *Gustava*: *Karolina*
" 30 " 6 står: 1735 läs: 1724,
" 32 " 20 " jan. läs: 2 febr.
" 36 " 22 " aug. läs: okt.
" 38 " 34 " 5 läs: 7
" 39 " 3 " *Nordström* läs: *Nohrström*,
" 45 " 27 " okt. läs: nov.
" 46 " 2 " 7 läs: 6
" " " 16 " 28 läs: 29
" 47 " 31 " *Anders* läs: *Anders Johan*
" 48 " 17 " 1775 läs: 1777
" " " 19 " *Johanna* läs: *Juliana*
" 52 " 34 " *Kristina* läs: *Kristina Printz*
" 53 " 8 " *Eva* läs: *Eva Margareta*
" 55 " 20 " 4 *Lena* läs: 2 *Lena*
" 63 " 3 " mis läs: mit
" " " 37 " wirchlichen läs: wirklichen

Sid.	67	rad.	11	står:	quætioner läs: quæstioner
„	76	„	13	„	verligen läs: verkligen
„	79	„	34	tillägg:	*Anders*, kapten, forstmästare i Ryssland.
„	80	„	3	„	*Gustaf*, apothekare i Ryssland. *Hedvig Sofia*, ogift. *Fredrika*, gift med kapellanen i Walkjärvi *K. R. Cedervaller*.
„	„	„	15	står:	*Gestrin* läs: *Sofia Gestrin*
„	„	„	30	„	2 febr. läs: 6 febr.
„	„			tillägg	efter 31 raden: *Lars Anders Landgren*, se Pelgjärvi.
„	84	„	7	står:	bans läs: hans
„	86	„	29	„	kandidat . . . . student läs: filos. magister 1869 . . . filos. magister 1869.
„	89	„	17	„	*Schele* läs: *Scheele*
„	92	„	36	tillägg	efter 1842: filos. magister 1869.
„	107	„	26	står:	II läs: III
„	108	„	4	„	*Lindroos* läs: *Ida Gustava Lindroos*
„	110	„	12	„	7 läs: 17
„	„			tillägg	efter 13 raden: död 31 jan. 1869,
„	113	„	31	står:	Liisilä läs: Markowa
„	122	„	32	„	*Hedvid* läs: *Hedvig*
„	129	„	6	„	11 läs: 13
„	134	„	23	„	*Joha* läs: *Johan*
„	135	„	14	tillägg:	blef pastor i Mäntyharju.
„	149	„	1	står:	hvliket läs: hvilket
„	151	„	13	„	*Dalhberg* läs: *Dahlberg*
„	152	„	„	„	1 jan. läs: 1 juli
„	154	„	27	tillägg:	död 18 maj 1869.
„	155	„	3—5	utgå	orden: En dotter — *Savenius*.
„	„	„	30	står:	filologie kandidat läs: filos. magister 1869.
„	158	„	3	tillägg:	blef kapellan i Kerimäki 1869.
„	„	„	4	läs:	Gift med *Katarina Amalia Fabritius*, död 8 nov. 1868.
„	160	„	8	står:	*Anna Lovisa* läs: *Anna Sofia*
„	„	„	35	„	*Crohns* läs: *Johanna Wilh. Crohns*. Deras son *Herman Erik*, f. 18 sept. 1841, filos. magister 1869.
„	189	„	27	tillägg:	död 12 maj 1869.
„	191	„	12	står:	8 läs: 7
„	192	„	22	tillägg	efter Sahlberg: Deras barn: 1 *Johan Reinhold*, f. 6 juni 1845, filos. mag. 1869. 2 *Johanna Maria*. 3 *Fredrika*. 4 *Toni*.
„	200	„	3	står:	*Foedosia* läs: *Feodosia*
„	211	„	1	„	V läs: IV

Sid.	212	rad.	17	står:	kaptenen läs: öfverstelöjtnanten
„	237	„	14	„	hofrättsassessorn läs: hofrättsrådet
„	240	„	17	utgår:	f. 1768
„	248	„	8	står:	1848 läs: 7 dec. 1848
„	„	„	10	„	7 *Ottilia.* 8 *Karolina* läs: 7 *Ottilia Johanna*, f. 25 maj 1857. 8 *Thekla Karolina*, f. 18 maj 1858.
„	249	„	24	„	*Anna* och *Helena* läs: *Anna Elisabet*, f. 10 juli 1855 och *Helena Natalia*, f. 26 maj 1857.
„	„	„	37	„	*Rosa* läs: *Rosa Karolina*,
„	250	„	4	„	*Olga*, f. 1847 läs: *Olga Paulina*, f. 20 juni 1847
„	252	„	30	står:	1843 läs: 2 okt. 1843 och tillägg efter magister: filos. doktor 1869. *e) Augusta Helena*. f. 5 jan. 1847.
„	„	„	35	tillägg	efter jurist: död 9 mars 1869.
„	„	„	36	står:	7 dec. läs: 12 juli
„	253	„	11	tillägg	efter Laukas: död 14 febr. 1869.
„	260	„	33	„	efter 1846: död. 3 *Henrik Ivar*, f. 10 juli 1849. 4 *Arvid*, f. 20 sept. 1852. 5 *August*, f. 28 jan. 1856.
„	266	„	35	står:	1832 läs: 1831
„	283	„	6	„	addjunkt läs: adjunkt
„	„	„	13	„	4 juli läs: 11 juli
„	284	„	34	„	både Savolax läs: både i Savolax
„	„	„	35	utgår:	ko-
„	291	„	30	tillägg:	Af sednare giftet: *Rosina Mathilda*, f. 28 dec. 1834 och *Sofia Paulina*, f. 11 apr. 1836.
„	297	„	12	står:	1549 läs: 1749
„	300	„	35	„	1814 läs: 1841,
„	303	„	14	„	*Kukkonen* läs: *Henrik Kukkonen*
„	322	„	10	tillägg	efter Haapaniemi: Barn: *Alexander*, f. 1 maj 1842, filos. magister 1869.
„	330	„	23	tillägg:	7 *Wilhelmina Amanda*, f. 6 apr. 1841.
„	331	„	6	„	efter Hauho: död 20 febr. 1869.
„	337	„	23	står:	kandidat läs: filos. magister 1869.
„	345			tillägg	efter 27 raden: *Nils Gabriel Arppe*, pastor här 27 apr. 1869.
„	355	„	2	står:	minsta läs: mista
„	357	„	26	„	kand. läs: filos. magister 1869.
„	363	„	6	tillägg	efter Kuopio: Död 16 apr. 1869.
„	372	„	25	„	efter 2:o: med
„	387	„	29	„	efter *Elisabet*: 3 *Amalia Adolfina*
„	„	„	30	står:	3 . . . . 4 läs: 4 5
„	390	„	12	„	1816 läs: 1861
„	399	„	3	„	testarores läs: testatores
„	416	„	27	„	1814 läs: 1614.

Rättelser

till ett föregående arbete under titel: *Skolverket* inom fordna *Wiborgs* och nuvarande *Borgå* stift.

Sid.	1	rad.	22	står:	1361 läs: 1364
„	197	„	25	„	kronolön på stat läs: lön på stat, som utgick från gymnasii bibliotheksfond.
„	198	„	13	„	1723 läs: 1722
„	„	„	32	„	*Hedvig* läs: *Hebla Kristina*
„	202	„	10	„	tullförvaltaren läs: sjökaptenen
„	„	„	11	„	*Anton Ludvig* läs: *Lorenz Ulrik*
„	„	„	„	„	*Katar. Magd. Tengström* läs: *Anna Maria Malm*
„	„	„	19	„	*A. M. Tengström* läs: *Anna Marg. Bergbom*
„	203	„	34	„	15 juni 1795 läs: 15 juni 1798
„	214			tillägg	efter 21 raden: *C. A. Ziegenberg* 1842, död 13 aug. 1843.
„	„	„	22	står:	1845 läs: 1844
„	226	„	1	„	1818 „ 1808,
„	228	„	9	„	29 „ 30
„	244	„	23	„	*Schogster* läs: *Skugge*
„	249	„	18	tillägg:	död 13 jan. 1866.
„	250	„	2	står:	1650 läs: 1650—1652
„	„	„	„	„	inferior 1650 läs: superior 1653
„	251	„	27	„	1789 läs: 1788
„	258	„	18	„	*Viktoria* läs: *Ulrika Viktoria*
„	„	„	19	„	om hösten läs: 29 sept.
„	270	„	29	„	den förres bror läs: pastorsson från Kexholm
„	272	„	17	„	*Carl* läs: *Carl Anders*
„	279	„	20	„	*Runeberg* läs: *Runneberg*
„	282	„	18	„	3:dje läs: 2:dra
„	289	„	11	„	juni läs: juli
„	293	„	8	„	1776 läs: 1775
„	319	„	17	„	1652 „ 1648
„	320	„	28	„	1678 „ 1676
„	326	„	3	„	1704 „ 1701
„	330	„	32	„	1781 „ 1780

Sid. 331	rad. 25	står:	april	läs:	maj
„ „	„ 31	„	1750	„	1749
„ 335	„ 31	„	1783	„	1784
„ 355	„ 11	„	dotter blef gift med löjtnanten baron *Klinkowström*	läs:	dotter *Lovisa Emilia*, f. 1812, död 12 juli 1868, var gift med generalmajoren baron *Arthur Wilhelm Klinkowström*, och hade 2 söner: *Arthur Emil Wilhelm*, f. 1835, student, och *Alexander Wilhelm Fredrik*, f. 1837, student.